

SIGNATURA: I 257

FAC REDUC..

14,8 X

127

Apposito magistri Petri tatarci
super lunulis Petri hispani

p. Estatq dñi pet hispani. In 10 et ff. 106. folijs.
Cuius et expeditiq tabula inuenies infra. ff. 109.

N. 21.533

- 2. q. omnes idmiz subtiles et vales cu medulla tong matu. actuz
 2. libroz smaz et quolibet doctoris subtil. 703. Sicut
 in suis locis quoruz. Maius petri tatarci. parisiens. ff. 115
 logice. Porphyrii. et al. Cu textu clarissima expone
 ac dubioz seu difficultatu ordinatissia tractat. a ff. 108. hinc in
nuenes
infra
la ff. 119. b.
- 3. p. ptoz inquam. a ff. 29. c. Cuius inuenies i. a ff. 114. c. la ff. 119. b.
- 4. i. duoz libroz per yarmemas. a ff. 39. a. nuenes
la ff. 119. d.
- 5. i. duo lib. ptoz. quoz } p. m. a ff. 94. b. nuenes
la ff. 119. a.
- 6. i. duo libri. } p. m. a ff. 78. b. nuenes
la ff. 119. a.
- 7. i. duo lib. } p. m. a ff. 89. c. nuenes
la ff. 119. a.
- 8. i. q. ll. topicoz. } p. m. a ff. 94. b. nuenes
la ff. 119. a.
- 9. i. q. ll. } p. m. a ff. 99. b. nuenes
la ff. 119. a.
- 10. i. q. ll. } p. m. a ff. 102. b. et c. nuenes
la ff. 119. a.
- 11. i. q. ll. } p. m. a ff. 109. a. nuenes
la ff. 119. a.
- 12. i. duo ll. Elenchaz. } p. m. a ff. 106. c. nuenes
la ff. 119. a.
- 13. i. q. ll. } p. m. a ff. 111. d. nuenes
la ff. 119. a.

2. m.
104
9 sequit.

vertical text on the left margin

ph. 1. f.

Incipiunt summule domini Petri ...

Tria principium cu ...

ne huius scientie est ...

Secundo sciendum est ...

Tertio sciendum est ...

Principaliter consideratur in hac scia ...

Arguitur sic primo nullus ...

Ad primum dicitur negando ...

Dialectica est ars artium scia ...

Ab. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. ...

6. ...

7. ...

8. ...

9. ...

10. ...

11. ...

12. ...

13. ...

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. ...

6. ...

7. ...

8. ...

9. ...

10. ...

11. ...

12. ...

13. ...

14. ...

15. ...

16. ...

dialectica se co
pi substantiue
et adiectiue

dialecticas hie
viam ad princi
pia oim sciaru
intelligi potest
dupliciter.

Sapponitur primo qd dialectica capit
pliciter. vno modo substantiue. alio modo adie
ctiue vbi dialectica substantiue capta capitur ou
placiter. vno modo ppre et sic est hinc inclinans
ad speculatione hinc dialectica et oim inclu
soy in illis dialectico et sic non capitur hic q
tunc ad illi vna pars seu vnus hinc gra
tis in loq. alio modo capte large vt id est q lo
gic. et sic est hinc inclinans ad speculationes
modi sciaru et oim pplexoz inclusoz in eo ca
lufmōi sunt illius demonstratio dialectica et
sophistica et sic capitur ibi. ita qd et sen^o oya
lectica ē ars. i. hinc vbi scia inclinat ad spe
culatiōe mōi sciaru. Ad hinc tunc qd mod^o
sciaru ad sciaru. i. hinc vbi oim demonstrati
uum dialecticum nec sophisticum virtualiter
quia ē de intentione vbi virtualiter conti
net. alio modo capitur dialectica adiectiue. et
est res hinc aliquidem itoz habituz sic nō ca
pitur hic qd sciam est dicere p hinc vbi scia
seu talem hinc sic ars qd tunc petrus
lier esset ars cū aliqis itoz p hinc tale hinc.

Sciendum est secundo qd ars supli
ter et scia captantur dupl. vno modo large p ag
gregatione multoz documentoz ad vni sine
tendens. i. p aggregatione multaz notiaz
tuz sine hinc de illis documentis qd ordina
tur ad vni sine cognoscendū. et sic
ars est hinc cōe ad qd hinc hinc int
leu qui sunt sapientia: scia: intellectus: ars et
prudētia. circa quos non contingit dicere hinc
sum. etiam ad oēs artes liberales q sunt septē.
scz logica: rhetorica: grammatica: arithmetica:
musica: geometria: et astrologia. quarū tres vi
cuntur trinitates quasi ad vni termini scz vi
verfos mōs tēdentes. i. dialectica: rhetorica:
et grammatica que tendunt circa sermonē: ali
quatenus dicuntur qd trinitates quasi ad vni
terminū scdm diuersos modos tendentes scz
circa. scz arithmetica est circa numerū.
musica circa numerum sonoz. geometria tri
ta hinc et continuum. et astrologia circa ma
gnitudinē mobile. et sic capitur ars i textu et
ceditur tunc qd dialectica est ars capiēdo eti
am dialecticam p aggregatione habituz seu
notiaz ordinatarum ad cognitiōe subiec
ti logice et nō capiēdo dialecticā p vno habi
tu simplici: quibus conclusiōis qz tunc non est
aggregatiō multaz notiaz: alio modo capi
tur ars ppre vt distinguitur contra alios ha
bitus intellectuales et sic est recta rō reri a
bis factibilis. i. hinc intellectuales inclinans
et vocans nos recte operari circa factibiles. i.
circa materias exites extra intellectū et vni
tatem. et cōtinet sub se septē artes mechanicas
et vni versib^o cōtinent. Lana nemus milco
natiōis rōs medicina hinc ars fabricis cōm
merari p. et dicuntur mechanic qz faciunt hinc
lectum merari seu alienari a ppa eius opera
tione vbi tunc etia seruiles qz subseruunt ad
viam seu comoditatē et corpore et itomō diale

ctica non est ars quia tunc ars distinguitur cō
tra scientiam.

Sciendum est tertio qd dialecticam
hinc vni ad principia oim sciaruz de du
pliciter intelligi. vno modo qd ipa pbet principia
cuiuslibet scientie et sic non est pceptio
alio modo qd doceat formare argumentatio
ne principis et terminis cuiuslibet scie et sic ē in
telligendum. Ex quo p qd methodus non ca
pitur hic ppre pro vni via. i. capitur p ipa
scientia. Ad hinc sola dialectica pabili
ter ostendit de principis oim sciaruz id est
sola dialectica docet formare argumentatiōes
dialecticas qd hinc opinione. Ex quo patet
q ista particula solū cōuenit dialecticē ppre
et capitur dialectica vni cōuenit ppre
et dicendo sola dialectica pabili
quia primo capitur p logica et scia et est vna
pars logice. Ad hinc tunc qd ex diffinitōe dia
lecticē sequitur vni correlariuz scz dialectica
in acquisitione vni sciarum dicitur et p
oi. i. in acquisitione ppta et pfecta aliarū sc
entiarū dialectica dicitur acquiri cum omis
acquiratur p logicam qd omis scia
per demonstratiōe acquiruntur. sed logica docet
modū arguēdi cōponēdi demonstratiōe
igitur. Ad hinc tertio qd qd dicitur qd vni
ratio non p hinc nisi p hinc intelligitur de di
sputatione vocali et non de mōi et scripra q
bene possit fieri sine sonoz. et sic triplex ē de
spatio scz vocalis que pponitur ex ppositi
nibus vocalibus scriptis que cōponitur ex pro
positiōibus scriptis. et mentalis que compo
nitur ex ppositiōibus mentalibus.

Arguitur primo ars et scia
habitus et hinc distincti: igitur nū hinc idem
est ars et scia. et qd hinc dialectica hinc ars et
scientia. Et secundo sic mat^o scia est scie
tia nobilior logica et etiam scia et scia
tur male dicitur qd dialectica est scientia scie
tiarum cum qd res qd supra hinc hinc in
gularē omis excellētiā. Et tertio diffini
tio dialecticē qd magis dicitur non est bona
a hinc probatur quia scia et hinc diffinitōe
capitur spūliter vel generaliter. Et specialiter
tunc est negatiō cum inferius vel minus com
mune additur vni hinc copula vel gene
raliter et tunc est etiam negatiō cum tunc ars et
scientia hinc penitus sintonia.

Ad primam dicitur qd si ars et scien
tia capiuntur spūliter tunc ars et scia sunt hinc
habitus adinuicem distincti non tamen hinc ars
et scientia capiuntur generaliter. Et ad scdm
dicitur qd ille qd sciarum non dicit excellē
tiam simpliciter logice respectu oim sciaruz
in pfectione. i. in applicatiōe seu cōitate ap
plicatiōis. Et ad tertiam conceditur qd illa
diffinitio ppre est negatiōis necesse est hinc aliq
figura que ipam hinc. vnde quod dicitur qd

Triplex est di
spatio.

te
no

superius additur immediate inferiori vel infe
rius superioris ibi est negatio vt dicendo al
homo: homo al. Ex quo videtur petrum hinc
spanū in prima sui propositione de casse. nisi
dicatur qd posuerit scientia scientiarū ad ma
iorem explicationem.

Sonus est quicquid ab auditu pro
prie et per se percipitur. Dico autem p
prie quia licet homo vel capra audi
atur hoc non est per se sed p sonū suū

Sonorum alius vox alius non vox.
Sciendum est primo p declaratione textus
q sonus est quicquid ppre per se ab au
ditu percipitur que diffinitio debz sic intelligi
Sonus est aliquid sensibile qd ppre et per
se ab auditu percipitur. Ex quo sequitur qd ab
ly quicquid non capitur vbi sed particulari
ter vel indefinitē. vt tantum valet sicut aliqd
ens vel aliquid sensibile. Ad hinc vbi dicitur
q ppre capitur dupliciter. vno modo vt idem
est q simpliciter. et sic non capitur hic. alio modo
vt id est q adequate et precise et sic capitur hic
ita qd est sensus sonus est aliquid sensibile qd
ppre. i. precise ab auditu ppre. Ad hinc
te etiam q per se capitur dupl. vni modo
vt id est q non per accidens. et sic capitur hic. alio
modo vt idem est q non per accidens. Ad hinc
tertio qd auditus est vna potentia sensitiua q
cognoscit sonos sicut vni est potentia qd cog
noscit colores. Ad hinc quarto qd percipitur i
diffinitione soni est id est quod cognoscitur. ita
q est sensus percipitur ab auditu. i. cognoscitur
Ad hinc quinto qd in diffinitione soni p
rimis primis terminis qui ponitur post copu
lam ponitur loco generis. et residui ponit lo
co vbi. Et sic proprie ponitur ad vni sensibi
lium communium que pluribus sensibus per
cipiuntur per se ponitur ad hinc per accidens cu
iusmodi sunt subiecte. ab auditu ponitur ad
vni alioam sensibiliū ppreiorum que ab
alijs potentijs percipiuntur et videbitur in li
bris de anima.

Sciendum est secundo qd diffinitio
soni est bene posita qz sibi cōueniunt conditio
nes bene diffinitionis: que sunt tres. Prima
q diffinitio cōuenit cuiuslibet contento sub
diffinito. scdm q diffinitio cōuenit soli vni
finito id est q diffinitio personaliter sumpta
non predicatur de aliquo quin diffinitum de
illo predicatur. tertia q diffinitio manifestat
diffinitum. Ex si quis querat quid est vni diffi
nitum dicendo sonus est quicquid. vtrum sit
ille terminus sonus vel res significata per so
num. Ad hinc qd vni diffinitio potest capi dupli
citer: vno modo p illo quod manifestatur per
diffinitionem: et sic res significata p illi terim
sonus diffinitur. Alio modo capitur diffinitio
p illo de quo predicatur vel predicari p diffi
nitio et sic dico q ille terminus sonus diffinit

Et si dicas diffinitio vbi predicari de illo quod
p ipam manifestatur. dicitur q non opz sed
sufficit qd predicatur de termino supponite p
illa re. Et si querat nomine res pde predica
ri de alia re. dico q hoc potest intelligi dupl. vno
modo q ex vna re est alia re fiat vna ppre q
sic subiectū et predicatū. et sic dico q nō. Alio
modo potest intelligi q vna res cōcipiatur in di
dine ad aliam rem. et sic dico q vna res bene p
dicatur de alia. cōcipitur. de alia seu in ordi
ne ad aliam.

Sciendum est tertio qd diffinitio soni
in qua dicitur sonus alius vox alius non vox est
fictus et debet sic intelligi de numero sonoz.
alius est sonus vox alius sonus qd vox. Et sic
tres conditiones requirunt ad bonā diffinitio
Primā q membra diffinitiois sint opposita.
id est q non possint de se inuicē predicari me
diante isto syncategoremate forma: iter. Sec
unda q membra diffinitiois nō excedant vni
sum. i. q membra diffinitiois vni sumpta
non pcedent de aliquo de quo non predicatur
diffinitum. Tertia q diffinitum nō excedat membra
diffinitiois. i. q diffinitum non predicatur de ali
quo de quo non predicatur diffinitum et mē
bris diffinitiois constitutum. Et diffinitio
quidam modus sciendi vt superius vbi dicitur
ita q aliquid vni logicaliter loquendo non
est aliud qd posteriori manifestari quo ad ei
cōmunitatē seu significatiōem vel qd dicitur q
al. dicitur q rationale et irrationale id est
a posteriori manifestatur eius cōitas p ratio
nale et irrationale et non est intelligendū qd vi
uidatur p ptes integrales sicut lignū p frusta.

Arguitur sic primo ois bona diffi
nitio debet vere et affirmatiue predicari de p
finito. sed diffinitio soni vere et affirmatiue
non predicatur de sono. igitur diffinitio soni
non est bona. Et secundo sic diffinitio soni cō
uenit alijs a diffinitio: igitur non est bona. an
tecedens patet. qz dicitur silentio quod nō est
sonus igitur. Et tertio sic diffinitio soni non
cōuenit cuiuslibet contento sub diffinito. igitur
non est bona. antecedens patet quia non cō
uenit vni sono particulari quia talis sonus p
ctis non percipitur ab auditu cū multi alij so
ni ab illo percipiuntur ab auditu.

Ad primum dicitur quod in diffini
tione soni ly quicquid non capitur vniuersali
ter vt tantum valet sicut omne ens. sed capte
particulariter vel indefinitē vt tantum valet
sicut aliquid ens vel aliquid. sensibile. ita q
est sensus sonus est quicquid. i. aliquid sensibi
le. Ad secundum dicitur q silentium p
cipitur ab auditu ppariue tanq carencia so
ni et non positiue. Ad tertium dicitur q ly
precise potest determinare ly sensibile ita q sic
sensus iste sonus percipitur ab auditu et non
alius et sic est falsa. alio modo vt determinat
ly auditu. ita q sic sensus iste sonus percipit
a. iij.

quid sit sonus

quomodo capte
proprie in diffi
nitione soni.

primus termi
nus positus in
aliqua diffinitio
ne ponitur lo
co generis

conditiones re
quisite ad bonā
diffinitioem

ab auditu, et non ab aliqua alia potentia sensu-
tus et sic est vera.

Lexus

Sonus vox est idem quod ipsa vox. Unde vox est sonus ab ore animalis prola-
tus naturalibus instrumentis forma-
tus. Naturali instrumenta quibus vox
formatur sunt nonne. scilicet guttur, lingua
palatum, quatuor dentes et duo labia
versus. Instrumenta novem sunt gut-
tur lingua palatum. Quatuor: et dentes
et duo labia simul. Sonus non vox est
qui generatur ex collisione duorum cor-
porum inanimatorum, ut frago: arboris tre-
pitus pedis. Vocum alia significatiua,
alia non significatiua. Vox significati-
ua est illa que auditui in se aliquid rep-
resentat, ut homo hominem. Vox non signi-
ficatiua est illa que auditui in se nihil re-
presentat, ut huiusmodi vocum signifi-
cativam alia significat naturaliter, alia
ad placitum, vox significatiua natura-
liter est illa que apud omnes idem rep-
resentat, ut gemitus infirmorum, iarratus ca-
nuntio, vox significatiua ad placitum est
illa que ad voluntatem primi institue-
tis aliquid significat, ut homo hominem
equus equum.

De declaratione textus supponitur pri-
mo quod sonus vox et vox sunt idem. Pro cu-
ius declaratione supponitur primo quod diffini-
tio soni vocis data a petro hispano est insuffi-
ciens quia non convenit omni voci puta voci
facte ab angelo in aliquo corpore, que tamen
est vox etiam significatiua et tamen non fit
ab ore animalis cum angelus non sit animal,
neque corpus quod assumit, sed posset dici quod vox
est sonus causatus ab ore animalis vel ab ali-
quo equivalente mediantibus naturalibus in-
strumentis vel equivalentibus. Secundo sup-
ponitur quod instrumenta supple principalia et p-
pina quibus complete et perfecte regulari-
ter vox formatur sunt novem, scilicet guttur lin-
gua et sic de alijs. Et dicitur notanter principa-
lia propter pulmonem et arteriam vocales que
requiruntur ad formationem vocis. Dicitur etiam
notanter propter lingua, propter sonos fistu-
larum qui licet fiant ab instrumentis natura-
libus non tamen tanquam ab instrumentis p-
pina sed remotis: quia instrumenta propria

qua illorum sonorum sunt fistula et illa forma-
ta: etiam dicitur. Dicitur notanter complete
et perfecte propter voces que fiunt ab homini-
bus carentibus dentibus quorum voces non
sunt complete et perfecte. Tertio supponitur
quod diffinitio soni non vocis est sic intelligenda
sonus non vox est sonus causatus ex collisione
duorum corporum inanimatorum vel anima-
torum se habentium ad modum animatorum
vel vnius suppletis vicem duorum: cuiusmo-
di est sonus factus in zona. Ex quo sequitur
quod nullus sonus tube vel fistule vel organo-
rum dicitur proprie vox. Quarto sequitur quod sonus
echo non videtur esse sonus vox quia non fit im-
mediare ab ore animalis sed ab aliquo alio, et
de hoc magis videbitur in libris de anima.

Sciendum est secundo quod diffinitio
vocis est talis scilicet vocum alia significati-
ua alia non significatiua que debet sic intelli-
gi de numero vocum, alia est vox significati-
ua, alia est vox non significatiua et talis de
nullo subiecti in accidentis unde vox signifi-
cativa est que nata est representare aliquid ali-
ud a se vel sibi simili vel suo prolatoze vel ali-
qua vel aliquo alio nisi fuerit in postea ad sig-
nificandum suum prolatozem. Ex quo sequitur
quod multa corollaria. Primum quod vox non vi-
detur significatiua quia actu aliquid represen-
tat sed sufficit et nata sit representare. Sequitur
secundo quod signa sunt omnia nullus sunt vo-
ces significatiue et tamen nihil representant
sed bene aliquo alio, etiam nomina collectiva
non significant proprie aliquid sed aliqua, vel
et dicuntur aliquid significant collectionem mul-
torum. Sequitur tertio quod ad hoc quod vox sit sig-
nificatiua requiritur quod significet aliquid ali-
ud a se quia si non tunc omnis vox esset signifi-
cativa cum omnis vox significet se. Requiritur
etiam quod significet aliud a prolatoze
quia non sic significat suum prolatozem nisi
supple illa vox esset imposita ad significandum
prolatozem. Requiritur etiam quod significet al-
iquid a sibi simili et aliqua vel aliquo alio. Se-
quitur ex hoc diffinitio vocis non significati-
ue puta quod vox non significatiua est que non a
nata significare aliquid aliud a se vel sibi si-
mili vel suo prolatoze vel aliqua vel aliquo alio
liter.

Tertio sciendum est quod vocum signi-
ficatiuarum alia est significatiua natura-
liter alia significatiua ad placitum. Procu-
ius declaratione supponitur quod duplex est sig-
nificatiua scilicet naturaliter et a placitum. De
de significare ad placitum est ex impositio-
ne vel usu voluntario representare suum sig-
nificatum, sed significare naturaliter est ex co-
nditione vel proprietate sue nature aliquid vel
aliqua vel aliquo alio representare, et istud est
triplex scilicet significare naturaliter proprie dicitur
et significare nature, significare naturaliter et

dicere est seipso formaliter aliquid vel aliqua vel
aliquo alio rep-
resentare cuiusmodi sunt conceptus
vitiati qui non sunt nisi notitie actuales rep-
resentantur. Ex quo sequitur quod conceptus vitiati non si-
gnificant per alium conceptum sed seipso significat
sed significare naturaliter dicitur est mouere in-
tellectum ad formam conceptus de seipso. Ex quo
sequitur quod omnes res mundi significant naturaliter
dicitur. Secundo sequitur quod sepe intentiones non si-
gnificant naturaliter dicitur cum non possit mo-
uere intellectum, aliud est significare natu-
raliter et in se nature, unde vox dicitur
significare naturaliter et in se nature que
ex natura sua et non ex impositione nata est
idem representare apud omnes ut gemitus infir-
morum iarratus canum qui apud omnes representant
dolorem vel gaudium.

Arguitur primo sic subiectum cuius
liber proprie aliquid significat, sed huiusmodi
esse subiectum proprie aliquid significat. Secundo
scilicet omnes vox representat seipsum et omnes vox est signifi-
cativa. Tertio scilicet solum conceptus significati-
ua naturaliter et nulla vox significans naturaliter, alio
probat, quia solum illud significat naturaliter
ter quod est similitudo rei naturalis cuiusmodi
sunt solum conceptus dicitur.

Dicitur ad primum quod non omne
illud quod est subiectum alicuius proprie aliquid vox
significatiua, nisi capiendo significare large et
se extendit ad significare naturaliter dicitur.
Ad secundum quod bene probat quod omnis vox si-
gnificat naturaliter dicitur quod non negamus, sed
non probat quod omnes vox significet ad placitum et il-
lud negamus. Ad tertium dicitur quod bene
probat quod solum conceptus significans naturaliter
proprie, sed non probat quod solum conceptus signifi-
cans naturaliter communiter: vel ex instin-
ctu nature. Ad hoc tamen quod conceptus
non vitiati sicut sunt notitie actuales vocis
vel scripturarum significatiuarum significant na-
turaliter ad placitum, nam significant voces vel
scripturas naturaliter proprie et significant
res representatas per voces vel scripturas ad
placitum.

Vocum significatiuarum ad placi-
tum alia complexa, alia incompleta, co-
plexa vel oratio, incompleta vel nomen vel
verbum.

Etendit est primo quod vocis significatiua
ad placitum, alia complexa alia incompleta
Pro cuius declaratione supponitur primo quod
vox complexa est illa que consistit ex conceptibus
in alia sua et subordinat conceptibus complexis
aliquid dicitur proprie non quod realiter et formaliter sit co-
plexa ex pluribus conceptibus seu notitijs, sed solum
extrinsece quia de objecto complexa vel quod ad-
uales pluribus vocibus in significando. Ex quo se-
quitur quod alicui simpliciter voci se consistere con-
ceptus complexus in mente et per se ista littera

que si imponeretur ad significandum dotes
currere, tunc esset vox complexa, sed non conceptus
neretur ex pluribus vocibus: quod hoc non requi-
ritur sed sufficit quod sibi consistat conceptus
complexus id est subordinat conceptum com-
plexo quod nihil aliud est quod significare suum si-
gnificatum mediante conceptu complexo. Se-
cundo supponitur quod ad hoc quod aliqua vox sit
catur complexa secundum grammatice et sic est
posita ex pluribus vocibus, sed hoc non requi-
ritur secundum logicam, sed sufficit quod subordinat conceptum
conceptu complexo. Tertio supponitur quod vox inco-
plexa est cui consistit conceptus in se complexus si-
ne que subordinatur conceptu incompleto
ista vox homo. Quarto supponitur quod duplex
est complexum scilicet vitiatum et inditatum. Vitiatum
est complexum proprie aliquid vel cuius extrema videtur
admitti per copulam verbalem. Inditatum est
complexum non proprie aliquid vel cuius extrema se-
dit sicut determinatio et determinabile sine
est copula verbali.

Omne est vox significatiua ad pla-
citum sine tempore cuius nulla pars
separata aliquid significat finita et re-
cta: vox in ista diffinitione ponitur lo-
co generis, significatiua ponitur ad
differentiam vocis non significatiue.
Ad placitum ponitur ad differentiam
vocis significatiue naturaliter, sine te-
pore ponitur ad differentiam verbi quod
significat cum tempore. Cuius nulla
pars separata significat aliquid ponit-
ur ad differentiam orationis cuius par-
tes separate aliquid significant. Finita
ponitur ad differentiam nominis i-
finiti quod non est nomen secundum logicam,
sed nomen infinitum ut non homo non
equus. Recta ponitur ad differentiam
nominum obliquorum ut carthago ca-
thago que non sunt nomina secundum logi-
cum sed nomina obliqua vel casus no-
minum unde solus rectus secundum logi-
cum dicitur esse nomen.

Omne potest capi dupliciter, uno modo
pro se significato seu secunde inten-
tionaliter, et sic est intentio secunda spiritus
voci significatiue ad placitum et sic capit hoc
nam quicquid principaliter diffinit logicis
est secunda intentio. Et si quis dicat nulla se-
cunda intentio est vox. Respondetur quod verum
est quod nulla secunda intentio est vox secundum
predicationem formalem: tamen bene se-
cundum predicationem fundamentalem.

Secunde intentiones
non significant
naturaliter dicitur.

Duplex est complexum
vitiatum et inditatum.

Lexus

Quod secundum logicam
est de complexu.

Nullus sonus tu-
be, vel alicuius
instrumenti dicitur
vox

Lexus

Lexus

Lexus

que sunt instru-
menta principa-
lia quibus vox
formatur

Lexus

19

com

seu accitalem. vñ dñ nomē est vox: sensus est nomen est vna scda intentio fundata seu accitibuta voci significatiue ad placitū. ex quo scđē q̄ ibi pp̄le nō dñm̄ nomē vocale nec scriptum neq̄ mentale. sed nomē scđe intentionāliter capiti qđ nō est nisi scda intentio attributa alicui illoz. Et si quis dicat omne nomē vñ est nomē vocale scriptū vel mēale. q̄ aliqđ illoz ibi dñm̄. dñ q̄ vox est q̄ omne nomē mēale vocale vel scriptū capi. nō nomē p̄me intentionālī seu p̄ venolāto. sed nō capi. do nō mē scđe intentionālī seu p̄ se significato. alio mō q̄ ac capī nomē p̄ se intentionālī: et sic nō est nisi nomen mentale vocale vel scriptum.

Quo p̄noia videtur nomina apud logicum.

Duplex est intentio prima videlicet et scđda.

Tertio est sciēdū qđ p̄ maiorē declaratione supponit primo qđ duplex est intentio scđ prima et scđda. vñ intentio prima est res cognita vel cognoscibilis nō causata p̄ actū paratū nostrū intē. lectus cōp̄ra ad aliud. scđ scda intentio ē respect̄ rōnis causatus p̄ actū cōp̄tū nostrū intē. lect̄ vel p̄ actū alterius potentie collatiue. Scđo supponit qđ nomē capi. trip̄. vñ mō large p̄ o illo qđ p̄t redde re suppositū vbo sine sumā materialī sine p̄sonaliter et sic oia vox p̄t vñ nomē. Scđo mō pp̄ie p̄ o illo qđ significatiue sup̄to p̄t redde re suppositū vbo p̄ dñi mōi finit̄ et sic nomē finitū est nomē. Tertio mō capi nomen p̄p̄issimē p̄ voce finita et recta. cui p̄tes separate nihil significat. q̄ nō subordinant conce p̄tū cōp̄exō que significatiue scripta p̄t red dere suppositū vbo p̄sonali mōi finit̄. Et ter tio supponit qđ in diffinitione noia vñ intēly gl̄ categorematice. ita qđ est sensus nomen ē vox categorematice supple. et p̄ hoc remouē tur adiectiua adiectiue tenta. Et aliqua vñ vñ categorematice trip̄. p̄ primo mō rōne officij qđ significatiue sumpta p̄t redde re sup positū vbo p̄sonali mōi finit̄. Alio mō rōne significatiōis tñ qđ p̄posita ad significandū aliquid vel aliqua sine reddat suppositū vbo p̄sonali sine nō. Tertio mō rōne officij et significatiōis simul que est imposita ad signifi candū aliquid vel aliqua. et cum hoc potest reddere suppositum verbo. Et per oppositum aliqua vox dicitur sine categorematice tribus modis. sc̄ ratione significatiōis tantum ra tione officij tantum et ratione officij et signifi cationis simul.

Verbus accipi tur tripliciter.

Primo arguitur sic adiectiuis adiectiue tenno conuenit diffinitio nominis: et tamen non sunt nomina totum non possit red dere suppositū verbo p̄sonali modi finit̄. et similiter potest argui de participijs adiecti ue tentis. Et secundo sic p̄ nomina sunt no mina fm̄ logicum. et tamen ipse nō conuenit diffinitio nominis cum sine para sine categor ematica: ergo diffinitio nominis nō est bona. Et tertio sic. nomina infinita nomina obli qua possant reddere suppositum verbo et esse

subiectum in propositionibus. ergo sunt no mina fm̄ logicum. Ad primum dicitur qđ nomina ad lectiua adiectiue tenta non sunt nomina fm̄ logicum quia sunt sine categorematice ratione officij cum non possint reddere suppositū ver bis. et similiter dicitur de participijs: partici pia tamen et adiectiua substantiue sumpta sūt bene nomina fm̄ logicum. Et si quis dicat qđ participia significat cum tempore. Responde tur qđ signifi. at cum tempore indeterminato et non determinato. Et scđm dicitur qđ p̄no mina possunt capi dupliciter. vñ mō pure p̄ nominaliter sic non sunt nomina fm̄ logicū qđ sunt para sine categorematice. alio mō acci piuntur p̄ suis relatiōis vel demonstratiōis et sic sunt bene nomina scđm logicum: ad hoc capi endo nomen large cum vt sic subordinentur conceptui complexo. Et tertium dicitur qđ nomen infinitum bene est nomen capiēdo no men large: sed non capiēdo nomen p̄p̄issimē sine. de nominibus obliquis dicitur qđ bñ pos se reddere suppositum vbo impersonali mōi finit̄. de nominibus compositis figure dicit qđ non sunt noia capiēdo nomen p̄p̄issimē et subordinent conceptui complexo. sunt tñ bene noia capiēdo nomen large.

subiectum in propositionibus. ergo sunt no mina fm̄ logicum.

Ad primum dicitur qđ nomina ad lectiua adiectiue tenta non sunt nomina fm̄ logicum quia sunt sine categorematice ratione officij cum non possint reddere suppositū ver bis. et similiter dicitur de participijs: partici pia tamen et adiectiua substantiue sumpta sūt bene nomina fm̄ logicum. Et si quis dicat qđ participia significat cum tempore. Responde tur qđ signifi. at cum tempore indeterminato et non determinato. Et scđm dicitur qđ p̄no mina possunt capi dupliciter. vñ mō pure p̄ nominaliter sic non sunt nomina fm̄ logicū qđ sunt para sine categorematice. alio mō acci piuntur p̄ suis relatiōis vel demonstratiōis et sic sunt bene nomina scđm logicum: ad hoc capi endo nomen large cum vt sic subordinentur conceptui complexo. Et tertium dicitur qđ nomen infinitum bene est nomen capiēdo no men large: sed non capiēdo nomen p̄p̄issimē sine. de nominibus obliquis dicitur qđ bñ pos se reddere suppositum vbo impersonali mōi finit̄. de nominibus compositis figure dicit qđ non sunt noia capiēdo nomen p̄p̄issimē et subordinent conceptui complexo. sunt tñ bene noia capiēdo nomen large.

Lexus. Verbū est vox significatiua ad pla citum cum tempore cuius nulla pars separata aliquid significat finit̄ et recta. Cum tempore ponitur ad differentiam nominis quod significat sine tempore. Finita ponitur ad diffe rentiam verbi infiniti vt non currit. nō laborat que non sunt verba fm̄ diale cticum sed verba infinita. Recta ponitur ad differentiam verborum obliquo rum vt currebas cucurri cucurrit cur rebar que non sunt verba scđm diale cticum sed verba obliqua vnde solum verbis presentis temporis indicantur mōi scđm dialecticum dicitur esse ver bum. Reliqua vero verba eiusdē mōi et aliorum modorum dicuntur verba obliqua: alie vero particule ponuntur hic eadem ratione qua ponebantur in diffinitione nominis. Et sciendum est qđ dialecticus ponit tñ duas p̄tes orō nis sc̄z nomē et verbū alias aut appel lat sine categorematice id est cū alijs significatiuis

Et sciendum est primo qđ vbi ibi accipiuntur eodē mō scđe intentionālī. sicut nomē acci pi. vñ verbū tripliciter accipit. vñ mō cōl ter p̄ voce que p̄t esse appositum in orōne re spectu nois subiecti. Alio mō pp̄ie p̄ voce qđ significatiue sumpta p̄t esse appositum in orō ne respectu nois nolatiui casus. alio mō p̄o p̄p̄issimē et sic est vox simplex que significatiue sumpta p̄t esse appositum respectu nois no minatiui casus in pp̄one simpliciter prima. vñ ē propositio simplex prima est que cōponit et note p̄p̄issimē sumpto et verbo presentis temporis indicantur modi. et of simplr prima p̄ tanto qđ alie de preterito et futuro reducuntur ad eam et nō eōtra ad hoc qđ fiant vere. et sic verbum prop̄issimē capitur diffinit̄ a petro hispano que diffinitio vñ sic intel ligitur: ver bum est vnum intentionale qđ attribuit voci categorematice: et of officij significatiue ad pla citum cum tempore determinato cuius nul la pars separata significat id est cui in mente non correspondet conceptus complexus. finit̄ id est sine negatione infinitante et recte id ē presentis temporis indicantur modi.

Sciendum est secundo qđ omne ver bum quod est precise copula est purum sine categorematice. vt illud verbum est tertium adia cens est purum sine categorematice nihil signifi cans. sed tantum denotans vñtionem predica ti cum subiecto sine ita sit in re sine non. sed s̄p̄ vbum est fm̄ adiacens est qđ non ponitur aliud predicatum materiale ab ipso verbo est vel a suo participio. et sic est partum sine categorematice. quia tunc equiualeat coquile et partici pio. Ex quo sequitur vnum s̄tus probabile qđ vñ est fm̄ adiacens non est verbum capiēdo verbum prop̄issimē quia est vox cōpleta cui subordinetur conceptus complexo. Sequitur secundo qđ solum est tertium adiacens est ver bum capiēdo verbum prop̄issimē cum tale solum sit vox incompleta. Sequitur tertio qđ illud quod est verbum prop̄issimē sumptum est purum sine categorematice. Et si quis dicat ergo nullum verbum adiectiuum est verbum scđm logicum cuius modi est currit. dico qđ ver bum est capiēdo verbum prop̄issimē est nul lum tale sit vox complexa. sed complexa que correspondet conceptui complexo. equiualeat et participio et copula.

Sciendum est tertio qđ pro maiorē declaratione supponitur primo qđ duo requi runtur ad hoc qđ aliquid verbum dicitur re quiri. sc̄licet qđ tale verbum sit indicantur modi et qđ sit presentis temporis. Et quo patet qđ verbum dicitur obliquum tripliciter. Alio mō quia non est indicantur modi licet sit p̄ tis temporis vt amare. Alio modo quia nō est punctis temporis licet sit indicantur modi vt amabam. Alio modo quia non est presentis tem poris nec indicantur modi. Et scđo suppo

nitur qđ verbum infinitum ē quod est conposi tuz ex verbo finito et negatione cadente supra illud verbum ratioe sui participij vt non currit. quod tantum valet sicut est non currit. Et ter tio supponitur qđ verbum quod est pura copula nō potest infinitari. est sit purū sine categorematice. Ex istis patet qđ tantū sunt due partes orōnis sc̄z scđm logicum sc̄z nomen et verbum quia tñ ē que sufficiunt ad cōstitutiōes p̄positionis categorematice: etiā solus iste vñ sunt sine categor ematice ratione officij. alie sūt sine categorematice ratione officij quia significatiue sup̄te nō possunt esse suppositum verbi p̄sonalis mo di finit̄ neq̄ oppositū respectu nois nolatiui ca. Arguitur sic primo nullum nomē significat cum tempore. sed verbus est nomē. qđ nō significat cum tempore. minor p̄batur quis verbum potest esse suppositū in oratione. ergo est nomen. Et scđo sic. est tertium adiacens est verbū scđm logicum. et tamē nō ē vox significa tiua ad placitum est sit purū sine categorematice igitur. Et tertio sic. in quilibet p̄positione affir matina subiectum et predicatum debent pro eodem supponere. sed in ista p̄positione verbus est vox ly verbum et ly vox non supponit pro eodem nā ly verbi videtur supponere pro vna secunda intentione que nō est vox.

verbum accipi tur tripliciter.

due tantū sunt partes orōnis fm̄ logicū

Ad primum distinguitur minor vt capiēdo verbum materialiter. et sic est verbū est nomen vel capiēdo verbum personaliter et significatiue. et sic est fallum qđ verbum sit no mē. Et scđm dicitur quod est tertium adia cens signū aliquantuler qđ sufficit ad hoc quod sit vox significatiua. Et tertio potest dici p̄ nunc negādo illam maiorem vel qđ illa regu la est vera in predicatione formali et quidita tus sed nō in predicatione fundamētali quōd ē in ista verbum est vox vel potest dici et forte melius logicaliter loquendo qđ ly verbum s̄p̄ ponit p̄ verbo vocali cognoscendo quānam secun dam intentionem sibi attribuit

Oratio est vox significatiua ad pla citum cuius partes separate aliquid significant. Cum partes separate aliquid significat hoc totum ponitur ad differentiam nominis et vbi quorum partes separate nihil significat. Alie vñ particule ponuntur hic eadem ratione qđ in diffinitione nominis et verbi ponebantur. Orationum alia perfecta alia imper fecta. Perfecta est illa que perfectū sensum generat in aīo auditoris. vt ho mo currit. Imperfecta est illa qđ imper fectum sensum generat in animo audito ris. vt homo albus. Orationum perfe ctarum alia indicatiua vt homo currit alia imperatiua vt perre fac igne. Alia

duo requiritur ante aliqd vñ bus dicitur recte

opratiua vt vnam esse bonu clericus alia coniuunctiua vti veneris ad me dabo tibi equum alia deprecatiua vt miserere mei deus. Harum autem orationum sola indicatiua dicitur esse propositio

Supponitur primo q oratio sicut alii ter- minit secunde intentionis capitur dupli- citer. vno modo pro se significato seu p il- lo. quod primo et per se significat. Et sic capitur p intentione secunda attributa orationi voca- li seu voci conspiciere significatiue ad placitum et sic volunt aliqui quod sic ibi accipitur et qd sic predicatio fundamentalis seu accidentalis sicut diceretur nomen est vox. alio modo accipi- tur p denominato seu p significato materiali. et sic accipitur p oratione mentali vocali vel scripta. Ita quod sicut iste terminus albus de p se significato significat albedinem et de signi- ficato materiali et secundario significat oem rem habentem albedinem. Ita quilibet terminus secunde intentionis eocretine designatus seu concreto de p se significato significat sech- dam intentionem et de significato materiali seu secundario significat illud cui attribuitur seu de quo denominatum predicatur. Dicunt tamen aliqui et multum p probabiliter q quando dicitur oratio est vox ibi iste terminus oratio diffinitur suppones p oratione vocali. Ad- uerte ulterius q orationes significare ad pla- citum pot intelligi dupliciter. vno modo rone suarum partium et non ex impone sui cuiusmodi est oratio vocalis composita ex pluribus voci- bus significatiuis cuiusmodi est ista oratio. hanc est animal que secundum se totam nunq fuit imposita ad significandum. sed solum ratione suarum partium. alio modo ex impositione sui sicut patet de oratione vocali non composita ex pluribus vocibus significatiuis cuiusmo- di esset ista littera a si esset imposita ad signifi- candum tantum tunc significat ista oratio homo est animal. Ex quo sequitur q oratio di- citur significatiua ad placitum vel ex imposi- tione sui vel suarum partium.

Secundo sciendum est q oratio pri- me intentionaliter capta est triplex scilicet mentalis vocalis et scripta. unde oratio men- talis non est aliud q conceptus complexus sine talis conceptus dicitur complexus quia in si- gnificando equiualeat pluribus vocibus signi- ficatiuis siue componatur ex pluribus conce- ptibus. sed oratio vocalis est que subordinata orationi mentali et similiter scripta siue com- ponatur ex pluribus vocibus siue non. Et sic patet quod ista particula scz cuius partes se- parate aliquid significant sic vt intelligi q sub

ordinantur ceptu coplero. Ex quo sequitur q nota que sunt compositae figure scz grammati- cum sunt orationes sicut omni logum. Sequitur ulterius q in diffinitione orationis non ponit cu- tempe q multae sunt orationes in quibus nulla pars significat cum tempore vt homo albus me q ponit sine tpe cum multae sint orationes in quibus pres significat cum tpe. et sic si diceret cum tpe vel sine tpe diffinitio orationis non con- uentret omni orationi.

Sciendum est tertio q orationis alia p- fecta alia imperfecta q dicitur sic intelligi de na- mero orationum alia perfecta alia imperfecta. oratio perfecta est que perfectu sensum generat in- alo auditoris id est perfectum conceptu seu orationem mentalem ultimam non interroga- tiuam in qua nominatiuus reddit suppositu vt rbo personali modi finiti. sed oratio imperfecta est que imperfectum sensum generat in alo auditoris. i. orationem mentalem ultimam interrogatiua vel in qua notatiuus non red- dit suppositum verbo personali modi finiti. Et sic patet q per sensum non non intelligimus aliud q propositionem mentalem. Supponitur ulterius q de numero orationum perfe- ctarum alia est indicatiua in qua ponit xbi indi- catiuu modi vt petrus currit. alia imperati- ua in qua ponitur verbum imperatiui modi vt petre fac ignem. alia optatiua in qua ponit- tur verbum optatiui modi vt vna esse bo- nus clericus alia iuratiua in qua ponit ver- bum iuratiui modi vt ius venis ad me da- bo tibi equu. alia est deprecatiua que imponit deprecationem que parte sit q verbus imperatiui modi. Ideo non differt ab imperatiua nisi rone deprecationis. Et subdit q sola indicatiua sup- ple categorica q parte pprie qd alie no signi- ficant verum vel falsum nisi reducunt ad in- dicatiua. Et de notante categorica q mul- te sunt hypothetice dicitur vt vere qd non sunt indicatiui modi vt si alius volaret alius ha- beret alas et sic de alijs.

Arguitur sic primo si diffinitio ora- tionis esset bona sequeretur q ibi diffineret ora- tio p per se significato vel p denotato. s. nul- lo illo est dicendi igit. Ad id non denota- to qd est qd copleru cum no sit nisi oratio men- talis vocalis vel scripta: nec p per se significa- to: nam ibi illud diffinitur de quo vox signi- ficatiua ad placitum et qd est diffinitio orationis essentialiter significat: fed no predicat de oratione sicut intentionaliter capta sed magis de oratione prime intentionaliter capta igit. Secundo sic- mutae sunt orationes quar partes separate nihil significant. igitur diffinitio orationis non est vo- na. antecedens piz. nam si ista littera a im- pone- ret ad significandum tunc ista significat ista oratio hanc est a sal tunc a esset oratio et tunc par- tes separate nihil significant. Tertio sic illa

Quae sunt oratio- nes perfecte

positio vellem esse bonus clericus est vera et tamen no est indi. artio mbi sed pui tuu. igit male q sola indicatiua dicitur dicitur vera.

Ad primum potest dici q ibi diffini- tur oratio p per se significato. Et ad probatio- nem qd q diffinitio orationis q essentialiter de oratione. nam in diffinitionibus scdaru in re- tio num vel pluriu intelligit aliquis actus signi- ficatus: vt in ista oratio est vox intelligit oratio est vna scda intentio q attribuitur voci significatiue. mo ista diffinitio sic intellecta predicat de oratione p denotato accidentaliter. Ad scz cum qd q partes orationis sepe aliqd significant vt in- telligi q subordinantur ceptu coplero. Ad ter- tium qd q ista oratio vellem esse bonus cleri- cus pot capi pprie vt significat desideriu. sic pprie non est vera neq falsa. alio modo pot capi loco istius ego volo esse bonus clericus vel lo- co istius voluntas mea est esse bonus clericus et sic ista bene est vera vel falsa.

Lexico.

Propositio est oratio verum vel falsu significans iudicando vt homo currit. Propositio autem alia categorica alia propositiua. Categorica est illa q habet subiectum et predicatum et copu- lam tanq principales partes sui: vt homo currit. In hac enim propositione homo est subiectum currit vero predi- catum et quoq coniungit vnum cum alio est copula vt pars resoluendo homo cur- rit id est homo est currens homo e sub- iectum currens predicatum et illud ver- bum est copulat vnum cu altero. Et di- citur categorica categorico fas qd idem est q dico pdicas vide cathe- gorica id est pdicatiua

Supponitur primo q propositio est ad veru vel falsum significans. Supponit scdo q pro- positio capis dupliciter vno modo parte vt id est est q parte positio et scdo capis dicitur solum sic oratio qd propositio que ponit in scdo ad infer- endu conclusionem. alio modo capis parte vt couertit cum enclitice et sic capis dicitur ita q propositio et enclitice idem sunt. Supponit tertio q propositio capitur adhuc dupliciter vno modo scilicet intentione scilicet vt est vna scda intentio attributa p deno- minatione orationi mentali vocali et si rone. alio modo accipitur prime intentionaliter et sic no est aliud q propositio mentalis vocalis et scripta. Supponitur quarto q propositio prime intentionis littere capta est triplex scz mentalis vocalis et scripta. unde propositio mentalis est conceptus complexus quo cognoscitur aliquod complexum

rum complexe siue talis conceptus dicitur con- ceptus solum equiualeat vt dicitur aliqui si- ue formaliter sic q componatur ex pluribus conceptibus et vno actu seu termino mentali sicut hegozematico qui dicitur actus et no co- ceptus qd non significant aliqd neq aliquave conceptus quo cognoscitur petrus currere dicitur propositio mentalis. Et est duplex scz ultimata et no ultimata sicut est duplex terminus mentalis. s. ultimatus et non ultimatus. Supponitur quito q noticia seu conceptus complexus est duplex scz apprehensiuus et adheciuuus. apprehensiuus est qua simpliciter apprehenditur aliquod com- plexum et talis propositio dicitur propositio mentalis. sed adheciuuus seu induciuuus dicitur qua indicat ita esse vel non esse. et talis propositio non dicitur propositio mentalis.

Sciendum est secundo quod propositio- ri declaratione supponitur primo q median- te propositio mentali res concipiunt in ordine ad inuicem non tamen q ex ipsis fiat aliqua propositio que dicitur propositio realis quam alii qui ponunt qd nulla talis est ponenda. Et sic dicitur res subiectu et predicatu. igitur ex ipsis fiet propositio qd no subiectu neq predicatu nisi ad illud scilicet id est concipiuntur ad inuicem mediante pro- positione mentali. Secundo supponitur q si- gnificare verum est de significatione totali et propositionali significare esse quod est vel fore quod erit vel fuisse qd fuit. hoc in affirmati- uis sed in negatiuis est significare non esse quod non est vel non fore qd non erit vel non fuisse qd non fuit. Significare falsum est de si- gnificatione totali et propositionali significa- re esse quod non est vel fore quod non erit vel fuisse quod non fuit. et per contrariu dicitur in negatiuis. Ex quo sequitur aliqua primo q licet isti termini verum et falsum significant verum vel falsum non tamen sunt propositio- nes quia non significant significatione pro- positionali. Sequitur secundo q licet aliquod si- gnificetur per propositionem illud tamen pro- pte non dicitur verum et falsum. et quando di- citur propositio significat verum. ergo signifi- ficatum propositionis seu complexe significa- bile dicitur verum vel falsum. Respondetur negando consequentiam quia non dicitur si- gnificare verum eo q significatum sit verum sed quia significat vera vel falsa vel ita esse si- cur est vel non esse sicut non est.

qd sic significat re verum.

qd sic significat re falsum.

qd sic propositio categorica

adiarchem quibus includitur predicati ma-
teriale ut dicendo petrus est ens capiendū p-
ticipialiter et ponitur formaliter vel equaliter
ppter vba exceptiois: ut pluit tonat:
etiam ppter verba impersonalia passivae vo-
cis ut legitur que omnia sunt ppones qz equa-
lent pponibus cum subordinentur conceptib-
completio: etiaz si a imponeretur ad significā
dam tancū qm alal currit tunc a esset ppo
qz licet in oibus istis non ponatur subiectum
copula et predicatū formaliter tamen bene equi-
valenter. Supponitur vterius qz ppo cathe-
gorica est duplex scz de est scdo adiacente et de
est tertio adiacente: vnde ppo de est scdo adia-
cente est illa in qua non ponitur aliud predi-
catū materiale a suo principio ut petrus est. i.
petrus est ens et non de est scdo adiacente eo
qz istud verbum est ponat in scdo loco s; qz p-
ter istū non ponitur aliud predicatum materia-
le a suo principio sed ppo de est tertio adiacen-
te est illa in qua pter istud vbi est ponit
aliquid predicatum materiale aliud a suo prin-
cipio sive donatur ante copulā sicut in pponi-
bus de mō loquendi in consueto ut hō alal ē
et de est tertio adiacente eo qz pter istud v-
bum est et suam principium ponitur aliquid p-
dicatum materiale.

qd sit ppo de e
scdo adiacente.

de intellectu vif
finitiois sub-
iecti

de ppo de est
tertio adiacente.

Duplex est subm
distributio et
enunciatiois.

quattuor sūt re-
gule de subo p-
pōis.

Arguitur sic primo quodlibet diffi-
nitum debet esse aliquid unū sed ppo non ē
aliquid unū p se cum sit aggregatum ex termi-
nis. Nec valet dicere qz ppo pro p se significa-
to est aliquid unū qz illa intentio scda non est
aliquid unū cuius fundamentum nō est aliqd
unū sed fundamentū pōis nō est aliqd
unū cum sit tota ppo vocalis mentalis vel
scripta. Scdo sic ista oratio homo qui est ani-
mal est ppo cum includat pponem scz homo
est alal. et tñ non significat verum nec falsū.
Immo magis gñat imperfectum sensum in ani-
mo auditoris. Tertio sic oīa ppo significat
verum vel falsum sed non oīs significat verū.
ergo omnis significat falsum. qñ a gradatur qz ar-
guendo a tota distinctiva cū destructivē vnt-
partis ad positionē alterius est semper bona
consequentia.

Ad primum dicitur qz verum est de
re veru reali sed nō de respectu rationali cu-
in modū sunt secundē intentiones. Ad sūm dē
qz non est proprie propositio cum scdm se totā
non significet verum nec falsū. licet bene in
aludat propositiōnem. Ad tertiu dicitur qz ista
propositio omnis propositio significat verum
vel falsum potest esse distinctiva vel de disti-
cto extremo. si sit distinctiva est falsa. et tñ cō-
sequentia est bona sed sicut antecēdē est fal-
sum ita et consequentia. sed si ipsa sit de disti-
cto extremo tunc ipsa est vera sed tunc nō va-
let consequentia.

Tertius.
Subiectum est illud de quo aliud di-

ctur scz predicatum. Predicatum ē
qd dicitur de alio scz de subiecto Pro-
pōium categoricarū. alia vlt. alia
particularis alia indefinita et alia sin-
gularis. Propositio vlt est illa in qua
subicitur terminus cōis signo univ-
sali determinatus ut oīs homo currit
Terminus communis est qui est ap-
natus predicari de pluribus ut homo
de forte et de plaroue. Signa vlt sūt
hec omnis nullus quilibz neuter et simi-
lia.

Sciendū est primo qz declaratiōe ter-
tus supponit primo qz distinctio subiecti
sic est intelligētia subiectum est de quod expli-
cite vel implicite mediante copula affirmata
ve: negata v: predicatum sed distinctio predicati
sic est intelligētia. predicatum est quod expli-
cite vel implicite mediante copula affirmat.
vel negata v: de alio. et ita intelligētia est de
ppōibus de simpliciter copula. Scdo suppo-
nitur qz duplex est subiectum scz distributio
et enunciatiois. vnde subiectum distributio
mō ē terminus cōis vntūm pōis a parte
subiecti ut cūctū hōis cōis est dicitur ibi
ly hōis est subiectū distributio sed subiectū
enunciatiois est illud de quo principaliter dē
predicatum. Supponit tertio qz de subiecto p
positionis ponitur aliquid. prima est qz
in aliqua ppo a pte subiecti. pōis aggrega-
tūm ex rector obliquo sūt rectus dicitur sive
non tunc totum aggregatum ex rector et obliq-
est subiectum ut affinis hominis currit ibi to-
tum hoc affinis hominis est subiectum. Scda
regula est quando a parte subie: si ponitur
subiectum et adiectivum tunc aggregatum
ex illis est subiectum ut homo albus currit ibi
totum hic homo albus est subiectum. Tertia
regula est quando a parte subiecti ponit quā
vel que vel quod tunc totum pcedens scdm
dum verbum est subiectum ut fortes qui est bo-
nus studet totum hoc. fortes qui est bonus est
subiectum. Quarta regula est quando a par-
te subiecti ponitur solus obliquus ut hic i for-
nace est panis tunc ille solus obliquus nō est
subiectum sed debet intelligi aliquis rectus
scilicet ens. Quarto supponitur qz pro predi-
cato ponitur talis regula quando post copulā
ponitur solus obliquus tunc non est predica-
tum sed intelligitur ens ut lapis est in mari.
id est lapis est ens in mari et sic de alijs.

Sciendū est secundo qz pro de-
claratiōe tertius supponitur primo qz propo-
sitiō categorica de simplici subiecto dividit-
tur in vltm particularem indefinitam et sin-
gularē et est talis distinctio pōis qz tunc capiē-

do distinctio metaphisice p proprieitate propo-
sitiōis per quā denotatur subiectū sic vel sic acci-
pi. Scdo supponitur qz duplex est propositio
categorica quedā est de subiecto simplici. ut
homo currit. alia est de subiecto cōposito seu
mixto ut cuiuslibz hominis oculus est dexter. vbi
ibi dicitur propositio categorica de subiecto sim-
plici et nō cōposito. nam aliter essent multe p-
positiones que nō esset aliquid qz tunc sicut
ista cuiuslibz hominis oculus est dexter. que ne-
qz est universalis nec particularis sed est mixte
qz tunc scz universalis et indefinita. Tertio sup-
ponitur qz distinctio propositiōis universalis sic est
intelligētia est in qua explicite vel implicite
formaliter vel equaliter subicitur terin-
comis signo universalis impedito determinat-
vel ab aliquo supplete. et ponit implicite p-
tales propositiois nihil est i potest subicitur
in quibus explicite non subicitur terminus
comis sed solū implicite dicitur equaliter
nā si a imponeretur ad significandū tantum
qz omis homo currit. tunc a esset propositio
universalis et tamē formaliter nō hēret ter-
minū cōm determinatum signo universalis. s;
solū equaliter. Dicitur notanter non impe-
dito ppter istas propositioes nō omis hō
currit non nullus homo currit que sunt parti-
cularē quia ibi signū impeditur. Dicitur no-
tā ab aliq supplete vel equaliter ppter istas
propositioes non homo currit nō quidam hō
currit que sunt universales quia non ponat
signū universale qz ponitur aliquid equalens

Sciendū est tertio quod distinctio
termini comis sic est intelligētia. est qui ex
modo sue impositionis vel significatiōis na-
turalis natus est predicari directe de plurib-
cōntinenter distinctis vere affirmatiue vntuo-
ce et vntuū mediante copula non ampliat. Et
dicitur notanter ex mō sue impositionis ppter
istas terminos deus sol luna quibus dñ repu-
gnat ex modo sue impositionis predicari de
pluribus. Dicitur notanter vel significatiōis
naturalis propter terminos communes menta-
les qui seipsis significat res naturaliter p-
prie dicitur notanter natus ppter terminos scri-
ptos in libris qui actu non predicant de plu-
ribus. Dicitur notanter distinctio distinctio
ppter istum terminū hęc essentia divina que
predicatur de pluribus realiter distinctis. Di-
ctur notanter vere affirmatiue vntuoce et v-
ntuū propter terminos singulares qui possūt
predicari de pluribus false negativē equivoce
et distinctim. Ex isto sequitur qz omē distinctio
est aliquibus terminis distinctis est terminus
communis sicut istud distinctum petrus vel in
hānc. affinis vel homo quia quilibz tale potest
predicari vere de pluribus. Ex quo sequitur qz
distinctio est inter distinctum et copulatum
nā distinctum est terminus communis et copu-
latum saltem ex terminis singularibus est ter-
minus singularis ut istud copulatum petrus et

iohānes. Dicitur notanter mediante copula nō
ampliat: quia terminus singulares mediante
tali copula possunt predicari de pluribus. ut
fortes ymaginatur esse plato. robertus yma-
ginatur esse plato.

Arguitur sic primo predicatum nō
qz dicitur de subiecto saltem vere quia illa nō
qz est vera subiectum est predicatum. ergo dif-
finitio nō est bona. Scdo sic. illa propositio
petrus vel homo currit est categorica: tñ si
est universalis nec particularis nec indefini-
ta nec singularis ergo illa distinctio non est bo-
na. Tertio sic si terminus comis predicari
de pluribus vel hoc esset in vna propositioe vel
in pluribus non in vna cum in vna sit tantum
vntū subiectum. nec in plurib- qz quod semel
dictum est amplius resumī non potest.

Ad primum dicitur qz subiectum et
predicatum possunt capi dupliciter vno mo-
do scilicet intentionaliter et sic non predicant
de seantē nisi forte in actu signato et ut vntū
accipitur ut quid et vntū et modus. alio mo-
do capiuntur prime intentionaliter et sic vntū
bene predicatur de alio. ut dicendo petrus est
homo. Ad scdm dicitur qz talis propositio est
proprie indefinita quia totum subiectum est
terminus communis sumptus sine signo. Dicitur
tamen aliqui. est mixte qz tunc pta simul
singularis et indefinita. et qz ibi dicitur pro-
positio categorica de subiecto simplici et nō
mixto. Ad tertiu dicitur qz terminus cōis
predicatur de pluribus in pluribus propositio-
nibus et licet vntū terminus in se resumī non
possit tamen bene in suo sinonimo.

Propositiō particularis est illa in q
subicitur terminus cōmūis signo par-
ticulari determinatus. ut quidam hō
currit signa particularia sunt hec qui-
dam. aliter aliquis et similia. Propositi-
ō indefinita est illa in qua subicitur
terminus cōmūis sine signo. ut hō
currit. Propositiō singularis est illa in
qua subicitur terminus discretus vel
terminus cōis cum pronomine demō-
stratiōis fortes currit vel ille hō currit
ter in singularis vel discretus ē qui ap-
nat ē predicari d vno solo ut for. d seipō

De declaratiōe tertius supponitur pōis
qz distinctio propositiōis particularis
sic est intelligētia est in qua explicite vel im-
plicite formaliter vel equaliter subicitur
terminus cōmūis cōmūis terminus signo parti-
culari particulariter tunc non impedito de-
terminatus vel ab aliquo supplete. vnde iste
particula signis possunt patere ex vntū in pro-
positiōe universalis. Scdo supponitur qz
vntū sunt gradus propositiōis particularium

distinctio termi
cōmūis

quo nō intelli-
gitur distinctio
propositiōis p-
ticularis
que dicitur iter
distinctum et
copulatum.

Primum est in quo ponitur propositiones in quibus subiecta supponitur determinate ut quidam homo currit. Secundus est in quibus subiectum supponitur confusum tantum ut a homo currit postea quod ly a sit signum confusum tantum. Tertio supponitur quod signum particulare est quod denotat terminum cui additur acci pi pro omnibus suis suppositis distinctiue et sunt duplicia. quedam sunt pure sine arbegozematis. ut quidam aliquis. alia sunt partim categorizematis ut aliquid aliquotiens aliquando. Quarto supponitur quod ad hoc quod aliqua propositio dicatur particularis aliquae conditiones requiruntur. Prima quod terminus communis ponatur a parte subiecti. Ideo illa non est particularis fortis est aliquis homo. Secunda quod tale signum teneatur particulariter. Ideo illa non est particularis quidam est signum particulare. Tertia quod tale signum non ponatur inter partes subiecti sed preponatur toti subiecto. Ideo illa non est particularis alius alius homo currit.

nota conditio- nes requisitas ad pponem p ticulariam

quod intelligit distinctio ppo p ad infinitate

Secundo sciendum est quod distinctio p positionis indefinitae sic est intelligenda. Et pro p categorica in qua explicite vel implicite for maliter vel qualiter subiecti terminus comi coter tenet vel singularis dicitur tenens sine li gno tetratio et negatione negare non pcedit. De notat explicite vel implicite ppter illa verba pluit tonat que faciunt ppoem indefini ea cu subordinantur pponibus m et alib' inde finitio ut illa pluit subordinat isti pponi me tal natura pluit. Dicitur notat formaliter ut equaliter ppter illa tram a imposita ad signi ficatam tati qm hō currit que est ppo indefi nita. Dicitur etia terin' singularis coter tenet' pro pter istas ppoes fortis est dicitur dissillaba. Fortis est nome vocale in quibus ly. ponatur termin' singularis sine illi indefinitae qz talis ter min' tenet coter. ut terin' singularis d' tene re coter qm sibi ut se tanto no repugnat sup ponere p pluribus vniuce et diuisim. Dicitur notanter sine signo tetratio propter istas p positiones solus homo currit tantum homo currit que sunt indefinitae quia talia signa no sunt tetratio. Id est non variant tetratioem propositionis. Dicitur notanter nulla negatio ne negante precedente quia si poneretur ne gatio esset vniuersalis et ista no homo currit. Et dicitur notanter negante quia negatio in- fluitans non variat tetratioem propositionis ut ista est indefinita uon homo currit si ly non sit negatio infinitans. sequitur ex istis quod illa sunt indefinitae homo est species animal est genus cum subiectis eorum no repugnet addi signum vniuersale qz tamen repugnat subiecti propositionis singularium. sequitur ex hoc probabiliter quod due indefinitae possunt esse vere contradictoriae ut alias magis videbitur

de distinctioe p positionis singularis

Sciendum est tertio quod distinctio p

positionis singularis sic est intelligenda est illa in qua explicite vel implicite formaliter ut ad ualiter subiecti terminus singularis singularis tenens vel terminus comi cum pronomine primitiue speciei determinate totum subiecti dicitur notat singulariter tenens propter istas ppoes fortis est dicitur dissillaba que est indefinita. Unde terminus singularis dicitur teneri singulariter qm sibi ut sic accepto repugnat supponere pro pluribus vniuce et diuisim. Dicitur notanter cu pronomine primitiue spet qz si esset deriuatiue esset tunc indefinita et me equus currit noster homo venit. Dicitur notat determinate totum subiecti qz si precise veter minaret vnam partē tunc non esset singularis ut istius hominis oculus est dexter. Unde pro maiori declaratione supponitur quod terin' singularis est cui ex modo sue impositiois re pugnat predicari de pluribus entitatibus disti ctis diuisim vere affirmatiue et vniuce dire cte mediante copula non ampliatina. Dicitur notanter ex modo sue impositiois propter il los terminos m et alib' sol lina quibus non repugnat predicari de pluribus. Dicitur notanter eualiter distinctis propter illam terim bec etia que pdicatur de pluribus realiter disti ctis. dicitur notanter diuisim propter illam teri minū isti homines qui pdicatur de pluribus copulatiu. Dicitur notanter vere affirmatiue vniuce nā illa terminus fortis bene pdicatur de pluribus false negatiue et equiuce.

Arguuntur sic primo ista propositio ne hō videns quod a alius currit subiecti ter minus comi signo particulari deterioratus et ta mē no est particularis sed indefinita. Et distinctio p positionis particularis no est bona. Secundo sic in ista propositioe homo est sp' s subiecti terminus comi sine signo tetratio et tamē non est indefinita. Ergo distinctio p positionis indefinitae no est bona. Et non sit indefinita p quia tunc que contradictoriae essent simul. Ne nā illa propositio nullus homo est spēs que est eius contradictoria est vera et etiam illa hō est species igitur. Tertio sic in illa propositioe mei alius interest currere subiecti terminus comi mediante pronomine primitiue spet et tamē no est singularis quia subiectum eius pdicatur de pluribus puta ut quolibet. medio alio resolu uento obliquum in tractum.

Ad primum dicitur quod oportet quod tale signum particulare ponatur in principio subiecti et quod determinet totum subiectum. Ad tertium dicitur quod illa propositio homo est species est indefinita cum subiecto eius non repugnet addi signum vniuersale. Et ad improbationem dicitur quod illa propositio nullus homo est species non est sua contradic toria cum termini eodem genere supponit no supponit. sed eius contradictoria erit magi si la hō no est spēs. magi est lacuensis duas lās

similitas quam subiecta supponit simpliciter et co- tradictorias. Ad tertium dicitur quod ly mei capis dupl' scz primitiue et deriuatiue. si deriuatiue tunc ipsa est indefinita vel particularis et est se sus alicuius cuius quod est meus alius interest currere. si vero capiatur primitiue hoc est ou- pl' nā ly mei sit esse adiectiuū de ly alius et tōc est sensus mei qui sum alius interest currere et tunc est singularis vel ly mei regitur de ly alius et in possessione tunc est sensus alius mei interest currere et tunc est indefinita

Item propositio categorizematis alia est affirmatiua alia negatiua. Affirmatiua est illa in qua predicatum af firmatur de subiecto ut hō currit. Ne gatiua est illa in qua predicatum nega tur de subiecto ut hō no currit. Quia propositio tripliciter. Sciendum est quod triplex est questio per quod querimus de ipsa propositioe scilicet que qualis et quanta que querit de sub stantia propositionis ideo ad questio ne facta p que respondendum est cathe gozica vel yporbetica qualis querit de qualitate propositionis ideo ad que stione facta per qualis respondendum est affirmatiua vel negatiua quāz que de quantitate ideo ad interrogationem facta p quāz respondēdū ē vniuersalis vel particularis vel indefinita vel sin gularis vnde versus Que ca. vel ip. q. lis ne. vel af. v. quanta par. an. sing.

Primo sciendum est quod declaratiue tenens sup ponitur primo quod tenens duo pponit que est et penes qualitate p positionis est in affirma tiua et negatiua que qualitas ppois non est aliud q affirmatio et negatio ppois. Et ad uertē qz ibi est duo propositionis categorice de simplici copula sicut ista homo est animal et non de copula mixta sicut ista chimera est vel non est. Ad supponitur hō qz sicut sunt aliq ppoes mixte tetratio q simul sunt vniuersa les et particulares ita sunt aliq ppoes que sunt mixte qualitate et affirmatiue et negati ue ut ista chimera est vel no est. et hoc tenendo qz ly vel iugit inter terminos sicut de rigore loquens facit. Et quo sequuntur aliq carrela ria. Primum quod non omnes contrarias esse diuise. Istatis supponitur genere. vna affirma tiua et ista negatiua. Secundo sequit quod mul te sunt ppoes categorice et non sunt af firmatiue et negatiue. scilicet sicut affirmatiue et negatiue. cuiusmodi est ista qm ly est no et qz q rōc est affirmatiua eadem rōc est negatiua.

Sequitur tertio quod sicut sunt aliquae propositio nes que sunt de subiecto vel predicato distincto vel copulato puta in quibus partes subie- ci vel predicati coniunguntur per coniunctio nem distinctiuam vel copulatiuam ut sunt aliquae propositiones de copula distinctis vel copulatae ut chimera est vel non est.

Sciendum est secundo quod propositio affirmatiua est in qua explicite vel implicite enunciatur predicatum de subiecto medi- ante copula principali vel principaliou parte affirmat ut homo est animal. Et dicitur notat explicite propter istas propositiones petrus currit petrus. domus est quibus explicite ponit copula et predicatum. Dicitur etiam notat implicite propter istam litteram a. que si impo neretur ad significandum tantum istas homo currit solum implicite et equiuocem habet copulam et predicatum. Dicitur notat mediante copula principali propter ppoes in quibus ponitur implicite in quibus ponit copula principalis et minus principalis ut fortis qui non currit dicitur que simpliciter est affirmatiua cum principali copula inclu sa in ly dicitur non negatur. Dicitur notat vel principaliou parte ppter ppoes m- dales in quibus multoties solas principales copulae negat ut fortis possibile est no currere ut copula principalis est sicut cui' exigentia et tremas ordinant adiuice. Et ppo negatiua est in qua explicite vel implicite enunciatur ppois de subiecto mediante copula principali vel principaliou parte negata. Et quo sequitur quod multe sunt propositiones negatiue in quibus predicatum non negatur de subiecto ut in ppo positionibus de modo loquendi in consueto ut homo alius non est. ibi alius est pdicatum tamen non negatur de subiecto sed bene negati ue enunciat de subiecto qz sufficit ad proposi tionem negatiuam.

de distinctioe p positionis affi- matius

de distinctioe p positionis negatiue

de questioe p positionis

de diuise ppo- sitionis in affir- matiua et ne- gatiua

Sciendum est tertio quod questio per ppois est duplex scilicet principale quod no est nisi res querit aliquid de alio. Aliud est in- strumēta et minus principale quod no est aliud q terminus p que querit de aliqua re et d' ista est hic ad ppois. Et pro vniue declaratione supponitur qz ibi non dicitur de vbiua qsi- tuis ppois sed sol si de bis q proportionibus se hnt ad triplex diuisionē ppois categori ce ita q sicut triplex est diuisio ppois categori ce ita sunt tres questioe scz q quod querit de substantia propositionis puta vtrū sit cathe gozica vel yporbetica. qualis de qualitate pu ta vtrum sit affirmatiua vel negatiua ista de tetratioe puta vtrum sit vniuersalis particularis indefinita vel singularis. Et quo sequitur qz plures sunt questioes propositionis per que potest queri de ipsa propositioe scilicet an ne vtrum. Secundo sequitur qz tantum sufficiunt tres questioes scz numerus ppois ppois ppois ppois et illa tria solas enume-

vanie petrus hispanus. Tertio supponitur qd illa tria directe & per se & uitate querunt de p

Arguitur sic primo, ista propositio nihil & nemo mordent se in sacco est cathego

Ad primum dicitur qd si negatio in clasa in ly nihil tenetur neganter et secunda

Item ppōnum cathegoricarū que dam participant vtroq; termino vt hō est aial

condiciones re quise ad con trarias

firmantia & particularis negatiua ei usq; subiecti et eiusdem predicati vt qdaz homo currit quidam homo nō currit.

Idem est consequenter de oppositio nibus et legibus ppositiōis ppo cuius declaratione supponitur primus quod tres

Sciendum est secūdo qd prima spēs oppositiōis ppositiōis est oppositio contraria

ordine eodem & talis conditio est cōis ad oēs oppōnes. Sic qd nūq; alique ppositiōes oppō

Sciendum est tertio qd ad cōtradictō rias multe conditiōes requirunt. Prima ē terminus distributus in sua non dō distrib

Arguitur primo iste non opponit

tur hie cuiuslibet hōis alius currit & cuius libet hōis alius nō currit. cum possint simul

Ad primum dicitur qd plus requiritur scy terminus qui dicit determinat vel confuse

Sciendum est secūdo qd alique cōditiōes requiruntur ad subcontrarias. Prima ē ppositiō vtroq; termino eodem id est qd sint dō terminis inonimus.

Sciendum est tertio qd alique cōditiōes requiruntur ad hoc qd ppositiōes oppōnā tur subalterne.

Conditioes re quise ad sub contrarias.

Conditioes re quiruntur ad pira dicitioes.

Conditioes re quise ad sub al ternas.

se contingentem. Secunda regula omnis illa propositio est in materia contingenti in qua predicatur terminus secunde intentionis. sed de termino prime intentionis ut homo est species animal est genus. sed omnium est verum tales possunt falsificari. Tertia regula omnis illa propositio est in materia contingenti in qua predicatur concretum accidentis de subiecto ut homo est albus homo est quantus.

Remota est illa in qua predicatum non potest convenire subiecto ut homo est asinus

Sciendum est tertio quod definitio materie remota sic est intelligenda est habitudo duorum extremorum sic se habentium quod unus non potest sine nova impositione vere et affirmative predicari de alio mediante copula non ampliata nec ampliata. Et videtur notandum non ampliata quia ista est in materia remota album est nigrum et tamen unum potest verificari de alio mediante copula ampliata. ut dicendo ibi album potest esse nigrum. Ex quo sequitur falsitas aliquorum dicentium omnes propositionem affirmativas in materia remota esse falsam unde de ista materia ponuntur aliquae regule. Prima omnis propositio est in materia remota in qua termini sunt disparati ut homo est asinus. Secunda regula omnis propositio est in ista materia cuius termini sunt sicut creati et abstracti ut homo est animal albus est albedo vel abstractum de abstracto ut albedo est nigredo. Tertia regula omnis propositio est in ista materia ubi predicatur vel in subiecto ratio in se impossibilis ut chimera est chimera deus asinus est homo homo irrationalis est homo unde ratio in se impossibile est que implicat in se contradictionem. Ex quo sequitur quod magna differentia est inter ratios in se impossibiles et rationem in se falsam nam propositio in qua predicatur ratio in se falsa potest esse in materia contingenti. ut homo est homo que in triduo importat in se rationem falsam cum humanitas fuerit corrupta.

Arguitur sic primo in ista propositioe foris est homo predicatum potest adesse subiecto et tamen non est in materia contingenti igitur. Antecedens patet quia predicatum potest proferri sine subiecto et contra. Secundo sic ista propositio est in materia remota chimera est chimera et tamen predicatum potest vere dici de subiecto cum nulla sit veritas predicatio illa in qua idem predicatur de se ipso. Tertio sic ista propositio est in materia remota homo est albedo. et tamen predicatum potest vere affirmari de subiecto cum albedo possit vere inesse homini.

Ad primum dicitur quod predicatum potest bene adesse subiecto capiendo ly adesse et abesse prime intentionaliiter sed non capiendo

secunde intentionaliiter. Ad secundum dicitur quod ista est falsa chimera est chimera. Et ad im probationem dicitur quod illa regula debet intelligi quando alterum extremum importat in se rationem impossibilem aut falsam: de quo magis alias videbitur. Ad tertium dicitur quod licet albedo possit inesse homini. ista tamen est impossibilis homo est albedo. et hoc propter repugnantiam modorum significandi et predicandi.

Lex sine natura contrariarum talis est quod si una est vera reliqua est falsa et non e converso possunt enim ambe simul esse false in contingenti materia ut ois homo est albus nullus homo est albus. In naturali vero materia se remora se per una est vera et reliqua falsa ut omnis homo est animal nullus homo est animal omnis homo est asinus nullus homo est asinus. Lex sine natura subcontrariarum talis est quod si una est falsa reliqua est vera et non e contra possunt enim abe simul esse vere in contingenti materia ut quidam homo est albus quidam homo non est albus unde lex subcontrariarum contrario modo se habet legi contrariarum. Lex sine natura contradictoriarum talis est quod si una est vera reliqua est falsa et non e converso. In nulla enim materia possunt simul esse vere aut simul false ut ois homo est animal quidam homo non est animal. Lex sine natura subalternarum talis est quod si una est vera et non e converso potest esse particularis esse vera sua universalis existens falsa ut ois homo est albus. Sed si particularis sit falsa universalis est vera.

Sciendum est tertio quod lex subcontrariarum talis est quod si una est vera et non e converso potest esse particularis esse vera sua universalis existens falsa ut ois homo est animal quidam homo non est animal. Lex sine natura subalternarum talis est quod si una est vera et non e converso potest esse particularis esse vera sua universalis existens falsa ut ois homo est albus. Sed si particularis sit falsa universalis est vera.

positiones mixte qualitatis vel quantitatis neque propositiones modales. Secundo sequitur quod due singulares diverse qualitatis habent legem contrariarum. et similiter una universalis et una singularis. Tertio patet de istis omnibus equi videtur nullum equum videtur fore. Ex istis plus secundi ut omnis asinus est albus. iste asinus non est albus. Tertio supponitur quod due contrarie simpliciter de inesse non possunt simul esse vere quia tunc due contradictione esset simul vere quod est impossibile possunt tamen esse simul false in materia contingenti et in materia naturali quando est predicatio indirecta et est quando predicatio est directa quod tales sunt expositioes: ut iste sunt simul false ut omnis homo preter sortem est animal nullus homo preter sortem est animal. Quarta supponitur quod duplex est lex contrariarum scilicet formalis et materialis formalis quod si una est vera reliqua est falsa. ut bene sequitur iste sunt contrarie et una est vera ergo altera est falsa. sed lex materialis est quod si una est falsa reliqua est vera et videtur materialis quia non quod liber talis consequentis est bona.

Sciendum est secundo quod lex subcontrariarum talis est quod si una est vera et non e converso potest esse particularis esse vera sua universalis existens falsa ut ois homo est animal quidam homo non est animal. Lex sine natura subalternarum talis est quod si una est vera et non e converso potest esse particularis esse vera sua universalis existens falsa ut ois homo est albus. Sed si particularis sit falsa universalis est vera.

Sciendum est tertio quod lex contrariarum talis est quod si una est vera et non e converso potest esse particularis esse vera sua universalis existens falsa ut ois homo est animal quidam homo non est animal. Lex sine natura subalternarum talis est quod si una est vera et non e converso potest esse particularis esse vera sua universalis existens falsa ut ois homo est albus. Sed si particularis sit falsa universalis est vera.

vel e contra. utroque termino participantes ordine eodem. Ex istis patet quod ista propositio est bona iste sunt due contradictione et una est vera. ergo reliqua est falsa etiam bene sequitur iste sunt due contradictione et una est falsa. ergo reliqua est vera. sed lex subalternarum talis est quod si una est vera et etiam simul false. quod si particularis est falsa universalis erit falsa. si formalis. etiam si universalis sit vera particularis erit vera. et hoc si formetur. unde de ista datur due regule. Quia prima est bene sequitur vltima est vera ergo particularis est vera si formetur. scilicet si particularis est falsa. vltima est falsa. hoc si formetur. ut si ista sit falsa quidam homo currit ista erit falsa omnis homo currit.

Arguitur primo sic iste sunt contrarie ois homo animal est. ois homo animal non est. et sic in materia naturali de predicatione directa et est sine simul vere. igitur male est quod due contrarie in materia naturali non possunt simul esse vere. Secundo sic iste sunt contradictione permittit tibi equum non permittit tibi equum. et tamen sunt illi vere quia ista est vera non committit tibi equum quod e. animal est nullum equum tibi permittit que est vera. Tertio sic ista est vera omne animal quod non est rationale est homo et hoc descendendo sub ly rationale. nam ista est falsa omne animal quod non est hic irrationale est homo.

Ad primum dicitur quod ille propositioes non sunt contrarie sed contrarie istius omnis homo animal est. est ista ois homo nullus animal est. Ad secundum dicitur quod ista propositio non permittit tibi equum non permittit tibi equum. et tamen sunt illi vere quia ista est vera non committit tibi equum quod e. animal est nullum equum tibi permittit que est vera. Tertio sic ista est vera omne animal quod non est rationale est homo et hoc descendendo sub ly rationale. nam ista est falsa omne animal quod non est hic irrationale est homo.

Item in propositiois categoricarum utroque termino participantium oratione e converso. triplex est conversio scilicet simplex per accidens et per contrarietatem et per similitudinem et hoc modo convertuntur universalis negativa in seipsum et particularis affirmativa in seipsum. Item ut nullus lapis est lapis nullus lapis est quidam homo est animal quoddam animal est homo.

Sciendum est primo quod iste terminus non potest capi dupliciter. quomodo prime intentionaliiter. et hoc modo capitur cum dicitur quod animal convertitur in bonum. alio modo si de intentione

duplex est lex contrariarum

due contrarie non possunt simul esse vere.

conversio: per eam potest dupliciter

ita est generalis negatio quod chimera non est... quod chimera non est...

Equitur de propositione ypothetica... Propositione ypothetica est illa que per duas categoricas...

Sciendum est primo quod potest determinari... tum est de propositione categorica...

quod ypothetica potest capi dupliciter... ista distinctio potest capi tripliciter... quattuor modis solent fieri argumentatio in his dictionibus.

potentem vel causalem... dicitur notanter duas propositiones non addendo categoricas...

Sciendum est secundo quod ipsius propositione ypothetica dicitur assignantur tres species... Sciendum est secundo quod ipsius propositione ypothetica dicitur assignantur tres species...

Sciendum est tertio quod ista distinctio... potest capi tripliciter... Sciendum est tertio quod ista distinctio potest capi tripliciter...

non est aliter... Sciendum est primo quod propositio copulativa dicitur... Sciendum est primo quod propositio copulativa dicitur...

Sciendum est secundo quod ad falsitatem... Sciendum est secundo quod ad falsitatem copulativae specialiter capite quod affirmativae requiritur quod una pars eius principalis sit falsa...

Sciendum est tertio quod ad falsitatem... Sciendum est tertio quod ad falsitatem copulativae specialiter capite quod affirmativae requiritur quod una pars eius principalis sit falsa...

Sciendum est quarto quod ad falsitatem... Sciendum est quarto quod ad falsitatem copulativae specialiter capite quod affirmativae requiritur quod una pars eius principalis sit falsa...

humilis Ad falsitatem eius... Sciendum est primo quod propositio copulativa dicitur...

Sciendum est primo quod propositio copulativa dicitur... Sciendum est primo quod propositio copulativa dicitur...

Sciendum est secundo quod ad falsitatem... Sciendum est secundo quod ad falsitatem copulativae specialiter capite quod affirmativae requiritur quod una pars eius principalis sit falsa...

quod copulativa potest capi dupliciter.

congruente dicitur in respectu rationis quod est
per se. Ex quo sequitur quod vna non est nisi per
intellectum quod alterum capitane sine prime in
tentionaliter sine se de intentionaliter et hoc ca
piendo vel per septibus obiectualibus.

Sciendum est secundo quod logicus
principaliter considerat de vna se de intentionaliter
capto quod est subiectum in hac scilicet et de eius subie
ctis quod sunt quod vna scilicet genus. species. vna. princi
pium. et actus. et minus principaliter de vna parte
intentionaliter capto. Si restat aliud que vna
cuiuslibet. Quia vna sunt alia nature seu res
eius sicut vna sunt alia. Si quod aliud est eodem modo
tullius dupli. vna modo per reale existit sic scilicet quod
vna sunt quod realiter sunt et sic nulla est
vna de se sibi non repugnat et eadem multos licet
vna sunt sic et sic sunt et natura rei sunt tales res
eius. Si scilicet difficultas nonne tunc dicuntur
vna in predicando est solum illi ponant in propositis.
Hinc est quod tunc sunt vna in significando sup
ponendo et predicando. et tale est triplex. scilicet quod tri
plex est terminus. scilicet mentalis vocalis et scriptus
vel iste terminus non est mentalis vocalis et scri
ptus sed res cognite significate adequate per ta
les terminos dicuntur vna in esse conceptu seu in
esse obiectuali.

Sciendum est tertio quod si vniuersale et
predicabile accipiuntur se de intentionaliter se ha
bent sicut subiectum et propria passio sic quod vna
est subiectum et predicabile propria passio quod est eadē
est subiectum. Et aduerte quod sicut in primis intērio
nibus et redinuentantur proprie passiones spec
ies et genera ita in secundis intentionibus inue
niuntur proprie passiones vna species et genera.
Si si capiuntur proprie intentionaliter tunc est idē
conceptus obiectualis vel eadē res cognita quod
de vna et predicabilis. Si aduerte vterius quod
vna se de intentionaliter capto est genus ad quod
vna ita quod illa quinq; sunt species vna. Ex quo
sequitur quod iste sunt eadē genus est species.
vna est species. Imo etiam ista est eadē. species est
species per predicacionem denotatiua. et hoc non
est inueniens pura quod vna accipitur vna
et aliud ut modus.

Arguitur sic primo ex natura rei in
re inuenit natura quod est propria nata et in pluribus
et ex natura rei inuenit vna. Si scilicet si vna
vna in intentionaliter capto est res cognita vna
in multis et de multis se de quod res subiacen
tur et predicantur quod est falsum. Tertio sic terminus
nata sunt de pluribus predicantur. Si terminus dicuntur
vna et non iste res cognite.

Ad primum dicitur quod ad hoc quod ali
quid dicitur actu vna due additiones requiruntur.
Prima quod illud sit predicabile pluribus. Se
cunda quod sit in potentia propria vna dicitur de
pluribus quod dicitur sibi solum dicitur in intelle
ctum. Si scilicet dicitur quod res non subiacen
tur ne per predicantur sic quod et ipsa sunt. Sed

scilicet est de se
intellecti dupli

non est nisi dici subiecti vel predicari capiendo
subiecti et predicari ut idē est quod concepti. Ad
tertium dicitur quod terminus tam mentales quod voca
les quod scripti dicuntur vna vna in significando
supponendo et predicando.

Genus dicitur tripliciter. primo modo
dicitur genus vna est collectio multorum
quodammodo se habentium adinuicem et
ad vnum principium. ut collectio corporum
quod sunt de eadē parentela et descendunt
ab vno auctore ut romana a romulo. Se
cundo modo dicitur genus principium vniuersum
cuiuslibet generationis ut pater vel patria
tertio modo dicitur genus cui supponitur
species. et hoc vltimo modo sumitur hic et dif
finitur sic. Genus est quod predicatur de
pluribus differentiis specie in eo quod
quid vna aial predicatur de homine et de
equo que specie differunt.

Primo sciendum est quod omne equiuocum
primo est distinguendum et diffiniendum
et quia genus est equiuocum. ideo primum est vni
guendum et diffiniendum. Pro tanto declar
atione generis quod genus tripliciter accipit
tur primo dicitur pro collectione multo
rum quodammodo se habentium adinuicem
et ad vnum principium ut collectio romanorum
dicitur genus. Secundo modo dicitur genus
principium vniuersum collectionis ut romulus di
citur genus romanorum. Et illud principium
est duplex scilicet in producendo ut pater et in obser
uando ut locus. tertio modo dicitur cui supponit
tur species et de isto est hic ad propositum. Suppo
nitur tertio quod hic non determinatur de ob
iectualibus generum sed solum de illis ad
quarum similitudinem sumitur genus logi
cum vnde genus logicum habet similitudinem
cum genere primo modo dicto quod sicut genus
primo modo dictum pertinet multarum generum logicum
pertinet multas species. Et dicitur etiam cum genere
se de modo vna quod sicut genus se de modo dicitur est
principium multorum ita genus logicum est prin
cipium multarum specierum.

Sciendum est secundo quod genus sic
diffinitur est quod predicatur de pluribus spe
cie differentiis in quid in qua diffinitione per
illud relationis quod intelligitur vniuersale quod
est genus ad quinq; vna et totum residuum po
nitur ad vnam illorum vnam. vnde primo ponit
tur de pluribus quod ponitur passio. scilicet
multis ad vnam individuum quod non predicatur
de multis. Secundo ponitur differentiis quod
ad differentiam speciei quod non predicatur de plu
ribus differentiis specie. Tertio ponitur in
quid ad differentiam differentie proprie quod
est que predicatur in quod. Et ad

est diffinitur genus secunde intentionaliter ca
ptum et non prime intentionaliter capto cum
nihil sit vna vniuersum tanquam genus ad omnia
genera prime intentionaliter capto. Alterius
aduerte quod licet genus se de intentionaliter ca
ptum sit species vna tamen in actu signato quod sit
per ista verba dicitur predicatur. predicatur
de pluribus differentiis specie.

Sciendum est tertio quod genus quod hic
diffinitur capto se de intentionaliter. de quo
diffinitio eius quid dicitur predicatur. Ex quo
sequitur falsitas aliquorum dicentium quod ge
nus se de intentionaliter capto diffinitur
per genere prime intentionaliter capto. Et si
quis dicat ibi diffinitur illud pro quo genus
supponit ut dicendo genus est quod scilicet. sed ge
nus supponit per propria intentione quod omnis ter
minus concretus acceptus supponit per signifi
cato materiali. Respondeatur quod quilibet termi
nus de bonitate intellectus potest supponere
pro suo significato licet aliquando de vna pro
alio supponat. Et aduerte quod sicut ista est de
nominatiua et accidentaliter animal est genus
ita et ista animal predicatur de pluribus nam
sicut diffinitur predicatur de aliis et eius diffinitio.

Arguitur sic primo genus est speci
es vniuersalis ergo non predicatur de pluribus
differentiis specie cum species solum predicatur de
pluribus differentiis numero igitur. Si
secundo si diffinitio generis esset bona sequere
tur quod iste esset concedende hoc est genus equus
est genus cum differant species igitur. Tertio
genus predicatur in quale ergo male dicitur quod
predicatur in quid antecedens patet quia co
loratum est genus et predicatur in quale ut per
dicendo partes est coloratus.

Ad primum dicitur quod genus predi
cari de pluribus differentiis species potest intel
ligi dupli. vno modo in actu exercito ut dicendo hoc
est genus et sic non est intellegendi alio modo
in actu signato qui sit per ista verba dicitur
predicatur et sic intelligitur et per hoc patet solu
tio ad secundam rationem. Ad tertium dicitur quod
concreta accidentium sunt addita comparari quod
nomen ad sua inferiora et sic predicantur in quod.
alio modo ad sua superiora et sic predicantur in quale.

Ad cognoscendum hoc membrum de
differentiis species oportet scire quot modis
dicitur de his. vnde tot modis sunt differentiis
quot modis dicitur idē. Item autē dicitur
tripliciter scilicet idē genere idē species idē
numero. eadē genere sunt quecumque sub eodē
genere continentur ut boues et asini sub
eodē animali eadē species sunt quecumque sub eadē
specie continentur ut sortes et plato sub
eodē numero sunt quadrupliciter

scilicet idem nomine idem diffinitione idē
proprio et idem accidente. Eadē nomine
sunt quorum res est vna nōis veropltura
ut marcus tullius. eadem diffinitione
sunt quorum vna est diffinitio alterius
ut aial rationale mortale est diffinitio
hōis. eadem proprio sunt quorum vna est
proprium alterius ut hō et risibile. eadē
accidēte sunt quorum vna est accidēte alteri
us ut sortes et albedo quod est in ipso. Si
muliter dicitur dicitur tripliciter scilicet genere et
numero. Quia genere sunt que sub diuersis
genibus continentur ut boues sub animali
et arbor sub planta: Quia species sunt quecumque
sub diuersis speciebus continentur ut hō
et asinus sub animali. Quia numero sunt que
faciunt diuersum numerum ut sortes et plato.
illud vero dicitur predicari in quod quod cō
uenienter rēditur ad interrogacionem
facti per quod ut si quia ut quid est hō con
uenienter rēditur a animalis predicari
in quod de hōie. Aliter autē diffinitur
sic genus. Seruus est cui supponit species
Item genus dicitur in genere generalissimum
et genus subalternum Genus generalissi
mum est supra quo non est aliud genus
superueniens vel genus generalissimum
cui sit genus non potest species Et dicitur
in decem generalissimum a quod sunt decem pos
sibilia scilicet subiecta quatuor. Quatuor relatio
actio passio situs habitus. vbi et quado
hec autem decem dicuntur generalissima
quod nullum genus habent supra se Et licet
ens si supra ipsa tamen non dicitur de ipsis vi
uere sed equiuoce ideo non est genus. De
his autē nihil ad presens dicitur sed
in predicamentis Genus subalternum
est quod cum sit genus bene potest et
se species ut animal est genus homi
nis et equi et est species corporis ani
mali.

Sciendum est primo quod ad cognoscendum
dicitur est quod modis sunt idē quod opposita iuxta se
posita magis elucet. Et idē dicitur tribus modis
scilicet genere et numero. vna eadē genere sunt quecumque
diuise et directe continentur sub eodē genere: ut
c. u.

nota quot modis
dicitur idem.

homo et equus et p opposituz de differentibus genere dicatur. Eades specie sunt que directe continentur sub eade specie supple specialissimi ut fortes et plato sub homine et per oppositam dicatur de differentibus specie. sed idem numero dicitur quod adrup: licet scilicet nomine differentione pprio et ac: idem quozis differentiones satis patenti tertio. Unde iter istas idem pritates maior idem pritas est idem pritas numer. alig que ut in pluribus infert alias idem pritates. sed maior diversitas est diversitas generica. Et adverte q est differentia inter ista diversum differens et non idem. nam ista sunt genera que in eodem quiditativo no continentur ut v: time vix sed differentia semper in conceptu quiditativo conveniunt ut forte et plato. et ista solum dicuntur de ente. sed non idem dicitur de ente q non ente ut christiana non e idem homi et est non differ ab hote.

sub eodem genere legitur. Secundo sic genus et species sunt due species ergo. quoniam non continentur sub alio. Tertio sic generalissimum est species generis. ergo male dicitur q generalissimum non potest esse species. Ad primum dicitur q licet non continentur sub eodem genere. tamen unum continentur sub alio quod sufficit. Ad secundum dicitur q unum non ponitur sub alio in actu exercitio tamen bñ in actu signato. Ad tertium dicitur q committitur fallā figure dicitur nis arguendo a suppone simpliciter ad personalem. species e quod predicatur de pluribus differentibus numero in eo quod quid. In hac enim diffinitione hoc vbiunq predicatur dicitur a pritudine nem et non actum. Similiter et in alijs ut homo predicatur de forte et plato ne. et de alijs particularibus hominibus qui differunt numero ut prius parvū diffinitur etiam species. Species est que ponitur sub assignatione. et de qua genus i eo quod quid predicatur. Et dividitur in specie. n spaliissima et subalterna. Spes spaliissima e que cu sit spes no pot ee gen? ut ho equ? et similia vel est illa sub qua no e alia inferior species sub se. Species subalterna e que cum sit species bene pot ee genus vñ quecumq sunt in: er gen? generalissimum et spem spaliissimā possunt esse gha et spes ad aliud rñ et ad aliud sum. et sunt effigha respectu inferiorum spes vñ respectu superiorum sicut patet in arbore. At hoc autem sit magis plenum sumatur exemplum in vnoquoqz b dicameto ut suba e gen? primum et sub hoc ponitur corpus. et sub corpe corp? atatum sub corpe atato alal et sub aia l alal rationale et sub rationale homo et sub hoie sunt individua ut fortes et plato. In dividuum e quod de vno solo predicatur ut fortes de seipso.

Almo sciendum est q sequenter videtur est de scdo predicabili scilicet de specie. An se species dicitur duobus modis. Anomō ut est pulcritudo ut forma rei et sic non accipitur hic. alio modo sed eo quod ponitur sub assignato generi: sic capitur ad hoc dupliciter.

nomodo prime intentionaliiter et sic no est aliud q significatum adequatum alicuius termini cum communis ut in diffirens est ad multa differentia numero. alio modo secunde intentionaliiter et sic est respectus rōnis causatus per actum comparatum nostri intellectus comparantis tale significatum adequatum in ordine ad sua inferiora. et sic capitur hic. Et eius sūt tres diffinitiones. Prima species est quod predicatur de pluribus differentibus numero in eo quod quid. et debet intelligi in tali diffinitione solum ad vnam generis quod predicatur de pluribus differentibus sp. Secunda diffinitio species est que ponitur sub assignato genere supple immediate et directe. Et ponitur tantum sub assignato genere. et sub determinato quia non ponitur sub quocumq genere. Tertia diffinitio. sp est de qua genus in eo quod quid predicatur. et debet intelligi in diffinitione in actu signato q exercetur in primis. Et adverte q licet omnis rei vel termini non sint plures diffinitiones quiditativae: tamen possunt esse plures per additamentum. Sciendum est secundo q sicut gen? dividitur in genus ghalissimū et genus subalternum. ita species dividitur in speciem spaliissimam et spem subalternam et sunt tales diffinitiones totius in modo in suas partes sic q species spaliissima et species subalterna no addit supra speciem nisi differentias accidentales. Et quo sequitur q sp? spaliissima et spes subalterna non videntur aliquem per se unum conceptum. sed solas per accidens. igitur iste sunt contingentes species specialissima est species. Unde ipsius species specialissima sunt due diffinitiones. prima est q cum sit species non potest esse genus secunda. q cum sit sp? non habet aliam spem inferiorem. et dividitur solum per duas individuales. h species subalterna est q cum sit sp? pot esse genus q dividitur per duas formales constituentes species ut animal per rationale et irrationale. Sciendum est tertio q petrus hyspanus incidentaliter determinat de individuo dicens Individuum est qd de vno solo predicatur ut fortes de seipso. et dicitur de vno solo ad differentiam predicabilis quod predicatur de pluribus. Et adverte q ibi diffinitur in individuo secunde intentionaliiter captum. Et si quis dicitur de pluribus puta de hoc individuo et de illo. ergo male dicitur q de vno solo predicatur. Respondetur q individuum scde intentionaliiter captum est spes. id predicatione exercita predicatur de pluribus differentibus numero. puta de hoc individuo et de illo. Sed predicatione signata et essentialiter solum predicatur de vno solo. Adverte q in diffinitione dividui debent intelligi ille particule q ponantur in diffinitione termini discreti. Ad

verte finaliter q septem sunt proprietates individui quibus individui cognoscitur et distinguitur saltem extrinsece ab obijto que continentur in istis versib. Forma figura: locus: tempus nomen: patria tempus. Hec septem proprie continent omnis homo. Arguitur sic primo species predicatur de pluribus differentibus specie. ut homo est spes asinus est spes. ergo male dicitur q solus predicatur de pluribus differentibus numero. Secundo sic illa de quibus predicatur spes solum vñ numero. ergo spes no predicatur de pluribus differentibus numero. Tertio sic. si individui vñ secunde intentionaliiter capti esset spes sequeretur q essent plures species vñ vñ alio q quibus. sed hoc est falsum igitur. Ad primum dicitur q species accidit taliter bene predicatur de pluribus differentibus specie sed non quiditativae. Ad scdm dicitur q argumentum bene probat si pluribus tenetur comparativae: sed no si tenetur positive. Ad tertium dicitur negando consequentiam quia licet individuum sit spes non est et spes vñ sed alicuius alterius nobis innominati. Differentia dicitur tripliciter communi ter. pprie et magis proprie. Communi ter dicitur qua vnum differt ab altero si parabili accidente ut fortes de deus differt a platone cuius rente. Proprie dicitur qua vnum differt ab altero inseparabili accidente ut fortes cuius differt a platone a quillo. differentia magis pprie est q vnum differt ab altero specifica differentia. ut homo p rōnale differt ab equo et asino. et diffinitur sic Differentia est quod predicatur de pluribus differentibus sp in eo qd quale ut rationale predicatur de homine. et de his que differunt specie: sumus enim rationales nos et dñ vt vult porphyrus sed mortale additū nobis separat nos ab illis. Illud autem dicitur predicatur in quale quod convenienter responderetur ad interrogacionem factam per quale ut cum queritur qualis est homo. convenienter responderetur rationalis. et id rationale predicatur de homine in quale. Aliter sic diffinitur. diff. rōnalis est q abundat species a genere ut homo abundat ab alali his differentijs rōnale

sunt tres diffinitiones sp

qui sit predicatur in qual

ista diffinitio generis

de dione generis et genus ghalissimum et subalternum

septem sunt proprietates individui

species dividit in spem specialissimam et subalternam

quod modis
differentia.

mortale. Et sciendum est quod eadem differentia est diuisiva et constitutiva scilicet diuisiva generis et constitutiva speciei ut rationale diuidit animal cum differre nria sibi opposita dicimus enim animalium aliud rationale et aliud irrationale. et iste due differentie constituunt diuersas species sub animalium omnis enim differentia adueniens generi constituit speciem. et ideo constitutiva ut diuisiva nriat mortali et additum super hoc genus animal constituit speciem. Et dicitur Boetius quod sola species diffinitur diffinitio enim consistit ex genere et differentia sed sola species habet genus et differentias et omne illud quod habet genus et differentias diffinitur

Sequitur figura.

de diffinitione
differentie

Sciendum est primo quod postquam determinatum est de modo predicabili scilicet de specie hinc determinandum est de tertio scilicet de via dicens quod differentia est tripliciter scilicet dicitur proprie et magis proprie. Unde via dicitur quia alterum differt ab altero separabili accidente ut fortis albus differt a platone nigro. Differentia communiter dicitur contra non per predicationem sed secundum usum dicitur loquentium. Dicitur proprie est qua alterum differt ab altero inseparabili accidente ut fortis cimus differt a platone a quo loquitur et dicitur proprie quia est in via proprie loquentium. Differentiam magis proprie est qua alterum differt ab altero specifica dicitur rationale et irrationale. Naturam magis proprie est in via proprie loquentium. sapientium et de ista sede intentionaliter capta est hic ad propositum et diffinitio sic. Est quod predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quale essentiale dicitur essentiale ad differentiam accidentis et proprie que predicantur in quale accidentale. Unde illud dicitur predicari in quale per quod convenienter responderet ad interrogationem factam per quale ut si queratur quid est homo convenienter responderet rationale.

Sciendum est secundo quod petrus hinc dicitur solum diffinitio differentiam genericam que non facit tertium predicabile. sed differentiam que est communis ad differentiam genericam et specificam. et diffinitur sic. ut est tertium predicabile est quod predicatur de pluribus in quale essentiale. Unde duplex est differentia magis proprie scilicet generica et specifica. Generica est que conuertitur cum genere et facit ipsum differe ab omni alio. ut sensibile dicitur cum animalibus facit ipsum differe ab alio. Sed via specifica est que conuertitur cum specie et facit eam differe ab omni alio. ut rationale et talis sic diffinitur est quod predicatur de pluribus differentibus numero in quale essentiale. Et aduerte quod differentia siue generica siue specifica est eadem res cum illo cuius est differentia. licet tamen distingatur formaliter ut rationale est idem cum homine tamen distingatur formaliter.

Sciendum est tertio quod aliter diffinitur differentia est qua species abdit a genere id est qua species actu et essentialiter propria consistit quod genus ut per rationale homo plus consistit actu et essentialiter quod animal quia differentia que diuidit genus non continetur in genere actu sed solum in potentia id est sicut in magis communi. Et aduerte quod ista diffinitio conuenit tam differentie generice quam specificae. Et aduerte ultra quod eadem differentia est diuisiva generis et constitutiva speciei. et illa differentia que cum sua opposita diuidit genus illa eadem constituit speciem ut rationale est irrationali diuidit animal et constituit hominem.

Primo arguitur sic diffinitio differentie non uenit ut specificae sicut rationale quod non est bona. Sed sic dicitur et illud cur est via sunt idem ut hinc et rationale. sed illud cui est idem non predicatur in quale. nec via. Tertio sic dicitur quod dicitur proprie et cum hoc plus. ergo male dicitur quod differentia est qua abdit species a genere.

Dicitur ad primum quod differentia specifica non dicitur sub via generica quod ibi diffinitio non ut dicitur diffinitio sibi conueniat. Ad secundum negat dicitur quod licet sint idem realiter distinguuntur formaliter quod sufficit. Ad tertium dicitur quod genus in potentia dicitur propria conuenit quod species sed non in actu.

Tertius.

Rapsum dicitur quadrupliciter. uno modo dicuntur proprium quod conuenit soli sed

non omni ut esse gramaticum. secundo modo dicitur proprium quod conuenit omni sed non soli ut esse bipedem: tertio modo dicitur proprium quod conuenit omni et soli sed non specie ut canescere in senectute. Quarto modo dicitur proprium quod conuenit omni et soli et specie ut risibile est omni homini et soli specie et specie. non enim dicitur homo risibilis eo quod semper actu rideat. et proprium hoc modo sumptum est omni de quibus predicabilibus et diffinitur sic ab aristotele. Proprium est quod conuenit omni et soli et semper et conuersum predicatur de re et non indicat quid est esse rei ut risibile inest homini non indicat quid est esse rei ponitur in diffinitione proprii ad differentiam diffinitionis que conuersum predicatur de re et indicat quid est esse rei substantia animalia sensibilis uertit cum animalia et indicat eadem quia omnis diffinitio datur per substantia. omne et superius est de eadem sui inferioris. diffinitio enim diffinitur sic ab aristotele. diffinitio est oratio quid est esse rei significans proprium autem non indicat quid est esse rei.

Sciendum est primo quod postquam determinatum est de modo predicabili hinc determinandum est de quarto scilicet de proprio. Et proprie dicitur quadrupliciter. primo quod conuenit soli supple specie

et non omni supple indistincto illius specie ut esse gramaticum conuenit soli homini et non omni et hoc accipiendo gramaticum pro illo qui habet gramaticam acquisitam per laborem et exercitium: scilicet modo dicitur proprie quod inest omni supple indistincto sed non soli specie. ut esse bipedem conuenit omni homini supple facto sed non conuenit soli homini quod conuenit omnibus Tertio modo dicitur proprie quod inest omni soli sed non specie ut canescere conuenit omni homini supple uentum finem eodem cursum nature et soli. Et licet multa alia mortalia dicantur canescere non tamen canescere. Quarto modo dicitur proprie quod inest omni soli et specie ut risibile conuenit omni homini et soli et specie quod siue fortis siue non sit specie est risibile. et de isto est hic ad propositum et non de aliis.

Sciendum est secundo quod iste terminus proprie potest esse terminus proprie scilicet sicut et sede intentionis. quod est terminus prime intentionis et sic significat quod hoc complexum res quod non potest dicitur et sic opponit dicitur. sic quod est terminus sede intentionis significat respectu rationis quod attribuitur quo ad denotationem alicuius cognito seu significato adequato termini proprie passionis ut risibile sensibile. et sic est hic ad propositum.

Sciendum est tertio quod proprie secunde intentionaliter capta potest dupliciter diffinitur. uno modo ut proprie. et sic diffinitur in textu est quod accipitur omni soli specie et uertit. et conuertitur biliter predicatur de re. de substantia et risibile uertit biliter predicatur de homine. alio modo ut est quartum predicabile ab aliis distinctum et sic diffinitur quod predicatur de pluribus accidentaliter intransmutabiliter in eo quod quale. Unde per hoc quod dicitur intransmutabiliter differt ab accidente. per hoc quod dicitur in quale differt a specie et genere. Et aduerte quod predicari accidentaliter potest capere dupliciter. primo modo ut distinguitur contra predicari essentialiter et sic ibi capitur. alio modo ut distinguitur contra predicari necessario et sic ibi proprie non accipitur.

Arguitur primo quod uel dicitur immediate predicari de pluribus sed proprie immediate ut non predicatur de pluribus ut proprie de risibili quod predicatur de pluribus mediante specie igitur. Sed sic. omne uel dicitur habere aliquod proprie modo predicandi sed proprie non habet quod hoc esset predicari de pluribus differentibus numero uel specie. Tertio sic. ridere est proprie homini et non facit. istud quartum predicabile igitur.

Ad primum dicitur quod non oportet omne uel predicari de pluribus immediate sed bene oportet istud predicari de pluribus. Ad secundum dicitur quod predicari de pluribus in quale accidentaliter et intransmutabiliter est proprius modus predicandi proprie. Ad tertium dicitur quod licet risibile sit proprium homini non tamen ridere est se est ei accidens.

Accidens est quod adest uel habet proprie

aliter proprium
sede intentionis
capta et uertit
biliter diffinitur

quid sit predicari
essentialiter.

ter subiecti corruptione ut album ni-
stru nec enim possunt a se esse preter
sibi corruptione. aliter diffinitur sic.
accidens est quod nec est genus nec species
nec differentia nec proprium inest autem
rei. Vel sic accidens est quod contingit ei
idem inesse et non inesse ut album nigrum
sedere et huiusmodi. Et de his duobus diffini-
tionibus ultimis dicitur aristoteles quod secun-
dam in libro est quod prima quod ad cognoscen-
dum prima non oportet scire quid sit genus quod
species quid dicitur quid proprium. secunda autem per
se finita est ad cognoscendum quod per eam
dicitur accidens aliud separabile aliud
inseparabile. Separabile est illud quod potest
separari a subiecto ut album nigrum
sedere et huiusmodi. Inseparabile est quod
non potest separari a subiecto ut nigredo
in coruo et albedo in cigno. Hoc tamen
est contra diffinitionem qua dicitur quod
accidens est quod adest et abest preter
subiecti corruptionem quia ut vult po-
pulari coruo potest intelligi albus et
ethiops nitens candore preter subie-
cti corruptionem. accidens in aliud
commune aliud proprium commune ut
album nigrum proprium ut albedo sor-
tis cunctas platonis.

ostendit determinatum est de quarto predi-
cabilis. ostendit determinandum est de quinto
et ultimo scilicet de accidente. unde accidens dupli-
ter accipitur scilicet prime intentione et secunde inten-
tione. prime intentione dicitur quod acci-
dens est quod non est genus nec species. Ad tertium dicitur
quod in aliqua diffinitione sine aliquo inveni-
enti tribus modis possunt poni opposita. Pri-
mo dicitur quod propositio est oratio verum
vel falsum et secundo modo copulatum ut dicitur
traditio est affirmatio et negatio eiusdem de
eodem. tertio modo mediante aliqua dictione
sub qua non repugnat ipsis veniens alicui sicut
sunt iste dictiones potest contingere.

Secundo dicitur quod commune est omnibus qui
predicabilibus de pluribus predica-
ri differunt autem genus et species quo-
modo de pluribus predicatur quod
species et quod alia predicabilia. et per hoc
differt ab alijs. differentia autem differt
a genere quoniam genus predicatur in quid.
differentia vero in quale. Item diffe-

de diffinitionibus
accidentis.

accidens scilicet in
tertiis capitulis
tres sunt diffi-
nitiones.

rentia differt a specie eo quod predicatur
de pluribus speciebus. species vero
non sunt liter differentia differt ab ac-
cidente quod iam accidentia suscipiunt ut a
genus et minus intentionem et remissionem
differt remissa vero non suscipit magis ne-
que minus. differt autem species a ge-
nere quia genus continet species et non
continetur a speciebus. Species autem dif-
fert a differentia quia de pluribus diffe-
rentiis bene constituitur una species ut
iste dicitur rationale mortale coniunguntur
ad constitutionem huiusmodi species homo species
vero non coniungitur specie ut gignat ali-
am speciem quodammodo est particularis equa cui-
dam particulari asino permiscetur ad
multi generationem sed non equa et asinus
in commune. Species autem differt
a proprio quia species natura prior est
proprio. Proprium vero posterius est
specie. Preterea quorum termini et
diffinitiones sunt differentes ipsa sunt
differentia ergo species et proprium sunt
differentia. Species autem differt ab acci-
dente quod species predicatur in quid accidens vero
in quale. unde quomodo se habet species etiam na-
tura prior est accidente. omne enim accidens na-
tura posterior est suo subiecto. Proprium
autem differt ab accidente quod proprium de
vna sola specie predicatur cuius est proprium ac-
cidens vero de pluribus speciebus. et acci-
dens primo inest individuis et postea
habetur aial currere nisi quia sortes vel
plato currat proprium autem primo comie-
nitur aial et per speciem convenit individuis
Item genus differentia species proprium
equaliter participant ab omnibus de
quibus predicantur. accidens vero non
suscipit intentionem et remissionem.
Item genus differentia proprium vni-
voce predicantur. accidens autem non
habetur univoce sed denotative. predi-
cari autem univoce est predicari secun-
dum vnum nomen et rationem vnam se-

cundum illud nomen sumptum ut hoc secundum
vnum nomen predicatur de sorte et plato-
ne. ut sortes est hoc plato est hoc et ratio
secundum illud nomen est vna ut aial rationale
mortale. Et ab hoc ens non potest esse genus
quod licet scilicet vnum nomen predicatur de plu-
ribus non tamen secundum vnam rationem hoc est cunctis
secundum quod dicitur de suba est ens per se secundum
autem quod dicitur de alio non predicatur secun-
dum diversas rationes et ratio predicatur univo-
ce sed potius equivoce aut multipliciter
Predicari autem equivoce est predicari vno
nomen et rationibus diversis secundum illud
nomen sumptis ut canis vno nomine pre-
dicatur de cane latrabi lydere celesti
et pisce marino non autem secundum illud
nomen ratio est eadem omnibus sed a-
lia et alia Denominativa dicitur que
cunqz ab aliquo solo casu sunt differen-
tia et secundum illud nomen habent appellatio-
nem ut a grammatica grammaticus.
a fortitudine fortis unde grammati-
cus et fortis predicant denotative et ergo
accidens de notative dicitur predicari.

Secundo dicitur quod postquam dicitur in
est de universalibus secundum se. Consequenter
dicitur de veteribus est de ipsa comparatione ponit
do aliquas convenientias et differentias eorum
Unde conveniunt omnia predicabilia in hoc quod
est de pluribus. id est de multis predicari. Sed
differunt primo quia genus predicatur de plu-
ribus et alia. Deinde ponit differentias ipsorum
differentie ab alijs que satis patent in textu. Et
quod dicitur quod accidens suscipit magis et minus et
differentis non debet intelligi quod differentia non
suscipiat magis et minus respectu illius cui
est differentia licet bene possit suscipere magis
et minus respectu alicuius alterius. ut differ-
entia accidentis suscipit magis et minus respectu
subiecti sicut et accidens cuius est differentia
cum sint idem. Deinde ponit differentias pec-
ciet ab alijs que satis patent in textu. Et quod
dicitur quod genus continet speciem et non est
tra debet intelligi eadem continetia cuius ge-
nus continet speciem in potentia. et species co-
tinet genus in actu.

Secundo dicitur quod consequenter
ponit differentias proprii ab alijs dicens quod pro-
prium differt ab accidente quia accidens pre-
dicatur de pluribus differentibus speciebus et alijs

duplicita sūt de
nominata.

solo casu. Et sunt triplix denominata sci-
licet voce tantum. significatione tantum. voce
& significatione simul. voce tñ sunt que cōue-
niunt in principio dictionis cū suis abstractis
& dñt in fine. sed non important eandem for-
mam ut studiosus & studio. Sed denominata si-
gnificatione tñ. sunt q non cōveniunt in prin-
cipio dictionis cum suis abstractis. tñ bene in
re significata. ut studiosus a virtute. Sed de-
nominata voce & significatione simul sunt
que cōveniunt in principio dictionis cū suis
abstractis. & differunt in fine & important ean-
dem formam accidentalem denominato. & ra-
lia distinguuntur in tertio. unde in qualibet de-
nominatione pprie dicta tria reperiuntur. scz
denominans quod non est aliud q abstractū
denominatum quod est ipsum cōretū & deno-
minatum quod est subiectum. ut petrus est al-
bus albedo est denominans albus denomina-
tum. & petrus est denominatum.

prta diuillo an
pēdicamentat.

Sciendum est tertio q prima diui-
sio antepredicamentalis est ista. Eorū que di-
cuntur id est que per vocem exprimuntur vel si-
gnificantur. quedam dicuntur cum complexio-
ne ut homo currit quedam sine complexione
ut homo. unde illa dicitur cum complexione
que mediante complexione complexio exprimitur.
& illa sine complexione que mediante con-
ceptu pplexio exprimitur. & duplex pplexio scz
distans et indistans de qb' alias visus ē. Et ad-
uerbe q ista regula valet ad cognoscendū ea
que sunt in predicamento ab illis que nō sunt
in predicamento. nam sola incompleta finita
& limitata ponitur in predicamento unde per
hoc quod dicitur entia. remouentur nō entia
ut chimera. per hoc quod dicitur incompleta
remouentur completa que non sunt in pdica-
mento. Et si quis dicat corpus aiatum est quid
completum & tamen est in pdicamento igitur
Respondetur q corpus aiatum pōt capi dupli-
citer. vno modo ut representat aliquod cōple-
tum. & sic non est in pdicamento. alio modo ut
circumloquitur nobis aliquod incompletum.
& sic bene est in pdicamento. Et q hoc quod dicitur
limitatum remouentur transcendētia. q hoc
quod dicitur finita remouentur deus. qz deus nō est
in predicamento.

quot mōs pōt
intelligi res po-
m in pdicamen-
to.

qualiter corp' aiatū sit in pdi-
camento.

Arguitur sic primo bos & homo vni-
uocantur in aiali & tñ ratio aialis non est ea-
dem. quia ratio aialis scdm vñ quodqz aial
est altera & a terra. Et sic. albus & nigrus
sunt univocantur. & tñ a nullo denotante solo
casu dicitur igitur. Et tertio sic si prima diuisio
esset bona sequeretur q res reponeretur in pdi-
camento. qz illa que dicitur sine cōplexione
sunt res & sola talia reponunt in pdicamento.
Ad primum dicitur q rationem ani-
malis sū vnum quodqz aial esse alteram & al-
teram pōt intelligi dupliciter vno modo scdm
q per nomen animalis importatur & sic nega-

tur. Aut scz q per nola spalia aialium impor-
tatur. & sic conceditur. Ad scz dicit q in illa
diuisione numerus singularis debet accipi
p numero plurali. Ad tertium dicit q res po-
nt in pdicamento. pōt intelligi dupliciter. vno
modo sic q subiciantur. & pdicentur sic q ex
ipsis sicut ppones. & sic non reponuntur in pdi-
camento. alio modo q concipiunt in ratione
superioris & inferioris & sic bene ponuntur in
predicamento.

Sed prius alterum membrum di-
uisionis hui' subdividatur distinguē-
di sunt modi essendi in quia necessarii
sunt ad sequentem diuisionem cogno-
scendam & ad ea que postea dicuntur.
Primus igitur modus essendi in est
quando aliquid dicitur esse in aliquo si-
cut pars integralis in suo toto. ut di-
gitus in manu & paries in domo. Se-
cundus modus essendi in est sicut to-
tum integrale in suis partibus simul
sumptis. ut domus in pariete recto et
fundamento Tertius modus est sicut
spēs in suo genere. ut hō in aiali vel
vnum quodqz inferius in suo superiori
Quartus in dua est sicut gen' in spē
ut aial in hoie vel similiter quodlibet
superi' in suo inferiori. Quint' mod' essendi
in dicitur sicut forma in mate-
ria. & iste quintus modus si. subdividitur
quia quedā est forma substantialis ut
aia est forma substantialis hominis. que-
dam est forma accidentalis ut albedo
hominis. Et prima harū dicitur pprie esse i
sicut forma in materia ut aia in corpe
alia autē dicitur esse in alio sicut acci-
dens in subiecto ut albedo in pariete
Sextus modus essendi in est sicut ali-
quid est in sua causa efficiēte ut regnū
in regente. Septimus modus essendi
in est sicut aliquid est in suo fine ut vir-
tus in beatitudine. Octavus modus
essendi in dicitur sicut aliquid est i suo
cōtinentē ut vinū in vase. & locatum in
loco. Hos autē octo mōs eēndi in di-
stinguit aristoteles quarto phisicorum
Boetius autē assignat nouē qz subdivi-
dit quātū ut dicitur ē. & In sūt ps totū

spēs genus & color igitur. Rex in regno
rex in fine locog locatum. Eorū q sūt
qdā dicitur de subiecto i subiecto ve-
ro nullo sūt. ut għa spēs substantie & dicitur
earū q oia dicitur subē vles extēso no-
mine subā ut hō aial rōnal. dicitur sub-
iecto par. hic sumitur ē superius dicit de
inferiori. ut aial dicitur de hoie et hō
de forte et color de albedine. et esse in
subō sumitur fm q access est in subō
Alia vero neqz de subō dicitur neqz
in subō sunt. ut individua subē. Alia
dicuntur de subō et sunt in subō ut ge-
ner. & spēs alioz nōuē pdicamentorū
dicuntur de inferioribus. et sūt in sub-
iecto sicut accidens in subiecto ut co-
lor dicitur de albedine ut de inferiori
et est in corpore ut in subiecto. alia ve-
ro in subiecto sunt et de subiecto nul-
lo dicuntur. ut hec scientia est in omnia
ut accidens in subiecto. sed non dicitur
de aliquo inferiori ut iste color est
in corpore ut in subiecto & non dicitur
de subiecto. omis enim color in co-
pore ē. Quando alterum de altero pdica-
tur ut de subiecto quecuqz de eo quod
pdicatur dicuntur oia de subō dicitur
ut fortis ē hō hō ē aial. ergo fortis ē
aial. diuersorū generū & nō subalterna-
tū positorum diuerse sunt spēs & dif-
ferentie. ut aialis & sciētie que sunt di-
uersa genera. differentie enim aialis
sunt rationalis irrationale. diuidit eni
per has differentias ut a' alium aliud
rationale aliud irrationale. differentie
autem scie sunt naturale morale & ser-
mocinale. diuiditur eni scia per has
dās ut sciarū alia naturalis. alia mo-
ralis alia sermocinalis.

Sciendum est primo q ad pfecte cognoscē-
dam sciam diuisionē antepredicamentale
ponit octo mōs eēndi in q satis patet i textu
is ponit scda diuisio eorū q sūt qdā dicitur de
subiecto & i subiecto nō nullo sunt ut għa et
spēs pdicamentū sūt. vñ dicit de subiecto ē superius
pdicari de suo inferiori. & est in subiecto ē et i
alio sicut access in subiecto vel denotatōe p-

dicitur de subiecto sicut sunt genera et species
predicamentorum accidentis aial sunt que nō
sunt in subiecto. quia non sunt accidentia neqz
dicuntur de subiecto quia non sunt superiora
sicut individua pdicamentū tubicere ut petrus
iohannes. alia sunt que sunt in subiecto et de
subiecto dicitur ut genera & species accidentū
Quedā sunt in subiecto et de subiecto nullo
dicuntur ut individua accidentū ut hec aibe-
do hec nigredo et valet ista diuisio ad cogno-
scendum differentiam; eorum que ponuntur i
predicamento subiecte ab his que ponuntur i
predicamento accidentis.

Secundo sciendum ē q p'ia regula
antepredicamentalis est ista quando alterum
de altero dicitur ut. que debet sic intelligi qñ
aliquid superioris predicatur de suo per se in tercio
ri qñ quid essentialiter vel per se predicatur
de illo superiori etiam pdicabitur de inferiori
ut si aial predicatur de homine quecuqz predi-
catur essentialiter vel per se de aiali etiam pre-
dicabitur de homine. Et dicitur notanter cen-
tialiter quia non oportet q quisquid acciden-
tialiter predicatur de superiori predicatur de
inferiori. nā genus bene predicatur de anima
li et tñ nō predicatur de homine. Et valet ista
regula ad cognoscendū ordinē eorum que po-
nuntur in vno predicamento.

Sciendum est tertio q secūda regu-
la antepredicamentalis est ista diuersorū gene-
rū ut que sicut intelligenda quando dicitur sunt
diuersa genera quorū vñ non continetur sub
alio nec ambo sub vno tertio tūc. Eorum ge-
nerū sunt diuerse species & differentie ut aial &
scia sunt duo genera quorū vñ nō cōtinetur
sub alio nec ambo sub vno tertio adeo hñt di-
uersas species & dās. Et dicitur notanter quo-
rū vñ nō cōtinetur sub alio nec abo sub vno
tertio. qz tñ eorū possent esse eodē spēs & dif-
ferentie. qz tñc talia genera essent subalterna-
tum postea & valet ista regula ad cognoscendū
ordinē eorū q ponitur in distinctis pdicamen-
tis. diuersa enim predicamenta habent diuer-
sas species & differentias.

Primo arguitur fortes essentialiter
predicatur de seipso. ergo male dicitur q non
dicitur de subiecto. Secūdo sic non sequit hō
est aial: aial diuiditur p rationale et irrationale.
ergo homo diuiditur p rōnale & irrationale. ergo
prima regula nō est bona. Tertio sic. aial
et scientia sūt għa non subalternatum postea
et tamē eorū est eadem differentia scz rōnale
ergo scda regula non est bona.

Ad primum dicitur q fortes bene p-
dicatur de seipso: sed non tanq de p se inferio-
ri. ideo non dicitur de subiecto. Ad scda scda
dicitur q variatur genus suppositū in tali argu-
mentatione. Ad tertiu dicitur q rationale non
est differentia animalis et scientie nisi capi-
endo ratio. sic equivoce.

Quia que secundum nullam conplexionem dicuntur singulum aut significat substantiam aut qualitatem aut quantitatem aut ad aliquid aut agere aut pati aut ubi aut quando aut sicut esse aut habere. Est ei subiectum ut exemplariter dicatur ut homo et equus. Quia titas ut bicubitum tricubitum ad aliquid quid ut duplum tripulum. Qualitas ut albedo nigredo ut in loco esse. Quando ut heri fuisse cras fore. Situs ut iacere sedere. Habere ut armatum esse calciatum esse. Agere ut secare urere. pati ut secari uri his habitis dicendum est de uno quoque predicamentorum et primo de substantia cum sit prior alijs predicamentis. substantia autem dividitur per primam et secundam. Prima substantia est que proprie principaliter est maxime substantare dicitur. Vel prima substantia est que neque in subiecto est que neque de subiecto dicitur ut aliquid habet aliquid equum. Secunda substantia sunt species in quibus sunt prime substantie et harum specierum genera ut homo et animal. Est ei animalis homo in homine qui est species et homo in animali quid est genus individua substantie dicuntur prime substantie que primo substantant aliquid. Genera vero et species eorum dicuntur secunda substantie que secundo substantant aliquid ut aliquid habet dicitur grammaticus et currens et animal et substantia ergo homo dicitur grammaticus currens animal et substantia. Item ea que dicuntur de subiecto omnia predicantur nomine et ratione ut homo predicatur de sorte et platonem eorum vero qui sunt in subiecto in pluribus quidem neque nomine neque ratione predicatur de subiecto ut hec albedo ut hoc album in aliquibus aut nomine nihil prohibet et predicari de subiecto rationem vero predicari de subiecto est impossibile ut album predicatur de subiecto non albi minus de subiecto predicatur ite secundam substantiam substantia species est magis substantia quam genus que species est propinquior proprie substantie quam genus et est que pluribus substantat quibuslibet ei sub

De dione sube
p prima et secunda

stant genus eisdem substantat species. et cum hoc species substantat ipsi generi. Sed species specialissime equaliter substantat et equaliter sunt substantie ut homo equus et similia.

Et sciendum primo que postquam determinatum est de antecedentibus consequenter determinandum est de predicamentis ponendo talem dionem. Eorum que sunt nulla complexionem dicuntur singulum aut significat substantiam aut quantitatem ut ita que proprie accipiuntur ibi actus signatus pro exercitio sicut in multis locutionibus. et hoc tenendum que res sunt in predicamento ita que est sensus singulum aut significat substantiam id est est substantia. Ex quo sequitur que dicitur ista dicitur dionem est dicibile incompletum finitum et imitatum. Et si quis dicat ibi dicitur illud que significat substantiam sed solum terminos est habet modum igitur. Respondetur negando que ibi dicitur illud quod significat substantiam sed illud quod est substantia aut quantitas quia ibi accipitur actus signatus pro actu exercitio.

Sciendum est secundo que substantia dividitur in primam et secundam quia omnis substantia finita est quiversa id est est secunda substantia vel particularis et singularis. et sic est prima ut aliquid habet id est iste homo. Unde prima substantia est que proprie principaliter et maxime substantare dicitur. et dicitur proprie ad differentiam accidentium que proprie non substantat. et dicitur principaliter ad differentiam eorum substantiarum que principaliter non substantat. et sic maxime id est pluribus modis substantandi ad differentiam secundam substantiarum. vel potest sic visum est que nec est in subiecto nec de subiecto dicitur. et debet ibi intelligi substantia ita que est sensus. prima substantia est substantia que nec est in subiecto nec de subiecto dicitur. Sed secunda substantie sunt genera et species in quibus sunt prime ut aliquid habet. iste homo in homine sicut supple infertur in suo superiori unde dicitur de subiecto est predicari nomine et ratione. id est affirmative et essentialiter unde illa que sunt in subiecto sicut accidentia non predicantur neque nomine neque ratione ad essentialiter.

Sciendum est tertio que secunda substantie differunt ad invicem que species est magis substantia quam genus. que species est propinquior primis substantiis que immediate sunt de ipso secundo quia pluribus substantat species quam genus. pluribus modis substantandi substantat quam genus quia substantat accidentibus et cum hoc substantat. generi. sed species specialissime equaliter sunt propinquior primis et equaliter substantant. id est equaliter modis substantandi. Ex quo patet quod substantia non dicitur magis substantare. eo que sit subiecto

plurium accidentium. quia tunc hoc esset magis substantia. sed quia pluribus modis substantandi substantat. Ex quo sequitur secundo que in ter primas substantias non est magis substantia quam alia.

Arguitur sic primo chimera non est in subiecto neque de subiecto dicitur tamen non est prima substantia. igitur definitio prime substantie non est bona. Secundo sic substantia non suscipit magis et minus. ergo species non est magis substantia quam genus. Tertio sic hoc substantat pluribus accidentibus quam equus. ergo species specialissime non equaliter substantat.

Ad primum dicitur que talis definitio non datur simpliciter per negationem sed in re ligatur positum scilicet substantia. Ad secundum dicitur que patet quid sit videndum que una substantia non est magis substantia quam alia eo que suscipiat magis et minus. sed que pluribus modis substantandi substantat. Et similiter dicitur ad tertium. scilicet que non dicitur magis substantia eo que substantat pluribus accidentibus sed que pluribus modis substantandi substantat.

His visis dicendum est de contrariis et proprietatibus substantie. Commune est omni substantie in subiecto non esse. quia esse in subiecto competit solum accidenti. Hoc patet in primis substantiis per definitionem. prime substantie. In secundis autem per inductionem et syllogismum sic. homo non est in subiecto neque animal. et sic de singulis ergo nulla secunda substantia est in subiecto. Syllogismo sic nihil eorum que sunt in subiecto predicatur nomine et ratione de subiecto. sed omnis secunda substantia predicatur nomine et ratione de subiecto ergo nulla secunda substantia est in subiecto. Hoc autem non est in primis substantiis sed eriaz differentie cooperit et hoc intelligitur de differentis substantie. Hoc est in substantia de partibus substantie que sunt in subiecto et ideo videntur esse in subiecto quia aliquid est modus essendi in. ut accidentia in subiecto alius sicut pars est in subiecto ut prius patuit. Item omnibus secundis substantiis et differentis earum convenit in voce predicari de primis substantiis hoc. omnia predicantur de

primis substantiis nomine et ratione quare univoce predicantur. Item omnis prima substantia significat hoc aliquid id est individuum et unum numero sed secunda substantia videtur significare hoc aliquid sub appellationis figura eo que est in prima substantia vel etiam de essentia eius non tamen significat hoc aliquid sed potest qualesque sive quod eodem modo est illud quod significatur per secundam substantiam est unum numero sicut illud quod significatur per primam substantiam.

Sciendum est primo que postquam determinatum est proprietatibus substantie. ut sunt proprietates substantie. Prima eadem est omni substantie in subiecto non esse cum hoc solum conveniat accidentibus. de primis substantiis proprie quia prima substantia est substantia que nec est in subiecto nec de subiecto dicitur. De secundis per inductionem et syllogismo. inductione sic equus non est in subiecto homo non est in subiecto et sic de alijs. ergo nulla secunda substantia est in subiecto. Syllogismo sic. quod nihil quod est in subiecto predicatur nomine et ratione essentialiter de illa subiecto. Sed secunda substantie predicantur essentialiter de primis substantiis. igitur nulla secunda substantia est in subiecto. Et adverte quod in illa proprie intellegitur esse. ita que est sensus. eadem est omni substantie esse in subiecto et non esse in subiecto. Et si quis dicat ista proprie convenit differentis substantie videlicet rationali. ergo non convenit soli substantie que differentie non sunt substantie. ergo non est bona. Respondetur que differentie non sunt substantie. ergo non est bona. Respondetur que differentie non sunt substantie capiendo substantiam stricte per omni illud quod est in predicamento substantie sive directe sive in directe. etiam per se regales non sunt in toto sicut in subiecto sed sicut alii modis essendi. Sciendum est secundo que secunda proprie substantie est ista. omni substantia significat hoc aliquid id est terminus prime substantie significat hoc aliquid id est re quod est unum numero. vel de omni prima substantia

de proprietatibus substantie

de proprietatibus substantie

tertia proprie substantie.

distinctio linee

Si no scienda est qd linea est longitudo...

qd sit superficies

Sciendum est secundo qd superficies est longitudo cum latitudine...

qd sit corpus

Sciendum est tertio qd locus non est species...

qd sit tempus

Sciendum est tertio qd locus non est species...

Arguitur primo sic linea non est sine latitudine...

De istis terminis sci...

Dicitur ad primum qd licet linea rea...

His vitiis dicendum est de coitatis...

tas autem non est qualitas quare sequitur...

Sciendum est primo qd prima proprietates...

Sciendum est secundo qd scda proprietates...

Sciendum est tertio qd quantitas est abstractum...

Arguitur primo contra primas proprietates...

Ad primum dicitur qd bene probat qd...

Aliquid vero talia dicuntur quocumque...

cum secundum equiparentiam ut quocumque...

Sciendum est secundo qd duplex est relatio...

Sciendum est tertio qd triplicia sunt relationes...

qualiter abstrahuntur...

de duplici relatione

triplicia sunt relationes

mile equale inaequale. sed relatiua super-positio- nis sunt quorum fundamentum habet de- minium supra fundamentum sui correlatiui ut pater et filius. relatiua suppositiois sunt quo- rum fundamentum habet inferioritatem su- pra fundamentum. haec correlatiua in domino ut filius. ita qd relatio fundatur i aliquo quod habet inferioritatem in domino respectu funda- menti sui correlatiui scilicet patris. unde re- latiuum ad aliud refertur et ad aliud termina- tur terminatur enim ad fundamentum sui cor- relatiui sed refertur ad suum correlatiuum ut pater refertur ad filium. et terminatur ad fun- damentum filiationis

Arguitur primo sic ad aliquid est qd com- plexum. ergo non est tertium predicamen- tum. Secundo sic paternitas est relatio. et tamen non refertur ad aliud igitur. Tertio sic dominus et magister sunt relatiua quorum fundamentum habet dominium supra funda- mentum sui correlatiui. tamen non sunt re- latiuua suppositiois igitur.

Ad primum dicitur qd solutio pater in textu nam ad aliquid ut est quid complexum non est predicamentum. Ad secundum dicitur qd relationes in abstracto proprie non re- ferantur sed sunt rationes referendi. Ad ter- tium dicitur qd dominium et magister pro- prie sunt relatiua rationis facte per actum ompa- ratiuum voluntatis de quibus non est hic ad- propositum.

Post haec sequuntur communitates re- latiuas. prima est qd contrarietas e- relatiua ut virtus est contraria vicio- tum utrumque eorum sit ad aliquid. hoc autem non conuenit omni relatiua. du- plo enim nihil est contrarium neqz tri- plo. Item relatiua suscipiunt magis et minus ut simile dicitur magis et minus simile. et similiter inaequale. sed hoc non conuenit omnibus relatiuis. duplum enim non dicitur magis et minus du- plius neqz triplum neqz pater. Item re- latiuua diuiduntur ad diuerentiam ut pater filij pater filius. itez relatiua sunt simul natura simul enim sunt duplum et diuidiuz pater et filius. itez relatiua posita se ponit et perempta se perimunt ut si duplus est diuidiuz e et contra: et si duplus non est diuidiuz non est et contra.

Sciendum est primo qd prima proprie- tas relatiuorum est qd ad aliquid est contra-

um. et virtus contra naturam vicio et non e- ppria in aliquo. non ppria quia non conuenit omnibus relatiuis et duplo nihil est contrarium. sed so- lum conuenit relatiuis scdm dicitur etiam non co- nuenit solis relatiuis quia conuenit qualitatibus. Unde nulla relatiua scdm se habent contrari- um cum non sit qualitates prime. sed solus re- latiuus scdm dicitur hoc secundum esse absolu- tum et sit. scilicet principalem eorum et non se- cundum esse respectuum et cognocatum

Sciendum est secundo qd secunda p- prietas relatiuorum est ista relatiua suscipiunt magis et minus. ut simile dicitur magis et mi- nus simile sed hoc non est sibi proprium in ali- quo modo proprio quia non conuenit omnibus ut duplum non dicitur magis et minus dupli- neqz soli conuenit qd conuenit qualitatibus. nec soli conuenit qd conuenit qualitatibus. et pot- erit talis proprietates dupliciter scilicet prime in- tentionaliter et scdm intentionaliter ut visum est in predicamento subiecte. Alterius ad- uerte qd relatiua non suscipiunt magis et mi- nus nisi ratione suorum fundamentorum. ita qd si sua fundamenta non suscipiunt magis et mi- nus. nec ipsa relatiua

Sciendum est tertio qd tertia proprie- tas relatiuorum est qd relatiua dicuntur ad co- nuerentiam. i. referuntur aduicem scdm ma- ioriam dependentiam sic qd unus predicatur se- ipso mediante obliquo sui correlatiui ut pa- ter filij pater. et intelligitur ista proprietates de relatiuis primi et scdm modi que fundantur su- per omnia et potentiam actiuam et passiuam et non intelligitur modis qui fundatur super mensuram et mensuratum. Et quarta pro- prietas est qd relatiua sunt simul natura. i. si- militer actualiter existentia. si enim e relatiuis est: ita qd impossibile est patrem esse sine filio: hoc capiendopatrem et filium formaliter et no- pro denominato.

Arguitur primo contraria sunt forme absolute scilicet qualitates prime sed relatiua non habet huiusmodi igitur. Secundo sic. ad illud quod suscipit magis et minus potest esse per se motus sed ad relationem non est per se motus igitur. Tertio sic hinc et risibile dicitur ad conuerentiam tamen non sunt relatiua igitur.

Ad primum dicitur qd licet relatiua scdm esse non sint forme absolute. tamen hinc re- latiuas scdm dicitur quod ad significatum principa- le. Ad scdm dicitur qd sicut relatiua suscipi- unt magis et minus ratione suorum fundamentorum ita ad ipsa potest esse motus ratione suorum fundamentorum et secundario. Ad tertium dicitur qd hinc et risibile conuertuntur aduicem. id habent conuertibilitatem sed proprie non habent conuer- tentiam qd hinc non predicatur de seipso modo ante obliquo ipsius risibilis

Item alia diffinitio relatiuorum ra- lis est. ab aliquid sunt quibus hoc ipso

esse est ad aliud quodammodo se habere et hec diffinitio est propria relatiuorum. Item pprie e relatiuorum qd si qd diffinitio nouet ut vnus relatiuorum diffinitio nouet et reliquum ut si diffinitio nouerit quid sit duplum diffinitio noscet id cu- ius est duplum. Necesse est enim i vno rumqz rationibus vtriusqz vti.

Primo sciendum est qd secunda diffinitio relatiuorum est ista. ab aliquid sunt qui- bus hoc ipsum esse qd sunt aliorum dicitur quo- dammodo se habere. illa sunt relatiua que scdm proprium esse eorum respectu se habent ad aliud sub- stantiae allicuius obliquo: ut pater filij pater. Ex quo sequitur qd ibi solum diffiniuntur re- latiuas secundum esse que sunt relatiua speci- aliter capta et non relatiua secundum dicit que secundum suum proprium esse non respectu se habent ad aliud et scientia et virtus. Sciendum est secundo qd ex ista diffi- nitione sequitur alia proprietates relatiuorum qd si quis diffinitio cognouerit vnum relatiu- rum diffinitio cognouit et reliquum non qd vni- ponatur in diffinitione alterius. sed qd vni dif- finitur per suum fundamentum. et per termi- num seu per fundamentum sui correlatiui ut pater est animal quod genuit aliquod alia si- bi simile in natura et filius est animal genitum ab alio animali sibi simili in natura. Ex quo sequitur qd relatiuum habet duplicem depen- dentiam scilicet ad suum terminum et ad suum fun- damentum. adeo non potest esse sine eis. Sequit- ur scdm qd ista diffinitio que communiter da- tur qd pater est res habens filium non est bona. Tertio sciendum est quod in ista pre- dicamento solus reponitur relationes reales actuales intrinsecus aduenientes et aptitudi- nes huius predicamenti. unde ad relationem re- alem sufficit qd extrema sint relatiua realiter distincta. et qd proueniat ex natura rei extremo- rum. ut pater et filius. Et si quis querat qd est proprium questiois huius predicamenti. de- qd suppletur per hoc complexum quomodo se habet hoc ad aliud et illa sunt in ista predicamento per que respondemus ad tale questionem cuiusmodi sunt pater et filius

Arguitur primo pars secundum suum totum esse est ad aliud scilicet a toto et tamen non est relatiuum qd a toto modo est subiecta igitur. Secundo sic caput se habet relatiue ad aliud et tamen non est relatiuum sed substantia igitur. Tertio sic aliquis potest habere diffinitio. ne vnus relatiui non habendo diffinitio. nem sui cor- relatiui. ergo male dicitur qd si quis diffinitio cognouit vnum etc.

Ad primum dicitur qd totum et pars possunt capi dupliciter. vno modo formaliter et p-

per se significato et sic sunt relatiua. alio modo proueniat sic vico qd partes aliquando hinc sunt substantie. Ad secundum dicitur qd ca- put non dicitur proprie ad aliud. sed magis di- citur allicuius puta a filio. vel potest dici qd ca- put est relatiuum secundum dicit et non secun- dum esse. Dicitur ad tertium qd ibi proprie- tas non vult habere qd si quis diffinitio cogno- uerit vnum relatiuorum immediate cognouit aliud. sed quod facilliter aliud potest cognosci

Qualitas est scdm quas quales esse di- citur ut secundum albedinem dicitur albi. et secundum iustitiam dicitur iusti. Qualita- tis quatuor sunt species. Prima e ha- bitus et dispositio. differunt autem habitus a dispositione qd habitus permanens est et diuturnior ut sunt virtutes et scientie. Scientia enim difficillime est mobilis nisi forte gradus permanentio fiat vel ab egritudine vel ab aliquo huiusmodi cir- ca scientes. Similiter de virtute Iusti- tia enim vel castitas non cito de facili permanentur. Dispositiones vero dicuntur que de facili permanentur ut calor et frigiditas egritudo sanitas. Unde habi- tus possunt dici dispositioes et non econ- uerso. Illi enim qui habitus habent quo- dammodo sunt dispositioes vel melius vel peius ad ea que habent dispositioes autem non sunt habitus. unde habitus potest sic diffiniri. habitus est qualitas difficillime mobilis

Primo sciendum est qd postqz determina- ti e de predicamento ad aliud. Consequenter determinandum est de predicamento qua- litatis diffinitio istam qualitatem. Quali- tas est secundum quas quales esse dicitur que exponendo prime intentionaliter sic intelli- gitur qualitas est forma actualis secundum quas aliquid dicitur esse quale. supra quali- dentali et spali ter capto ut distinguitur contra predicari in quatuor et in quatuor et contra pre- dicari aliorum predicamentorum. Ex quo sequit- ur qd ibi ista propositio secundum dicitur de circum- stantiam cause formalis sit qd nos sumus qua- les formaliter qualitate sicut formaliter sumus albi albedine.

Sciendum est secundo qd ipsius qua- litatis sunt quatuor species seu modi scilicet habitus et dispositio. virtus potentia vel impotentia. passio et passibilis qualitas. forma et circa hoc aliquid constans figura. Et ad- uerte qd ibi capitur species large ut se extendit ad.

quid sit albedine

quatuor sunt modi qualitas

ad modum ita q̄ quando dicitur sunt quatuor species qualitatis intelligitur. i. quatuor sunt modi ipsius qualitatis. Ex quo sequitur q̄ ibi non est divisio generis in suas sp̄s sed alicuius communis in suos mōs. ita q̄ illa quatuor sunt quatuor modi accidentales qualitatis sumpti ex diversis habitudinib⁹ ad subiectum vel ad aliquid aliud. et nō sunt species quia impossibile ē duas species unius generis in abstracto predicari de aliquo. s̄ sic est q̄ huius et dispositio naturalis potentia impotentia passio et passibilis qualitas predicantur de eodem p̄ta de colore vel sanitate.

Sciendum est tertio q̄ prima sp̄s seu modus qualitatis est habitus et dispositio que dupliciter ad invicem differunt. primo q̄ habitus ē qualitas de difficili mobilis a subiecto. et dispositio de facili mobilis. secundo q̄ habitus disponit subiectum a perfecte operandum. sed dispositio ad imperfecte operandum. Et si quis dicat dispositio est superius ad habitum ergo non facit unam speciem vel modum cum habitu. Respondetur q̄ dispositio potest capi dupliciter. uno modo large p̄ omni qualitate que disponit subiectum ad aliquod operandum siue perfecte siue imperfecte siue a natura siue nō est in ista specie qualitatis seu in hoc mō qualitatis. Ex quo sequitur q̄ omnes scientie omnes artes omnes virtutes et oēs actus potentia tum et omnes sp̄s tam intelligibiles q̄ sensibiles sunt in ista specie quia ipsa educit iste modus qui est disponere subiectum ad aliquid operandum.

Arguitur sic primo predicamentum non diffinitur cum non habeat genus et differentiam. ergo male ibi diffinitur qualitas. Secundo sic scdm rationale dicitur quale est tñ rationale nō est qualitas igitur. Tertio sic scdm quodlibet accidens dicitur quale et tñ quodlibet accidens non est qualitas. igitur.

Ad primum dicitur q̄ predicamenta non diffiniuntur proprie diffinitione quidditativa cum non habeant dñō constitutivas ita bene diffiniuntur diffinitione descriptiva. Ad scdm dicitur q̄ secundum rationale dicitur quale essentialiter non tamen accidentaliter. Ad tertium dicitur q̄ licet secundum quodlibet accidens dicatur quale capiendo quale large. non tamen capiendo quale large. non tamen capiendo quale producit dicitur a qualitate vel q̄ habet proprium modum predicandi distinctum ab alijs.

Secda species qualitatis est naturalis

potentia vel impotentia aliquid facile faciendi vel paciendi vt sanarius dicitur qui habet naturalem potentiam vt nihil ab aliquibus accitibus egritudine inferentibus patitur. Egregrius dicitur qui h̄z naturalem potentiam aliquid paciendi. durū laui dicitur habere naturalem potentiam resistendi sectioni. et mole natura ē impotentia quia cito sequatur. Cursores enim et pugillatores dicitur simul de ista specie. non quia exerceant actus suos sed q̄ habent naturalem potentiam hoc faciendi. Tertia sp̄s qualitatis ē passio et passibilis qualitas vt ille qualitates que efficiunt insensibus passiones vt in gustu dulcedo amaritudo et similia. Et etiā ille qualitates sunt in hac sp̄e q̄ ab aliquibus passionibus generantur vel facile vel difficile mobilibus et permanentibus. siue enim nigredo ab aliqua passioe naturali generetur siue ab egritudine vel ab estu qualitates passibilis dicitur. Quarta sp̄s qualitatis ē forma et circa hoc aliquid cōstans figura vt dispositio corporis vt triangulatio quadrangulatio rotunditas curvitas rectitudo.

Et sciendum primo q̄ scda sp̄s seu modus qualitatis est naturalis potentia vel impotentia. nō naturalis potentia nō est nisi q̄ dā abilitas seu q̄litas inchois rei a natura per quam ipsa potens est ad exercendū suas operationes et ad resistendum suis contrarijs sed naturalis impotentia est inabilitas seu qualitas inchois rei a natura p̄ quā ipsa potens ē ad exercendū suas operationes ita q̄ omnis q̄litas p̄ quam aliquid naturaliter est potens vel impotens ad exercendum suas operationes h̄z istuz modū qualitatis sicut est abilitas et inabilitas. Ex quo sequitur q̄ proprie passiones neq̄ potentie anime neq̄ interiores neq̄ exteriores sunt proprie in ista specie qualitatis.

Sciendum est secundo q̄ tertia sp̄s qualitatis seu modus est passio et passibilis qualitas et dicitur dupliciter ad invicem. primo q̄ passio importat qualitatem cito transiunt vt rubedo pueniens ex verecundia. sed passibilis qualitas importat q̄litate sub esse pmanēti. vt rubedo pueniens a natura. Secundo differunt quia passio non denominat subiectum simpliciter id est universaliter. sed solum p̄ aliquo tpe sed passibilis qualitas denominat subiectum

super id est vt nō passio vt h̄c sumitur ē q̄litas cito transiens inferens passionē vel illata a passione vt rubedo pueniens ex verecundia. sed passibilis qualitas est qualitas inferens passionē vel illata a passione habens esse per manens. nō oīs qualitas q̄ inferit passionem subiecto vel que illata est a passione h̄z modū huius sp̄s vt in ista sp̄e reponuntur oēs qualitates sensibiles: vt oīs color oīs sonus oīs sapor oīs odor caliditas frigiditas hūiditas et siccitas.

Sciendum est tertio q̄ quarta sp̄s qualitatis est forma et figura nō capiēdo formā p̄ altera pte et sp̄s sicut est alia. s̄ capiēdo formā p̄ figurā q̄ idē est forma et figura vt h̄c sumitur forma. Figura tñ potest capi dupliciter. uno modo p̄ qualitate terminata. et sic diffinitur. figura est q̄ termino vel terminis claudit. alio modo accipit p̄ dispoñe vel clausione qualitatis q̄ certe nō est altud q̄ ordo primum ad totum locum vel ad partes loci. Et ad uerte q̄ sub isto modo qualitatis ponuntur oēs figure tam naturales q̄ artificiales. Et illis dicitur habere istū modū qualitatis qd est dispositio partū totius ad partes loci.

Arguitur primo sic risibilitas est naturalis potentia et non est qualitas igitur. Secdo sic. potentia respectu se h̄z ad actū q̄ est in predicamento ad aliquid et nō in isto predicamento. Tertio sic. figura est q̄litas. ergo male dicitur q̄ est qualitas.

Ad primum dicitur q̄ risibilitas nō est potentia. sed est quidam respectus appetituum ad risum. Ad scdm dicitur q̄ potentia capitur dupliciter. uno modo p̄ per se significato. et sic ē respectus seu ordo ad aliquid actū. et tunc est in predicamento ad aliquid. alio modo capitur p̄ denominato. et sic est in predicamento substantie p̄p̄e. potest etiā capi p̄ abilitate vel facilitate que est rei a natura p̄ quā aliquid est potens ad exercendum suas operationes. et tunc est in secunda specie qualitatis. Ad tertium dicitur q̄ figura nō est quantitas s̄ est ordo partū ad partes loci.

Qualia vero dicuntur que scd̄z h̄c denotatiue dicuntur vel quomoliber aliter ab his vt a grammatica grammatice a iusticia iustus. Vel quecūq̄ dicuntur ab aliqua qualitate nō denotatiue eo q̄ nomē nō est iposūm ipi qualitati vt cursores et pugillatores. Et nota q̄ cursores et pugillatores dicitur dupliciter. Uno modo dicuntur cursores et pugillatores ab arte currendi et pugillandi et sic sunt in prima specie qualitatis quia iste artes sunt habitus. alio modo dicitur

cursores nō q̄ habeat artem currendi s̄ quia habet naturalem potentiam ad acrum currendi et pugillatores nō q̄ habeat artem pugillandi sed quia habet naturalem potentiam ad acrum pugillandi. Et isto modo dicitur qualia ab istis naturalibus potentijs sed non denotatiue eo q̄ nomina non sunt imposita istis naturalibus potentijs a quibus dicuntur qualia. Et sic cursores et pugillatores sunt in secunda specie qualitatis. Alia autem dicuntur qualia non denotatiue quando nomen est impositum qualitati s̄m quam dicitur quale sed eā non participant s̄m illud nomen vt studiosus a virtute et sic sunt tres modi sumendi quale et qualitate. Est autem contrarietas in qualitate vt albedo contrariatur nigredini. iusticia iniusticie. hoc autem non est proprium qualitati quia non puenit omni qualitati. Figura enim non habet aliquod contrarium neq̄ aliquis medius color vt rubedo albedo. Et sciendum q̄ si unum contrarium fuerit quale reliquum erit quale vt iusticia est qualitas ergo iniusticia iustus est quale ergo iniustum. Item qualitas suscipit magis et minus. Dicitur enim iustus magis et minus iustus. et albus et grammaticus sed hoc non est proprium qualitati quia quadratum nō suscipit magis neq̄ minus neq̄ circulus neq̄ quadrangulatio neq̄ circulario. Item proprium est qualitatis s̄m eam simile vel dissimile dicitur vt albus albo similis dicitur et iustus iusto albo autem nigro dissimilis dicitur.

Sciendum est primo q̄ diffinitio qualium sic est intelligenda. qualia dicitur id est sunt que scdm h̄c dicitur scd̄z qualitatem vel abstracta denominatiue dicitur vt album ab albedine nigrum a nigredine. Et aduerte q̄ duobus modis p̄tingit qualia non dici denominatiue a qualitatibus denominatione supple proprie dicitur que est s̄m et significatiue simul. primo quādo illud

quarta sp̄s qualitatis.

prima species qualitatis

secunda species qualitatis

que sint illaque ponuntur in predicamento qualitatis

tertia species qualitatis

si qualitate non est nomen impostum ut cur-
sor et pugillator qui sunt in secula specie qualita-
tis. Sed homo qui dicitur et abstractum non dicitur
nec in principio scilicet et studiosus a virtute.
Sciendum est secundo, quod prima proprie-
tas qualitas est ista. qualitas est aliquid con-
trarium et in se habet contrarium in se. et cali-
ditati frigiditas. sed non est propria quarto modo
quod non dicitur omnibus qualitatibus et qualitatibus
quarte species quod triangulo nihil est nisi neque quod
littatibus se de specie. nec prime nihil capiatur in
rietas large. Ex quo sequitur quod sole qualita-
tes terre species sunt et capiendo proprietate proprie-
tas est solum inter quatuor qualitates primas
Ex quo sequitur quod si unum contrarium
fuerit quale reliquum erit quale. si unum fue-
rit in predicamento qualitas etiam reliquum.
Sciendum est tertio quod secunda proprie-
tas qualitas est ista. qualitas suscipit ma-
gis et minus ut aliquid dicitur magis vel mi-
nus album. et potest exponi dupliciter. scilicet prime in-
tentionaliter et secundo ut alias visum est. Sed ter-
tia proprie-
tas qualitas est ista. qualitas est aliquid
tanti simile vel dissimile dicitur et in al-
bedine aliquid dicitur simile. et dicitur capiendo
et dicitur circumstantia vel habitudinem funda-
menti ut quod est sensus quod quicquid dicitur simile
vel dissimile dicitur tale in qualitate supple-
fundamentaliter et debent accipi simile et dis-
simile ut dicitur appetitum et non actum. et
similitudo est rerum differentiam eadem qua-
litas supple in specie. et dissimilitudo est rerum
differentiam diversis qualitas supple in specie
specialissima.

Arguitur primo quod est proprium
hominum huius predicamenti. et non non est pre-
dicamentum. Et secundo sic. in humanitatem
dicuntur similes et non est qualitas igitur.
Et tertio sic. in similitudinem dicuntur simi-
les. et non in similitudinem.
Ad primum dicitur quod quale capis
dupliciter. uno modo sine categorizemate et sic
est bene questivum. alio modo categorizemate
et sic est predicamentum. Et secundum dicitur
quod in humanitatem dicuntur similes ca-
piendo similitudinem large non tamen capien-
do proprie-
Ad tertium dicitur quod licet in
similitudinem formaliter dicuntur similes.
tamen secundum qualitatem fundamentaliter di-
cuntur similes.

Actio est sui quod in ad quod subiectum
agere dicuntur ut secans a lignis dicitur
tar agere in eo quod secat. unde secutio est
actio et secundum sectionem agit secans in
eo quod secat. et percussio est actio. pro-
prium actionis est ex se inferre passi-
onem. Recipiunt autem agere et pati tra-

netat. Calefacere enim est contrarium
ei quod est frigidum facere. et delectari
est contrarium ei quod est tritari. Recipi-
unt agere et pati magis et minus. cale-
facere enim magis et minus dicitur. et
calefieri dicitur magis et minus. et si-
militer delectari et tritari. passio est
effectus illationis actionis ut calefie-
ri inferitur ex calefacere et effici. pro-
prium autem passivum est primo inferri ex
actione. Sic in passione non est in agente
sed in patiente De reliquis vero quod pri-
us dicta sunt modo sufficienter quod sequuntur
de aliis quatuor predicamentis non
sunt data a perro hyspano Quando est
quod ex adiacentia ipsi in re speciali dereli-
quitur ut hodie esse cras fore. Item du-
plex est quando scilicet simplex et compo-
situs sicut duplex est tempus Item tres
sunt proprie-
ares quod prima est qua-
do non suscipit magis neque minus Se-
cunda est quod non nihil est contrarium. ter-
tia est quod non est in omni illo quod inci-
pit esse in tempore

Primo sciendum est quod postquam determina-
tum est de quatuor primis predicamen-
tis. Consequenter determinandum est de sex
vitiis que non sunt nisi respectus extrinse-
cus advenientes. unde determinatio actionis sic est
intelligenda actio est respectus ipsius agen-
tis ad passum quo agens dicitur formaliter
agens. Et dicitur notanter formaliter quia
effectus agens dicitur bene agere aliquid. alio
modo ut ignis effectus dicitur agere calorem sed
formaliter dicitur agere actio sed determinatio
passionis est sic intelligenda. passio est respec-
tus extrinsecus ipsius patientis ad agens ut
calefieri ut. Ex quo sequitur quod termini signi-
ficantes actus potentiarum anime non sunt in
istis predicamentis: quia non important re-
spectus. sed qualitates sub modo tamen gra-
maticali actionis vel passionis ut videtur etc.

Sciendum est secundo quod prima pro-
prietas actionis est quod proprium est actioni ex
se id est ipsa mediante inferre passionem et hoc
exponendo prime intentionaliter sed logica-
liter exponitur sic quod a propositione in qua po-
nitur verbum de genere actionis ad proposi-
tionem in qua ponitur verbum de genere pas-
sionis est bona consequentia. ut bene sequitur
ignis calefacit aquam, ergo aqua calefit ab

triplex est quod
cuius scilicet et pas-
sivum.

determinatio actio-
nis.

prae proprietat
actionis.

igne. Secunda proprietates agere et pati susci-
piunt contrarietatem ut calefacere contraria-
tur huius quod est frigidificare. et calefieri huius
quod est frigidificari. Et tertia proprietates actio-
nis magis et minus calefacere et debent intelligi
iste proprietates non primo sed solum media-
te qualitate quam commorant. Sed istius pas-
sionis sunt due proprietates. Prima proprie-
tas est passione inferri ex actione ut calefieri me-
diante calefacere. Secunda proprietates passio-
nis non est in agente sed in patiente.

Sciendum est tertio quod definitio de
quando sic est in re ligida. Quando est respec-
tus extrinsecus rei temporalis ad tempus vel
ad aliquid temporis. Ex quo sequitur quod ibi
non diffinitur quando predicamentum. sed
quando passivum quod est species eius unde
quando est duplex scilicet actuum et passivum
Quando actuum est respectus ipsius tempo-
ris ad rem temporalem. sed passivum est re-
spectus rei temporalis ad tempus et nullum
istorum est predicamentum. Sed quando com-
mune ad ista duo et ipsius quando sunt due pro-
prietates. prima quod non habet contrarium et
hodie nihil est huius. Secunda est quod non susci-
pit magis et minus ut hodie non dicitur ma-
gis quod cras et sic de aliis. et est genera sup-
plentur per ista esse fore fuisse. sed species sup-
plentur per ista. in hora: in die: in anno. Et
indivisa sunt in ista in hac hora in hac die et om-
nia illa sunt in isto predicamento per que co-
veniunt responderi ad interrogationes factas
per quando ut cras hodie.

Arguitur primo contraria non pos-
sunt simul verificari de eodem sed calefacere
et frigidificare verificantur de eodem puta de
aqua tepida igitur. Secundo sic. passio est spe-
cies qualitatis. ergo non est unum predicame-
tum. Et tertio sic nullum sine categorizema est
predicamentum sed quod est sine categorizema igitur.

Ad primum dicitur quod contraria quod
tum ad gradus intensos non possunt de eodem
verificari. tamen bene verificantur ad gradus remi-
sos. Et secundum dicitur quod passio equivoce est
predicamentum et species qualitatis. Et tertio
dicitur quod licet quando ut est unum que-
sitivum sic sine categorizema non tamen ut est
unum predicamentum.

Ubi est circumscripcio corporis loca-
tia loci circumscripcione. pcedens ut in
ecclesia esse in foro esse Et dividitur ubi
quia quoddam est ubi simplex et est illud
quod a simplici loco pcedit ut est locus
puroz Et quoddam est ubi compositum et est
illud quod a loco composito procedit Pro-
prietates ubi sunt due. Prima est quod

ubi nihil est contrarium. Secunda est quod
ubi non suscipit magis neque minus hoc
est ubi non recipit intentiones et remu-
sionem. Positio est quidam partium
sive et generationis ordinatio ut sessio
statio et sic de aliis. Item tres sunt pro-
prietates positionis. Prima est quod po-
spositio non habet contrarium. Secun-
da est quod positio non suscipit magis ne-
que minus. Tertia est proprie-
tati substantie proprie-
tati assistere. habi-
tus est corporum et eorum que circa
corpus sunt adiacentia ut tunicanum
est lorica: esse. et tres sunt proprie-
tates eius. Prima est quod habitus susci-
pit magis et minus. ut equus est arma-
tior pedire. Secunda est quod habitus
non habet contrarium tertia est quod
habitus semper est in pluribus scilicet
in habere et in habito.

Sciendum est primo quod definitio ubi sic
est intelligenda ubi supple passivum est
respectus extrinsecus ipsius rei locate ad locum
id est ad superficiem corporis continentis ipsum
Ex quo sequitur quod ibi non diffinitur ubi quod
est predicamentum sed ubi passivum. Ex quo se-
quitur quod duplex est ubi scilicet actuum et passivum
ubi actuum est respectus ipsius loci ad rem lo-
catam sed ubi passivum est respectus rei locate
ad locum. et nullum istorum est predicamentum
ubi sed ubi commune ad utrumque. Et aduer-
te quod eius proprietates non sunt bene posite
in textu. nam ubi suscipit magis et minus et
habet contrarium cum sit per se terminus motus
unde genera subalterna eius sunt sursum deorsum
sive species sunt in domo in camera. indivisa
sunt in hac domo in hac camera. et questivum
huius predicamenti est ubi sine categorizema
ce captum.

Sciendum est secundo quod definitio
stus positionis sic est intelligenda. stus est
respectus partium totius ad partes loci et est
sunt due proprietates. Prima stus non ha-
bet contrarium quia hoc maxime esset sedere et
stare. sed hoc non quia eadem ratione moveri
contrarietur ad se stare quod est impossibile quod
tantum unum est contrarium. Secunda pro-
prietates stus non suscipit magis neque minus et
aliquis non dicitur magis vel minus iacere.
et eius genera subalterna sunt positio ignata
et positio acquisita stuari sursum et stuari
deorsum. et eius species sunt stare sedere et isti
duo sunt stare fortis et sedere platonis et est
questivum est quomodo est hoc stuarum.

scda et tertia pro-
prietates actionis

proprietates stus

Sciendum est tertio quod diffinitio habitus sic est intelligenda. Habitus est respectus extrinsecus eorum que sunt circa corpus ad ipsum corpus. Ita tunica applicata corpori ad ipsum corpus est respectus extrinsecus qui vocatur habitus predicamentum et ei sunt due proprietates. Prima habitus suscipit magis et minus ut aliquis dicitur magis et minus armatus. Secunda proprietas est habitus non habet contrarium capiendi proprie contrarie tatem et eius genera subalternantur habitus partis et habitus totius et armatum esse gestum esse sunt species specialissime et individualia sunt armatio fortis armatio platonis et eius questuum est quomodo est hoc habituum.

Primo sic arguitur ubi est unum sine categorema questuum predicamenti ubi ergo non est unum predicamentum. Secundo sic positio est differentia spiritus ergo non est predicamentum distinctum ab alijs. Tertio sic habitus est species qualitatis ergo non est unum predicamentum distinctum ab alijs.

Aprimum dicitur quod ubi potest capere dupliciter. Anomodo sine categorematice esse est unum questuum predicamenti ubi. Aliomodo capitur categorematice et sic est unum predicamentum. Ad secundum dicitur quod positio potest capere dupliciter. Anomodo pro ordine seu respectu partium totius ad ipsa totum et sic est differentia accidentalis. Alio modo potest capere pro respectu partium totius ad partes loci et sic est predicamentum. Ad tertium dicitur quod habitus capitur dupliciter. Anomodo pro qualitate de difficili mobili a subiecto et sic est species qualitatis. Alio modo pro respectu eorum que sunt circa corpus ad ipsum corpus et sic est ultimum predicamentum.

Ficitur autem alterius alteri opponi quadrupliciter. Oppositio enim quodam sunt relativa ut pater et filius dupliciter et dimidiu. quedam sunt privatione opposita ut privatio et habitus visus et cecitas auditus et surditas alia sunt contrarie opposita ut album et nigrum alia sunt contradictorie opposita ut sedere non sedere que autem sunt relative opposita dicitur est in capitulo de relatione. Contraria sunt quecumque sub eodem genera posita maxime a se invicem distant mutuo se expellunt et ei sunt susceptibili. vicissim in sunt a quo mutuo se expellunt nisi alter sit a natura ut albedo in signo et nigredo in coquo et hiopi qualitas autem non est in

igne ut accens in subiecto inmovi subale in eo cui est subale sicut sunt quedam que cadunt in diffinitione alicui non sunt predicacione sed potius ut principium ut punctum in diffinitione linee ut unitas in diffinitione numeri. et iste modus est in principio sub quarto modo sunt una quod per diffinitionem est in suo diffinito et sic ignis non est sub caliditate sed materia ignis est sub eo. hec enim susceptibilis est caliditatis et frigiditatis. unde caliditas est in materia ignis ut in subiecto in igne vero non ut in subiecto sed ut substantiale in eo cui est subale. Privatione opposita sunt que habent fieri circa idem subiectum ordine irregressibili et tunc deteriorato a natura. Ordine irregressibili dico quia ab habitu in privatione devenire possibile est sed non e converso impossibile enim est a privatione in habitum regressum fieri ut visus et cecitas habent fieri circa oculum a visu autem devenire in cecitate possibile est sed non e converso.

Sciendum est primo quod post determinatum est de predicamentis. hic sunt determinandum est de postpredicamentis. unde postpredicamentum est quodam documentum valens a posteriori habendam predicamentorum cognitionem et sunt quinqz scilicet oppositio prius si mul motus et habere. Et prius determinandus est de oppositio non quidam complexa sed incomplexa eius sunt quatuor species scilicet relativa contraria privativa et contradictoria. unde oppositio relativa est repugnantia relativi ad contrarium actuum que de eodem et respectu eiusdem verificari non possunt. ut pater et filius. que de eodem et respectu eiusdem verificari non possunt licet bene respectu diversorum. Ex quo sequitur quod non omne relativum et correlativum opponuntur relative sed solum que de eodem respectu eiusdem verificari non possunt.

Sciendum est secundo quod diffinitio contrariorum sic intelligenda contraria sunt que sub eodem genere posita sunt et maxime differunt et nata sunt successively inesse eidem subiecto nisi alterum illorum insit a natura a quo nata sunt se mutuo expellere. Et dicitur notanter nisi alterum illorum insit a natura quia si alterum insit a natura non oportet quod naturaliter possint se expellere licet tamen sint

semper nata se expellere. ideo non est magna necessitas ponere illam particulam nisi alter insit a natura. et sunt duplicia scilicet mediata et immediata. mediata iterum que mediat aliquid eiusdem generis cum extremis ut album nigrum inter que mediat rubrum et multi alij colores. sed immediata sunt inter que non mediat aliquid eiusdem generis ut inter sanum et egrum non mediat aliquid eiusdem generis est extremis et necesse est super alterum istorum naturaliter inesse suo susceptibilitate et non immediate ut non est necesse hominem esse album vel nigrum.

Sciendum est tertio quod privatione opposita sunt que habent fieri circa idem subiectum ordine irregressibili et tunc deteriorato a natura. ut visus et cecitas. Et dicitur notanter circa idem subiectum. ideo visus et surditas non sunt privatione opposita quia non habent fieri circa idem subiectum. Et dicitur notanter ordine irregressibili propter privationem imperfectam que solum negat actum et non disponem ad actum ut quies respectu motus. et a tali de ne potest fieri regressus sed non a perfecta privatione que negat actum et disponem ad actum ut cecitas. Dicitur notanter tempore deteriorato a natura quia calculus ante novum vices non dicitur neque cecus neque videns. quia non habet tempus deterioratum. sed contradictoria sunt que opponuntur sibi affirmationem et negationem ut homo non homo et ipsa absolute sumpta non possunt verificari de aliquo supple copulative quod disjunctive de quolibet conceptibili possunt verificari.

Arguitur sic primo causas affectus sunt relative opposita. et tamen respectu eiusdem potest verificari de eodem. Secundo sic rubedo verificatur de aquo. ergo et cetera. consequentia patet quia medij colores componuntur ex extremis coloribus ergo ibi erit medius color et extrema etiam. Tertio sic album et non album sunt contradictoria et tamen disjunctum ex ipsis non verificatur de quolibet quia illa non est vera homo per se est albus vel non albus.

Ad primum dicitur quod licet causas effectus sunt diversa genera causarum possit de aliquo verificari respectu eiusdem non tamen sunt idem generis cause. Ad secundum quod medij colores non dicuntur ideo medij eo quod componuntur ex extremis coloribus. sed quia habent maiorem convenientiam cum extremis quam extrema inter se. Ad tertium dicitur quod licet contradictoria absolute capta non possint verificari neque falsificari de eodem. tamen bene sumpta cum aliqua determinatione. ut cum ista determinatione per se vel necessario.

Prius dicitur quadrupliciter. primo modo et proprie aliquid de prius altero

secundum tempus prout aliquis dicit senior et antiquior altero sicut homo habens triginta annos dicitur prior homine habente viginti annos. Secundum aliquid dicitur prius a quo non convertitur subsistendi consequentia ut unum est prius duobus. duobus enim existit prior consequens est unum esse ut si duo sunt unum est et non e converso. Tertio modo dicitur prius secundum ordinem quedam ut in disciplinis principia priora sunt conclusionibus et in grammatica littere sunt priora sillabis et in oratione premissus est prior narratione. Quarto modo prius dicitur quod melius est et honorabilius. Cosueverunt enim plurimum homines honorabiliores et magis dilectos apud sed dicere priores. propter hos quartus modus iam dicitur esse unum alter modus prioris. Quorum que convertitur secundum essendi consequentia. et alter est quod dicitur cum altero. et hoc modo aliquid dicitur prius altero natura ut res est causa veritatis orationis de se facit ut hominem currere convertitur cum hac oratione homo currit. Et si hominem currere sit verum hec est vera homo currit et e converso. Res autem est causa veritatis orationis de se facit non e converso. Ab ea enim que res est vel non est oratio et icitur vera vel falsa ergo hec res hominem currere prior est hac oratione homo currit. Simul dicitur tribus modis. Primo modo dicitur simul quod generatio in eodem tempore. et neutrum est prius neque posterius. et hec dicitur simul tempore. Secundum modo dicitur simul quod quecumque convertuntur et neutrum est causa alteri. sicut quilibet relativa ut dupliciter et dimidiu. pater et filius et sic de alijs. Tertio modo dicuntur simul que equaliter dividuntur aliquod genus ut homo equus leo et sic de alijs que dividuntur hoc genus animal. et similiter de dividentes aliquod genus dicitur simul ut rationale et irrationale. et sic de alijs. Isti autem duo ultimi modi dicuntur simul natura. primus autem modus dicitur

dupliciter sunt tria mediata et imediata.

quod sunt duae opposita.

nitio. Ad secundum dicitur q nullus terminus sine categorizate genus est terminus nisi capiend terminum large pro omni illo quod non est propositio. Ad tertium dicit q propositio bene resoluitur in copulam. sed non tanq in subiectum et predicatum.

Sillogismus est oratio in qua quibusdam positis et concessis necesse est aliqd accidere per ea que posita sunt et concessa ut omne animal est substantia ois homo est animal ergo omnis homo est substantia hoc totum est oratio in qua quibusdam positis scz duabz premissis necesse est aliud accidere scz conclusio Omnis uerz sillogismus constat ex tribus terminis et duabus propositionibus quarz: propositio onuz p una vocatur maior: secunda minor: Et tribus autz terminis non possunt fieri due p positiones nisi alter illoz terminoz sumatur bis. Et tunc ille terminus bis sumptus aut subicitur in vna et predicatur in alia et sic est prima figura aut predicatur in vtraqz et sic est secunda figura aut subicitur in vtraqz et sic est tertia figura. horum autz terminoz alter vocatur medius alter maior: extremitas. Ad id us est terminus bis sumptus ante conclusionem. Ad id us est terminus sumptus in maiori propositione cuius medio. Ad id us est terminus sumptus in minori propositione cuius medio.

Primo sciendū est q diffinitio sillogismi sic est intelligenda. Sillogismus est oratio suple hypothetica rationalis et conditionalis re. ut si omne animal est subā et homo est animal homo est subā in qua quibusdam positis id est duabus premissis dispositis in modo et figura et ponitur necesse ē aliud accidere id est aliud sequi scz conclusionem quia cōclusio in bona consuetudine est necessaria per ea que posita sūt id est propter premissas sic dispositas. Ex quo scdē q si ista diffinitio ly necesse capte scde se rationally. ut tantum valet sicut consequentia bona et necessaria et non capitur prime intentionaliter et sine categorizate quia conclusio contingenter sequeretur ad premissas cum possit poni et non poni. Sequitur etiam q in

diffinitione sillogismi non debet poni concessio quia sine premissis sine vere sine false factum ad sillogismum simpliciter dicitur qui ubi diffinitur.

Sciendum est secundo q in diffinitione illi ponitur oratio loco gnis et ponitur in qua quibusdam positis ad oram omnium phiarum in quibus non ponuntur due premissae dispositae in modo et figura. Ponitur etiam ad oram fallarum in quibus premissae non bene disponuntur. Et aduerte q sillogismus categorizatus de quo est hic ad propositum pot fieri dupliciter scilicet p conjunctionem rōnalem et tse sillogismus pōd rōnalis, ut ois homo currit. Petrus est homo ergo petrus currit. vel sic q ista conjunctionem si. et si omne alal currit et petrus est alal: petrus currit. et tunc dicitur propositio conditionalis cum ubi coniungantur due vel plures pōdnes per istam conjunctionem si tanq per copulam pncipalem illatentam non negatam.

Sciendum est tertio q in quolibet sillogismo sunt tres termini et tres propositiones termini sunt maior extremitas et minor extremitas et medium. Medium est terminus bis sumptus ante conclusionem ita q medium nunq debet poni in conclusione aliter non erit bonus sillogismus. Sed maior extremitas est terminus sumptus in maiori propositione cum medio. Sed minor extremitas est terminus sumptus in minori pōdne cū medio. Et tres pōdnes sunt maior minor et cōclusio. maior ē prima pōd nota scda et cōclusio est que ponitur post notā illationis. Ex quo sequitur q pōdne cōsequens in plus se habet q conluso. qz ois pōd que ponitur post notā illationis ē cōsequens sed illa que ponitur post notā illationis in sillogismo ē pōdne scratio. Sed scdo q vā est inter phis et phia qz phia est habitudo consuetudinis amercidentis ad phis. sed consequens est pōd posita post notā illationis.

Arguitur pōd diffinitio sillogismi cōuenit inductioni quia inductione est orō in q quibus a positis aliud dicitur necessitate accidit ergo non est bona. Ad scdo q cōclusio continenter sequitur ex premissis et demerō antecedente pot formari vel non formari conclusio. Ad tertio sic sillogismus qui est ex terminis sinonimis est bonus sillogismus et tñ cōclusio non est alia a premissis igitur.

Ad primum dicitur q talis que ponitur in inductione non sicut sillogismus sicut sunt illa que ponuntur in sillogismo. Ad scdm qz q ly necesse in diffinitione sillogismi nō capitur prime intentionaliter et sine categorizate. sed capitur scde intentionaliter ut id est q phia bona et necessaria. Ad tertium qz q licet in sillogismo ex sinonimis cōclusio nō sit alia a quolibet premissis tñ est alia ab antecede

In libet illis sicut tres termini et tres pōdnes

quater dicitur de quibus et phis.

quid sit illud

dente et hoc significatione totali.

Ad sillogismum autz erigitur modus et figura. figura est ordinatio terminozum secundum subiectionem et predicationem. Hec autem ordinatio fit tribus modis ut dicitur est puz et secunduz hoc tres sunt figure. Prima figura est quando medium subicitur in vna propositione et predicatur in alia. ut omne animal est subā: omnis homo est animal. ergo omnis homo est subā. Secunda figura est quando medium predicatur in vtraqz ut omnis homo est animal. nullus lapis ē animal. ergo nullus lapis est homo. Tertia figura est quando medius subicitur in vtraqz ut omnis homo est animal omnis homo est subā. ergo quedam subā est animal. versus. Sub ore prima. Secunda prebis. Tertia sub bis. Modus est ordinatio duarum propositionū in debita qualitate et quantitate. debita qualitas est q si vna sit negatiua reliqua erit affirmatiua. debita quantitas est q si vna est particularis reliqua erit vniuersalis. vnde tales dantur regule vniuersales ad quantibet figuram. Ex puris particularibus indefinitis et singularibus nihil sequitur. vnde oportet alteram premissarum esse vniuersalem. Item ex puris negatiuis nihil sequitur affirmatiuum. Item si aliqua premissa particularis fuerit conclusio erit particularis et non e contra. Item si aliqua premissarum fuerit negatiua conclusio erit negatiua. Item medius nunq debet poni in conclusione.

Primo sciendum est q duo sunt principalia formalia sillogismi scz modus et figura. Et aduerte q in diffinitione figure ponit ordinatio loco generis. et ponit terminum ad differentiam modi q est ordinatio duarum pōdnam. vñ cōter ponunt tres figure q differunt inter se scdm diuersam ordinatiōem terminozum scz medius et extremitatuz. nō in prima figura termini sic ordinant q medius

subicitur in maiori et predicatur in minori: sed in secunda figura medius predicatur tam in maiori q in minori. et in tertia medius subicitur tñ in maiori q in minori. Ad id autem sic ponenda quarta figura alias videbit. Aduerte et q ad hoc q aliquid sit medium prime figure non ois q sit subiectum nec pōd subiecti maioris pōdne si sufficit q ponat in maiori pōdne a pte subiecti. opz tñ q sit predicamentū in minori pōdne ut omne hominē videt sores. ibi ly homines est medium et tamen non est subiectum sed est predicamentū maioris licet tamen ponat a parte subiecti maioris.

Sciendum est secundo q modus capiatur dupliciter. vno modo p ordinatione duarum pōdnam in debita qualitate et quantitate. et sic diffinitur in textu. et tunc barbara et baralipion non sunt modi distincti. alio modo capitur p ordinatione duarum pōdnam et conclusionis in debita qualitate et quantitate. et sic barbara et baralipion differunt. Unde debita quantitas est q vna premissarum sit vniuersalis. et debita qualitas est q vna premissarum sit affirmatiua. Et p quo sequitur q sunt quinqz regule generales ad omnes figuras. Prima q ex puris particularibus indefinitis et singularibus nō valet sillogismus de medio communi. cuius ratio est quia ex vero sequeretur falsum. sic arguendo. quod est animal est equus. in aliquibus tamen casibus potest valere de quibus alias videbitur. Secunda regula ex puris negatiuis nihil sequitur. Pter eandem causam vel quia ubi iste dabilis terminus in quibus omni et in quibus nulli de quibus videbitur in logica. Tertia regula q si aliqua premissarum sit particularis conclusio debet esse particularis. alias arguitur a non distributo ad distributum ex parte minoris extremitatis nisi forte subiectum. conclusio in antecedente distribueretur quia tunc posset valere consequentia ut bene sequitur homo est sores. nullus homo est alius ergo nullus alius est sores. Quarta regula q si aliqua premissarum fuerit negatiua conclusio debet esse negatiua nisi illa sit de contingenti non necessario ex qua bene sequitur affirmatiua. Quinta regula est q medium habet officium mediū non debet intrare conclusionem. officium mediū est q vnatur cum extremitatibus in premissis sed hoc non potest fieri in conclusione igitur.

nota qm rōnes gnales ad ois figuras

ad id est ad hoc q fiat bonus sillogismus.

Exemplum non sequitur nullum mortuus est vivens. a. Iquis homo est mortuus. ergo alius homo non est vivens. Tertia est q non arguitur a minus amplo ad magis amplum. Exemplum. ut non sequitur nihil quod est vivens est mortuum. Quarto est vivens. ergo plato non est mortuus. Quinta q non arguitur a no distributo ad distributum. ideo no sequit omis homo animal no est. petrus est homo. ergo petrus non est alal. Sexta est q non variatur genus suppositionis. et non sequitur nullus filius est subm in hac scia. si filius simpliciter e filius. ergo filius simpliciter non est subm in scia. Septa est q predicatum minoris no sit implus q subiectum distributionis maioris. de quo cuius non sequitur cuiuslibet contradictionis altera pars est falsappo vera est altera pars contradictionis. ergo ppo vera est falsa. Septima conditio est cavendi ne in minore vel in conclusionem ponatur aliqua determinationis nisi fuerit posita in maiore. et hoc si se tenent ex parte predicati. ideo non sequitur omnis homo est albus. sortes est q se homo. ergo sortes est per se albus.

Arguitur sic primo iste filius est bonus. omnis homo est al. nullus alal est lapis. ergo nullus lapis est homo. et tamen no est in aliqua trium figurarum. ergo sunt plures figure. Secunda sic ex negativis de contingenti sic bonus filius. ergo male q et par negativis nihil sequitur. Tertia sic. minore negativis de contingenti sequitur affirmativa. ergo non oportet q si altera premissa ram fuerit negativa q conclusio sit negativa.

Ad primum dicitur q si logism' est in quarta figura de qua magis videbitur in logica. Ad scy q et par negativis de ne sequitur conclusio in aliquibus casibus. Ad certum patet solutio in tertio notabili. Prima figura novem habet modos. Primum quatuor: in di conclusioni di recte. Reliqui vero quinqz concludunt in directe. directe concludere est maioris extremitatem predicari de minore in conclusione. In directe concludere est minorem extremitatem predicari de maiore in conclusione. Nota duas regulas. quorum prima tantum convenit prime figure quo ad quatuor primos modos. et secunde quo ad oes. Secunda etiam convenit tantum prime figure quo ad a quatuor primos modos. et tertie figure quo ad omnes. Prima regula talis est minore existit

q i se cludere directe

due regule pise figure

te negativis nihil sequitur. Secunda regula est. maiore existente particulari nihil sequitur.

Sciendum est primo q hic determinad e est de qualibet figura in special. Et polo determinadum est de prima ex de cuius modis de qua ponuntur due regule. Prima est q minore existente negativis in prima figura nihil sequitur q argueret a no distributo ad distributum ex parte maioris extremitatis q in maiore non distribuetur q oposteret maioris esse affirmativam. tamen in conclusione distribuetur: tunc conclusio esset negativa q si aliqua premissa fuerit negativa. Secundo est q si aliqua premissa fuerit negativa. Secunda regula. maiore existente particulari in prima figura nihil sequitur q quislibet homi filio logism' supple de medio communit medius debet distribui quod tamen non faceret q se hoc esset in maiori vel in minori non in maiori cum maior sit particularis. ne in minori q esset predicatum ppo nis affirmativae cum minor per primam regulam. non possit esse negativis. Et debent intelligi tales regule q nihil sequitur sup gra forme q gra materie. i. gra habitudinis terminandi aliq' be. e potest sequi.

Est sciendum scdo q capiend' o modu p ordinatione premissarum et conclusionis. simul novem sunt modi prime figure scz barbara celarent darsi. qui distinguuntur penes diversam dispositionem premissarum et conclusionis penes universale vel particulare re affirmativum vel negativum. Et advertit q quatuor istorum modorum scz barbara celarent darsi et serio dicuntur concludere directe et alii indirecte. Unde distinctio de directe concludere sic est intelligenda est: quando maior extremitas vel pars maioris extremitatis est predicatum vel pars predicati. vel se tenet ex parte predicati minoris extremitas vel pars minoris extremitatis est subiectum vel se tenet ex parte subiecti in conclusione. Exemplum de prima particulari ut cuiuslibet hominis alius currit. sortes est homo. ergo sortes alius currit. ubi totum hic alius currit seu alius currit est maior extremitas. tamen non predicatur in conclusione. nec totum hoc se tenet a parte predicati. sed solum via pars scz currit vel currit. sicut iste gressus sortis qui est minor extremitas se tenet a parte subiecti in conclusione. tamen no est subiectum.

Sciendum est tertio q distinctio huius quod est concludere indirecte est sic intelligenda quando minor extremitas est predicatum vel se tenet a parte predicati et maior extremitas vel pars eius se tenet a parte subiecti. exemplum ubi minor extremitas se tenet a parte predicati et cum hoc est predicatum ut o animal est subiecta omnis homo est animal

ergo adas suba est ho. ubi ho qui est minor extremitas se tenet a parte predicati et hoc e predicatum. exemplum ubi minor extremitas se tenet a parte predicati. ubi no est predicatum. s. est ppo predicari ut oem holent videt plato sortes est ho q plato videt sortes. exempli ubi solum ppo minoris extremitatis se tenet a parte predicati ut ois albedo est color. sortes habet albedinem. ergo colorem habet sortes.

Arguitur sic primo barbara et baralipson hie eandem dispoem premissarum: q non solum distinctio abnotat. Sed sic aliquid maior extremitas est solum ppo predicari. vel se tenet a parte predicati. q male distinguitur. Tercio sic ois ho est alal suba e ho q suba e alal. maior extremitas predicatur de minori extremitate et tamen no cluditur directe cum se predicatum indirecte.

Ad primum patet solutio in primo notabili. Ad scdm q predicatio capitur duplici. uno modo ut id est q predicari et sic non capitur hic alio modo ut id est q se tenet a parte predicati siue se predicati siue no. et sic accipitur hic. Ad tertium q aliter dicitur tur directa et aliter predicatio q ppo de directe eo q maior extremitas vel pars maioris extremitatis predicatur vel se tenet a parte predicati. sed predicatio dicitur directa eo q solum predicatur de inferiori.

Barbara primus modus constat ex duabus vltibus affirmativis vltz affirmativam directe concludit: ut ois alal e suba. ois ho e alal: ergo ois homo e suba. Celarent scs modus constat ex maiore vlti negativis et minore vlti affirmativa. vltz negativam directe concludit: ut nullus alal e lapis ois ho est animal. ergo nullus homo est lapis.

Sciendum est primo q primus modus prime figure est barbara qui constat ex maiore vlti affirmativa et minore vlti affirmativa vltm affirmativam directe concludentibus: ut omne alal est suba. ois ho est alal q ois ho e suba. et est bonus filius. q immediate regulatur per dici de omni. Et aliquid filius immediate regulari per dici de omni non est aliud q de ipso verificari istam maximam seu istud principium quicquid dicitur de subiecto distributo in maiori dicit de quolibet contento sub ipso in conclusione vel saltem denotatur dici de eo. Et quo p q non est idem dici de omni et filii regari per dici de omni. Et advertit q iste terminus barbara sponat etiam scdm rationem que attribuitur argumentationi m talis vocali vel scripte cuius premissa sit vlti affirmativa universalis affirmativam directe concludentes et ut significato materiali q

secundario potest talem argumentationem esse sic dispositam. ita q ois argumentationem sic disposita sunt in barbara. unde aliqua argumentationem esse in barbara no est aliud q ipam esse dispositam sicut q i. l. c. modus barbara requirit.

Sciendum est secundo q ad hoc q barbara sit bonus sillogism' reditur q premissa sint de omni sic videlicet q sub subiecti earum fiat distributio completa et perfecta q sit tam in termino q extra terminum: tam in numero q extra numerum. Et q hoc soluitur istud argumentum ois essentia divina est pater. ois filius in divinis est essentia divina. ergo omnis filius in divinis est pater. Unde si maior sit de omni et si subiectum distribuitur distributione completa et perfecta est bonus sillogism': sed q sicut conclusio est falsa ita et maior. si autem non sit de omni no est bonus sillogism'. Et p idem soluitur istud argumentum. vltz alal est alius. vltz homo est animal. ergo vltz homo est alius. Respondetur q no e in barbara subiectum maioris no distribuitur distributione completa et perfecta. Et p idem potest solui tale argumentum omnis ppo est vera vel falsa. ergo omnis ppo est falsa. Et sic soliet solui. nam maior potest esse una distinctiva et sic est falsa: sic non sit in barbara: vel potest esse una categorica de distincto subiecto. et hoc dupliciter. quia vel totum distinctum distribuitur et tunc est bonus sillogism' vel solum pars distribuitur et tunc non est bonus sillogismus cum predicatum minoris ipsius se habeat q terminus distributionis maioris.

Sciendum est tertio q secund' modus prime figure est celarent qui sponat ex maiori universalis negativis minore universalis affirmativa universalis negativam directe concludentibus. ut nullum animal est lapis. omnis homo est animal. ergo nullus homo e lapis. q talis modus sit bonus patet q i. m. mediate regulatur per dici de nullo. ergo est bonus sillogismus. De sillogismum immediate regulari p dici de nullo no est aliud q ipm manifestari per illud principium vel maxiam quicquid remouetur a subiecto maioris denotatur remoueri a quolibet contento sub eo in conclusione. et de aliis particulis dicitur sicut in barbara. Et si quis dicit non sequitur nullum dextrum est sinistrum. cuiuslibet hominis oculus est dexter. ergo nullus hominis oculus est sinister premissa sunt vere et conclusio est falsa: igitur celarent non est bonus modus. Item no sequitur nullus turonus vltz solidum ois ducatus vel turonus. ergo nullus ducatus vltz solidum. Ad primum q oritur a non distributo ad distributum. q oculus in minori non distribuitur et in distribuitur in conclusione. Ad scdm q predicatum

de celarent.

de barbara

minoris ipsius se habet sub distributione maiore quod subiectum est scilicet terminus predicatum minoris est totum hoc valens terminum.

Primo sic arguitur oia aialia sunt rationalia vel irrationalia. sed ois homo et equus sunt aialia. ergo ois homo et equus sunt rationalia vel irrationalia. et sic est falsa et pmissa sunt vere quia ista est vera: omne aial est rationale vel irrationale. et ista oia aialia sunt rationalia vel irrationalia. quod sicut singulare de singulari et plurale de plurali. Sed sic non sequitur ois propositio si est vera est vera. sed ois propositio falsa est vera. et sic arguitur in barbara ista. Tertio sic non sequitur in celarent nulli aial dum dormit vigilet. ois homo est aial dum dormit ergo nullus homo vigilet.

Dicitur ad primum quod sicut celo est falsa ista et altera pmissa scilicet maior. Et ad probationem quod non est verum. et primo in multis dicitur. Ad secundum quod minor sit et hypothetica et sic non est in barbara. vel potest esse de contradictione subiecto. et hoc duplex quod vel solus propositio distribuitur et non ly vera et tunc non bene arguitur cum huiusmodi minoris implius se habet et subm distribuitur maioris vel totum distribuitur tunc maior est falsa et tunc est sensus de quocumque verum est dicere quod est propositio si est vera de illo verum est dicere quod est vera et illud est falsum igitur. Ad tertium dicitur quod distinguitur maior quod est hypothetica et sic non bene arguitur vel potest esse una categorica de subiecto temporali. et sic maior est falsa et est sensus de nullo de quo verum est dicere quod est hoc dum dormit verum est dicere quod vigilet.

Barri Tertius modus constat ex maiore vel affirmativa et minore particulari affirmativa. particulari affirmativa directe concludentibus. ut omne aial est suba quidam homo est aial. ergo quidam homo est suba. Ferio Quartus modus constat ex maiore vel negativa et minore particulari affirmativa. particularem negativam directe concludentibus. ut nullum aial est lapis quidam homo est aial ergo quidam homo non est lapis.

Almo sciendum est quod duo sunt modi particulari prime figure directe concludentes scilicet vari et ferio. unde vari est modus constans ex maiore universalis affirmativa et minore particulari affirmativa particularem negativam directe concludentibus. ut omne animal est substantia quidam homo est animal ergo quidam homo est substantia. et est bonus modus et evidens et quia immediate regula-

tur per dicit de omni sicut barbara. Et si quis dicat non sequitur omnes modi prime figure sunt novem. vari et ferio sunt modi prime figure. ergo vari et ferio sunt novem. Tres non sequitur omne individuum alicuius speciei est animal. fortis est individuum alicuius speciei. ergo fortis est animal. Ad primum dicitur quod ly omne capitur distributive maior est falsa et tunc est bonus sensus. sed si capital col' eccus maior est vera et non est bonus sensus. cum ibi arguat ex parte particulari. Ad aliud dicitur quod de ista est duplex modus dicendi. quidam dicunt quod maior est falsa quia sensus eius est quod ois individuum cuiuslibet speciei est animal. Et sic ille qui dicitur quod ad distributionem recti sed distributio obliqui. Alii dicunt quod obliquus non distribuitur ideo maior est vera sed sic bona sensus. quia predicatum minoris ipsius se habet et subiectam distributionem maioris.

Sciendum est secundo quod ferio est modus constans ex maiore vel negativa et particulari affirmativa minore. particularem negativam directe concludentibus. ut nullum aial est lapis. quidam homo est animal. ergo quidam homo non est lapis. et est bonus modus et evidens: quia immediate regulatur per dicit de nullo sicut celarent. Et si quis dicat non sequitur nullum animalis sensus est subiectum in hac scientia. sed sicut simpliciter est illor' gismus. ergo illor' gismus simpliciter non est subiectum in hac scientia. Item non sequitur omnis propositio vera non est ista propositio homo est animal est propositio: ergo ista propositio homo est animal non est vera. Ad primum dicitur quod ibi est variatio generis suppositionis nam ly animalis sensus simpliciter in minori supponit personaliter. et tamen in conclusionem supponit simpliciter. Ad aliud dicitur quod non sequitur: quia ibi arguitur a non distributo ad distributum. quia ly vera in maiori non distribuitur et tamen in conclusione bene distribuitur.

Sciendum est tertio quod quattuor primi modi sunt consequentie formales. pro cuius declaratione est advertendum quod consequentia formalis est consequentia bona. que sic est bona quod sibi sibi in forma est bona. sed consequentia materialis est que sic est bona quod non que ibi sibi sibi in forma est bona. Et ad cognoscendum que consequentie sunt eiusdem forme. Adverte quod sex sunt que se tenent ex parte forme propositionis scilicet qualitas trietas copule numerus terminorum ista ordo et numerus sicut categoriam. et est ampliatio propter primum propositio affirmativa et negativa non sunt eiusdem forme. propter secundum propositio universalis et particularis eiusdem forme. propter tertium ista non sunt eiusdem forme homo est albus et hoc fuit albus. propter quod istum pro de celarent et celare non sunt.

Ferio.

Formalis et materia alio.

De distributione vari.

classen forme. propter quod istum esse non sunt eiusdem forme. hominem impossibile est currere et holem necesse est currere. et propter tertium iste non sunt eiusdem forme hoc est albus homo est ghendus et omnia ista faciunt ad variationem forme genere. Et quo sequitur quod nulla ista est tenens locum dialecticum est formalis ista addunt tamen aliqui modus referendi ad numerum et singularitatem terminorum.

Arguitur primo sic quecumque conclusio que potest concludi in vari potest etiam concludi in barbara. ergo frustra ponit vari. Secundo sic non sequitur omnis propositio si est necessaria est vera. ista propositio hoc est animal est propositio si est necessaria. ergo est vera. Tertio sic in ferio arguitur a distributo ad non distributum ergo ferio non est bonus ista. alio propositio quod medi um in maiori supponit confuse et distributive et in minore supponit determinate.

Ad primum dicitur quod consequentia non valet quia alio propositio non essent ponende scda nec tertia figure est illa si concluditur in scda et tertia figure possint concludi in prima. Ad secundum dicitur sicut dicitur est in primo notabili. dicitur ad tertium quod non ois distributo ad non distributum impedit bonitatem ista sed solus distributio que se tenet ex parte extremi istum sed non ex parte medii.

Baralipon quintus modus constat ex duobus velibus affirmativis particulari affirmativam indirecte concludentibus. ut omne aial est subiecta ois homo est animal. ergo quidam subiecta est homo. Et reducitur ad primum modum prime figure per conversiones conclusionis per accidens. Celates Sextus modus constat ex maiore universalis affirmativa et minore universalis negativam indirecte concludentibus. ut nullum animal est lapis. omnis homo est animal ergo nullus lapis est homo. Et reducitur ad secundum modum prime figure conclusionem conversa simpliciter. Dabitus septimus modus constat ex maiore vel affirmativa et minore particulari affirmativa. particulari affirmativa indirecte concludentibus. ut ois aial est substantia quidam homo est aial. ergo quidam homo est substantia. et reducitur ad tertium modum prime figure conclusionem conversa simpliciter. Sapelinio octavo

Sciendum est secundo quod celates est modus constans ex vel negativa et maiore vel affirmativa minore vel negativam indirecte concludentibus et reducitur ad celare per conversionem simplicem conclusionis de celarent non quod te celantes fiat celarent quia eodem modo de celarent fieret celares sed propter celates est solus propositio de celare. et sic hoc modo non ad primum de celare sequitur pmissa de celare. Et ad primum de celare sequitur conclusio de celarent. et ad con-

modus constat ex maiore vel affirmativa et minore vel negativam particulari negativam indirecte concludentibus. ut ois aial est substantia. nullus lapis est aial. ergo quidam substantia non est lapis. et reducitur ad tertium modum prime figure maiore conversa per accidens et minore simpliciter et per transpositionem pmissarum. Prifefomoz non modus constat ex maiore particulari affirmativa et minore vel negativam particulari negativam in directe concludentibus. ut quidam aial est substantia nullus lapis est aial. ergo quidam substantia non est lapis et reducitur iste modus ad quartum modum prime figure maiore et minore conversa simpliciter et per transpositionem pmissarum.

Sciendum primo quod primum modus indirecte concludens est baralipon istum ex duobus velibus affirmativis particulari affirmativa indirecte concludentibus. Et reducitur ad barbara est sic modus imperfectus et incidens quia immediate non regulatur per dicit de ois quod illud quod de medio in maiori non de minore extremitate in conclusione id reducitur ad barbara hoc modo quod ad premissas de baralipon sequitur pmissa de barbara est sint eadem ad conclusionem de barbara sequitur per conversionem particulari affirmativa. ergo ad premissas de baralipon sequitur particulari affirmativa que quidam sequitur ad ista bene ista sequitur ad ista ascendens. Et quo sequitur falsitas illor' dicitur quod baralipon reducebatur ad barbara conclusionem baralipon conversa per accidens. Adverte quod triplex est modus reducitur ad conclusionem ad premissas per conversionem per accidens pmissas et per impossibiles sunt quattuor iste ista de notantes scilicet o. per quod ostendit quod modus reducitur per conversionem simplicem ad premissas vel conclusionem. per ostenditur quod modus reducitur per conversionem per accidens ad cuius premissas vel conclusionem. per quod fiat transpositio premissarum. per quod postius atibit in principio ostenditur quod fiat reductio per impossibile.

Sciendum est secundo quod celates est modus constans ex vel negativa et maiore vel affirmativa minore vel negativam indirecte concludentibus et reducitur ad celare per conversionem simplicem conclusionis de celarent non quod te celantes fiat celarent quia eodem modo de celarent fieret celares sed propter celates est solus propositio de celare. et sic hoc modo non ad primum de celare sequitur pmissa de celare. Et ad primum de celare sequitur conclusio de celarent. et ad con-

baralipon

tribus modis pmissa reducitur ad perfectum

de celantes et reductio ipsius

conclusionem de celarent sequitur conclusio de ce-
lantes per conversionem simplicem ergo talis
conclusio etiam sequitur ad premissas de celā
tes quia quicquid sequitur ad p̄ho bene p̄ho
sequitur ad eius antecedens. Sed dabitur est
modus cōstans ex maiore vniuersali affirma
tius minore particulari affirmatiua: particu
larem affirmatiuam in directe concludentib⁹
reducitur ad v̄ari per conversionem conclu
sionis de v̄ari simpliciter. nam ad premissas
de v̄ari formaliter sequitur conclusio de v̄ari
quia sunt eadem premissae. et ad conclusionē de
v̄ari formaliter sequitur conclusio de dabitur
ergo de primo ad v̄ari ad premissas de v̄ari
sequitur conclusio de dabitur

Sciendum est tertio q̄ fapesimo
reducitur ad serio per conversionem maiore
de fapesimo per accidens et minore simpliciter
et per transpositionem premissarum. nam ad
premissas de fapesimo formaliter sequuntur
premissae de serio quia ad maiorem de fapesimo
per conversionem per accidens sequitur minor
de serio. et ad minorem de fapesimo per conuer
sionem simplicem sequitur maior. et ad premissas
de serio sequitur conclusio de fapesimo que
est eadem sicut illa de serio. ergo de primo ad
v̄ari ad premissas de fapesimo sequitur con
clusio de fapesimo. sed frifisomozum v̄ari
modus reducitur ad serio per conversionem
simplicem ambarum premissarum de frifisomo
zorum et per transpositiones earum. et ad pre
missas de frifisomozum formaliter sequitur
premissae de serio et ad maiorem de frifisomo
zum sequitur minor de serio per conversiones
simplicem. et ad minorem sequitur maior de
serio etiam per conversionem simplicem et ad pre
missas de serio sequitur conclusio de frifiso
mozum cum sit eadem cum conclusione de se
rio. ergo de primo ad v̄ari ad premissas de
frifisomozum sequitur conclusio de frifisomo
zum.

Arguitur primo non sequitur omne
animal substantia non est. omnis homo est a
nimal. ergo nulla substantia est homo. et tamē
arguitur in celātes igitur. **Secundo sic nō**
sequitur omne currens est alius omnis hō est
currens. ergo quidam alius est homo est con
clusio sit impossibilis et premissae sine possibi
les et tamen arguitur in baralipton. **Tercio**
non sequitur omne natum est. adam est natum
ergo adam est.

Ad primum dicitur q̄ ibi arguitur
a non distributo ad distributum. ideo nō est
in celātes. **Ad secundum dicitur q̄** nullus
est bonus quando dicitur q̄ conclusio est im
possibilis conceditur. et etiam dico q̄ totum
antecedens quod est vna copulatiua composi
ta ex maiore et minore est impossibile cum hoc
tamen sit q̄ tam maior et minor sunt propo
sitiones possibiles. **Ad tertium dicitur q̄** nō

sequitur quia ambe premissae sunt vere et con
clusio est falsa et defectus est quia natus in ma
iori sit restricte pro natus qui sunt et in mino
ri sit indifferenter pro natus qui sunt et facie
runt et etiam ibi arguitur a maiore ampo ad
minus amplam. nam adam in minori sit p̄
presentibus et preteritis. et in conclusione solum
sit pro presentibus

Sequitur secunda figura cuius ta
les dantur regule. **In secunda figura**
maioze existente particulari nihil seq̄
tur. **Item in secunda figura ex puris**
affirmatiuis nihil sequitur. **In secunda**
figura semper concluditur negatiue
Secunda figura quattuor habet mo
dos. **Celare** primus modus constat ex
maioze vniuersali negatiua et minore
vniuersali affirmatiua. vniuersalem af
firmatiuam directe concludentib⁹ vt
nullus lapis est animal. omnis homo
est animal. ergo null⁹ homo est lapis
et reducitur iste modus ad secundum
modum prime figure maioze conuer
sa simpliciter.

Sciendum est primo q̄ postq̄ determi
nata est de prima figura et eius modis. cō
sequenter determinandum est de secunda figu
ra in qua medium predicatur in vtraq̄ scilicet
in maiori et in minori. et de ipsa dantur tres re
gule. **Prima** maioze existente particulari in
secunda figura nihil sequitur quia tunc arguere
tur a non distributo ad distributum ex parte ma
ioze extremisatio quia in maiori non distri
bueretur et tamen in conclusione distribueret
cum esset predicatus propositionis negatiue
etiam essent vabiles termini in quibus omnis
in quibus nulli. **Et** debet intelligi ista regula
v̄ari modo conclusio non sic de modo loquendi
in consueto et dum modo concludatur direc
te quia si concluderetur indirecte. tunc bene
sequitur vt patet de frifisomozum qui potest
fieri in secunda figura. unde si concludatur cōclu
sio de modo loquendi in consueto bene sequit̄
q̄ tunc non arguitur a non distributo ad di
stributum. debet etiam intelligi v̄ari mod⁹ maius
non singulariter vel distribuat⁹ vel in mlo
ri non sumatur cum relativo idempitatis q̄
tunc illis modis bene sequeretur maiori ex
istente particulari.

Sciendum est secundo q̄ secunda re
gula talis est. q̄ ex puris affirmatiuis in secū
da figura nihil sequitur quia tunc medium in
nulla premissarum distribueretur cum esset
predicatum propositionis affirmatiue. **Et** de
bet intelligi ista regula v̄ari modo medium

nō distribuat⁹ q̄ si distribueretur tunc bñ
sequeretur vt sic arguendo omnis homo ē om
ne animal. omne risibile est animal. ergo omē
risibile est homo. **Et** debet intelligi v̄ari modo
medium non singulariter q̄ tunc bene seq̄
retur cum esset subiecto expositio: vt sic argu
endo animal est fortis. omnis homo est fortis
ergo omnis homo est animal. debet etiam intelli
gib⁹ mod⁹ medium non sumatur cum rela
tino idempitatis in minori quia tunc bene se
queretur vt sic arguendo. omnis homo est ani
mal. omnis alius est idēz aliter. ergo omnis al
ius est homo. **Tercia** regula est in secunda fi
gura semper concluditur negatiue quia in secū
da figura semper altera premissarum debet esse ne
gatiua q̄ in ea ex puris affirmatiuis nihil se
quitur. **Modo** si aliqua premissarum fuerit ne
gatiua conclusio v̄ari esse negatiua. **Et** debet sic
intelligi ista regula v̄ari modo medium non di
stribuat⁹ vel singulariter vel sumatur in
minori cuius relativo idempitatis sicut in secū
da regula. et tamen bene sequitur.

Sciendū est tertio q̄ quattuor sunt
modi secunde figure directe concludentes quo
rum celare est primus constans ex maioze vel
negatiua minore vniuersali affirmatiua vni
uersalem negatiuam directe concludentibus
et reducitur ad celarent maioze de celare con
uerfa simpliciter. nam ad premissas de celare
per conversionem maioris simpliciter sequun
tur premissae de celare. **Et** ad premissas de ce
larent sequitur conclusio de celare. et ad conclu
sionem de celare sequitur conclusio de celare.
Et ad v̄ari q̄ modi secunde figure sunt imperfecti
et inuidentes eo q̄ nullus regulatur per vici
de omni vel per vici de nullo cum illud quod
predicatur in maiori non predicatur in cōclu
sione. ideo reducuntur ad modos prime figure
nam ad modos euidentes. unde aliquē mod⁹
reducit ad alium non est de vno facere alium. **Et**
est consequentiam vel inuidentiam v̄ari ostē
dere per consequentiam vel inuidentiam al
terius. reducitur etiam ad serio per impossibi
le accipiendo contradictorium cōclusionis p̄
minore et maiorem pro maiore inferendo op
positum alterius premissae. **Ex** quo sequitur q̄
aliquem modum reduct per impossibile non
est alius s̄ ex opposito contrario vel contra
dictorio conclusionis cum altera premissarū
inferre oppositum alterius premissae et est v̄ari
ad ostendendum bonitatem consequentie
sed non inuidentiam. **Ex** quo sequitur q̄ om
nes modi trium figurarū possunt reduct isto
modo per impossibile.

Arguitur primo sic bene sequitur
quoddam animal non est alius omne rudi
bile est alius. ergo quoddam animal non est
rudibile. et tamen arguitur maioze existente p̄

particulari igitur. **Secundo sic non sequit̄** nul
la propositio est vera quando est falsa. omnis
propositio impossibilis est falsa. ergo nulla p̄
positio impossibilis est propositio. et tamē ar
guitur in celare igitur. **Tercio sic non sequit̄**
ur nulla propositio affirmatiua est negatiua
cuiuslibet contradictionis altera pars est ne
gatiua. **Et** nulli⁹ dicitur altera pars est affirmatiua.

Primum dicitur q̄ maioze existente
particulari in secunda figura bene sequitur si
indirecte concludatur. **Ad secundum dicitur**
q̄ non bene arguitur in celare cum medium i
plus se habeat in maiori q̄ in minore. **Ad**
tertium dicitur q̄ ibi arguitur a non distribu
to ad distributum. adeo debet sic concludi. er
go cuiuslibet contradictionis altera pars non
est affirmatiua.

Camelares **Secundus** modus con
stat ex maioze vniuersali affirmatiua
et minore v̄ari negatiua v̄ari negatiua
directe concludentibus vt omnis hō ē a
nimal. nullus lapis ē animal. ergo nul
lus lapis est hō. et reducitur iste mod⁹
ad secundum modū prime figure mlo
re et conclusionem conuersis simpliciter
et p̄ transpōnem premissarū. **Quinto**
tertius modus constat ex maioze vni
uersali negatiua et minore particulari
affirmatiua particularē negatiua v̄ari
directe cōcludentibus vt nullus lapis ē
animal. quidam hō est animal. ergo quidā
homo non ē lapis. et reducitur iste mo
dus ad quartū modū prefigure ma
ioze conuersa simpliciter. **Baroco.**
quartus modus constat ex maioze v̄ari
affirmatiua et minore particulari ne
gatiua particularē negatiuam directe
concludentibus. vt omnis homo est a
nimal. quidam lapis nō est animal. er
go quidam lapis non est hō. et reduct
tur ad primū modum prime figure p̄
impossibile. **Reducere** autem per spō
sibile est ex opposito conclusionis cuius
altera premissarum inferre oppositū
alterius premissae. **Sumatur** enim op
positum conclusionis. scilicet omnis
lapis ē hō cū maioze huius quarti. scz
cum ista omnis hō est animal. sic argue
tur omnis hō est animal. sic lapis est
hō. ergo omnis lapis est animal.

quid sit reducere
re vnum modū
ad alium

quid sit reducti
per impossibile

de modis cōclu
dētib⁹ indu
recte

fapesimo

frifisomozum

et secunda figu
ra et que sunt re
gule eius.

ularifatur. sed si totum singularifetur et uni
noce caperetur. tunc bene sequeretur sed con-
clusio esset falsa et similiter aliqua premissa
Secunda conditio est quod medium in altera pre-
missarum sit totale extremum defectu cuius non
sequitur istius hominis est oculus dexter. isti-
us hominis oculus est sinister. ergo sinister
est dexter. Tertia conditio quod a premissa af-
firmativa in qua ponitur terminus singularis
sequatur una de omni et a premissa negativa
sequatur una de nullo defectu cuius non sequit-
ur ista essentia vniuersa est pater. ista essentia
vniuersa est filius: ergo filius est pater.

Primo arguitur sic non sequitur que-
dam hominem animal non videtur: oem hoies
videtur equus. ergo equus non est animal. Et se-
cundo sic nulla propositio quia est falsa est
propositio. quedam propositio est quia est fal-
sa. ergo quedam propositio falsa non est pro-
positio. Et tertio sic. non sequitur fortes est
animal fortes non est asinus. ergo asinus non est
animal. et tamen est syllogismus expositio: igitur.

Ad primum dicitur quod arguitur a non
distributo ad distributum ex parte maioris ex-
tremis. Ad secundum dicitur quod potest
concedi totum. nam si conclusio sit falsa alte-
ra premissarum erit falsa. et hoc si. quia con-
ducit inter terminos. Ad tertium dicitur quod non
bene arguitur expositio quia arguitur a non
distributo ad distributum ex parte maioris ex-
tremis quod etiam videtur fugi sicut in aliis
syllogismis.

Illorum concludentium particularem
negatiua indirecte tales dantur regu-
le. Nullus sillus concludens particula-
rem negatiua indirecte per ea concludere
directe. Et concludens directe per con-
cludere indirecte. Tres prima figura
concludit omnia genera proponunt. scilicet
vlem particularem affirmatiua et nega-
tiua. Secunda figura concludit par-
ticularem negatiua et vlem negatiua.
Tertia concludit particularem affirma-
tiua et negatiua. ver. Barbara celeriter
dantur ferio baraliphi. Celantes
dantur fapesmo frisesomoz. Cesare
camestres festino baroco darapti Fe-
lapton disamis datisi bocardo feriso
In his quatuor versibus predictis
sunt nouedecim dictiones nouedecim mo-
dis deseruientes. ita quod per primam
dictionem intelligitur primus modus
prime figure et per secundam secundus

et cetera. Unde primi duo usus deseruunt
omnibus modis prime figure. Tertius vero ver-
sus preter ultimam eius dictionem de-
seruunt modis secunde figure: ita quod prima
dictio non deseruit primo modo. et secunda
secundo modo. et sic de aliis. vltima vero di-
ctio tertium versus cum aliis dictionibus
quarti versus deseruit modis tertie
figure. Sciendum quod per has vocales
scilicet a. e. i. et o. intelliguntur quatuor ge-
nera propositionum. ita quod per hanc vocalem
a. intelligitur vltima affirmatiua. et per
e. vltima negatiua. et per i. particularis
affirmatiua. et per o. particularis ne-
gatiua. et in qualibet dictione sunt tres
syllabe et aliud residuum est superflu-
um nisi in. ut postea patebit. Et per
primam illarum syllarum intelligitur ma-
ior propositio: et per secundam minor
et per tertiam conclusio. Verbigra-
tia. prima dictio scilicet barbara habet
tres syllabas in quarum qualibet po-
nitur a. et per a. ter positum significa-
tur quod primus modus prime figure
constat ex duabus propositionibus vni-
uersalibus affirmatiuis vltima affirma-
tiua concludentibus. Et ita intelli-
gitur de aliis dictionibus sine vocales
ibi positas. Et sciendum est quod quatuor
dictiones. primi versus incipiunt
ab his consonantibus. b. c. d. et f. et omnes
alie dictiones sequentes: et per hoc in-
telligendum est quod omnes que incipi-
unt per dictionem inchoatam per b.
debent reduci ad primum modum pri-
me figure. et omnes que incipiunt per
dictionem inchoatam per c. ad secundum
et per d. ad tertium. et per f. ad quar-
tum. Item vbi que ponitur s in illa
dictione significatur quod propositio in-
tellecta per vocalem immediate pre-
cedentem debet conueniri simpliciter
et propositio intellecta per vocalem im-
mediate precedentem istam litteram
p. debet conueniri per accidens. et vbi
cuius ponitur m. debet fieri transposi-

tio in premissis. Est enim transposi-
tio in premissis facere de maiore mi-
nozem et e conuerso. et vbi que ponit-
tur c. significatur quod modus intelle-
ctus per illam dictionem in qua ponit-
tur debet reduci per impossibile. unde
versus. Simpliciter vult s. verti. per
vero per acci. Ad vult transponi c. p.
impossibile duci. Seruat maiorem:
variatur secunda minorem. Tertia
maiorem variat: seruatque minorem.
Et quod aristoteles in prioribus ostendit
coniuugationes in quibus non sequitur con-
clusio ex premissis esse inutiles per in-
uentionem terminorum in quibus non est
homo coniugatio. id vtilis est inuentione
talium terminorum. vbi que etiam fiat inu-
tilis coniugatio contra regulas sillorum
prius assignatas. accipiendi igitur
sunt duo termini diuersi scilicet due spes
sub vno genere dicitur vel proprio. vel ac-
cidente ut homo asinus animal. vel
duo termini quorum alter de altero pre-
dicatur siue conuenitur siue non cum
extraneo vtriusque ut homo risibile lapis
vel homo animal lapis vel accipiendi
sunt duo termini quorum alter de alte-
ro predicatur siue conuenitur siue
non cum superiore ad vtrumque ut ho-
mo risibile substantia vel homo animal
substantia per hanc enim regulam dissi-
miam cuiusque generi applicetur siue
substantie siue quantitati siue alicui alio
rum semper inueniuntur termini per
quos inutilis coniugatio demonstra-
bitur non tenere. et tales terminos ap-
pellat aristoteles in prioribus terminos
in quibus non. Et nota quod inuenire ter-
minos in quibus non est acceptis tribus
terminis facere coniugationes in qua
premissis sunt vere et conclusio falsa man-
te eadem qualitate et quantitate proprium.
verbigratia. hic est inutilis coniugatio
nullus homo est asinus nullus lapis est homo. ergo
nullus lapis est asinus: et isti sunt termi-
ni in quibus sic. Contra hanc inutilem

coniugationem accipiuntur termini in
quibus non per secundum membrum regu-
le homo risibile asinus arguitur sic nul-
lus asinus est homo nullum risibile est
asinus ergo nullum risibile est homo
eum premissis sunt vere et conclusio est fal-
sa manente eadem qualitate et quantitate
proponunt in vtriusque coniugatione et
vtriusque manente eadem figura.

Incipit quintus tractatus de
locis dialecticis.

Trio dicitur multis modis

Primo modo ratio idem
est quod definitio vel descriptio
vbi que vniuersa dicuntur quo-
rum nomen est commune et

ratio substantie secundum illud nomen est
eodem. Secundo modo est quedam virtus
anime. tertio modo idem est quod oratio
ostendens aliquid sicut sunt propositio-
nes vel rationes disputantium alio
modo idem est quod forma materie ut
in cutello ferrum est materia. dispositio
vero inducta in ferro est forma. alio
modo idem est quod essentia cuius predicatur
bilis de pluribus ut essentia generis vel
speciei vel differentie. alio modo idem est
quod medium inferens conclusionem
et hoc modo sumitur ratio in definitione
argumenti que talis est. Argumentum
est ratio rei dubie faciens fidem. i. medium
probans conclusionem: conclusio enim
debet confirmari per argumentum. Est
autem conclusio argumenti vel argu-
menti probata propositio. sed an eorum pro-
benit tunc est dubitabilis. et est questio
Questio sic definitur. Questio est du-
bitabilis propositio. Medium est quod
habet duo extrema. Argumentatio est
argumenti per orationem explicatio
id est oratio explicans argumentum:
Differt autem argumentum a medio et
ab argumentatione quia medium dicitur eo quod habet
duo extrema. argumentum autem addit super
medium virtutem probandi conclusionem. vbi ad
hoc quod sit argumentum exprimitur quod sit medium

et q̄ habeat virtutem probandi conclu-
sionem argumentando autem dicitur
totalis oratio composita. e. premissis
et conclusione. et nulla manifestatur
virtus argumenti. aliquando enim to-
ta oratio potest in ferre vniuersalem
affirmatiuam aliquando non nisi parti-
cularem. n. affirmatiuam. aliquando vni-
uersalem negatiuam. aliquando parti-
cularem negatiuam. et sic manifestat
tota virtus argumēti cum ostendit
supra quam conclusionem potest ipm
argumentum et supra quam nō potest
quod quidam fit in argumentatione
vt prius patuit.

argumentatio
fit occupat impl.

vel inter argu-
mentū mediū et
argumentū dēp.

Sciendū est quātus tractatus in q̄
determinatur de locis dialecticis
et non q̄ locus dialecticus sit
subiectum huius tractatus s̄
est sillogismus dialecticus cui
passio suppletur per hoc capite-
runt generatiuam opinionis. Et eius sunt du-
pliciā principia s. licet materialia et regularia
materialia sunt propositiones dialectice et exp-
rimentā sed regularia sunt loci dialectici. i.
maxime dialectice sed quia argumentum dif-
ferunt per rationem dicendo argumentum
est ratio rei dicitur actiō s. idem. Ideo videntur
est de equiocatione huius termini ratio qui
fer modis accipitur. vt patet in textu. sed sex-
ta modo accipitur pro diffinitione argumen-
ti. puta q̄ tantum valet sicut medium vel an-
tecedens alicuius consequentis vel alicuius p-
cessus argumentatiui. Et quo sequitur q̄ dif-
finitio argumēti sic intelligitur argumētum
est ratio. i. est. medium siue antecedens alicui
consequentis faciens fidem de re dubia. id est
cuius notitia generatur si lea. id est verus assen-
sus de cōclusionē que videtur dubia. Et. ut
notitia et notitia ad h. sua bonitate. s. h. gene-
ratur vt assensus. Et quo patet q̄ nō capi-
tur hic fides p notitia firmā s. i. cuius propo-
sitionis generatur ex sola au. ritate dicitur. s. s̄
capitur ibi fides pro assensu cōclusionis siue
sic generatur p rōem siue p auctoritatē.

Sciendū est secundo q̄ conclusio
capitur dupliciter. vno modo large p omi
positione illata et antecedens in bona cōsequētia
siue illata sit vera siue falsa. et sic capitur
vbi dicit in omi sillo est cōclusio et sic non capitur
hic. Et tōmodo capitur p omi ppositione vel ora-
tionē illata et aliqua premissa vel aliquibus
premissis. s. pōtē vt pōtē. et sicca. hic et de
bet sic intelligi diffinitio cōclusio est ois illata et
aliqua premissa vel aliquibus premissis ipm p

banē vel probantibus. Similiter quēstio
capit duplici. vno modo large p omi pōtē
et si vno interrogatio siue illa pōtē sit vera
siue falsa siue pōtē sit nō q̄ admodū est
ibi quēstio. vtrū quēstio est vel nō est et sic nō ca-
pitur sic. alio modo capitur p pōtē dubia sumpta
cum illo dicitur siue cōclusio q̄ per argu-
mentationem pōtē fieri euidens et manifesta.
et sic capitur hic et sic sic intelligitur pōtē
tō. Quēstio est dubitabilis pōtē cuius ligno du-
bitationis et quēstio.

Sciendū est tertio q̄ argumēta-
tio tripliciter accipitur. vno modo large p omi p-
positione formata ad modum consequentis si
ue talis consequentia sit bona siue non. Alio
modo capitur stricte pro omni oratione for-
mata ad modum consequētie bone siue in ta-
li consequentia antecedens sit pōtē cō-
sequētis siue non. Alio modo capitur stric-
tissime p omni oratione formata ad modum
consequētie bone cuius antecedens est pōtē
tuum consequētis. Et vterque vtrū q̄ esse
rentia est inter argumētum medium et argu-
mentationem. unde capiēdo medium pro to-
tali antecedente medium in plus s. q̄ ar-
gumētum q̄ dicitur tam de argumēto pōtē
tuo q̄ de nō pōtē. sed argumētum solū
dicitur de antecedente pōtē et sic omne ar-
gumētum in est mediū s. nō contra. sed argu-
mentum differt ab argumētatione sicut po-
a tota. quia argumētatio est oratio composi-
ta ex antea edente et pōtē. sed argumētum est
solū antecedens. Et aduerte etiam q̄ quēstio
pōtē enitiario et cōclusio differant. vt oratio
dicit enitiario eo q̄ est vera vel falsa. s. d. q̄ que-
stio q̄ est dubia sumpta cum illo quēstio
sed d. cōclusio. put est illata. ex aliqua pmissa
vel pmissis ipm pōtē vel pōtē. sed dicitur
positio q̄ ponit in pmissis ad pōtē
vel inferentiam cōclusionem aliquam.

Arguitur si: pro diffinitio argumē-
ti non cōuenit omni cōtō suo diffinitio cui
non cōuenit argumēto sophistico. etiam ar-
gumētum potest fieri de re certa. puta de ista
deus est. ergo non facit fidem de re dubia. Et
Secundo. diffinitio cōclusionis non cōuenit
sillogismo ois lapsus est equus. ois homo est la-
pus. ergo ois homo est equus. q̄ nō pōtē argu-
mento vel argumētio. Et tertio sic ita est q̄
sicut verum homo currit. et tamen non est ppo-
sicio cam non significet verū nec falsum igit.

Ad primum dicitur q̄ argumēti
sophistici vel argumētum pcedens et fal-
sū non cōtinetur sub argumēto quod ibi dif-
ferunt. Ad aliam partem dicitur q̄ non est aliqd
ita certum quin possit accipi sub ratione incer-
ti et tunc potest fieri argumētum. Et ad h. d. s̄
dicitur q̄ cōclusio et illa si. logi. nō est cō-
clusio nisi capiēdo cōclusionem large et nō
stricte q̄ admodum capitur hic. Et ad tertium

ita q̄ quēstio capitur dupliciter. vno mo-
do pro aggregato ex propositione et ligno que-
stio et sic non est propositio nec significat
verum nec falsum. alio modo capitur p ppo-
sitione cui additur signum quēstiuū et sic be-
ne est propositio vel ppositionabile ppositioni.
Argumentationis quattuor sunt spe-
cies. scz sillogismus. inductio. enipri-
mentia et exemplum. Diffinitio autem
sillogismi dicitur est prius. Inductio ē
a singularibus sufficienter enumera-
tis ad vniuersale progressio vt fortes
currūt plati currūt sic de alijs. ergo
omnis homo currit.

Primo sciendū est q̄ argumentationis
quattuor sunt spēs scz sillogismus indu-
ctio enipriemētia et exemplum. Et si quis vi-
cat hic est aliqua spēs argumentationis. ois
homo est lapsus. ergo quidam lapsus est homo.
et tamen non est aliqua istarum spēcierum. et
antecedens non sit pōtē cōsequētis igit.
Respondetur q̄ argumētatio pōtē capi sup-
plet. vno modo stricte p omni bona consequē-
tia. cuius antecedens est pōtē cōsequētis. vno
modo. et sic dicitur q̄ ista quattuor put antecedē-
tia sunt pōtē cōclusionis sunt spēs ar-
gumētationis immo tunc nulla consequē-
tia est spēs argumentationis nisi antecedens
sit pōtē cōclusionis. alio modo capitur
large p omni bona conse. vena. siue eius an-
tecedens sit pōtē cōclusionis siue non.
et sic scz eius non sunt ista quattuor siue an-
tecedentia sunt pōtē cōclusionis siue non
Et similiter potest distingui quēlibet illarum
spēcierum vt inductio pōtē capi dupliciter. vno
modo vt est bona consequentia. et tunc antece-
dens est pōtē cōclusionis. et cōtinetur
sub argumētatione stricte sumpta. Alio mo-
do capitur large p bona consequentia siue an-
tecedens sit pōtē cōclusionis cōsequē-
tia siue non. et sic est spēs argumentationis lar-
ge capte. et similiter diceretur de alijs.

Sciendū est secundo q̄ pōtē sillo-
gismus fuit sufficenter diffinitus. idē tunc
diffinitur inductio sic dicitur inductio est p-
gressio id est pgressus a singularibus id est ab
inferioribus ad vniuersale id est ad superiora
Et pōtē capi dupliciter. scz large et stricte. large
est cōsequētia illata vniuersalis ex sua sin-
gulari vel suis singularibus cum ista additis
ne et sic de alijs vel non sunt plura. s. d. stricte.
est argumētatio pōtē cōclusionis vniuersa-
lis ex sua singulari vel suis singularibus me-
diante inuisione intellectus. Unde intellectus
dicitur inuare vel supplet quando in nullo singu-
lari pōtē instātam nec habet rationes qua-
re in aliquo singulari sit instātia. et tamen ex
hoc q̄ intellectus cognoscit q̄ aliqua singula

res sunt vere concedit vniuersalem. et eo q̄ in
intellectus cognoscit q̄ iste ignis est calidus et
ille est calidus. et non videt instātam conde-
dit istam omnis ignis est calidus. Et aduer-
te q̄ vniuersale pōtē formari dupliciter. vno mo-
do inferendo vniuersalem ex singularibus li-
ne cōplicatione istius pōtē et sic de alijs. vel
alicuius alterius equivalentis. et de tali dico
q̄ nulla talis sub rōne inductio est bona cō-
sequētia sed si sit bona hoc est rōe alicuius
alterius. alio modo pōtē fieri inductio inf. rō-
do vniuersales ex suis singulari vel suis singu-
laribus cum additis illius particule et sic de
alijs. vel non sunt plura et sic est bona cōsequē-
tia. quia tunc nulla reperitur instātia.

Sciendū est tertio q̄ inductio fit op-
posito modo ad delensum. nam descendens est
ab vniuersali ad singularia vt omnis homo
currit. ergo petrus currit iohānes currit sic
de alijs. Et aduerte vterq̄ q̄ inductio pōtē fi-
ri dupliciter. vno modo a singularibus in sup-
ponendo et significando simul vt petrus currit
iohānes currit. et sic de alijs. ergo ois ho cur-
rit. et sic inductio non est consequentia forma-
lis quia in tali forma est vbius instātia vt
nō sequitur petrus currit iohānes currit. et
sic de alijs. ergo ois alius currit. et tamen fer-
natur similis forma cum nō fiat nisi variatio
terminorū superioris et inferioris. qui nō se re-
nent ex parte forme cōsequētie. alio modo fit
a singularibus in supponendo ista et non in si-
gnificando. vt iste homo currit sic de alijs. er-
go omnis homo currit et sic est bona cōsequē-
tia formalis quia in tali forma nō est vbius
instātia. Et si dicitur ibi seruatur talis for-
ma iste ho currit iste ho currit. et sic de alijs.
ergo ois alius currit. Respondetur q̄ nō sit
eiusdem forme q̄ sit variatio numeri terminorū
qui numerus terminorū se tenet ex p-
te forme. nam in prima consequentia sunt
tantum duo termini computando terminos
vniuersales p vno et eodem et in scda sunt tres
termini non sinonimi.

Arguitur sic primo enipriemētia redu-
citur ad sillogismum. ergo non est spēs vni-
uersalis sillogismi. Et secundo sic inductio pōtē
re. vel ad sillogismum. ergo nō videtur differ-
re a sillogismo. Et tertio sic ibi arguit a sin-
gularibus ad vniuersale dicendo iste homo
vel alius est rudibilis. iste homo vel alius ē
rudibilis. et sic de alijs. ergo ois homo vel al-
ius est rudibilis. et tamen non est in vno cō-
antecedens sit verum et consequens falsum.
igitur.

Ad primum dicitur neg. idō cōsequē-
tiam q̄ vnam argumentationis. et vci ad o-
liam non est istam fieri istam. sed est istam p-
bati per aliam perfectior. m. Et ad secundum
dicitur eodem modo. Et aduerte tamen q̄ in-
ductio reducitur ad sillogismum accipiendo

quattuor spēs
argumentationis.
qd sic inductio

quot modis pōtē
formari inductio.

signa aia pro medio & predicatum conclusio
nis pro maiore extremitate. & subiectum pro
minori extremitate. ut sortes currit plato cur
rit et sic de alijs. ergo omnis homo currit. sic re
ducitur omne quod est fortes vel plato currit
omnis homo est fortes vel plato. ergo omnis ho
mo currit. **¶** Ad tertium dicitur q non debet
sic argui sed sic. ille qui est homo vel assinus e
ruditibus demonstrando fortes. ille qui est ho
mo vel assinus est ruditibus demonstrando pla
tonem et sic de alijs. vel potest dici q non argui
tur a singularibus quia totale subiectum illa
rum singularium no singularisatur sed si sin
gularisetur et teneatur ymmoce sic sicut colo
quens est factum. ita et antecedens.

Tertius

¶ Emprimema est syllogismus imp
fectus id est oratio qua non omnibus
premissis positis infer tur festinata co
clusio ut omne aial currit ergo omis
homo currit. In hac enim argumeta
tione includitur hec ppō omis hō est
aial que si poneretur pfectus esset syllo
gismus. Aristoteles sic diffinit empri
mema. Emprimema est ex ycotibus &
signis. ycos i em est q ppō pbabilis
Signum. ut hic sumitur ides est q de
monstrativa seu necessaria ppō vel p
babilis & hoc inferendo. Signum ut
hic sumitur dicit necessitatem illatio
nis. ycos autem dicit pbabilitate ipi
pro positionis in se secundū quam pro
babilitatem ppō dicitur esse vera. un
de licet in emprimemate est tantū vna
propō inferens et alia allata. tamen se
cundū q propō inferens apparet of
bus esse vera vel pluribus sic dicitur
ycos quia sic iā esset probabilis ut qui
libet diligit diligentem se. scdm autem
q ipsa infer conclusionem de necessi
tate sic est signum et sic eadem propō
est ycos. & signum secundum aliud et
aliud. Si quis obiciat q emprimema
debeat sic diffiniri. Emprimema est &
ycote & signo cū tantū sit vna propō in
ferens que est ycos & signum secundū
diversa. Ad hoc sic dicendum est q li
cet sit vna propō inferens acru tamen
habet in se virtutem duarum propōsi
tionum qz habet in se virtutē propria

exemplum est ipse
argumentatio.

et illius que subintelligitur & sic e vna
secundum sbam & due secundum virtu
tem & ideo dicitur i plurali numero ex
ycotibus & signis et non ex ycote et si
gno. Sciendum q omne emprimema
debet reduci ad syllogismū. In empri
memate enim sunt tres termini sicut
in syllogismo et duo illorum sunt in co
clusionem. & sunt maior extremitas & mi
nor extremitas. alijs autem no ponit
tur in conclusione & est medium. Illa
rum autem extremitatum altera sumit
tur bis & altera semel. Ex extremitate
ergo tantū semel sumpta et ex medio
fiat vna propositio secundum exigen
tiam modi et figure. et sic habetur syl
logismus. **¶** Viginti: i hoc emprimema
te omne aial currit. ergo omnis homo
currit. homo & currit sunt due extremi
tates & aial est medius. sed ille a extremi
tas scz homo sumpta & tantum semel
ex ipsa. ergo & medio fier vna ppō scz
omnis homo est aial. & tunc erit per e
ctus syllogismus sic. omne animal cur
rit. omnis homo est animal. ergo om
nis homo currit. Exemplum est quan
do vnu particulare pbatur per aliud
propter aliquod simile reperitū in ipis
ut parisienses pugnare contra rothoma
geneses maluz est. ergo turonenses pu
gnare contra pictauienses malum est.
quia in vrobisqz pugnare affines co
tra affines.

Sciendum est pro declaratione empri
memate q emprimema capit triplici
ter. vno modo large p omni argumentatione
in qua ex vna propositione vel pluribus non
syllogistice ordinatis inferitur consequens. & sic
capitur cum dicitur q omnis argumentatio
est syllogistica vel emprimematia. Alio modo ca
pit stricte pro omni argumentatione non syllo
gistica nec inductiva nec exemplari in qua ex
vna propositione vel pluribus no syllogistice
ordinate inferitur consequens & sic capitur cu
dicitur q omnis argumentatio est syllogism
emprimema vel exemplari. & hoc modo conuer
siones et argumentationes que fiunt in ypo
thetico dicuntur emprimema. Alio modo ca
pitur stricte p argumentatione in qua ex
vna sola propositione categorica in antecedem

de expressa inferatur conclusio cui ppōni si ali
qua sumpta ad latum erit bonus syllogismus.
& sic capit petrus hpanus. cuius descriptio
dy exponit illom dlo predicto & illo modo cap
en lo entimema. **¶** Quæstiones & argumeta
des in ypothetico no sunt entimemata cum non
reducantur ad syllogismum addendo vnam
premissam.

¶ Sciendum est scdo. q entimema re
ducitur ad syllogismū sicut imperfectum ad perfe
ctum. Pro cuius declaratione est aduertendū
q entimemata que est ex pluribus ppō
nibus inferunt dno non reducuntur ad syllogismū.
sed bene illa que ex vna sola ppōne expressa
inferunt conclusiones. Unde entimema redu
ci ad syllogismum non est aliud q antecede
ntememata addere aliquam propositionem
virtute cuius antecedens de necessitate fert
consequens qd de necessitate non semper sed
tur ad antecedens entimematis. Et ad cogno
scendum que premissa deficiat. Adverte q si
ille terminus qui est predicatum in conclusio
ne ponatur in antecedente deficiat minor. s
si ille terminus qui est subiectum consequen
tis ponatur in antecedente deficiat maior. Sy
ad cognoscendum aī quam figuram reductur
videndum est si illud quod predicatur in
conclusionem ponatur a parte subiecti in ante
cedente. & si sic tunc reducitur ad secundam fi
guram. Sed si predicatum conclusionis po
natur in antecedente a parte predicati tunc si me
dium deficiat in ppōne que ad dū debet reduci
aī primam figuram. si subiciatur ad tertiam
figuram.

¶ Tertio sciendum est q exēplū pōt
capit dupliciter. vno modo large & sic potest des
scribi est argumentatio in qua inferitur co
clusio ppter similitudinem reperitam inter res si
gnificatas p terminos aīctis & p hīs sine aīctis si
ue hīs sint ppōnes vniuersales vel particulares
ut oīs hīs sūt boni. hōes armos. q āglici. qz
veritas sunt bene exercitati. alio modo capit stri
cte & sic est argumentatio pbativa: conclusio
particularis ex alia ppōne particulari vel ex alia
ppōne particularibus ppter aliquā similitu
dinem reperitam inter res significatas p ter
minos antecedentis & p hīs. & sic capit large p
ticulare ut se extendit ad particulare indefinitū
et singularem. Et adverte q exemplum no est
bona consequentia nec probatiua nisi in ante
cedente et consequente exprimat terminus
similitudinis ut hic non est bonum exemplum
rothomagenses sunt diuites. ergo burgenfes
sunt diuites. et reducitur ad syllogismum ac
cipiendō terminum importantem similitudi
nem pro medio et predicatum conclusionis p
maiori extremitate et subiectum pro minori
extremitate et tunc inferatur conclusio exem
plari ut burgenfes sunt diuites. ergo rothoma
geneses. quia veritas habent portum maris. et

reducitur sic omnes habentes portum maris
sunt diuites. burgenfes habent portum maris
ergo burgenfes sunt diuites.

¶ Arguitur primo conuersio est em
primema. et tamē non est syllogismus imperfectus
igitur. **¶** Secundo sic. ubi ē exemplum fortes
est ruditibus. ergo plato est ruditibus quia pterqz
est homo et tamē ubi non arguitur ab vno par
ticulari ad aliud igitur. **¶** Tertio sic ad pro
bationem conclusionis no soluz requiritur no
ticia antecedentis. sed etiam requiritur noticia
bonitatis psequente. sed in exemplo non est bo
na consequentia. ergo per exemplum nihil po
test probari.

¶ Ad primum dicitur q conuersio ē
bene emprimema: accipiendō emprimema stric
te. sed non capiendō emprimema stricte
et ppriissime. **¶** Ad scdm dicitur q bene argui
tur a particulari capiendō particulare large.
Dicitur vterius q licet exemplum no sit con
sequētia necessaria tamē bene est consequen
tia probatiua et hoc sufficit. **¶** Ad tertū dicit
tur q licet in exemplo non sit bona consequen
tia qdum est de se tamen bene virtute intelle
ctus impletio videt bonitatis consequētie.

¶ Quia aut argumētū per locum cō
firmatur ideo dauda est diffinitio loci
per locū hic sumitur. Locus ē sedes
argumenti vel id a quo ad ppositam
questionē cōueniēs trahit argumētū
qd autē sit questio dictum est. Est sciē
dū qd propositio qstio conclusio et
enunciatio scdm sbam idem sunt diffe
runt autem secundū rationes. diuer
sas enim habēt rōnes siue diffinitōes
ut prius patuit. secundū enim qd dubi
tabilis est questio prout vero iam pba
tum est per argumētū est conclusio
prout vero ponitur pro alio i premissis
est propositio quia propō dicitur scdm
q ē in premissis ad probadū conclu
sionem. enunciatio autem est. secundū
qd significat eē vlnō esse. ut fortes cur
rit fortes non currit. **¶** Habito de diffini
tione loci sequit diuisio ipsi loci. Lo
cus aut diuidit in locū maritimū et in
locū differentiam maritimū. Locus
maritimū ides est qd ipa marima est pro
positio qua non est altera prior neqz no
tio: ut oēs totū maius ē sua pre. **¶** Itē de
quocunqz predicatur diffinitio et diffi

nitum. et de quocunq; predicatur spes de eo sem predicatur genus. Loc^o differentia maxime est illud quo una maxima differt ab alia ut iste maxime de quocunq; predicatur spes et genus et de quocunq; predicatur differentia et differentium differunt per terminos ex quibus componuntur. An enim componitur ex genere specie. Altera ex diffinitione et diffinitio. unde isti termini simplices dicuntur de maxime est sciendum quod ratio locus maxima quod locus dicitur maxime dicitur locus quia uterque confert firmitate et robur argumento. Unde pro rationabiliter sumitur hic locus ad locum in rebus naturalibus quod sicut ille servat res omnes in eis sic simul hic locus confirmat argumentum. Item locus differentia maxime dividitur per locum intrinsecum extrinsecum et medium. Locus intrinsecus est qui sumitur argumentum ab his que sunt de substantia rei in diffinitione. ut si dicatur animal rationale mortale currit ergo homo currit. Locus extrinsecus est quando sumitur argumentum ab his que omnino seprata sunt a substantia rei ut ab oppositis. ut si dicitur vtriusque fortis est albus et probetur fortis non est niger. ergo fortis est albus. Locus medius est quando sumitur argumentum ab his que partim conueniunt cum terminis in questione positis et partim differunt ab eis sicut vniuoca et denominativa que dicuntur coniungata ut si queratur vtrum iustitia sit bona et probetur sic iustum est bonum ergo iustitia est bona.

Primo sciendum est quod diffinitio loci data est. Item sic est intelligenda loc^o est sedes argumenti. id est affirmativa argumenti dialectici vel habitudo terminorum ratione cuius ratio dicitur hinc et inde. ut per hoc quod dicitur dicitur confirmatio tanquam si loc^o maxima per hoc quod dicitur vel habitudo rationis tanquam loc^o dicitur maxime. Ex quo scilicet quod capit hic loc^o a sedes sedes dicitur dicitur pro loco et sede loci est et hinc dicitur dicitur. Et est duplex loc^o scilicet. loc^o maxima et loc^o dicitur maxime. ut maxima est propositio per se nota quod hinc est alia prior neque notior super affirmativa et similiter dicitur et eisdem quod dicitur et maxima sua

pre. scilicet loc^o maxima est ratio sine propositio per se nota confirmativa que dialectice ut ista propositio de quod dicitur predicatur diffinitio et diffinitio. et confirmativa huius que dialectice petrus est alia ratio e. g. petrus est homo et notat affirmativa que dialectice propter alias maxime que non sunt affirmativa que dialectice. ut ista de tota est maxima pro quod bene dicitur maxima scilicet non de loco maxima

Sciendum est secundo quod locus differentia maxime est illud per quod una maxima dialectice differt ab alia id est locus differentia maxime est terminus vel habitudo terminorum ex quibus componitur maxima seu locus maxima. Ex quo sequitur quod una maxima differt ab alia per suos terminos. ut ista maxima de quocunq; predicatur diffinitio predicatur diffinitum differt ab illa de quocunq; predicatur spes et genus per suos terminos vel per habitudinem suorum terminorum. Ex quo patet qualem differentiam habeant inter se locus maxima et locus differentia maxime patet etiam quid est querere unde locus. nam que re re unde locus non est aliud querere quod querere que habitudo est terminus inferentis ad terminum illarum. et sic et responderi per terminos secundum intentionem verificabiles de termino inferente: et de termino illato puta a diffinito ad diffinitionem a specie ad genus et querere maximam non est aliud querere quod querere propositio regulatiuam consequentie dialectice. Ex quo patet quod argumentum dialecticum implicite fundatur in loco differentia maxime. sed explicite fundatur in loco maxima.

Sciendum est tertio quod locus differentia maxime dividitur per locum intrinsecum extrinsecum et medium. unde diffinitio loci intrinseci sic intelligenda est quod terminus inferens et terminus illatus idem important conuertibiliter vel non conuertibiliter et unum est in alio secundum aliquem modum essendi in. unde in quolibet loco est terminus inferens et terminus illatus. unde terminus inferens est terminus positus in antecedente et non in consequente sed terminus illatus est terminus positus in consequente et non in antecedente. sed locus extrinsecus est quando terminus inferens et terminus illatus non idem important conuertibiliter vel non conuertibiliter neque unum est in alio secundum aliquem modum essendi in. sed locus medius est quando terminus inferens et terminus illatus partim conueniunt partim differunt vel se habent sicut membra diuidentia. Et de omnibus istis patebit in suis locis.

Arguitur sic primo nulla bona diffinitio debet dari per metaphoras. sed diffinitio loci datur per metaphoram scilicet per sedes que metaphorice accipiuntur igitur non est bona diffinitio. Secundo scilicet diffinitio loci esset bona sequeretur quod isti duo termini habent animal essent loci cum ab illis trahatur conue

niens argumentum scilicet ab inferiori ad superius sed hoc est falsum. nam non esset locus maxima vel differentia maxime. non maxima quod ex ipso non constituitur maxima. neque locus differentia maxime cum per ipsos una maxima non differt ab alia. Tertio scilicet. omnis locus differentia maxime est habitudo. sed habitudo non est terminus. igitur male dicitur quod locus differentia maxime est terminus per quos una maxima differt ab alia.

Ad primum dicitur quod licet diffinitio data per metaphoras non reducitur ad propriam locutionem non sit bona tamen si reducatur ad propriam locutionem erit bona. Ad secundum dicitur quod licet ab alijs sumatur argumentum tanquam ab illis ex quibus constituitur argumentum non tamen sumitur argumentum ab illis tanquam a terminis verificabilibus de termino inferente et de termino illato ex quibus constituitur maxima. Ad tertium dicitur quod loci sunt in se habitudines formaliter sed fundamentaliter vel originaliter sunt ipsi termini.

Item locus intrinsecus diuiditur per locum a substantia et per locum a concomitantibus substantia. Locus a substantia est quando sumitur argumentum ab his que sunt de substantia terminorum in questione positorum: et ille locus diuiditur per locum a diffinitione a descriptione et a nomine interpretatione. diffinitio est oratio in dicans quid est esse rei per essentia. Locus a diffinitione est habitudo diffinitionis ad diffinitum. et conuenit quatuor argumenta et quatuor maxime. Primo subiuciendo diffinitionem affirmatiue ut animal rationale currit. ergo homo currit. maxima. quicquid predicatur de diffinitione et de diffinito. Secundo predicando diffinitionem affirmatiue. ut fortis est animal rationale mortale. ergo fortis est homo. maxima de quocunq; predicatur diffinitio et diffinitum. Tertio subiuciendo diffinitionem negatiue. ut animal rationale mortale non currit. ergo homo non currit. maxima quicquid remouetur a diffinitio. etiam remouetur a diffinito. Quarto predicando diffinitionem negatiue. ut lapis non est animal rationale mortale. ergo lapis non est homo. maxima. a quocunq; remouetur diffinitum et etiam diffinitio. Et sciendum quod locus semper debet denominari a termino inferente et non ab illato ut quando diffinitio est inferens est locus a diffinitione. Quod vero diffinitum est inferens est locus a diffinito.

mouetur diffinitio et diffinitum. Locus a diffinito est habitudo ipsius ad suas diffinitionem. Et conuenit quatuor argumenta et quatuor maxime sicut locus a diffinitione. Primo subiuciendo diffinitum affirmatiue. ut homo currit. ergo animal rationale mortale currit. maxima. quicquid predicatur de diffinito et etiam de diffinitione. Secundo predicando diffinitum affirmatiue ut fortis est homo. ergo fortis est animal rationale mortale. maxima de quocunq; predicatur affirmatiue et diffinitio Tertio subiuciendo diffinitum negatiue ut homo non currit. ergo animal rationale mortale non currit. maxima. quicquid remouetur a diffinito et etiam a diffinitione. Quarto predicando diffinitum negatiue ut lapis non est homo. ergo lapis non est animal rationale mortale. maxima. a quocunq; remouetur diffinitum et etiam diffinitio. Et sciendum quod locus semper debet denominari a termino inferente et non ab illato ut quando diffinitio est inferens est locus a diffinitione. Quod vero diffinitum est inferens est locus a diffinito.

Sciendum est primo quod locus intrinsecus diuiditur per locum a substantia et a concomitantibus substantia. Unde locus a substantia est quando terminus inferens et terminus illatus idem important conuertibiliter. scilicet locus a concomitantibus substantiam est qui terminus inferens et terminus illatus idem important sed non conuertibiliter vel unum de notatur esse in alio secundum aliquem modum essendi in. Et aduerte quod sicut locus differentia maxime diuiditur. ita debet diuidi locus maxima. sed quia eius diuisio satis intelligitur per diuisionem loci differentia maxime. ideo non ponitur eius diuisio unde locus substantia diuiditur per locum a diffinitione a descriptione. et a nomine interpretatione. Et aduerte quod per locum a diffinitione intelligitur locus a diffinito et ad eum reducitur locus a nomine et locus a descriptione intelligitur locus a descripto ad quam reducitur locus a propria passione ad substantiam et contra et per locum a nomine interpretatione intelligitur locus a interpretato et ad eum reducitur locus ab exponendo: itus ad opposita. Et similiter

quod sit querere unde locus

diuisio loci intrinseci.

de loco a diffinitione.

ter ab exposita ad exponentes non q̄ p̄ducunt
cōuertibiliter de se inuicem. sed q̄ idem signi-
ficant q̄rum ad ueritatem & falsitatem.

a quo terio de-
notatur.

Sciendum est secundo q̄ locus nō
solum denominat a termino inferente. s; etiā
a termino illato aliter tñ & aliter. nam denota-
tur a termino inferente tanq̄ a termino a quo
& a termino illato tanq̄ a termino ad quē. Et
si quis dicat si hoc esset uerum sequeretur q̄ fa-
ciendo istud argumentum hō currit. ergo aīal
currit deberemus dicere q̄ est locus ab homine
ad aīal. sed hoc est falsum. igitur locus nō de-
nominatur a termino inferente & a termino il-
lato. dico q̄ licet non denominet a termino in-
ferente a termino illato tñ bene denominat p̄
terminū qui manifestat habitudine terminū
inferentis ad terminū illatū & eōtra qui ter-
minus est uerificabilis de termino inferente.
et uicē a spē ad genus. Et si quis iterum di-
cat si hoc esset uerum sequeretur q̄ quilibet lo-
cus esset locus a re latia eius termini p̄ quos
denotant argumenta dialectica sint re latie
opposita sicut diffinitio & diffinitus spēs & ge-
nus. Respondetur negando q̄iaz q̄ licet illa
formaliter & p̄ se significato capta sint re
latiue opposita. non tamē p̄ uenōtato capta.

Sciendum est terio q̄ diffinitio ibi
capitur stricte p̄ diffinitione quidditatiua q̄
est orō explicās quid est esse rei p̄sentia. ut
aīal rōnale est diffinitio hōis manifestans en-
tiam hōis. unde locus a diffinitione est ha-
bitudo diffinitiois ad diffinitum cuiusmodi
est locus sumptus ab habitu dīne istius diffi-
nitiois ad diffinitum rōne cuius tenet illa cō-
sequentiā & habet quatuor argumenta & quat-
tuor maximas. Primum est q̄ diffinitio p̄dicat
affirmatiue. scōz est q̄ diffinitio p̄dicat negati-
ue. tertium q̄ subiectat affirmatiue quartum
q̄ subiectat negatiue. prima maxima ē ista de
quocūq̄ p̄dicat diffinitio et diffinitus. scōz a
quocūq̄ remouet diffinitio et diffinitus. Ter-
tio quicūq̄ p̄dicat de diffinitione et de diffini-
to. quarta quicūq̄ remouet a diffinitione et dif-
finito. exēplū illorū satis patet in textu. Ex
q̄ sequit̄ ille locus tenet tam constructiue q̄
destructiue. i. affirmatiue et negatiue. duabus
p̄ imē cōditionibus obseruatis. prima est q̄
diffinitio q̄ diffinitum tenent p̄sonaliter. id
non sequit̄ aīal rōnale est diffinitio. ergo hō ē
diffinitio. scōz cōditio est q̄ diffinitio et diffi-
nitum non accipiunt cum dictione importa-
te actum interiore aīe. id nō sequit̄ ego igno-
ro platonem esse aīal rōnale. ergo ignoro pla-
tonem esse hōem. Et similiter dicat sub mō de
loco a diffinito ad diffinitionem puta ponēdo
quatuor argumenta et quatuor maximas.
Arguitur sic primo locus a diffinitio
ne est terminus p̄ quod una maxima differt ab
alia. ergo male dicit q̄ est habitudo diffinitio
ad diffinitum. **Secōdo sic non sequit̄ aīal rō-**

nale est quid completum. ergo homo est quid
completum. et tamen arguit a diffinitione ad
diffinitum igitur. **Tertio sic maxime loco-**
rum a diffinito ad diffinitionem non differt
a maximis locorum a diffinitione ad diffini-
tum. q̄ componunt ex eisdem vel consimilibus
terminis. ergo nec argumenta consequente
eorum.

Ad primū dicitur q̄ licet locus ma-
terialiter sit terminus p̄ quos una maxima dif-
fert ab alia. tamen formaliter est habitudo
locorum terminorum scōz termini inferentis ad termi-
num illatum. vel pōt dīci q̄ locus non est ha-
bitudo termini inferentis ad terminū illatū
sed est sumptus ab habitu dīne tali rōne cuius
tenet illa consequentiā. **Ad scōm dicitur q̄**
non bene arguit ut uisus ē in tertio notabili.
Ad tertium dicitur q̄ ille maxime differt ut
ter sc. nam in oībus talibus debet intelligi in-
ferente et illato ut sit sensus quicūq̄ p̄dicat
de diffinitione inferente et p̄dicat de
diffinito illato.

Tertus.

Descriptio est oratio significās esse
rei per accidentalia ut animal risibile
est descriptio hōis vel sic. descriptio ē
oratio constans ex genere proprio ut
animal risibile. Locus a descriptione
est habitudo descriptiois ad descriptū
& continet quatuor argumenta & quat-
tuor maximas. sicut locus a diffinitio-
ne. et formantur hic eodē modo argu-
menta et maxie sicut ibi. nisi q̄ ibi po-
natur diffinitio et diffinitus: hic uero
descriptio et descriptum. **Interpre-**
tatio est duplex quedā est enī que cō-
uertitur cum interpretato suo ut ledēs
pedes. est interpretatio huius nominis
pis. alia est que non cōuertitur cum in-
terpretato suo. ut amator sapientie est
interpretatio huius nominis phīs. & hoc
modo sumit̄ hic diffinitus sic. **Interp-**
tatio est expositio unius nominis in
ter per aliud nomen magis notū. uel
per integram orationem. Locus a no-
minis interpretatiōne est habitudo in-
terpretationis ad interpretatum. Et
continet tot argumenta & tot maximas
sicut locus a diffinitione. **Primo sub-**
ciendo interpretatiōnem affirmatiue
ut amator sapientie. currit. ergo phīs

currit. **Maxima. quicquid p̄dicatur**
de interpretatione & de interpretato uel
fit a p̄dicato ut fortis ē amator sa-
pientie. ergo est phīs. **Maxima de quo**
cūq̄ p̄dicat̄ ite. p̄tatio et interpretatiō
negatiue sic. a p̄te subiecti ut amator
sapientie nō currit. ergo phīs nō cur-
rit. **maxima dēquod remouet ab interp-**
tatione & etiā ab interpretato. **A p̄te**
p̄dicati sic. fortis nō ē amator sapien-
tie. ergo nō ē phīs. **maxima a quocūq̄**
remouet interpretatiō et etiā interp-
tatiō. & eodē mō intelligit̄ de interpre-
tato sicut de diffinito. **Sequit̄ dī lo-**
tis a cōcomitantibus subam q̄ sunt q̄n
sumit̄ argumentū ab his q̄ cōsequunt̄
terminos in q̄stione p̄ditos. Et diui-
ditur q̄ ali⁹ est locus a toto. ali⁹ a p̄te
ali⁹ a cōtra ab effectu. alius a ḡnari-
one. alius a corruptione. ali⁹ ab uisib⁹
alius a cōmunitate accidentibus. **Locus**
a toto diuiditur sicut ipm totum. Est
essē q̄dam totum uel aliud totum in
tegrale. aliud totū in quāritate. aliud
totū in modo. aliud totū in loco. aliud
totum in tempore. & scōm hoc multis-
plex est locus a toto. quia alius ē lo-
cus a toto uniuersali. alius a toto in
tegrali et sic de alijs. & similiter diui-
ditur locus a p̄te. Totum uniu-
ersale ut hic sumitur est quodlibet su-
perius substantiale sumptum ad su-
um inferius in linea predicamentali
ut animal ad hominem. et homo ad
fortem. **Pars subiectiua dicitur q̄**
liber inferius sub toto uniuersali sum-
ptum. Locus a toto uniuersali siue a
genere est habitudo ipsius totū. uel
ad suam partem subiectiuam siue ad
suam spēm. et est semper destructiu⁹
p̄dicatiō totū ut lapis non est aīal.
ergo lapis nō est homo. **Maxima a**
quocūq̄ remouetur genus siue totū
uniuersale ad eodem remouetur spe-
cies siue pars subiectiua.

Sciendum est primo q̄ descriptio est orō
cōstans ex genere & proprio ut aīal risibile
ideo dicit̄ cōter q̄ datur per accidentalia nō
quidem per accidentalia indiuidi. sed p̄ ac-
cidentalibus spēs que sunt p̄prie p̄tatione. uel
dicuntur accidentalia q̄ nō sunt de quāritate
spēs. **Unde locus a descriptione est habitudo**
descriptiois ad descriptū ad sensum p̄tatiōis
tū. Sed locus a descripto est habitudo descri-
pti ad descriptionem. Et ipso sunt quatuor
maxime & sicut in loco a diffinitione & in lo-
co a diffinito. & debent seruari ille due condi-
tiones que in loco a diffinitione requiruntur.
Et ad istos locos reducit̄ locus a spē ad su-
am p̄prie passionem per quē etiam intelli-
gitur locus ab indiuiduo ad passionem ut p̄-
teris currit q̄ risibile currit.

de loco a descri-
ptione.

Sciendum est secundo q̄ interpretatiō
pōt capi dupl⁹. unomō iproprie & large p̄ uer-
tatione aliam dictionis ab alia dictione ut
orōne secum cōueniente in ista uel illaba. Et
triplex est scōz literalis syllabalis & dictiona-
lis. **Literalis q̄ littere exponuntur p̄ dictione**
ut uerū interpretatur uerū eternitatem suis
Syllabalis q̄ syllabe exponunt p̄ dictione
ut lapis interpretatur ledens pedem. **Dictiona-**
lis quando dicitur exponitur p̄ dictionem & de
illa non est hic ad p̄positum. **Aliomō capis p̄**
p̄te & sic interpretatiō est oratio explicās & d̄
uertibiliter & sinonime quomō equaliter q̄
p̄ nomen significatur impti. ite. et illo modo
phīs interpretatur amator sapientie. & sic illa
est hic ad p̄positum. & fm eam sumitur lo-
cus ab interpretatiōne ad interpretatum. & cō-
tinet quatuor argumenta. et quatuor maxi-
mas sicut locus a diffinitione ad diffinitum.
et per ipm intelligitur locus ab interpretato
& etiam ab exponente ad expositam & eōtra.
de quibus uidebitur in exponibilitate. Et ad-
uerte q̄ interpretatiō p̄prie dicitur. nō uidebitur
differe a diffinitione quid nota.

triplex est inter-
pretatio.

Sciendum est terio q̄ diffinitio loci
a concomitantibus substantiam est sic. **intelli-**
genda: uel dicitur q̄ terminus inferentis et ter-
minus illatus idem important non comitri-
biliter et quomō est uerificabilis de alio. fm ali⁹
quē modum essendi in. Et illorum locorū ali⁹
est locus a toto. alius a p̄te. alius a causa. ali⁹
ab effectu. alius a ḡnariōne. alius a corrupti-
one. alius ab uisib⁹. & ali⁹ a cōtra accidentibus
sed locus a toto uel dicitur sicut totum. unde te-
tum diuiditur in totum uniuersale totum in
tegrale. totum in quāritate. totum in modo. to-
tum in loco. et totum in tempore. **Unde totū**
uniuersale est superius essentialē respectu sui
inferioris. ut homo respectu petri. cū in illi re-
spectu hominis et sic de alijs. **Unde locus a**
toto uniuersali ad suam partem est habitudo
ipsius uniuersalis ad suam partem. et tenet
negatiue p̄tando p̄prie ista totum uniuersale

Uale in predicato. ut lapis nō est animal. ergo lapis non est homo. maxima. a quocūq; remo- uetur totus uniuersalis et p̄ eius: ita q̄ in tali loco totum semper debet distribuī. id nō sequitur animal non currit. ergo homo non currit. Dicunt etiam aliqui q̄ potest tenere et firmari cum est totū distribuatur et ponat distantia p̄ ut omne animal currit et homo est. ergo homo currit.

¶ Arguitur sic primo descriptio non habet descriptionem. ergo non diffinitur de alio esse. p̄cessus in infinitū. ¶ Secundo sic non sequitur iustus est amator sapientie. ergo iustus est p̄s. ergo locus ab interpretatione nō est bonus. ¶ Tertio sic bene sequitur ens est ergo deus est. q̄ locus a superiori ad inferi tenet affirmatiue.

¶ Ad primum dicitur q̄ descriptio capitur dupliciter. uno modo prime intentionis licet et sic nō diffinitur cum sit quid cōplexū. alio modo secunde intentionis et sic bene diffinitur. ¶ Ad secundum dicitur q̄ iustus qui non est p̄s non habet sapientiam. sed bene desiderat eam. nam amor est respectu haberi. et desiderium est respectu abesse. ideo sicut antecedens est falsum ita et p̄s. ¶ Ad tertium dicitur q̄ bene sequitur nō rōne habitudinis sup̄ uisio ad inferius sed magis rōne habitudinis effectus ad cū. similiter dicatur de isto nō me- ritus est. ergo numerus binarius est. qui nō est rōne habitudinis sup̄ uisio et inferius. sed rōne totius integralis ad suam partem.

¶ Locus a specie siue a parte subie- ctiua est habitudo ipsius ad gen̄ siue ad suum totum uniuersale. et est semp constructiuus. et tenet duo argumēta et duas maximas. Primo subiuciendo sp̄m affirmatiue. ut homo currit. er- go animal currit. Maxima. quicquid pre- dicat de sp̄ siue parte subiectiua hoc etiam predicatur de genere siue de to- to uel. Secundo predicando sp̄m af- firmatiue. ut fortes est homo. ergo for- tes est animal. maxima. de quocūq; predicatur sp̄s siue pars subiectiua de eodē predicatur genus siue totum uniuersale. Totum integrale est qd̄ ē compositum ex partibus habentibus quantitatē. et pars eius dicitur pars integralis. Pars integralis est que cum alijs partibus constituit totū. Lo- cus a toto integrale est habitudo toti

us integralis ad suam partem et ē cō- structiuus semp ut domus ē ergo pa- rtes ē. maxima: posito toto integrali po- nitur et quilibet eius pars. Locus a parte integra te habitudo ipsius ad suum totum. et est semp destructiuus ut paries non est. ergo domus nō est. Maxima. destructa parte integrali destruitur et suum totum. totum qua- titate est uniuersale sumptum uniuersaliter. et omnis homo nullus homo Pars in quantitate est quodlibet infe- rius cōtinentum sub illo toto uniuersa- li uniuersaliter sumpto. Locus a toto in quantitate est habitudo ipsius ad suam partem. et est constructiuus et destructiuus. Constructiuus sic. om- nis homo currit. ergo fortes currit. maxima. quicquid predicatur de toto in quantitate et etiam de qualibet ei⁹ parte. vel sic. si uniuersalis est uera. q̄ libet eius particularis erit uera. de- structiue sic: nullus homo currit. er- go fortes non currit. Maxima. quic- quid remouetur a toto in quantitate et a qualibet eius parte. vel sic si uni- uersalis est falsa quilibet eius parti- cularis erit falsa.

¶ Sciendum est primo q̄ locus a parte sub- iectiua ad suum totum seu ab inferi ad superius quod idem est sic diffinitur ē ha- bitudo partis subiectiue ad suum totum. ut fortes currit. ergo homo currit. et tenet affir- matiue unimodo totum non distribuatur: ideo non sequitur hō differt ab animal. ergo differt ab animal. Etiam non sequitur for- tes incipit esse albus. ergo incipit esse colora- tus. quia in istis totum uniuersale distribu- tur p̄pter negationem inclusam in ly differt et in ly incipit et p̄pter proprietates illorum terminorum. ¶ Sed poterit aliquis uerum istis locis tenet destructiue. id est negatiue. Respondetur q̄ sic. duobus conditionib⁹ ob- seruatis. Prima est q̄ ponatur constantia q̄- tis. Secunda est q̄ totum non distribuatur p̄pter uiam non sequitur a iam non cur- rit. ergo homo non currit. q̄ antecedens p̄s esse uerum istis existente falso. p̄pter secun- dam non sequitur fortes non est animal. ergo fortes non est animal. quia ibi animal quod

est totum uniuersale distribuatur: et debent ueri maxime secundum exigentiam argumen- totum ut quicquid affirmatur de inferiori et de superiori uel quicquid uere negatur ab in- feriori et a superiori.

¶ Sciendum est secundo q̄ totus in- tegrale communiter sic diffinitur. est quod cō- stat ex partibus quantitate habentibus. Ex ista diffinitione sequitur q̄ partes non habentes quantitatē nō sunt partes integrales sicut anima. Aliter tamen potest diffiniri est quod constituit idem constituitur ex suis partibus. ma- xime uerum est totum integrale. et tamen eius p- tes non habent quantitates. unde locus a toto in- tegrale est habitudo totius integralis ad suā partem. et tenet solum constructiue respectu hu- ius uerbi est secundum adiacentem respectu p- tibus principalis. ut bene sequitur domus est: er- go paries est. sed non sequitur domus est: ergo fenestra est. q̄ fenestra nō est pars principalis domus. Tenet etiam respectu predicamento- rum necessariis consequentium est scdm adiac- centem. ut bene sequitur domus est aliquid. er- go paries est aliquid. et maxima est talis. pos- ito toto integrale ponitur eius pars principa- lis. Sed locus a parte integrali est habitudo partis integralis ad suum totum integrale. et tenet destructiue ut paries nō est ergo domus non est: hoc om̄s capitur pars principalis

¶ Sciendum est tertio q̄ totum in qua- litate est terminus cōmune distribuatur per signum uniuersale. sed pars in quantitate est terminus communis sumptus sine signo uni- uersali uel inferioris ad illum terminum. ut ois homo. ly homo est totum in quantitate quia sibi additur signum uniuersaliter ipse sumptus si- ne signo dicitur pars in quantitate uel eius l- teriora ut fortes petrus et sic de alijs. Unde lo- cus a toto in quantitate tenet affirmatiue et negatiue. affirmatiue ut omnis homo currit. ergo petrus currit iohannes currit. et sic de alijs. et uerum aliqui q̄ debet poni constantia par- tis et sic arguendo omnis homo currit. et for- tes est. ergo fortes currit. sed hoc non uidetur esse mutuum necesse cum non debeat inferri nisi si pro quo totum in quantitate supponit. Ex istis uidetur sequi q̄ locus a toto in quantitate et a toto uniuersali non differunt quia in loco a to- to uniuersali debet distribuatur in loco a to- to in quantitate. licet bene locus a parte in- tegrale et a parte subiectiua differant et uice- ty auctoritas non facit mentionē de istis duo- bus locis et q̄ sine distincti sed quia loci oper- atibus illorum differunt.

¶ Arguitur sic primo non sequitur ig- nis calefacit hominem. ergo ignis facit homi- nem. et tamen arguitur ab inferiori ad superi affirmatiue ignis. Secundo sic. locus debet

denominari a termino inferente secundum habitudinem quam habet ad terminum illi⁹ sed arguendo sic domus est ergo paries est. ibi ille terminus domus est terminus inferens et non est totum integrale respectu termini il- lani igitur. ¶ Tertio sic non sequitur omnis homo est unus homo iherosolima est homo. eri- go iherosolima est unus homo cum antecede- tis sic uerum et consequens falsum.

¶ Ad primum dicitur q̄ non arguitur ueritate. nam in antecedente homines includit istam prepositionem in. et non includit ipsam in consequente. unde sensus antecedentis est q̄ ignis producit caliditatem in homine. simi- liter diceretur de isto fortes existens perisus est uicinus parisius. ergo est agens parisius. ¶ Ad secundum dicitur q̄ licet terminus in- ferens non sit totum integrale terminus illi⁹ tamen illud pro quo supponit est totum inte- grale respectu illius pro quo supponit termi- nus illatus. ¶ Ad tertium dicitur q̄ bene se- quitur. sed sicut consequens est falsum. ita et antecedens.

Locus a partibus in quantitate ē ha- bitudo omnium partium in quantitate si- mul sumptarum ad suum totum et tenet constructiue et destructiue. constructi- ue sic. fortes currit plaro currit et sic de alijs. ergo omis homo currit. maxi- me quicquid predicatur de partibus in- quantitate simul sumptis et de suo toto. destructiue sic fortes non currit plaro non currit et sic de alijs. ergo nullus hō currit. Maxima quicquid remouetur a partibus in quantitate simul sumptis er ab eius toto uel si quilibet singula- ris non ē uera sua uniuersalis non erit uera. Totus in modo est uniuersale sū- ptum sine determinatione ut homo.

Pars in modo est uniuersale sumptū cum determinatione non diuiniuente ut homo est albus. et eodemō sumitur argumentum in hoc toto sicut in loco a genere ad speciem. totum in loco est dictio comprehendens omnē locū ad uerbialiter ut ubiq; nusquam. Pars in loco est dictio comprehendens aliquē locum ad uerbialiter ut ibi hic. locus a toto in loco est habitudo ipsius ad suam partem et tenet constructiue et

Locus a toto i- tegrale.

De locis toto i- quantitate.

destructive. Constructive sic deus est ubiq; ergo deus est hic. maxima cuius pars. Destructive sic. cesar est nusq; ergo non e hic. maxima quicquid remouetur a toto in loco et a qualib; eius parte. Locus a parte in loco est habitudo ipsius ad suum totum. et est semper destructiuus ut cesarum est hic ergo non est ubi. Maxima cuiusq; non competit pars in loco nec eius totum. Totum in tempore est dictio comprehensio omne tempus ad uerbialiter ut semper nunq; pars in tempore est dictio comprehensio aliquid tempus ad uerbialiter. ut nunc heri cras; exempla autem sumantur hic sicut a toto in loco

Sciendum est primo qd locus a partibus totus in quantitate est habitudo ipsarum partium in quantitate ad suum totum. et tenet conditione constructive et destructive duabus conditionibus obseruatis. prima conditio est qd partes sufficientes enumerantur cum illa partibus et sic de alijs. sed et non sunt plura: secunda conditio est qd non arguatur a pluribus determinatis ad unam determinatam. ut non sequitur caput habet fortes. caput habet plato et sic de alijs. ergo caput habet omnis homo. unde arguere a pluribus determinatis ad unam determinatam arguere ab antecedente in quo terminus communis supponit determinate respectu partium in quantitate ad consequens in quo terminus communis supponit determinate respectu totius in quantitate sed oportet tunc ponere relationem idemplicitatis in antecedente ut caput habet plato idem caput habet fortes et sic de alijs. ergo caput habet omnis homo. sed sicut qd est falsum ita et antecedens. et tenet per illam maximam quicquid dicitur de partibus totus in quantitate et de toto. tenet etiam destructive illis duabus conditionibus obseruatis tenet qd ista maxima quicquid negatur de partibus totus in quantitate et de toto in quantitate.

Sciendum e secundo qd totum in modo est terminus communis sumptus sicut determinatione vel sumptus cum paucioribus determinationibus. et pars in modo est terminus communis sumptus cuius determinatione vel ampliori determinatione. ut homo albus respectu de ly homo. Unde quintuplex est determinatio scilicet destructio minus partem a parte ut pictus respectu de ly homo. alia est alia que facit qd terminus partem a toto in modo igitur. Ad primum dicitur qd non bene arguitur quia oportet cetera manere partem a toto debet sic argui. fortes est omnis homo plato est omnis homo et sic de alijs. ergo omnis

unde quintuplex est determinatio Regie guttulo

terminus que facit terminus stare secunda partem minorem ut secundum dicitur. alia est amplius que facit terminum stare ultra exigentiam copule de presenti et respectu istarum non tenent ubi loci alia est determinatio restringens que facit terminus stare partem a toto in modo. si sibi non adderetur ut albus niger et solum respectu istius tenent ubi loci unde de locus a toto in modo ad suam partem tenet constructive et destructive posita constantia partem a toto in modo. ut nullo modo totus distribuitur ut nullo modo homo currit. ergo nullus homo currit. ergo nullus homo albus currit. sed locus a parte in modo tenet constructive unimodo totus in modo non distribuitur. ut bene sequitur homo albus currit. ergo homo currit. et etiam tepet destructive unimodo ponatur constantia partem a toto in modo non distribuitur. ut bene sequitur homo albus currit. ergo homo non currit. et ibi videtur sequi qd ubi loci non differit a loco a toto uniuersali ad suam partem et a parte subiecta ad suam partem.

Sciendum est tertio qd totum in loco est terminus comprehendens omne locum et ubi qd nusquam. sed pars in loco est terminus comprehendens unum locum ut alicubi. et proportio naturaliter picatur de toto in tempore et eius parte. ut et locus a toto in loco est habitudo ipsius ad suam partem. et tenet tam destructive qd constructive. constructive tenet tribus conditionibus obseruatis. prima est qd totum in loco distribuitur defectu cuius non sequitur fortes est alicubi. ergo fortes est hic. scda conditio est qd ponatur edificantia partem in loco. ideo non sequitur fortes est ubiq; ergo fortes est parillus cu alio possit esse uerum sine consequente si parillus destructur. Tertia est qd non arguatur ab his uerbis incipit et desinit. ideo non sequitur fortes incipit esse ubiq; ergo incipit esse hic. et proportio naturaliter picatur de loco a toto in tempore sed negatiue tenet prima conditione obseruata scilicet qd arguatur cu distributione totius in loco. scilicet locus a parte totus in loco tenet destructive duabus conditionibus obseruatis. prima qd arguatur sine distributione. ideo non sequitur petrus non est hic. ergo non est alicubi. Secundo qd arguatur cum constantia partem. et similiter dicatur de loco a parte in tempore.

Arguunt primo sic non sequitur fortes est fortes plato est plato. et sic de alijs. ergo omnis homo est omnis homo. Secundo sic non sequitur plato est ubiq; ergo plato est parillus. et tamen arguatur a toto in loco igitur. Tertio sic non sequitur ymago est homo pictus. ergo ymago est homo. et tamen arguatur per locum a toto in modo igitur. Ad primum dicitur qd non bene arguitur quia oportet cetera manere partem a toto debet sic argui. fortes est omnis homo plato est omnis homo et sic de alijs. ergo omnis

homo est omnis homo. Deo quo ponitur talis regula: qd quando in aliqua propositione ponantur duo termini supponentes distributione distributione sigillata tunc prius debet fieri inductio ad omnia supposita primi termini et secundus debet manere idem et postea si uno supposito primi termini distributi debet fieri inductio ad omnia supposita secundi termini distributi ut fortes est omnis homo. plato est omnis homo et sic de alijs. ergo iste homo est iste homo et iste idem homo. est iste homo et ille idem homo. et sic de alijs. ergo omnis homo est omnis homo. Ad secundum dicitur qd non arguitur debite. quia debet poni constantia partem in loco. vel potest dici sicut dictum est in loco a toto in quantitate. Ad tertium dicitur qd male arguitur quia arguitur cum de terminatione destrahente.

Causa est ad cuius esse sequitur aliud secundum naturam. Et dicitur in causam materiale: formalis efficientem et finale. Causa efficiens est a qua primo fit motus ad hoc qd fiat a liquidum ut domificator est primus motor et operans ut fiat domus et faber ut fiat cutellus. Locus a causa efficiens est habitudo ipsius cause efficientis ad suum effectum. et est constructiuus et destructiuus. Constructiuus tenet sic domificator est bonus. ergo domus est bona. Maxima si causa efficiens est bona ipsum quod fit bonum est. Destructiuus sic domificator non est bonus. ergo domus non est bona maxima. Cuius causa efficiens non est bonus ipsum quod fit non est bonum et conuerso tenet locus a parte effectum ad causam efficientem. Materia est ex qua cu aliquid est permanente. et quedam transiens. permanente ut in cutello ferrum transiens ut in pane farina et aqua. et diffinitur etiam si materia est que tantum est in potentia. locus a causa materiali est habitudo ipsius ad suum effectum et est constructiuus et destructiuus. constructiuus sic ferrum est ergo arma ferrea potest esse. Maxima posita causa materiali potest esse effectus effectus

rus poni destructive sic ferrum non est ergo arma ferrea non potest esse. maxima remota causa materiali permanente tantum remouetur et eius effectus. Locus ab effectu cause materialis tenet constructive sic arma ferrea sunt. ergo ferrum est arma. una posita effectus cause materialis permanentis ponitur eius causa. Locus ab effectu cause materialis transiens tenet constructive. ut vitrum vel panis. est ergo filix vel farina fuit. Materia enim transiens non manet. sed transferitur in aliam materiam. maxima posita effectus materie transiens necesse est ipsam materiam preuiffisse.

Primo sciendum est qd consequenter determinandum est de locis a causa ad effectum et e contra. unde causa est ad cuius esse sequitur aliud secundum naturam et non capitur hic sequitur pro consecutione logica. sed pro consecutione que est secundum naturam: sic videlicet qd aliud sequitur ad aliud hoc modo secundum naturam quia secundum naturam est posterior et debet in ista diffinitione intelligi qd velius intentione propter causam finale que non habet esse reale sed solum habet esse secundum intentionem. ideo diffinitio sic est intelligenda. causa est ad cuius esse vel intentiones eius sequitur aliud. effectus. Et quatuor sunt cause due. extrinsece. scilicet materia et forma rei. et sunt due extrinsece scilicet efficientes finales. unde causa efficiens est a qua primo fit motus inesse supple realiter. Et est duplex scilicet positiua et priuatiua. positiua est a qua dependet aliquis effectus inesse fieri vel conseruari. priuatiua est que positiue nihil in se habet ad effectum sed ipsa remota non sequitur effectum. Et positiua est duplex scilicet in potentia et in actu. ut domificator dicitur causa domus in potentia qd habet artem ad faciendum domus et in actu ut domificans qd iam actu facit domus. Sciendum est secundo qd locus a causa efficiente ad suum effectum. et contra tenet respectu illius. predicator est sic vel erit bonus ut materia hoc secundum exigentiam vel habitudinem esse ad effectum. na si sic causa in potentia ad respectu effectus ubi se possit in potentia. hoc sic est in actu ad respectu effectus ubi se possit in actu. et sic de predicatore. Et qd domus est effectus et qd domus sit effectus. predicator est domus. Et sic de bona neque effectus vel predicator est domus si sit in se. sed voluerit si est effectus. Et sic de materia et sic de efficiente.

Adverte tamen q̄ quando arguitur respe-
tu istorum predicatorum bonum & malum re-
quiruntur alique conditiones: prima q̄ boni
& malum in antecedente dicantur bonitates cau-
se efficientis & in consequente bonitatem ef-
fectus & non bonitatem moralem: secunda con-
ditio q̄ dominator operetur secundum artes
meliori modo quo poterit: tertia q̄ non sit ma-
lita ex parte materie: quarta q̄ causa non ha-
beat aliquod impedimentum.

Sciendum est tertio q̄ materia sic dif-
finitur. Materia est ex qua est aliquid aliud
sic. totum compositum. Quod cuius declaratio
ne est advertendum q̄ materia capitur dupli-
citer: uno modo large pro omni illo ex quo al-
quid fit. Sicut alud sic pars illius sicut non: & sic
dicimus q̄ ferrum est materia cutelli & lapides
domus: sic capitur materia in istis locis: alio
modo capitur materia stricte pro omni illo ex
quo cum aliquo id est eius forma substantiali fit
aliquid scilicet totum compositum. Et uterque
duplex est materia scilicet permanens & tran-
siens. transiens est que postq̄ res est facta non
amplius manet nomen eius ut farina dicitur
materia transiens panis quia postq̄ panis est
factus non potest esse farina & illa non est pro-
pria materia. Sed per maneo est que postq̄ ex
ea aliquid factum est retinet nomen & manet.
ut ferrum dicitur materia cutelli: quia postq̄
cutellus est factus adhuc remanet ferrum. Et
advertit q̄ locus a materia ad effectum seu a
nominem materie ad nomen effectus debet fieri
secundum existentiam & habitudinem ipsius
materie ad effectum. nam in materia transien-
te fit respectu istius verbi fuit vel potest. ex
emplum ut farina non fuit: ergo panis non est
vel sic: farina est ergo panis potest esse. Sed in
materia permanente fit respectu huius verbi
potest: vel fuit: exemplum ut ferrum est ergo cu-
tellus potest esse. Et proportionabiliter dica-
tur de loco ab effectu ad causam.

Primo arguitur finis est causa &
si ad eius esse non sequitur aliud igitur. Se-
cundo sic: locus debet denominari a termino
inferente secundum habitudinem quas habet
ad terminum illatum: sed dicendo domus est
bona ergo dominator est vel fuit bonus ter-
minus inferens non est causa termini illati igitur.
Tertio sic si distinctio materie est boni
na sequeretur q̄ ligno ex quibus ignis efficitur
materia ignis. sed hoc est falsum igitur.

Ad primum dicitur q̄ licet ad effectum
non sequatur effectus tamen bene ad ef-
ficientem seu cognitionem. Ad secundum
dicitur quod licet in tali loco terminus infer-
rens non sit causa termini illati tamen illud
pro quo supponit terminus inferens est causa
illius pro quo supponit terminus inferens. & hoc
sufficit vel potest dici q̄ talis locus potest de-
nominari a nomine cause vel hanc effectus.

est duplex mate-
ria transiens &
permanens.

Ad tertium dicitur q̄ ligna sunt materia igitur
nisi capiendū materiam larges non capiendū
de materia proprie & stricte.

Forma est q̄ dat esse rei & conservat
eā in eē. Locus a cā formali est p̄cādo
ipsius cāe formalis ad suū effectum et
r̄z cōstructivē & de-structivē: cōstructi-
vē sic: albedo ē ergo albus est. Adversā
posita cā formali ponitur et eius effec-
tus: de-structivē sic: albedo non ē: ergo
albus non ē. Adversā remota cāfor-
malis r̄z movetur & eius effectus. Ecō-
tra vero ē de effectu cāe focalis finis
est grā cuius aliquid fit. Locus a cāfi-
nali ē p̄cādo ipsius ad suū effectū. et ē
cōstructivus et de-structivus. cōstructi-
vū sic: beatitudo ē bona. ergo virtus est
bona. malitia. cuius finis boni ē ipm
quo p̄ bonū ē. de-structivū sic: pena non
est bona ergo p̄cā non ē bonū. Adversā
ma cui? cā est mala ipsius quoqz malū
est. Ecōverso autē est de loco ab effectu
cāe finalis. Gñatio ē progressio a non
esse ad eē. Locus a gñatioe est p̄cādo
ipsius generationis ad suū generatū. &
est cōstructivus & de-structivus. cō-
structivē tener sic. gñatio domus ē bo-
na: ergo domus ē bona. maria cui? gñā-
tio est bona ipm quoqz bonū ē. de-structi-
vū sic: gñatio latronū ē mala. ergo la-
tro est malus ma. i. a. cui? gñatio mala
est. ipm quoqz gñatū malū ē. Ecōverso
autē de loco a gñatioe Corruptio ē p̄gres-
sio ab eē ad nō eē. locus a corruptione
est p̄cādo corruptionis ad corruptū. &
est cōstructivus & de-structivus. cōstructi-
vū sic: corruptio antichristi ē bona. er-
go antichristus ē malus. Adversā cui?
corruptio ē bona ipm corruptū malū
est: de-structivū sic: corruptio domus est
mala. ergo domus est bona. Adversā
cui? corruptio mala est ipm quoqz bo-
nū est. & ecōverso ē de loco a corrupto.

Sciendum est primo q̄ forma est que per se
rei & ipsam conservat in esse & sic intel-
ligi forma ē q̄ dat et rei sup̄: e. for. sicut & in-
telligit. & hoc differt a cā materialis q̄ dat
materialiter & ipm cōstructivū. Et advertit

est efficienter & finalis sup̄: p̄cādo q̄ dō cōser-
vant rem in esse. Et est duplex scilicet sublevis & ac-
cidentalis. sublevis est q̄ dat et sublevis seu sim-
pliciter ut aia. Accidentalis est q̄ dat et acci-
dentale seu q̄m qd ut albedo nigre 10 & p̄prie
fm illam sumit locus a cā formali q̄ sit p̄prie
inter abstractū & p̄cādo. q̄ abstractū est cā
formalis saltem in denotando. Et locus a cā
for. nati seu a nōle cause formalis affirmati-
vū & negativū quibz p̄cādo observatio.
prima est q̄ circa cā formalem nō sit factus
miraculū. scilicet q̄ sit sufficiens denotare subm
q̄ sic arguendo. albedo circa quā nō factus
miraculū sufficiens denotare subiectū. ergo
albus est negativū sic. ut albedo non ē. ergo
albus nō est. Et locus ab effectu cause forma-
lis seu a nōle effectus cause formalis & etiaz
dupl̄ videtis affirmativū: ut albus ē. & albedo
est. & negativū tener ut abus cōstructionis ob-
servatio. prima ē q̄ nō sit factus miraculū.
scilicet q̄ a formali sit sufficiens denotare sub-
iectū. ut bene sequitur albus est ergo albus ē. &
quā nō est factus miraculū & nō est sufficiens
denotare subiectū nō est. & solum tener ut lo-
ci respectu verbi est secundū adiacens.

Sciendum est secundo q̄ finis est
p̄cādo q̄ sit aliquid finis est in intentione mo-
verit efficienter & p̄cādo aliquid. Et effectus cause
finalis ē modū ordinari ad hūmāne vel se-
licet ut finis: scilicet modū ordinata ad hūmāne
dicunt effectus virtutes & bone opera-
tiones. Et locus a cā finali ad suū effectum
& est talis respectu: scilicet p̄cādo p̄cādo: bonū
malū & bonū & negativū. & negat ut. affir-
mativū & negativū. & bonū ergo virtus ē bo-
na. & hoc q̄ sit finis. & sic line illo effectu
q̄ si potest esse finis. & sic sequitur creator
est bonus ergo creator maxima. cuius finis
boni est ipm quoqz bonū ē. negativū sic. vana-
tatio nō est bona. & negativū nō est bonum
maxima. cui? finis. & negativū ipm quoqz non
est bonū. Et ab effectu ad cā finali: & affir-
mativū & negativū. & negativū virtus est bo-
na: ergo felicitas est bona. & hoc q̄ sit effectus nō
p̄cādo esse sine cā ut creator est bona ergo crea-
tor est bonus. negativū sic. p̄cādo nō est bonum
ergo vana nō est bona. & hoc ut intelligi p̄-
prie dōmū arguendo. & sic per se idem sine
quo talis finis nō potest acquiri q̄ si arguatur
ab effectu per accidens. & sic quo talis finis po-
test acquiri nō potest acquiri. & non sequit̄ inebri-
tio nō est bona. & negativū nō est bona.

Sciendum est tertio q̄ generatio est
p̄gressio. & generatio dicitur esse ad esse. & corrup-
tio est p̄gressio. & est generatio de esse ad non
esse. Et sic patet q̄ non capitur hic p̄gressio p̄-
motu locali sed metaphisice. p̄ mutationem
partem etiam q̄ capitur hic generatio large p̄
cognitionem rei. sine illa res sit substantialis
sive accidentalis. Et advertit q̄ locus a gñatioe

ratione ad gñatum & eōtra tenent respectu
aliorum predicatorum bonum & malum & tenent
tam affirmativū q̄ negativū. & generatio bo-
nus est bona. ergo domus est vel erit bona.
maxima cuius gñatio est bona. ipm quoqz bo-
num est. negativū sic. & generatio vici nō est
bona. ergo vici nō est bonum. Et p̄babiliter
dicatur de loco a gñatioe ad gñationem ut do-
mus est bona. ergo gñatio est vel fuit bona.
Sicut dicatur de loco a corruptione ad corruptū
p̄cādo: & mutando bonum et malum. exemplū
ut mors xpi fuit mala: ergo xps fuit bonus.
maxima. cuius corruptio est mala ipm quoqz
bonum est. negativū sic. mors xpi non fuit bo-
na. ergo xps non fuit malus. & sic dicatur de
loco a corrupto ad corruptionem. Et advertit
q̄ boni et malum nō capitur p̄ bono et malo
lo nature seu modi gñationis vel corruptio-
is sed capiuntur pro bono et malo finis. sic q̄ e-
merat. o. il. ut est bona qui consequitur suam
ad quā generatio ordinatur.

Arguitur sic primo non sequitur
albedo est ergo partes est. et tamen arguitur
p̄cādo a causa formali ad suū effectum q̄
albedo est forma & partes dicitur albus.

Secundo sic. non sequitur medulla apertum
est bona. ergo sanitas est bona. cū hūmāne possit
esse verum sine p̄cādo. & sic arguitur p̄cādo cā
finalis ad effectum. Tertio sic. nō sequitur
mors xpi fuit bona q̄ p̄eam redempti sumus
ergo xps fuit malus. ut et sic arguitur p̄cādo
& corruptione ad corruptum.

Ad primum dicitur q̄ indebitē ar-
guitur q̄ talis locus solum sit iter p̄cādo et
abstractū. Ad secundum q̄ in tali loco debet
argui fm existentiam finis ad effectū et econ-
tra ut si finis nō sit simul cum efficiente ut ar-
gui respectu futuri ut medicina est bona: er-
go sanitas erit bona. Ad tertium q̄ sic mors
xpi fuerit bona quo ad nos tñ fuit mala quo
ad ipm q̄ fuit destructiva ipsius xpi.

Causa ut hic sumitur est operatio
rei sive epe: cū ipm ut equitare est
operatio equi & secare securis. Locus
ab vsibus est habitudo ipsius opera-
tionis ad id cuius est operatio sive vsus
et est constructivus et destructivus.
ergo equus est bonus. maxima cuius
vsus bonus est ipsum quoqz bonū ē
destructivū sic. occidere hominē ma-
lum est. ergo occisor est malus. Ad-
versā cuius vsus malus est ipm quoqz
q̄ vsitari in malum est. econtra si de
loco ab vsitatio. Communiter acci-
ditur

duplex. & sōlo

dentia sunt duplicia. quedam enim sunt quae
aliqui se consequuntur et alii non: ut com-
mes et adulter. et ab his non sumitur lo-
cus dialecticus. sed sophisticus. alia sunt
quorum unum sequitur ad aliud ut peni-
tere sequitur ad delinquere et ab his sumit-
ur locus dialecticus. et tenet construc-
tive et destructive. constructive sic. iste penitet ergo deliquit. maxima. si
contra accidit posterius inest et pri-
mum infuit destructive sic. iste non deli-
quit ergo non penitet. maxima. si com-
muniter accidit prius non inest
et posterius non inest

Secundo scilicet est quod vno ut hic capit est
opatio ad quae res aliqua per se ordinat ut
equitare dicitur opatio equi. secare dicitur opa-
tio securis et illud quod ordinat per se ad tale opa-
tionem vocatur virtutem ut equi virtutem de edra-
re et securis de secare. Et si quis dicit secare
est ita bene et melius ab ipse secare sicut a se-
cure quod non est ita bene virtutem sicut securis. Et
def negatio affirmatio quod non est per se ordinat ad ta-
lem opationem sicut securis. non non est ita bene vir-
tutem. Et hoc locum ab illius est virtutem ipsi vno ad
virtutem et tenet affirmative et negative res-
pectu istorum predicatorum boni et mali. ut equita-
re est bonum. equus est bonum. maxima. cuius vno
est bonum. ipsum quoque bonum est negative ut equita-
re non est bonum. equus non est bonum. maxima.
cuius vno non est bonum ipsum quoque non est bonum.
Et sic tenet locus ab illis ad vnum scilicet affir-
mative et negative. Et adverte quod ille locus est
ab illis in numero plurali eo quod vno virtutem
est plures vno et non quod terminus inferens sic
pluralis numeri.

Sciendum est secundo quod duplicia
sunt contra accidentia. quaedam sunt quae sunt alii
et non semper nec ut plurimum se consequuntur: vna
quae est virtutem est. et in istis sumitur locus sophi-
sticus. Alia sunt quae sunt per se ut plurimum se conse-
quuntur ut penitere et peccare. et in istis sumitur
locus dialecticus. Et adhuc sunt duplicia. quae
quaedam sunt quae sequuntur per eodem tempore. ut inter
posse terre diametraliter inter solem et lunam
est eclipsis lune. et in istis arguitur respectu
eiusdem copule. Alia sunt quae sequuntur pro-
prie diversis temporibus ut penitere et peccare. et
in istis non arguitur respectu eiusdem copu-
le. unde locus a contra accidit habet habitudo
vno communiter accidentium ad reliquos
et tenet affirmative et negative. affirmative ut
peccatus penitet. ergo peccavit. negative. ut pe-
trus non peccavit. ergo non penitet. Et ad-
verte quod qui arguitur affirmative debet acci-
pi potest pro termino inferente. et quando

de loco ab illis.

de loco a contra
accidentibus

arguitur negative debet accipi prius pro ter-
mino inferente ut peccare est prius quod penitere.
Sciendum est tertio quod multi loci
ad istos locos reducuntur ut dicunt aliqui lo-
gici. dicunt enim quod consequentia quae arguitur
a tota copulativa ad quamlibet eius partem
secundum intelligitur per locum a toto in quan-
titate et ad ipsum reducitur. et ista quae arguitur a
parte distinctiva ad totam distinctivam redu-
citur ad locum a parte subiectiva ad totum. Et
sed hoc non videtur esse verum. Primo quod ta-
les loci non sunt per se formales ille autem per se
formales per se. Item in locis terminus inferens
nunquam ponitur in parte quod est in illis per se
sed per se quae sit a toto collectiva ad suam partem
reducitur seu intelligitur per locum a toto in-
tegrali ad suam partem. et tenet eodem modo sic
respectu istius verbi est secundum adiacentis et
respectu prius principalis ut bene sequitur ex-
cercitus est. ergo hoc est. sed non sequitur exer-
citus est. ergo equus est. Et si quis dicit de lo-
cis qui sunt ab ascendente ad per se. Et def quod
non distinguuntur ab aliis locis.

Primo sic arguitur secare est finis
securis. ergo sic arguendo secare est bonum. er-
go securis est bona crit locus a causa finali ad
suum effectum. Secundo sic. non sequitur
dixit penitere ergo de peccavit. Tertio sic
plures sunt loci a contra omnibus substanti-
am et enumerati sunt. ergo illa omnino non
est bona.

Dicitur ad primum quod secare potest
considerari dupliciter. primo modo ut est in in-
tentione agentis. et sic per se finis. alio modo
ut est operatio per se. et sic per se virtutem
et sic virtutem. Et sic per se habeo pro inco-
venienter aliquid. et sic per se virtutem formari per
diversos locos. et sic per se virtutem et pe-
nitere potest. et sic per se vno modo large
et idem est. et sic per se habere. vel se ha-
bere per modum virtutem. et sic per se dicitur de
vno penitere. et sic per se virtutem ut est habere
disponitiam ad peccatum. et sic deum non
penitit. Et sic per se dicitur quod si sint alii
loci reducuntur ad istos. vel per istos intelli-
guntur.

Sequitur de loco extrinsecis quid
autem sit locus extrinsecus dicitur est
prius. Locus autem extrinsecus
alius est ab oppositis. alius a maiori
alius a minori. alius a simili alius a p-
portionione alius a transumptione ali-
us ab auctoritate. Item oppositorum
quattuor sunt species. scilicet relatio con-
trarietas privatio et contradictio. Re-
lativae opposita sunt quorum alterum

sine altero non potest esse. Locus a re-
lativae est habitudo unius relativorum
ad aliud. Et est constructivus et destru-
ctivus. constructivus sic. pater est er-
go filius est. et filius est ergo pater est
marina. posito vno relativorum neces-
sario ponitur et reliquum. Destructivus
ut sic pater non est ergo filius non est
et econverso. marina. Remoto vno re-
lativorum remouetur et reliquum. Lo-
cus vero a relativae oppositis tenet so-
lū destructive sic. sorres est pater pla-
tonis ergo non est filius eius. Contra-
rietas est contrariorum oppositis ut
albus et niger. contrariorum quedam
sunt mediata. ut albus et nigrum in-
terque sunt medij colores. Quedam
vero immediata: ut sanum et egrum
circa animal. Locus a contrariis est
habitudo unius contrariorum ad re-
liquum et tenet constructive et destru-
ctive. constructive sic. hoc aial est sa-
num. ergo non est egrum. marina. Posi-
to vno contrariorum remouetur reliquum
destructive tenet contra in contrariis
mediatis cum constantia subiecti ut hoc
aial est sanum. ergo est egrum. marina
Remoto vno contrariorum ponitur re-
liquum subiecto manente que autem sunt
privative opposita dicitur est prius.

Sciendum est primo quod consequenter deter-
minandum est de locis extrinsecis. Et
de loco extrinsecis est quod terminus inferens
est idem importat nec vnum denotat
sed alio modo aliquid modum essendi in. et sunt
septem scilicet ab oppositis. a maiori. a minori. a
simili. a portione. a transumptione. et ab au-
toritate. Unde locus ab oppositis dividitur
in quatuor opposita scilicet relatio. co-
trarietas. privatio. et contradictio. inter que pri-
mo dicendum est de loco a relativae oppositis.
Et relatio est quorum totum esse est ad aliud
et est habitudo ad aliud ut pater
et filius. Unde locus a relativae est habitudo
vno relativum ad reliquum tenet affirmative
et negative respectu istius verbi est scilicet adia-
centis vel tertio adiacentis. et respectu alius
transcendentis ut si pater est filius est. si pater
non est filius non est. maxima potest vno re-
lativum ponitur et reliquum. et destructivus vno

relativorum destruitur et reliquum. Unde per lo-
co a relativae oppositis ponitur talis regula. si
vno relativae oppositorum vere affirmatur de
aliquo singulari singulariter et vnooc tenet
et alterum debet vere negari ab eodem ut pe-
trus est pater platonis ergo non est filius eius
Sciendum est secundo quod contraria
sunt duplicia scilicet mediata et immediata. Im-
mediata sunt quorum necesse est alterum inesse
suo proprio subiectibili ut sanum et egrum res-
pectu animalis. Sed mediata sunt quorum non
est necesse alterum inesse suo proprio subiecti-
bili ut albus et nigrum. Unde pro loco a con-
trariis ponuntur aliquae regulae. Prima est quod
ab affirmatione vno contrariorum de aliquo
subiecto ad negationem alterius de eodem sub-
iecto valet consequentia. modo adatur ista
particula. in qualibet parte et positio per se sit
copula per se si praeterit praeterit. si futuri fu-
turi ut sorres in qualibet tempore per se par-
te est albus ergo non est niger. et quod debeat po-
ni ista particula patet quia non sequitur sor-
tes fuit albus ergo non fuit niger. dato quod heri
fuerit albus albus et ante heri fuerit niger. Se-
cunda regula negativa vno contrariorum
mediatorum ab aliquo subiecto ab affirmatio-
nem alterius de eodem subiecto est bona per se
ponendo constantiam subiecti et bene sequit
sorres est et non est sanus. ergo est eger. Notan-
ter dicitur contrariorum immediatorum quia
in contrariis mediatis non valet ut non sequit
sorres est et non est niger. ergo est albus et secun-
dum illas regulas sit locus a contrariis tam
mediatis quam immediatis.

Sciendum est tertio quod dubium est
an per istas regulas arguatur affirmative vel
negative ut sic arguendo sorres est albus. ergo
non est niger. Respondetur probabiliter quod ma-
gis videtur arguere negative quam affirmative
quia argumentationes videntur accipere de
nominatione a parte. Et adverte quod locus con-
trariis potest fieri adhuc vno alio modo quod prius
fuerit dictum ponendo plura contraria tam in
ascendente quam in parte. Pro quo ponitur talis
regula. si vnum extremum vno contrarietatis
sit verificabile de extremo alterius contrarietatis
et reliquum vere aliquo ut iusticia est virtus
ergo in iusticia est vicium. et tenet tribus condi-
tionibus observatis. prima est quod arguatur in
predicatis per se ideo non sequitur albus est
vulce. ergo nigrum est amarum. Secunda quod vno
extrema vno contrarietatis non coincidentur de-
fectu cuius non sequitur illiberalitas est virtus
ergo prodigalitas est virtus. Tertia quod vno
sit idem genus oppositionis scilicet extremi ad ex-
tremum medij ad medium. defectu cuius non
sequitur illiberalitas est defectus. ergo libera-
litas est super habundantia. Et alii addit ali-
am conditionem puta quod ponatur contraria sub

Duplicia sunt
contraria.

dentia sunt duplicia. quedam enim sunt q
aliqui se consequunt et aliiq non: ut co
mes et adulter. et ab his non sumit lo
cus dialecticus. sed sophisticus. alia sunt
quorum unum se sequitur ad aliud ut peni
tere sequitur ad deliquisse et ab his sumit
tur locus dialecticus. et tenet construc
tive et destructive. constructive sic. iste penitet ergo deliquit. maxima. si
contra accidit posterius inest et pri
mum inest destructive sic. iste non deli
quit ergo non penitet. maxima. si com
muniter accidit prius non inest
et posterius non inest

Sumo scilicet ut est qd visus ut hic caput est
opatio ad quod res aliqua se ordinat ut
equitare dicitur opatio equi. secare dicitur opa
tio securis et illud quod ordinat se ad tale opa
tionem vocat vltatam ut equus dicitur vltatam de equa
re et securis de secare. Et si quis dicat secare
est ita bene et melius ab ipse secare sicut a se
cure qd hoc est ita bene vltatam sicut securis. Et si
dicitur negatio prius qd hoc non se ordinat ad ta
lem opationem sicut securis. id non est ita bene vltatam.
Et hoc locus ab eibus est hircudo ipse visus ad
vltatam et tenet affirmative et negative res
spectu istorum predicatorum bonum et malum. et equita
re est bonum. et equus est bonum. maxima. cuius visus
est bonum ipsum quod bonum est. negative ut equita
re non est bonum. et equus non est bonum. maxima.
cuius visus non est bonum ipsum quod bonum est.
Et sic tenet locus ab vltato ad visum scilicet affir
mative et negative. Et adverte qd ille locus est
ab vltato in numero plurali eo quod vltatam est
plurale visus et non quod terminus inferio sit
pluralis numeri.

Sciendum est secundo qd duplicia
sunt contra accidentia. quodam sunt qd sunt aliiq
et non semper nec ut plurimum se consequunt: quia
quod esse forte est. et in istis sumit locus sophi
sticus. Alia sunt que se ut plurimum se conse
quunt ut penitere et peccare. et in istis sumit
locus dialecticus. Et adhuc sunt duplicia. quod
quodam sunt qd sequuntur per eodem tpe. et inter
posse terre diametraliter inter solem et lunam
est eclipsis lune. et in istis arguitur respectu
eiusdem copule. Alia sunt qd sequuntur pro
diversis temporibus ut penitere et peccare. et
in istis non arguitur respectu eiusdem copu
le. unde locus a contra accidit ut habitudo
vltatis communiter accidentium ad reliquum
et tenet affirmative et negative. affirmative ut
petrus penitet. ergo petrus auit. negative. ut pe
trus non peccavit. ergo non penitet. Et ad
verte qd arguitur affirmative debet acci
pi potest pro termino inferio. et quando

de loco ab ipso

de loco a contra
accidentibus

arguitur negative debet accipi prius pro ter
mino inferio ut peccare est prius qd penitere.

Sciendum est tertio qd multi loci
ad istos locos reducuntur ut dicunt aliqui lo
gici. dicunt enim qd consequentia qua arguitur
a tota copulativa ad quamlibet eius partem
seorsum intelligitur per locum a toto in quan
titate et ad ipsum reducitur. et prius qua arguit a
parte distinctiva ad totam distinctivam redi
citur ad locum a parte subiectiva ad totum. Et
sed hoc non videtur esse verum. Primo quod ta
les loci non sunt prius formales ille autem prius sunt
formales prius. Item in locis terminis inferio
non ponitur in parte quod sit in illis prius
sed prius que sit a toto collectiva ad suam partem
reducitur seu intelligitur per locum a toto in
tegraliter ad suam partem. et tenet eodem modo scilicet
respectu istius verbi est secundum adiacentis et
respectu partium principalis ut bene sequitur. et
tercitus est ergo hoc est. sed non sequitur ex
tercitus est: ergo equus est. Et si quis dicat de lo
cis qui sunt ab ascendente ad prius. Et dicit qd
non distinguuntur ab alijs locis.

Primo sic arguitur secare est finis
securis. ergo sic arguendo secare est bonum. er
go securis est bona cum locus a causa finali ad
suum effectum. Secundo sic. non sequitur
denique penitet ergo de peccavit. Tertio sic
plures sunt loci a conomitantibus substan
tiam qd enumerari sunt. ergo illa diuisio non
est bona.

Dicitur ad primum qd secare pot
considerari dupliciter. Primo modo ut est in in
tentione operantis. Et sic dicitur de
ut est operatio actus. Et sic dicitur
citur visus. deo. Et sic habeo pro inco
venienti aliquo. Et sic dicitur formari per
diversos locos. Et sic dicitur qd pe
nitere potest. Et sic dicitur modo large
ut idem est. Et sic habere. vel se ha
bere per modum. Et sic dicitur de
um penitet. Et sic dicitur ut est habere
dupliciter. Et sic dicitur. Et sic dicitur non
penitet. Et sic dicitur qd si sint alij
loci reducuntur ad istos. vel per illos intelli
guntur.

Sequitur de locis extrinsecis quid
autem sit locus extrinsecus dicitur est
prius. Locus autem extrinsecus
alius est ab oppositis. alius a maiori
alius a minori. alius a simili alius a p
portione alius a transumptione alij
us ab auctoritate. Item oppositorum
quattuor sunt species. scilicet relatio con
trarietas privatio et contradictio. Re
lativae opposita sunt quatuor aliterum

sine altero non potest esse. Locus a re
lativus est habitudo unius relativorum
ad aliud. Et est constructivus et destru
ctivus. constructivus sic. pater est er
go filius est. et filius est ergo pater est
maxima. posito uno relativorum neces
sario ponitur et reliquum. Destructivus
ut sic pater non est ergo filius non est
et econverso. maxima. Remoto uno re
lativorum remouetur et reliquum. Lo
cus vero a relatiue oppositis tenet so
lū destructive sic. fortes est pater pla
tonis ergo non est filius eius. Contra
rietas est contrariorum oppositio ut
albus et niger. contrariorum quedam
sunt mediata. ut albus et nigrum in
terque sunt medij colores. Quedam
vero sunt immediata: ut sanum et egrum
circa animal. Locus a contrariis est
habitudo unius contrariorum ad re
liquum et tenet constructive et destru
ctive. constructive sic. hoc aial est sa
num. ergo non est egrum. maxima. Posi
to uno contrariorum remouetur reliquum
destructive tenet contra in contrariis i
mediatis cum constantia subiecti. hoc
aial est sanum ergo est egrum. maxima.
Remoto uno contrariorum ponitur re
liquum subiecto manente que autem sunt
privatiue opposita dicitur est prius.

Sciendum est primo qd consequenter deter
minandum est de locis extrinsecis. An
de locis extrinsecis est qd terminus inferio
est prius idem importat nec unum denotat
et in alio finem aliquem modum essendi in. et sunt
septem scilicet ab oppositis. a maiori. a minori. a
simili. a pportione. a transumptione. et ab au
thoritate. Unde locus ab oppositis dividitur
in quatuor opposita scilicet relatiua. co
traria. privatiua. et contradictoria. inter que pri
mo attendendum est de loco a relatiue oppositis.
Isti relatiui sunt quorum totus esse est ad aliud
id est habent habitudinem ad aliud ut pater
et filius. Unde locus a relatiue est habitudo
unius relativum ad reliquum tenet affirmative
et negative respectu istius verbi est scilicet adia
centis vel termini adiacentis. et respectu alij
transcendentis vel si pater est filius est. si pater
non est filius non est. maxima. posito uno rela
tivorum ponitur et reliquum vel destructivus uno

relativorum destruitur et reliquum. Unde pro lo
co a relatiue oppositis ponitur talis regula. si
vni relativum oppositorum vere affirmetur de
aliquo singulari singulariter et vnioco teno
tate alterum debet vere negari ab eodem ut pe
trus est pater platonis ergo non est filius eius
Sciendum est secundo qd contraria
sunt duplicia scilicet mediata et immediata. Im
mediata sunt quorum necesse est alterum inest
suo proprio susceptibili ut sanum et egrum res
pectu animalis. Sed mediata sunt quorum non
est necesse alterum inesse suo proprio suscepti
bili ut albus et nigrum. Unde pro loco a con
trariis ponitur alique regula. Prima est qd
ab affirmatione vni contrariorum de aliquo
subiecto ad negationem alterius de eodem sub
iecto valet consequentia. modo adatur ista
particula. in qualibet parte est. postea prius si sit
copula prius si preteriti preteriti. si futuri fu
turi ut fortes in qualibet tempore prius par
te est albus ergo non est niger. et qd debeat po
ni ista particula pater quis non sequitur for
tes fuit albus ergo non fuit niger. dato qd heri
fuerit albus albus et ante heri fuerit niger. Se
cunda regula negatiue unius contrariorum i
mediatorum ab aliquo subiecto ab affirmato
nem alterius de eodem subiecto est bona. prius
ponendo constantiam subiecti ut bene sequit
fortes est et non est sanus. ergo est eger. Notan
ter dicitur contrariorum immediatorum quia
in contrariis mediatis non valet ut non sequit
fortes est et non est niger. ergo est albus et scilicet
dum illas regulas sit locus a contrariis tam
mediatis qd immediatis.

Sciendum est tertio qd dubium est
an in illas regulas arguatur affirmative vel
negative ut sic arguendo fortes est albus. ergo
non est niger. Respondetur probabiliter qd ma
gis videtur arguere negative qd affirmative
quia argumentationes videntur accipere de
nominatione a parte. Et adverte qd locus con
trariis potest fieri adhuc uno alio modo qd prius
fuerit dicitur ponendo plura contraria tam in
ascendente qd in parte. Pro quo ponitur talis
regula. si unum extremum prius contrarietatis
sit verificabile de extremo alterius contrarieta
tis et reliquum vere aliquo ut iusticia est virtus
ergo in iusticia est viciu. et tenet tribus condi
tionibus observatis. prima est qd arguatur in
predicatis per se ideo non sequitur albus est
dulce. ergo nigrum est amarum. Secunda qd abo
extrema unius contrarietatis non commencentur
sub uno extremo alterius contrarietatis. de
fectu cuius non sequitur illiberalitas est viciu
ergo prodigalitas est virtus. Tertia qd viciu
sit idem genus oppositionis scilicet extremum ad ex
tremum medij ad medium. defectu cuius non
sequitur illiberalitas est defectus. ergo libera
litas est super habundantia. Et alij addit ali
am conditionem puta qd ponatur constantia sub

Duplicia sunt
contraria.

lecti. sed hoc non est nec esse cum arguit l. p. d. casus per se.

Arguitur primo secundum ista relatiua pater et filius sumitur locus a relatiua. ergo non sumitur locus a relatiua opposita. Secundo sic. non sequitur omnis homo est vnus. ergo nullus homo est mortuus. et tamen arguitur ab affirmatione vnus contrarij ad negationem alicuius igitur. Tercio sic. non sequitur hoc oratio homo alius non est negatiua ergo est affirmatiua cum antecedens sit verum et consequens falsum.

Prima n dicitur qd relatiua posita ut capi dupliciter. vno modo secundum conuenientiam qua habent adinuicem et sic non sumitur locus a re. alio modo p. r. pugnantia qua habent de eodem respectu e. videlicet. et sic sumitur locus a re. relatiua opposita. nam relatiua opposita sunt que non possunt verificari de eodem respectu eiusdem. Ad secundum dicitur qd indubie arguitur quia arguitur a minore ad magis amplius. Ad tertium dicitur qd non bene arguitur quia non arguitur respectu proprij susceptibilis quia ratio oratio homo alius non est nata esse affirmatiua nec negatiua.

Que aut sunt priuatiue opposita dicitur et prius. Locus a priuatiue oppositis est habitudo priuationis ad habitus vel habitus ad priuatiue et tunc constructiue ut ist. e videns. ergo non est cecus. vel e cecus ergo non e t videns maxima positi o vno priuatiue oppositorum circa aliquod subiectum ab eo remouetur reliquum destr. a iue non tenet nisi cum constantia subiecti et cum tempore determinato a natura carulus enim non dicitur videns neqz cecus ante nonum diem. Epuer non dicitur edentulus ante tempus deterrimam a natura. Contradictio est oppositiua cuius secundum se non est dare medium. Locus a contradictorio e oppositis est habitudo vnus contradictorie oppositorum ad reliquum ut forem sedere est verum ergo forem non sedere est falsus. Ad hanc. si vnus contradictoriorum est verum reliquum erit falsum.

Etendum est primo qd pro loco a priuatiue oppositis ponuntur alique regule. Prima est ab affirmatione vnus prima

riue oppositorum de aliquo subiecto ad negationem alterius de eodem subiecto. hoc additio qualibet pte igitur. valet oia. et loca in qua libet parte igitur pntis est videns. ergo fortes non est cecus. et sic fiat in alijs copulis. Est tamen aduertendum qd si arguimus p istum locum et per locum a contrariis et ppositiuis modis. ibus debemus cauere ne modus negatiue. ideo non sequitur fortes possibiliter est videns. ergo fortes non possibiliter est cecus. sed sic ergo fortes possibiliter non est cecus. Secunda regula a negatione vnus priuatiue oppositorum ad affirmationem alterius posita constantia subiecti suscipibilis est tempore determinate a natura valet consequentia ut bene sequitur fortes non est videns et natus est videns. et habet tempus determinatum. ergo est cecus. et hoc maxime in numero singulari. quia in numero plurali si dicitur non enim sequitur isti non sunt videntes. et nati sunt videre et habent tempus determinatum. ergo sunt cecus. et antecedens potest esse verum sine consequente posito qd vnus sit cecus et alius videns.

Sciendum est secundo qd pro loco a contradictorio ponuntur alique regule.

Prima qd a negatione vnus contradictoriorum de aliquo subiecto ad affirmationem alterius est bona consequentia ut fortes non est non habet. et forte est homo. et si quis dicit non sequitur chimera non est homo ergo chimera est non habet. et alio est verum et pmo falsum cum subiectis ois p nullo supponat in pponere affirmatiua. etiam arguit a pponere. hinc dicitur res causas veritatis ad pponere. hinc dicitur vnam cam veritatis. ideo non hinc arguit. Et oibus istis qd ppo affirmatiua de predicato infinito eo modo qd vera sicut ppo negatiua de predicato finito et habet res causas veritatis. id ab vna ad aliam etiam valet oia. Etendum est tunc qd qd arguit ab affirmatiua ad negatiua qd arguit in pponere de inesse. et qd totum predicatum infinitum et qd copule in antecedente ad al ista pntis in qua libet pte igitur pntis. p. et ceteri vel futuri et hoc pntis exigentiam copule.

Sciendum est tertio qd quando arguitur a negatiua ad affirmatiua subiecto manente eodem et predicato variato penes finitum et infinitum valet oia. vbi modo totale predicatum infinitum et qd subiecti vel predicati antecedenti non supponat confuse tantus. et bene sequitur ois homo non est iustus. ergo ois homo est non iustus. Dicitur notanter. vbi modo totale sicut enim infinitum. id non sequitur homo non est lignum a hum. ergo homo est lignum non album. dicitur vbi modo non ponatur aliquis terminus supponens confuse tantus. ideo r. d. sequitur cuiuslibet homo alius non est alius ergo cuiuslibet homo alius est non alius est

antecedens sit verum et pmo falsum et qd a hinc sit verum pte qd ista est vera cuiuslibet homo alius non est. ergo ista erit vera cuiuslibet homo alius non est. alius non est alius cum sint euides qualitates et consimilibus terminis eodem modo supponentibus.

Arguitur sic primo non sequitur anima intellectiva sortis inouetur. ergo anima intellectiva sortis non quietat. et tunc arguitur p locum a priuatiue oppositis igitur alius pbatur qd posito qd manus sortis moueat et pes eius quietat. tunc alius est verum et pmo falsum. Et sic non sequitur isti duo non sunt videntes demonstrando eorum et v. dentem. ergo isti duo non sunt cecus et tamen arguitur p locum a priuatiue oppositis igitur. Tercio sic non sequitur a hinc non est homo ergo homo cum alius sit verum et pmo falsum. et ista arguitur p locum a contradictorio igitur.

Ad primum dicitur qd non sequitur anima sortis quietat. Et sic ergo anima sortis quietat. Et sic dicitur qd talis loci non dicitur in numero plurali ut visum est in textu. Ad tertium dicitur non bene arguitur eum subiecti supponat confuse tunc modo. vbi dicitur qd videns est qd quando arguitur a negatiua ad affirmatiua variato predicato penes finitum et infinitum ne subiectum supponet confuse ista.

Sursum alia opposita qd dicitur disparata qd si sunt opposita scilicet aliquo gen. predic. e oppositionis scilicet subiecti ut homo et alius et a talibus sumitur sic argumentus fortes est homo. ergo non est alius.

Maxima de quocumque dicitur vnum disparatorum abstractiue ab illo eodem renouetur et reliquum. Dicitur notanter abstractiue qd si coherere sumeretur tunc non sequeretur qd non sequitur hoc est album. ergo non est quantum sed bene sequitur hoc est albedo. ergo non est quantitas. Ad hanc ut hic sumitur est quod supraponitur alicui in potentia et virtute. minus est quod ei supponitur. Locus a maiori e habitudo ipsius maioris ad minus et e semper destructiue ut rex non potest expugnare castrum ergo nec miles. Ad hanc. si id quod magis videtur inesse non inest nec id quod minus videtur inesse inest. Locus a minori e habitudo minoris ad maius et est constructiue ut miles non potest expugnare castrum ergo rex non potest

ruina si id quod minus videtur inesse inest et id quod magis videtur inesse inest. Similitudo est rerum differentium eadem qualitas. Locus a simili est habitudo vnus similitudum ad reliquum et tenet constructiue et destructiue. constructiue sic. sicut r. simile inest homini. ita humibile inest equo. sicut risibile inest homini ut proprius ergo humibile inest equo ut proprium. maxima de similibus idem est indicium destructiue sic. sicut risibile inest homini. ita humibile inest equo sed risibile non inest homini. ut genus ergo nec humibile inest equo ut genus maxima. De similibus idem est iudicium.

Etendum est primo qd disparata que sed liguntur p opposita sic diffinitur sunt que non possunt verificari de se invicem. ut homo et alius. vnde p loco a disparata ponit talis regula ab affirmatione vnus disparatorum de aliquo subiecto ad negationem alterius e bona consequentia ut bene sequitur fortes est homo. ergo fortes non est alius. et debet intelligi ista regula in abstractis et concreta. predicamenti substantie quia in concretis accidentium non oportet qd valet ut non sequitur hoc est album. ergo non est dulce cum antecedens possit esse verum sine consequente. sicut bene sequitur an abstractis. ut albedo est dulce. ergo non est nigredo. Et quo sequitur qd facit do istum locum a disparatis oportet ponere disparata a parte predicati et non a parte subiecti. ideo non sequitur albedo est qualitas. ergo nigredo non est qualitas. hoc quando predicatum non singularisatur qd tunc bene sequitur ut albedo est haec qualitas. ergo dulce ergo non est haec qualitas.

Sciendum est secundo qd maius capit dupliciter. vno modo p fortiori et minus p debilitati. et sic non capiuntur hic. alio modo capitur maius p illud qd huiusmodi apparuit in eandem alicui subiecto minus p illo qd huiusmodi apparuit in eandem subiecto. ut debellare castrum huiusmodi apparuit eandem qd debellare castrum ceteris partibus. Et debellare. quia id huiusmodi apparuit eandem qd debellare castrum. Et locus a maiori tenet destructiue tripliciter. Primo modo comparando vna predicata duobus subiectis ut rex non potest debellare castrum. qd nec miles. Secundo comparando vna predicata vni subiecto ut rex non potest debellare castrum. qd miles non potest debellare totam provinciam. Sed locus

de loco a disparatis

de loco a maiori et minori

de loco a contradictorio

de priuatiue oppositis

Et sic est finis huius tractatus.

Illogismorum alius de monstrariuus. alio modo dyalect. cas. alius sophticus suu' linguosus. Sillogismus demonstrat'

est qui ex primis veris et immediatis est sillogizatus aut ex talibus per que aliqua prima et vera principiu' sue cognitionis sumpserunt. dyalecticus est qui ex probabilius est sillogizatus. Sophisticus ut diffinitur ab aristotele in elenchis est qui apparet esse sillogizatus et non est aut qui est sillogizatus sed non est conueniens rei.

Sciendum est primo q' post q' determinatum est de sillogismo dyalectico et locis dyalectico. hic consequenter in isto sexto tractatu determinandum est de sillogismo sophistico qui est subiectum huius scientie. et eius p' huius passio est generatum assensus falsi vel erronei. Et si quis dicat falli sunt subiecti huius scilicet cum talis scia denominet a falli. Responsetur q' non sequitur unde falli non est subiectum sed est bene confirmatio sillogismi sophisticus sicut locus est confirmatiuus argumenti dyalectici. et utilitas huius scie est cognoscere defectus sillogismorum sophisticorum. unde sillogismus sophisticus est q' est apparet et non existens apparet supple. bonus vel pbatiuus et non existens supple. talis qualis apparet. Et aduerte q' in quolibet sillogismo sophistico siue elenchis sophisticus que sunt cause scz causa apparentie et causa defectus. causa apparentie est obseruatio alicuius conditionis q' alicuius conditionum recte vel resistarum ad verum elenchum. sed causa defectus est non obseruatio omnium conditionum requisitarum ad verum elenchum p' est triplex sillogismus sophisticus scz peccans in materia. peccans in forma. et peccans in materia et in forma simul. peccans in materia est qui non disponitur in modo et figura sed peccans in materia est cuius altera pmissarum est falsa. vel cuius antecedens non est pbatiuum consequentia. sed peccans in materia et forma simul est qui non disponitur in modo et figura et cum hoc altera pmissarum est falsa vel cuius antecedens non est pbatiuum consequentia omnimodo in talibus sic apparet siue similitudo veri elenchis.

Sciendum est secundo q' p'eter sillogismum dyalecticum ac sophisticum q' sunt sillogismi contracti. est vnus alius contractus qui dicitur sillogismus demonstratiuus et e

qui ex pmissis veris immediatis sillogizatus aut ex talibus que per aliqua prima vera principia sue cognitionis sumpserunt. Et illa diffinitione datur intelligi duplex demostratio scz ppter quid et potissima. et est illa q' pcedit ex primis veris et immediatis. cuius pmissa sunt vere et immediata. alia est demostratio non potissima cui' pmissa possunt esse di p' pmissas veras et immediatas. exempluz primi ut o' animal rationale et risibile ois ho est a' animal rationale. ergo ois homo est risibilis. exemplum secundi. ut ois homo est risibilis. petrus est homo. ergo petrus est risibilis.

Sciendum est tertio q' scia que habetur in isto tractatu vocatur scia sophistica. Et si quis dicat ergo non est vera scia. Respondetur q' scia sophistica pot' capi dupliciter. vno modo p' habitum conclusionis acquisito per vsum argumentationis sophisticus cuius modus esset habitus huius conclusionis. omne sanum est animal. vna est sana. ergo vna est animal. et sic non est vera scia. Alio modo capte p' habitum conclusionis per demonstrationem acquisito in qua conclusionem demonstrat passio sillogismi sophisticus de sillogismo sophistico et talis est vera scia. et docet formare argumentationes sophisticas et eas debite solvere. Et circa hic queritur vtruz bene sequatur fortis fingit se esse sophisticam. ergo fortis e' sophista. Et videtur q' sic quia bene sequitur fortis fingit se esse sophisticam. ergo ostendit se esse talem qualis non est. ergo est sophista q' sophista est vir copiosus in sapientia apparet et non existens. Pro solutione supponitur primo quid sit consequentia. unde consequentia est habitudo consequentis antecedentis ad consequens. et notanter dicitur habitudo consequentis ad differentiam habitudinis q' est ex natura et habitudo talis consequentis est quando est impossibile ita esse sicut per antecedens significatur quin ita sit sicut per consequens significatur. Supponitur vterius q' sophista pot' capi dupliciter. vno modo p' illo qui habet artem sophisticam et sic non sequit' alio modo ut idem q' apparet et non existens et tunc dico q' illa ppositio fortis fingit se esse sophisticam comunicando eius sophisticam impietate contradictionem puta q' sic sophista. et q' non sit sophista. nam ppositiones affirmatiue de fingit exponuntur per vniam ppositionem affirmatiuam de apparet et per vniam ppositionem negatiuam. ut fortis fingit se esse sophista id est apparet esse sophisticam et non est sophista et tunc dico q' consequentia est bona.

Arguitur sic primo sillogismus sophisticus non est sillogismus. ergo non est apparet sillogismus: consequentia patet per locum a pte in modo ad suum totum. Et secundo sic sillogismus sophisticus e' generatiuus deceptiois. ergo de iplo non est scia: et p' ostendit.

duplex e' demostratio.

veru' scia sophistica sic scia.

ad se p' huius

que sit scia q' libet sillogismus sophisticus.

no est subm huius scie. Tertio sic. scia sophistica no est vera scia solum apparet. q' frastra hic determinatur de ea.

Ad primum dicitur q' male arguitur q' arguitur cum determinatione vniuersali ente. Ad secundum q' huiusmodi deceptiois sic passio sillogismi sophisticus. no est ppter hoc sequitur q' de iplo possit haberi scia: et q' de scibili remoto. Ad tertium patz solutio in tertio notabili.

Disputatio est actus sillogisticus vnius ad alteru' ad aliqd' ppositu' ostendendu'. disputatiois quattuor sunt sp'ies scz doctrinalis. dyalectica. temporaria et sophistica. disputatio doctrinalis e' que sillogizata ex proprijs principijs vniuersalibus discipline et no ex his q' videntur respondententi. et huius disputatiois instrumentu' est sillogizatus demonstratiuus. disputatio dyalectica est q' ex probabilius sillogizat et est collectiua contradictionis et eius instrumentu' est sillogizatus dyalecticus. Temporaria vero disputatio est que sillogizat ex his q' videntur respondententi et necesse est eu' scire q' se simulat habere scientiam. Huius aut' disputatiois instrumentu' e' sillogizatus temptariuus. Sillogismus temptariuus est qui pcedit ex his q' videntur respondententi. Sophistica disputatio est que pcedit ex his que videntur probabilia et no sunt. huius aut' disputatiois instrumentu' est sillogizatus sophisticus.

Sciendum est primo q' disputatio est actus sillogisticus vnius ad alteru' formaliter vel equaliter ad aliqd' ppositum. i. ad aliquid sine ost' en' illi. et pot' capi duplici' vno modo large et sic tunc diffinitur est actus argumentatiuus et pbatiuus vel apparenter pbatiuus vni ad alteru' ad aliquam finem ostendendu'. et sic disputatio sophisticus huius est disputatio. alio modo capite stricte. et tunc est actus argumentatiuus et pbatiuus vnius ad alteru' ad aliquam finem ostendendu'. et sunt quattuor scz doctrinalis. dyalectica. temporaria et sophistica siue linguosa. quia sunt tot disputationes que sunt fines intenti ab opponente solum sunt quattuor fines. qz vel opponens intendit generare scientiam in respondente et sic est doctrinalis. vel opinionem et sic est dyalectica. vel habere exemplum et sic est temporaria. vel vanam gloriam in hoc q' ducit respondentem ad mercedem et sic est sophisticus.

Secundo sciendum est q' p' declaracione disputationis doctrinalis in qua dicitur q' pcedit ex proprijs principijs alius scie. Aduerte q' p' huius principia alius scie sunt duplicia scz complexa ut pmissa et incopleta et sunt tria scz subiectum attributio illius scientie. diffinitio et propria passio eius ex quibus componuntur pmissa que videntur principia complexa. ideo principia incopleta huius scientie sunt sillogismus sophisticus diffinitio et propria passio eius. sed pmissa composte ex illis sunt principia complexa. vbi finis disputationis doctrinalis est generare scientiam. et finis dyalectice est generare opinionem. et dicitur collectiua contradictionis quia per ipam pot' solui contradictionem contradictionis nisi sit impossibile. sed finis tentariuus est habere experientiam de scia respondentis. ideo ipa pcedit ex illis que videntur et p' probabilia respondententi. Et aduerte q' non est inconueniens q' aliqua disputatio dicatur doctrinalis et tentariuus p' q' ducit ad duos fines. Ex quo patz q' disputationes dicuntur differre p' suos fines.

Sciendum est tertio q' col' quatenus mouetur talis difficultas. an mala p' huius sit p' huius. Et arguit q' sic. mala p' huius habet antecedens et p' huius et notam illationis. q' est p' huius. Item omnis argumentatio est p' huius. mala p' huius est argumentatio. q' mala p' huius est p' huius. In opposit' arguit q' mala argumentatio no est argumentatio: ergo neg' mala p' huius est p' huius. antecedens p' huius q' mala argumentatio no est necessarium illationem p' huius ex antecedente. Pro delectatione ponuntur alique p' huius. prima p' huius dicitur de bona p' huius et mala. sicut homo dicitur de homine vna et homine picto. scz equiuocatio e' equiuocatio a collo. ideo ista est vera de rigore sermonis omnis p' huius est bona q' p' huius in subiecto stat p' huius bonis. Secunda p' huius. sicut illa no est cedenda homo pictus est ho. ita ista non est cedenda p' huius mala est p' huius. Tertia p' huius. habitudo necessaria illationis antecedentis ad p' huius q' formaliter est consequentia non sit ab intellectu inferre vnu y ab alio. sed p' huius ex eo q' impossibile est ita esse sicut per antecedens significatur quin ita sit sicut per consequens significatur. Ad rationes ad primam dico q' consequentia mala habet antecedens et consequens et notam illationis. sed non habet consequens illius antecedentis q' requiritur ad p' huius. dicitur a se cur' am q' mala consequentia proprie no est argumentatio et sicut non est argumentatio sic non est consequentia.

Primo arguitur sic nul' e' sunt disputationes que non sunt actus sillogistici sicut sicut sunt disputationes temporarie. Et secundo sic. disputatio sophisticus no est disputatio cum non sit actus pbatiuus i. q' huius.

Que sit p' huius principia alius scie.

Tertio sic nulla disputatio infert contradic-
toria. q. male dicitur q. disputatio dialectica
est collectiva contraditionum.

Ad primum dicitur q. ibi capitur
scelus illogisticus large p. actu argumentari
no. Ad secundum dicitur q. disputatio sophisti-
ca non est disputatio capiend. o. disputatio
stricte p. proprie. sed bene capiend. o. disputa-
tio dialectica no. dicitur: ideo collectiva con-
traditionum eo q. inferat contradictonem
q. generet opinionem de duobus contradic-
toris. sed q. duo contradictonis saltem possibi-
lia possunt dialectice probari.

Syllogismus sophisticus ordinat
ad quinque methas. que sunt redargu-
tio. falsum. inopinabile. soloecismus.
et nugatio. Est autem metha incoue-
niens quoddam ad quod opponens sophi-
sta nititur videri ducere respondentem
Redargutio est prenegati concessio vel
preconcessi negatio in eadem disputa-
tione vel argumentationis facta. unde
nisi vel argumentationis hoc quis fa-
ciat non propter hoc erit redargutus
sunt iter nec in diversis disputationi-
bus. Falsum hic sumitur est mani-
feste falsum. nam si sophista ducat re-
spondentem ad falsum occultum non
propter hoc assequitur finem suum. In-
opinabile est quod est contra opinio-
nem omnium vel plurimum vel maxime
sapientum vel maxime diligere filium.
Soloecismus est vitium in cons-
tru. in partium orationis contra regu-
las artis grammaticae factum ut vir mea.
Mutatio est vitium et eiusdem et eadem pre-
funtiter repetitio ut homo currit. dico aut
ex eadem parte q. si in diversis parti-
bus idem reperatur non esse nugatioe
ut homo est homo risibile est risibile
Dico aut unum est repetitio. q. si idem
reperatur ad maiorem et pressionem
laudis affectionis vel vituperij non est
nugatio ut deus deus meus. larro la-
tro quo vadis. Iste aut quinque fines
ulterius non ordinant ad unum finem prin-
cipalem qui est apprensus sapientia et
non exiens. Sophista autem non ducit

Ad sic metha
quot sunt

quadruplex est
inopinabile.

ad istos fines sui respondentem. nisi
per eos deveniat ad vitium in finem
principalem qui est apprensus sapien-
tia. Et cum quilibet debet premedita-
ri suum finem. ideo determinatio finis
um debet precedere determinationes
fallaciarum.

Sciendum est primo q. metha potest capi
dupl. Uno modo proprie et sic non est aliud
q. finis vel terminus alicuius spacij: et sic non
capitur hic. Alio modo capitur transumptive et
sic non est aliud q. inconueniens ad quod oppo-
nens sophista nititur videri ducere suum re-
spondentem dato q. non ducat q. opponens
sophista vult magis videri q. esse. Et sic quinque
methas. scilicet metha redargutionis. metha falli
metha inopinabilis. metha nugationis et me-
tha soloecismi. unde metha redargutionis est
preconcessi negatio vel prenegati concessio. vel ar-
gumentationis et in eadem disputatione. Du-
citur notanter vel argumentationis q. si con-
cederet idem et negaret non vel argumentatio-
nis non diceretur esse in metha. Dicitur etiam
notanter in eadem disputatione q. si hoc esset
in diversis tunc non duceretur ad metham. scilicet
metha falli est concessio alicuius manifeste fal-
si ut concedere q. ignis non est calidus. Et dicitur
notanter manifeste falsi q. si esset falsi oc-
culti non esset in metha falli.

Sciendum est secundo q. metha
inopinabilis est concessio alicuius quod est
contra opinionem sapientum vel sanctorum
vel alicuius in aliqua scientia experto-
rum. vel vulgarium vel illorum de quorum
secta est respondens. Et quo sequitur q. qua
druplex est inopinabile. quoddam est contra
opinionem sapientum vel dicitur deo non est
tribenda reuerentia. aliud contra opinionem
expertorum in scientia. ut dicere consequen-
tiam malam esse bonam. aliud est contra opi-
nionem vulgarium: ut dicere regem non esse
felicem. aliud est q. est contra opinionem illi-
quem insequitur et respondens. sed metha nu-
gationis est alicuius orationis superflue con-
cessio vel argumentationis. et in eadem dispu-
tatione. sed metha soloecismi est concessio ordi-
nis orationis regalis grammaticalis vel argu-
mentationis etc.

Sciendum est tertio q. consequenter
mouetur talis difficultas utrum definitio con-
sequente bene sit bona. in qua dicitur q. a bo-
na est cuius impossibile est ita esse sicut per aha
significatur quin ita sit sicut per consequens
significatur. Et videtur q. non q. ibi est aha
bona sicut currit ergo homo currit. et tamen
possibile est ita esse sicut per aha significatur
vnum non est. ita sicut per aha significatur pa-

leo casu q. nullus homo currat. In oppositi
arguitur per omnes logicos sic ostendentes et
sequentiam bonam. Pro solutione ponitur
aliquae propositiones. Prima consequenti a bo-
na est in qua qualitercunq. per accidens signi-
ficatur quin ita sit sicut per aha significatur
possibile est esse. patet q. demonstrata quacum-
q. consequenti bona hec est impossibile hoc
est: et illud non est demonstrando per hoc sig-
nificatur antecedenti et per illud significatur
consequenti. Et per hoc soluitur ratio ante op-
positum ita quando dicitur possibile est ita ef-
se sicut per antecedenti significatur vnum non est
ita sicut per consequenti significatur potest ca-
pi talis propositio in sensu composito vel in sensu
diuiso: scilicet diuisus est in aliquo tempore non
est ita sicut significatur per consequenti in quo
tempore possibile est ita esse sicut significatur
per antecedenti et sic est falsa. sed sensus com-
positus est ille. hec est impossibile hoc est et il-
lud non est demonstrando per hoc significatur
antecedenti per illud significatur consequenti.
Secunda propositio diuisio bene
consequenti debet capi in sensu composito et
non in sensu diuiso q. alius non esset bona.

Arguitur sic primo. si definitio me-
thas esset bona vel diffinitur metha redarga-
tionis vel falsi vel aliquis metha alia. sed nul-
lum illorum est videndum igitur quia tunc non
conueniret nisi methas et argutio. Secundo
sic metha non loquitur est metha ergo videtur q.
sunt plures q. predicat. Tertio sic metha ap-
parens est metha ergo erunt plures methas.

Ad primum dicitur q. hic diffinitur
metha que est communis seu superius ad ali-
quos quinque methas et non diffinitur eadeque a
licuius illarum. Ad secundum dicitur q. me-
tha non loquitur est metha sed non est distincta
ab alijs. quid quod non loquitur dicitur duci ad
illam metham aliquam duceretur si loqueretur.
Ad tertium dicitur probatio aliquas pro-
positiones. Prima metha apparens est quan-
do aliquis videt duci ad aliquam quinque me-
thas licet tamen non ducatur. Secunda pro-
positio metha apparens et non existens non est
metha. ergo respondens non potest ad talem
duci cum non sit in eius potestate facere q. ali-
sentes non crederent

Fallacia est ydoneitas decipiendi faci-
ens credere de ente q. sit non ens et de
non ente q. sit ens mediante fantastica
visione. Fallae sunt tredecim quarum sex
sunt in dictione et septem extra dictionem
In dictione sunt equivocatio. amphi-
bolia. compositio. diuisio. accentus et
figura. et septem extra dictionem sunt:
accidens secundum quid ad simpliciter: ig-

norantia elenchi. petitio principij. con-
sequens. causa ut causa secundum plu-
res interrogaciones ut vna. Quod au-
te sunt sex in dictione: probat aristoteles
inductione et sillo. Inductione sic Equi-
uocatio ut aliquo istorum sex modorum. am-
phibolia fit aliquo istorum sex modorum sic
de alijs. ergo omnis fallacia in dictione fit
aliquo istorum sex modorum. Sillo sic. omnis
deceptio facta ex eo q. eisdem dictionibus
vel orationibus non idem significamus fit
aliquo istorum sex modorum. scilicet omnis fallacia
in dictione fit ex eo q. eisdem dictionibus
vel orationibus non idem significamus: ergo
omnis fallacia in dictione fit aliquo istorum
sex modorum. Iste sillo est in primo modo
prime figure. probatio maioris omnis
multiplicitas dictionis fit aliquo isto-
rum sex modorum: sed omnis deceptio facta
ex eo q. eisdem dictionibus vel orationi-
bus non idem significamus. fit ex mul-
tiplicitate dictionis vel orationis. er-
go omnis deceptio facta ex eo q. eisdem
dictionibus vel orationibus non idem
significamus fit aliquo istorum sex
modorum. et hec fuit maior. probatio
minoris: omnis multiplicitas dictionis
fit ex eo q. eisdem dictionibus vel ora-
tionibus non idem significamus scilicet omnis
fallacia in dictione fit ex multiplicitate
dictionis vel orationis. ergo omnis fallacia
in dictione fit ex eo q. eisdem dictioni-
bus vel orationibus non idem significa-
mus. et hec fuit minor et isti duo sillo
sunt in primo modo prime figure

Sciendum est primo q. fallacia capitur dupl.
vno modo active et sic dicitur diffinitur q. e-
ydoneitas decipiendi factens credere de non en-
te q. sit ens et de ente q. sit non ens mediante
fantastica visione. et sic sic intelligi. fallacia est ydo-
neitas id est abilitas seu propter modo per quam
opponens et pmp. ad sciendum q. videat et hinc
si de sillo appenti q. sit bonus sillo mediante
fantastica visione. i. apprehensione alicuius appen-
tis et non exiens. alio modo capitur passive et sic
diffinitur fallacia est deceptio imperiti in arte
sophistica per artem sophisticam. Pro cuius
deklaratione est advertendum q. deceptio est
assensus falsi et videntis veri. Et quo dicitur q. alii
g. 4.

Fallacia dupl
dicitur accipitur

quod dicitur decipi dupliciter scilicet assentiendo fallit ostendendo vero et aduerte scio q fallia quando est assensus huius scy lxx premisse probant conclusionem et etiam est assensus conclusionis false et quod dicitur duo assensus scilicet quando premisse apparenter pbant conclusionem et etiam assensus conclusionis false ut si aliqua conclusio alicuius paralogismi est falsa et premisse apparenter probant conclusionem illam tunc homo de iperetur assentiendo q ille premisse probarent conclusionem et tunc assentiendo tunc conclusioni.

Sciendum est secundo q sicut consequentia dialectice firmantur per duos locos scy per locum maximam et per locum ostentiam maxime ita pnt sophistice. Ex quo sequitur q sup. ex est l. casu l. phibitus. scy maxima et differentia maxime loci us maxima est propositio falsa qua probantur pnt sophistice ut dicitur a. rualiter una habet tantus va u significatiua. sed lox us differentia maxime est illud quo una mania sophistice diff. et ab alia sicut ihermini e. habitudo terminozu ut sunt isti termini dicitio actualiter una et significatum actiu. sicut etiam et ille locus differentia maxime potest nominari per ipsamet fallacia pura q fallia e. equivocatione et amphibolia. et sic de alijs. Et aduerte q fallacia vna acceptioes possit a primo notabili accipitur adhuc quo modo scy pro ipsamet argumentatione sapientia. a ita q quando dicitur nego consequentia quia committit falliam id est argum. ratione scy sophistice peccantem scdm rati fallac. a.

Sciendum est tertio q fallacie diuiditur per fallacia in dictione et extra dictionem unde fallacia in dictione est que sumit causas apparentie ex parte dictionis vel orationis. et sunt sex scilicet fallacia equivocationis. amphibolie. compositionis. diuisionis. accentus et assigure. et cuania. Sed fallacia extra dictionem est que sumit causam apparentie ex parte rei significatiue. et sunt septem ut patet in textu.

Circa hoc queritur verum omnis consequentia bona sit necessaria et videtur q non qz nulla consequentia si necessaria et aliqua est bona. ergo non omnis si sequens bona est necessaria. maius probatur: quia nulla consequentia est necessaria non esse: ergo nulla consequentia est necessaria. Pro solutione est aduerte: idus q aliqui ponunt duplicem pnam scy consequentiam simplicem et pnam bonam ut dicitur. et est illa cuius impossibile est ita esse si dicitur per aho significatur. quia ita sit sicut per consequens significatur rebus stantibus. ut nunc sed talis non videtur esse consequentia. Ideo ponitur alia diuisio. q consequentiarum quedam est conditionalis. alia rationalis et alia edita. Unde conditionalis est que precise assumitur sequens ex antecedente scy significatiua tunc tunc. sed rationalis proter sequens pntio

ex antecedente assumit ita esse sicut significatur tam q aho q per pntio. Ex quo sequitur q rationalis potest esse bona consequentia et fallia propositio. ut assensus volat. ergo assensus habet alas. Sed causatus proter omnia illa sumit q ita esse sit ut significatur per consequens causa essendi sicut significatur per consequens ideo aliqua causatus potest esse bona tunc quia et fallia propositio. Aduerte vtra q consequentia non dicitur necessaria eo q necessaria non sit. sed quia consequens nec essario sequitur antecedenti capiendo q necessario secunde intentionaliter aia q sic sensus: consequentia sequitur ad antecedens in consequentia bona et uo essario: vel potest dici necessaria quia impossibilis est ita esse si ut per antecedens significatur quoniam ita sit sicut q pntio significatur.

Inquitur sic primo fallacia non est nisi argumentatio sophistica. ergo male pntio q est ydonea de: vtrius. Et secundo fallacia possibile est non ens esse ens. ergo impossibile est credere de non ente q tu ens. Et tertio sic omnis fallacia sit per dictiones vel orationes ergo nulla est fallacia extra dictionem.

Ad primum dicitur q fallacia per ter ydoneitatem et deceptioem accipitur pro argumentatione sophistica. Ad secundum dicitur q non capitur ibi non ens simpliciter. sed capitur non ens pro solo qnto apparitu ita q fallacia est per quam credimus de malo solo qnto q sic bonus iulogismus. Ad tertium dicit q fallacia non dicitur extra dictiones eo q hanc sine dictionibus sed quia sursum causam apparentie non ex parte dictionis sed ex parte rei.

Sciendum autem ut vult alexander in commento supra librum elenporu triplex est multiplex. Aliud est ei multiplex actuale a uo potentiale et aliud fantasticum. Multiplex actuale est quum lo dicitur vel oratio eadem secundum substantia et secundum modum proferendi diuersa significat dicitio ut in equivocatione ut canis oratio ut in amphibolia ut liber aristorelis. Multiplex potentiale est quando dicitio vel oratio eadem secundum substantiam diuersa tamen secundum modum proferendi diuersa significat dicitio ut in accentu ut populus cuius prima sillaba potest esse breuis vel longa. et secundum hoc diuersa significat: oratio ut in compositione vel diuisione ut quicquid uiuit semper est alium habet enim modum profe

quare pna dicitur necessaria.

verum oia consequentia bona sit necessaria

rendi prout est diuisa et prout est composita et postea patebit. de multiplicitate fantastico videbitur in fallae figure dictionis et qz multiplex actuale ueriori modo est multiplex qz potentiale. et potentiale qz fantasticum. id primo dicendum est de fallae facientibus multiplex actuale qz de alijs et postea de potentiale et vltio de fantastico. In primo dicendum est de equivocatione et amphibolia qz de alijs fallacis in dictione qz in equivocatione et amphibolia est multiplex actuale per consequens eadem dicitio vel oratio secundum substantiam et secundum modum proferendi. In alijs autem non. In istis autem pntio est de idempntate qz de alijs. Item ad hoc primum est dicendum de equivocatione qz de amphibolia qz equivocatio fit in dictione. amphibolia vero in ordine dicitio aut prior est oratione. Sciendum est q fallacia dupliciter sumitur quando dicitur fallia id est quod causa deceptio facta et illa causa. Et hoc primo modo sumitur de fallae

Sciendum est primo q omnis fallacia fallax in dictione sit scdm aliquod multiplex ideo est aduertendum q triplex est multiplex scy actuale potentiale et fantasticum. Et de multiplex actuale est dicitio vel oratio eadem in materia et forma habens diuersos significaciones vel diuersos sensus. Exemplum de dictione et canis de oratione. ut inimicos velles me accipere. unde materia dictionis non est aliquid littere et sillabe et orationis sunt dictiones. sed forma earum non est nisi modus proferendi scribendi vel ordinandi maxime in oratione sed multiplex potentiale est dicitio vel oratio eadem in materia in materia et diuersa in forma hnt diuersos sensus et significaciones exemplum de dictione ut pandere. nam qz me dia est breuis significat dare penam qz est longa significat penam pati. exemplum de oratione ut quicquid uiuit semper est. que hnt diuersos modos proferendi et paulandi. ideo habet diuersos sensus. qz potest fieri pausa post uiuit et dicitio quicquid uiuit semper est: et potest fieri pausa post uiuit. qz dicitio uiuit semper est. Sciendum est secundo q multiplex fantasticum est dicitio vel oratio tñ uob significatio. cui est ex fantasia consideratio accipitur ubi alia significatio seu alius sensus

propter similitudinem quam habet cum alia uictio ne ut papa habet tantum unum significatum sed propter similitudines quam habet cum multis sibi attribuitur alia significatio. Ex quo sequitur q omni fallacia fallax in dictione habet fieri secundum aliquod multiplex quia qlibet talis habet fieri mediantibus dictionibus ad plarium significatiuis et non mediantibus conceptibus uictiois et tota causa est qz in conceptibus uictiois non est aliquid multiplex seu dicitio vel oratio.

Sciendum est tertio q circa predicta mouetur talis difficultas: utrum consequentia bona bene uiuatur in consequentiam materiam et formalem. et videtur q non quia nulla est consequentia formalis igitur dicitur quia nulla consequentia tenet in omnibus terminis constanti forma arguendi quia in nulla consequentia mundi ponitur omnes terminis. qz nulla tenet in omnibus terminis. Ites omnia consequentia sit ratione significatiua igitur omnia consequentia est materialis: qz probatur quia in quilibet consequentia bona requiritur q impossibile sit ita esse sicut per antecedens significatur quia ita sit sicut q consequens significatur. igitur omnia consequentia sit ratione significatiua. Pro solutione est aduertendum q ut alias visum est diffinitio pntio scilicet ut communiter diffinitur de ritione sermone non est bona consequentia sed aliter diffinitur ut hic visum est: visum est etiam q quicquid se tenet ex parte fore consequentia et hoc soluitur prima ratio. Ad aliam dicit q significatio multo modo est causa constatio consequentia formalis tunc fit in omnibus terminis quicquid significatiua illi termini beant. immo si tales consequentia possent esse sine modo significatiua non mirum essent bone.

Arguitur sic primo dicitio debet sub ordinari conceptui mentali. sed nullus est conceptus mentalis saltem yformatus qui sit multiplex cuius quilibet pntio sit naturalis. Similitudo dicitur rei. Sed sic nulla dicitio plura significat igitur potest quia vel significaret illa copulatiue vel disiunctiue sed hoc est falsum. quia tunc nulla est in qua ponitur talis dicitio est distinguenda qz hnt effectus pntio uera vel fallia. Et tertio de uano signi ad tantum unum signatum igitur est tantum uo uictio.

Ad primum dicitur q non quilibet dicitio sub ordinatur conceptui sed tribus cuiusmodi est dicitio equivocata. Ad secundum q dicitio equivocata importat sua significatiua i uisum et non capulatiue vel disiunctiue sic qz q oratio in qua ponitur sub ordinatur mentali copulatiue vel disiunctiue sed pluribus modis. Et hoc patet de dictione dicitiois. Ad tertium de uano signi formaliter capere est tñ uob significatio non opz q uano signi mouetur capere est tñ uob significatum.

triplex est multiplex.

quid sit multiplex fantastica

Equiuocatio est multiplicitas dictionis eiusdem secundum subiectum et modum preferendi. ut ipse nomen canis. Sciendum est quod in quolibet fallacia est duplex causa scilicet causa apparentie et causa defectus. Causa apparentie in quolibet fallacia est quod monet ad credendum id quod non est credendum. Causa defectus est quod ostendit creditum esse falsum. Causa apparentie in equiuocatione est unitas dictionis eiusdem secundum subiectum et secundum modum preferendi diuersa significatio. causa defectus siue falsitatis est diuersitas significatorum. unitas eius predicta in equiuocatione monet ad credendum quod non est. scilicet unitatem significationis diuersas aut ostendit creditum esse falsum. Equiuocationis tres sunt modi scilicet primo videndum est quod sit fallacia equiuocationis ubi fallacia equiuocationis est deceptio pueniens ex eo quod aliqua dictione manentia una secundum subiectum et secundum modum preferendi diuersa significat. Primus autem modus puenit ex significatione vel con-significatione dictionis. Et si significatione sic palogisatur. ois canis currit. sydus celeste est canis ergo sydus celeste currit. Solutio utraque premissarum est duplex: quia hoc nomen canis est multiplex equivoce significans animal latrabile sydus celeste et piscem marinum et sic maior. unumquod est vera et alio modo falsa. et similiter minor. Vel sic: ois erpediens est bonum malum est erpediens ergo malum est bonum. Solutio erpediens est equivoce unumquod id est quod bonum. alio modo id est quod necessarium quod accidit in minus malum quod oportet fieri ad euitandum malum malum: ubi utraque premissa est duplex. quia unumquod est vera: alio modo est falsa. Et con-significatione palogisatur sic. iste panis est de anglia. anglia est terra: ergo iste panis est de terra. non sequitur quia panis est duplex ex eo quod hec prepositio potest dicere circumstantiam cause materialis et sic est falsa vel potest dicere locum et originem et sic est vera: vel sic. In quocumque est egritudo ipse est animal sed in huiusmodi

in adequatione est egritudo. ergo huiusmodi in adequatio est animal. prima est duplex quia hec prepositio potest dicere causam efficientem esse sic est falsa vel causam formalem siue subiectum in quo est et sic est vera. similiter dicendum est de minoribus vel sic. proprius est qualiter secundum eam simile vel dissimile dicitur. sed secundum similitudines dicitur aliis similis vel dissimilis. ergo similitudo vel dissimilitudo sunt qualitates quod falsum est. immo sunt relationes. Prima est duplex eo quod hec prepositio secundum potest dicere circumstantiam cause efficientis et sic est vera. quia due qualitates eiusdem speciei faciunt unam similitudinem et sic qualitas est causa efficiens similitudinis. si autem dicat circumstantiam cause formalis sic est falsa quia qualitas non est causa formalis similitudinis et conuerso dicendum est de minoribus. Similiter omne sanum est animal. vrina est sana ergo vrina est animal. utraque premissarum est duplex. quia sanum dicitur de animali ut de subiecto. et de vrina ut de substantia vel iudicante. de cibo ut efficiente. de dieta ut de conseruante. et sic aliorum alio modo sanitas ad hec comparatur. Et secundum hoc habet diuersas significationes. Et significatione sic palogisatur. quicumque sanabatur sanus est latrans sanabatur. ergo laborans sanus est minor est duplex: eo quod hoc participium laborans potest dicere proprius tempus et sic est vera: et tunc est sensus laborans nunc sanabatur. si autem dicat preteritum sic est falsa et sic est sensus latrans tunc sanabatur et conuerso dicendum est de conclusione. laborans enim equiuocum est ad laborantem nunc et ad laborantem tunc. Et eodem modo est hic. quicumque surgebat stans sedens surgebat. ergo sedens stans. et eodem modo respondendum est sicut fuit respon-

sum ad alium palogisatur. Alio modo potest fieri conuerso quia dicitio potest teneri materialiter vel significatiue sicut hic deus est ubique: ubique est aduerbium: ergo deus est aduerbium. Dicendum est quod prima est duplex ex eo quod hec dicitio ubique potest teneri materialiter vel con-significatiue. si materialiter sic est falsa. si con-significatiue sic est vera. sed non sequitur conclusio. Secundus modus equiuocationis puenit ex transsumptione dictionis. Quia transsumptio ut hic sumitur est acceptio dictionis significatiue unum ex ipse ad significandum aliud per similitudinem. Et secundus istum modum sic oritur palogisatur. quicumque ridet huiusmodi primum ridet ergo primum huiusmodi. Prima est duplex: eo quod hoc verbum ridet potest teneri proprie et ex ipse vel transsumptiue. si proprie sic est vera et non sequitur conclusio. si transsumptiue sic est falsa. et sic sequitur conclusio. hoc est verbum ridere est equiuocum ad ridere et florere quia ridere significat ex prima ipse risum ab ore emittere. florere est significat per quandam transsumptionem. florere est et ridere quia dicitur fili: u dicitur huiusmodi quia ut ubique denotatur gaudium. et id ridere transsumitur ad flores ut vult aristoteles. id sumentes aliquem similitudinem transferunt. quicumque currit huiusmodi pedes: secana currit. ergo secana huiusmodi pedes. utraque premissa est duplex: quia hoc verbum currit vel tenetur proprie vel transsumptiue. currere est et labi assignantur in velocitate mori: sed quod currit sumitur proprie. sic maior est vera et minor falsa. si transsumptiue tunc est conuerso. Tertius modus puenit ex eo quod aliqua dicitio plura significat composita. separata verum solus ut hec dicitio immortale. unumquod est quod si non potest mori. alio modo est quod si potens non mori: et secundus hoc sic foratur palogisatur: ois potens non mori est immortale. ergo ois potens non mori

est perpetuum: utraque premissarum est duplex cum hoc nomen immortale sit equiuocum ut dictum est. Item ois incorruptibile est perpetuum: ois incorruptibile ergo omne potens non corrumpi est perpetuum: utraque premissa est duplex: eo quod incorruptibile unumquod id est quod non potens corrumpi. et sic incorruptibile est perpetuum. et sic maior est vera et minor falsa. alio modo idem est quod potens non corrumpitur: per huiusmodi potuit non corrumpi. et hoc sensu maior est falsa et minor vera. et sic soluedi sunt palogismi equiuocationis per distinctionem palogismorum secundus equiuocationis ut patuit. Recta solutio est manifestatio soli falsi et propter quid est falsus. et hoc ostendit dupliciter. scilicet distinguendo vel aliqua premissa iterum modo. Secundo modo respondendum est ad ois peccantes in malis et ad ois ois in v. rois peccantes. respondendum est utroque modo scilicet distinguendo et aliquam premissa iterum modo non secundus id est sed secundum diuersa.

Item si est primo quod equiuocatio est multiplicitas dictionis eiusdem secundum subiectum et modum preferendi diuersa significatio id est quando dicitio una plura significat equivoce. ut illa dicitio canis. vel potest dici quod equiuocatio non est nisi acceptio termini et hoc per diuersa significatio medianibus diuersis conceptibus totalibus et non simonibus. et est duplex scilicet a casu et a consilio. ut alio modo visum est in antecedente. unde fallacia equiuocationis est idoneitas. id est puenitudo vel abilitas deceptendi pueniens ex idoneitate dictionis diuersa significatio vel est deceptio pueniens ex idoneitate dictionis diuersa significatio. ita quod causa apparentie eius est idoneitas dictionis diuersa significatio. nam credimus quod sicut dicitio est una quod significatum eius sit tantum unum. sed causa defectus est pluralitas significatorum. et ex parte eius sic distinguitur est deceptio pueniens ex pluralitate significatorum unius dictionis. Et aduerte quod si ista fallacia debeat distingui oportet quod distinguitur tam ex parte cause apparentie quod ex parte cause defectus. ut fallacia equiuocationis est deceptio pueniens ex idoneitate dictionis diuersa significatio vel ex pluralitate

de significator eiusdem dictionis et eius sunt tres modi. ut p̄r videbitur.

Primus modus fallacie equivo- cationis.

Sciendum est secundo q̄ primus mo- dus huius fallacie est q̄ dicitio principaliter plu- ra significat sic q̄ in una p̄missa accipitur pro uno significato et in alia vel in 2. sone pro alio et ois equus et irrationalis iudex et equus. ergo iudex est irrationalis. Sicut quicunq; dicitur sicut ignari. scilicet dicitur. ergo scilicet sunt ignari. Soluuntur isti paralogismi negando p̄nam q̄ dicitio equivoce accipitur in ipis. nam in ma- iore p̄missa argumenti h̄ equus accipitur pro alio et in minori pro isto et recto. Similiter dicitur in maiori accipitur. ut idem est q̄ reci- pere doctrinā et in minori ut idem est q̄ dare doctrinam. Et adverte q̄ etiam dictiones mi- nus principales sunt equivoce sicut p̄pōnes s̄m q̄ venotat aliam et aliaz habitudinem. ut quicqd̄ est de anglis est de terra. ille panis est de anglis ergo ille panis est de terra. Simili- ter quicqd̄ est in hoc corpore est aqua. Sicut est in hoc corpore. ergo color est aqua. Solu- tur negando p̄nam q̄ ille p̄pōnes accipitur in maiori et in minori scdm alia et alia. h̄c dicitur. Sicut scdm modum p̄venit ex eo q̄ dicitio signi- ficat vni principaliter et aliud transumptive seu minus principaliter. ut sanum principaliter significat alai habens sanitatem. et min⁹ principaliter significat signum sanitatis. et id sic paralogizatur omne sanum est alai. vna est sana ergo vna est alai. Soluuntur negan- do p̄nam. nam sanum p̄ter accipitur in ma- iori et in minori.

Sciendum est tertio q̄ tertius mo- dus huius fallacie est q̄ dicitio per se sumpta vnum significat et sumpta cum alia p̄tra sig- nificat ut mortale significat potens mori. sed q̄ ponitur cum in dicendo immortale. tunc duo significat. nam vel h̄ in negat actum t̄m. et tunc valet t̄m sicut potens non mori vel ne- gat actum et potentiam simul. et sic valet t̄m sicut non potens mori. et scdm hoc sic paralogi- zatur omne immortale est perpetuum. potens non mori est immortale. ergo potens nō mori est perpetuum. Soluuntur distinguendo ma- iorem q̄ h̄ in maiori p̄t negare actum et potentiam. et sic maior est vera et minor fal- sa. vel p̄t negare actum t̄m. et tunc maior est falsa et minor vera. vel p̄t solui negando cō- sequentia q̄ immortale equivoce accipitur in maiori et in minori. Circa hoc dicitur vtrū ois p̄na sit bona cuius ex opposito p̄na s̄c̄t̄ tur oppositum antecedentis. et arguitur q̄ nō. quia ibi est bona p̄na chimera est. ergo nulla chimera est. et t̄m ex opposito p̄na non infer- tur oppositum antecedentis cum sit ides cum antecedente. Pro solutione ponuntur alique p̄pōnes. Prima est q̄ per oppositum intelli- gitur contradictorium. Secūda p̄pō non ex cuius- libet bonae p̄nae cōtradictorio consequentia in-

feritur oppositum antecedentis q̄ multae s̄c̄t̄o- ne p̄nae quare dicitur p̄na nō s̄c̄t̄o. Tertia p̄pō nulla p̄na est bona nisi p̄na q̄ arguitur ex opposito p̄na ad oppositum antecedentis sic bona. Quarta p̄pō. et cuiuslibet bone con- sequentie contradictorio consequentia potest inferri oppositum antecedentis. Quinta p̄pō cuiuslibet bone p̄nae dicitur t̄m consequentia repugnat antecedenti. s̄c̄t̄o p̄pōnes dicitur repugnare q̄ sic se habent q̄ impossibile ē. ita esse sicut per p̄na ad adequate significatur quin- ta sic sicut per aliam adequate significatur. Ex quo sequitur q̄ non est inconueniens idē repugnare sibi ipsi. Sexta p̄pō ē ex cuiuslibet boni sillogismi contradictorio cōclusionis est alia p̄missarum inferatur oppositum alteri p̄missae. Septima p̄pō. quicquid sequitur ad consequens bone cōsequente sequitur ad eius alia. Octava p̄pō quicquid antecedit ad alia antecedit ad p̄na.

Primo arguitur sic ista vox homo- plura significat. ergo est dicitio equiuoca. Se- cundo sic ista p̄pō omnis canis currit est sim- pliciter neganda. cum h̄ canis distribuitur p̄ omni supposito. ergo non est distinguenda. Tercio sic. iste paralogismus sit s̄m equivo- cationem quicunq; sanabatur sanus est labo- rans sanabatur. ergo laborans sanus est. et t̄m nō sit s̄c̄t̄o aliquid tris modos igitur.

Ad primum dicitur q̄ ille termin⁹ homo et quilibet termin⁹ dicitur uno significante q̄m de significato primario et ad eam p̄p̄ta. humanitatem. et aliud de significato secundario et inadecuato puta sortem petrum sed nō significat ista equivoce. Ad scdm dicitur q̄ h̄ canis bene distribuitur pro omnibus suis suppositis. sed non distribuitur vno distri- butione sed p̄tribus. Ad tertium dicitur q̄ de hoc est vtrū utraque dicunt aliquid q̄ sit s̄c̄t̄o primus modus equiuocationis et q̄ primus modus sit. etiam quando arguitur a magis amplo ad minus amplam. alij dicunt q̄ non est paralogismus in dictione. quia potest ha- bere causam apparentie extra dictionem: pu- ta in mente. et dicunt q̄ est paralogismus ac- cidentis.

Amphibolia est multiplicitas orationis eiusdem s̄m substan- tiam et s̄m modum p̄ferendi diuersa significantis. Fallacia autem amphibolie est deceptio pueniens ex ydempritate orationis eiusdē s̄m sub- stantiam et s̄m modum p̄ferendi di- uersa significantis. Causa apparentie est ydempritas orationis eiusdem s̄m substantiam et scdm modum p̄feren-

di. La fallitatis ē diuersitas significa- tor. Et dicitur amphibolia ab amphi- q̄ ē dubitatio bole sententiā quasi dubia sententiā. Amphibolie tres sunt modi. Primus modus puenit ex eo q̄ aliq̄ oratio principaliter plura significat ut liber aristotelis. Hec enim oratio est duplex. vno mō idē est q̄ liber editus ab aristotele. alio mō idem est q̄ liber possessus ab aristotele. Et format sic paralogism⁹ quicqd̄ est aristotelis pos- sident ab aristotele iste liber est aristo- telis: ergo possides ab aristotele. vtra- q̄ p̄missarum est duplex ut dictū est. Secundus modus amphibolie puenit ex- trāsuppositione orōis. Extrāsuppositio autē orōis est q̄m orō. p̄ significans vni- transsumit ad significandum aliud p̄- pter aliquam similitudinem repram in ipis ut litrus aratur. transsumitur ad op̄ram perdi. Et formatur sic. paralo- gismus quicqd̄ arat aratro scidit dicit- tus arat q̄m indocilis docetur. ergo q̄m indocilis docetur litrus aratro scidit- tur. Ad ino: ē duplex: q̄ litrus arari si- gnificat p̄p̄te ter: a scidit transsumit autē ad op̄ra p̄d̄t̄ et similitudo h̄ hoc q̄ qui lit⁹ arat op̄az p̄d̄t̄ et frustra la- borat. Tertius mod⁹ amphibolie puenit ex eo q̄ aliqua orō cōposita pla signi- ficat. sepata nō vnum solum. ut secun- dum scit h̄: e enī orō est duplex: signifi- cat enī q̄ aliquis sciat seculus vel q̄ se- culum h̄at sciaz de aliquo. idē ista orō est duplex ex eo q̄ vnum scit p̄t ordi- nari cum hoc quod est seculus a parte ante et sic est vera. et sic non sequitur conclusio vel a parte post et sic est fal- sa. et si sequitur conclusio. Similiter quicquid scit hoc scit quia h̄es dicitio supponere potest huic verbo scit vel apponere. Similiter hic quoscunq; vellem me accipere vellem q̄ accipe- rent me pugnantes vellem me accipe- re ergo vellem q̄ pugnantes acciperēt me maior ē duplex q̄ h̄ec dicitio me p̄-

ordinari cum isto verbo accipere apar- te ante. et sic est vera et non sequitur conclusio vel a parte post et sic est falsa et sequitur conclusio. Similiter ista di- crio pugnantes potest supponere vel apponere. Similiter hic quicquid videt aliquis hoc videt. columnam aliquis vi- det. ergo columna videt maior est du- plex ut dictum est in alijs. Similiter hic quicunq; sunt episcopi sunt sacer- dotes alini sunt episcopi. ergo alini sūt sacerdotes vtraq; p̄missarum est du- plex ex eo q̄ h̄ec dicitio ep̄ potest ē. nō minuatū casus v̄ genitiui. Quod autē deceptio facta ex diuersitate casus fa- ciat amphiboliaz patet quia casus dat⁹ est dictioni ad hoc ut ordinetur cū alia dictione. Sed ordinario dictionis cuius dictione facit amphiboliam et non eq̄ uocationem hoc enim patet ab aristo- tele formante paralogismos amphibolie secundum diuersitatem casus. et non equiuocationis. Sciendum est q̄ aristo- teles. ponit tres modos communes eq̄ uocationis et amphibolie. Primus modus est quando dicitio vel oratio plura principaliter significat dicitio ut canis. oratio ut liber aristotelis. Secū- dus modus est quando sic soliti sum⁹ dicere secundum transumptiōnez trā- sumptio in dictione ut ridere in oratio- ne ut litrus aratur. tertius modus est quando compositus plura significant separatiu vero vnum solum. Ex pluz in equiuocatione ut in his dictionibus in mortale inco. ruptibile. Exemplum in amphibolia ut in ista oratione secū- dum scit. In omnibus enim istis cōpo- situm plura significat separatiu vero vnum solum. Queritur de distinctiōe isto: vnum trium mō: v̄z. cōmuniū quozū prim⁹ ē quāruz ad equiuocationez quā do vnum nomen principaliter plura significat scdm puenit ex trāsuppositione tertii ē q̄m vni nōmē cōpositū plura si- gnificat simplex nō vni solū ut in orō:

le incorruptibile et hoc totum verum. Et tunc obicitur deceptio pro ueniens ex compositione dictionis non conuenit sub aliquo isto uerum modo in equocatione uerbi gratia sicut in hoc syllogismo quod cum sanabatur sanus est laborans sanabatur ergo laborans sanus est non conuenit sub tertio modo quod laborans non est dicitio composita nec sub secundo quod hec dicitio laborans non tenetur transumptue nec sub primo quod primus puenit ex principali significatione. sicut hec dicitio laborans non significat principaliter quod sanus est consequenti per accidens ergo illa deceptio facta in significatione non est sub aliquo istorum trium modorum. Solutio deceptio facta ex significatione dictionis conuenit sub primo modo equocationis ad hoc quod obicitur quod primus modus puenit ex principali significatione dicitur est quod principalis significatio appellatur hic quicquid ex eadem ipositione iposatur per dictionem sicut ex eadem ipositione significat quibus dicitio significatio non est sua accidentia illa est qui iposuit hoc non est lapis ad significandum lapidem sub tali genere sub tali numero iposuit et sic eadem ipositione iposuit ipositor et hec dicitio laborans iposuit suum significatum et significatur sic de aliis uel dicitur est quod principalis significatio puenit in primo modo equocationis et amphibolie ad remouendum transumptum et existit transumptio si significatur per dictionem non principaliter ut ridere non principaliter significat floere sicut transumptio per quam similitudines et hec dicitio laborans significat puenit tempus et puenit in hoc fecerunt ita quod deceptio facta ex quibusdam accidentibus facta equuocatio non est ex quibusdam amphiboliis. Solutio dico quod quodammodo accipitur quod sequitur dictiones non absolute sed pure ordinabiliter cum alia dicitio sicut casus numerus ordinant per dictiones adiunctas per talia accidentia male est dicitur hocies cur quod binus est debet numerus nec debet casus et deceptio ex talibus acci-

De fallacia amphibolie.

dentibus non est deceptio in ordine et sic est amphibolia et non in equocatione sicut sunt alia accidentia absoluta quod sequitur dictiones per se ut ipse et genus et per talia accidentia non ordinant dictiones adiunctas quia sicut bene dicitur homo currit ita bene dicitur homo curreat. unde licet tempus uarietur manet tamen eadem constructio et ideo non destruit mediate tempore sic deceptio ex talibus accidentibus fit in dictione et ita in equuocatione et non in amphibolia. Sciendum est primo quod amphibolia capit dupliciter. uno modo large pro omni oratione habente sensum dubium. Alio modo capitur stricte pro omni oratione habente sensum dubium proueniens ex multiplicitate actus aut orationis multiplicis et non dicitio equuocatio. et sic capitur hic et potest sic distingui. amphibolia est multiplicitas orationis amphibolie eadem in materia et forma habens diuersos sensus uel diuersa significata non puenientes ex multiplicitate dictionis equuocatio. Et de fallacia amphibolie est idoneitas deceptio pueniens ex idempotentia orationis diuersa quod diuersos sensus habetis. Passim etiam potest distingui sicut fallacia equuocationis. unde causa apparente eius est idempotentia actus aut dictionis orationis multiplicis. sed causa defectus est multiplicitas sensuum illi orationi correspondentium non ex parte dictionis equuocatio. sicut ex parte orationis multiplicis. Sciendum est secundo quod ipse fallacie amphibolie sunt tres modi scilicet ipse fallacie equuocationis. Primus puenit ex eo quod aliqua oratio que primo plures sensus habet. sic quod in una premissa accipitur pro uno et in alia uel in conclusione pro alio. et secundum istum modum sic paralogisatur. Quodcumque uellem me accipere. uellem quod acciperent me. sed inimicos uellem me accipere. ergo uellem quod inimicos acciperent me unde dicitur paralogismus soluitur per hoc quod si me in utraque premissa accipit ante uel post uel in una a premissa et in alia a premissa uel quod accipit ante sensus est de quibuscumque uellem me accipere. uellem quod acciperent me et sic maior est falsa. sed si a premissa est minor est falsa et est sensus. inimicos uellem me accipere. et de inimicis uellem quod acciperent me. et sic istis modis modis ista est bona sed si tertium puta quod in una construat a premissa et in alia a premissa non ualeat ista sed committit fallacia amphibolie. Secundus modus puenit ex eo quod aliqua oratio significat plura uel habet plures sensus unum patet et principaliter et alium minus principaliter sicut attribuitur. et tunc uel in una premissa capitur per significationem principalem et in alia sicut in conclusione per significationem minus principalem et sic istum modum sic paralogisatur. qui-

namque haurit aquas cribro est iuxta aquas. sed colaris sine libro haurit aquas cribro. ergo scolaris sine libro est iuxta aquas. modus soluenti est distinguendo istam haurit aquas cribro quod uel caput in minore et in maiore eodem modo. et sic bene sequitur. sed sicut conclusio est falsa ita aliqua premissa uel non capiendo eodem modo in utraque sed in maiori et in minori et tunc non sequitur. sed committitur ista fallacia. Sciendum est tertio quod tertius modus huius fallacie puenit ex eo quod aliqua oratio per se sumpta unum significat. sed iuncta cum alia habet diuersas significationes. et hec oratio hoc uidetur huius unam significationem sed hec res uidet sed iuncta ista quicquid aliquis uidet huius diuersas significationes. ut hoc potest teneri uel plerumque. Alio modo in notio casu et sic est sensus qui quid aliquis uidet hoc uidet. i. quicquid quod rem aliquis uidet illa re uidet. uel potest teneri in quod casu sic est sensus. quicquid rem aliquis uidet illam rem uidet. Et sic hoc sic paralogisatur. quicquid aliquis uidet hoc uidet pariterem aliquis uidet. ergo partes uidet. modus soluendi est distinguendo istam hoc uidet quod si hoc potest teneri in notio casu uel actio uel uisum est. Et circa hoc queritur utrum illa regula in qua dicitur quod quicquid sequitur ad bonum sic sequitur ad eius finem sit bona. et arguitur quod non quod non sequitur ad omni propositum esse ueram sequitur aliquam propositum esse ueram et ad aliquam propositum esse ueram sequitur ad aliam esse ueram tu coarsius sequitur te esse alium. ergo ad omnes propositum esse ueram sequitur te esse alium. Respondetur quod regula est bona. et ad rationem dicitur quod maior est uera tam in sensu composito quam in sensu diuiso. et minor in sensu composito est falsa. sed in sensu diuiso est uera. sed tunc non sequitur conclusio. ut sensus compositus minor est ille ad talem propositum ad aliam propositum est uera sed te esse alium. sicut sensus diuisus est ad aliquas propositum puta ad istam esse alium sed te esse alium. Arguitur sic primo quod in multis fallaciis est uerba sententia ergo fallacia amphibolie non est distincta ab aliis. Et secundo sic sunt multipliciter huius orationis: est sunt est sunt sic fallacia amphibolie sic paralogisando quicquid sunt est sunt hocies. alium sunt est. ergo alium sunt hocies et tamen puenit ex parte dictionis sed de ly est. Et tertio sic. omnis oratio tantum unum significat sed compositum predicati cum subiecto. ergo sic nulla sit fallacia amphibolie. Ad primum dicitur quod amphibolia potest capi dupliciter. uno modo large et alio modo stricte ut uisum est in primo notabili. Et ad secundum dicitur quod talis multiplicitas non puenit ex parte de ly est. sed sic se sed ex parte illi termini episcopi sic in se sed ex parte illi termini episcopi in ordine ad alios terminos. Et ad tertium dicitur quod oratio non significat propositum sed predicati cum subiecto. sicut bene est quod talis propositio tenetur per illud uerbum est.

Equitur de fallaciis faciendis multiplex potentiale scilicet de compositione. diuisione et accentu et prius de compositione quam de aliis. quia paralogismi sunt efficaciores secundum compositionem ad finem sophisticium qui est apparatus sapientia et non existens: et ideo prius dicendum est de compositione quam de aliis. Compositio est eorum que debent diuidi fallacia in diuisione uero est eorum que sunt compositi in falsa dicitio. Fallacia compositionis est idoneitas deceptio pueniens ex idempotentia orationis unius et eiusdem secundum materiam et secundum situm magis debitum prius in oratione positus. Causa apparente huius fallacie est oratio diuisa habens idempotentiam in materia cum oratione composita. Causa fallacitatis siue defectus est diuersitas sensus compositi a diuiso. Notandum quod quando oratio est uera in sensu diuiso et falsa in sensu composito tunc est fallacia compositionis. Et tunc oratio composita quando de terminatio determinat illud determinabile quod magis apta nata est determinare. et sumitur de oratione composita quando dictiones ordinantur secundum materiam magis debitum et dicitur oratio diuisa quando determinans determinat illud determinabile quod non est magis apta nata deteriorare uel quando dictiones ordinantur secundum situm: tunc debetum. Unde sumitur hec oratio graecorum plerumque quicquid uiuit semper in ista oratione sunt duo deteriorata sed hoc uerbum uiuit et hoc uerbum. et est una deterioratio sed si ergo hec deterioratio sed si deteriorat hoc uerbum est quod ponitur a predicati sic dicitur oratio composita quod tunc deterioratio deteriorat determinabile. quod magis apta nata est determinare. quia illud uerbum est ponitur in situ determinato scilicet in predicato. Si autem determinat hoc uerbum uiuit: sic dicitur diuisa. quia determinat illud determinabile quod est ui-

quicquid sequitur ad propositum bonum sequitur ad eius finem.

nus apta nata determinare qz illd abū
vicit non ponitur in situ determinato
ipius verbiz tūc dictiones ordinant
scdm situm min' debitū. Isti fallacie
duo sunt modi. Primus mod' puenit
ex eo qd aliqd dictū pōsupponere p se
toto vel pro pte sui. Et scōs istum mo
dum paralogisatur sic quēcunqz possi
bile ē ābulare possibile ē qd ipe ābulat
sedentē possibile ē ābulare. ergo possi
bile ē qd sedēs ābulat. Ad hoc dicēdū
est qd minor ē duplex qz si hoc sedentem
ambulare supponat pro se toto hinc p
dicato possibile ē. i. sedēs sedendo pōt
ambulare tunc hec cōposita ē falsa: si
cut etiā est impossibile dicere qd sedens
ābulat. Si autē istud dictum suppo
nat pro pte sui tunc ē diuisa r var non
sequitur cōclusio r ē sensus sedentē possi
bile ē ābulare. i. sedēs nunc hz porē
tiam vt postea ābulat. et similiter quē
cunqz ē possibile scribere possibile ē qd
ipe scribat. non scribentē scribere ē pos
sibile. ergo possibile ē qd nō scribēs scri
bat. Dicēdus ē ad istuz paralogismuz
sicut ad primuz. Scōs mod' proue
nit ex eo qd aliqua determinatio pōt re
ferre diuersa r penes istum moduz pa
logisat sic quicunqz litteras scit nunc
d. discit eas. sed iste antiquus grāmari
cus scit litteras. ergo nunc didicit eas
Dicendum qd maior est duplex qz hec
determinatio nunc pōt determinare hoc
ābum didicit r sic ē cōposita r falsa r
sequitur cōclusio vel pōt determinare
hoc ābum scit. r sic est diuisa r vera et
non sequitur cōclusio. Similiter hic.
quod vnum solum pōt ferre plura pōt
ferre. sed quod non pōt plura ferre pōt
vnum ferre. ergo quod non pōt plura
ferre pōt plura ferre. Dicēdum qd ma
ior ē duplex qz hec determinatio solgm
pōt determinare hoc ābuz pōt sic ma
ior est falsa et cōposita r ē sensus qd il
lud quod non pōt ferre vnum euz alio
pōt ferre plura vel pōt deteriare hoc

ābum ferre r ē sensus ver' et pōt diui
sa r a sub hoc sensu quod pōt ias ferre
vnum solum ferre non plura pōt plu
ra ferre. Similiter tu scis tūc tres ho
mines currere posito casu qd ser cur
runt r nescias de tribus hec ē duplex
qz hec dictio tūc pōt determinare hoc
verbum scis vel currere. si determinat
hoc verbum currere sic est cōposita r
falsa si scis tunc est diuisa r vera r pa
logisatur sic. tu scis tantuz tres hoies
currere posito casu qd ser currant hz qd
quid scitur ē veruz. ergo tantū tres ho
mines currere ē veruz. maior ē duplex
vt iam dictum est. De fallā diuisionis
Quid sit diuisio dictum ē prius. Fal
lacia diuisionis ē ydoneitas decipien
di pueniens ex eo qd orō aliqua cōpo
sita ē vera r diuisa falsa vna r eadem
manēs scōm materiam differēs secun
dum formā diuersa significat que cre
ditur esse vera in sensu diuiso. eo qd ve
ritatē hz in sensu cōposito. Causa ap
parentie hui' fallē est orō cōposita ha
bens ydepritate in materia euz orōne
diuisa vel causa apparentie ē ydepritas
orōnis eiusdem secundum substantias
et secunduz situm minus debitū. Cau
sa defectus est diuersitas sensus diui
si a sensu cōposito. Isti fallacie duo
sunt modi. Primus modus prouenit
ex eo qd aliqua coniunctio potest copu
lari inter terminos vel inter proposi
tiones et secundum istum modum pa
logisat sic. Quēcunqz sunt duo r tria
sunt duo et sunt tria quinqz sunt duo r
tria. ergo quinqz sunt duo et quinqz sunt
tria. Ab hoc dicēdus est qd minor est
duplex quia hec coniunctio et potest
coniungere et copulare inter termi
nos vel inter propositiones. si inter ter
minos sic est vera composita. et ē sen
sus duo et tria simul iuncta faciunt
quinqz. si inter propositiones sic est
falsa et diuisa. et est sensus qd duo
sunt quinqz persone r qd tria sunt quinqz

qz persone qd ē falsum. Similiter est
hic. Quēcunqz sunt duo et tria sunt pa
ria r iparia quinqz sunt duo r tria er
go quinqz sunt paria et iparia. Dicē
dus est qd minor est duplex qz ibi po
teit esse copularia inter terminos. et
sic est vera et composita r est sensus.
quinqz sunt duo r tria insimul coniu
cta vel ibi ē copulatio inter propo
sitiones. et sic ē falsa et diuisa. r ē sensus.
quinqz sunt duo r quinqz sunt tria qd
ē falsum. Similiter hic omne aial ē
rōnale vel irrationale. sed non omne
animal est rationale. ergo omne aial
ē irrationale. Dicendum qd maior est
duplex. eo qd ista coniunctio vel po
test coniungere inter terminos et sic
est vera r composita. vel inter propo
sitiones et sic est falsa et diuisa. Simi
liter hic. omne animal vel est sanum
vel egnum. vel hic. omnis substantia ē
corporea vel incorporea. vel hic. ois
linea est recta vel curva. unde omnes
iste simu vere quando con iunctio con
iungat inter terminos et sunt con i
o sic. Sed sunt falsie quando con iunctio
coniungit inter orōnes r pōnes r diui
se. Quia con iunctio p se r primo est con
iunctura partū orōnis ex consequenti
i. sa con iungit orōnem cum orōne. Se
cundus modus huius fallacie diuisio
nis puenit ex eo qd aliqua determi
natio pōt referri ad diuersa vt hic quoyi
disti hunc pennisum pennisus est. hz ocu
lo vidisti hunc pennisum. ergo oculo p
cussus est. Dicēdus est qd minor est du
plex. qz iste ab aruus oculo pōt deter
minare hoc principium pennisus. et sic ē
diuisa r falsa. r ē sensus. tu vidisti hūc
pennisum oculo et sic sequitur cōclusio
vel pōt determinare hoc verbum vidē
sti. et sic est composita et vera et tunc ē
sensus. tu vidisti cum oculo hunc per
cussum sed tunc non sequitur cōclusio
Dicēdus est primo qd postqz determinatus
est de fallacijs que sunt sūa multiplex

actuale consequenter determinandum est de fal
lacijs que sunt secundum multiplex potentia
le. et p. mo de fallā compositionis et diuisionis
Et de compositione secundum quā fit fallacia cō
positionis est diuidendum acceptio scilicet vni
tatem eorum adiuice: secundū quā faciūt
sensus falsum. que si acciperentur secundū eo
rum diuisionem facerent sensum verum. Sed
diuisio est cōp. mēdōrū separatio hoc ē qd ibi
est diuisio quādo termini accipiuntur scdm se
parationem quāz habent adiuice: scdm quā
faciunt sensum falsum que si acciperentur se
cūqz eorum vniōnem facerent sensum verum
Et de fallā cōpositionis est ydoneitas de ipse
di. pueniens ex ydepritate orationis compositae
falsae et diuise vere. i. fa. lā cōpōnis fit quādo
arguitur a sensu diuiso vero ad sensum cōposi
tum falsum. Causa apparentie est ydoneitas ora
tionis cōpositae est diuisa. sed cā defectus est rā
ueritas sensus orōnis compositae cum diu. sa
Sed fallacia diuisionis est ydoneitas decipien
di pueniens ex ydepritate orōnis diuise falsae et
cōpositae vere hoc est fallā diuisionis puenitur
qz arguitur a sensu composito vero ad sensuz
diuisū falsuz. Et ā apparentie est eius ydonei
tas orōnis diuise cū composita. hz causa defectus
ē ydepritas sensus illius orōnis scz compositae
et diuise.

Sciendum est secundo qd plus fal
lacie. cōpositionis et diuisionis pnt assignari
tres modi. Primus modus fit penes orōnem
cōpositam et diuisam in quibus ponunt modi
veritatis. vbi de tota pōne. vt sunt possibile i
possibile et. unde qz tales modi se tenent ex
parte substantiae vel pceduati faciunt cōpositam
h3 quādo se tenent ex parte copule faciūt vni
sam. vt sedentem possibile est ambulare r tūc
est fallā pōnis sed qz arguitur a diuisa vera
compositam falsam est fallā cōpositionis vt
sic arguēdo quēcunqz possibile ē ambulare possi
bile est vt ambulet. sedentē possit. i. est ambu
lare. ergo possibile est qd sedens ambulet ibi ar
guitur a diuisa vera ad compositam falsam. Et
ad faciendum fallā diuisionis ponitur ipse
bi. e loco de possi. ille vt quē sup. impossibile est
ambulare impossibile est qd ambulet. h3 iposs
bile est sedentem ambulare. ergo sedentem im
possibile est et ambulantem. Modus soluen
di est negando cōsequētiam quia cōmixtū fallā
diuisionis arguendo a sensu composito vero
ad sensum diuisum falsum. vel potest solui dis
tinguendo pmissas in quibus ponitur modus
penes sensum compositum et diuisum. Secūdo
modus fit penes orationem cōpositam vel di
uisam in qua ponitur cōdictio vel aduerbiū
potest facere propōnem cath. gōticam v. i. p. c.
thet. am unde si faciat cathegoricam ē cōpōsi
ta. si ypotheticā est diuisa vt quēcunqz sic duo
et tria sunt paria et iparia. sed quinqz sūt duo
et tria ergo quinqz sūt paria et iparia potest
solui distinguendo pmissam in qua ponitur

tres sunt modi
fallacie pōnis
et diuisionis

construendo. unde est regula generalis q̄ quando
tunc aliqua conuocatio vel equiuocatio sicut
aduerbium ponitur inter terminos tunc illa
potest distinguere secundum istum modum q̄a vel
potest coniungere inter terminos et tunc est ca-
sus: gortica. vel inter p̄pōnes et sic est ypotheti-
ca. et sic hoc propter assistentes ne videatur ou-
ci respondens ad illam fallaciam.

¶ Sciendum est tertio q̄ tertius mo-
dus fit penes orationem compositā vel diuisā
in qua ponitur dictio que potest cōstrui cum
multis cōstructibus cum hoc tamen magis cō-
ueniēter cum uno q̄ cum alio. unde si construat
cum illo cum quo magis conueniēter debet
construi facit sensum cōpositum sed si cō illo
cum quo minus conueniēter debet construi
facit sensum diuisum. unde determinatio ma-
gis conueniēter constituitur cum determinabi-
li p̄cedente q̄ sequente. et cum p̄p̄niquior q̄
cum longiori. et quicquid uult semper est. si ly
semper constituat cū ly uult facit sensum cō-
positum. sed si cum ly est facit sensum diuisum
Et quo sequitur q̄ ille modus debet solui per
determinationem illius p̄missi in qua ponitur
talis dictio que potest cōstrui cum multis cō-
structibilibus. ¶ Circa hoc queritur utrū illa
regula generalis in qua dicitur q̄ quicquid re-
pugnat consequenti repugnat antecedenti sic
vera: et uideatur q̄ non quis animal est conse-
quens ad hominem. et tamen sibi repugnat eē
speciem specialissimam et tamen nō repugnat
homini igitur. Respondet q̄ regula ē vera. Et
pro solatione est aduertendum q̄ ascendens ca-
pitur dupliciter. unomodo p̄ termino inferen-
te et consequens pro termino illato. et sic non
capit in illa regula. Aliomodo capitur propō-
ne que antecedit et consequens pro propōsicio-
ne que sequitur et sic capitur in regula.

¶ Arguitur sic primo. iste fallacie
non sunt secundum aliquod multiplex ergo
non sunt in dictione. antecedens patet quia
sunt p̄ter orationem compositam et diuisā
sed tales non habent diuersos sensus q̄ com-
posita nō habet nisi sensum cōpositum et diui-
sa diuisum. ¶ Secundo sic iste fallacie nō sūt
in dictione q̄ non sumit causam apparentē
ex parte dictionis sed orationis. ¶ Tertio sic. iste
fallacie habent eandem causam apparentē cū
denitate orationis. ergo non distinguuntur.

¶ Ad primum dicitur q̄ composita
habent tñ vñ sensū et etiā diuisa. id de rigo-
re sermonis nulla ratio est distinguenda dicit
tamen multiplices quia capiuntur in sensu cō-
posito et diuiso. ne quis uideatur redargui ab
assistētibz. ¶ Ad scdm dicit q̄ qñ dicitur
fallā f̄ dicitur de ly dicitur caput large et se extendit
ad odes. Ad tertiu dicit q̄ si eadē cā apparēre
nā cā appēre fallē p̄p̄sicio ē idēitas orōis
compositę cum diuisa. sed cā apparēre fallē
p̄p̄sionis est idēitas orōis diuisę cū cōposita

Equitur de fallacia accentus.
accentus est certa lex vel re-
gula ad eleuandum vel depri-
mendum sū abam uniuscuiusq̄ dicti-
onis. et iste accentus diuiditur in ac-
centum grauem acutum et circumflexū
Grauis ē qui deprimitur in fine. accu-
tus accentus est qui in fine eleuatur
vel auitur. Circumflexus est qui acui-
tur et deprimatur simul. vel circumflexus
est qui procedit ab ymo et procedit in
alium et finaliter tendit in ymum ut
hierusalem. fallacia accentus ē ydo-
neitas decipiendi procedens ex mult-
plicitate dictionis eiusdem fm sub-
stantiam diuersę fm modum p̄feren-
di diuersa significantis. Causa appa-
rentie huius fallacie est unitas dictio-
nis fm materiam vel fm substantiam
solum. Causa defectus est diuersitas
significator. Istius fallacie duo sūt
modi. Primus modus p̄uenit ex eo q̄ ali-
qua dictio p̄ p̄ferri diuersis accenti-
bus. ut hic ois populus ē arbor: gens ē
populus. ergo gens est arbor. dicitur
est q̄ maior est duplex q̄ prima sūla-
ba huius dictionis populus p̄fer-
ri longa. et sic est vera et nō sequitur
conclusio. vel p̄t esse breuis et sic est
falsa et sequitur conclusio. Similiter
dicitur ara est in templo. stabulum por-
corum est ara. ergo stabulum porcorum ē in
templo. dicitur hic sicut prius. Si-
militer dicitur quicquid amat hamo ca-
pitur: mulier amat: ergo mulier ha-
mo capitur. dicitur est q̄ maior ē du-
plex. id ē q̄ hec dictio amat p̄t p̄fer-
ri cū aspiratione vel sine aspiratione: si
primo modo sic est vera: et non sequi-
t̄ conclusio si scdo modo sic ē falsa et sequi-
tur cōclusio: vel sic quoscūq̄ viros in-
stus ē pendere dignū est penā pari. s̄
iustus viros dignū est penā pari. vñ vtra-
q̄ p̄m: sicut duplex eo q̄ hec dictio
p̄t p̄ferri media longa vel media bre-

ui. Secundus modus p̄uenit ex eo q̄
aliqua vox p̄t esse dictio vel oratio: ut hic
tu es quies: sed quies est requies. ergo
tu es requies: dicitur est q̄ maior est
duplex eo q̄ quies p̄t esse dictio vel
oratio: si sit dictio tunc ē falsa. et sequi-
tur conclusio: si sit oratio sic ē vera et non
sequitur conclusio. similiter hic. quic-
quid fecit deus inuere fecit deus coa-
cte. sed deus fecit vinū in vitē: ergo de-
fecit vinum coacte. dicitur q̄ maior
est duplex eo q̄ inuere p̄t esse oratio
vel dictio. si dictio sic ē vera et non se-
quitur conclusio. vel p̄t esse oratio et
sic est falsa: et sequitur cōclusio. Simi-
liter hic. quicūq̄ habet dilectionem
supernam habet dilectionem dei vsu-
rarius habet dilectionem supernam et
go vsurarius habet dilectionem dei. di-
cendum hec dictio supernam p̄t capi
dupliciter. unomodo ut est dictio et sic
minor est falsa. et sequitur conclusio.
aliomodo p̄t esse oratio: sic est vera
et non sequitur conclusio. Similiter
hic metuo longenas pereunte nocte
lidia dormis. unde hec dictio metuo
p̄t esse dictio vel oratio

¶ Sciendum est primo q̄ quatuor sunt ac-
cidentia sillabe scz t̄p̄. aspiratio. nume-
rus litterarum et accentus et penes tria scz t̄p̄
pus aspirationem et accentus p̄t fieri fallacia
¶ Aduerte tñ q̄ accentus p̄t capi dupl-
iter. unomodo stricte et sic est modulatio vocis penes
eleuationem. in vel depressionem in diuersis er-
gibus. aliomodo: apud large ut nō distinguuntur
contra alia tria accidentia. et sic est modus si-
gnificatiuus p̄ferendi vel scribendi diu-
tiones in omplexam. Dicitur notat̄ significatiuus
p̄pter eleuationem vel depressionem dictionis
in cantu vel melodia. nam talis nō ē accen-
tus. Dicitur notat̄ dictionem incompleta
p̄pter compositionem et diuisionem. unde fal-
lacia accentus est ydoneitas decipiendi p̄ueniens
ex idēitate materiali dictionis diuersę scdm
modos p̄ferendi diuersa signis. Causa appa-
rentie est idēitas dictionis in materia. s̄ cau-
sa defectus est pluralitas significatorum.

¶ Sciendum est secundo q̄ huius fal-
lacie cōmunit̄ assignant̄ duo modi. Primus
p̄uenit ex eo q̄ dictio aliqua potest capi fm di-

uerfos accentus. et ois pplis tñ arbor q̄a est
pplis. ergo gens est arbor. Similiter quicūq̄
dignum est pendere dignum est penam pari. s̄
iustum dignum est pendere ergo iustus dignus
est penam pari. Similiter omne malum est po-
mum. prauum est malum. ergo prauum est po-
mum. Modus soluendi est primo ad primum
distinguendo de ly pplis. nāz prima de pplis
p̄t esse breuis vel longa in vtraq̄ p̄missa vel
in conclusionē et sic non cōmittit̄ fallacia ali-
qua vel in vna p̄t esse breuis et in alia longa et
sic cōmittit̄ hec fallacia. Similiter dicatur
de media de pendere. nam si breuis significat
carere penā. si longa significat sustinere pe-
nam similiter dicat de prima de malum. nam
qñ est longa idē est q̄ pomus. et qñ est breuis
idē est q̄ prauus. et ad illum modum reducti-
tur modus p̄ueniens ex variatione aspiratio-
nis. et quicquid amat hamo capit petrus amat
ergo petrus hamo capit. Soluit p̄ distinctio-
nem p̄missarū nam vel ly amat in vtraq̄ scri-
bitur cum aspiratione vel sine aspiratione. et
sic non cōmittit̄ fallacia. vel in vna cum aspira-
tione et in alia sine aspiratione. et sic cōmittit̄
hec fallacia. vñ hamo scriptus cū aspiratione si
gnificat rapere pisces cum hamo id est cum ta-
li instrumēto. s̄ sine aspiratione idē ē q̄ vulgo.

¶ Sciendum est tertio q̄ tertius mo-
dus huius fallacie p̄uenit ex eo q̄ aliqua vox ma-
terialiter p̄t esse dictio vel oratio. ut qui es sup-
na. inuere. vñ quies p̄t esse nomen vel oratio cō-
posita ex illo relatio qui villo verbo es. simi-
liter inuere p̄t esse aduerbium significans id
quod coacte vel p̄t esse oratio composita ex illa p̄-
pōne in. et ablatiuo vite: que significat tantus
sicut vinea. etiam superna p̄t esse oratio compo-
sita ex p̄pōne sup et illo ablatiuo na. et tñc va-
let tantum sicut sup pecunia. vel p̄t esse oratio
et tñc valet tantum sicut celestem. et fm hoc p̄t
sic paralogisari. quicquid deus facit inuere fa-
cit coacte. sed deus facit racemos inuere. ergo
racemos facit coacte. modus soluendi est distin-
guendo de ly inuere q̄ vel in vtraq̄ p̄missarū
accipit ut vna dictio. vel ut vna oratio. et sic non
est fallacia. vel in vna ut dictio et in alia ut oratio
et sic cōmittit̄ hec fallacia. Similiter dicat de
alijs. Aduerte etiā q̄ fallacia p̄t fieri ex di-
uersa accentu actioe dictionis penes eleuatio-
nem vel depressionem ut si dñs pronice dicat ser-
uo suo. o q̄ bonus famulus es tu. et si seruus in-
ferat. ergo deus bene p̄mari tñc cōmittit̄
hec fallacia. ex quo sequit̄ q̄ possunt assignari
tres modi huius fallacie. ¶ Circa hoc que-
ritur utrū ad impossibile sequatur quodlibet
simpliciter. et videt̄ q̄ non q̄ sequit̄ deus nō
est. ergo deus est. q̄ in qualibet bono dñs debz
esse habitudo rei significat̄. p̄ añs et p̄is. s̄
nulla ē talis habitudo igit. p̄p̄o respōsione ē
aduertēd̄ q̄ aliqua p̄p̄o ē esse impossibilis
dupliciter scz formaliter sicut copulatio cō-

q̄ sūt accidētia
sillabe

utri ad ipossi-
bile. sequit̄ q̄libet
bet simpliciter

posita ex partibus contradicentibus. ut sortes
currit sortes non currit. alia est impossibilis
materia iter id est ratione habitudinis termi
norum ut homo est asinus. Tunc ponitur talis
propositio. omnis consequentia cuius antecedens
est propositio impossibilis siue formaliter siue
materialiter est bona. Et ad rationem dicitur
quod non oportet ad bonam consequentiam quod sit
habituudo rerum significatarum sed sufficit quod
sit habituudo antecedentis ad consequens. sic ut
dicitur quod impossibile est ita esse sicut per ante
cedens significatur quin ita sit sicut per conse
quens significatur.

Arguitur sic primo non est aliqua fal
lacia penes accidentia. ergo non debet si
penes accidentia fallere. Et secundo si fallacia
fallacia accidentis maxime esset sic arguitur
malum est ponitur peccatum est malum ergo pec
catum est ponitur. sed hoc non quod ibi est fallacia
equivocationis igitur. Et tertio sic ad. supra
aliter scribitur quod est dicitur quod est oratio igitur
non est eadem dicitio sed materia.

Ad primum dicitur negando consequen
tiam quod non est simile de accidentibus fallacia
vel litere. Et ad secundum dicitur quod malum non potest fa
cere fallaciam equivocationis quod non significat ut
verba secundum materiam et formam et modum pre
tendit. Et ad tertium dicitur quod bene probat quod
superna non facit fallaciam accidentis in scri
pto. sed non probat quod non facit fallaciam ac
cidentis in voce.

Equitur de fallacia figure dic
tionis. Fallacia figure dicitio
nis ultimo ponitur inter falla
cias in dictione quod facit multiplex fan
tasticum. Figura enim est que termino
vel terminis clauditur. termino ut cir
culus. terminis. ut triangulus quadr
gulus. Et similitudinarie fallacia figu
re dictionis est similitudo dictionis cum
dictione penes finalem terminationem
in parte non idem significante. et facit
multiplex fantasticum. Est autem mul
tiplex fantasticum quando aliqua di
ctio significat unum et videtur signifi
care aliud propter similitudinem quam
habet in parte cum alia dictione ut vi
dere significat passionem et videtur si
gnificare actionem propter hoc quod est simi
le huic verbo agere. Causa apparentie
huius fallacie est similitudo dictionis in
parte cum alia dictione non idem signi
ficante. Causa defectus huius fallacie

est diversitas eorum que videntur esse
similia. Ista autem similitudo fit tri
bus modis: scilicet voce significatione et
suppositione. et scilicet hoc tres sunt mo
di huius fallacie. Primus modus p
venit ex simili terminatione dictionis
cum alia dictione ut qualiscumque est mu
sa talis est poeta; sed musa est femini
generis; ergo poeta est femini gene
ris. dicendum quod non sequitur quod si ali
quid est eiusdem terminationis quod sit pro
pterea eiusdem generis; similiter hic
omnis aqua est humida; fluvius est aqua
ergo fluvius est humida. dicendum quod non
oportet quod si fluvius sit aqua quod ergo
quicquid dicatur de aqua quod hoc etiam
dicatur de fluvio sub eadem determi
natione; vel sic: omnis homo est albus;
mulier est homo ergo mulier est albus;
videtur in omnibus huiusmodi paralogismis
masculinus interpretatur femininum aut
si formeretur sic paralogismus; musa et
poeta similiter terminantur; sed musa
est femini generis; ergo et poeta. tunc
non est ibi fallacia figure dictionis; sed
fallacia consequentis a communiter ac
cidentibus; ut postea patebit. Secun
dus modus pvenit ex mutatione unius
predicamenti in aliud vel quando una
species unius predicamenti mutatur in
aliam speciem ut hic quicquid heri emi
sti hodie comedisti; carnes crudas he
ri emisti; ergo carnes crudas hodie co
medisti. dicendum quod non sequitur quod
quicquid dicitur rem de predicamento sub
eodem dicitur rem de predicamento qua
litaris et sic proceditur de uno predica
mento in aliud. Similiter hic. Quic
quid heri vidisti hodie vides. sed vidi
sti heri album; ergo album hodie vides
dicendum quod non sequitur quia album
significat per modum qualitatis quic
quid vero dicitur rem de predicamento
substantie. Similiter do tibi solum de
narium; sed solum denarium non habeo.
ergo do tibi quot non habeo. dicendum

Hec dicitio solum dicit relationem.
quod ut habetur in secundo elenchorum
solum dicitur quasi non cum alio. et
hec dicitio quod dicitur subam. et sic procedi
tur a relatione ad substantiam. Sicut est hic
aliquis dat cito equum; sed non habet
cito equum. ergo aliquid dat cito quod non
habet. dicendum quod non sequitur quod ci
to dat modum actus siue qualitatem
et quod dicitur substantiam. et sic proceditur a qua
litate ad substantiam. Similiter hic.
sic proceditur ab una specie unius pre
dicamenti ad aliam ut quanto sumus
digitos heri habuisti hodie habes. de
cem digitos heri habuisti ergo decem
digitos hodie habes posito quod unum
amiseris; dicendum quod non sequitur quod
hec dicitio quanto sumus dicitur quarta
tem continuam. et huiusmodi dicitio decem di
gitos dicitur discretam. Tertius mo
dus pvenit ex diversitate suppositione termi
ni ut homo est species. ergo aliquis homo est species
et huiusmodi est dignissima creatura; et
ergo aliquis homo est dignissima creatu
ra. hic est processus a simplici suppo
sitione ad personalem. sicut hic omnis homo est animal. et
ergo omnis homo est hoc animal. sicut hic animal est
fortes animal est plato et sic de aliis. ergo
animal est omnis homo. hic fit processus a pluribus
deteriatis ad unam deteriatam; iste mo
dus solet appellari univocus. quod ille
terminus animal univocus et equalis sic se habet
ad omnia supposita unum in qualibet premissis
satis supponit per unum in dictione. vero per
pluribus. et sic variat eius suppositionem. Et intel
ligendum est quod in predictis quale quid
interpretatur hoc aliquid id est comu
ne; vel univocale interpretatur singu
lare. si enim animal est hoc aliquid tunc
sic arguitur. animal est fortes animal est
plato et sic de aliis. ergo animal est omnis
homo est bonum argumentum sicut
hic fortes currit plato currit et sic de
aliis. ergo omnis homo currit. Sicut
hic. non sequitur quando fit processus

ab immobili suppositione ad mobile
ut omnis homo est animal. ergo om
nis homo est hoc animal et sic de aliis
Hos tres modos ponit aristoteles di
cens quod figura dictionis fit quando in
terpretatur non idem vel diversum ut
masculinum femininum vel neutrum
vel econverso et rursus quid interpre
tatur quale vel quantum iterum quan
do commune interpretatur singula
re vel hoc aliquid.

Primo sciendum est quod finaliter determinat
dam est de fallacia figure dictionis iter
fallacias in dictione. Et adverte quod dicitur non ca
pitur dicitio stricte. sed large pro unum signo ad
placitum instructo siue sit dicitio simplex siue
oratio. Et adverte aliter quod figura dictionis non
est aliud quam similitudo unius dictionis est alia ista
differentibus in materia capitulo semper large de
dictione. Adverte aliter quod fallacia figure dictionis est
ydoneitas decipiendi pveniens ex similitudine
dictionis cum dictione in parte non idem signi
ficante. Causa apparentie est similitudo dicitio
nis cum dictione propter quam creditur quod ille di
ctiones conveniant in significato vel in modo
significandi vel aliqua proprietate. Causa de
fectus est dissimilitudo significatorum vel consi
gnificationis illarum dictionum. et eius contra est
signant tres modi. Primum est credendo quod di
ctiones vel propositioes similes in voce vel in scri
pto habeant similes significationes vel modo
significandi vel proprietates. exempli de dicitio
ne ut musa est femini generis. et papa. verbera
re est agere et sentire est agere. exempli de oratio
ne ut cuiuslibet dictionis altera pars est vera
et altera pars cuiuslibet dictionis est vera.
Modus videndi ad omnia paralogismos est negan
do istam quod non debet propter similitudinem di
ctionum vel propositioum in voce vel scripto inter
re similitudinem in significatione vel modo signi
ficandi vel proprietate.

Sciendum est secundo quod secundus
modus huius fallacie est quod sub termino distribu
tivo unius predicamenti subsumitur terminus al
terius predicamenti. ut quicquid heri emisti
hodie comedisti. sed crudum heri emisti. ergo
crudum hodie comedisti. sicut quotiens unum
fuiti parisius fuiti homo. sed bis fuiti parisi
us ergo bis fuiti homo. primum soluitur negan
do istam quod sub termino distributivo subsumi
tur subsumitur terminus predicamenti qualita
tis. sed secundus soluitur negando istam. quod
sub termino predicamenti quod sumitur termi
nus predicamenti dicitur. ut quotiens dicitur
aliquis est distributum predicamenti quando
valens est sicut quando dicitur unum; aliquis est dicitur
butius dicitur discrete venotus interrupto

Tres sunt modi
fallacie figure di
ctionis.

ne ipso tunc non est aliqua fallacia, sed maior est fallacia. fit enim ille modus qui subterfugio dicitur...

Sciendum est tertio quod consequenter ponit terminus modus huius fallacie qui puenit ex varia mutatione supponis...

verbi necessarii scilicet ad quibuslibet

Arguitur sic primo nulla est fallacia figure orationis: ergo nulla est fallacia figure dictionis cum non videatur maior ratio de vna...

Ad primum dicitur quod quando dicitur fallacia figure dictionis ibi capitur dicitur...

ante. Ad secundum negatur consequentia quia fallacie non capiunt suas denominationes vel distinctiones ex parte cause defectus...

Equitur de fallacijs extra dictionem. que sunt septem. scilicet accidens finem quid ad simpliciter. ignorantia elenchi. petitio principii. consequens. non causa ut causa. finem plures interrogationes ut vnam. differunt iste fallacie a fallacijs in dictione...

sum. vel quando aliquid primo attribuitur rei subiecte in premissis et postea attribuitur eius accidenti in conclusione...

quorum secundus intelligitur primo ut videtur in suo spatio: ut iste est homo: et est animal. ergo est homo animal. quia animal in intelligitur in homine sicut album in homine albo...

Quod determinatum est de fallacia dictione que sumunt causam apparentem ex parte dictionis. per determinandum est de fallacia extra dictionem que sumunt causas apparentes ex parte rei significate vel que per se fieri per conceptus ultimatos naturaliter significatos...

Tractatus sextus

maior extremitas. tertius est attribuiti quod est
maior extremitas. que dicitur attribuiti eo quod
attribuitur extremitati de qua in conclusione
predicatur. Unde fallacia accidentis est ydo-
neitas accipiendi proueniens ex eo quod propter
coniunctionem extremitatum cum medio impres-
sio creditur illas extremitates coniungi inter
se in conclusione vel proueniens ex eo quod propter
diuisionem extremitatum vel alicuius extre-
mitatis cum medio creditur illas extremita-
tes diuidi inter se in conclusione. Causa appa-
rentie huius fallacie pro filio affirmatiua est
vno extremitatum cum medio impressio. Ide-
bit ordinatio. sed causa defectus est separa-
tio illarum extremitatum inter se. sed in Paralo-
gismus negatiua causa apparentie est separa-
tio extremitatum cum medio in premissis. Ide-
bit ordinatio. sed causa defectus est vno illa-
rum extremitatum inter se vel cum alio tertio.

Sciendum est secundo quod tres sunt
modi generales huius fallacie. primus proue-
nit ex eo quod credimus quod sicut extremitates con-
iungantur cum medio quod coniungantur inter
se in conclusione. et secundum istum modum pec-
cant omnes paralogismi qui concludunt con-
clusionem affirmatiua vel animal est homo.
asinus est animal. ergo asinus est homo. Sol-
uitur negando consequentiam quod arguitur ex pu-
ris particularibus affirmatiuis. etiam omnis
homo est animal. omnis asinus est animal. er-
go omnis asinus est homo. Soluitur negando con-
sequentiam quia arguitur ex puris affirmati-
uis in secunda figura. et similiter dicitur de alijs
prologismis. Sed de modis sic credendo quod pro-
pter diuisionem extremitatum cum medio in pre-
missis etiam debeant diuidi in conclusione. ita
quod iste modus se extendit ad paralogismos negati-
uos. ita quod omnis pars optimus negatiuus est
est in ebite dispositio fit in istam fallacia.
et secundum istum modum ut arguendo ex pu-
ris negatiuis etiam minore negatiua in prima
et tertia figuris. ut nullus homo est color. nul-
la albedo est homo ergo nulla albedo est color.
Soluitur negando premissam quod arguitur ex puris ne-
gatiuis. id omnes paralogismi qui vocantur co-
binationes inutiles in quibus concluditur. et in-
sistit negatiua peccant secundum istum secundum mo-
dum et in quibus concluditur. conclusio negati-
ua secundum primum modum.

Sciendum est tertio quod ternus mo-
dus huius fallacie mittitur ex eo quod aliquid extrema ob-
iisim coniunguntur cum aliquo meo in premissis
propter quod creditur quod ipsa de eo. tertio conser-
predicent in conclusione vel fortes est albus et est
monachus. et est albus monachus. ita quod quod aliquid
diuisa ad iuncta in ebite vel a iuncta ad
diuisa etiam in ebite fit iste tertius modus. Et
ca hoc querit verum quod aliquid diuisa ad con-
clis
era valet. Et scietur quod est bona tribus condi-
tionibus obseruatis. prima est quod diuisa se habeat

de fallacia acci-
dentis

tres sunt modi
fallacie accide-
tis

verum valet ar-
guere a diuisis
ad coniuncta.

sicut determinatio et determinabile. id non se-
quitur fortes est ambulans et est ambulans ergo
est ambulans musculus. secunda quod determinatio
non capitur equiuoce seu non varietur
appellatio. id non sequitur ille canis est par. et
est canis et est pater tuus. tertia est quod non fiat
negatio id non sequitur fortes est homo. et est ho-
mo. ergo est homo bipes. Et requiruntur a-
liquae ad arguendum a conuictis ad diuisa.
Prima quod non sit repugnantia in adiecto. et
non sit determinatio alienans ut non sequitur
ada est homo mortuus. ergo est homo et est mortuus
secunda quod talis determinatio non sit ampliatia
id non sequitur chimera est ens ymaginabile. et
est ens. et est ymaginabile. tertia quod non varietur
appellatio seu quod determinatio non capiat
equiuocum. id non sequitur fortes est bonus et faber
ergo est bonus et est faber. quarta quod nullus terminus
sit equiuocus. id non sequitur homo est canis
lateralis. ergo homo est canis lateralis.

Primo arguitur nulla est fallacia
subiecti. et nulla est fallacia accidentis. Secundo sic ista
fallacia fit per paralogismos in quibus ponuntur terti ad
placitum significati. et non extra dictionem. Et ter-
tio sic ista fallacia fit est albus et est monachus.
ergo est albus monachus. peccat secundum fallacia
figure dictionis. eo quod huiusmodi dicitur
et in scripto. et non peccat secundum istam fallacia.

Ad primum dicitur negando premissam quod
non capit ibi actus ut est inquit et huiusmodi. Ad
secundum dicitur negando premissam quod non dicitur fallacia ex
tra dictionem eo quod non sicut per dictionem. sed quod
non sumit eam appentie ex parte obiecti. sed
ex parte rei significati. Ad tertium dicitur negan-
do premissam quod non est inconueniens ista. paralogis-
mus peccat secundum plures fallacias. primo peccat
secundum fallacia in dictione et extra dictionem

Sequitur de fallacia secundum quid ad sim-
pliciter dictum secundum quid appellat huius
determinationis diminutiones de ratione vel de esse
cui adiungitur v. curz dicitur homo mortuus
mortuus et diminuit de ratione hominis. dictum
simpliciter appellat aliquid non diminutum. ut
homo. Fallacia secundum quid ad simpliciter est
ydoneitas accipiendi proueniens ex ap-
parenti conuenientia dicitur secundum quid ad
dictum simpliciter. Cuius apparentie huius fallacie
est conuenientia huius dicitur quod est secundum
quid ad illud quod est simpliciter et conuerso
Cuius fallitatis est diuersitas significationis. cato-
rum. fit autem hec fallacia rotundis quot mo-
dis contingit addere alicui determinationem
diminuentem. Primum modo secundum
prez in modo. ille est homo mortuus. et

De fallacia secundum quid ad simpliciter

Solus

go est homo non sequitur quod mortuum di-
minuit de ratione hominis. et hic chimera est
ens opinabile. ergo chimera est ens non
sequitur quod opinabile diminuit de ratione
huius quod est esse. secundum partem uite
grales ut erhiops est albus secundum
dentes ergo est albus. Tertio modo in his
que sunt ad aliquid ut diuitie non sunt
bone male veni ergo diuitie non sunt
bone. non sequitur Izeniz diuine copia
te ad aliquid non sunt bone. in se sunt
bone. Quartum modo in his que secundum
locum sunt ut bonum est macrare patres
internallis ergo bonum est macrare pa-
trem suum. vel sic. Bonum est vti dicitur
in locis egroratiue. ergo bonum est vti
dicitur. quinto modo in his que sunt secundum
tempus ut bonum est ieiunare in quadra-
gesima. ergo bonum est ieiunare. vel sic
Expedit alicui mederi quod egrotat er-
go expedit alicui mederi. non sequitur
quod expedit mederi secundum quid non
tamen simpliciter. Sciendum autem quod in istis
incipiendum ad contradictionem. ut si
aliquis respondens dicat quod non expedit
mederi. et opponens assumat quod expedit
quod egrotat non contradicit ei sed stat
infalla secundum quid ad simpliciter
Et sciendum quod eadem est fallacia si ex eo
quod est secundum quid inferatur sim-
pliciter et conuerso. et intelligendum
est quod ista fallacia quando fit ab esse secu-
dum quid ut in pluribus fit affirmati-
ue. sed quando fit a dicto simpliciter.
ut in pluribus arguitur negative.

Sciendum est primo quod dictum secundum quid
potest capi dupliciter. vno modo large et sic est ter-
minus sumptus cum aliquo addito vel maiori
addito respectu simplicis sumpti sine addito
vel minori addito. ut ly homo albus respectu
de ly homo. sed dicitur simpliciter large capiti et termi-
nus sumptus sine addito vel minori addito. ut
ly homo respectu de ly homo albus. et sic non
est ad propositum. Alio modo capitur dictum secundum
quid stricte de quo est hic ad propositum et sic
est terminus sumptus cum determinatione de-
strabente diminuentem vel alienante vel pma-
iori addito respectu simplicis sumpti sine tali
determinatione vel minori determinatione. et

homo pictus respectu de ly homo et de istis de-
terminationibus visum est in loco a toto modo
sed dictum simpliciter stricte captum est ter-
minus sumptus sine determinatione vel pma-
iori determinatione respectu simplicis sum-
pti cum determinatione destrabente. amplian-
te diminuentem. vel alienante. unde fallacia scilicet
quod ad simpliciter est ydoneitas accipiendi
proueniens ex apparenti inclusione dicitur sim-
pliciter in dicto secundum quid. sed causa ap-
parentie est apparet inclusio dicitur simpliciter
in dicto secundum quid propter quam creditur quod di-
ctum simpliciter sequitur ad dictum secundum quid
sed causa defectus est non sufficientia inclusio
illorum dictionum inter se.

Sciendum est secundo quod ipsius falla-
cie sunt duo modi primus est arguendo a dic-
to secundum quid ad dictum simpliciter et sic mul-
tis modis. primo arguendo a dicto secundum
quid ad dictum simpliciter cum determinatione
ne ampliante ut chimera est ens ymaginabile
ergo est ens. secundo arguendo est determinatione
destrabente ut ymago est homo pictus ergo yma-
go est homo. tertio arguendo est determinatione
ne diminuentem non denominante maioris par-
tem. vel non denominante sibi certam partem
non est determinatio diminuentem. ut plius
ut fortes est albus secundum dentes. ergo fortes est
albus vellet ei in luto est centi scutus. ergo vel-
let ei in luto. fit etiam quod aliquid determinatio
potest per determinationem diuisam. ut iste est bo-
nus faber. ergo est bonus. Et modus soluti per
logismos est. negare premissam dicens quod arguitur
a dicto secundum quid ad dictum simpliciter. Sed mo-
dus est arguendo a dicto simpliciter ad dictum
quid. ut fortes non est homo. ergo non est homo pictus
et hoc solui fieri iste modus negatiue et hoc magis
prole sicut locus a toto in modo ad suam partem
ut ymago non est homo. ergo non est homo pictus et
potest fieri eos modis sicut primus modus. et plia
satis patere possit ex supradictis a lio modo.

Sciendum est tertio quod circa hoc que-
ritur utrum ex possibili possit sequi impossibi-
le in bono premissa. et videtur quod sic sic arguendo ob-
currens est asinus ois homo est currens. ergo
ois homo est asinus. asinus est possibile. et hoc impossi-
bile igitur. et quod asinus sit possibile. quod ambe p-
tes sunt possibile ergo asinus est possibile. etiam
per quod totum non est aliud quam sue partes. hoc etiam
videtur sufficere ad possibilitatem copulatiue.
Quo solutione ponuntur aliquae probationes. pri-
ma probatio. questio querit de impossibili simpliciter.
et non secundum quid quod ad possibile bene potest
sequi impossibile secundum quid. ut tu fuiti heri
rome. ergo tunc non fuiti parisius postea quod tu
non fueris rome et quod tu fueris parisius asinus est
possibile et asinus impossibile secundum quid. sed po-
tessio ad possibile nunquam sequitur impossibi-
le simpliciter. Et ad idem dicitur quod asinus est im-
possibile quia est vna tota copulatiua cuius pars
h. iij.

de fallacia secun-
di quid ad sim-
pliciter.

utrum ex possi-
bili possit sequi
impossibile

tes sunt impossibiles adinuale. id ipsa est
impossibilis. et cum ad possibilitatem copu-
latine sufficit partes esse possibilis. negatur
sed requiritur partes esse composibiles. vñ p
tes dicuntur esse impossibiles que sic se habent
quom ita est sicut significatur p vñ esse. pos-
sibile est ita esse sicut significatur p aliā. hoc i
sensu copositore hoc est possibile hoc est iñd
demonstrando p hoc significatum vñus ppō-
nis et illud significatum alterius propositiois
et non dicitur composibile quia de ipso ex
sentibus verificatur possibile.

¶ Arguitur primò non est aliqua fal-
lacia ad simpliciter ad scdm quid ergo nō est
aliqua fallacia ad scdm quid ad simpliciter. Secundo sic
paralogismi fallacie scdm quid ad simpliciter nō di-
stinguntur contra paralogismos fallacie signi-
ficacionis. nam sic arguendo hō est hō pictus
ergo hō est hō cōmittitur fallacia figure dicitur
nō credendo illā pñam esse bonā. propter simi-
tudinē quā hō est ista hō est hō albus. ergo hō
est hō. Tertio sic bene sequitur fortes et simus
secundū nōsum. ergo est simus. et tamen ap a
dicto secundum quid ad dicta simpliciter igitur.

¶ Ad primum dicitur quod sicut est fal-
lacia a scdm quid ad simpliciter ita etiam a dicto sim-
pliciter ad dicta scdm quid que sufficienter inte-
ligitur p dīmā. id eo non fuit necesse ad enume-
rare. **¶** Ad secundum dicitur quod non est inducens
aliquos paralogismos fieri scdm fallā figure
dictionis et scdm fallā a scdm quid ad sim-
pliciter propter diversas causas apparentie.

¶ Ad tertium dicitur quod bene arguitur a dicto
scdm quid ad simpliciter capiēdo secundum
quid large et non proprie.

¶ Elenchus est sillus contradic-
torius vñ et eiusdem nō nois nñ
nec etiam rei nñ. s; nois et rei
simul non sinonimi sed eiusdem et ex his
quod data sunt de necessitate non nūme-
rato eo quod erat in principio. ad ides se-
cundum ides similiter et in eodem tpe
Elenchus est sillus contradictorius
id est sillus concludens contradictori-
a in ppōnis date a rñdente. In diffini-
tione elenchi quod ponunt rōne si li.
vt ex his quod data sunt ex necessitate ac-
cidere. p quod remouetur fallā accitū et
ponit non nūmerato eo quod erat in princi-
pio. p quod remouet petitio principij vt
postea patebit. alia ponunt rōne contra-
dictiois vt vñ et eiusdem. l. vñ subiec-
ti et vñ predicati vñ nisi esset idē subiecti
et ides predicatus non eēt contradictio; vt

ethiops est niger. ethiops non ē niger
secundū dētes ex quo non ē ides predica-
tus id non ē contradictio. Et sicut dicitur nul-
lus hō moritur currit. et quidam hō currit
non ē contradictio. quia non est ibi idem
subiectum. Item scdm ides ad ides. simul et in
eodem tpe ponunt rōne contradictiois. Et
contra istas quatuor pres peccat hec fallā
que dicitur ignorantia elenchi secundū
quod est vna de tredecim fallaciis. alio modo
accipit generaliter et tunc sic diffinitur. Ig-
norantia elenchi est vñ defectus generalis
ad quem reducuntur omnes alie fallē ostēden-
do quod peccant contra istas periculas. vt
postea patebit. iste est pericula non nois
nñ. nec rei nñ s; nois et rei simul non si-
nonimi. et sic de alijs. ponuntur rōne
sillū et rōne contradictiois quia iste erigitur
quod non dicitur vñ et rez vna et quod nō sit no-
men sinonimū vñ non est ibi contradictio
marc? currit et tull? nō currit nec est
ibi sillus. ois gladi? scidit. quoddam in-
strumentū scidit. Fallā ignorantie elen-
chi est ydoneitas decipiendi pueniēs
ex apparenti obseruatione particulari
diffinitionis elenchi que conueniunt
ratione contradictiois tantum scdm ad i-
dem secundum ides similiter in eodem tpe
Ea appentia huius fallē est conuenien-
tia dictionum secundum quid ad dicta
simpliciter. cā fallitatis est diuersitas eorū
dem. vñ huius fallē tres sunt modi. Pri-
mus modus est contra hanc periculā ad
idem vt duo sunt duplus vñ. et nō sūt
duplum trium. ergo sunt duplū et non
duplum. et in vtraque pmissarum nō su-
mitur duplum ad idē et ideo non sequit
Secundus modus peccat contra illam p-
ticulā scdm idē vt hoc est duplū illi se-
cundum longitudinem. ergo est duplū
et non duplum. non sequitur quia duplum
non sumit scdm idē s; sumetur. respec-
tu eiusdem. tertius modus peccat con-
tra illam periculā similiter vt homo ē

species. nullus homo ē spes. ergo ides
est species et non species. nō sequitur
quia ibi nou est contradictio in pmissi-
sis. quia ille terminus homo non suppo-
nitur similiter. quia in vna sumitur p suis
inferioribus. in alia vero non. sed pro-
se toto vel pro sua forma. Quartus mo-
dus peccat contra hanc particulā in
eodem tpe. vt manus mea est clausa in
hoc instanti. et nō est clausa in hoc in-
stanti ergo est clausa et non clausa.
non sequit quia non est in eodem tpe. Dif-
fert autem hec fallā a fallā fm quid
ad simpliciter quia illa est processus ab vno
fm quid sumpro ad vnum sumptū sim-
pliciter vt hoc est duplum fm longitu-
dinem. ergo est duplum. in ista vero ē
processus a duobus fm quid sumpris
ad vno sumptū simpliciter. vt hoc est du-
plum illi fm longitudinem et non fm
latitudinem. ergo est duplum et non
duplum.

¶ Secundo sciendū ē quod elenchus ē argumen-
tatio pbatus pconis dictione vt hinc
positioi rñdenti. Ex quo sequit quod ad elen-
chi tres conditiones requirunt. Prima quod sit ar-
gumentatio. id mala pñā nō ē elenchus. Secunda
quod sit pbatus. id sillū et nō pcedentes p pre-
missas fallas vel ex minus notis nō sūt elen-
chi. Tertia conditio quod sit pbatus a rñdenti
hinc vel dictione pōni rñdenti. Ex quo seqt
quod ad vñ elenchi requirunt omnes conditiones re-
quirit ad verā argumentationē. quod sunt quod sit
vñus et eiusdem nō nois nñ nec rei nñ. s; nois
et rei simul et eiusdem ex his que dicta sunt de
necessitate accidere. et per primas conditiones
remouent omnes fallē in dictione quod nō sūt respec-
tu eiusdem nois et rei simul. Sicut ad vñ elen-
chum requirunt omnes conditiones requirunt ad argu-
mentationē pbatus nō cōnumerando illa quod
sūt in principio. l. in antecedente seu quod nō argu-
atur in sinonimis nec falsis nec ex min⁹ no-
tis. Sicut requiruntur conditiones requirunt ad
verā dictionē quod sunt quatuor scilicet ad idem
scdm idē sūt et in eodem tpe: et omnes ille conditiones
exprimuntur in diffinitione quod solet poni de elen-
cho. Elenchus ē sillus pbatus dictionis vñ
us et eiusdem nō nois nñ nec rei nñ: s; nois et
rei simul. nō sinonimi. s; ex his quod dicta sunt de
necessitate accidere nō cōnumerando quod erat in
principio ad idē scdm idē sūt et in eodem tpe.

¶ Sciendū est secundo quod ignorantia
elenchi potest capi dupliciter. Vno modo large p of

omissione alicuius conditionis requirite ad ve-
ram pbationem et ad verā contradic-
tionem. Alio modo capitur stricte pro omissione alicuius
particulae seu conditionis requirite ad
veram contradictionem. Et similiter fallacia
ignorantie elenchi potest capi dupliciter. Vno
modo large et sic est ydoneitas decipiendi p rone
mens ex apparenti obseruatione omnia con-
ditionum requiritarum ad veram. elenchum
scdm ad argumentationes pbationum. et contra-
dictionem et sic non est fallā distincta ab alijs
sed est ois alie fallē et sic nō capitur hic. Alio
modo capitur stricte et sic est ydoneitas decipiendi
di pueniens ex apparenti obseruatione quat-
tuor particularum seu conditionum requir-
itarum ad veram contradictionē propter quā
apparentiam credimus quod discursus sit bon⁹
et probatiuus et non est. Fallā apparentie est
apparente obseruatio illarum quattuor conditionum.
sed causa defectus est omissione illarum
conditionum vel vñus illarum conditionum
et sic est fallacia distincta ab alijs. et scdm illas
quattuor particulas seu conditiones sunt eius
quattuor modi. Primus sit ex eo quod nō arguitur
tpe ad idem. vt aer est supra terram et nō est
supra eelum: ergo est supra et non supra. Secū-
dus sit ex eo quod non arguitur scdm idem vt sor-
tes videt scdm oculum et non videt scdm au-
tem. ergo videt et non videt.

¶ Sciendū est tertio quod tertius modus
sit ex eo quod non arguitur similiter vt iste homo
est indiuiduum et homo nō est indiuiduus: h
homo est indiuiduum et non est indiuiduum.
Quartus modus sit ex eo quod nō arguitur pro
eodem tempore. vt fortes currit pro media p-
te vñus hore et non in alia dimidia pte. ergo
currit et non currit. Modus soluendū omnes
istos paralogismos est negando pñam. quia sic
fallā ignorantie elenchi omittendo aliquam
conditionem requisitam ad verā contradic-
tionem. **¶** Et circa hoc queritur vtrum ex vero se-
quatur fallum in bona consequentia: et vide-
tur quod sic. nam illa consequentia est bona non
si homo est animal homo est alius. et si alius
est verum et ista falsum igitur. et quod sic bona con-
sequentia patet. quia sua contradictoria est. ma-
la consequentia. igitur ipsa est bona consequen-
tia. Pro responsione ponuntur aliquę propo-
siciones. Prima ex vero potest sequi falsum
quia ex eo quod est vel potest esse verum potest se-
qui falsum. Secunda propositio ex vero non
sequitur falsum nisi concedatur quod vna et e-
dem propositio vocalis potest esse simul vera et
falsa sicut diceretur de ista non deus est. nam
si ly non sit negatio negans est falsa: si autem
negatio infinitans est vera et tunc posset con-
cedi ex vero sequi falsum hoc et tenendo cum
idem sequatur ad idem. et tunc conceditur quod
ex vero multiplici non tamen in sensu in quo
est verum sequitur falsum. **¶** Ad ratio-
nem dicitur quod antecedens non est verum cum
p iij

Tres conditiones
requiruntur ad
elenchum

Etiam ex vero
sequitur falsum
in bona pñā

sic negatio equivalet illi nullus deus est vel...
Secundo sic nulla est fallacia ignoran...
Tertio sic alie d' igno...
Ad primum patet solutio in secun...
Et tere id qd e in principio e qn...
Secundo qd debz pbari sumitur in...
noie no pr seipm pbare vt ho currit...
ergo ho currit in talib' emi est petio...
principij s' talis argumentatio est ridi...
culosa nec cadit sub arte nec e petio...
huius qd e in principio. Aliud emi e...
petere principiu z petere illud qd erat...
in principio q' petere principiu qn peti...
tur ide sub eode noie vt ho currit ergo...
ho currit: istomd nulla e fallacia q' no...
cotinet sub aliqua spe argumentatois...
nec fm veritate nec fm apparetia: s'...
talis petio principij peccat pira silz...
sumpt' dicit. S' petere illud qd e in...
principio est qn ide peti sub diverso...
noie vt aial rationale currit ergo homo...
currit vel sic petere illud qd e in prin...
cipio e qn min' noru sumit ad pbatio...
ne magis noti. Ca appentie hui' fallie...
est diuersitas coeloni cu pmissis. ca...
fallitatis est diuersitas eorud. peti...
aut illud qd est in principio quinqz mo...
dis: vt p octauo thopicoz. P'lo mo...
qn diffinitum petitur in diffinitione z...
econtra vt si dubitaretur vtruz homo...
currat vel non currat fiat argumentu

aial rationale currit ergo ho currit. nul...
la est ibi pbatio q' quando alteru dubi...
tatur necesse est alteru dubitari. z ita...
si sumatur vnum ad pbandum aliud...
peccatu est. Secundus modus est qua...
do priculare petitur in vli. vt nullus...
ho currit ergo fortes non currit. vel...
si aliquis debeat pbare q' omniu co...
trariozum est eadem disciplina et as...
sumat omnium oppositozum est eade...
disciplina ergo omnium contrariozu...
est eadem disciplina. hic petitur con...
clusio in pmissis. Tertius modus...
est quando vniuersale petitur in par...
ticularibus. vt si aliquis debeat pba...
re q' omnium oppositozum est eadem...
disciplina. z sumat istam omnium co...
tradictiozu. contrariozum et sic de...
aliis est eadem disciplina ergo omni...
um oppositozum est eadez disciplina...
vel sic fortes currit plato currit sic...
de aliis ergo ois homo currit. Quar...
tus modus est quando coniuictu pe...
tatur in diuisis vel econtra vt si aliqz...
debeat pbare q' medicina est discipli...
na sani et egri et dicatur sic. Medici...
na est disciplina sani. et medicina est...
disciplina egri ergo medicina est disci...
plina sani z egri. Quintus modus est...
quando vnum relatioz peti in alio...
vt si quis deat pbare q' fortes sit pa...
ter platonis pberur sic. plato e filius...
fortis ergo fortes est pater platonis...
No sequitur q' hoc assumitur qd est...
pbandum. Sciendum est q' hec fallia...
no impedit sillogisimum inferent' s' p...
bantem. et ita fallia compoitis peccat...
contra sillogisimum dialecticuz iqua...
rum dialecticus est.

si scienda primo q' petio principij e va...
plex scz statim z no statim. statim est ac...
ceptio alicui' p'p'io ad pbandu seipm: vt...
petrus currit ergo petrus currit. scdm tales...
nulla sumitur fallia. q' nulla est apparetia q'...
ide pbat seipm nihil e' euidentius. infer' ali...
ud q' idem seipm: ideo talis oia est euidentif...
sima. sed petio principij no statim e acceptio...
alicuius p'p'io ad pbandu alia p'p'ioem e'

noti vel magis noti. vt o' aial rationale currit:
ergo petrus currit. vbi fallia petitionis princi...
pij est ydoneitas decipiendi pueniens ex appa...
renti pbabilitate p'p'io ex alicedete. Sed cau...
sa apparetie e' apparetis pbabilitas p'p'io ex...
alicedete ppter qua credim' q' aial sit notius...
p'p'io. Ca vero defect' est pmissas vel aial non...
esse notius vel notiozes p'p'io.
Sciendum est secundo q' ipi' fallie...
pp'ie snt tres moi. p'p'io puenit ex eo q' ma...
ior no e notioz p'p'io ex o' h'is materia est cor...
ruptibile. aial' e' h'is materia ergo aialius est...
corruptibilis maior ibi no e notioz p'p'io cum...
multi dicant eadem habere materiam z e' in...
corruptibile. Secundus modus puenit ex eo...
q' minor no est notioz conclusioe vt quicqd...
multiplicat suas sp'es e' visibile sed lux mul...
tiplicat suas species ergo lux e' visibile. Ter...
tius modus puenit ex eo q' antecedens seu...
nulla pmissarum est notioz consequent' e'...
aial animal q' inter alia aialia habet nobilit'...
simam figuram est nobilitas homo est hmoi...
ergo homo est animal nobilitas. Modus sol...
uendi ois istos paralogismos e' dicendo q' pe...
tatur principuz q' p'p'io no pbatur q' pmissas...
z non negando p'p'io.
Sciendum est tertio q' circa hoc...
queritur vtrum consequentia sit bona in qua...
arguitur a p'p'io habente plures causas ve...
ritatis ad p'p'ioem habentem pauciozes...
causas veritatis. Et videt' q' sic nam bene sed...
tur no fortes currit z plato disputat. ergo pla...
to non disputat vel fortes non currit. z ch' ar...
guitur a p'p'io habente plures causas verita...
tis. naz negatiua h'z plures cas' veritatis q' al...
firmatiua. p'p'io r'f'ioe ponunt aliq' p'p'io...
nes. p'p'io ca veritatis alicuius p'p'iois vt...
ad p'p'ioem sufficit est illud ad qd sequitur ita...
esse sicut significat p' illam p'p'ioem significa...
tione totali. Ex quo sequit' q' p'p'io h'z tot cas'...
veritatis quot h'z p'p'ioes ad quas p'p'io debite se...
qui. Ex quo sequitur q' p'p'io indefinita de ter...
mino e' non distributo habet plures cas' veri...
tatis q' p'p'io de termino e' distributo vt illa...
ho currit habet tot cas' veritatis quot snt sup...
posita h'is. sed ista o' ho currit habet tantu...
vnam cas' veritatis scz q' o' singularis cas'...
sunt vere. Secunda p'p'io p'p'io negatiua habz...
duos cas' veritatis scz q' subiectum pro nullo...
supponit. z q' subiectum z p'p'ioem non sup...
ponunt p' eodem. Tertia p'p'io omnes pro...
p'p'ioes inferentes se adinuicem habet equales...
causas veritatis. Ex quo sequitur q' affirma...
tius aliquando habet tot causas veritatis s'...
tus negatiua et maxime in ypothetico z in p...
positioibus de predicatis infinitis. et hoc...
soluitur ratio.

Arguitur sic primo non est aliqua...
fallacia petitionis finis ergo non est aliqua...
fallacia petitionis principij. Secundo sic.

vbi non est causa apparetie ibi non est fallia...
sed in petitione principij no est ca apparetie...
q' no apparet q' idem possit pbare seipm.
Tertio sic paralogismi in quibus est petio...
principij non peccant in materia neq' i forma...
igitur q' non peccant in forma notu est z q' non...
in materia p'p'io p'p'ioe no snt falie.
Ad primum dicitur q' principium...
ibi capitur large pro coequeute q' intendit...
probare opponens. et dicitur principium quia...
principaliter intenditur ab opponente et ideo...
etiam dicitur finis q' est primo intentu ab op...
ponente. ideo ista fallacia potest dici fallacia...
finis. Ad scdm dicitur q' bene probat q' p'p'io...
petitionem principij statim no sumitur fallia...
sed non probat de petitione principij non sta...
tum. Ad tertium dicitur q' paralogismi no...
dicuntur soluz peccare in materia eo q' altera...
p'p'ioem vel ambe p'p'ioes snt falie sed...
etiā q' aial no pbat p'p'ioem.
De fallia consequentis dicendum...
est scz coequeute si vnt paralogismi eo...
q' credimus p'p'ioem coequeute que no...
covertitur. Fallia p'p'ioem est ydonei...
tas decipiendi pueniens ex apparet...
tia coequeute coequeute que no covertit'.
Ca apparetie huius fallie est conuenie...
tia vnius coequeute vere ad alia non...
vera. Ca fallitatis diuersitas eorud...
Et scien' iuz q' bene tenet argumentu...
a p'p'ioe antecedentis ad p'p'ioem coequeute...
tis. Huius fallacie tres snt moi. Pri...
mus mod' est qn a destructioe ante...
cedent' ad destructioez coequeute vt...
si homo est aial est. ergo si homo no e...
animal non est. vel a p'p'ioe coequeute...
ad p'p'ioem antecedent' vt si mel est ru...
beum est ergo si rubeum est mel est ad...
istum emi modum reducitur omnes...
p'p'ioe argumentatois ab inferiori ad...
superi' destructine. vnde quocienscuqz...
fit p'p'ioem ab inferiori ad superi' cuz...
distributione superioris vt ois homo...
currit ergo omne aial currit ibi comit...
rit. ista fallacia vel nullus homo cur...
rit ergo nullu aial currit. Sec' mod'...
solet poni ab insufficienti in dictioe sin...
gularium. vt fortes est animal z eco...
uerso plato est animal z ecouerso ergo...
ois homo e aial et ecouerso hic enuue

ranf omnes singulares illius omnis hō
 est animal et non huius omne animal
 est homo que significatur per cōpōnes
 huius quod est econverso ad hāc oīs
 homo est animal. tertius modus pro
 venit a coiter accidentib⁹ r dicūf coif
 accidentia que se aliquādo cōsequunt
 r aliquando non vt ille est compt⁹ er
 go est a dulter. Similr hic musa r poe
 ra simlri teriatur. sed musa est femi
 neris ergo r poera non seqtur qz iden
 titas gener⁹ r teriationis aliquādo se
 cōsequitur r aliquādo non eo qd non ē
 f oibus s3 aliqbus. Si aliqis dicat qd
 hoc vltio tertiomō non tenet econ
 verso vnde ibi non est consequētia. Di
 cēdū ē ergo qd scōz quosdā sumit con
 sequentia coiter ad consequētiā neciaz
 r pbabiles r iſtī non sumit consequen
 tia necia s3 pbabil' r aliter aut ordināf
 iſtī modī ab aristo. istomodo ordiato
 Cū dū ē pūlo qd pōtēst capi dupliciter
 vniomō large. et sic pōtēst ē pōd que venota
 tur sequi ex alia mediāte nota illationis sine
 debite sequat sine nō. aliomō capitur proprie
 et sic ē pōd que debite sequit ex alia mediāte
 nota illatōis. vnde ad fallā pōtēst semp sunt
 due pōtēst. quāz pōtēst ē bona. r scōa est mala
 credi tū cōverti cū pōtēst ppter qd credit ē bona
 sicut pōtēst. vñ fallā pōtēst ē ydoneitas decipiēdi
 pueniens ex apparenti puerbilitate scōe pōtēst
 cū pōtēst ppter qd credit scōa pōtēst ē bona. Ex q
 sequit qd cā apparet hui⁹ fallacie ē apparet
 conuertibilitas scōe pōtēst cū pōtēst. sed causa de
 fecus est nō conuertibilitas illarū adinuices
 Et aduerte qd illa fallacia dicit melius fallā
 cōsequētia qd antecedētis qd pōtēst causā
 sans fallaciā est deceptorius modo deceptio fi
 latet ita in antecedente sicut in cōsequente. Ex
 qd pōtēst qd nō debet poni aliqua fallā antecedētis
 CSecundo sciendum est qd a rota cō
 ditionali quatuor modis possimus arguere
 vt alias visum est. primo a positione antecē
 tis ad pōnem consequentis. vt si homo currit.
 animal currit. sed homo currit. ergo animal
 currit et tunc debite arguitur. scōdo a destru
 ctione antecedentis ad destructionem conse
 quentis. vt si homo currit animal currit. sed
 nullus homo currit. ergo nullum animal cur
 rit. et sic debite arguitur. r cōmittitur primus
 mod⁹ hui⁹ fallē scōa a destructione pōtēst a destru
 ctōe hui⁹ hō cur. aīal cur. s3 nullū aīal
 cur. qd null⁹ hō cur. r tūc debite af. qrtō apōne
 pōtēst ad pōz hui⁹ vt si hō cur. aīal cur. s3 aīal

cur. ergo hō currit. r tunc indebitē arguitur
 committitur secundus modus huius fallacie
 Ex quo sequitur qd duo sunt modi generatos
 huius fallacie r non plures. C Et aduerte qd
 destruere aliquā pōnem non est aliud qd cō
 tradictōium illius assumere. sed ponere ali
 quam Propositionem non est aliud qd ipsam re
 sumere sine aliqua variatione. et modus sol
 uendi illos paralogismos est negando pōnem.
 qz cōmittit fallā pōtēst.
 CSciendū est tertio qd circa hoc que
 ritur vtrum consequentia qua arguitur a po
 sitione antecedentis ad positionem consequē
 tis sit bona consequentia. Et videtur qd non
 quia non sequitur non si homo currit animal
 currit. sed homo currit ergo animal currit. et
 tamen arguitur a positione antecedentis ad
 positionem consequentis igitur. C Pro solu
 tione est aduertendū qd illa consequentia qua
 arguitur a positione antecedentis ad positi
 onem consequentis in conditionali intelligitur
 in affirmatiua conditionali r non in negati
 ua. de negatiua tamen est diuersitas. nam vis
 cūnt aliqui qd negatio in tali negatiua solum
 negat coniunctionem principalem. ita qd quā
 do dicitur non si homo currit animal currit.
 sensus est. non sequitur qd si homo currit ani
 mal currit. et tamen est alia opinio que tenet
 qd negatio negat omnes copulas sequentes:
 et ista est rationabilior. ita qd quando dicitur
 non si homo currit animal currit. sensus est
 nullus homo currit. nullus animal currit.
 CArguitur sic primo non est ponendi
 da aliq fallacia antecedētis. r nec pōtēst. C Se
 cundo sic fallacia dicit venotari a termino infe
 rente sicut locus dialecticus. ergo magis debet
 dici fallacia antecedentis qd pōtēst. C Tertio
 sic oīs fallacia est fallā pōtēst: ergo non est di
 stincta ab alijs. antecedētis pōtēst qd fallacia cō
 sequentis nō est nisi deceptio. sed deceptio ha
 betur a consequente igitur.
 CAd primum patet solutio in primo
 notabili. C Ad scōm dicit qd non est simile de ar
 gumentis dialecticis r sophisticis. nam sophi
 stica venotant a termino illato vbi vis: et tunc
 venotant a termino inferente. C Ad tertium dicit
 qd ratio fallā nō dicit precise fallā pōtēst eo qd de
 ceptio causat ex cōsequente sed qz credit scōa
 consequentia cōverti cum prima que tamē nō
 conuertitur.
 CSequitur de fallā scōz non cām vt
 cām. ad cuius evidentiam sciendū qd
 duplex est fillūs scōz ostensiuus et ad i
 possibile. Ostensiuus est qui hui⁹ vnam
 solam conclusionem. Fillūs nō ad im
 possibile est qd aliquid sillogistice du
 citur ad ipōibile r ppter hoc sterimū

de fallacia con
sequentiā.

tur aliqua pmissa que erit cā illius i
 possibilis. Cū iste fillūs semp hui⁹ du
 as conclusiones. vt cū dicitur est ne hō aī
 nus hoc concessio. Contra: nullus aī
 nus est aīal rōnale mortale: homo est
 aīnus: ergo hō non ē aīal rōnale mor
 tale: sed hoc ē ipōibile: ergo ista hō ē
 aīnus. et ille fillūs est in quarto. modo
 prime figure. Sciendum est enī qd nō
 causa vt cā semp fit in fillis ad ipōsi
 bile. fallā aut secundū non cām vt
 causam fit qd non causa ponitur vt cā
 r ppter hoc appet sequi ipōibile r il
 lud quod appet esse causa iterimūtur
 vt si queratur est ne brunellus homo
 quo concessio. Contra nullus aīnus ē
 aīal rōnale mortale. sed homo ē aīnus
 et brunell⁹ est homo. ergo homo non
 est aīal rōnale. hoc autē est ipōsi
 bile ergo brunell⁹ non ē homo. In hac
 enī dicta argumentatione ē non cā vt
 cā qz iterimūtur id quod appet cā
 et hui⁹ nō est scōz brunellus est homo. Cā
 apparet huius fallē est conuenien
 tia huius quod apparet eē cām non est
 cui⁹ eo quod ē cā. Cā falsitatis ē diuer
 sitas eorū: r tale enī exemplū ponit
 aristoteles hui⁹ fallē. sunt ne aīa et vi
 ta idem quo concessio. Contra mors r
 vita sunt contraria. sed mors ē corru
 ptio. ergo vita generatio. r pōtēst viuere
 ē generatio: hoc est ipōibile: quia
 quicquid viuū non generatur: r gene
 ratū est: ergo aīa et vita non sunt idem
 Nec conclusio peccat scōz cām vt cāz
 ex hoc enī qd aīa et vita sunt idem non
 sequitur ipōibile: et ita non dicit interi
 mū. sed ita mors et vita sunt contraria
 qz in oibus hui⁹ id qd non est causa ap
 parere esse causa qz cōicat in terminis
 cum aliquibus ppositionibus ex qui
 bus sequitur ipōibile. Et istis pōz
 qd ista fallacia non fit in sillogismo
 ostensiuo vt omis homo currit fortes
 est homo et sol est in cancro. ergo for
 tes currit. hic non est fallacia non cau

se vt cause: quia hec propositio sol est
 in cancro non est causa neqz apparet
 esse causa sicut apparet in sillogismo
 ad ipōibile.
 C Item nō est primo qd causa in fillō dicit esse
 pmissa faciens aliqd ad illationem con
 clusionis qua remota non sequitur conclusio:
 sed non causa est pmissa nisi faciens ad con
 clusionem qua remota non minus sequitur con
 clusio apparet enī aliquid facere vt oīs aīnus
 est rudiblis et aīal est aīnus oīs hō est aīal
 ergo hō est aīnus pmissa causa est et aīal est
 aīnus. sed pmissa non causa est oīs aīnus est
 rudiblis quā pmissa remota non minus sequitur
 conclusio. Cā fallacia scōz non cām vt causā
 est ydoneitas decipiēdi pueniens ex eo qd nō
 pmissa causa apparet facere ad illationem cō
 clusionis ppter qd creditur qd sicut cōclūto ē
 falsa ita r illa pmissa non causa. Causa appa
 rente est apparet illationis illius non cause
 ad conclusionem ppter qd creditur qd sicut cō
 clūto est falsa ita r illa non causa. Causa de
 fecus est non illationis illius ad conclusio
 nem.
 CSciendum est secundo qd ad facien
 dum paralogismos huius fallē oportet face
 re duos pōtēst. primus est sillogisticus vt ap
 parenter vel vere. scōz qui fit inferendo fallā
 vārem non cause ex falsitate cōclūtois. Ideo
 fere sunt sicut filli ad ipōibile. Cā huius
 fallē tres sunt modi scōm qd pmissa nō cā pōtēst
 tripliciter cōuenit cum cōclūtois. C Primus
 fit qd pmissa non cā cōuenit in subiecto cui⁹
 pōtēst. vt oīs aīnus est rudiblis et aīal ē
 equus oīs aīnus est aīal: ergo omis aīnus ē
 equus. cōclūtois est falsa. ergo aliqua pmissa rō
 nale et non nisi in ista oīs aīnus est rudiblis. Se
 cundus modus puenit ex eo qd pmissa nō cau
 sa conuenit cum conclusiois in pōdicato. vt oīs
 aīal rōnale est hō. aliqis aīnus est rōnale: aliqis
 rōnale est homo. ergo aliquis aīnus est hō. con
 clūtois est falsa. ergo altera pmissa rōnale nō
 si illa aliqis rōnale est hō. Tertius mod⁹ pue
 nit ex eo qd pmissa non cā puenit cum pōtēst
 ne in subiecto et pōdicato vt nullum infen
 situm est aīal aliquis hō est infen situs. r ali
 quod aīal nō est hō. ergo aliqis hō nō ē aīal
 cōclūtois est falsa. ergo aliqua pmissa rōnale r nō
 nisi ista vt apparet aliqis aīal non est hō. C
 duo soluenti est dicendo qd cōmittit ista fallā
 qz iterimūtur nō pmissa cā loco pmissa cause.
 CSciendum est tertio qd circa hoc que
 ritur vtrum ista pōtēst sit bona si credis pōtēst qd
 aliquis hō decipit. ergo aliqis hō decipit quod
 non pōtēst qz aliquo casu possibilis nullus potest
 esse verū sine pōtēst. ergo pōtēst qd nullus aliqis
 a te decipiat tūc aīus est verū r pōtēst fallū
 quis pōtēst. eius est verū scōz qd nullus

modi fallē fin
nō cām vt cām

homo decipitur qz multo alius a te decipitur
tu non deciperis qz tu credis scire sicut est.
¶ In oppositum arguit qz oppositū p̄ntis nō
stat cum antecedente igit. Ad rōnem r̄ndemur
qz casus non est admittendus quo ad sciam p̄
tem scz qz tu credis scire qz aliquis homo decipit
p̄tur qz credendo qz aliquis homo decipit cre
dit qz aliquis homo credit aliqd vel aliquall
ter. sed credēdo qz aliquis homo credit aliqd
vel aliqualliter tu non credis scire qz aliquis
homo decipiat. ergo de primo ad vltimū si tu
credis scire qz aliqd decipit tu credis scire qz
homo non decipitur.

Arguitur sic primo nō est aliqua fal
lacia fm̄ non effectum vt effectum. ergo nulla
est fallā fm̄ non cām vt causam. ¶ Secundo
sic ois fallā est fallā fm̄ non cām vt causā; er
go non est distincta ab alijs. asis p̄bat quia in
omni fallā asis appet inferre seu p̄bare con
clusionem t̄ r̄ non p̄bat igitur. ¶ Tertio sic
paralogismi qui sunt scōz illam fallā non
peccāt igit. asis p̄bat qz tales sunt sillogisati.

Ad primum dicitur qz potest esse ali
qua fallā scōz non effectum. effectū licet nō
nomine tali nomine t̄n̄ quilibet p̄r illo no
mine notari ex eo qz aliquis credit qz cōclusio
sit effectus p̄missarū t̄ r̄ non est. ¶ Ad scōm
d̄ qz capiēdo nisi cām large p̄ quocūqz ante
cedente qd̄ apparet esse causa ultima vel p̄ba
rma cōclusionis t̄ r̄ nō p̄bat t̄nc quilibet fal
lacia posset dici fallacia scōm non causam vt
causam sed non capiēdo non causa stricte.
¶ Ad tertium potest dici qz sunt sillogisati qz
tum ad formā non tamen q̄tum ad materiā
vel p̄t̄ dici qz tales paralogismi cōplective qz
cum ad scōm p̄cessum sunt sillogisati.

Propositio plures est illa in q̄
plura p̄dicantur de pluribus
vel plura de vno vel vnum de
pluribz vt fortes currūt t̄ disputat. vel
sic est nec hic t̄ hic homo demonstra
to forte et brunello. vel fortes et plaro
currunt et disputant. Propositio aut̄
vna est in qua vnum p̄dicatur de vno
et hoc quadrupliciter siue vniuz nume
ro: vt homo est risibilis siue vnum sp̄
vt fortes est homo siue vniuz genere vt
fortes est aial. siue vniū secundū prius
et posterius vt hō est ens aial est sanū
siue p̄dicantur plura ex quibz fit vniū
vt hō est aial rōnale mortale. Secun
dum plures interrogaciones fiunt pa
ralogismi quādo ad interrogacionem
plures datur vna responsio. Causa ap

parentie huius fallacie ē vnitas inter
rogaciōis complere. Causa fallitatis
est pluralitas ipsius: duo sūt modi hu
ius fallacie. Primus modus ē quan
do plura in singulari numero subiciū
tur vel p̄dicantur. vt hic ē nec hic t̄ hic
hō demonstrato forte et brunello. si di
catur sic. ergo brunellus ē hō. si nō er
go fortes non ē hō. non bene enī respō
dit qui fecit respōsiōnē vnā ad interro
gaciōes plures: sed ois respōdere vey ē
p̄ vno t̄ falsuz p̄ reliquo. Scōs modus
est quādo plura in plurali nūero subici
untur vel p̄dicantur vt sunt ne ista
bona vel nō bona demonstratis bono
et nō bono. si dicit bona. ergo bonuz ē
malū. si nō bona ergo bonū nō ē bonū
deuisset enī r̄ndere. bonū ē bonū ma
lum ē malū. Si autē concedat aliquis
hō dari diffinitōnes similes in singu
lari t̄ in plurali vt cecū ē aprum natū
videre t̄ nō videt. et ceca apta nata vī
dere t̄ nō videt. nō effugiet redargutio
nem demonstrato vno ceco et altero vi
dente. t̄ dicatur sic. Sicut ne illa ceca
vel non ceca. Si ceca ergo illud est ce
cum demonstrato vno vidente: non enī
dicebat illuz esse cecū t̄ illuz esse viden
tem: s̄ dabat vnā respōsiōnem eo qz cō
cessit qz similis daretur diffinitio in sin
gulari numero t̄ in plurali. ¶ Post hec
autēz reducenduz est omnes fallās ad
ignorantiā elenchi. Reducere autem
offis ad ignorantiā elenchi est ostēde
re qualiter quilibet fallā peccat cōtra
aliquam p̄riculaz in diffinitōe elenchi
positaz aut rōne filli aut cōtradictōis
sicut enī differentia adueniens generi
constituit speciez ita rō contradictōis
adueniens fillō constituit elenchū. vn
de quicquid est in elenchō aut est seo
ratione p̄radictionis aut ratione filli
dicit enī aristoteles: qz diuidendum
est omnes sillogismos apparentes et
elenchos aut omnes reducendum est
ad ignorantiam elenchi. Equitio.

ratio t̄ amphibolia. et figura dic. lo
nis reducuntur ad ignorantiam e. en
chi eo qz duplex esse impedit sillogis
mum t̄ cōtra dictionem. ¶ Compo. diu. o
ac. entus. reducuntur ad ignorantiaz
elenchū. in o qz nō est ois eadē vl̄ i. t̄
nom. n. i. e. d. om̄rens. ois aut̄ hoc scilz
nomen et rōn̄ m̄ esse eadem q̄adino
dum et rem si debeat esse elenchū.
Qui vero fm̄ accidens fuit manife
sti sunt diffinitō sillogismos: qz h̄ar cō
tra particulam in diffinitōe elenchi
positaz. si necesse est aliud accidere p̄
ea que posita sūt t̄ p̄cessat t̄ fm̄ hanc
fallā que est fm̄ accidens artifices
t̄ scientes sepe ab inscijs redarguun
tur facientibus sillogismos p̄tra sa
pientesiam fm̄ accidens faciūt sil
logismos apparentes. Qui ve o fi
unt fm̄ quid ad simpliciter reducun
tur ad ignorantiam elenchi. quoniam
de eodem non est affirmatio et nega
tio. vt eripops est albus secundū den
tes. ergo est alb⁹. Manifesti sunt aut̄
filli qui prius dicti sunt t̄ quales nun
cupantur. qui vero fiunt. scōz id quod
peitur in p̄ncipi. io. t̄ nō cām vt cām
peccant manifeste cōtra diffinitōnez
sillogismi. qz in sillogismo opz sequi a
liud de necessitate: quod nō erat in p̄
cipio. t̄ sic p̄z qz p̄missa sunt cause con
cl. s̄ om̄s i. logism⁹. Qui vero secundū
cōsequēs reducuntur sicut et illi qui
fiunt secundum accidens. Qui vero se
cundū plures interrogaciones vt vnā
reducuntur eo qz peccāt cōtra vnitate
ppōsiōis: ubi enim nō sumitur ppōsiō
et p̄ cōsequens nec propōnam eadem
est diffinitio vnus rei t̄ rei. vt homis
et vnus hominis simile autem est in
alijs. unde propositio vna vnum de
vno affirmat sed non est ita in propo
sitiōe plures in qua predicantur plu
ra de vno vel vnum de pluribus et
propter hoc peccant contra vnitatem
propositiōis. ¶ Item omnes falla

cie in dictione et secundum quid ad
sim. licet ter reducuntur ad ignoran
tiam elenchi eo quod peccant contra
contradictionem. Omnes autem fal
lacie alie cōtra dictionem reducuntur
in hoc quod peccant contra diffinitio
nem sillogismi.

¶ Sciendum est primo qz sicut propositio vna
dicit in propositione vnā et propositio plures
ita t̄ interrogatio. unde propositio dicitur vna
dup. viter. vno modo proprie sicut stricte i qua
enunciatur vnus terminus simplex singularis
numeri vniuce tenus determino simplici sin
gularis numeri vniuce tenus vt fortes est for
tes. alio modo large pro ppōne in qua predicatur
plura de vno vel vnum de pluribus vel plura
de pluribus explicite vel implicite et hoc con
iunctum. Etia propositio dicitur plures dupl. viter
vno modo proprie et est in qua predicatur vnum
de pluribus vel plura de vno vel plura de pluri
bus explicite vel implicite et hoc in om̄m. t̄z
alio modo capitur large pro propositione in qua
predicatur vnum de pluribus vel plura de vno
vel plura de pluribus siue inconiunctum siue
inconiunctum. et hoc modo habet quinqz mōs
¶ Primus qz in ea predicatur vnus de pluribz
vt plura de vno vel plura de pluribus explicite
vel implicite et inconiunctum vt conis currite
Secundus est quādo in ea predicatur vnum
de pluribus vel plura de vno vel plura de pluri
bus explicite et inconiunctum vt fortes ē alb⁹
niger. et h̄m illos duos mōs proprie non fig
illa fallacia. nec debet dari vna responsio. sed
magis debet distingu. Tertius fit qz plura p̄
dicantur de vno vel vnum de pluribus conie
ctum per modū determinationis et determinā
bilis. vt fortes est hō albus. Quartus fit quā
do plura predicantur de vno vel vnum de plu
ribus et hoc cōiuncti vt fortes est homo albus
et iustus. Quintus modus fit qz predicatur
termin⁹ n̄teri singularis vel subiecti t̄ ad istos
tres modos potest dari vna responsio quia sicut
propositio vna vel propter assis. t̄s potest da
ri duplex r̄sillo vt demonstrando vno ceco et
vno vidente. Si queratur verum isti sint ceci v
videntes. Respondetur qz ille est cecus demō
strato ceco et ille est videns demonstrato vidente.

¶ Sciendum est secundo qz ista fallā
est idoneitas decipiendi proveniens ex simila
tudine interrogaciones plures cum interroga
tione vna: causa apparentie est similitudo in
terrogaciones plures cum interrogacione vna
propter quā creditur qz sicut ad interrogatio
nem vnā datur vna responsio. ita ad interroga
tione plures. causa defect⁹ est dissimilitudo
eandem et eius possunt ēē tres modi. Prim⁹
quādo i interrogacione subicitur plura vel
predicantur plura coniunctim et in singulari

propositio dicit plures dupliciter.

Tractatus septimus

et est ne fortes vel brunellus homo si def vna responsio affirmativa dicendo q sic tuc vere inferretur ergo brunellus est homo si dicat q no apparetur inferretur ergo fortes non est homo

Sciendum est tertio q tertius modus huius fallacie sit penes diffinitionem ut ista diffinitio est bona eccum est animal non videns tunc taliter qualiter atom est q dicitur si credatur q tunc ceca bene diffinitur videndo ceca sunt alia videns tunc taliter qualiter nata tunc videre committitur iste modus sed debet dici ceca sunt alia quorum neutrum videt tunc taliter qualiter natum est videre

Primo arguitur sic non est aliqua fallacia fm plures responsiones ergo nec scdm plures interrogaciones

Primum dicitur q non est ad similitudinem dicitur huius plures rñsiones vnt interrogacione ppter maiore euidetias et th no cōtingit dar vna rñsionem ad interrogacionem plures

fieri sine dictionibus q admodum no possit fieri fallē in dicitur qz nunc pnt fieri nisi in p dicitōibz nec sumit suā cām apparetē nisi in dicitōibz dicitōibz vel in ipis dictionibus

Incipit septimus tractatus de suppositionibus. Quia dicitur qd is dicitur cu cop'ecide vt ho currit qda vt rosine cop'le. iōne vt ho qz est terminus incompletus. Terminus vt hic sumitur est vox significans v'e vel p'iculare vt homo vel fortes. Terminus autē icoplexoz vnu qsqz aut significat subaz aut qualitatē aut quāritatem aut adaliquid aut ageret aut pati aut vbi aut qm aut sic aut habitus. Significatio vt hic sumit ē rei q vocē h'z placitū repñta iō quare cū ois res aut sit v'is aut particularis ois dictiones nō significantes vniuersale vel p'iculare non significant aliquid. et sic nō essent terminus vt hic sumit terminus vt signa vniuersalia vel particularia. Significationum alia est rei substantiue et hęc fit per nomen substantiuum vt homo alia est rei adiectiue et hęc fit p nomen adiectiuum vel per verbum vt currit vel albus que non est proprie significatio substantiua vel adiectiua sed significat aliquid substantiue vel adiectiue. Et significare aliquid adiectiue vel substantiue sunt modi vocis quia adiectiuatio et substantiuatio sunt compotes modi et differentie rez que significantur et non significaciones. Nomina vero substantiua dicitur supponere sed nomina adiectiua vel verba dicuntur copulare.

Sic est tractatus quor logicalium in quo determinatū est de passionibus terminorum et dicitur assignantur quibus terminabilibus et ampliatibus et restringibilitas et appellabilitas et v'strictibilitas et dicuntur passionibus terminis qz soli termino conuenit adeo subm ista tractatus est terminus nam illud est subiectum alicuius scilicet conuenit a'equare passionibus que in illa scilicet tractant sed terminus est huiusmodi igitur hoc capiendo terminus sedem

Supponibilis. Amplia. restringibili. Appella. et d'p'hibiti.

De suppositionibus

intentionaliter et distinetur in quarto tractatu in quo dicitur terminus est quem resoluuntur in subiectum et predicatum. Posset tamen aliquis dicere q ille passio non conuenit omni termino adeo est aduertendum q terminus pot cap'ri expliciter. nōmō p omni illo qd pot esse copula vel ex terminu pponis cathogorice vel determinatio extremi vel copule. et isto modo vna ppo pot dici terminus qd pot esse extremi pponis et hęc est vera hō currit est vt op' dicit totus hoc terminus est subiecti hō modo occupat p' d' omni illo qd non est completus oronali sine sit cathogorema sine sit in cathogorema. et isto modo signa et negationes possunt dici terminus et istis duobus modis non capitur hic alio modo cap'ri strictep omni illo qd significatur sumpto ex sua significatione quam actu habet pot esse subiectum vel predicatum pponis et sic ibi p'prie capitur terminus qd dicitur q est subiectum huius tractatus qz tali conuenit passionibus supradictis h'z iste tractatus dicit tractatus de suppositionibus ampliatum et non est intelligendum q suppositio vel ampliatio sint subiectum sed magis sunt p'prietates accidentales subiecti huius tractatus scz ipsius termini.

Sciendum est secundo q triplices sunt termini scz mentales vocales et scripti. vocales sunt qui ab auditu corporali p'cipi possunt et ex istis sunt p'prie vocales et tales significant ad placitum subordinant in significatio terminus mentalibus p'prie dicitur ita q illa que naturaliter et primo significantur p terminos mentales p'prie dicitur significantur secundo et ad placitum p hōmō terminos vocales. Termini scripti sunt termini ad placitum in situ quos d' d'lo corporali videre possumus et ex istis sunt p'prie scripte et eodem modo se habent ad terminos mentales vltimos scilicet cur termini vocales et termini mentales sunt duplices scz p'prie dicitur seu vltimati qui naturaliter significant res quas termini vocales vel scripti ad placitum significant et tales p'prie non sunt nisi notitie actuales rerum et notitia actualis lapidis dicitur hōmō conceptus. Alii sunt improprie dicitur seu nō vltimati qui naturaliter significant terminos vocales vel scriptos et cum hoc significant ad placitum illa que termini vocales vel scripti ad placitum significant vt notitia huius vocis significantur hōmō significat naturaliter illam vocē hōmō et ad placitum illa que significant iste terminus hōmō ad placitum est de istis satis visum ē in primo tractatu et etiā de p'prie intentionis. Et termini qui iam sunt secunde intentionis et quidam prime intentionis. Terminus prime intentionis est qui significat rem non causatam p actum comparatum nostri intellectus. sed terminus secunde intentionis est qui significat secundam intentionem que non est

nisi respectus rationis causatus p actum comparatum nostri intellectus cuiusmodi sunt omnes logicales et grammaticales. Item terminorum ad placitum significantium quidā est absolutus et alius est connotatus. vt terminus absolutus est terminus qui nihil connotat vt sunt termini predicamēti substantiue hōmō sed connotatus est qui vltra illud pro quo supponit aliquid importat subhabitudines essentiali vel accidentali vt album nigrus et habet duplex significatus scz formale et materiale materiale ē illud p quo supponit. formale est illud quod connotat talis terminus vt album supponit p re alba et connotat albedinem seu connotat ipsam rem habere albedinem.

Sciendum est tertio q adhuc tertio ad placitum significatū qdā sit cathogorematici. quidā sine cathogorematici et qdā p'rimo sine cathogorematici et p'ri cathogorematici q dicitur mixti. Cathogorematici sunt duplices scz ratione significationis qui significant aliquid vel aliqua ex institutione. Alii sunt cathogorematici ratione officij qui significantur sumpti possunt esse subiectum vel predicatum vel pars subiecti vel predicati vel copula vel pars copule vt homo animal. Etiam sine cathogorematici sit duplices scilicet ratione significationis qui possunt ad significandum non aliquid vel aliqua sed aliquo modo id est modum acceptionis di terminum in propositione vt omni nōmō. Alii sunt ratione officij qui significantur sumpti non possunt esse subiectum copula vel predicatum vel pars subiecti predicati vel copule. Et dicitur notanter significatione sumpti quia si sumerentur materialiter possent esse subiectum vel predicatum sed terminus mixtus est qui impositus est ad significandum aliquid vel aliqua et aliquo modo vel cui in mente correspondet aggregatum ex cathogorematico et sine cathogorematico. Et aduerte q vltimate abstracta dicuntur termini partim cathogorematici et partim sine cathogorematici q admodum humanitas animalitas. nam humanitas includit illud sine cathogorema per se primo modo vel nōmō quando enī dicitur humanitas currit sensus ē humanitas p se primo modo currit quod est falsum nam currit per se primo modo nō conuenit humanitati. Et sic patet q de talibus abstractis nihil potest predicari nisi q conuenit ipso in primo modo dicens per se. Circa istud querit de hoc sophismate omne cecum est animal vidēs postea casu q sine duo ceca et non plura quorum vnum videat fortes et reliquam plato et nullus sit quin videat ista duo tunc probetur sic sophisma. illud cecum est animal vidēs et illud cecum est animal vidēs et non sunt plura ceca. ergo oē cecū est animal vidēs. An oppositū arguitur omne cecū est animal vidēs et illa res ceca est animal

de hoc sophismate omne cecum est animal vidēs.

videns patet consequentia. q. ly cecum supponit p re cum sic adiectivum. Respondetur q ly cecum potest esse nominatum casus vel actus...

Arguitur sic primo supponibilis non convertit cum termino cuius multi sunt termini qui non possunt supponere. ergo terminus non est subiectus huius tractatus. Et secundo sic. si esset aliquis terminus syncategorematicus...

Ad primum dicitur q supponibilis convertit cum termino ppter capto puta cum termino qui significatur sumpto potest esse subiectum vel predicatum ppone. Et ad secundum dicitur concedendo totum argumentum q ad terminum esse significativum non requiritur q significet aliquid sed sufficit q significet aliquam rem. Et ad tertium dicitur q non est inconveniens esse terminum esse categoriamaticum et syncategorematicum fm utriusque acceptione.

Suppositio est acceptio termini substantivi pro aliquo. Differunt autem suppositio et significatio quia significatio fit per impositionem vocis ad significandum rem. suppositio est acceptio termini iam significantis rem pro aliquo. ut cum dicitur homo currit iste terminus homo tenetur stare pro sorte platonis sic de aliis. Unde significatio prior est suppositione. et in hoc differunt quia significatio est vocis suppositio vero est termini iam compositi ex voce et significatione. Ergo supponere et significare non sunt idem. sed differunt per locum a conjugatione. Item significatio est signi ad signatum. suppositio vero est supponentis ad suppositum. ergo suppositio non est significatio. Copulatio est acceptio termini adiectivi pro aliquo.

Sciendum est primo q suppositio sic dicitur finitur suppositio est acceptio termini in ppone nati accipi p aliquo. vel aliquibus de

quorundam de quibus talis terminus natus est verificari mediante copula talis ppone. unde in hac definitione ponitur suppositio p substantivo et ponitur acceptio loco generalis q sic verum genus. sed magis causa. nam suppositio causatur mediante acceptione termini. p aliquo vel aliquibus. Dicitur notanter in ppone quia termini extra ppone non supponunt. Dicitur notanter nati accipi. quia ad hoc q termini supponant non oportet q pro aliquo accipiantur. sed sufficit q sint nati accipi. i. q sint in potentia ppone. quare accipiuntur p aliquo vel aliquibus. Et sic patet q termini in libro scripturae quos nullus advertebat qui sunt ppter ppone scripturae supponit. Dicitur notanter p aliquo ppter terminos singulares. vel aliquibus ppter terminos generales vel terminos collectivos qui supponit p pluribus. Dicitur notanter de quo vel de quibus. i. de entibus significatis pronome vel de quorum significationem pronominibus vel nomine adequatere significatur rem p qua supponit. quod debet sic intelligi ad hoc q terminus supponit p aliquo non requiritur q verificetur de illo p quo supponit. q terminus non verificat de re. sed sufficit q verificetur de pronome demonstrante illam rem. vel pronominibus demonstrantibus illas res. i. de nomine significante ad quare illud p quo supponit. ut ego quod non est demonstratum currit subiectum supponit pro aliqua re non demonstrata. et volo q sit lapis. tunc illud subiectum non potest verificari de lapide neq de pronome demonstrante lapidem quia tunc falsificaret propositionem ut dicendo hoc est ens quod non est demonstratum. sed debet sic dici lapis est ens quod non est demonstratum. Dicitur notanter mediante copula quod debet sic intelligi mediante copula talis ppone vel mediante copula respectu cuius termini teneantur equae ample et equae striete ut creans necessario est deus sic debet ostendi hoc possibiliter est creans et non sic hoc necessario est creans quia tunc propo esset falsa.

Sciendum est secundo q terminus qui debet supponere saltem psonaliter vel simpliciter debet significare aliquid vel aliquo. Ex quo sequitur q terminus significans precise aliquam rem non potest supponere psonaliter unde si terminus sit nomen oportet q significet aliquid vel aliquo substantivum. ex quo sequitur q adiectiva adiective terra non supponit. nomina tamen obliqua substantivorum vel adiectivorum substantivorum supponit et verificatur de illis pro quibus supponit mediante rector et si careat recto supplendus est talis rector. Sed quereretur a quis quid videndum est de pronominibus dicitur q pronomia sunt duplicia quedam sunt primitivae speli. et quales derivativae de primitivis ut q si ponitur sine relatis vel demonstrabilibus supponit

ve ego curro ly ego supponit. et sic verificat hoc est ego ille disputat ly ille supponit et sic verificat hoc est ille. et sic de alijs. sed qn sumit est relatis vel demonstrabilibus non supponit: quia tunc sunt pura syncategorematica ut ego petrus curro ly ego non supponit petrus disputat et ille petrus legit ly ille non supponit et sic de alijs vicat. sed de derivativis vicat q ly supponit sine sumant cum relatis vel demonstrabilibus sine no. aliter est et aliter. na qn sumitur sine relatis vel demonstrabilibus supponunt pro re possessa. ut hoc est meus hoc est tuum tam ly meus q ly tuum. supponunt p re possessa sed qn sumant est relatis vel demonstrabilibus tunc supponunt p possessore vel saltem referunt vel demonstrant possessorem ut meum alius currit ly meus supponit p possessore scy p me et sic verificari per suum primitivum sine in re eto sine in obliquo. ut alius meus currit. De verbis de q supponunt. ut ego curro legere et age re sic principia sumpta sine substantivis supponunt et sum legens. Sed de adverbis dicitur q adverbis pure categoriamaticis habentia significata de eoz psonibus verificabilia supponunt ut hodie huius illic. et talia debet verificari fm nola substantivis ut hodie fm istud completum huius terra dies. sed de pronominibus vicat q nulla conjunctione demonstrative capta supponit. sed de ppone q alique ppone supponit et alique no. ut ante sine casu alii supponit et sic verificari potest. Et de intersectionibus dicitur q intersectione intersectionaliter capta huius supponit ut dicendo ve tibi. ly ve supponit cistit ut multis alijs.

Sciendum est tertio q terminus extra ppone non supponit q supponit est impositio ad inquirendam veritatem vel falsitatem ppone. na talis inquisitio non fit nisi in ppone. Et si quis dicat aliquo terminus supponit extra illa ppone petrus currit et extra ppone. negat qn q ly extra facit tertis sequentis supponere confuse et distributive. Et si quis dicat: nonne illa est vera terminus potest supponere extra ppone ut q sic capto duply. vno modo in sensu coposito et sic est falsa et sensus. hoc est possibilis terminus extra ppone supponit alio modo in sensu diffuso et sic est vera. et sensus terminus extra ppone potest supponere et hoc si ponatur in ppone. Ex quo sequitur q vera est inter significationem et supponem. nam significatio convenit termino in ppone q extra ppone. scy non supponit. unde si significatio non est nisi respectu ronis signi ad signatum. sed significare est instrumentaliter referentare aliquid vel aliquo vel aliquam rem potentie cognitive cum vitaliter immutando unde vitaliter immutare potentiam est eam perceptivae immutare. Et circa hoc querit de hoc sophismate plures sunt non videntes et videntes posito casu q sine videntem quorum nomen sunt videntes et aliter casus. quod sit veris

pbatur quia isti videntem non sunt videntes. et ergo sunt non videntes. et extra sunt non videntes. ergo plures sunt non videntes. Et in oppositum arguitur quia novem sunt videntes et tantum unus cecus. ergo plures sunt videntes q non videntes. Respondetur ad sophisma quod est verum puta q plures sunt non videntes q videntes. Et ad improbationem dicitur q male concluditur sed deberet sic concludi. et ergo plures sunt videntes q cecus.

Primo arguitur in illa ppone homo non est asinus homo supponit p homine. et tamen non potest verificari de pronome demonstrante hominem mediante copula talis ppone. quia non sequitur hoc non est homo demonstrando hominem. Et secundo sic. in illa ppone homo est pictus. ibi homo supponit pro ymagine et tamen non potest verificari de pronome demonstrante ymaginem. Et tertio sic. in illa ppone creans necessario est deus ibi ly creans supponit pro deo. et tamen non potest verificari de pronome demonstrante deum.

Ad primum dicitur q terminus semper debet verificari mediante copula affirmativa et non negativa. Et ad secundum dicitur q in tali propositione ly homo supponit tam p significato principali q terminus principali. id est distinguenda ut alias videtur. Dicitur tamen aliquid q precise supponit p ymaginem. et tunc debet sic verificari. hoc est homo pictus addit de illa terminus homo. et univociter tenet. Et ad tertium dicitur q potest solutio in primo notabili.

Suppositionum alia communis alia discreta. Suppo cois est que fit per terminum eodem. ut homo asinus. Discreta est que fit per terminum discretum ut fortis. vel per terminum eodem cum pronome demonstrativo ut iste homo qui est terminus discretus. Item suppositio communis alia naturalis alia accidentalis. Suppo naturalis est acceptio termini cois p oibus his pro quibus aptum natum est parit. ut iste terminus homo per se sumptus supponit pro omnibus hominibus tam qui sunt qui erunt et qui fuerunt. Accidental is suppositio est acceptio termini communis pro oibus his pro quibus erigit suum adiectivum ut homo currit. hic iste terminus homo supponit pro omnibus hominibus presentibus. et cum dicitur homo fuit vel homo

qualiter potest supponant.

Coz

17

2

diffinitio suppositio

videns. patet consequentia. q: ly eum suppo-
nit. p: re cum sit adiectivum. Respondetur q
ly eum potest esse nominativus casus sophisma
est factum. si sit accusativus sophisma est verus
et est sensus q: oem rem eam est alia videt.

Arguitur sic primo supponibilitas
non convertit cum termino cui multi sunt ter-
mini qui non possunt supponere. ergo terminus
non est subiectus huius tractatus. **Secundo**
sic. si esset aliquis terminus sine categori-
citate sequeretur q: aliquis terminus esset
significativus qui nihil significaret sed hoc est
falsum igitur. **Tercio** sic. idem terminus potest
esse categoriatus et sine categoriatus
ergo illa divisio termini non est bona. antequam
demonstratur q: si adiectivum teneatur pure
adiectivum est terminus sine categoriatus et
substantive est categoriatus.

Ad primum dicitur q: supponibi-
litas convertit cum termino p: te capto puta
cum termino qui significantive suppto potest
esse subiectum vel predicatum p: p: no. **Ad se-
cundum** dicitur concedendo totum argumen-
tum q: ad terminum esse significantivum non
requiritur q: significet aliquid sed sufficit q: si-
gnificet aliquam rem. **Ad tertium** dicitur q:
non est inconveniens esse terminum esse cathe-
goriaticum et sine categoriaticum fm
versus acceptiones.

Suppositio est acceptio termini sub-
stantivi pro aliquo. **Differunt** autem
suppositio et **significatio** quia signifi-
catio fit per impositionem vocis ad
significandum rem. **suppositio** est ac-
ceptio termini iam significantis rem
pro aliquo. ut cum dicitur homo cur-
rit iste terminus homo tenetur stare
pro forte platone. et sic de aliis. **Unde**
significatio prior est **suppositione**. et
in hoc differunt quia **significatio** est vo-
cis. **suppositio** vero est termini iam co-
positi. ex voce et significatione. **ergo**
supponere et **significare** non sunt ide-
-sed differunt per locum a conjugatis.
Item **significatio** est signi ad signa-
tum. **suppositio** vero est supponentis
ad suppositum. ergo **suppositio** non est
significatio. **Copulatio** est acceptio
termini adiectivi pro aliquo.

Sciendum est primo q: suppositio sic dif-
feruntur. **suppositio** est acceptio termini in
ppone nati accipi p: aliquo vel aliquibus de

quo et de quibus talis terminus notus est veri-
ficari mediante copula talis p: p: no. unde in
hac definitione ponitur **suppositio** p: p: no. ut
to et ponitur **acceptio** loco generalis q: sic ve-
rum genus. sed magis causa. nam **suppositio**
causatur mediante acceptione termini. p: ali-
quo vel aliquibus. dicitur notanter in **suppo-
sitione**. quia termini extra p: p: no. non **suppo-
nunt**. dicitur notanter nati accipi. quia ad hoc
q: terminus supponant non oportet q: actu pro
aliquo accipiantur. sed sufficit q: sint nati ac-
cipi. i. q: sint in potentia p: p: no. ut accipian-
tur p: aliquo vel aliquibus. Et sic patet q: ter-
minus in libro scripturae quos nullus aduer-
tit. qui sunt p: p: no. scripturae supponit. di-
citur notanter p: aliquo p: p: no. terminos singu-
lares. vel aliquibus p: p: no. terminos q: p: no. vel
terminos collectivos qui supponit p: pluribus.
dicitur notanter de quo vel de quibus. i. de
eius significati p: no. vel de quorum signifi-
-cativum p: no. inibus vel nomine adque-
te significati rem. p: qua supponit. quod debet
sic intelligi ad hoc q: terminus supponit p: ali-
quo non requiritur q: verificetur de illo p: quo
supponit. q: terminus non verificat de re. sed
sufficit q: verificetur de pronome demonstran-
te illam rem. vel pronominibus demonstran-
tibus illas res. et de nomine significante ade-
quate illud pro quo supponit. ut q: no. quod non
est demonstratum currit subiectum supponit
pro aliqua re non demonstrata. et volo q: sit la-
pis. tunc illud subiectum non potest verificari
de lapide nec de pronome demonstrante la-
pidem quia tunc falsificaret propositiones ve-
dicendo hoc est ens quod non est demonstratum.
sed debet sic dici lapis est ens quod non est de-
monstratum. dicitur notanter mediante copula
ta quod debet sic intelligi mediante copula ta-
lis p: p: no. vel mediante copula respectu ca-
sus termini teneantur eque ample et eque stri-
cte ut creans nec essario est deus si debet esse
di hoc possibiliter est creans et non sic hoc ne-
cessario est creans quia tunc prop: esset falsa.

Sciendum est secundo q: terminus
qui debet supponere saltem p: no. vel sim-
pliciter debet significare aliquid vel aliquis.
Ex quo sequitur q: terminus significans p: no.
cise aliquam rem non potest supponere p: no. vel
unde si terminus sit nomen oportet q: signifi-
cet aliquid vel aliqua substantivum. ex quo sequi-
tur q: adiectiva adiective extra non supponit.
nomina tamen obliqua substantivorum vel
adiectivorum substantivorum supponit et ve-
rificatur de illis pro quibus supponit me-
diante rector et si careat rector supplendus est
talis rector. Sed quereretur a: quis quid dicitur
dum est de pronominibus dicitur q: pronome
sunt duplicia quedam sunt primitivae sp: et
quales derivativae de primitivis et si ponit
tur sine relatis vel demonstrabilibus supponit

ut ego curro ly ego supponit. et si verificat hoc
est ego ille disputat ly ille supponit et sic verificat
hoc est ille. et sic de aliis. sed q: sumit cu
relatis vel demonstrabilibus non supponunt: q:
tunc sunt pura sine categoriaticitate et ego pe-
trus curro ly ego non supponit petrus disputat
et ille petrus legitur ille non supponit et sic de
aliis dicitur. sed de derivativis dicitur q: si suppo-
nunt sine sumant cum relatis vel demonstra-
bilibus sine no. aliter t: et aliter. na q: sumit
tur sine relatis vel demonstrabilibus suppo-
nunt pro re possessa. ut hoc est meus hoc est tuus
tam ly meus q: ly tuus. supponunt pro re possessa
sed q: sumant cu relatis vel demonstrabilibus
tunc supponunt pro possessore vel saltem refer-
runt vel demonstrant possessorem ut meo assans
currit ly meus supponit pro possessore sc: p: me
et de verificari per sumit primitivum sive in re
cto sive in obliquo. ut assans meo currit. de ver-
bis ut q: supponunt. ut ego curro legere est age-
re sic p: p: no. sumpta sine substantivis sup-
ponunt ut sum legens. Sed de adverbis dicitur
q: adverbis pure categoriaticitate habetia
significata de cop: p: no. bus verificabilia sup-
ponunt ut hodie heri illic. et talia debet verifi-
cari fm nota substantivis ut hodie fm istud
completum h: o: i: a: dies. sed de conjunctioni-
bus dicitur q: nulla conjunctione conjunctionaliter
capta supponit. sed de p: no. et aliis p: no. p: no.
p: no. supponit et aliis p: no. ut ante sine casu
ali supponit et de verificari p: no. p: no. p: no.
interconnectionibus dicitur q: adiectiva invari-
cationaliter capta h: i: supponit et aliis p: no. ve-
tibi. ly ve supponit et sic de multis aliis.

Sciendum est tertio q: terminus
extra p: no. non supponit q: sumit est imbe-
citas inquitend: veritate vel falsitate p: no.
tionis. na talis inquisitio non fit nisi in p:
p: no. et si quis dicat aliquis terminus suppo-
nit extra illa p: no. petrus currit et extra
p: no. negat q: ly extra facit veris se-
quentis supponere esse et distributive. Et si
quis dicat: none illa est vera terminus potest
supponere extra p: no. ut q: sic cap: dupl:
vno mo in sentu coposito et sic est falsa et si sen-
tus hoc est possibilis terminus extra p: no. sup-
ponit. alio mo in sentu diviso et sic est vera. et si
sentus terminus extra p: no. potest sup-
ponere et hoc si ponatur in p: no. Ex quo se-
quitur q: vna est inter significationem et suppo-
sitionem. nam significatio consequit termino in
p: no. et extra p: no. non supponit. unde si
significatio non est nisi respectu: ronis signi ad
signat. sed significare est instrumentaliter re-
presentare aliquid vel aliquis vel aliquam rem
potentie cognitivae eam p: no. immutando
unde vitaliter immutare potentiam est eam
perceptivae immutare. **Circa** hoc querit de
hoc suppositio plures sunt non videtur q: vi-
dentes posito casu q: sint videri quorum no-
nem sunt videntes et aliter cetero. quod sic veris

probatur quia isti videri non sunt videntes. er-
go sunt non videntes. et ultra sunt non viden-
tes. ergo plura sunt non videntes. **In** oppo-
sitionem arguitur quia novem sunt videntes et
tantum unus cetero. ergo plures sunt videntes
et non videntes. Respondetur ad sophisma
q: est verum puta q: plures sunt non videntes
et videntes. Et ad improbationem dicitur q:
male concluditur sed deberet sic concludi. er-
go plures sunt videntes et cetero.

Primo arguitur in illa p: no. de
homo non est assans homo supponit p: homi-
ne. et tamen non potest verificari de pronome
ne. demonstrante hominem mediante copula
talis p: no. quia non sequitur hoc non est h: o:
demonstrando hominem. **Secundo** sic. in
illa p: no. homo est pictus. ubi homo suppo-
nit pro ymagine et tamen non potest verificari
de pronome demonstrante ymaginem. **Ter-
tio** sic. in illa p: no. creans supponit pro deo. et tamen
non potest verificari de pronome demonstran-
te deum.

Ad primum dicitur q: terminus
semper debet verificari mediante copula af-
firmata et non negata. **Ad secundum** dicitur q:
in tali p: no. ly homo supponit tam p:
significato principali q: termino principali. id
est distinguenda ut alias dicitur est. dicitur t: si
aliqui q: precise supponit p: ymagine. et tunc
debet sic verificari. hoc est homo p: no. addit
deus terminus homo. et uniformiter tunc est.
Ad tertium dicitur q: potest solutio in pri-
mo notabilis.

Suppositionum alia communis
alia discreta. **Suppositio** cois est
que fit per terminum coem. ut
homo alia. **Discreta** est que fit p: ter-
minum discretum ut fortes. vel per ter-
minum coem cu pronome demonstrati-
vo ut iste h: o: qui est terminus discretus
Item **suppositio** communis alia naturalis
alia accidentalis. **Suppositio** naturalis
est acceptio termini cois p: oibus his
pro quibus aptum natum est parit: s
pari ut iste terminus homo per se su-
ptus supponit pro omnibus hominibus
tam qui sunt qui erunt et qui fuerit.
Accidental est acceptio termini cois p: oibus his pro
quibus exigit suum adiunctum ut ho-
mo currit. hic iste terminus homo sup-
ponit pro omnibus hominibus p: sen-
tibus. et cum dicitur homo fuit ut h: o:

qualiter p: no. supponant.

Coz

70
2

diffinitio suppo-
sitionis

deteriatis ad vias determinatam. et ideo iste terminus aial indefinite posuit
 h3 determinatam suppositionem. et si
 muliter cum signo particulari. Confu-
 sa suppositio est acceptio termini cois
 pro pluribus mediante signo vi. ut cu
 dicitur ois h3 est aial. ibi iste terminus
 homo supponit p pluribus mediante
 signo vi. qz supponit pro quolibet suo
 supposito. Item supponit confusa
 cum alia est confusa necessitate signi
 vel modi. alia necessitate rei. ut cum
 dicitur ois homo e aial. ibi iste termi-
 nus homo est aial. ibi iste terminus homo
 medianter signo vi. confunditur siue di-
 struitur pro quolibet supposito. et iste ter-
 minus aial a parte predicari posuit
 confunditur necessitate rei. Et cu vni-
 quisqz homo suam habeat essentia. ideo
 hoc verbum est necessitate rei tenet
 pro tot essentis pro quolibet hominibus
 tenetur iste terminus homo. cum vni-
 cuiqz homini in sit sua aialitas. ideo
 iste terminus animal necessitate rei
 tenet pro tot aialibus. pro quolibet homi-
 nibus iste terminus h3 pro quolibet essen-
 tis hoc verbum est. vñ iste terminus
 homo d3 supponere ofuse mobiliter. et
 distributive. s3 ofuse et distributive. te-
 netur. qz tenetur pro omni h3. mobi-
 liter vero qz s3 fieri descensum sub eo
 pro quolibet suo supposito. ut ois h3 e
 aial. ergo fortes est aial. sed iste termi-
 nus aial d3 confusis immobiliter. qz
 non s3 fieri descensum sub eo. et omnis
 homo est aial. ergo ois homo est hoc
 animal. ibi eni sit processus a simplici
 suppositione ad personalem. sicut hic
 homo est dignissima creaturaru. ergo
 hic homo vel aliqs homo. vel rosa est
 pulcherrim9 florum. ergo aliquis rosa.
 Sed differunt in hoc. qz in istis est sim-
 plex suppositio ex parte subiecti. in il-
 la vero ex parte predicari. licet videat
 tur oppositum esse quod superius di-
 cimus. in hac propositione. in

nisi homo est animal. iste terminus
 animal in predicato posuit simpliciter
 habet suppoez. cu p3 dicitur qz h3 co-
 fusa. Ad hoc dicendum est secundus quos-
 dam qz gen9 predicat de plurib9 differē-
 tib9 specie termin9 aial qñ tenet p: o
 ipso in cois qd est genus sic h3 simplices
 suppoem. Scdm autem qz ipa natura
 cois ipi9 gñis multiplicat p supposita
 h3. sic of h3e ofusam suppoem non
 mobiliter s3 immobiliter. Suppo autem
 ofusa immobiliter p3 cur simplici no se-
 cundum id s3 fm diversa. ut dictum est
 Unde fm hoc dicendum est qz suppo co-
 fusa mobiliter non p3 simul esse cu sim-
 plici. nec fm idem nec scdm diversa. et of-
 crum est. Sed ego credo impossibile
 esse terminum comunem in predicato posi-
 tum h3e simplice suppoem et ofandi
 mobiliter vel immobiliter signo vi. exi-
 stente in subo affirmativo. vñ h3 e
 aial et sic de alijs ofsimilib9. qz ut vult
 porphir9. omne quod predicatur de ali-
 quod aut eni. eo aut est equalit. de
 quo predicatur. et intendit de predicatioe
 p se. s3 in hac ppositioe h3 h3 e aial e
 predicatio p se. et non predicat eal. ergo
 maius non accidit. ergo h3ale vel ecu-
 riale. ergo genus vel dia. non dia. ergo
 gen9. s3 natura gñis multiplicata. mo-
 biliter vel immobiliter. non e gen9. ergo
 cu d3 omnis h3 e aial. cu ibi dicitur ge-
 nus non esset possibile terminus eodem
 multiplicari mobiliter vel immobiliter
 qz significat naturam gñis. qiam actu
 non esset genus. sicut si homo confun-
 deretur mobiliter vel immobiliter. qz
 non esset species. Item hoc idem vide-
 tur per aristotelem in primo thopico
 rum dicentem qz omne quod de alia
 predicatur aut predicatur conuersim
 de eo. aut non. si conuersim est diffini-
 tio vel proprium. Si autem non con-
 uersim. predicatur de re aut cadit in
 diffinitionem rei. aut non. Si: ontic
 est accidens. Si cadit in diffinitione

nem rei. aut est genus aut differentia
 no dia. ergo gen9. Et tendit aristot. qz
 ibi sit recta predicatio et spes subiecta
 fm se. vñ multiplicat. s3 in hac ppositioe
 h3 est aial est recta predicatio et subu-
 ct h3 et non eale predicat. nec accidit
 ergo gen9. Quare no est possibile ter-
 minus eodem in predicato positi ofandi
 mobiliter vel immobiliter. Itē totū vñ qd e
 gen9 et totū in qstitate. ex opposito se-
 dit. s3 totū in qstitate est duplex. qd
 das est totum in qstitate copletum. ut
 vbiqz ofundit termin9 cois mobi-
 liter. ut ois h3 est aial. Aliud est totū
 in qstitate incopletum et diminutum
 ut vbiqz ofundit termin9 cois sim-
 pliciter. ergo si impossibile est totum in
 qstitate esse genus inquam h3. non
 erit impossibile terminum comunem
 in predicato positum ofandi mobiliter
 vel immobiliter. ut dicebat. Itē compa-
 ratio illa fm qua inferiora reducuntur
 ad superiora. opposita est comparationi
 fm qua superiora reducuntur ad sua
 inferiora. sed fm prima sumitur coe
 in rone comunis. s3 fm scdas sumitur
 comune multiplicatu siue ofusū. Et
 ergo terminus cois ut licet in ratiōe
 generis non est possibile ipm multi-
 plicari inquam h3. et hec quarta
 or argumenta sunt concedenda. Causa
 autē ppter qua mouebatur. facili est
 ad soluendū qñ est via. qz cum dicitur
 ois h3 est aial. cu vnicuiqz homi-
 nifideat sua aialitas siue sua centia. cu
 no possit esse h3. quin sit aial. ideo dicitur
 qz iste termin9 aial tenetur p tot
 aialibus. p quolibet h3. qz aut illo
 argumēto nulla sit apparetia. p3. qz
 cum dicitur ois homo est albus. neces-
 se est qz tot aialitates intelligantur in
 subiecto. quot sunt homines. in quib9
 tenetur homo. vñ nihil est dicere qz
 habet illas aialitates a predicato cu
 ibi predicatur albus. Unde dicendū

qz homo loquitur loquedo non naturaliter
 ter. et animal et rationali componitur.
 ideo de se habet illarum animalitatis
 multiplicationes. vñ cum dico sic
 ois homo est albus. nullummodo habet
 illas aialitates a predicato. cum ibi p-
 dicitur albus. ut dictum est. Sic autē
 est in pposito. cum ibi predicetur ge-
 nus de spe. ut ois homo est animal. In
 hac eni ppositioe subicitur homo in quo
 intelligitur multitudo illarum aiali-
 tarum et predicatur hoc genus aial. qd
 nullomodo confundit mobiliter. vel im-
 mobiliter. sed stat ibi p natura siue p
 essentia ipsius gñis cois. de pluribus
 predicabilis. vñ aial predicat et aial
 intelligitur in subiecto. sicut h3e h3. omne
 animal rationale est aial. Similiter di-
 co qz hoc verbum est no confunditur
 mobiliter vel immobiliter. qz qz aial
 esset vel existeret in hoc homine. et
 haber subiectum de se antequam in pro-
 positione subiciatur predicato essen-
 tiali vel accidentali. et propter hoc de-
 struimus quandam diuisionem factā
 scilicet confusarum suppositionū. alia
 est confusa necessitate rei. alia est con-
 fusa necessitate modi siue signi. Dicit
 mus enim qz omnis ofusio fit neces-
 sitate signi vel modi. ut cum dicitur om-
 ne animal rationale est animal. iste
 terminus animal in subiecto posuit
 tenetur necessitate signi pro omni a-
 nimali. quod est homo. Et similiter
 hic. omnis homo est animal. iste ter-
 minus homo tenetur pro omni homi-
 ne. et non solum pro homine. sed etiam
 pro omni animali quod est homo. et
 ideo tot intelliguntur animalitates
 quot humanitates naturaliter loquē-
 do quia eadem est humanitas in quo
 liber individuo hominis fm viam lo-
 gicorum. et non scdm viam nature. sic
 homo in communi idem est. Unde qz
 sit hec animalitas: vel illa hoc est
 ratione materis. In via enim natu-
 ra

27. q. 1. c. 1. a.

1. d. 10.

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

Coz

re humanitas mea differt ab huma- nitate tua p se. & aia mea p qua caritur humanitas mea i me. alia est ab aia mea per qua causatur humanitas tua

Et sic est finis suppositionum Petri byspani hoc quo ad terminos absolutos.

Primo est primo qd suppo dicitur est acceptio termini in pome p suo signifi- cato vel sua significatio scilicet seu inferioribus distinguunt. sub quo pot fieri defectus per pponem distinctionem. vbi descendere disti- ctione sub aliquo termino no est aliud qd p- pome et qua ponitur terminus supponens deter- minate inferre pponem distinctionem in qua ponunt singularis contenta sub termino suppo- nente determinate. vbi p declaratione istius sup- ponis ponunt alia rre. Prima ois terminus estis coter genitus supra qua no cadit signum fustum no pediti supponit dicitur. et ho dicitur quida ho currit. Df notatet coter ten- tus. qz si teneret discrete no supponeret dicit- minate vt iste ho currit. Df etia notatet su- pra qua no cadit signi cofusum qz tunc talis terminus no supponeret determinate. vnde si signum fustum est signi faciens termin sequen- tem cui additur supponere cofuse est vel con- fuse & distributive vt sunt ista signa. ois nul- lus no est pter. sed illud of signum no confu- sum no qd facit terminis supponete suppo- nere cofuse est vel cofuse & distributive. et aliquis alter quida reliquis. Secda rra. subz ppois dicitur cui no pponit aliqd sineathe- gozema si supponet supponit determinate re- ductive & non ppe. Et dicitur notatet si sup- ponat pter tales ppoes chimera currit yco- cerino disputat que sunt indefinite & tñ sub- iecta no supponunt dicitur. Df notatet cui non pponitur aliquod sineathegozema p- pter tales ppoes omne equi videt ho et tñ homo currit que sunt indefinite & tñ subca- rum no supponunt dicitur: sed cofuse est. Hic notatet reductio et no ppe. quia terminus ois impositat sua significata scilicet seu inferiora indistinctim. ergo si debeat acci- pi copulative vel distinctiue hoc est per aliqd signum limitans intellectus ad sic accipiendi- teritum nullum ponit in ppoie indefinita et u- sus subiectum supponit determinate. sed subiecti ppois particularis supponit determi- nate ppe. et qz cadit est qz veritate ppois.

Particularis & indefinite. qz eidem ppoie op- ponuntur. & hoc maxime rone supponit terio- rum. ideo suppo sub indefinito redactur ad supponit sub particulari. Ex isto sequitur oia inter pponem indefinitam & particularem. na sub- iecti particularis supponit determinate ppe. & subm indefinito cui non pponitur aliqd sine- thegozema supponit dicitur. Sciendum est secundo qd suppo cofusa diuidit in ofusam & distributivam et cofusam tñ. vbi suppo psonalis cofusa et di- tributiva & acceptio teri ois coter tenti pro- oibus suis significatis scilicet vel inferioribus copulative et ois ho currit. vbi dicitur n- nus ho supponit cofuse & distributive. Pro- cui de declaratione ponunt alia rre. Prima ois terminus coter tentus supponit materia- liter vel psonaliter cui immediate addit signum vel affirmatiuam. no impeditur sineathegoz- ematice sumptis supponit cofuse & distributi- ue. et ois ho currit. Df notatet cui immediate addit signum qz si adderet ipse mediate tñ ta- lus no supponeret cofuse & distributive. s; ma- gis cofuse tñ vt currit ibet hois. alius cur- rit: ly alius supponit cofuse tñ. Df notatet no impeditur qz si impeditur pnegatione vel p- aliqd equiualema tunc talis terminus no suppo- neret cofuse distributive vt no ois ho currit. ibi ho no supponit cofuse & distributive s; de- terminate. Df notatet sineathegozematice caput: quia si no teneret sineathegozematice sed materialiter tunc talis terminus no suppo- neret cofuse & distributive vt ois ho est totus in qzitate. ibi iste terminus ho no supponit co- fuse & distributive. Secda rra. quilibet terminus supponens coter sequens negatione negatet vel signum negatiuam positum supra ipm vni- modo non impeditur & significatiue accipia- tur supponit cofuse & distributive. Dicit no- tantet positum supra terminum quia si nega- tio no ferat supra terminum tunc talis termi- nus non supponeret cofuse & distributive vt homo qui non currit est alal. ibi ly alal no di- tribuitur: quia negatio non cadit supra ipm. Dicitur notatet dnmmodo non impeditur quia si impeditur non faceret terminus sta- re cofuse & distributive. Et aduerte qz nega- tio potest impediti multis modis. primo per aliam negationem. vt non homo non est ani- mal. Secundo per signum distributivum vel per aliquod equiualema vt nullus homo est om- ne animal. etiam per terminos includetes ne- gationem sicut sunt comparatiu & supella- tum. etiam impeditur per signum speciale co- fusum vt non promitto tibi equum. ly equi non supponit distributive distributione com- pleta licet bene incompleta. Et aduerte qz v- plex est negatio scilicet negatio negans & infi- nitans. negans est que negat copulam & deno- tar distinctiue predicata subiecto. & distribu- te omnem terminum sequentem sine media-

subi sine immediatum. sed negatio infinitans solum fertur supra subiectum vel predicatum & solum distribuit terminum cui immediate additur & e semper pars subiecti cui additur. Et si quis querat an in ista propositione ho- mo non est alius & deus est. deus distribuit. Pro solutione ponantur aliquae propositiones. Prima negatio nominalis posita in princi- pio propositionis hypothetice solum negat copu- lam prime categorice & non negat secundam categoricam vt nullus homo currit & deus est. ly nullus solum cadit supra primam copulam supra extrema pertinentia ad illam copulam. Secunda propositio negatio negans aduerbi- alia posita in principio propositionis hypotheti- ce & negat omnes copulas sequentes & distri- buit terminos pertinentes ad illam copulam. Tertia propositio negatio negans aduerbi- alia non posita in principio propositionis hypo- thetice. sed immediate ante copulam soluyte- gat illam copulam & extrema illius copule. vbi in ista ppoie homo non est alius & deus est. ly non no cadit nisi supra primam copulam no deus non distribuitur.

Sciendum est tercio. qd pro maiori declaratione ponit alia rre. Prima terminus infini- tatus coter tentus supponit cofuse & distri- butive. vt non homo currit. ibi homo suppo- nit cofuse & distributive. vnde differentia est inter terminum infinitum & terminum infini- tatum. na terminus infinitus est. aggregati- ex termino finito & negatione infinitante. vt non homo. sed terminus infinitans est termi- nus cui additur negatio infinitans & non ho- mo. ibi homo dicitur terminus infinitans. et talis coter tentus supponit cofuse & distribu- tive nisi impeditur qz si impeditur no sup- poneret cofuse & distributive. vt dicitur nu- bil quod est no homo currit ibi homo no sup- ponit distributive. qz non licet fieri descensus copulatiu sub eo. Et si quis dicit ducendo no homo currit ibi homo infinitatur. et tamen no supponit cofuse & distributive quia sub eo non potest fieri descensus copulatiu qz hic non est bonus descensus non homo currit. ergo non iste homo currit & non iste homo cur- rit. quia descensus debet esse a superiori ad in- feriora quia ly non iste homo est superior ad ly non homo cum de pluribus predicatur. Re- spondetur qz ly homo supponit cofuse et di- tributive. et qz sub eo potest fieri descensus. Et quando arguitur ibi arguitur ab inferiori ad superiora. dicitur qz comparando non ho- mo ad totum hoc non iste homo arguitur ab inferiori ad superiora. sed comparando ho- mo ad ly iste homo arguitur a superiori ad inferiora. Secunda regula. quilibet ter-

minus supponens communiter materialiter vel psonaliter sequens copulationem cogitatio- nem. rectus ab eo ex vi comparisonis vni- modo non impeditur supponit cofuse et distribu- tive. vt fortis est fortior hominis. fortis est for- tissimus hominis. tam ly hominis qz ly hominis supponit cofuse et distributive. Dicitur nota- ter sequens quia si talis terminus non sequere- tur copulationem vel supellatiuam tunc non supponeret cofuse et distributive vt alius & hominis fortior. ibi homine non supponit cofu- se et distributive. Dicitur notatet reclus a co- patione vel supellatiu ex vi comparisonis qz si non regetur ex vi comparisonis non suppo- neret cofuse et distributive vt fortis est for- tior manu leone. ibi ly manu non supponit cofu- se et distributive. Dicitur notatet vni modo non impeditur quia si impeditur no suppo- neret cofuse et distributive vt musca est for- tior omni animali. ibi ly animal non supponit cofuse et distributive. ideo ista e vera musca est fortior omni animali vbi ista e falsa musca est fortior animal. Circa hoc queritur de hoc sophismate cuiuslibet hominis alius cur- rit. posito casu qz quilibet homo habeat duos alios vnum currentem et alium quiescentem quod sit verum probatur quia istius hominis alius currit et istius hominis alius currit & sic de alio. ergo cuiuslibet hominis alius cur- rit. Improbatur sic alicuius hominis alius no currit. ergo sophisma est falsum. sequens te- net per legem contradictoriarum. Secda se ca- tuslibet hominis alius no currit. ergo sophis- ma est falsum. antecedens patet inductive et e- consequentia per legem contrariarum. Tertio sic ista est vera nullius hominis alius currit. ergo ista est falsa cuiuslibet hominis alius cur- rit. antecedens patet inductive. et pna probat per legem contrariarum. Respondetur ad so- phisma quod est verum. Ad primam improba- tionem dicitur qz iste non supponit contradic- torie qz iste terminus alius remanet et indistributus in otrag. modo regula est qz omnis terminus distributivus in vna contradictoriarum no di- struitur debet distribui in alia vni modo talis terminus non sit acceptus vni a acceptione ad sua determinatione vt vnam est in capitulo. b- contradictoria. Ad secundam dicitur qz no iste contrarie. sed sic oportet vni cuiuslibet homi- nis nullus alius currit. Ad tertiam dicitur qz ista est falsa nullius hominis alius currit. qz ibi ly alius distribuitur. et debet sic inducti. ergo istius hominis iste alius non currit. et istiusmet hominis iste alius no currit. Arguitur sic primo ut ista propositio omni tempore animal omnis homo est ly tem- pore sequitur immediate signum vniuersale & tamen non supponit cofuse et distributive quia sub eo non potest fieri descensus copula- tiu quia illa est falsa isto tempore animal. omnis homo est. Secda sic in ista omni sol-

De hoc sophis- mate cuius libet hois alius cur- rit.

De dicitur pro- ppoie indefinita et particulari

Prima. q. 102

Not

Duplex est ne- gatio.

In et ly sol sequitur immediate signis uniuersale affirmatiuum non impeditur et tamen non supponit confuse et distributive quia sub eo non licet fieri descensus copulatiuus cum no habeat supposita. Tertio sic in isto ppe nullum caput habet omnis homo non videt qualiter supponit predicatum. primo non supponit confuse et distributive quia supra ipm cadunt duo signa distributiva. nec confuse sed tam nec determinate cum subico non licet sic et descensus distinctus neq distinctus.

Ad primum dicitur q ad hoc q sub tali termino tempore fiat descensus debet primo resolui in istam. omni tempore omnis homo est animal. nam in descensu cauendum est quod termini in descendentes sub quib non sit descensus teneantur uniformiter sicut in descensu. Ad secundum dicitur quod licet non fiat descensus sub ly sol hoc tamen ibi no repugnat ratione sue significatiouis quod sufficit. Ad tertium dicitur quod tale predicatum supponit confuse tantum et sub eo debet fieri descensus copulatiuus. unde non oportet quod semper sub termino supponente confuse tantum fiat descensus distinctiuus sed potest fieri copulatiuus.

Sequitur de suppositione personalis.

Sciendum est primo q pro maiori declaratione suppositionis personalis confuse et distributive ponuntur alie que regule. quarum prima est quod omnis terminus communis communiter tenetur supponens materialiter vel personaliter sequens terminum in diuersam negationem explicite vel implicite dummodo ille terminus non impediatur et cum eo constructur supponit confuse et distributive ut iste caret visu. ibi iste ablatiuus visa supponit confuse et distributive ratione illius dictionis caret. similiter rudibilitas repugnat homini. ibi homini supponit confuse et distributive similiter isti terminus priuatus. spoliatus. et no ignoto. nescio. nego vel eorum similes faciunt terminum sequentes cum eis constructum supponere confuse et distributive dummodo non impediatur per aliam signum. Secunda regula. quod terminus sequens istam dictionem extra. vel istam dictionem sine immediate per modum casualis illius suppositionis dummodo non impediatur supponit confuse et distributive ut iste est extra domum. ibi ly domum supponit confuse et distributive. etiam iste est sine pedibus ly pedibus supponit confuse et distributive. Tertia regula. terminus communis existens predicatum cum propositionis exclusiue supponit confuse et distributive. dummodo non impediatur ut tantum animal est homo. ibi ly homo. supponit confuse et distributive et subiecto supponit confuse et distributive. Et q scilicet q illis signis tunc agit in

subiecto et predicato salte instrumentaliter alie et alia rone. Et si quis dicat ly alal in exponitibus no supponit confuse tunc q nec in ipa exponitibus. negat ista. et cum probatur cum in in propositionibus equalentibus debet supponere eodem modo. dicitur q verus est in equalentibus in significando. sed no in propositionibus equalentibus in inferendo casu istiusmodi sunt propositiones exponitibus et sue exponentes. Et quo sequitur q propositiones exponitibus non sunt hypothetice sed categorice. Ad quarta rta. aduerbia similitudis ut ita sic si cur et sic de alijs faciunt terminos sequentes supponitibus et distributibus supponere confuse et distributive. et hoc si talis terminus sequat immediate. et regat a tali aduerbio in rone compositionis ut fortis est ita albus sicut alius. ibi ly albus supponit confuse et distributive.

Sciendum est secundo q iste dictiones differunt differens et diuersum et distictas in et diuersas in se negationem faciunt ab alijs sequentes reos ab eis mediante ista prepositione a vel ab distributibus supponentes no impeditos supponere confuse et distributive ut fortis differat ab alio. ly alio ibi supponit confuse et distributive. Et notanter ponuntur iste particule: puta q ponatur post et q regatur ab eis mediante prepositione a vel ab supponentibus distributibus q si non seruentur talis rta no est vera. Secda regula. aggregata ex recto et obliquo sequens immediate signis uniuersale non precedente obliquo supponit confuse et distributive ut quilibet alius homo currit. unde omnes loquitur conuenit in hoc q totum aggregatum supponit confuse et distributive. sed de ly hominis dicitur conuenit. nam dicunt aliqui q ly hominis supponit confuse et distributive. alii dicunt q supponit confuse et distributive. et ad hoc ista duo diuersificant quia dicitur aliqui q supponit distributive simpliciter. ita q talis propositio quilibet alius hominis currit equaliter et ibi quilibet alius currit. alii dicunt q supponit distribute per ly hominis et etiam ly hominis restringitur per ly alius ad standum precise pro hominibus habentibus alios. Et ex ista regula sequitur alia regula q determinatio suam determinabile eodem modo supponunt ut omnis homo albus currit. ibi totus hoc homo albus supponit confuse et distributive. Tertia regula terminus supra quem cadit dicitio exceptiua supponitibus distributibus supponit confuse et distributive. dummodo virtus dictionis exceptiue non impediatur per aliquam negationem. ut omne animal preter hominem est irrationalis. ibi ly hominem supponit confuse et distributive. Quarta regula terminus supra quem cadit dicitio reduplicatiua supponitibus distributibus. supponit confuse et distributive eundem modo virtus dictionis reduplicatiue

non impediatur ut omnis homo animal rationalis est risibilis. ibi ly animal rationalis supponit confuse et distributive.

Tertio sciendum est q suppositio confusa tunc est acceptio termini communis in propositione p omnibus suis suppositis distinctis vel copulatiuis. et de notanter distinctus vel copulatiuis q sub termino supponit confuse tantum aliquando sit descensus distinctus. ut ois homo est animal. sub ly animal sit descensus distinctus et aliquando descensus copulatiuus. ut ois homo est animal. sub ly homo sit descensus copulatiuus et aliquando nullus sit descensus. ppter appellationem et cognoscere mentem et venturam supponit confuse tantum et sub eo ppter deken. Et aduerbe q de ea ponuntur aliqui q ista regula itel ligatur omnimodo talis ppe exponatur gratia aliteratio quia si exponeretur gratia pluralis tunc supponeret determinate tantum. ut tantum quibus sunt dicabilia. ibi ly quibus supponit determinate. Tertia regula. omnis terminus supponens communiter sequens mediate signum uniuersale affirmatiuum non impeditur cadens supra copulatiuis pponit supponit confuse tantum. ut omni tempore homo currit. ibi homo supponit confuse tantum. et hoc debet intelligi ut dicunt aliqui nisi talis terminus sit determinatio posita in eodem extremo cuius distributo quia tunc supponeret confuse et distributive ut quilibet alius homo currit. sed de hoc tam satis visum est. Et dicitur notanter cadens supra eandem copulam quia si non caderet non supponeret confuse tantum ut fortis videns omnem equum est currens. ibi ly currens non supponit confuse tantum sed determinate. Et circa hoc queritur de hoc solummodo. omne animal videns omnem alium est homo. postea casu q solum sunt tres alii in modo quos quilibet homo videat et solum homo videat illos tres alios et quilibet alius videat seipsum. tunc dicitur q sit verum quia sua contractio est falsa igitur est verum. Et probat sic q si esset verum sequeretur q sub isto termino alium qui supponit confuset distributive posset fieri descensus copulatiuus s; hoc est falsum igitur. minor probatur q sic descendentis essent falsi ubi descensa esset vera quia descendentis sunt iste omne alal videns hunc alium est homo. et omne alal videns hunc alium est homo. sed omnes iste sunt falsi q alius est videns hunc alium. et tamen no est homo. Respondet q suppositio est verum et ubi

ritur q male descenditur. Unde notandum est q quoniam locum sic descendit debemus cauere q terminus sub quibus no descenditur accipitur p tot in descendentes sicut in descensu ideo dico q debet sic descendit omne alal. videt omnem alium et hunc alium est homo. et ois animal videns omnem alium et hunc alium est homo. et sic de alijs. et hoc e tam soluitur simile suppositio. omne animal q no est homo est irrationalis. sed debet sic descendit sub ly homo omne animal quod non est homo. et iste homo est irrationalis. Similiter debet descendit sub ly ante in ista prope omne videns ab ente non est. sic etiam debet descendit sub terio postea post dictionem exceptiuam et dictionem reduplicatiuam ut omne animal preter hominem est irrationalis. sub ly hominem debet sic descendit etiam videns omnis homo in istam rationalis est risibilis sub ly rationalis debet sic descendit.

Arguitur sic primo in ista propositioe homo no est animal. animal supponit confuse et distributive. et tamen sub eo non licet fieri descensus copulatiuus q descendentes esse veret videns falsi. Secundo sic. ista est uniuersalis omnis homo vel alius currit et tamen sub eius non supponit confuse et distributive igitur. Tertio sic. in ista propositioe fortis qui non est alius est currens ly currens sequitur negationem et tamen no supponit confuse et distributive igitur.

Ad primum dicitur q sic debet descendit ergo homo et istem homo no est hoc alal et sic de alijs. et sic vna descendit erit falsa. Ad secundum dicitur q multoties potest solutio. Ad tertium dicitur q ista regula debet intelligi eundem modo illi termini petent ab eadem copula supra quam cadit negatio.

Sequitur de suppositione confusa tantum.

Primo sciendum est q p maiori declaratione suppositionis confuse tantum ponitur adhuc aliqne regule. Prima terminus copulatiuus sumptus extra sequens dictionem importanter acti ale interioris re: tunc a tali dictione in quam transit actus importatus per talem dictionem supponit confuse tantum vel no in tali dictione no includatur negatio. ut cognosco. desidero. ppero. sic illo scio. pcur pro etia cor pcepta. Et de notanter sequens q si pcederet non op q supponat confuse tantum: ut holum cognosco. ly holum non supponit confuse tantum. Dicitur notanter dictionem importanter acti interioris ale. q dictiones importantes actum sensus exterioris non faciunt termin sequere supponere confuse tunc. ut deo lapide. ibi lapide no supponit confuse tunc ly veterate. De notanter recta tali dictione l qua transit act q si no regeret a tali dictione tunc no supponeret confuse tunc ut cognosco holum. itelle ctu ubi itelle tu no supponit confuse tantum. falli

omne alal videns omnem alium est homo

ibi denotatur q' actus importatus per ly dicitur inest ipsi loci. sed relatiua non recipiunt referentiam nisi antecedens existens totale subiectum vel pars principalis subiecti ubi denotatur actum importatum per verba immediate trahit se in rem p qua supponit suam antecedens & non ponunt in eade cathogorica cum suo antecedente. & talia quic tenent demonstratione quic relatiue & quic in demite. demonstratione quado non procedit aliquis terminus ad quem referuntur ut ille fontes carru. relatiue quic procedit dicit aliquis terminus ad quem referant. ut dicens do fontes carru & ille mouet. idem dicit quic nullum rem certam important ut dicendo qui facit erit nodax expugnet castrum.

Sciendum est tertio q' de suppositione relatiui substantie identitatis non recipiunt ponantur aliquid. Prima relatiui identitatis substantie non recipiunt referentia relatione personali supponens in proprie hypothetica copulatiua supponit solum p illo vel illis p quo vel quibus verificatur propositio sui antecedente. Et dicitur notanter referentia relatione personali q' si referret relatione simplici non oportet ut semina clausula portam q' referant. ibi ly q' ubi supponit p illo p quo verificatur propositio sui antecedente. nam semina in antecedente supponit pro eis. & ly que pro qualibus atia muliere. unde relatio personalis est quado relatiui identitatis substantie supponit p eadem re in numero cum suo antecedente. s' relatio simplex est quando non supponit pro eadem in numero cum suo antecedente. s' solum in specie ut in predicto exemplo. Et aduerte q' in ista regula non est controuersia in per doctores. ut dicendo asinus est animal et illud est homo. ibi istud relatiuum illud supponit solum pro illo vel illis de quibus verificatur propositio sui antecedente. s' licet ista asinus est animal que solum verificatur pro animali quod est asinus. ideo ista copulatiua est falsa. et est sensus. asinus est animal & illud animal quod est asinus est homo: et illud est falsum. et tamen si supponeret pro illo pro quo supponit suam antecedens sic scilicet q' loco eius licet ponere suam antecedens esset vera quia sensus esset. asinus est animal et animal est homo. & sic ista copulatiua esset vera. qd est contra modum concipiendi hominum fm quem debent fieri iste proprietates logicales. Et istis sequitur q' relatiui sube identitatis reciproci supponit ubi suam antecedens non supponit ut antipso non est et ipse erit. ibi ly ipse supponit pro antipso. et tamen iste terminus antipso in antecedente non supponit. Sequitur secundo q' in propositione mere cathogorica de presenti in qua nullum ponitur ampliatiuum supponit pro illo quod non est s' fuit vel erit. ut hic antipso erit & ille non est ubi ille supponit pro antipso qui erit. quia p

eo verificatur propositio sui antecedente. Et aduerte etiam q' relatiui non supponit in proprie copulatiua duobus modis antecedente supponente. Primo q' rictu restringitur p aliquid ita q' p nullo pot' capi. s' p'p' sui antecedente p aliquo verificetur ut fontes est homo & ipse erit asinus carru. ibi ly ipse non supponit propter illa restrictione ex his asinus. Secundo q' propositio sui antecedente est falsa et homo est asinus & ille est rationalis. ibi ille p nullo supponit q' si supponeret. supponeret p illo p quo verificatur p'p' sui antecedente sed talis pro nullo verificatur igit. Et si quis dicat unde venit q' rictu aliter refert asis in proprie copulatiua: q' restricte ipse refert & aliter in proprie dicitur etia vel conditionali ubi non refert restricte Respondetur q' puenit ex modo concipiendi hominum qui inclinatur naturali inclinatione ad assentiendum vero & dissentienti falsi. Circa hoc queritur de hoc sophismate aliquo enunciabile est falsum. & idem necessario est verum. probatur q' est vna copulatiua cuius ambe partes sunt vere igitur de prima notum est. de secunda probatur. quia aliquid idem natio est verum ut patet per equivalenciam propositionum. Improbatur q' impossibile est idem enunciabile simul esse verum & falsum. Respondetur q' idem potest capi dupliciter. vno modo relatiue. & sic sophisma est falsum quia secunda pars est falsa & est sensus. idem enunciabile quod est falsum est verum vel potest tamen in esse finite & ly natio nominaliter & variu casus. & sic est verum. et est sensus. aliquid quod enunciabile quod est idem cum necessario est verum.

Arguitur sic primo si relatiuum secundario faceret notitiam rei sequeretur q' sibi corresponderet conceptus antecedente sed hoc est falsum quia dicendo fontes carru & ille fontes disputat. illi relatiuo ille non correspondet nisi actus referendi cum sit purum syncategorema. Secundo sic. tale relatiuum est purum syncategorema. ergo non supponit. nec valet dicere q' ut est relatiuum pure referens non supponit sed et supplet vicem relatiui referentis & relati simul. Contra. q' sic equiualeat aggregato ex syncategoremata & cathogoremata. ergo non supponit. Tertio sic. nihil est in mente quod supplet vicem relatiui referentis & relati simul. ergo nullus erit relatiuum mentale. antecedens probatur quia in mente omnia exprimuntur.

Ad primum dicitur q' relatiuo referenti tantum correspondet actus referendi sed tale proprie non est relatiuum sed relatiuo quod supplet vicem aggregati ex relatiuo referente et relati simul bene correspondet conceptus antecedente. ita q' q' dicitur

relatiuum facit. secundario notitiam. & ex ciat potentiam ad formandum conceptus de asis & per hoc soluitur tertia ratio. Ad secundum dicitur ponendo aliquas propositiones. Prima relatiuum idemnitatis pure referens non supponit quia est purum syncategorema. Secunda relatiui diuersitatis sube non recipiunt supplem vices relatiui referentis et relati simul supponit. Et ad rationem dicitur q' verum est q' a tali syncategoremate p'p' capis suam q'itates sed quando non capit tunc tale aggregatum ex vno syncategoremate de & cathogoremata pot' supponere et tunc illud syncategorema potest esse pars subiecti.

Ad tertiam potest. Sequuntur alique regule de relatiuis Primo sciendum est q' secunda r'ia est talis non oportet q' relatiuum sube identitatis non recipiunt supponens postius in proprie hypothetica conditionali precise supponat pro illo vel illis pro quo vel quibus verificatur propositio in qua ponitur suus asis q' ista propositio dicitur negatur de non est si ipse est omph: tamen si illud relatiuum ipse solum supponeret p illo vel illis pro quo vel quibus propositio antecedente verificatur ipsa esset vera cum sensus eius esset deus non est: si ipse deus qui non est est omph modo ille sensus est verus cum sit bona p'ia. q' antecedens est propositio impossibilis modo ois conditionalis cuius antecedens est impossibile est vera. sicut dicitur de ista fortes est asinus si ipse est rationalis quia sensus est. fortes est asinus si ipse fortes qui est asinus est rationalis. Tertia regula relatiuum sube identitatis non recipiunt supponens in propositione hypothetica distinctiuo non solum supponit pro illo vel illis pro quo vel quibus verificatur propositio sui antecedente sed pro omni illo pro quo supponit suam asis ista dicitur conceditur fortes carru vel ipse quietis & tamen si illud relatiuum ipse supponeret precise pro illo pro quo propositio antecedente verificatur illa esset falsa supposito q' fortes non curreret quia esset vna distinctiuo cuius vtraq' pars esset falsa cum sensus esset talis fortes carru vel ipse fortes qui currit quietis mo hoc est falsum similiter ista dicitur conceditur fortes est asinus vel ipse est homo. & tamen si illud relatiuum ipse supponeret precise pro illo pro quo propositio verificatur tunc ipsa est falsa cum sensus eius esset talis. fortes est asinus vel ipse fortes qui est asinus est homo. ille sensus est falsus. & similiter dicitur de multis alijs. Ex istis sequitur primo q' in copulatiua affirmatiua loco relatiui non licet ponere asis. q' propositio de antecedente loco relatiui posita esset vera que est falsa si relatiuum poneretur ut ista est falsa ubi asinus est animal & fortes est alal Sequitur secundo q' in distinctiuo. & condi-

tionali loco relatiui licet ponere antecedens. ut homo carru vel ipse quietis. Similiter licet dicitur dicere fortes est homo si ipse est asinus & dicere fortes est ho si fortes est asinus. Sciendum est secundo q' ad videndum qua suppositione supponat relatiuum ponuntur alique relatiue. Prima relatiuum sube identitatis habens pro antecedente terminum discrete tantum dicitur illud relatiuum sic primitiue speciei supponit discrete ut fortes carru & ille mouetur. ibi illud relatiuum ille supponit discrete & loco talis relatiui licet ponere antecedens. Secunda relatiuum relatiui substantie identitatis non recipiunt supponens comuniter supponit illa supple que supponeret terminus absolutus p'auerit & tunc in tali loco potest ut homo carru vel ipse mouetur ubi illud relatiuum ipse supponit personaliter et determinate quia si loco eius ponetur suum antecedens tale antecedens supponeret determinate similiter cum dicitur ho carru & omnis ille mouetur ibi ly ille supponit confuset distributiue q' si loco illius ponetur suum asis tale supponeret confuset & distributiue. Ex quo patet q' relatiuum sube idemnitatis non recipiunt variat suam suppositionem per additionem vel remotionem signorum distributiuius sicut alij & terminus Et si quis dicat q' hoc est contra regulam communem omnium logicorum dicitur q' relatiuum sube identitatis non recipiunt supponit eodem modo sicut suum antecedens. Ad idem dicitur q' illa r'ia est vera quando antecedens & relatiuum accipiuntur sine signo confusiuo & q' non sit aliquid impeditis. Tertia regula relatiuum substantie identitatis reciproci p' distinctiuo speciei supponit eadem specie supponit sicut suum antecedens & etiam pro illo vel illis: pro quo vel quibus suum asis supponit. q' est distinctiuo q' sub relatiuo sube identitatis reciproco supponente confuset distributiue sic sola descendit sigillatim id loco relatiui sube identitatis reciproci non ly ponere suum asis ut loq' istius relatiui se in ista proprie omph homo videt se non licet ponere asis. atq' cum tali spe suppositionis sic dicendo ois ho videt oem hoem q' prima potest esse vera. scda existente falsa. unde descendere sigillatim est q' sub termino supponente dicitur pro pluribus posito a parte predicati non sit descendit quilibet fiat sub subiecto sic q' singulari qd sumitur sub predicato de correspondere singulari sumpto sub subo ut ois homo videt se sic dicitur de ed. ergo fortes videt se & plato videt se &c. de suppone relatiui su' & aduertit q' istud r'ia suu ponitur in proprie cathogorice rem possessam vel sine tali r'io. sicut tali termino hoc est dupliciter q' vel ponitur in eade cathogorice tunc supponit sicut suum antecedens pure pro possessore. ut fortes carru suum equum ibi ly suum supponit discrete l. y.

te pro toto forte. In illa categorica sic supponit sicut supponeret terminus absolutus. Ceterum tentus loco eius positus ut fortis currit et suus equus equitat. Iy sum supponit determinate. p possessorem vero ponitur sine termino significante rem possessam supponit sicut supponeret terminus absolutus loco eius positus pro re possessa ut omnis homo h3 suam ibi sum supponit confuse tantum pro re possessa.

Sciendum est tertio qd relatiuū subiecte diuersitatis nunq supponit p illo p quo verificatur propositio sui astitis ut fortis currit et reliquus disputat ibi ly reliquus non supponit pro illo pro quo verificatur propositio sui antecedens. Et aduerte qd tale relatiuū diuersitatis si supponat supponit sicut terminus absolutus cōter tentus supponeret si loco eius poneretur et variatur eius suppositio secundū aliam et aliam additionem signi ut homo currit et alius disputat ibi ly alius supponit determinate fortis currit et iste alius disputat ibi alius supponit discretē. Aduerte tamen qd tale relatiuū diuersitatis sicut in duobus casib9 non supponit. primo quādo astitis eius nō supponit. ut antipm currit et alius scribit ibi alius non supponit qd de nullo ente verus est dicere qd sit aliud ab antipm quia tunc sequeret antipm esse. ut patet exponēdo. secundo qd astitis supponit p quolibet ente mundi. ut omē ens est et aliud currit ibi aliud nō supponit qd nulum est ens mundi quo. Ite ab omni ente mundi aliud. Relatiuū accidentis est duplex scz. t. demptatis et diuersitatis. idē accidentis est qd nūc est supponere pro re simili vel equati illi rei pro qua verificatur propō sui antecedens. ut fortis est albus et talis est plato. sed diuersitatis est quod natum est supponere p re dissimili vel inequali pro qua verificatur propositio sui astitis ut fortis est albus et alterius modi ē plato et quodlibet tale potest esse duplex scz. reciprocum et nō reciprocum. reciproca suppletur p ista complexa se taliter calificatum vel se aliter calificatum ut fortis videt se taliter calificatum sicut plato fortis videt se aliter calificatum qd sit plato. Unde p suppone oim istorū ponuntur due rē. Prima nūq relatiuū accidentis supponit p illo vel illis pro quo vel quibus verificatur propō sui astitis sed pro re simili vel equali vel dissimili vel inequali pro qua verificatur propō sui astitis. Secūda rē. suppositio relatiuū accidentis variatur secundū aliam et aliam additionem signi. nam si addatur signum vniuersale supponet confuse et distributive ut fortis est albus et talis est plato. ibi talis supponit determinate fortis est albus et omnis talis est homo. ibi talis supponit confuse et distributive. Et circa hoc querit de hoc sophistate omis homo est animal et risibile est istud probatur nem est vna copulatio eius. vnaq pars est veraciter prima notum est. de secūda patet. nam hoc relatiuū illud sup-

ponit determinate ergo est vera. nam ad eius veritatem sufficit verificatio vnius singularis improbatum sic. risibile supponit determinate signetur ergo aliquod suppositum ei et sic fortis. tunc hoc est falsa omnis homo est animal et fortis est ille. ergo sophisma est falsum. Et dicitur quod ipsum est verum negatur qd ista sit falsa omnis homo est animal. a forte ē ille et sic arguitur qd non sequitur omnis homo ē animal et fortis est ille. ergo plato est animal. et fortis est ille. Et dicitur qd ista non valet qd arguitur a termino supponente determinate ad ipsum supponentem discrete et per idē potest solui istud. aliquis homo est et omnis homo est ille et est verum. et ly ille supponit confuse tñ nec sequitur aliquis homo est et omnis ille. ergo iste homo est. et quilibet homo est ille vel iste homo est. et iste homo est ille quia arguitur a termino supponente confuse tantum ad ipsum supponentem discrete tantum.

Arguitur sic primo in ista propositio ne fortis est currens et illud est homo ibi illud est relatiuū subiecti et tamen nō supponit pro illo pro quo verificatur propositio sui astitis quia tñ supponeret determinate quod falsum est. Et secundo sic in ista propositio ne fortis est victio prolata a iohāne et illud est vtilitabum. ibi illud est relatiuū subiecti et tamen nō supponit pro illo pro quo verificatur propositio sui astitis. qd tunc supponeret materialiter quod est falsum. qd ibi tenetur relatiue. Et tertio sic in ista antipm non est et ille erit ibi ille est relatiuū idē demptatis tamen nō supponit pro illo pro quo verificatur propositio sui antecedens quia ampliat vbi antecedens non ampliat.

Ad primū responderetur qd supponit discrete quia sensus eius est fortis est currens et illud currens quod est fortis est hō. Et ad secundū dicitur qd supponit materialiter relatiue quia includit in se relatiuū referens significatiue et cum hoc includit relatiuū relatum materialiter acceptum. dicunt tamē aliqui qd supponit personaliter. Et ad tertium dicitur qd relatiuū substantie idē demptatis nō debet ampliari nec restringi ad supponendū pro aliquibus nisi pro illis pro quibus verificatur propositio sui astitis vel denotatur verificari potest tamen bene supponere pro illis ample astitis non ampliato tñ antecedente non supponente.

Personalis suppositio est acceptio termini communis pro suis inferioribus cuius alia ē determinata alia confusa. ut prius parit. Item personaliū suppositionum alia est restrictio alia ampliatio et restrictio habent fieri circa suppositione

q
p
27
17
cor
19
18
18
18

personalem. Restrictio est coartatio termini cōis a maiori suppositione ad minorem ut cum dicitur homo albus currit hoc adiectiuū albus restringit hominē ad supponendū tantū pro albis. ampliatio est extensio termini communis a minori suppositione ad maiorem ut cum dicitur homo potest esse antipm iste terminus homo non supponit solum pro his qui sunt etiam pro his qui erunt unde ampliatur ad futuros. Dico autem termini cōis qd terminus singularis ut fortis non ampliatur nec restringitur ampliatio alia fit per verbum ut per hoc verbum potest. ut homo potest esse antipm alia fit per nomē ut homines esse antipm est possibile. alia fit per participium ut homo potens est esse animal. alia per aduerbium. ut homo uctio est animal. hō enim non solum ampliatur presentē tēpore etiam pro futuro: id sequitur alia dicitur ampliatio scz qd ampliatio alia fit respectu suppositorū ut hō potest esse antipm alia fit respectu temporum. ut homo necessario est animal ut dicitur est. Circa predicta queritur utrum hoc sophisma impossibile potest esse verum vel falsum. qd sit verum probatur quia illud quod est vel erit impossibile potest esse verū sed antipm non fuisse post temp9 suū est impossibile. et nō potest esse possibile et verum. ergo impossibile potest esse verum. Contra quicquid potest esse verū est possibile. sed impossibile potest esse verum. ergo impossibile est possibile in tertio modo prime figure sed conclusio est falsa. ergo aliqua premissarū: non maior: ergo minor. sed hec est p̄ia. ergo prima est falsa. Solutio prima simpliciter est falsa hec scz impossibile potest esse verum et sophisma peccat contra fallam accidentis: qd cū dico id quod est vel erit impossibile duo dico scilicet substantiū illius possibilis et illam

impossibilitatem siue ipsum possibile sed illud quod est vel erit est res subiecta et impossibile accidit ei. et posse esse verum assignatur esse vtrius sicut hec antipm non fuisse erit possibile. scz antipm non fuisse potest esse verum. ergo impossibile potest esse verum. nō valet quia antipm non fuisse est res subiecta et impossibile est accis et posse esse verum assignatur inē vtrius. De ampliatio que fit ratioe suppositorum talis datur rā. Terminus communis supponens verbo habentium ampliandi a se vel ab alio ampliatur ad ea que possunt esse sub forma termini supponentis ut homo potest esse animal: hic iste terminus hō non solum supponit pro p̄sibus. sed etiam ampliatur ad omnes qui erunt: dico autē de se quia hoc verbum potest de se h3 vni ampliandi. dico autē ab alio qd hoc participiū potens et hoc nomē possibile dant virtutem ampliandi verbo cui adiunguntur ut homo est potens esse animal vel animal possibile est esse alium et sic de alijs. De ampliatio autē que fit ratione t̄pis talis datur rā. Terminus communis supponens vel apponens verbo h3 vni ampliandi quo ad tempus supponit pro his qui sunt qui erunt vel qui fuerunt. ut homo necessario est animal. ibi tamen homo qd animal tenet pro his qui sunt et equi erunt.

Etiam sciendum est qd ampliatio est acceptio termini in p̄p̄e pro suo significatio vel suo significatio respectu signi vel equiualentis impōrtatis diuersas vāo t̄pis distinet in ordine ad terminus supponentē respectu pluris vāo t̄pis distinet. unde ista distinetio potest acceptio sicut in distinetio suppositio. h3 notat in p̄p̄e qd t̄p̄i erra p̄p̄e nō ampliatur. vñ ad hoc qd terminus ampliatur op3 qd supponat id t̄p̄i nō supponentes p̄p̄e non ampliatur. Dicitur notanter pro suo significatio p̄pter terminos singulares. ut dicitur do petrus currit ibi ille terminus petrus ampliat et tamen non supponit pro pluribus significatio. et talis ampliatio vocatur ampliatio t̄p̄i et non significatorum. unde an. plia. l. iij.

Mo tempozum est quando terminus accipitur pro pluribus differentijs tempozum q accipitur si non ampliaretur respectu quartu scorsum verificatur. Sed ampliatio suppositio est quando terminus accipitur pro pluribus suppositis q acciperetur si non ampliaretur a tali ampliacione ampliatur termini co. n. u. s. o. s. ut homo fuit. Dicitur notanter respectu si gni importantis sc. ad denotandum illud pro quo fit ampliatio. nam ampliatio instrumentatiter fit per terminos q principaliter per intellectum. Unde illud signum dicitur importare diuersas differentias tempozum quod e tale q ratione ipsius intellectus accipit terminum in ordine ad diuersas differentias tpm. Ad: tres sunt differentie tempozum. scilicet pns preteritum q futurum q possunt poni ad huc one scilicet possibile q ymaginabile. Unde termino: am ampliacionum quidam ampliant termino a parte ante positos ut verba p seriti q futuri tempozis q eorum participia. quidam ampliant terminos post se positos ut sunt verba significancia actum interiozem a hunc ut intelligo cognosco quidam ampliant tam a parte ante q a parte post ut possibile impossibile. Ex quo sequit q aliqui termini dicuntur ampliari ratione tempozis ut illi termini qui important aliquam differentiam te poris aliam a presenti. q tales termini ampli ant a parte ante terminos non a parte post cuius ratio est intellectus qui vult q virtus q feratur ante q non a parte post alij termini ampliant ratione significationis quorum significatio potest conuenire tam rebus existentibus q non existentibus ut sunt termini importantes actu interiozem anime. Et dicitur notanter diuisum. unde ille terminus dicitur importare diuersas differentias tpm diuisum qui importat tales differentias ac si loco eius poneretur onum distinctum importans illas differentias. Dicitur notanter in ordine ad terminum supponens respectu plurium differentiarum tempozis diuisum. na si terminus no possit accipi respectu illarum differentiaru tporis diuisum tunc proprie non ampliatur. ideo sibi non est ampliatio antixpo erit q non potest accipi respectu differentie tpm presentie futuri scorsum. Ex quo sequitur q non quilibet terminus qui accipitur respectu verbi futuri tempozis vel preteriti ampliatur licet bene accipiat respectu diuersarum differentiarum tempozum distinctim.

Sciendum est secundo q ad hoc q aliquis terminus a parte subiecti ampliatur respectu copule de preterito vel cõsimilis duo requiruntur. primo q talis terminus habeat suppositum vel supposita sibi correspondens vel correspondentia tam in ordine ad copulã de presenti q ad copulas de preterito. propter cuius defectum dicendo ad am fuit ibi adam non ampliatur. secundo q talis terminus a p

te subiecti non restringatur propter cuius defectum dicendo q est hõ fuit asai ibi hõ non ampliatur q restringitur p illam implicacionem qd. Et aduerte q terminus no dr ampliari in ppositione co q plura signifi. et q si no ampliaretur q terminus vbi cuius ponat semper eque multa signifi. q vbi sops ponatur siue in ppõne siue extra sine cõ ampliatio de siue no semp subordinatur eidẽ conceptui mentali s; talis cõceptus semp equaliter significat quia significat naturaliter. Aduerte etiaz q terminus dicitur ampliari rone significationis vel significationum q etiam rone supponis id est q terminus non ampliatur nisi habeat significationem vel significationem q supponat. Ex istis sequitur q ampliatio se tenet ex parte materie ppõnis q se tenet ex parte significationum. et etia se tenet ex parte forẽ ppõnis q terminus non ampliatur in ppõne nisi accipiat in ordine ad diuersas copulas importantes diuersas differentias tpm. tunc ponuntur alique rã. Prima est quilibet terminus supponens positus a parte subiecti respectu copule principalis vel verbi includentis copulam principale preteriti tempozis vel respectu participij preteriti tempozis quod est predicatum vel adiectiuum principale predicari habens significacionem vel significacionem sibi correspondentia in ordine ad tempus pns q preteritum ampliatur ad supponendum p significacionem vel significacionem quod est vel fuit dicitur notanter supponens quia terminus no supponens non ampliatur. Et dicitur notanter positus a parte subij q si poneretur a parte predicati non sic ampliaretur. Dicitur notanter respectu copule principalis vel verbi includentis copulã principale qz no o; q ampliatur respectu copule minus principalis ut dicitur do hõ qui fuit est. ibi ille terminus hõ no ampliatur. Dicitur notanter respectu participij sc. qz si tale participium no esset predicatum vel adiectiuum principale predicati no ampliaret. ut dicitur do hõ videt asinum genitum ibi hõ non ampliatur qz genitum non est predicatum neq adiectiuum principale predicati qz videns est principale predicatum. Ex omnibus istis sequitur q iste ppõs sunt xedẽde xgo fuit meretrix. na sensus e qd e virgo vel qd fuit xgo fuit meretrix. puer fuit senex vni fuit mortuus. preteritũ fuit futu ram gñamũ fuit mortuus q sic de similibus

Sciendum est tertio q secunda regula est talis quilibet terminus supponens positus a parte subiecti respectu verbi futuri tpm qd e copula principalis vel includens copulã principalem vel respectu participij futuri tpm qd e predicatum vel adiectiuum principale predicati habens significacionem vel significacionem sibi correspondentia p tempore pntis futuro ampliatur ad supponendum pro significacione quod est vel erit nisi restringatur ad vnã differentiam tpm o; ut particule declaratur sicut in rã precedentem

Et ista rã p q o; iste sse xedẽde albi erit nigrũ cõ sensus est qd albi qd est vel qd erit erit nigrum. s; meretrix erit xgo. similitur mortuus est generandũ q sic de similibus. Tertia rã. quilibet terminus supponens capere respectu huius xbi se vel respectu istoz modorum sc; possibile xingens impossibile q necesse pime intentionaliter q sine at hegozematice caproz supponit p eo quod est fuit vel erit vel potest esse vñ modo habeat significacionem vel significacionem correspondens vel correspondens pluribus differentijs tempoz. Et dicitur notanter in ista pime intentionaliter q sine at hegozematice caproz qz si tales modi caperentur scõ intentionaliter pur faciunt ppõnes modales compositas no ampliarent. Quarta regula quilibet terminus positus a parte subiecti respectu predicati qd est nomẽ x bale terminatum in bile vel in tñũ importantia aptitudinem ampliatur p eo qd est vel potest esse vñ modo no restringat ad vnã dãm tpm ut hõ est amabilis hõ est amatus ly hõ ampliatur p eo qd est vel potest esse. Dicitur notanter importantia aptitudinẽ qz si no importaret tunc no haberet vim ampliandi ut sunt isti termini cubile sedile q sic de aliis. Quarta regula quilibet terminus rectus ab istis verbis significatur ampliatur verificatur mediante ista ppõne pro ampliando ad supponendum ad quã vnã tpm ut dicendo hõ supponit p homine. ppõ verificat p hõle qd e q fuit erit potest esse vel ymaginabile esse. Et dicitur notanter rectus mediante ista ppõne pro q aliter non ampliaret ut dicendo ppõtio verificatur p homine. ibi ppõtio no ampliatur. Circa hoc queritur de hoc sophismate homo est mortuus. pbatur quia qd est vel fuit homo est mortuus. ergo homo e mortuus. Improbatur nullus homo qui est e mortuus: omnis homo est homo qui est: ergo nullus homo est mortuus. tenet pna a cõtrariis. Ad sophisma respondetur q istum est verum. Et ad primã rã dicitur negando cõsequentiã. quia arguitur a minus amplo ad magis amplum cum distributione magis amplum. Quia cuius declaratione ponuntur alique regule. Prima arguendo a magis amplo ad minus amplum cum distributione magis amplum q postea constantia minus ampli est bona consequentia ut bene sequitur omnis homo fuit albus et homo est. ergo homo qui est fuit albus. Secunda regula arguendo a magis amplo ad minus amplum sine distributione magis amplum non valet consequentia ut no sequitur homo fuit albus. ergo homo qui est fuit albus. Tertia regula arguendo a minus amplo ad magis amplum sine distributione magis amplum est bona pna ut bene sequit homo qui est fuit albus. ergo homo fuit albus. Quarta regula arguendo a minus amplo ad magis amplum cum distributione magis am

pli non valet consequentia. ut non sequitur o; homo qui est fuit albus. ergo o; hõ fuit albus. Ad scã rã negat pna. Ad pbã rã dicitur q no debite arguit a contrariis qz termini non tenentur eque ample. Primo arguitur sic vnus terminus non dicitur agere in alium terminum igit vnus terminus non dicitur ampliari alij terminum. Secundo sic copula preteriti et copula futuri sunt simplices copule. ergo o; habent vim ampliandi magis q copula presentis. Tercio sic si regule supradicte essent bone sequeretur q ista esset vera iustus clamabitur cum sensus eius sit qui est vel erit iustus damnabitur. sed consequens est falsum qz propositio vera de futuro debet habere vel saltem potest habere aliquam de presenti verã. s; nunq ista erit vera iustus damnabitur.

Ad primum dicitur q vnus terminus non dicitur ampliari alium eo q agat in alium terminum. sed quia intel: tus median te tali termino accipit alium terminum ample p suis significacionis. Ad scã dicitur q talis copula est simplex et quantum est de se non habet virtutem ampliandi subiectum s; ampliatur ex bonitate modi intelligendi: et cõmunis modi cõcipiendi ipsius intellectus sic accipientis subiectum in ordine ad diuersas differentias tempozum. Ad tertium dicitur q non debet sic reduci ad vnã de presenti. s; sic hoc dñatur demonstrando p ly hoc illud pro quo supponebat ly iustus. Unde ad scendum qualiter propositiones de preterito q futuro debeant reduci ad vnã de presenti ponuntur alique regule. Prima si in propositione de preterito vel de futuro ponatur aliqua determinatio preteritis vel futuris o; tales determinaciones debent dimitti reducendo eas ad vnã de presenti. ut ego fui heri sic reducitur ego sum. ego bebam cras. sic reducitur ego bibo. Secunda regula. si tales propositiones sint de copulato extremo. reduci tur per plures propositiones inconiunctim s; pna ut adam q noe fuerunt sic reduci ad am est noe est. Tertia regula. si in talibus propositionibus ponatur terminus numeralis debet reduci per plures propositiones s; exigentiam numeri. ut helena peperit decem filios. sic reducitur. helena parit istum filium. helena parit istum filium q sic de aliis. Quarta regula si tales propositiones constituantur ex terminis contrariis vel repugnantibus si tales propositiones sint particulares vel indefinite loco subiecti: debet poni pronomen demonstratiuum demonstrans illud pro quo supponebat subiectum ut albam erit nigrum sic reducitur hoc est nigrum. sed si tales sint vniversales debent reduci per plures singulares successiue posibles ut dicitur vera. omnis homo morietur qz vnus solus homo morietur.

Sequitur adhuc una regula.

Sciendum est primo quod quia regula est talis ab his hinc exprimens significatum terminum ampliatus rectus a preposita a tali termino ampliativo ampliatur ad totum dicitur quod talis dicitio potest ampliari dicitur modo non restringatur et homo est amabilis amore. ibi amore ampliatur pro amore qui est vel qui potest esse. **Sexta** r. a. terminus postus respectu dictionum importantium actum interio rem rante rectus a preposita a tali dictione dicitur modo in illum terminum transeat actus talis dictionis ampliatur ad supponendum pro eo quod est fuit erit potest esse et ymaginatur esse. Dicitur etiam aliqui similiter de his importantibus actus sensus exterioris quod ampliant terminum pro tempore priori et ad modicum tempore posteriori. ibi ampliatur ad sonum qui est et qui factum ante fuit. **Septima** r. a. terminus supponens postus a preante respectu istius terminus prioris importantis prioritate temporis ampliatur pro eo quod est vel fuit nisi impediat: ut homo est prior asino. ibi ille terminus homo ampliatur pro eo quod est vel fuit. Et dicitur notanter importantis prioritate temporis quia si importaret aliam prioritate temporis nature vel ordinis vel honoris non ampliaret. sed terminus postus a parte post rectus ab eo ampliatur pro eo quod est vel erit ut homo est prior asino. ibi asino supponit pro eo quod est vel erit. et per oppositum dicitur de posterioribus. nam terminus postus a parte ante ampliatur pro eo quod est vel erit. dummodo denotetur precedere et terminus sequens pro illo quod est vel fuit dummodo denotatur sequi et quod posterior importet posterioritate temporis ut homo est posterior asino. **Octava** regula. terminus supponens captus respectu verbi importantis mutationem acquisite ampliatur pro eo quod est et immediate post hoc erit dum modo significatum illius termini denotetur acquiri ut asinus generatur: ibi ly asinus supponit pro eo quod est et immediate post hoc erit. sed terminus captus respectu ubi importantis mutationem deperditam ampliatur ad supponendum pro eo quod est vel immediate antea fuit. ut asinus corrumpitur. ibi asinus supponit pro eo quod est vel pro eo quod immediate ante hoc fuit. **Non** regula terminus qui est subiectum huius verbi incipit ampliatur ad supponendum pro eo quod est et immediate post hoc erit: ut homo incipit esse. ibi homo ampliatur ad supponendum pro homine qui est et immediate postea erit. sed terminus qui est subiectum illius verbi desinit ampliatur ad supponendum pro eo quod est vel immediate ante fuit: ut homo desinit esse. ibi homo ampliatur ad supponendum pro homine qui est vel qui immediate ante hoc fuit

et debent iste due regule intelligi in rebus dicitur rantebus plus per instans. Sed adverte quod terminus ampliatus importat illa ad quod ampliatur finem exigentiam suppositionis et si supponit determinate importat illa disiunctive si confuse et distributive importat illa copulative et sic de alijs. Adverte tamen quod propositiones in quibus ponuntur termini ampliati debent exponi disiunctim hoc est per propositionem categoricam de disiuncto extremo in qua differentie temporales disiunctim accipiuntur.

Et hec de ampliatione.

Restrictio est coartatio terminus nisi cois a maiori suppone ad minorem ut dicitur est prius. Restrictionum autem alia fit per nomen ut homo albus. iste terminus homo non supponit pro nigris neque pro medio colore coloratis sed restringitur ad albos. Alia fit per verbum ut homo currit iste terminus homo supponit pro presentibus tantum. alia fit per participium ut cum dicitur homo currens disputat: ille terminus homo supponit pro presentibus. alia fit per implicationem: ut cum dicitur homo qui est albus currit. hec implicatio qui est albus restringit hominem ad albos. Item restrictionum factarum per nomen alia fit per inferius superiori appositum. ut animal homo currit. ille terminus animal tantum supponit pro animalibus que sunt homines. alia fit per orationem aduenientem generi que est essentialis cum sit constitutiva rei. ut cum dicitur animal rationale hic animal supponit pro rationalibus animalibus. alia fit per adiectivum accidentis ut cum dicitur homo albus. iste terminus homo supponit tantum pro albis hominibus. De restrictione facta per nomen coiter sumptum tales dantur regule. Omne nomen non diminuens neque huiusmodi ampliandi adiunctum ex eadem parte termino magis cois restringit ipsum ad supponendum pro his ad que erigit sua significatio: ut patet in exemplis predictis. ut homo pro sua significationem restringit animal ad animalia que sunt homines

ut cum dicitur animal homo et albus restringit hominem pro sua significationem ad homines albos ut cum dicitur homo albus. Dico autem non diminues ad removendum nota diminuentia rationem adiuncti ut mortuus vel corruptus et similia que non restringunt sed potius destruunt adiunctum. Dico autem non habens vim ampliandi ad removendum dictiones ampliatiua ut potest potest possibile que non restringunt sed potius ampliant. Et sciendum quod minus commune semper restringit magis commune: ut cum dicitur homo albus currit quod homo reperitur in albis hominibus et nigris et medio colore coloratis. albus autem non. Unde quo ad hoc quod homo est magis commune et albus minus commune et sic albus restringit hominem. sed finem quod albus reperitur in hominibus lignis lapidibus et brutis homo autem non ut sic albus est magis commune et homo minus cois. et sic homo coartat albus ad albedinem et hinc in hominibus cum dicitur homo albus currit. et sic utriusque coartat alterum secundum diversa. Item de termino restricto datur talis regula. Si signum universale adueniat termino restricto non distribuit ipsum nisi pro his ad que restringitur. Quia enim dico omnis homo albus currit. ibi homo restringitur ad albos et non potest distribui nisi pro albis. Item de restrictione datur regula talis. Nichil positum a parte predicati potest restringere terminum eodem positum a parte subiecti quo ad principale eius significationem ut homo est albus. iste terminus albus in predicato positus non potest restringere hominem in subiecto positum ad albos. quia si restringitur ad albos. ergo per regulam precedentem sed si signum universale aduenit termino restricto solum distribuit ipsum pro his ad que restringitur: ut in proposito homo distribueretur solum pro albis hominibus. et sic istius propositionis

omnis homo est albus sensus esset omnis homo albus est albus ergo si una erit vera reliqua erit vera et si una est falsa reliqua erit falsa: quod tamen est falsum ergo cum dicitur omnis homo est albus iste terminus homo non restringitur. et sic patet illa regula dico autem quo ad principalem eius significationem quia predicatum restringit subiectum quo ad significationem que est genus ut cum dicitur cignus est albus. iste terminus cignus restringit ad mares et non ad mulieres et sic albus restringit ipsum quo ad significationem que est genus et non quo ad sua significationem. Item de restrictione facta per implicationem talis datur regula. Omnis implicatio immediate coniuncta termino communi restringit ipsum sicut suum adiectivum ut cum dicitur homo qui est albus. currit iste terminus homo restringitur ad albos per hanc implicationem scilicet qui est albus. Item de eadem restrictione talis datur regula. Quotienscumque signum universale et implicatio ponuntur in eadem locutione duplex est oratio ex eo quod signum potest precedere implicationem et sic distribuit terminum communem pro quolibet supposito cum dicitur omnis homo currit. qui est albus. ite implicatio potest prius aduenire et restringere terminum communem et tunc signum postea adueniens non distribuit ipsum nisi pro his ad que restringitur ut omnis homo qui est albus currit et tunc equivalet huic omnis homo albus currit. **Sequitur** de restrictione facta per verbum de qua plures dantur regule. Quarum prima talis est terminus communis supponens vel apponens verbo presentis temporis simpliciter sumpto non habente vim ampliandi neque ex se neque ex alio restringit ad supponendum pro his qui sunt sub forma termini communis supponeris. Di

co autem termini communis quia terminus discretus neque restringitur neque ampliatur dico autem verbum presentis temporis ad remouendum alia verba aliorum temporum quia terminus communis aliam habet suppositionem cum eis. dico autem simpliciter sumpto ad remouendum verba sumpta cum particularibus diminuentibus ut est opinabile et inopinabile dico autem non habentem ampliationem dico autem non habentem ampliationem ad remouendum verba ampliata ut potest dico autem neque ex se neque ex alio ad remouendum verba habentia viam ampliandi ex alio ut puta ex coniuncto sicut hoc verbum est cum dicitur est potest dico autem sub forma termini supponens quod homo supponit pro his qui sunt sub humanitate. et animal que sunt sub animalitate. ut cum dicitur homo est animal. Item alia datur regula. Terminus communis supponens vel apponens verbo de preterito simpliciter sumpto non habet viam ampliandi nec ex se nec ex alio restringitur ad supponendum pro his qui sunt vel fuerunt sub forma termini supponens ut cum dicitur homo fuit animal. iste terminus homo supponit pro his qui sunt vel fuerunt homines. et animal pro his qui fuerunt animalia. item alia datur regula terminus communis supponens vel apponens verbo de futuro etiam supponit pro his qui sunt vel erunt sub forma termini supponentis scilicet pro eis qui sunt vel erunt in futuro ut homo erit animal. Ex predictis patet quod verbum restringitur quo ad significationem que est tempus et non quo ad significationem principalem. Circa predicta queritur de hoc sophismate omne animal fuit in archa noe. Probatur homo fuit in archa noe. equus fuit in archa noe et cetera. ergo omne animal fuit in archa noe. Contra per animal fuit in archa noe sed cesar fuit animal. ergo cesar fuit in archa noe quod est falsum ergo aliqua premissa

est falsa si minor maior quod autem prima sit falsa: patet per quadam rationem que dicitur quod terminus communis supponens vel apponens verbo de preterito simpliciter sumpto restringitur ad supponendum pro his qui sunt vel fuerunt sub forma termini supponentis. Item alia est regula quod si signum vniuersale adueniat termino restricto distribuit ipsum per omnibus illis ad que restringebatur ergo cum dicitur omne animal fuit in archa noe. iste terminus animal supponit per omni animalia quod fuit in archa noe que non fuerunt omnia in archa noe. ergo prima est falsa. Item ad idem in hac propositione omne animal quod tunc fuit fuit in archa noe. iste terminus animal restringitur magis quam in ista oratione omne animal fuit in archa noe cum in prima plura supponantur. sed iste terminus animal restringitur ad ea que fuerunt tunc in illo tempore propter implicationem ibi positam: ergo si solum illa que fuerunt in preterito fuerunt in archa noe et non plura oportet quod hec sit falsa omne animal fuit in archa noe cum in ea plura animalia supponuntur. Solutio. quidam dicunt quod hec omne animal fuit in archa noe est duplex eo quod potest fieri distributio per singulos generum vel per generibus singulorum. primo modo est falsa secundo modo est vera. quod quando fit distributio per singulos generum tunc est distributio per singulos individuos que sub eodem genere et sub eadem specie continentur tunc oportet quod omnia individua preterita sub animali fuerunt in archa noe quod est falsum. Sed cum fit distributio per generibus singulorum tunc solum est distributio per generibus vel speciebus. sed non fuit aliqua species animalis que non fuit in archa noe et illo modo est vera. Sed huic solutioni non acquiesco quod species animalis non fuit per se in archa noe. sed tunc individuum unde illo tempore non habuit veritatem nisi per singu-

lis generibus. id est pro individuo et non pro generibus singulorum unde dico quod propositio est falsa et concedo omnes rationes adductas ad hoc. et probatio peccat secundum consequens ab insufficienti inductione quia non accipit omnes pres distributionis que sunt sub subiecto istius propositionis omne animal fuit in archa noe. Soler etiam queritur utrum similiter restringuntur termini in propositione affirmatiua et negatiua. Dicunt aliqui quod non. quod esse restringit ad existens et non esse ad non existens ergo non pro eodem fit restrictio in affirmatiua et negatiua. Item videtur quod omnis negatiua in qua esse negatur simpliciter est falsa si similiter restringantur termini in propositione negatiua et affirmatiua. quod in hac propositione rosa est. iste terminus rosa restringitur ad existens et si in hac rosa non est similiter restringatur ad existens. tunc est sensus quod rosa que non est. et hec est falsa. ergo hec rosa non est. et sic quelibet negatiua in qua esse negatur est simpliciter falsa quod falsum est. ergo videtur quod non similiter restringuntur termini in propositione affirmatiua et negatiua: sed probatur quod similiter restringantur quod si in hac propositione homo est. iste terminus homo restringitur ad existens. et in hac nullus homo est ad non existens ergo utraque vera quod de existentibus vere predicat esset de non existentibus remoueretur esse ergo contradictorie sunt simul vere quod est impossibile. ergo illud etiam ex quo sequitur impossibile. scilicet quod non similiter restringantur termini in affirmatiua et negatiua. Item regula est quod omne verbum simpliciter sumptum non habens viam ampliandi nec a se nec ab alio restringit terminum supponentem quo ad consignificationem que est tempus et non quo ad significationem ergo tempus est causa restrictionis illius. Sed idem tempus est in affirmatiua et negatiua sibi opposita ut rosa est nulla rosa est

ergo eadem est causa restrictionis in utraque. et ergo pro eodem fit restrictio in utraque et hec argumenta concedimus. Ad illud quod primo obicitur est dicendum quod esse non restringit ad existens et non esse restringit ad non existens sicut nec hoc verbum curro ad currentes quia nullum verbum restringit sibi terminum supponentem quo ad significationem sed quo ad consignificationem in que est tempus. Unde non restringit ad supposita existentia sed presentia. Supposita enim presentia possunt esse in aliquibus terminis tam existentibus quam non existentibus. Et cum dico enunciabile est enunciabile supponit tam per existentibus quam non existentibus. Omnia autem enunciabilia que sunt falsa in presenti sunt in presentia sed non existentia quod nullum falsum est. et sic esse non restringit ad existentia sed ad presentia cum idem tempus sit utrobique quod est causa restrictionis. Ad alia dicendum est quod duplex est forma termini communis. quedam est que saluatur in rebus existentibus tantum ut humanitas que est forma hominis et animalitas que est forma animalis et in talibus omnia supposita presentia sunt existentia. Alia est forma termini communis que saluatur tam in rebus existentibus quam non existentibus ut enunciabilia que est forma enunciabilis quia quedam sunt enunciabilia existentia ut deum esse et omnia vera et talia sunt non existentia ut hominem esse asinum et omnia falsa. et in talibus non restringitur terminus communis ad existentia. sed restringitur tam ad existentia quam ad non existentia. unde istius propositionis rosa non est. non est sensus. rosa que est non est sed est sensus rosa aliter sumpta quam in presenti non est. Soler autem ponit quod quedam restrictio fit abusu: ut cum dicitur nihil est in archa: quis plena sit aere. quod iste terminus nihil supponit abusu

monachus habens habitum album. Similiter iste terminus tuus in ista propositione iste canis est tuus aliter appellat q̄ in ista iste canis est pater tuus quia in prima appellat idē possessorem tuus. et in secunda appellat idē genitum a cane.

Secundo sciendum est q̄ quādo duo termini appellationum quorum unus determinat alterum et ponuntur a parte eiusdem extremi et se tenent ad idem extremum ita q̄ determinabile precedit et determinatio sequitur appellat sua significata formalia adiacere vel non adiacere pro eodem tempore verbi precise ut ego percussio magistrum ibi a parte predicari ponuntur illi duo termini scilicet percussio magistri et vnus determinat alterum. Ideo ad veritatem talis propositionis requiritur q̄ percussio sit magister quādo est percussio. Alia regula quādo in propositione ponuntur duo termini connotatiui a parte eiusdem extremi vnus se determinantes et se habentes ad invicem sicut substantiuum et adiectiuum tunc terminus qui se habet per modum adiectiuī appellat suam significatam formale adiacere vel non adiacere connotato a termino se habente per modum substantiuī ut fortis est albus monachus. ibi h̄ duo termini scilicet albus et monachus se habent sicut substantiuum et adiectiuum et ad lectiuum et sicut termini connotatiui. Ideo albus appellat suam significatam formale adiacere connotato illius termini monachus. Alia regula terminus connotatiuus seu appellatiuus non ampliatus appellat suam significatam formale secundum exigentiam amplitudinis vel restrictionis. Ita q̄ si terminus stet pro presentibus appellat suam significatam tantum pro tempore presentis albus currit ibi albus appellat albedinem adiacere vel tantum pro tempore presentis. Sed si terminus ampliatur ad presentia et futura tunc appellat suam significatam adiacere vel non adiacere tam pro tempore presentis q̄ futuro. ut albus currit. Fortes ibi albus appellat albedinem adiacere fortis pro tempore presentis vel futuro et est sensus illud quod in tempore presentis habet albedinem vel in tempore futuro habebit albedinem erit fortis. Et dicitur notaret vltimō non sit ampliatus quia si esset ampliatus non eodem appellaret ut adam est genit' ibi ille terminus genitus non appellat generationem passiuam pro tempore presentis sed pro tempore preterito similiter dicendo antichristus est generandus. Et istis sequitur q̄ magna est differentia inter istas propositiones albus fuit fortis et fortis fuit albus. nam in prima albus appellat albedinem adiacere pro tempore presentis et preterito. sed in secunda appellat albedinem adiacere solum pro tempore preterito. q̄ vna sit vera et reliqua falsa. Et idē dicitur istas duas p̄p̄os crudi hodie comedisti et hodie comedisti vel q̄ habuit cruditatē hodie comedisti q̄ sensus sc̄de est. hodie comedisti rem habentem cruditatem p̄ se comestionis. Ideo vna potest esse vera et alia falsa et veritas et falsitas istarum non cognoscuntur nisi per appellationes. Ideo sunt nobis necessarii appellationes ad discernendum veritatem vel falsitatem multarum propositionum. unde ista est vera sententia in celo erit peccator. sensus enim est q̄ in tpe presentis h̄ sanctitatem in celo et in tempore futuro erit peccator. Etiam iste possit esse falsus p̄terit fortis q̄ fortis non erit p̄terit p̄terit manebit iohannes quādo iohannes non manebit p̄terit.

Sciendum est tertio. q̄ terminus dicitur dupliciter appellare suam rōnem. vnō modo dicitur appellare suam rōnem formale sub distinctione ad oēs rōnes quādam rei. ut ibi venientē cognosco. ibi venientem appellat suam rōnem formalem sub distinctione ad omnes alias rationes conuenit res suo significato. Ideo ad veritatem talis propositionis sufficit q̄ ego habeam aliquā notitiam de veniente siue illa notitia sit propria notitia venientis siue hominis siue animalis siue aliqua alia conueniens venienti. Alio modo terminus dicitur appellare suam rōnem p̄p̄iam ut cognosco venientē. q̄ ad hoc q̄ ista sit vera requirit q̄ ego habeam p̄p̄iam notitiam fm quam aliquis dicit veniens. et de ista appellatione ponitur talis regula terminus sequens dictionem importanciam actū interiorum anime p̄tatis dictione terminans actum importatum per talem dictionem appellat precise suam propriam rationem sc̄d̄ quam talis terminus significat ut cognosco venientem. h̄ venientem appellat p̄p̄iam rationem sc̄d̄m quam ille terminus veniens significat. Et circa hoc queritur de hoc sup̄timate. Fortes est magnus clericus postea q̄ fortis sit parum sciens et sit magnus corpore quo factus probatur sic. Fortes est magnus et est clericus ergo est magnus clericus. Improbatur q̄ magnus appellat magnitudinem sciētie esse i forte. ergo sophista est falsum. Ad rationem dicitur negando consequentiam quia in ante cedente magnus appellat magnitudinem corporis et in consequente magnitudinem sciētie.

Arguitur sic primo si regule essent vere sequeretur q̄ ista non bene converteretur albus fuit fortis. ergo fortis fuit albus q̄ ibi variatur appellatio sed hoc est falsum. Et secundo sic. si terminus appellaret suam significatam formale appellaret omne vel aliud quod non omne et nocum est. nec aliquid q̄ non videtur maior ratio de vno q̄ de alio. Et tertio sic. si terminus appellaret suam significatam formale tunc ista esset vera albus currit postea casu q̄ solum ethiops currit et ethiops adiacet albedo.

Arguitur sic primo si regule essent vere sequeretur q̄ ista non bene converteretur albus fuit fortis. ergo fortis fuit albus q̄ ibi variatur appellatio sed hoc est falsum. Et secundo sic. si terminus appellaret suam significatam formale appellaret omne vel aliud quod non omne et nocum est. nec aliquid q̄ non videtur maior ratio de vno q̄ de alio. Et tertio sic. si terminus appellaret suam significatam formale tunc ista esset vera albus currit postea casu q̄ solum ethiops currit et ethiops adiacet albedo.

Ad primum dicitur q̄ talis non bene conuertitur sed aliter debet conuerti ut videtur in conuersionibus. Ad secundum dicitur q̄ terminus semper appellat suam significatam formale aliquādo magis ample aliquādo minus ample. Ad tertium dicitur negando consequentiam quia licet ethiops adiaceret albedo. tamen illa non est sufficiens denominatio re subiectum.

Distributio est multiplicatio termini cuius ois p̄ signū vlt̄ sacrum cum dicitur ois h̄ iste terminus distribuitur siue confunditur pro quolibet inferiori et p̄ hoc signū omnia sic est ibi multiplicatio. dico autem termini cuius ois q̄ terminus singularis non potest distribui. Unde iste sunt incognitiuis fortis dicitur plato et sic de aliis. sic ibi est solocismus p̄ p̄tes orationis. Vno modo vniuersaliū alia sunt distributiva subē vt ois nullus. alia sunt distributiva accidentium vt qualis quantus. Signū autem distributiuū subē distribuit res se habentes p̄ modum eius quod est quid vt ois nullus. vt cū dicitur ois albedo omnis nigredo. Subi autem cōter sumitur ad res cuiuslibet generis. vt cū dicitur signum distributiuum subē. Signū distributiuū accidentis est quod distribuit res se habentes p̄ modum accidentis vt p̄ modum qualis vel quanti. vt qualiscumq̄ q̄ruscumq̄. Item signorum distributiuorum subē alia sunt distributiva primum integraliū vt totus. alia sunt distributiva primum substantiuarum vt ois nullus. Item signorum distributiuorum primum subiectiuarum. alia sunt distributiva duorum. vt vter neuter. alia sunt distributiva plurium vt ois nullus et similia. Porro autem signorum primum dicendum est de signis distributiuis subē et inter hec primum de hoc signo ois. Sciendum est q̄ ois in plurali numero dupliciter sumitur vnō modo collectivē vt oēs apostoli dei sunt duodecim nō sequitur ergo isti apostoli dei sunt duodecim demonstratis aliis quibus de ipsis. alio modo sumitur distributivē vt hic oēs homines naturaliter sci

re desiderant. et tunc querit quid significat hoc signum omnis et videtur q̄ nihil significet. quia omnis res aut est vniuersalis aut particularis. sed hoc signum omnis non significat rem vniuersalem vel particularem. ergo nullā rem significat. Item ad idē omnis neq̄ est predicabile de vno. neq̄ de pluribus. ergo nec est vniuersale vel particulare et sic nihil significat. sed contra ab eo q̄ res est vel non est oratio dicitur vera vel falsa. ergo si omnis nihil significet p̄pter appositionē vel remotionem eius non causabitur veritas vel falsitas in oratione sed hec est vera animal est homo. ergo. et hec omne animal est homo quod est falsum. ergo prima sc̄d̄ q̄ omnis nihil significat. Solutio ad dubium dicitur q̄ omnis nō significat vniuersale sed vniuersaliter quia facit terminū cōem suum stare p̄ omnibus suis inferioribus vt omnis homo currit. et sic omnis significat aliquid quam rem. Et duplex est res. q̄ quedam est res subiectibilis vel predicabilis vt homo a se currit disputat. et sic vix est q̄ omnis nihil significat. q̄ quelibet talis res aut est vniuersalis aut particularis. Alia est res que est dispositio rei subiectibilis vel predicabilis et talē rem significat hoc signum ois. et tam ab ista re q̄ ab alia causatur veritas vel falsitas in oratione. Soluitur autem q̄ omnis non significat dispositionem rei subiectibilis q̄ in fillō mediū debet reiterari cum suis dispositionibus in minoribus. ergo debemus sillogizare sic. omnis homo est animal. fortis est ois homo. ergo fortis est animal quomnis est dispositio in maioribus propositione. ergo debet reiterari in minoribus q̄ est falsum. ergo ois nō est dispositio subiectibilis. Solutio. sicut pater duo dicit scilicet illud quod est pater et pater. inq̄ vni pater. Similiter subiectum duo dicit sc̄d̄ illud q̄ est subiectus et subiectū in

quod est subiectum. et secundum hoc duplex est dispositio subiecti. quia quedam est dispositio illius rei quod est subiectum. ut albus niger est de alijs dispositionibus accidentibus. et iste debet reiterari in minori propositione cum medio. Alia est dispositio subiecti scilicet subiecti in quantum subiectum videlicet in ordine ad predicatum. ut omnis nullus et omnia signa tam universalis quam particularia. et talis dispositio non debet reiterari cum medio in minori propositione quia est respectiva. disponit enim subiectum in comparatione ad predicatum. ut cum dicitur ut omnis homo albus currit. ista dispositio albus debet reiterari in minori propositione cum medio cum sit dispositio eius quod est subiectum quia est absoluta. Ista autem dispositio omnis non debet reiterari quia est respectiva subiecti ad predicatum et ita subiecti in quantum subiectum est. Unde debemus dicere sic. omnis homo albus currit. sortes est homo albus. ergo sortes currit. et non sortes est omnis homo albus. **H**abito quid significet hoc signum omnis et cuius dispositionem significet. Consequenter queritur utrum omnis erigit tria appellata. Et videtur quod sic. quia omnis perfectio est in tribus. ut habetur primo ceteri mundi. et sic omne perfectum est in tribus. sed omne et perfectum idem sunt ut habetur ibidem. ergo omne est in tribus. ergo omnis vult habere tria appellata. Ad idem dicit aristoteles in eodem loco quod de duobus viris non dicimus omnes. sed de tribus viris dicimus omnes. ergo omnis vult habere tria appellata. Sed contra in qualibus demonstratione sunt propositiones universales sed demonstrationes fiunt et sole et luna. ergo oportet dicere omnis sol omnis luna. sed sol non habet nisi unum cum suppositum et similiter luna. ergo omnis non vult habere tria appellata

Ad idem omne privatum lumine a terre obiecti deficit. hec propositio est concessa cum habeatur ab auctoribus. sed omne privatum lumine a terre obiecti non habet nisi unum suppositum scilicet hanc lunam singularem. ergo omnis non vult habere tria appellata. Ad idem hoc signum omnis significat quoniam universaliter. sed hoc quod dico quoniam universaliter est modus proprius universalis. Proprium autem diversificatur secundum diversitatem sui subiecti ut si homo est diminutus et risibile est diminutum. et si homo est mortuus risibile est mortuum sed universale aliquando salvatur in pluribus. ut homo equus aliquid quando in uno tantum ut sol luna. ergo omnis vult habere quandoque tria appellata et quandoque non. unum tantum. ad idem duplex est forma quod quedam est forma materie ut animarum forma corporis. et ista forma est pars et non predicatur de eo cuius est pars alia est forma que est forma predicabilis et sic omnia superiora ut generat species. et differentie. dicuntur forme inferiorum ut homo equus. et sic de alijs et individua huius forme. predicabilis sunt materia eius. ergo cum forma neutro predicorum modorum suam excedit materiam nec exceditur ab ea nullus universalis excedit sua individua nec exceduntur ab eo ergo cum omnis dicat adaequationem unum alium cum suis individuis. ut omnis homo tunc oportet quod sol habeat nisi unum suppositum ut vere dicatur omnis sol quod concedimus dicendo predictas propositiones esse veras. et quod omnis non semper erigit tria appellata. sed quando adigitur termino communi habenti plura supposita tunc erigit plura appellata. quod vero adiungitur termino habenti solum unum suppositum tunc erigit solum unum appellatum. Ad illud quod primo obiciebat quod omnis perfectio

est in tribus dicit quod verum est hec tria sunt scilicet subiectum. virtus eius. et operatio eius. Et hec tria tangit aristoteles sub brevis verbis cum dicit natura aperta natura sic facit. per hoc et quod dicit natura tangit virtutem eius. et per hoc quod dicit sic facit tangit operationem deburaz et. sicut hoc signum omnis habet subiectum signum virtutem que est distribuere et operationem eius quod distribuit. et in his tribus est perfectio eius. Ad secundum dicitur est quod homo et homines dicitur quod homo dicitur ista speciem in se quod est de pluribus predicabilis. sed homines in pluri numero non dicitur speciem in se. sed multiplicata actu sunt materiam individuorum numero diversarum. ut omnis in pluri ratione multitudinis facit distribuere per diversas materias et vult habere tria appellata. sed omnis in singulo numero ex quo recipit speciem in se et non materiam individuorum erigit essentiam aptam naturam predicari de pluribus siue actu participetur de pluribus siue de uno. et ideo erigit tria appellata aut unum solum in naturam unam cui adiungitur. qui tamen dicunt quod omnis vult habere tria appellata ad minus et dant talem rationem. Quod si quis signum unum ad dicitur termino communi non habenti sufficientiam appellatorum recurrit ad non ens. ut cum dicitur omnis fenix est. quod ly fenix non habet nisi unum suppositum. ideo recurrit ad non existentes fenices. et ideo cum dicitur omnis fenix est solus est unus fenix qui est. et duo fenices qui non sunt. et ideo dicunt has duas propositiones esse falsas. quidam fenix non est et omnis fenix est et non esse contradictorias. quia in negativa supponitur fenix qui est. et in affirmativa supponuntur duo fenices qui non sunt. et sic non ideo subinvenitur quod. Hoc autem potest multipliciter improbari quod hec inconvenientia sequitur

et falso quod supponunt quia supponunt quod omnis semper vult habere tria appellata. quod superius ostensum est esse falsum. Propterea vult aristoteles quod propositio in qua subicitur vel universaliter sumptum alicui predicato contradicat illi propositioni negative in qua subicitur unum tale non universaliter sumptum eidem predicato. sed iste sunt tales. omnis fenix est quidam fenix non est. ergo sunt contradictorie quod tamen ipsi negant. ergo regula eorum est falsa. Item ad idem alia regula talis est terminus cuius supponit vel opponit verbo prout tempus simpliciter sumptum non habenti vim ampliandi nec a se nec ab alio restringitur ad supponendum per his qui sunt sub forma termini supponentis. ergo cum dicitur omnis fenix ly fenix restringitur ad supponendum per fenice tantum qui est cum ipso non sit nisi unum suppositum. ergo per illam rationem plus datam si signum vel adveniat et non distribuit ipsum nisi per unum suppositum. ergo ratio eorum est falsa. et supra falsum fundat quod concedimus. **E**t circa predicta queritur de hoc sophismate omnis homo est et quilibet differens ab illo est non homo probatio. hec est una copulativa cuius utraque pars est vera. ergo ipsa est vera. probatio omnis homo est et quilibet dicitur ab eo est non homo. sortes est homo. ergo quod ibet differens a sorte est non homo quod est falsum. quod hec est una copulativa cuius altera pars est falsa. ergo ipsa est tota falsa. Solutio prima est simpliciter vera. et improbatio peccat peccat pernes fallaciam consequentis. quia ly differens ab omni non in minus est quam differens a sorte. quia differens ab omni non in homine supponit solum pro alijs rebus ab homine. et differens a sorte supponit pro eisdem. et etiam pro alijs hominibus a sorte. unde bene sequitur differens ab omni non in homine. ergo differens a sorte. et est locus

a pre subina a 3 suu torum. sed si huic
prop di differens ab omni hoie appo
natur signum erit processus ab inferi
ori ad superius cum distributione et
sic incidit fallā cōsequētis in improba
one. et in vnam pcessum qz duplex ē
pcessus ab impo: oratione. qz bene seq
tur ois homo est: ergo sortes est. et est
locus a toto in quāt. tate. s3 non seq
hoc est differens a' omni homine: er
go d' h3 a sorte: s3 est fallā p̄tis sicut
hic ois homo est. ergo omne animal est.
Itē q̄ritur d' hoc sophismate. ois ho
mo et alius homo sunt. p̄batio. sortes
et alius homo sunt. plato et alius ho
mo sunt et sic de aliis. ergo ois homo
et alius homo sunt. improbatio. alius
est relatiuum diuersitatis sube. ergo
supponit p diuerso ab hoie. sed nō est
alius h3 ab omni hoie ergo prima est
falsa. Solutio prima est simplr falsa et
p̄batio peccat in fallāz figure diction
is a pluribus determinatis supponi
bus a 3 vnam determinatā: qz iste ter
minus al' h3 d'eter. minam suppoz
in pmissis et in cōclusionē. Itē p̄o
batio peccat in fallāz accidentis
quia licet sortes et plato et sic de aliis
inferant omnem hominem in se non
tamen sub hac copulatione que ē o: n
nis et alius homo sunt: vt cum dicitur
omnis homo et alius homo sunt sicut
cognosco cornu cum scdm se: non ta
men sub hoc acc. dente quod est oeni
re. vnde talis datur regula. Quo
tiscunqz aliud f. quē suē conuersum
sunt in n. si aliquid cōueniat vni quod
non conueniat alteri. et per illud cui cō
uenit inferatur de eo cui non cōuenit
semper est fallacia accidentis. vbi q̄ra
homo est: ergo substantia est et species
conuenit homini et non substantie. tō
si per hominē inferatur species de sub
stantia est fallacia accidentis vt homo
est species. ergo substantia est species.
Similiter hic risibile est p̄prium. et

go homo est p̄prium. Horum autem
qu: consequuntur. quedam consequū
tur conuersum vt homo et risibile. alia
non vt homo et substantia. Dico de
hoc sophismate. restat dicere de isto.
omnis homo est omnis homo. Impro
batio sortes est sortes. plato est plato
et sic d' aliis. ergo omnis homo est om
nis homo. et vt vult boetius nulla p
positio est verior illa in qua predicat
idem de seipō. s3 sic ē hic qz ois homo
p̄dicat de oī hoie. ergo nulla ē verior
ista. et p̄tis est vera. improbatio iua
cōtra dictoria est vera sc3 illa qu: dam
hō nō est omnis homo. ergo p̄pa est fal
sa. Item ad idem ois hō est ois hō. s3
sortes est hō ergo sortes ē omnis hō.
sillus est in danti cōclusio est falsa. er
go aliqua p̄missarum. non minor er
go maior. s3 maior est sophisma ergo
est falsum. Solutio. prima est simplr
falsa. et p̄batio peccat in p̄tis ab in
sufficiēti en. meratione singulariuz
qz cum illis quas assumit d3 assume
re has a parte subiecti sortes est ois
hō. plato est omnis hō. et etiam istas
a pre predicati ois hō ē sortes ois hō
est plato et sic de aliis qua: dicitur.
et sic peccat in p̄tis ab insufficienti
en. meratione singulariuz. Ad aliud dī
citur qz ibi idē nō p̄ d. catur de se ipō
sed predicatur omnis hō de hoie sum
pro pro qualibet sui parte. Sequitur
de hoc signo nullus. quod significat
quoniam vniuersaliter negatiue. Vbi
significat idem s. cur hoc signum ois
cum negatiue postposita et tō omnis
nō et nullus equipollēt. De hoc signo
nullus talis datur regula. Quotien
cunqz hoc signum nullus immedie
adiungitur termino cōmuni cōfundit
ipsum in obliuiter et distributiue. Simi
liter terminum cōmuni sibi adiunctū
mediate vt nullus hō est asin' unde
potest fieri descensus sub subiecto sic
ergo sortes nō est asin' nec plato et sic

de alijs et etiam sub predicato. Secun
dum predicta queritur de hoc sophis
mate. nullus homo ē ois hō probatur
sic sortes non est ois hō. plato non est
ois hō: sic de aliis. ergo prima est ve
ra. vel sic. sua contradictoria est falsa
scilicet ista. quidā hō est ois hō ergo ē
vera. contra ibi predicatur opposituz
de opposito ergo locutio est falsa. So
lutio prima est vera. et ad improbatio
nem responderetur per interemptionem
qz ibi non predicatur oppositum de op
posito sed remouetur ois hō ab homie
sumpto pro quolibet suo supposito et
hoc est verū. Sequitur de hoc signo
nihil quod signū idem qz nullus sed in
cludit in se terminum recipientē suam
distributionem quia nihil est signū vī
cum negatione et res est terminus re
cipiens eius distributionē. Secunduz
predicta queritur de hoc sophismate
nihil videns est aliquid videns. proba
tur sic non habens rē videns est aliqd
videns. qz non videns sorte est videns
platonē. non illā rē videns est aliquid
videns et sic de aliis. ergo nihil videns
est aliquid videns. ergo prima est ve
ra. contra ibi predicatur oppositū de
opposito. ergo locutio est falsa. Quidā
distingunt nihil videns est aliquid vi
dens eo qz hec dicitio nihil pōt esse ac
cusatiui casus: et est sensus. nullā rem
videns est aliquid videns vel pōt esse
notatiui casus: et est sensus nulla res
videns est aliquid videns et secunduz
hoc ponunt amphiboliam ex parte ca
sus. sed hoc non soluitur: qz i vtroqz sen
su est falsa. Sed alii hanc distingunt
iterū nihil videns eo qz negatio i hoc
termino nihil potest negare partici
pum primo positum: et est sensus. nullā
rem videns est aliquid videns. et sic ē
diuisa vel potest negare hoc verbum ē.
et tunc est sensus: quamlibet rem vi
dens non est aliquid videns: et sic est

composita: sed hoc non soluitur quia in
vtrōqz sensu est falsa cum opposita po
nantur circa idem. Solutio dicenduz
est qz prima simpliciter est falsa: et p
batio peccat contra fallaciam figure
dictionis a pluribus determinatis ad
vnam determinatam hui' termini vi
dens quia in pmissis habet supposi
tionem determinatam et in conclusio
ne similiter. vel peccat secundū fallā
accētis. quia quāuis videre communica
tur oibus secunduz se non tamen secū
dum q̄ritur in hoc toto nihil videns
vide totum accidit parti et esse vidēs
aliquid assignatur inesse vtriqz. Scie
dum est qz omnes p̄missis sunt dupli
ces quia negatio potest determinare
verbum vel participium vt dictum est
p̄tis. vnde antiqui posuerunt p̄missas
esse duplices propter tales regulā quā
dabant. quoniam scunqz negatio et dī
stributio includuntur in vno termino
ad quodcunqz refertur vni et reliquis
vnde euz distributio posita in obliquo
non possit in predicta oratione attinge
re verbum ita neqz negatio. Item idē
est iudicium de istis sophismatib' nul
lū caput habēs ē aliquid caput h3is.
A nullo hoie d' h3 ē ab aliquo homie
d' h3 ē et c. Sequit' de signis distributi
uis duoz et talia sunt neuter et vterqz
Et differūt a predictis quia omnis nul
lus et similia distribuunt pro omnib'
indiuuis terminū cōmuni sed vter
qz et neuter distribuunt solu pro duo
bus per demonstrationem vt vterqz
istorum neuter isto: um. Secunduz
predicta queritur de hoc sophismate
ab vtroqz istorum enunciatur ē verū
posito qz sortes dicat deum esse plato
vero dicat hominem esse animal et am
bo dicant simul hominem esse animal
et illi duo demonstrantur per hoc pro
nomen istorum. Probatio: sorte e
nunciatur est verū. a platone enūcia
tū.

tum est verum: ergo ab utroque istorum enuncia tum est verum. contra ab v. ro q3 enunciatur est verum. s3 nisi enunciatur est ab utroque istorum. nihil homine esse as. num. ergo hominem esse asinum est verum quod est falsum. Solutio prima est vera et probatio peccat secundum fallas accedens sicut dicitur ab aristotele hec propositio ponitur esse vera omnino contrario tum eadez est disciplina. et tamen nulla particularis disciplina est omnino contrarioz s3 disciplina contra sumpta. unde hic est fallas accedens omnino contrarioz eadez est disciplina. sed nulla est disciplina nisi hec vel illa et sic de alijs ergo omnino contrarioz hec eadez est disciplina vel ista quod est falsum. Similiter hic homo est species. s3 nullus est homo nisi sortis vel plato et sic de alijs et sic est fallas accedens in proposito quia hec dictio enunciatur est verum. et hec dictio verum tenetur pro ipso. et sic ab utroque istorum enunciatur est verum unde enunciatur non tenetur. particulari enunciato ab utroque. unde particulare enunciatur ab utroque accidit enunciatio in communi sicut particulare inferius accidit suo superiori et verum assignatur utrique. esse appellatur superius hic omne quod est maius sive sit essentialis sive accidentalis. quidam tamen dicunt quod prima est simpliciter falsa et dicitur quod enunciatur accipitur per particularem enunciato ab utroque et similiter verum pro particulari. et probatio peccat secundum fallam figure dictionis a pluribus determinatis a tunc in determinatam huius termini enunciatur. et huius termini verum. sed prima solutio melior est. Sequitur de hoc signo neuter quod significat idem quod uterque cum negatione sibi preposita. unde sicut nullus de se habet distributionem et negationem similiter et neuter sed neuter est distributum duorum tamen queritur de hoc sophismate

neutrum oculum habendo. tu potes videre probatis. de rum oculum non habendo tu potes videre. similitrum oculum non habendo tu potes videre. ergo prima est vera. Contra neutrum oculum habendo tu potes videre. ergo si neutrum oculum habes vel dum neutrum oculum habes tu potes videre quod est falsum consequentia patet quia gerundia terminata in o habent resolutionem per duos. per si vel per quia. sed utroque modo est falsa. ergo prima est falsa. Solutio prima est falsa et probatio peccat secundum fallaciam accidentis quia posse videre convenit partibus sicut in seculis licet prout sunt diuise. sed non convenit eis prout sunt unite in suo toto: vbi hoc patet per primam regulam cum ad partes sequatur totum ut potestas videndi convenit partibus et non toti. id si pres inferantur de toto ibi est fallas accedens. Habito de signis distributivis partium subiectivarum. consequenter queritur utrum negatio habeat vim distribuendi sive confundendi et videtur quod sic quia aristoteles in primo prementis dicit quod ille contradicitur homo iustus non homo est iustus. ergo altera est universalis cum subiecto. tunc terminus comis sed non nisi hec non homo est iustus. ergo ille terminus homo distribuitur sed non est ibi aliquid a quo distribuitur nisi negatio ergo distribuitur in negatione. Contra si negatio habeat vim confundendi. ergo sicut ista est incongrua omnes sortes currit similiter hec non sortes currit quod est falsum quia quibus signum distributum non possit addi termino singulari tamen negatio bene potest addi. Item ubique est distributio ibi est terminus. communis sumptus universaliter: ergo oportet quod ibi sit dicitio significans quasi universaliter. sed signum vel significat quasi universaliter tamen modo. negatio vero non ergo negatio non habet vim distribuendi

quod concedimus dicentes quod negatio non confundit sed negat hoc quod post se inuenit. unde cum adiungitur termini non communi negat ipsum sed ad negationem superioris sequitur negatio cuiuslibet inferioris eo quod destructo superiori destruitur quodlibet eius inferioris ergo negatio non confundit sed negat quod post se inuenit: sive sit universale sive particulare. Solutio autem patet ad hoc quod obijciatur quia quod hec est universalis non homo est iustus hoc non est propter naturam distributionis existens in negatione: sed hoc est quia negatur homo in communi. quo remoto remouetur quodlibet eius inferioris. Item solet ponitur quedam distributio apertius dicitur. ut omnis homo timet in mari. et aptus natus timere in mari. Item solet ponitur distributio accommodata ut celum regit omnia preter seipsum et deus creavit omnia alia se sed ista duo genera distributivis non sunt ita propria sicut alia.

Sciendum est primo quod distributio est acceptio termini dicitur sumpti pro omnibus suis significatis copulatiue et sunt duo in distributione scilicet distribuens quod est signum et distributum quod est ipse terminus. Unde si quorum distribuendum quedam sunt distributivis indifferentes substantie et accidentis. ut omnes nullus quedam sunt distribuendis accidentis tamen et qualibet et quilibet. Item signorum distribuendum quedam sunt distributivis pluralium et omnis nullus quilibet unusquisque et quedam duorum ut uterque neuter. Et istorum quedam sunt affirmatiue et quedam negatiue. unde signum universale est inuenit et factas termini cui additur stare per omnibus subiecto significatis copulatiue. Et aduerte quod omnia differunt ab istis quilibet et unusquisque quia omnia non potest addi nisi termino simili casus sed quilibet et unusquisque potest addi indifferentem modo vel quod plurali vel singulari et quilibet huiusmodi unusquisque huiusmodi. Et aduerte vitra quod de hoc signo omnis sunt aliquae difficultates: Prima verum omnis potest distribuere terminis cui additur per quibus singularium. id est per species individuum sic quod non distribuat per individua illorum specierum. Quod cuius solutione et aduertendum quod illud signum si potest distribuere per species quoniam in se includit illud terminum vel genere cum actu distributivis sicut et illud

illud signum quodlibet quod potest distribuere per species individuum et per individua specierum ut quodlibet partes continui sunt in continuo nam si distribuatur pro individuo specierum illa est falsa. quia si partes distribuatur pro omnibus partibus continui. sed si distribuatur pro speciebus individuum propositio est vera et est sensus de qualibet specie inferi partes sunt in continuo. et tunc si partes non distribuatur immo est ratio generalis quod quando terminus dicitur distribuatur pro speciebus generum huiusmodi ille terminus virtute illius distribuatur. ideo aliquem terminum distribuatur per species non est aliud quod ipsam substantivum signi distribuatur accipi pro speciebus individuum. Ex istis sequitur quod solum sine heretice mixtus dicitur distribuere pro species individuum. et non quilibet sed solus illud quod includit in se illum terminum species vel genere ideo ista signa nunquam ubique semper sunt mixta. tamen non distribuunt per species individuum quia non includit istum terminum species vel genere cum actu distribuatur. et quia propter illud signum omnis vel omne non est signum mixtum saltem includens illud terminum species vel genere. ideo de rigore sermo non distribuatur terminum per species individuum. Ex quo sequitur quod ista de rigore non est concedenda: omne animal fuit in archa noe. et quod dicitur quod sancti condescendunt. et per istos condescendunt multas proditiones ad sensum si bene quod isti acceperunt que tamen de vi sermone sunt facta. et eo condescendunt ista omne animal fuit in archa noe. ad istum sensum de qualibet species animalis perfecti necessarii ad sustentationem vite hominis fuit aliquod individuum in archa noe.

Sciendum est secundo quod alias difficultates. utrum hoc signum omnis in singulari modo possit teneri collectivum. Ad quam respondetur breviter quod non licet bene in numero plurali. et tunc accipitur equivoce. Alia difficultas quod si significet hoc signum omnis. Respondetur quod si significet hoc signum omnis. denotat terminum supra quod cadit accipi per omnes suos significatis. Alia difficultas utrum hoc signum omnis possit addi termino nisi talis terminus actu habeat tria significata. Respondetur quod non immo si esset tamen unus homo adhuc ista est congrua et vera omnis homo est. Etiam omnia sentit est: omnia luna est: nec est alleganda auctoritas aristotelis. pro de celo quod de tribus dicitur esse quia non loquitur ibi ad tale propositum. Quarta difficultas utrum omne sit pars subiecti vel predicati. Respondetur breviter ponendo tales rationes quod quicunque signum vel vel particulare ponitur inter partes subiecti vel predicati semper est pars. ut sortis ex hoc omnia homo currit. ibi omnia est pars subiecti: sortis est vel dens omne equum ibi omnia est pars predicati. Et aduerte quod quod signum vel vel particulare est pars subiecti vel predicati virtus eius teritur in illa terminum cui additur. vbi nunquam signum vel vel vel.

difficultates istius signi omnis

est pars subiecti vel predicati nisi ponatur in
ter pres subiecti vel predicati: nisi tota virtus
eius terminaretur ad illum terminum ut in ista. hō
est oīs hō. ibi oīs est pars qz virtus eius tota-
liter terminatur ad terminum cui additur. Et si
pōt hēri pro regula qz omne signum est pō ter-
mini cui immediate additur si virtus eius to-
taliter terminetur ad illum terminum sicut ē
negatio infinitans et signū collectiuis. Sed re-
sac videre de isto signo nemo. vnde nemo ē si-
gnū qm cathogema et partim sincathogema
tem. valens tñ sicut nō homo. sed illud signū
nihil est etiam prim cathogema et prim sin-
cathogema. valens tñ sicut nō ens ut nihil
currit. et non ens currit ita qz includit negatō
nem et istum terminū ens et aduerte qz negatō
inclusa in eo potest esse negatio negans vel ne-
gatio infinitans. et qz hoc soluitur illud sophis-
ma. nihil et chimera sunt fratres. vñ si negatio
inclusa in ly nihil sit negatio negans. sophisma
est verum et est sensus nullum ens et chimera
sunt fratres: sed si sit infinitas sophisma ē fal-
sum et est sensus non ens et chimera sunt fra-
tres. et pōt hoc etiam soluitur illud nihil pre-
dicatur de omni homine. Ex hoc patet vñ in-
ter nihil et nullus nā pōt nullus nō dicitur
signū negatiuis sed negatio nam ad hoc qz ali-
quid sit signū negatiuis requirit qz si prim
cathogema et prim sincathogema. et qz in
eis sit negationem et alio cathogemate.

**Sciendum est tertio qz ista duo si-
gna scz vterqz et neuter sunt signa distribu-
tia duoz id est denotant qz terminū cui addi-
tur distribuatur tantū pro duobus. et vñ in
terse qz vterqz est signū affirmatiuis et neuter
est signū negatiuis. et signa particularia eozum
sunt alter et vter. alter tñ aliqui est signū parti-
culare et aliqui relatiuum diuersitatis. Aliter
te etia qz ista duo signa scz vterqz et neuter cuius
sui distribubili requirunt pronomen demon-
stratiuis duoz tantum vñ si demonstrētur
tres aut quattuor vñ vterqz istozum ho-
minū currit. talis non est pōtia. etiam qz ad-
duntur terminis cōibus sine tali pōtōe tunc ta-
les pōtōes non sunt vñ vñ et vñ vñ vñ vñ
qz o. nisi habendo tu pōtōe videre. talis de vir-
tute sermonia non est pōtōia. Et aduerte qz
a pōtōe in qua ponitur vterqz ad pōtōem in
qua ponitur hoc phomen istū loco de vterqz ē
bona pōtia et contra ut bene sequitur vterqz ē
horum currit. ergo isti currunt et contra isti
currunt. ergo vterqz istozum currit et hoc capi-
endo qz isti dimittunt non cōpletue. Pro quo
est aduertendū qz isti accipiunt dupl. vñ omō
diuisiue qz pōtō in qua ponit equiales vñ
copulatiue. sed tenetur cōpletue qz pōtō in
qua ponitur equiales vñ cathogemate de co-
pulato extremo et de hōmō cognoscere qz pre-
dicatum cōuenit illis pro quibz supponit sub-
iectum sortum. sed qz predicati non conue-
nit cuiuslibet tunc tenetur complexiue per hoc**

soluuntur multe consequente et si arguatur
vterqz istozum portat lapidem. ergo isti portat
lapidē. et vtra ergo lapidē portat ab istis. et hoc
est falsum quia nullus lapis portatur ab ipis
posito casu qz ambo portant lapidē vnum.
Respondetur qz illa est falsa illo casu posito
vterqz istozū portat lapidē qz singulares eius
sunt false. Dico scō qz non valet consequētia
qz dicendo isti portant lapidē ibi capitur cō-
plexiue. nō a pōtōe de vterqz ad pōtōem
de isti. capiēdo ly isti complexiue non valet. pōtia
Et circa hoc querit de hoc sophismate ab v-
troqz istozum enunciatiū est verū. Posito casu
qz sortes dicit vñ esse. et plato dicit homines
esse et ambo simul dicant hōem esse asinū. pro-
batur a petro enunciatiū est verum et a pla-
tone enunciatiū est verū. ergo ab vtroqz enun-
ciatiū est verum. Improbatur sic. nullū enū-
ciatiū ab vtroqz istozū est verū. ergo ab vtro-
qz istozum enunciatiū non est verū. Responde-
tur qz sophisma est verū. Et ad improbatōem
dicitur qz cōmittitur fallā figure viciōis. nāz
in ista ab vtroqz istozū enunciatiū est verū. enū-
ciatiū supponit confuse tñ. ut dicendo nullū enū-
ciatiū ab vtroqz ibi supponit cōfuse et distribu-
tiue et est vera. sed cui vtra vtritur. ergo ab
vtroqz istozum enunciatiū non est verū ly enū-
ciatiū supponit confuse tantum. ideo af a di-
tributiue ad confusam tantum. Ex quo sequi-
tur qz pōtō in qua vterqz ponit in predi-
cato nūqz potest esse vera et ista est falsa. vter-
qz istozum est vterqz istozum qz descendentes
sunt false scz ergo iste est vterqz istozum et iste
est vterqz istozum. Et si quis improbet quia be-
ne sequitur iste istozum est iste istozum et iste
istozum est iste istozum ergo vterqz istozum est
vterqz istozum. Respondetur negando conse-
quentiam quia ad hoc qz in lectio sit bona o-
portet qz quando inducitur sub subo id ē pō-
tō carū manere. Similiter possit solui istū sophis-
ma. vterqz istozum est homo vel asinus posito
qz sint duo quoz vnus sit homo et altus asinus
pōtōbatur iste est homo vel asinus. iste est hō
vel asinus. ergo vterqz istozum est homo vel a-
sinus. Improbatur vterqz istozum est hō vel
asinus. ergo vterqz est homo. qz vterqz est asi-
nus. Respondetur qz sophisma est verum: et est
pōtō de predicato distanco et ad impro-
bationem negatur consequētia qz arguitur
a pōtōe cathogemate de extremo distanco
to ad pōtōem distanco

Arguitur sic primo dicendo omnis
hō et asinus currit. ibi omnis nō distribuit to-
tum subiecti. ergo male dicit qz oīs est signū
distributiuis. Secundo sic in ista oīs vel all-
quis hō currit illud signū oīs non distribuit
ly homo ergo et. Tertio sic ab vtroqz istozū
enunciatiū est verum. ergo enunciatiū ab vtro-
qz istozum est verum qz conuersionem sed con-
sequens est falsum. ergo et antecedens.

Ad primum dicitur ponendo tale
vñ qz qz istū signū oīs vel aliqz aliud signū
vñ affirmatiuis addit alicui copulato est nūqz
pōtō distribuere totū copulatiū. qz illud copula-
tiū equales pōtō numeroz oīs nō pōt addi nisi
terio singulari ad ista oīs hō et asinū currit est
mixte dicitur et nūqz vñ distinguit: ista vñ
singulari oīs hō vel asinū currit. Ad scōm vñ
qz talis ē mixte dicitur. et si de dicat oīs pro-
posito de subiecto simplici est simpliciter dicitur
tanqz ista est hōmō igit. Resoluit qz maior vñ
intelligi nisi tali simplici subo addat distanco
vel copulatiū ex pluribz signis diuersarum vir-
tutū. Ad tertū vñ qz non hō currit qz ar-
guit a pōtia tñ ad determinatā monēte codē
signo confusiuo. nō valet pōtia.

Equitur de hoc signo totū qd est
distributiū pōtia integraliū vñ hic
totus sortes est alb. est est sensus sor-
tes fm quilibet sui pte est albus. vñ ad
istū totus sortes est alb. immediate se-
quit ista sortes fm quilibet sui ptem
est albus ad quā sequitur quilibet ps sor-
tis est alba. Probatio. qz in hac totū
sortes est albus. sortes subiicitur albe-
dini fm se. scz pnt sunt in suo toto. sive
sub forma totū ergo nō subiicitur al-
bedini nisi p totū et sic p pte sequitur
hec. sortes fm quilibet pte sui est alb.
et postea illa quilibet pars sortis ē alba.
Itē in hac totus sortes est alb. totus
subiicitur albedini in rectitudine pres-
sūt in obliquitate. qz in eo qd est totū
pres intelliguntur in obliquis et in eo
qd est ps totū sumitur obliq qd pte p
dionē eius qd ē totū. vñ dom. ē ex pie-
te recto et fundamētōz sortes ē ex par-
tibus: ergo illud qd est totum dat in-
telligere partes obliquas. ergo ad hāc
totū sortes est alb. immediate sequitur
hec sortes fm quilibet sui partē ē alb.
et immediate sequitur ista quilibet pars
sortis est alba. Itē ad idē illud qd est
pars nō hz esse nisi ab eo quod ē totū:
qz nō hz perfectionem nisi ab eo: ergo
nō subiicitur alicui nisi per totum: er-
go totum pnt subiicitur: ergo ad hāc
totus sortes ē albus immediate sequitur

sortes fm quilibet sui partē est albus
et mediate quilibet pars sortis est alba:
Circā predicta queritur de hoc sophis-
mate totū sortes ē minor sorte. pbatō
quilibet pars sortis ē minor sorte et sor-
tes fm quilibet sui partē est minor sorte
ergo totū sortes est minor sorte. Contra
totū sortes ē minor sorte: ergo sortes ē
minor sorte. Solutio prima ē vera scz
hec totū sortes ē minor sorte. et pbatō
peccat p accō. qz in ista totus sortes
est minor sorte pbatō attribuitur par-
tibus quibus vere puenit: sortis ar nō
vere puenit. et idē hec ē simplr falsa sor-
tes est minor sorte. et idē si partes infē-
rant esse minorē sorte de toto sive de
sorte erit fallā accōtis per vñ rāz su-
pradictā vnde totus sortes ē res sub-
iecta et sortes accidit ei et esse minor
sorte assignatur vtriqz esse. etia ipro-
batio peccat fm quid ad simpliciter:
quia ista totus sortes est minor sorte
non ponit sortem scōm se sed scōm su-
as partes. et ideo ponit sortem scōm
quid esse minorē sorte: ita cum sim-
pliciter inferatur: ergo sortes est mi-
nor sorte peccat scōm quid ad simplr
citer sicut sortes scōm pedem est mi-
nor sorte: ergo sortes est minor sorte.
Itē in quibusdam sequitur. totū sortes
ergo sortes vñ totū sortes ē albus. er-
go sortes est albus et in quibusdam nō
queritur in quibus est et in quibus non. de-
cendū est qz sunt quedam accidentia
que indifferenter conueniunt parti et
toti. vt albus niger. calidum frigidum
augeri minui. et in talibus bene sequi-
tur totus sortes ergo sortes. Alia
sunt accidentia que conueniunt parti-
bus et non toti: vel e conuerso toti et nō
partibus. vt totalitas. minoritas. par-
uitas. et in talibus non sequitur totū
sortes ergo sortes. Sequitur de signis
distributiuis accidentiū: scz pōtia di-
cendū est de signis distributiuis quali-
1. 114

tatis: Dicitur autē signū distributiuū
qualitatis qđ distribuit res se habentes
per modum qualitatis vt qualelibet
bet. cuius particulare est aliquid
bet. cuius particulare est aliquid
bet. Sed tunc obiicitur qđ si accidēs multū
plicetur multiplicato subiecto ergo cū
signa distributiuā sube distribuāt siue
multiplicēt subiectum oī qđ multiplici
cent siue distribuāt ipm accidēs er
go signa distributiuā accidētū super
fluumt. Ad hoc dicendū ē qđ duplex ē
multiplicatio accidētis qđ qđam est
multiplicatio accidētis fm numerū
et hec fit per signū distributiuū sub
stantie vt oīs homo albus currit. alia
est multiplicatio fm spēm. et hec fit p
signa distributiuā accidētis vt quale
libet currit. i. res habens qualēcūqz
qualitatem currit. Circa predicta
qđ dicitur de hoc sophismate. qđlibet qua
lelibet de quolibet tali scit ipsum esse
tale quale ipm est. posito qđ fortes sci
at grammaticam logicam rhetoricāz
et plato et cicero scilicet et sciant se ha
bere eas et sint alii tres hoīes quorūz
vñ sciat logicam: aliter grammaticāz
et alius rhetoricam. et isti nesciant se
habere eas et de aliis nihil sciant: et alii
sciant de se et de istis: et nō sunt plures
homīes neqz plures qualitates. Pro
batio hoc qđlibet de quolibet tali scit
ipm esse tale quale ipm est et sic de se
cundo et tertio. et nō sunt plura quale
libet. ergo qđlibet qualelibet de quoli
bet tali scit ipm esse tale quale ipm
est. Contra quodlibet qualelibet etc. er
go qđlibet grammaticum. de quolibz
tali scit ipm esse tale quale ipm est.
Solutio: prima est vera: improbatio
peccat fm fallaciā cōsequentis ab
inferiori ad superius cum distributōe
superioris qđ qualelibet supponit tan
tum p tribz scz p tribz primis. sed grā
maticus supponit p eūdē et etiā p ali
quo qui hz grāmāticā tñ et ita grāmā
ticus est implus qđ qualelibet. Unde

si supponatur signū vlē distributiuū sic
qđlibet qualelibz etc. ergo qđlibet grā
maticū fit pñs: vt hic oīs homo: ergo
omne aīal. et sūl in vltimo vt de quoli
bet qualelibet. ergo de quolibz gram
matico cū dicit de quolibet tali. Se
quitur de signis distributis quāritas
et sunt illa qđ distribunt res se hātes
per modū quāritatis vt quonīenscūqz
quantuscūqz. et fm hoc qđ dicitur de hoc
sophismate quonīenscūqz fuisse parū
suis totiens fuisse hō. Probatio vna
vice fuisse parū: et illa vice fuisse hō
mo alia vice fuisse parū: et illa vice
fuisse homo: et sic de aliis: ergo quonī
enscūqz fuisse parū: et totiens fuisse
hō. Improbatio quonīenscūqz fuisse
parū: et totiens fuisse hō: scz bis fuisse
parū: et totiens fuisse hō: qđ falsū ē:
qđ hec dictio bis iporat interruptio
nem eius cui adiungitur. scz act? essen
di hoīez nō fuit interruptus in te. So
lutio prima est falsa: Ad pbationē au
tem rīdendū est p interruptionē: qđ se
cunda ps copulatiue est falsa scz illa
vice fuisse hō: qđ adhuc nulla vice fuisse
hō eo qđ nōdū vita fuit terminata: vt
iterū incipēs vivere et postea termina
retur qđ nō requiritur ad hoc qđ bis fuisse
hō: sicut bis incipit cursus et bis
terminatur ad hoc qđ aliqs bis currat
Et nota qđ bis nō iporat interruptio
nem tps scz tñ act? illius cui adiungi
tur. Ad terminū autē sequitur interrup
tio si autē formaretur sic paralogi
smus quācūqz fuisse parū: et totiens fuisse hō
sed bis fuisse parū: ergo bis fuisse
hō. prima est vera et improbatio peccat
scdm fallā figure dictionis et muta
tione predicamenti: qđ quācūqz est in
predicamento quāz bis in predicamen
to quāritatis: qđ est de genere quāri
tatis discrete. Sequitur de infinito
qđ quāz modis dicitur. Primum dicitur
infinitum qđ nō potest pertransi
ri. vt vñ dicitur inuisibilis qđ nō potest ad

1°
2°
3°
4°
5°
6°

vlum qđ est inuisibilis eo qđ nō est ap
ta nata videri. Aliomō dicitur infini
tum qđ habet transitū imperfectum
eo qđ nōdum est terminatū tamē apū
natur est terminari vt dum aliquis
transit spacium et nōdū peruenit ad su
um finē. Tertiomō dicitur infinitū fm appō
nē vt nūer? augmētabilis ē in infinitūz
appōnē vnitatis vel alterius numeri.
Quartomō dicitur infinitūz fm diuisione
vt cōtinuum. omne autē cōtinuum di
uisibile est in infinitū. Unde sic diffi
nitur ab aristotele in quarto phisicoz
Cōtinuum est diuisibile in semp diui
sibilia. Aliomodo dicitur infinitum
vtroqz mō scz per appōnē diuisione
vt tps. sic cōtinuum ē diuisibile in in
finitum in diuisione. et cum post vnūz tēp?
veniat aliud tps sic p appōnē vnūz
tēp? ad aliud est finitum. Et quo ad
has tres vltias significaciones diffi
nit sic infinitum. Infinitum ē cui? qđri
tate accipientib? sp est extra sumere.
vt si post vltimāz ptem linee accipiat
alla. post alterā tertiā et nōqz possit at
tingi terminus eius: nō linea dicitur infinita.
Solet autē poni qđ infinitū quāz sumit
p terio cōi et tūc ista ppō. infinita sūt
finita equalit hūc aliqua finita sunt
finita. quāz sumitur p signo distributi
uo et tūc illa equipollet hūc quo ad
distributionē quolibet plura sunt infi
nita. Et pbatur sic. vno plura sunt fini
ta. duob? plura sunt finita: trib? plura
sunt finita et sic de alijs. ergo quolibet
plura sūt finita. et sic dicitur facere iter sca
larem distributionem vel interruptaz
vel disunctiuam. quia hec dictio plu
ra in prima propositione supponit pro
duobus et deinceps in secunda pro tri
bus et sic gradatim et scalariter ascen
dendo. et sic ista oratio quolibet plura fa
cit distributionem inter scalarem quia
pro alijs supponit hoc quid dico quoli
bet et pro alijs hoc quod dico plura se
cundum numerū ascendendo vt dicitur

crum est. Circa predicta queritur
tur de hoc sophismate infinita sunt
finita. Probatio duo sunt finita tria
sunt finita et sic in infinitū: ergo in inpa
sunt finita. Improbatio. ibi predicat
oppositum de opposito ergo locutio ē
impossibilis. Potest etiam sic proba
ri quolibet plura sunt finita ergo infini
ta sunt finita. Solutio quidam dicit
gunt eo quod finitum est equiuocum
ad infinitum: quo ad nos et ad infinitū
simpliciter. vnde si sumatur infinitum
quo ad nos prima potest esse vera et nō
predicatur oppositū de opposito quia
infinita quo ad nos sunt stelle et are
nemaris que non sunt infinite simpli
citer. Si autem sumatur infinitum sim
pliciter est simpliciter falsa et predica
tur oppositū de opposito alii autem di
stingunt eo qđ infinitum potest esse terin?
cōis et sic prima ē falsa vel pte dicitio
sine categoriā impoītas se di
stributionē sicut dicitur et sic ponit eā
esse veram. Sed neutra istarum solu
tionum valet quia si remoueat vtrāqz
distinctio et sumatur infinitū simplici
ter et scz qđ est terminus cōmūis ad
huc remanet probatio et improbatio
huius sophismatis: vnde dicendum est
qđ prima simpliciter est falsa. et probatio
peccat secundū qđ ad simpliciter qđ infini
tū appōnē i infinitū quodamō et nō sim
pliciter. vnde cum accipit partes nūer?
secundū appōnē vt duo et tria non ac
cipit in infinitū simpliciter sed quodamō
siue secundū quid et ideo non potest ex his in
ferri in infinitum simpliciter

Ciendum est primo qđ totus potest capi vn
pliciter. vno mō categoriā et alio mō
sine categoriā. et categoriā duplici
ter. vno mō vt idem est quod aliquid si est ho
pars alterius et sic omne illud quod nō est ho
alicuius potest dici totum: et sic conceditur illa
totum est in mundo est in oculo meo postea
qđ sic facta alio mō capitur. et idem est qđ
ens habens partes. et sic omne ens qđ habet
partes dicitur totum alio mō capitur sine ca
tegoriā et hoc dupliciter. vno mō vt idē
quod omne et tūc illa ppōsio vō est of

Q

Totus
p. 25. d. 1. p.
p.
2.
2. 25. d. 1. p.
p.

do capitur exclusiue. Sicut solus potest capi dupliciter...

quod ly tantum potest capi proprie vel improprie...

Arguuntur sic primo si esset aliqua propositio...

terminare verbum igitur non potest determinare...

Ad primum dicitur quod talia signa nihil significant...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

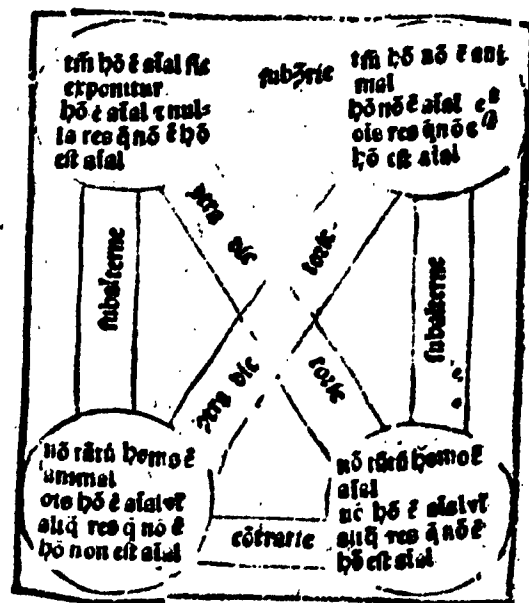
Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Et tunc dicitur quod pro expositione propositio...

Secunda affirmatur predicti casus principale de termino...

Dico

Orat

Imo

Deq

Et adverte quod sicut exclusiue que exponitur...

est animal. vel aliquis homo non est irrationalis. et talis expositio significatur per istam dictionem amodo. sed eius contradictoria exponitur per copulam affirmatiuam compositam ex partibus contradictoriis illius disiunctiue. ut non omne animal non preter hominem non est irrationale. exponitur sic. aliquid animal quod non est homo non est irrationale. et omnis homo est animal: et omnis homo est irrationalis et talis expositio significatur per istam dictionem dogmata.

Sciendum est tertio quod pro maiori declaratione ponantur aliquae regule quarum prima est dicitio exceptiua nunquam negatur nisi negatio immediate cadat supra eam vel supra signum vniuersale. adeo in ista nullus homo preter sortem currit ibi dicitio exceptiua non negatur. licet negatio precedat eam. ista enim aequiuale ista omnis homo preter sortem non currit. in qua dicitio exceptiua non negatur. Et si queratur causa istius regule. dico quod non est aliud quam modus intelligendi in ista tamen propositione non nullus homo preter sortem currit. ibi dicitio exceptiua negatur. Ex ista regula sequitur quod omnis propositio exceptiua siue affirmatiua siue negatiua in qua dicitio exceptiua negatur cadat supra signum: ut non nullus homo preter sortem currit preter sortem est ista non nullus homo currit. non omnis homo preter sortem currit. preter sortem est ista pariter. alio non omnis homo currit. unde propositio preter sortem est propositio que remanet adempto signo exceptiua. Ex isto etiam sequitur quod non semper propositio exceptiua est vniuersalis. immo quibus est indefinita vel particularis. Ex isto etiam patet quod omni dicitio exceptiua in qua propositio exceptiua negatur. nam propositio exceptiua sunt talis. Iritatis cuius sunt preter sortem. Secunda regula aliquae sunt propositiones vniuersales que sunt contrarie et tamen non habent aliquas subcontrarias que sunt indefinitae vel particulares secundum totale subiectum licet bene habeant particularem secundum partem principalem subiecti ut iste omnis homo preter sortem currit nullus. homo preter sortem currit non habens aliquas indefinitas vel particulares secundum totale subiectum. quia essent iste aliquis homo preter sortem currit vel aliquis homo preter sortem non currit. nam iste non sunt proprie neque vere neque false. sed particulares istarum sunt iste aliquis homo alius a sorte currit vel aliquis homo alius a sorte non currit. Et si quis dicitur velle et particularis debet esse eiusdem subiecti. Unde si quis dicitur quod si quis est animal subiecti totalis sufficit quod sine eiusdem subiecti secundum partem principalem eius subiecti. ubi totale subiectum huius propositio omnis homo preter sortem currit est totum hoc homo preter sortem. sed principalis pars est homo. Et sic patet descendendo sub termino distributo propositio exceptiua non oportet ponere in singularibus dictionem exceptiua.

sed loco eius ponantur alius vel aliud ut descendendo sub termino distributo huius propositio omnis homo preter sortem currit sic descenditur. ergo iste homo alius a sorte currit. Sed circa ista mouende sunt aliquae parue dubitationes. Prima quomodo supponunt termini in propositio exceptiua. Respondetur primo quod terminus sequens dictionem exceptiua supponit confuse et distributive si sit terminus coter sumptus. sub quo debet fieri descensus. si cur visus est in suppositionibus: vel ut dicunt aliqui non potest fieri descensus sub termino principali subiecti ut omne animal preter hominem currit sub ly hominem non debet fieri descensus nisi prius fiat sub animal: ut sic dicendo ergo hoc animal alius ad hoc hominem currit. et hoc animal aliud ab hoc homine currit semper demonstrando per ly hoc aliud animal ab animal rationali. sed alij termini supponunt sicut in sua preter sortem secundum exigentiam regularum suppositionum. Sed pro conuersione talium propositionum exceptiuarum est aduertendus quod nulla exceptiua formaliter conuertitur in aliam exceptiua non enim sequitur omnis homo preter sortem currit. ergo aliquid currens preter sortem est homo. cum talis conuertens non sit propria. sed ad debite conuertendum oportet mutare dictionem exceptiua in ly aliud ab. ut omne animal preter hominem est irrationale debet sic conuerti. ergo aliquid irrationale aliud ab homine est animal. Similiter nullus homo preter sortem currit. ergo nullum currens aliud a sorte est homo.

Arguitur sic primo ad vniuersalem. sequitur particularis ergo bene sequitur omnis homo preter sortem currit. ergo quidam homo preter sortem currit. Secundo sic in hac propositione nullus homo preter sortem currit dicitio exceptiua negatur. ergo male dicitur est quod talis debet exponi copulatiue. antecedens patet quia negatio precedit dictionem exceptiua. Tertio sic si exceptio semper fieret a termino sumpto cum signo vniuersali sequeretur quod exceptiua non haberet contradictoriam hoc est falsum. igitur consequentia patet quia contradictoria vniuersalis semper est particularis. ergo cum in tali non possit poni exceptio sequitur quod non poterit esse contradictoria alterius.

Ad primum dicitur concedendo antecedens et negando consequentiam quia illa que inferitur non est sua particularis: sed est ista quidam homo alius a sorte currit. Ex quo sequitur quod particularis alicuius exceptiua non est exceptiua nec etiam sua contradictoria est exceptiua si sumatur cum signo particulari. Ad secundum patet solutio quia licet negatio precedat dictionem exceptiua non tamen cadit supra eam. Ad tertium dicitur quod ex

ceptiua velle non habet dictionem in qua ponit dicitio exceptiua nisi preponat negatio toti propositio. ubi dicitio huius omnis homo preter sortem currit est aliqua ista. aliquid homo alius a sorte non currit vel non omnis homo preter sortem currit. nec ista non omnis homo preter sortem currit adpollet huius aliquid homo preter sortem non currit. sed magis ista est quod homo alius a sorte non currit. et ad istam equi-pollentiarum dicitur quod intelligenda est sententia proprietate sermonis.

Sequitur de dictionibus reduplicatiuis dicitur autem dicitioes reduplicatiue quod ponitur rationem in qua aliquid alteri attribuitur ut inquantum. secundum quod ratio qua et sic de aliis de quibus datur tales regule. Prima est quod dicitio reduplicatiua supponit aliquod predicatum inesse alicui subiecto denotat illud quod cadit immediate esse eam sibi ipse. Secunda est quod dicitio reduplicatiua se fertur ad predicatum et nunquam reduplicat ipsum. Tertia est quod propositio reduplicatiua affirmatiua exponit per quatuor exponentes affirmatiuas quare prima affirmat predicatum principale de subiecto. Secunda affirmat reduplicatiuum de subiecto. Tertia vero affirmat predicatum principale de reduplicato. quarta est vna causa in cuius ante ponit dicitio supra quam cadit reduplicatio de aliquo transcedere. et in dicitio predicatum principale affirmatur de dicitio illius transcederis: ubi hoc homo inquantum rationalis est flebilis. hoc est flebilis et hoc est rationalis. et de rationale est flebile. et quod aliquid est rationale illud est flebile. Quarta regula est quod propositio reduplicatiua in qua ponitur negatio post dictionem reduplicatiua exponitur copulatiue per quatuor exponentes. quare prima negat predicatum de subiecto. Secunda affirmat reduplicatiuum de subiecto. Tertia negat vliter predicatum principale de reduplicato. quarta est vna causa in cuius ante affirmatur reduplicatio de suo transcedere et in dicitio negatur predicatum de dicitio illius transcedentis ut hic nullus homo inquantum rationalis est rudibilis. i. nullus homo est rudibilis omnis homo est rationalis. et nullum rationale est rudibile. et quod aliquid est rationale est rudibile. Ex quo patet legem contradictoriae qualiter exponende sunt contradictorie istarum. et qualiter valeat ista in ipsis.

Sciendum est primo quod propositio reduplicatiua est propositio exponibilis ratione signi reduplicatiui. ubi signa reduplicatiua sunt ista inquantum secundum quod et sic de aliis. Et ista signa sunt capi dupliciter. vno modo aduertenter ut est de sorte currit inquantum potest. et sic non faciunt propositio reduplicatiua alio modo tenentur dictionaliter et hoc dupliciter. vno modo specificatiue quod specificat et dicitur ratione sub qua predicatum inest subiecto ut est de viligo sorte inquantum scolaris. ens inquantum ens est subiectum metaphysice. hoc inquantum species predicatur de pluribus dicitur numero. Et aduerte quod aliqui dicunt quod quia tales dictiones tenent se specificatiue non sunt addi nisi tertio dicitur hoc vel principis significans actus aliquid dicitur quod ibi inquantum in ista propositio ens inquantum ens est subiectum metaphysice de rigore sermonis non tenet specificatiue. Alio modo tenent reduplicatiue et hoc tripliciter. primo ut faciunt propositioem de subiecto reduplicato. secundo ut faciunt propositioem de predicato reduplicato. tertio ut faciunt propositioem reduplicatiua exemplum primi ut aliquid quod est homo inquantum rationale est risibile. exemplum secundi ut risibile est homo inquantum rationale. exemplum tertii ut omnis homo inquantum rationale est risibile. Et aduerte quod quia faciunt propositioem de extremis reduplicatis tunc proprie sunt partes illorum extremorum. sed quando faciunt propositioem reduplicatiua tunc proprie non sunt partes extremorum. Aduerte etiam quod quando faciunt propositiones reduplicatas capiuntur ad hoc multis modis. vno modo dictionaliter seu concomitantiter: tunc vltima exponens debet esse condicionalis. alio modo capiuntur causaliter et tunc vltima exponens debet esse vna causalis. alio modo capiuntur et denotant immediationem predicati principalis cum termino reduplicato. ita quod tunc denotatur predicatum principale predicari immediate de termino cui additur signum reduplicatiuum. et tunc exponendo talem propositionem debet ultra alias propositiones addi vna propositio puta ista et sunt immediate se habentia. alio modo capiuntur et importat conuertibilitatem predicati principalis cum termino reduplicato: tunc ista est falsa: sortes inquantum homo est animal. et tunc debet addi ista propositio ista sunt conuertibilia. et hoc in exponendo tales propositiones. Alio modo capiuntur et denotant aliteratem rationis predicati principalis a ratione termini reduplicatiui: tunc in exponendo debet addi ista propositio terminus reduplicatus et pro-

de propositio reduplicatiua.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

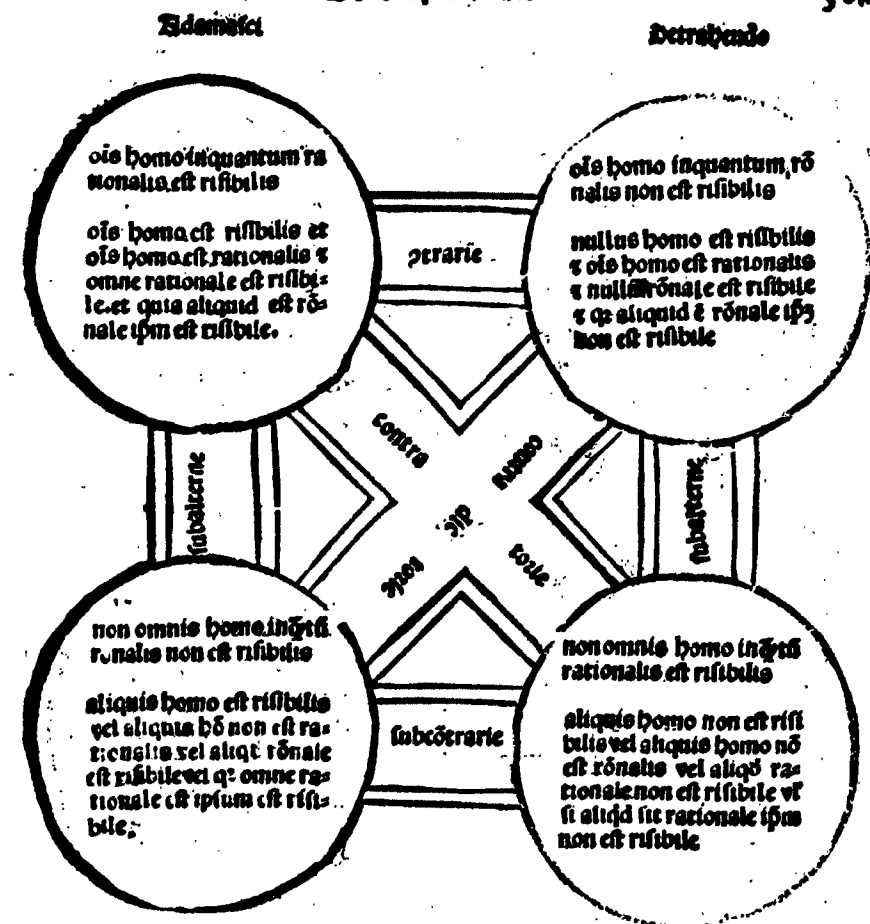

dicarū principale hnt dīverfas rōes & illomō videtur cepisse p̄p̄s in prima p̄tōz vbi dicit q̄ oīa p̄p̄ est intelligibilis in qua signū redu p̄licatūū addit p̄dicato reduplicatōis ip̄suz & signū illa est falsa hō est alai inquantū aīal Et oībua istis p̄p̄ in qua ponitur signū reduplicatūū est dīstīnguenda fm illas dīverfas acceptōnes.

Sciendū est secundo q̄ in qualibet p̄p̄one reduplicatua quatuor scīdūt scz p̄ncipale subm p̄ncipale p̄dicatūū reduplicatō & terminū in p̄a qua cadit reduplicatō. Et ad dīctē q̄ oīa p̄p̄ redup. ic atība in qua signū reduplicatūū nō negat v̄z exponi p̄ vna copulatiua: sed illa in qua signū reduplicatūū negat v̄z exponi p̄ vna dīstīctiua. Et p̄ expōne talium ponunt alique r̄le. Prima oīa p̄p̄ reduplicatua in qua nulla ponit negatō exponit p̄ vna copulatiua affirmatiua cōpositam ex trib⁹ categoriis & vna p̄p̄othesis in qua r̄m p̄ma affirmat h̄c p̄tatem p̄ncipale de p̄ncipalītoī p̄e subiectīet in sc̄da affirmat terminū cui p̄ponit signū reduplicatūū de p̄ncipalītoī s̄bō. & in tertia affirmat p̄ncipale p̄dicatūū de t̄rio cui addit signū reduplicatūū v̄lter accepto. & quarta est vna conditio nalis in cuius p̄ma p̄e termin⁹ cui p̄ponit signū reduplicatūū affirmat de subō transcendentē. & in sc̄da parte affirmat p̄dicatūū p̄ncipale de relatiuo idē p̄tatis subē h̄ice p̄ suo ante illud transcendentē. et hoc si talis p̄p̄ exponat ḡa cōcomitantē. s̄z si exponere tur ḡa causalitatis. quarta p̄p̄ deberet esse vna causalitē cōposita ex cōsistib⁹ partib⁹ cōdītionalis: sed reduplicatua dīctōria v̄z exponit p̄ dīstīctiua cōpositam ex trib⁹ dīctōrib⁹ partibus talis copulatiue. Exemplum p̄mī v̄z oīa homo inquantū rōnalis est risibilis et ponit sic. oīa homo est risibilis & oīa homo est rōnalis & omne rōnale est risibile. & si aliquid est rōnale illud est risibile. & hoc si exponatur ḡa concomitantē. Et si exponeretur ḡa causē tunc quarta esset ista. & q̄ aliquid est rōnale illud est risibile. Et aduertē q̄ si p̄p̄ reduplicatua sit vniuersalis: tunc due p̄ime copo nentes erunt v̄lēs. & si particularis particularēs. Tertia t̄n̄ semper d̄esse vniuersalis et quarta semper est vna conditio nalis vel causalis. & talis expositio significat per istā dīctōnem ad iūale. si reduplicatua sit oīis: sed si sit particularis significatur per hanc dīctōnē v̄ctasti. Et oppositē dīctōnes debēt poni ad exponendū dīctōnas. ¶ Secūda r̄le talis ē p̄p̄ reduplicatua negatiua in qua signū reduplicatūū nō negat. exponitur ponam copulatiua affirmatiua in cuius p̄ma parte p̄dicatūū p̄ncipale negat de subiecto p̄ncipali & in sc̄da parte terminū cui addit signū reduplicatūū affirmat de subiecto p̄ncipali. et in tertia negatur p̄ncipale p̄dicatūū de termino reduplicato vniuersaliter accepto

& quarta est vna dīctōnalis vel causalis in qua terminū reduplicatūū affirmat de termino transcendentē in p̄ma parte illius p̄p̄ositionis. et in sc̄da p̄e negatur p̄dicatūū p̄ncipale de relatiuo substantie illius transcendentis. v̄z oīa homo inquantū rōnalis nō est risibilis. sic exponitur. omnis homo nō est risibilis. & oīa homo est rōnalis & nullū rōnale est risibile. & si aliquid est rōnale ip̄suz nō est risibile. & hoc si sit reduplicatō cōcomitantē vel q̄ aliquid est rōnale ip̄m nō est risibile & hoc si fiat reduplicatō gratia causē & expositio talium p̄p̄onū significatur per istas dīctōnes detrahendo. Sed cōtradīctōria rōlis p̄p̄onū debet exponi p̄ vnam dīstīctiua v̄z de p̄tibus contradictentiibus partibus copulatiue per quas exponitur talis p̄positio v̄z non omnis homo inquantū rōnalis nō est risibilis. & talis expositio potest significari per istam dīctōnem simonā. ¶ Tertia regula p̄positio reduplicatua negatiua in qua vna sola negatō immediate p̄ponitur signū reduplicatūū exponitur per dīstīctiua affirmatiua v̄z quatuor p̄p̄ibus cōpositam. in quarum p̄ma p̄dicatūū p̄ncipale negatur & subiecto. & in secūda terminū reduplicatūū negatur de subiecto. & in tertia p̄dicatūū p̄ncipale negatur de reduplicato particulariter sumpto. et quarta est vna dīctōnalis vel causalis negatiua. in cuius p̄ma parte reduplicatūū affirmatur de subiecto transcendentē. et in secūda parte p̄dicatūū p̄ncipale affirmatur de relatiuo substantie illius transcendentis: v̄z omnis homo inquantū rōnalis est risibilis. exponitur sic. omnis homo nō est risibilis vel omnis homo nō est rōnalis vel aliquid rōnale nō est risibile. vel nō si aliquid est rōnale ip̄m est risibile. et hoc si sit reduplicatō gratia causē & expositio talis p̄p̄ositionis significatur per istam dīctōnē per r̄thorice. et contradictōria eius exponitur per vnam copulatiua affirmatiua cōpositam ex partibus cōtradictentiibus partibus illius dīstīctiue. et potest significari per istam dīctōnem vicisti.

Sequitur figura.

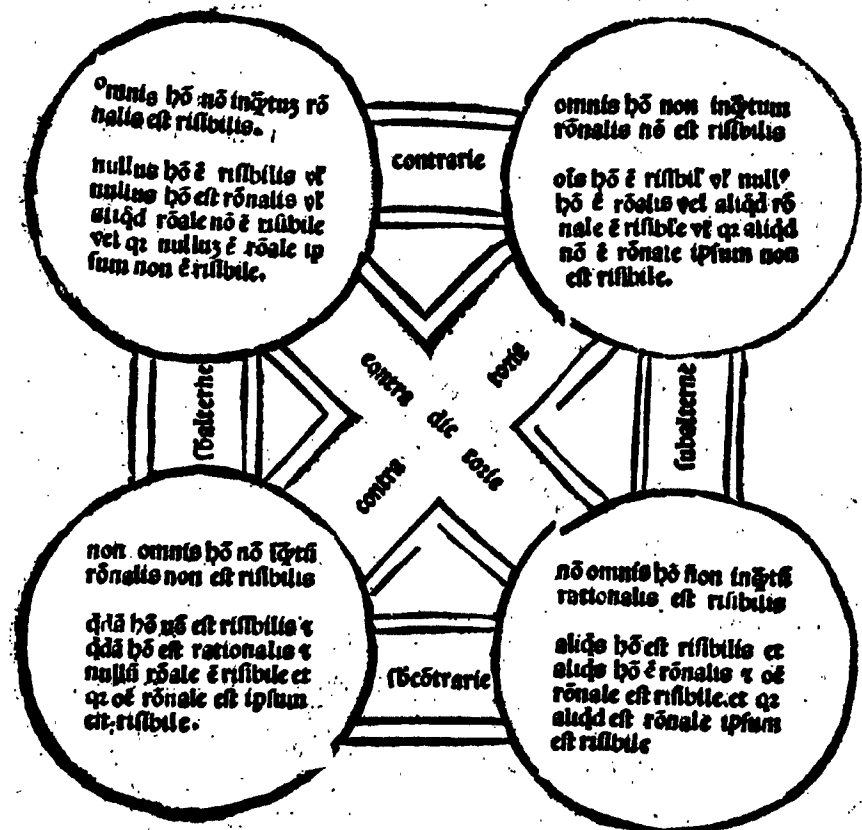

Quarta regula omnis p̄positio reduplicatua affirmatiua in qua ponuntur due negatōnes vna immediate ante signū reduplicatūū et alia immediate ante copulam exponitur per dīstīctiua affirmatiua cōpositā ex quatuor p̄p̄ositionibus quarum in p̄ma p̄dicatūū p̄ncipale affirmatur de subiecto p̄ncipali et in sc̄da terminū reduplicatūū negatur de subiecto p̄ncipali et in tertia p̄dicatūū p̄ncipale affirmatur de termino reduplicato. et quarta est vna conditio nalis. vel causalis negatiua. in cuius p̄ma parte reduplicatūū affirmatur de subiecto transcendentē & in secūda parte p̄dicatūū p̄ncipale negatur de relatiuo substantie illius transcendentis: v̄z omnis non inquantū rōnalis nō est risibilis. exponitur sic. omnis homo est risibilis vel omnis hō nō est rōnalis vel aliquid rōnale est risibile vel non si aliquid est rōnale ip̄m nō est risibile. et talis ex-

positio potest significari per istam dīctōnē r̄thorice. sed contradictōria eius debet exponi per copulatiua affirmatiua cōpositam ex partibus cōtradictentiibus partibus v̄ctē dīstīctiue v̄z ista non omnis homo nō inquantū rōnalis nō est risibilis. et expositio eius p̄t significari per istam dīctōnē romipeta. ¶ Sciendum est tertio q̄ p̄o maiori declaratione p̄p̄onū reduplicatūū ponuntur alique regule. Prima a reduplicatua ad iūa p̄tētēs ē bona p̄a v̄z bene sed ē null⁹ hō inquantū rōnalis ē alīn⁹. & null⁹ hō ē alīn⁹ p̄batur quia ab exposita ad quibet exponētis est bona cōsequentiā. et hoc quando exponit copulatiue. sed p̄tētēs reduplicatiue semp est altera exponētium igitur. et hoc quando reduplicatio nō negatur quia si negaretur exponeret dīstīctiue. Et ista regula sequitur quod ista p̄positio est falsa logice inquantū logicus nō est grammaticus. etiam iste null⁹

Pentecoste

Merito

Comptes

Aliganti

Pater in quantum pater est filius nullum simile in quantum simile est dissimile: nulli agens in quantum agens est patiens. Ex ista regula potest videri q̄ multe p̄positiones tam in phīsophia q̄ in theologia conceduntur que tamen de virtute sermonis non sunt vere. sed solum ad intellectum dicentium sicut tales. omnis creatura in quantum est in mente divina est vita eterna et est perpetua. Similiter talis actus malus in quantum malus non est a deo sed a sola creatura. Secunda regula. omnis reduplicatio sine affirmativa sine negativa in qua dictio reduplicativa non negatur debet exponi per vnam disjunctivam affirmativam: sed in qua dictio reduplicativa non negatur debet exponi per vnam copulativam. vnde de multe regule possent adhuc poni sc̄y quales arguitur in istis reduplicatiōis ab inferiori ad superius vel e contra. sed quia tales sūt faciles ideo omittuntur. Sed de sup̄positione terminorum p̄positionum reduplicatiuarum ponitur talis regula. subiectum et predicatum

propositionis reduplicative supponunt eodem modo sicut in predicante. ut in ista omnis homo inq̄tum rationalis est rīsbilis subiectum et predicatum supponunt eodem modo sicut in ista omnis homo est rīsbilis. sed terminus supra quem cadit dictio reduplicativa supponit confuse et distributive nisi impediatur. Dicunt tamen aliqui q̄ talis terminus respectu subiecti supponit confuse tantum. sed respectu predicatorum confuse et distributive s̄ hoc non est multum probabile q̄ non oportet terminos eodem modo supponere in exposita sicut in exponentibus cum tales p̄positiones nō equivalent in significando. sed solum in inferendo. Sed pro conversione talium p̄positionum ponuntur due parue regule. Quarta prima ē nulla reduplicativa sine affirmativa sine negativa convertitur formaliter in reduplicativam. ut ista omnis homo inq̄tum rationalis est rīsbilis non convertitur in ista ergo rīsbile inq̄tum rationalis est homo. Secunda regula. omnis reduplicativa sine affirmati

de conversione p̄positionum reduplicatiuarum.

va sine negativa convertitur formaliter in vna non reduplicativam capiendo subiectum reduplicativam pro predicato convertentis et apicando pro subiecto aggregatum ex predicato p̄positionis reduplicative et termino reduplicativo mediante hoc pronomine quod vel cum hoc toto aliquid quod que p̄positio potest et de reduplicato subiecto ut ista omnis homo inq̄tum rationalis est rīsbilis. ergo aliquid quod inq̄tum rationalis est rīsbile est homo. Similiter ista nullus homo inq̄tum rationalis est asinus. sic convertitur nihil quod inq̄tum rationalis est asinus est homo. et p̄positionabiliter dicatur de alijs.

Quingitur sic primo hec nō est reduplicativa fortes bibit inq̄tum p̄e et tamen in ea ponitur dictio reduplicativa inq̄tum. Secundo sic. iste vne est poll et ois hō inq̄ti rōnalis nō ē asin⁹ et ois hō nō ē asin⁹ inq̄ti ē rōnalis tñ i vna reduplicatio negat et i alia nō ē negatio reduplicatiōis nihil fia it q̄ ad affirmationem vel negationem p̄pōis. Tertio sic si ad vā dñi p̄dicatoria sufficeret ferre negationem ad reduplicatiōem sequens q̄ iste vne p̄diceret alia inq̄ti ē hō ē rīsbile. et alia nō inq̄ti ē hō ē rīsbile. sed hoc ē falsus q̄ ambe sunt simul vere.

Ad primū p̄solatio i p̄io notabili. Ad sc̄y distinguat ista ois hō nō ē asin⁹ inq̄ti rōnalis eo q̄ hec negatio nō fit nisi negare verba et hoc nō ille vne est poll et negat vbi et reduplicatiōes. et tñ nō est poll et. Ad tertium q̄ ad hoc q̄ aliq̄ p̄pōes reduplicative p̄dicat nō sufficere reduplicatiōem negat i vna et nō i alia s̄ est hoc redit q̄ termino et d̄ario supponat in vna et in alia. Tertius.

Sequitur de incipit et desinit p̄ quorum expositione notandum est q̄ rerū quedam sunt quarum totum esse in instanti et simul acquiritur ut homo vel binarius siue sit mediante aliquam ratione successiva precedente ut in productione naturali. siue nulla mutatione precedente ut in creatione angeli. Alii vero sunt quarum esse acquiritur successive et pars post partem ut sunt res nature permanentis ut albus nigrū quarum denotatio dependet a domino supra contrarium sicut albus nigrū et calidum et eriam res nature successive ut motus et tempus. et similiter aliquarum rerum quarum esse deperditur totum simul et in instanti. Aliarum autem quarum totum esse deperditur successive. et secundus has dictio

nes ponuntur quatuor regule. Prima est q̄ p̄positiones de incipit exponuntur per vnam copulativam cuius prima pars est affirmativa de presenti. secunda negativa de preterito. ut homo incipit esse. id est homo nunc est et immediate ante non fuit. Secunda regula est q̄ p̄positiones de incipit rerum quarum esse acquiritur successive exponuntur per vnam copulativam cuius prima pars est negativa de presenti et secunda affirmativa de futuro ut hic fortes incipit esse albus id est fortes nunc nō est albus et immediate post hoc erit albus et sic motus incipit esse id est motus non est et immediate post erit. Tertia regula est q̄ p̄positiones de desinit exponuntur per vnam copulativam cuius prima pars est affirmativa de presenti. secunda negativa de futuro. ut fortes desinit esse homo id est fortes est homo et immediate post non erit homo. Quarta regula est q̄ p̄positiones de desinit rerū quarum esse deperditur successive. exponuntur copulative per vnam negativam de presenti et aliam affirmativam de preterito ut hic fortes desinit et albus albus id est fortes nūc non est albus. et immediate ante hoc fuit albus. Ex predictis patet qualiter contradictione istarum sunt exponende et qualiter valeat consequentia in istis.

Sciendum est primo q̄ p̄positiones de incipit et de desinit quedam sunt in quibus hoc verbum esse seu vbi insinuat modum sequens hoc verbum incipit esse fortes incipit esse fortes bibere. Et in istis p̄positionibus intelligenda sunt que consequenter dicuntur alie vero sunt in quibus hoc verbum esse seu vbi insinuat modum negat. ut fortes incipit non esse fortes desinit non currere. unde ista fortes incipit nō esse equat ista fortes desinit et eodem modo debet exponi et hoc sc̄dm̄ communiter loquentes. Et adverte q̄ pro expositione talium p̄positionum videndum est q̄ duplices sunt res et successive.

duplices sunt res permanentes et successive.

quitar sortes desinit esse albus ergo desinit eē
Septima regula ppositione de incipit vel de
desinit in qua post illud verbum incipit vel de
nit ponitur dictio sumpta cum signo vniuersa
at ad pponem in qua vniuersa tale signum
non oportet consequentiam valere vt nō sequi
tur. sortes incipit scire omnē ppositionē. ergo
sortes incipit scire ppositionem. nam pōt
scire q sortes incipiat scire omnem pponem
et nihil incipiat scire vt posito casu q sint tan
tum tres ppositiones inter quas sortes tan
tum sciat et alie due designat eē tūc sor
tes incipit scire omnem pponem. et tamē nihil
incipit scire: etiam sortes potest incipere eē oīs
homines non incipere esse homo: vt posito q
alij homines a sorte corrumpantur tūc illa. esse
vera sortes incipit esse omnis homo. similiter
sortes potest desinare scire omnem ppositio
nem et nihil desinare scire.

Secundum est tertio q adhuc ponū
tur alique regule. Prima quādo subiecti ppois
de incipit vel desinit est qd vniū copulatum
tūc debet resolui in vna ppothetica et tūc que
libet pō illius ppothetica debet exponi. vt sor
tes et plato incipit currere. si illa conuinctio
et capitur diuisione tūc illa debet resolui i istas
sortes incipit currere et plato incipit currere. et
tūc quelibet illarum debet seorsum exponi sed
si illud cōiunctum caperetur cōp. et uerba talis d
bet exponi sine resolutione. Similiter si sint d
subiectis pluralis nōtari tūc debet resolui i p
positiones singularis nōtari. et tunc quelibet il
larum debet exponi. Et per hoc soluitur istud
sophisma in istis scolis incipiunt esse viginti
scolares posito casu q per totas diē fuerint oc
tem et nouem. et tunc primo intrat vnus qui
sit qd est vnus. Sic probatur. in istis scolis sit
viginti scolares et immediate ante hoc nō fue
rit viginti scolares in istis scolis. ergo in istis
scolis incipiunt esse viginti scolares. Tamen
improbatur tantis vnus scolaris incipit eē in
istis scolis. ergo non viginti. Item in istis sco
lis incipiunt esse viginti scolares. ergo in istis
scolis incipiunt eē plures scolares ab inferio
ad superius. Item in istis scolis incipiunt esse
viginti scolares. ergo in istis scolis incipit esse
numerus scolarem. Respondetur q sophisma
ē verū casu posito: et ad primā improbationē
dicitur q non sequitur s; bene sequeretur: cer
go nō viginti scolares incipiunt esse. Ad se
cūda et tertiā dicitur negando psequētiā quia ra
les cōsequētie in istis verbis incipit et desinit
nō valēt vt visum est. Similiter ppositiōes
vniuersales debēt resolui in suas singulares et
tūc quelibet singularis debet exponi seorsum
¶ Secunda regula a ppositione de incipit
et de desinit in qua aliqua determinatio post
ponitur illi verbo incipit vel desinit et verbo in
finitiuo modi ad ppositionē in qua talis deter
minatio pponitur non valet consequentia vt
non sequitur sortes incipit eē albus. q albus in

cipit eē sortes. ¶ Et si quis dicat bene sequi
hoc incipit esse sortes demonstrando illud p
quo albus supponebat. ergo etiā bene sequit
albus incipit esse sortes per locum a conuer
tibilibus. Ad id q tribus casibus a conuer
tibilibus non valet. Prima primo in suppositiōe
simplici vt nō sequitur homo est spēs: ergo si
si vbi est spēs. Secundo qm verbo additur ali
quod syncategoremata. id non sequitur homo
est per se scōmō risibilis. ergo homo est p se
et scōmō rationalis. Tertio non valet in
multis ppositionibus de pterito et de futu
ro vel de terminis connotatiuis pteritis vel
futurum cuiusmodi sunt ista verba incipit et
desinit. Sed de suppositione ponitur talis re
gula. termini talium pponū sicut in pteact
te. nam si sit vniuersalis affirmatiua terminū
sequens infinitiuum supponit confuse tantū
si negatiua supponit confuse et distributiue
si non sit vniuersalis neq negatiua supponit
determinate: non tamen est intelligendum q
talio terminū supponat determinate vel con
fuse pō presentibus tantum. sed p presentibus
preteritis et futuris. Ex quo sequitur q si sor
tes incipiat esse albus et primo fuerit niger
hec est falsa. sortes incipit habere colorem.
si tamen acciperetur pō colore qui est presen
tialiter. tunc esset vera. qz hec est falsa sortes
incipit habere colorem qui est. Ex quo patet
q non sequitur sortes est coloratus et prius
non fuit coloratus colore qui est. ergo incipit
esse coloratus quia coloratum non solum am
pliat ad colorem qui est sed etiam ad colo
rem qui fuit. ideo ad hoc qz hec sit vera. sortes
incipit esse coloratus oportet q immediate an
te hoc non fuerit coloratus. neq colore qui est
neq colore qui fuit. Dicunt tamē aliqui q ter
minus posito post infinitiuum non supponit
vnica suppositione. quia in vna exponentium
supponit determinate. et in alia supponit cōfu
se et distributiue. alias argueretur a nō distri
buto ad distributum. quia dicō sortes incipit
esse albus. ly albus supponit determinate
et in vna exponentium confuse et distributiue
Sed p conuersione talium ppositionum est
aduertendum q ppositiōes de incipit et de de
sinit non conuertitur in similes. sicut ista sor
tes incipit esse albus. non cōuertitur sic. ergo
albus incipit esse sortes quia posito casu q sor
tes nunc sic albus et prius nō fuerit albus. an
tecedens est verum et consequens falsus quia
adhuc pponem albus incipit esse sortes sed
tur ista ergo albus incipit esse demonstrando
sortem. et ad hoc q huiusmodi ppones debite
conuertantur oportet addere toti pdkato hoc
totum aliquid quod ē vel nihil quod est in ne
gatiuis. Exemplum sortes incipit esse albus.
conuertitur sic aliquid quod est incipiens esse
albus est sortes. Aliter aduerte q ppones
de incipit in rebus successiuis debent cōuerri
in ppositionem de futuro sicut ista incipit

cipit esse. debet se conuertit aliquid quod inci
pit esse erit motus. et ppositiones de desinit
in eisdem rebus debent conuertit per ppositi
ones de pterito sicut ille modus desinit eē
ergo aliquid quod desinit esse fuit motus. Et
etiam ppositiones de desinit in rebus pma
nentibus sicut sortes desinit esse. ergo aliquid
quod desinit eē fuit sortes. Aduerte finaliter
q ppositiones de generatur et de sic in pma
nentibus exponuntur eodem modo sicut ppo
sitiones de incipit. vt sortes sit. sic exponitur
sortes nunc est et immediate ante hoc nō fuit
sed in successiuis vbi idem est totaliter esse et
fieri sufficienter exponitur per vnā ppositi
onem de presenti. vt ista motus sit sic expo
nitur motus est. Sed ppositiones de mouē
corruptur exponuntur sicut ppositiones
de desinit vt homo mouē. sic exponitur homo
ante hoc fuit. et idem nunc non est. sed ppo
sitiō de isto complexo factus est exponitur per
duas de pterito vnā affirmatiuā et aliā
negatiuā. vt ista celum factum est sic expo
nitur celum fuit et celum non sem. per fuit et hoc
capiendo ly celum large. vt se extendit ad per
petuum et non stricte vt se extendit ad tem
pus quia tunc esset impossibile. cum tempus
non possit esse sine celo. sicut ista sortes fa
ctus est albus. sic exponitur sortes fuit albus
et sortes nō semper fuit albus. sed ppositiō
nes de hoc verbo sic exponuntur per duas de
futuro per vnā negatiuā et aliā affirma
tiuā vt antequa fuer. sic exponitur antequa
erit et non semper erit. sortes fiet albus sortes
erit albus. et sortes non semper erit albus sed
ppositiō in qua ponitur. p immediate expo
nitur per vnā copulatiuā. cuius prima pō
est pteactens. et in secūda exponitur illi pte
acti hoc totum nullum erit instans inter ipz
vt ista immediate post vicinidici erit nox: sic
exponitur. post vicinidici erit nox. et nulli
erit instans post vicinidici inter ipsum et vic
inidici nox.

Arguitur sic primo incipit et desinit
sunt verba pteactens temporis. ergo nō inclu
dunt pteritum et futurum. et per. onsequē
non debent exponi per pponem de pterito et
futuro. Sed sic ista ppo sortes incipit esse
non potest exponi scōm aliquam pdkatū re
gularum. ergo ille regule in sufficienter ponit
tur. ¶ Tertio sic incipit et desinit includit ne
gationē. ergo distribuunt terminos sequētes.
Ad primū dicitur q licet incipit et
desinit ex conuersione non includant tē
pus pteritum et futurum. sed solū conuē
siant pteactens tēpus. tamen bene ratione prin
cipalis significationis. incipit enim significat
inceptionem rei. cuius duo sunt termini scilicet
prensens et pteritum in permanentibus et pre
sens et futurum in successiuis. desinit vero si
gnificat dissolutionem rei. cuius etiam sunt duo

termini scilicet prensens et pteritum. ¶ Ad
secundū dicitur q pteactens regule solum in
teligantur de ppositionibus de pteactens. p
tamen ex eis sufficienter habent modus expo
nendi illas de pterito aut futuro ista enī sor
tes incipit esse. sic exponitur sortes in aliquo li
stanti pterito fuit et immediate ante illud nō
fuerat. et ista antequa incipit esse. sic expo
nitur in aliquo instāti futuro erit et immedi
ate ante hoc non erat. ¶ Ad tertiū negatur cō
sequētia quia hec verba solum distribuunt ter
minos cum quibus conuertuntur modo tales
seruati sequētes infinitiuum non conuertit
tur cum illis sicut in ista sortes incipit esse al
bus. ly albus non conuertitur cum ly incipit s;
cum hoc verbo esse.

Sequitur de differ aliud ab de quibus
dantur tales regule. Prima ē q
differ aliud ab et diuersum conueni
tantum entibus. nam vt dicitur quar
to metaphisice nec non ens entī. nec
ens non entī est idem vel diuersum. Se
cūda regula est q ab aliis rect' ab istis
dictionibus mediante a vel ab distri
buntur si sit distribuibilis nisi habeat
aliud impedimentum. Tertia regula ē
q ppositiō de differ affirmatiua ex
ponitur per tres exponentes affirma
tiuas in quarū prima affirmatur hoc
verbum est de eo quod differ. in se
da affirmatur idem de eodē quo differ
tertiā negat vniū illorum de alio. vt
ho nō differ ab asino id est homo est
asinus est et hō non est asinus. Quar
ta regula ē q ppositiō negatiua de
differ debet exponi per vnā distri
ctiū de partibus contradicentibus
vt sortes non differ ab asino id est so
res non est vel asinus non est. vel so
res est asinus et vellent consequētie
in istis sicut in pcedentibus. ¶ Sequi
tur de nomine infinito cuius solēt assi
gnari quedā distinctions. Prima est
q infinitū qhāz tenet negatiue et illud
qd non est finitum neq oprū natū nisi
mirari vt deus. Aliomō pōt primatiue
capi et est illud qd non est finitū nisi
oprū natū finitari vt mor nōdus p
feci? et infinitū? et illud est triplex scz infi
nitū p. appositionē vt in vniuersis

Ex p. 2. q

Aliud per dictionem tantum ut in continuis aliud per verbum ut tempus. Secunda distinctio est de infinito qua potest distingui quilibet modo precedentium quod aliud dicitur infinitum in actu quod est quantum non terminatum aliud est infinitum in potentia ut sunt continua. aliud est infinitum quo ad nos et non secundum rem. Tertia distinctio est quod infinitum unomodo capitur categorice prout est quantitas rei subiecte vel predicatæ ut cum dicitur mundus est infinitus. alio modo sine categorice non prout dicitur qualitate rei sed equaliter se habet ad subiectum in ordine ad predicatum et sic est distributio subiecti et signum distributum. et de his datur quedam regule. Prima est quod infinitum sine categorice capitur positum in subiecto facit terminum communi sequente non stare confuse ratur ut infiniti boves currunt. ibi boves supponit confuse non tamen mobiliter. Secunda regula est quod propositio de infinito sine categorice capto exponitur per unam copulativam cuius prima pars affirmat predicatum de subiecto sum pro sub aliqua quantitate continua vel discreta et secunda negat predicatum in se tali subiecto secundum debitam quantitatem ut ista infiniti boves currunt que sic exponitur aliqui boves currunt et non tot qui plures duobus vel tribus vel sic boves aliqui currunt et non qui liber plures. Tertia regula est quod propositio de infinito capto categorice exponitur per unam copulativam cuius prima affirmat quantitatem de subiecto et secunda negat terminum illius quantitatis ut hic linea est infinita. linea est quanta et non habet terminum sue quantitatis et hoc est si infinitum sit in predicato sed si in subiecto prima affirmat predicatum de subiecto quantum et secunda negat terminum illius quantitatis ut hic aliquod corpus infinitum est album id

est aliquod corpus quantum est album et idem corpus non habet terminum sue quantitatis. Et nota quod oportet negare terminum illius quantitatis secundum quem dicitur infinitum: a quod si sit infinitum in actu negandus est terminus illius quantitatis et si sit in potentia ita quod sit infinitum secundum quantitatem potentialem et non secundum actuale negandus est terminus quantitatis potentialis et non quantitatis actualis si est sit infinitum secundum appositionem vel dictionem. Sequitur de hoc signo totus. Pro quo sciendum est quod hoc sine categorice totus potest capi contra per omni illo quod habet partes unde componitur. alio modo capitur magis proprie per omni illo quod ex oibus suis partibus est perfectum. sicut domus dicitur ora quod est completa et his duobus modis totus tenetur significatur. Tertio modo capitur sine categorice prout includit signum distributum. ut hic totus sortes est albus et sic non dicitur quale sit subiectum sed qualiter se habet ad predicatum et hoc modo redditur propositio exponibilis de quo datur due regule. prima est quod totus distribuit terminum cui adiungitur per quamlibet parte integrali eius ut totus sortes est albus id est quilibet pars sortis est alba. Secunda regula quod propositio affirmativa de toto exponitur per unam categoricam transiundo per totum in hoc quod est secundum quilibet sui partem ut totus sortes est minor sorte id est sortes secundum quilibet sui partes est minor sorte. Preterea notandum est quod hec signa qualibet quantumlibet non proprie faciunt propositiones exponibiles sed faciunt distributionem absolutam secundum modum reliquorum signorum sicut sunt ista ois quilibet sed contrahunt ad de terminatum genus predicamentale ut quantumlibet distinguitur per quantitatem continua et tantum valet sicut habes ois quantumlibet continuatur qualibet per omni

qualitate et nisi valet sicut habes ois. qualitate et sic dicuntur mentaliter complexa quorum propositiones sunt per compositionem. Sequitur de comparativis et supellatiuis de quibus dantur tales regule. prima est quod propositio habens comparativum proprie capitur et non abusive exponitur copulativa per tres exponentes quarum prima affirmat positum de re excedente. secunda affirmat eundem de re excessa. et tertia affirmat excessum de re excedente respectu rei excessa. ut hic fortes est albus asinus. exponitur sic. fortes est albus asinus est albus et fortes est magis albus quam asinus. vel negando equalitatem forme in esse excessa respectu rei excedentis ut hic fortes est albus asinus est albus. sed asinus non est equalis albus sicut fortes. Secunda regula est quod supellatiuis distribuit terminum contra quod significat rem excessivam ut leo est fortissimus animalium animalium distribuitur. Tertia regula est quod supellatiuis proprie tenetur vult significare rem excessivam convenire rei excedenti per quod hec est in propria locutio leo est fortissimus animalium quod leo de leone ois non verificatur. Quarta regula est quod propositio de supellatiuis proprie capto exponitur copulativa per tres exponentes quarum prima affirmat positum de re excedente. et secunda affirmat eundem de re excessa. et tertia negat vltimè excessum de re excessa per respectum ad rem excedente. ut hic rosa est pulcherrimus flos floz. i. rosa est pulchra et ois flos est pulcher. et nullus flos est pulchrior rosa. sicut superlativus teneat affirmativè tertia exponens debet esse affirmativa affirmans excessum de re excedente per respectum ad rem excessam acceptum vltimè ut dicitur rosa est pulchrior ois floz. Et officio propositiones de maximo et minimo et sic de aliis supellatiis his duobus modis proprie exponitur: omnino ponatur gratia propositio tamen rem excessam. et si non ponitur tamen gratia ois omni tertia exponens ut

hic. fortes est fortissimus. i. fortes est fortis et nullus est fortior ipso. et contrarie istarum debent exponi per distributionem de partibus contradicentibus.

Sciendum est primo quod inter videndum est de exponentibus propositionum de differet et diversum seu differet et aliter. unde propositio de differet est propositio exponibilis ratione dictionis importantis aliter atem ut sunt iste dictiones differet aliud alterum diversum a vel ab. ubi hoc signum alter quibus capitur relative ut in illo tam curru et alter quietus. Alio modo capitur indefinite et sic est signum particulare huius significationis. Alio modo ut dicitur diversitate vel differetiam inter res significatas per tertios positos a preante et a prepositi ut fortes et alter ab asino. et sic capitur hic. ubi propositio de differet proprie diversificari eodem modo sicut propositiones mere categorice. nam quedam sunt de subiecto singulari. quedam de subiecto communi. quedam affirmativæ. quedam negativæ. ubi exponendo propositiones de differet debet in secunda exponenti ponitur aliud completum simul tempore. etiam debet caveri quod terminus distributus qui non distribuitur in exponibili non distribuitur in exponente sicut dicendo leo ab hoc differet si ly homine non distribuitur etiam non debet distribui in exponentibus suis. Alii per exponendo propositionum de differet ponitur talis regula. Omnes propositiones de differet in quibus non ponitur negatio exponuntur copulativa per tres exponentes quarum prima affirmat hoc verbum est adiacens de eo quod differet. secunda affirmat idem id est de eo a quo differet. et tertia est negativa in qua negatur illud a quo differet de eo quod differet ut fortes differet ab homine. sic exponitur. fortes est et simul tempore homo est et fortes non est homo. Sed contradictoria talis propositionis debet exponi per distantiam de partibus contradicentibus ut fortes non est et fert ab hoc. sic exponitur. fortes non est et simul tempore nullus homo est vel fortes est homo. Et similiter possunt dari exempla de preterito et futuro. exemplum ubi terminus reatus a ly differet non distribuitur et homo ab asino differet. exponitur sic. homo est et simul tempore asinus est et idem homo asinus non est. Sed peteret aliquis quomodo debet exponi ista homo et homo differet a seipso dicitur quod debet exponi sicut ista. homo ab homine differet. et etiam ista fortes et plato differunt a seipsum. ut fortes est et simul tempore plato est et fortes et plato non est. Adverte quod si in propositionibus de preterito vel futuro sit terminus communis non distributus tunc in tertia exponente a parte subiecti debet ponitur relatum substantie idem preterito et ista homo differet a platone sic exponitur. homo est et simul tempore plato est et idem homo non est plato. postea casu quod cras nullus sit homo

Nulli fortes et post cras nulli sic homo nulli plato...
Tercia regula a qualibet exponente p-
positiois de differt ad propositionem negati-
nam de differt est bona consequentia sed non
econtra.

Sciendum est secundo qd de expo-
sitione propositionum de infinito et huius signi-
ficatus satis visum est in tractatu distributio-
num adeo de eis nihil dicitur. ideo videndum
est de expositione propositionum comparatiui
et supellatiui gradus.

De exponere p-
positum de supel-
latiuo.

fornicatio est melior adulterio et debet exponi
per formam oppositam forme importate per
comparatiuum: ideo talis sic exponitur forni-
catio est mala et adulterium est malum et for-
nicatio non est ita mala sicut adulterium. Si
mulier de illis dicendum est melius est p-
digitum qd caput de duobus malis minus ma-
lum magis est eligendum. Alio modo capitur
improprie quando forma importata per com-
paratiuum conuenit rei precedenti et non re-
cedente. ut deus est melior diabolo. et sic exponit
deus est bonus et diabolus non est bonus. Alio
modo capitur proprie quando ambo extrinsecus
res precedens et res excessa conueniunt in for-
ma sicut quia sit comparatio ut fortes est melior
platone. pro cuius expositione ponitur talis
regula. propositio affirmativa in qua terminus
significans rem excessam sequitur compa-
ratiuum exponitur per unam copulatiuam et
positam ex tribus categoriis. in quarta par-
te denotatur positum comparatiui gradus
affirmari de re precedente sumpta cum sua de
positione. in secunda denotatur idem positum
dici affirmatiue de re excessa virtualiter si-
cut et tertia est negatiua negans positum si-
cut cum ista dictione ita: de re excessa in or-
dine ad rem precedentem. ut fortes est fortior
alino. sic exponitur fortes est fortior ois ali-
nus est fortior et nullus alinus est ita fortior si-
cut sicut fortes. si autem propositio fuerit uni-
uersalis debet dici in virtute et nullus alinus
est ita fortior sicut omnis homo. et in ista virtute
se terminus homo supponit eodem modo si-
cut in expositione scilicet distributiuo et hoc virtute
ierum signorum distributiuorum. Sed contra
dicitur talis debet exponi per unam vultet
nam de partibus contradictoriis. et in ista
exponere causetur ut ne terminus qui non di-
stribuitur in exponibili non etiam distribuatur
in exponente. ut fortes est homine fortior
sic exponitur. fortes est fortior homo est fortior
et homo nec est ita fortior sicut fortes. Et si p-
positio de comparatiuo sit negatiua et negans
non cadat super comparatiuum. talis propositio
debet exponi copulatiue. ut ista fortior ho-
mine fortior non est. sic exponitur fortior fortior
non est. et omnis homo fortior non est. Sed si
quereret aliquis quomodo debet exponi ista
ego video meliorem hominem qd plato. et sic d-
detur qd sic homo quem ego vidi est bonus et
homo quem plato vidit est bonus. et nullus ho-
mo quem vidi plato est ita bonus sicut ille
quem ego vidi.

Sed pro exponere de supellatiuo est aduer-
tendum qd supellatiuus aliquando exponitur
affirmatiue et aliquando negatiue. p quo
ponitur talis regula. Omnis propositio de sup-
ellatiuo proprie capto exponitur per unam
copulatiuam compositam ex tribus categori-
is. quarum prima affirmat positum de re

excedente: sicut de re excessa. et tertia affirmat
excessum de re precedente in ordine ad re excessa
ut rosa est pulcherrima floz. sic expol. rosa est pul-
chra et omnis flos est pulcher et rosa est omni-
flore pulchrior: hoc si exponatur affirmatiue.
sed si exponatur negatiue. tertia negat excessum
de re precedente. et idem exemplum potest ponit
sicut prius et tunc tertia exponens debet esse
ita. nullus flos est pulchrior rosa et expositio
est bona si gentrius sequens supellatiuum
ponatur sine signo vniuersali si autem ponere-
tur cum signo vniuersali et precedat adhuc expo-
sitiue esset bona: sed si sequatur supellatiuum
debet ponit in ablatiuo sumpto cum signo vni-
uersali et sequente comparatiuum ut ista rosa
est pulcherrima omnium florum sic exponi-
tur rosa est pulchra aliquis flos est pulcher
et rosa est pulchrior omni flore: sed si gentrius
precedat supellatiuum tunc debet fieri ter-
tia exponens secundum exigentiam supponis
suis terminis sed contradictorie talium pro-
positionum debent exponi per disiunctiuas de p-
tibus contradictoriis

Sciendum est tertio qd supellati-
uus aliqui ponitur sine genitiuo plurali. et tunc
ppd est exponenda p duas p-ones quae una
est affirmatiua et alia negatiua ut ista fortes
est fortissimus sic exponitur fortes est fortis et
nihil est ita forte sicut fortes. de suppone aut
tertio p-ona de paratiuo et supellatiuo sa-
tis vici est in tractatu suppone qd de euerit
one talium p-ona ponitur hoc r- qd p sub-
iecto conuenientis v3 capi cogitur vel supel-
latiuo cum hoc coplero aliud quod est et hoc
ita affirmatiuus et nihil qd est in negatiuis ut
ista fortis est fortior omni alali sic conuertit
aliquid quod est fortior omni alali et fortes
et ita dicitur de supellatiuo. Et si quis dicit
de qualitate et virtute talis p-ona. dicitur
q supponda est sicut in aliis categoriis. Et
p exponere p-ona de signis collectiuis est aduer-
tendum qd signora quoda sunt vna que secun-
ditur vltur semper accipiuntur distributiuo et nuncy
collectiue sicut singularis vterq. nenter. et h-
accipiunt collectiue t- v3 cunctis vniuersis
ut p3 in istis notioris sic scribetur vniuersis
et singularis madamus. s3 si sicut signum ois in
p-3 n-ero potest capi indifferenter collectiue et
distributiuo ut maiorens visum est qd t- ca-
pitur collectiue tunc capitur male p-3. vno mo-
do ut t- valz sicut hoc p-3 t- tota collectio. et sic
ita p-3 ois apostoli dei sunt duodecim. sic ex-
ponitur tota collectio apostolorum dei est duodecim
Alio modo ut t- valz sicut hoc p-3 t- maria
multitudo vel maximus n-ctus. et sic ista p-3
ois apostoli dei sunt duodecim sic exponit. maria
multitudo apostolorum dei est duodecim. vel maximus
n-ctus apostolorum dei est n-ctus duodecim. Ter-
tio modo capitur ut t- valz sicut hoc aggregati-
uallu quin sit de n-ctis istos. et tunc exponitur

per sua copulatiua binaria sic. apostoli dei sunt
duodecim nulli sunt apostoli dei qui sunt de n-ctis
istos et negatiua opposita tali p-3 debet ex-
poni per sua disiunctiuas de p-ibus contradic-
toribus. Et de hoc ponuntur aliquae regule. qd
ma arguendo a propone de signo collectiuo ad
p-3 iam sufficienter exponit est bona et
sequenti et econtra. Secunda regula argu-
endo a p-3 de signo collectiuo ad eius pa-
ra centi ceteris parib3 est bona qia s3 no ees-
tra et bene sequitur ois apostoli dei sunt duo-
decim. ergo apostoli dei sunt duodecim. Et quo se-
quitur q ista est falsa ois duo apostoli dei s-
duodecim qd ad ea sequitur q duo apostoli dei
sunt duodecim. Sed de veritate huius propo-
sitionis terminorum satis visum est in suppo-
sitionibus. Finaliter videndum est de expo-
sitione propositionum de ita et de scur. pro cu-
ius declaratione est aduertendum q ista dicitur
ita aliquando est aduerbiu affirmatiuum
ut cum dicitur ita faciam. aliquando est aduer-
cedens ut cum dicitur ita est sicut dicit plato
aliquando est relatiuum ut cum dicitur sicut
fortes currit ita facit plato. Alio modo capi-
tur ut mediante ista comparantur aliquae res
in aliqua proprietate simili ut fortes est ita doc-
tus sicut plato. Etiam sicut potest capi multis
modis primo explicatiue. scilicet de importat
apparentia et de eo sic nouet ad proposita ali-
omodo ut est aduerbiu mediante quo copu-
lantur aliqua plura in aliqua proprietate ut
de propositis de noua sicut non debet exponi
per omnino similiter vel equiualeter quia possi-
to casu q fortes sit dices de tentum lectus in
pecunia. et plato in morantio. tamen ista est
vera fortes est ita dices sicut plato. et tamen
hoc est falsa fortes est dices omnino. Similiter
plato. sed ita et sicut tamen omnimodum si-
militudinem tunc talis propositio sic exponi-
tur fortes est dices et plato est dices plato no
est magis nec minus dices q fortes. sed si no
dicant omnimodum similitudinem nec negat
excessum rei significare per sequens extremu
supra rem significatam per procedens extre-
mam in ista proprietate in qua sic comparat-
tunc ista propositio fortes est ita fortis sicut
plato sic exponitur fortes est fortis et plato est
simil fortis et plato non est fortior forte unde
in propositionibus de p-eritis et de futuro in
secunda propositionem debet addi ista particu-
la in eodem tempore p-erit et ista forte erit
ita sapiens sicut plato exponitur sic fortes erit
sapiens et plato in eodem tempore p-erit
se erit sapiens et fortes no erit nec magis nec
minus sapiens q plato. et hoc si dicat totalium
similitudinem et de hoc ponuntur aliquae re-
gule ab inferiori ad superius p-ponenda
ly ita vel sicut no valet consequentia: ut no sed-

de expositione p-
positionum de ita
et sicut

Quomodo mltiplices sunt termini.

De hoc sophismate deus est bonus sicut dyabolus

tur fortis est ita fortis sicut plato: ergo est ita fortis sicut aliquis homo: quod aliquis homo videtur ut visum est in suppositionibus. sed a superiori ad inferioris posita constantia inferioris bene valet consequentia. ut bene sequitur fortis est ita fortis sicut al. ergo est ita fortis sicut homo quod arguitur a superiori ad inferioris cum distributione superioris. Secunda regula a proprie affirmativa de tra vel sicut ceteris peribus ad propositionem negativam de comparatione gradu extremis conuersis formaliter valet. Nam: ut bene sequitur fortis est ita fortis sicut plato: ergo plato non est fortior sorte. Tertia a proprie affirmativa de comparatione ad affirmativam de tra vel sicut respectu eorumdem extremorum non conuersis ceteris partibus valet. Nam: ut bene sequitur homo est fortior hofe. ergo fortis est ita fortis sicut homo.

¶ Circa hoc queritur de hoc sophismate deus est ita bonus sicut dyabolus quod sit verum probatur quod contradictoria eius est falsa scilicet: deus est ita bonus sicut dyabolus saltem pro parte facte non videtur esse neganda. Improbatur quia una exponens est falsa scilicet ista dyabolus est bonus ergo sophisma est falsum. Et videtur quod si sic capitur proprie tunc est falsa et sua contradictoria est vera sed non est asserenda contra vulgares qui ignorant naturam terminorum. si vero sic ut capitur improprie sicut vulgatur capitur scda est vera et non est exponenda nisi sit per duas propositiones sicut pro de comparatione absolute capto. ut deus est ita bonus sicut dyabolus capiendo sic sicut vulgatur debet sic exponi deus est bonus et nullus dyabolus est bonus et si illo sensu notum est quod illa est vera.

¶ Arguitur sic primo iste propositio nes deus est melior dyabolo prodigalitas est melior: liberalitate sunt de comparatione et tamen non exponuntur secundum predictas regulas igitur. **¶** Secundo sic a superiori a inferioris cum distributione est bona. ergo procedit de comparatione vel suppletionis est bona. Nam: et sic bene se habet ad al. quod est debilius omnibus animalibus potest esse vniuersalis: sed ista fortissimum animalium currit non potest fieri vniuersalis non enim potest dici omne fortissimum animalium. ergo non est indefinita: et per consequens male dicitur est quod quantitas talium propositionum assumenda est secundum proprietates propositionum categoriarum.

¶ Ad primum et secundum patet solutio tam hic quod in suppositionibus. **¶** Ad tertium dicitur quod illa potest fieri vniuersalis licet fortissimum non habeat nisi unum suppositum et non supponat pro pluribus: tamen ex impositione terminum sibi non repugnat supponere pro pluribus. et sibi ad se signum vniuersale.

¶ Et hoc de paruis logicis dicitur sufficienter.

Exponuntur aliqua notanda pro declaratione terminorum. Primo notandum est quod duplex est terminus scilicet significatiuus et non significatiuus terminus. significatiuus est qui ex impositione quod actu habet vel naturam significatione significat aliquid vel aliqua vel aliquo modo supplet aliud a se vel a sibi simili vel suo molatore et per oppositum dicitur de termino non significatiuo.

¶ Sciendum est secundum quod terminus significatiuus est duplex scilicet complexus et implexus. et quilibet istorum est triplex. scilicet mentalis vocalis et scriptus. unde terminus vocalis implexus est qui subordinatur verbo mentali in complexo seu conceptui in complexo. Et similiter dicitur de scripto. sed terminus mentalis in complexo est conceptus simplex seu notitia simplex. ut notitia lapidis vocalis conceptus incomplexus. ita quod conceptus lapidis vel bonis non est nisi notitia simplex bonis vel lapidis. Similiter terminus complexus est triplex scilicet mentalis vocalis et scriptus. unde terminus mentalis complexus est notitia complexa seu notitia que habetur de aliquo complexo seu de aliquo habente per modum complexi terminus. Nam: vocalis vel scriptus est qui subordinatur conceptui complexo mentali. id est qui significat sub significatiuus mediante conceptu complexo.

¶ Sciendum est tertio quod adhuc duplex est terminus scilicet adiectiualis seu adiectiuus quod idem est et substantialis seu substantiuus. unde terminus adiectiualis est qui significat suum significatum principale per modum adiecti uentis et de significatione minus principali significat illud pro quo supponit. Et aduerte quod terminus adiectiualis potest reneri dupliciter. scilicet substantiuus et adiectiuus. substantiuus quando accipitur pro suo significato minus principali seu pro illo pro quo supponit sive pro illo cui denotatur suum significatum principale adiectiuus: et tunc dico quod adiectiuum substantiuus capitur supponit. Alio modo accipitur pure adiectiuus quando accipitur pro suo significato principali et tunc de communibus vniuersis rebus logice sic in propositione sed solum extra propositionem tunc dico quod adiectiuum adiectiuus rebus tunc supponit licet bene significet. Et quo sequitur quod omne adiectiuum adiectiuus rebus est purum sine categoriis ratione officii licet non ratione significationis. et de hoc magis videbitur in summis. **¶** Notandum est vterius quod adhuc duplex est terminus scilicet connotatiuus et absolutus seu non connotatiuus. unde terminus absolutus est qui nihil connotat ut sunt omnes termini in predicamento subiecti sicut petrus iohannes homo al. sed termini connotatiui sunt qui connotant aliquid per modum diuersitatis essentialis vel accidentalis sicut albus niger. Et aduerte quod ceteri dicitur etiam verum est quod terminus connotatiuus

De diuisione suppositionis

videtur habere duplex significatum scilicet formale et materiale seu principale et minus principale. Materiale est res pro qua talis terminus natus est supponere ut significatus materiale istius termini albus est res alba seu res istius albedinis puta petrus vel lapis: sed significatum formale seu principale est illud ad quod talis terminus impositus est ad significandum vel quod principaliter significat ut significatum principale huius termini albus est ipsa albedo et non res alba de termino dicto.

¶ Sequitur aliqua de suppositione. **¶** Suppositio est acceptio termini in propositione pro aliquo vel aliquibus pro quo vel quibus talis terminus natus est verificari et mediante copula talis propositionis vel si ubi equivalentis in acceptione terminorum. Et sequuntur aliqua. Primo quod solus terminus dicitur supponere suppositione principali. Secundo sequitur contra petrum hyspanum quod terminus extra propositionem positus non supponit licet bene significet immo prouerbialiter dicitur nulla propositio logica conuenit termino extra propositionem puta nec supponere nec amplexare et sic de alijs. Sequitur tertio quod sine categoriis non possunt supponere cuius nihil significent. oportet enim terminum supponentem aliquid significare pro quo supponat. Et quo sequitur quod pronomen pure pronominale sumpta non supponunt cum sic capta sint pura sine categoriis. Sequitur etiam quod adiectiuus adiectiuus capta non supponunt. Et quo sequitur quod multi sunt termini significantes aliquid quod pro nullo supponit et similiter dicitur de participijs. Sequitur etiam quod termini scripti libere bene supponunt cum sint nati verificari de aliquo vel aliquibus. Sequitur etiam quod postquam conceptus seu terminus materiales sunt nati accipi pro aliquo vel aliquibus quod tales supponunt immo de conceptibus non vniuersalis dicendum est eodem modo sicut de vocalibus. Sequitur etiam quod multi termini possunt distribui in propositione qui non possunt supponere ut in ista propositione omnis chimera est chimera ille terminus chimera distribuitur cuius subiectum propositionis vniuersalis tamen non potest supponere cuius significatum eius nihil sit. Immo impossibile est ipsum esse. ideo non potest supponere pro aliquo affirmatiue: vere predicari. tamen propter hoc non sequitur quin sit terminus communis. cum sibi non pueniat ex natura sue impositionis. sed propter impossibilitatem rei. unde stat terminus communis tribus modis non posse supponere nec vere affirmari de pluribus propter impossibilitatem rei significate sicut iste terminus chimera propter defectum rei significate. ut sunt isti termini mulus sol luna propter modum significandi adiectiuales sicut sunt termini adiectiuales adiectiuus tenet.

Sequitur de diuisione suppositionis

Ciendum est primo quod suppositio in parte sui diuisione diuiditur in suppositionem simplicem seu non mixtam et in suppositionem mixtam. Nam suppositio simplex seu non mixta est acceptio termini simplicis seu termini mixti cuius una pars non supponit alio genere suppositionis et alia ut hoc albus dicitur. sed suppositio mixta est acceptio termini complexi cuius una pars supponit alio genere suppositionis et alia ut dicitur iste terminus hoc est dictio dissillaba. ibi ly terminus suppositio personaliter et ly hoc materialiter: ideo illud totum extremum dicitur supponere suppositionem mixtam. Similiter dicendo fortis vel dicitur dicitur ibi totum extremum dicitur supponere suppositionem mixtam. et de hoc magis videbitur in summis. **¶** Aduerte vterius quod triplex est genus suppositionis communis non mixte. scilicet suppositio materialis simplex et personalis unde suppositio materialis est acceptio termini pro se vel simili sibi in voce vel scripto ut dicitur fortis est dictio dissillaba petrus est notatini casus. vel sic potest diffiniri. suppositio materialis est acceptio termini pro suo significato non vniuersali vel suo significato non vniuersali sed conceptu sibi non vniuersali accipitur. Et aduerte quod pro tali suppositione ponitur talis regula quicquid terminus accipitur respectu alicuius predicati quod non dicitur conuenire significato vniuersali illius termini tunc talis terminus dicitur supponere materialiter. **¶** Aduerte vterius quod moderni logici prononunt vniuersales suppositiones materiales prononunt vniuersales significatiue scilicet ly dicitur terminum cui additur supponere materialiter.

¶ Sciendum est secundo quod suppositio materialis est duplex scilicet cōis et discreta. unde suppositio materialis discreta est acceptio termini materialiter sumpti cum pro nōle primitiue speciei. et hoc ly homo est dictio dissillaba ibi homo supponit materialiter discrete. sed suppositio materialis cōis est acceptio termini materialiter sumpti sine aliquo pronome primitiue speciei ut homo est cōis ghis. ibi ly homo supponit materialiter cōis. et est duplex suppositio materialis cōis scilicet determinata et confusa determinata est acceptio termini materialiter sumpti sub quo gratia forme potest fieri descensus diuisiue ut amo est verbum ibi ly amo supponit materialiter determinate. Et quo sequitur quod iste sunt simul vere amo est verbum. amo non est verbum sed suppositio cōis est duplex scilicet confusa et distributiva simul et confusa tantum unde confusa et distributiva simul est acceptio termini materialiter sumpti sub quo gratia forme potest fieri descensus copulatiuus ut omne ly homo est dictio dissillaba sed confusa tantum est acceptio termini materialiter sumpti sub quo gratia forme potest fieri descensus diuisiue: ut omne ly homo est vox dissillaba. ibi ly vox dissillaba supponit confuse tantum.

Sequitur de suppositione simplici

Sciendum est primo qd suppo simplex est adeqto terminu in propoe pro suo signi...

Sequitur de suppone psonalis.

Pro cuius declaratione sciendum est primo qd suppo personalis est acceptio terminu in p...

Sequitur aliquo regle ad huc cognoscendū supponem aliquorū terminorum.

Sciendum est primo qd omnis terminu cōter tenus cui immediate additur signus...

distributive sine tale signū sic affirmativū si- ue negativum. ut ois hō currit: nullus hō currit...

homo supponit confuse tñ. Quarta regla ois terminus cōter tenus recit a parte...

Et sic est finis istius parvi tractatus.

Quis tractat de descensu qui magnā utilitatē habet ad cog- nitionem supponem...

arguitur, dicitur qui sit per dicitur et alia- rum aliud rōnale aliud irrōnale. et de isto nō est hic ad ppositum...

rius in significando. qd iste terminus hō scilicet rō significat oia talia sine sint siue non sint...

pponunt in qua termino illorum singularia possunt... Descensus sumplex e quadruplex

tus. ut tantum sunt quinque predicabilia: ergo tantum quinque sunt ista predicabilia... Et similiter posset dici de ista. ego non promitto tibi equum...

stat per signum speciale consensuum. Et id est proterea de ista ego promitto tibi equum... Et sic ratio seu conceptus supponit indistinctum omnem equum...

entem. Nam quando dicitur equum promitto... Respondent qd equus regio francie non obligat... Respondent qd equus regio francie non obligat...

latite suam propter rationem ad ipsam non se appellatam est bona...

Sequuntur regule de descensu.

Prima sub termino supponere discrete non potest fieri aliquis descensus...

fieri descensus duntaxat habeat plura supposita... si non haberet plura supposita...

ita: ergo quilibet assensus istius hominis currit et quilibet assensus istius hominis currit...

se. quia veniendo ad homines qui non habent assensum tunc ista est falsa: ergo quilibet assensus istius hominis currit...

est dicere quod ipsum est currens vel potest sic exponi omnis homo est aliquid quod et asinus est currens. consimiliter dicatur de ista omnis homo vel asinus currens quod admodum dictum est in istis multis. **¶** Alia regula sub termino supponente confusa tantum sit descensus distinctus vel copulatus. eodem modo appellatio non impeditur visum est vel eodem modo talis terminus sic supponens confusa tantum non exprimat descensum alterius termini supponentis confusa tantum nam dicendo omnis homo est hoc animal vel hoc animal totum illud predicatum quod est unum totale distinctum supponit confusa tantum et tamen sub eo non potest fieri descensus quia tale predicatum exprimit descensum illius predicati animal in ista propositione omnis homo est animal. aliter oportet esse processum infinitum in descensibus. Qualiter fiat descensus distinctus vel copulatus sub termino supponente confusa tantum et qui appellatio impedit illum visum est superius. **¶** Alia regula et finalis descendendo sub relativo substantie idemprimitatis in propositione copulativa antecedens debet referri et sortis est animal et asinus est illud. ad descendendum sub illud oportet presumere suum antecedens secundum exigentiam suppositionis ut sortis est animal et asinus est illud animal quod est forte. unde ibi sub illud non potest fieri descensus nisi supponat discrete pro animali quod est sortis et proportionabiliter oportet dicere in aliis relatiis et aliis propositionibus de relatiis ponendo antecedens loco talis relatiui secundum exigentiam suppositionis.

Et sic est finis huius operis.

¶ Zabula huius libri ad prompte inueniendum ea que in eodem libro pertractantur.

¶ Tractatus primus.

¶ Quomodo alienius scientie proprie tantum sunt due cause scilicet finalis et efficiens. **¶** Aliquid potest dupliciter considerari in aliqua scientia. **¶** De hoc nomine dyalectica. fo. ii. **¶** Triplex est dispositio. fo. iii. **¶** Quid sit sonus fo. iii.

¶ In multis terminis positus in definitione potest copulam ponitur loco generis. **¶** Conditiones requisite ad bona definitiones et ad bonam divisionem. **¶** Que sunt principalia instrumenta requisita in formatione vocis.

De definitione vocis et eius dione. **¶** Quomodo secunda intentio dicitur vox. **¶** Duplex est complexio distincta et idem. fo. iii. **¶** Duplex est intentio prima et secunda. **¶** Quatuor nota sunt nota apud logicum. **¶** De difficultate ubi et quo sit accipi tripliciter. **¶** Duo requiruntur ante quod aliquid verbum dicatur rectum. fo. v.

¶ Dne rsi sunt ptes orationis fm logicum. **¶** Triplex est oratio pte intentionali capta scy mentalis vocalis et scripta.

De divisione orationis. **¶** Quid sit significare verum et quid sit significare falsum. fo. vi.

De divisione propositionis in categoricam et hypotheticam.

¶ Duplex est pps categorica scy deest scdo adia cente et deest tertio adiacente. **¶** Duplex est subiectum distributionis scilicet et enunciationis.

De definitione termini cōis. fo. vii. **¶** Qualiter differunt distinctum et copulatum. **¶** De intellecta definitionis pps particularis.

De definitione propositionis indefinite et de definitione propositionis singularis et de in tortu earum. folio eodem.

¶ Propositio dividitur in affirmatiuam et negatiuam et que sit questio earum. folio eodem.

¶ Duplex est questio propositionis fo. viii. **¶** Tres divisiones ad habendum perfectum cognitionem de oppositionibus propositionum. folio eodem.

Conditiones requisite ad contrarias contradi ctozas et subcontrarias. folio ix.

De conditionibus requisitis ad subalternas. **¶** Quid sit pps inaltermans et subalternata triplex est materia propositionis.

Regule ad cognoscendum propositiones que sunt in naturali et que in materia contringen ti. folio x.

De intellectu definitionis materie remote et de regalis eius folio eodem.

¶ Alique propositiones dicuntur contrarie dupliciter de lege contrariarum et qualiter est duplex lex contrariarum. folio xi.

De conuersione propositionum. folio eodem.

¶ Propositiones hypotheticæ non conuertuntur de definitione conuersionis simplicis. fo. xii.

¶ Duplex est conuersio propria et impropria. fo. xii. **¶** duo genera conuertuntur conuersione simplicis. **¶** Deceditio requisitis ad conuertendum propositionem. **¶** De intellectu definitionis conuersionis per accidens et per conuersionem.

De propositione hypothetica. **¶** Potest argui in conditionalibus quattuor modis. **¶** De ista conjunctione si.

De propositione copulativa et quod copulativa redit temporalis fo. xii.

¶ Nota quattuor regulas ad arguendum a tota copulativa.

De propōne disiunctiva et de regulis eius de definitione equipollentis. et aliter duplex est equipollentia.

¶ Propositiones dicuntur equipollere dupliciter quattuor sunt regule equipollentiarum. fo. xiii.

¶ Duplex est propositio modalis composita et diuisa.

De definitione propositionis modalis. **¶** Quomodo attenditur qualitas in modalibus. fo. xv.

¶ Qualiter attenditur quantitas in modalibus. **¶** De figura n modalium. fo. xvi.

De equipollentijs modalium. fo. xvi.

¶ Secundus tractatus.

¶ Aliquid esse commune intelligitur dupliciter duplex est vniuersale in causando et in predicando fo. xvii.

¶ Omne equiuocum prius est distinguendum et diffiniendum.

De definitione generis et eius declaratione qualiter quilibet terminus potest supponere. **¶** Quod modis dicitur idem. fo. xviii.

De differentia inter idem diuersum et differens.

¶ Quid sit predicari in quid. **¶** De divisione generis in genus generalissimum et specialissimum. fo. xix.

¶ Tres sunt definitiones speciei et qualiter videtur species. fo. xix.

De diuiduo et de septem proprietatibus indiuidui. **¶** Ad hoc porphiriana. **¶** quor modis dicitur differentia. **¶** Quomodo proprium dicitur quadrupliciter fo. xx.

quid sit predicari accidentaliter. **¶** Tres sunt definitiones accidentis secundum intentionem capsi.

¶ due sunt divisiones accidentis **¶** quid sit predicari vniuoce equiuoce et denominatiue.

¶ Tertius tractatus.

¶ Quid sit ante predicamentum. fo. xxi. **¶** quor sunt antepredicamenta et que sunt equiuoca.

De definitione vniuoce. fo. xxi. **¶** duplicis sunt denominatiua. fo. xxi.

quor modis potest intelligi res ponit in predicamento.

¶ octo sunt modi essendi in De regulis antepredicamentibus

Substantia diuiditur in primam et secundam de definitionibus earum. fo. xxii.

¶ Secunde substantie differre admutem. **¶** Sex sunt proprietates substantie. fo. xxiii.

¶ Aliquid esse si subiecto potest capi dupliciter et habetur in solutione primi argumenti. **¶** Tres diuiditur in continuam et discretam quid sit numerus.

De definitione orationis fo. xxv. **¶** quid sit linea superficies corpus et tempus differre suscipere magis et minus et minus.

¶ Abstractum et concretum habent diuersos modos predicandi. fo. xxvi.

¶ Duplex est relatio scilicet realis et rationis. **¶** Triplicis sunt relatiua.

De prima et secunda proprietate relatiuorum. **¶** De tertia et quarta proprietate relatiuorum. **¶** De definitione relatiuorum.

¶ In predicamento relationis ponitur relatio nes reales actuales intrinsecus aduenientes. **¶** Quid sit qualitas. fo. xxvii.

quattuor sunt modi qualitatis et quor sunt species eius. fo. xxviii.

que sunt illa que ponuntur in predicamento qualitatis

De definitione actionis et proprietatibus eius. **¶** De definitione quæ et proprietatibus eius. fo. xxix.

De definitione ubi et proprietatibus eius. fo. xxx.

De definitione sicut et proprietatibus eius. **¶** De definitione oppositionis **¶** Que sint contraria. **¶** Duplex sit tria mediata et immediata. fo. xxxi.

¶ Que sunt priuatiue opposita.

¶ Tractatus quartus.

¶ Duplex est dici de omni et duplex dici de nullo. fo. xxxii.

De definitione sillogismi **¶** In quolibet sillogismo sunt tres termini et tres propositiones.

¶ Qualiter differunt sequentia et non. fo. xxxiii.

¶ Duo sunt principia formalia sillogismi **¶** Regule generales ad omnes figuras **¶** Conditiones requisite ad hoc quod fiat bonus sillogismus. fo. xxxiiii.

¶ Quid sit directe concludere **¶** De primo modo primi figure scilicet de barbarâ et de clarant et darj.

¶ Duplex est sequentia formalis et materialis **¶** De reductione sillogismorum imperfectorum ad perfectos. fo. xxxv.

De quibus modis prime figure indret de con-

Tabula.

ducentibus.
De secunda figura et regula eius
Quid sit reductio modum ad alium
Quid sit reducere per impossibile fol. xxxv
De regulis tertie figure.
Sex sunt modis prime figure
Duplex est illogismus expositiois.
Conditiones requisite ad illogismum expo-
sitionum. folio xxxvi

Quintus tractatus

De diffinitione argumenti fol. xxxvii
De differentia inter argumentum et argumē-
tationem
Argumentatio tripliciter accipit.
Quattuor sunt species argumentationis. fol. xxxviii
Quot modis potest formari inductio
Qualiter enim ad reductio ad illogismum
De divisione loci. folio xxxix
Quid sit querere unde locus
In quolibet loco est duplex terminus inferens
et illatus.
De divisione loci intrinseci et de loco a diffini-
tione. folio xl
A quo terminus denominatur locus
quid sit descriptor de loco a descriptore. fol. xli
Triplex est interpretatio
De loco a toto universalis.
De loco a parte subiectus folio xlii
De loco a toto integrali
De loco a toto in parte
Triplex est determinatio
De loco a toto in loco
Nota bonam regulam in solutione primi ar-
gumentum.
Duplex est materia transiens et permanens.
Folio xliii
Quid sit materia
Quid sit forma et quomodo duplex est forma
scilicet substantialis et accidentalis. fol. xliiii
Quid sit finis et de loco a causa finali ad suum
effectum.
De loco a generatione et corruptione.
Quid sit usus et de loco ab usibus.
De loco a communiter accidentibus
Qualiter intelligitur illud argumentum deus.
Penituit ergo peccavit
Quid sit locus extrinsecus
De loco a relatiuis folio xlii
Duplicita sunt contraria et de loco a contra-
ria.
De peritine oppositis
De loco a contradictonis
De loco a disparatis folio xlii
De loco a maiori et a minori
De loco a simili
De differentia inter propositionem et proposi-
tionabilitatem.

de loco a transumptione et de loco ab auctori-
tate. folio xlii
de loco a coniugatis et de loco a casibus
duplex est divisio per se et per accidens. fol. xlii
de loco a divisione.

Sextus tractatus

In quolibet illogismo sophistico dicitur sit cau-
sa
duplex est demonstratio
An sophistica scientia sit scientia
Quid sit disputatio
Que sunt propria principia aliter scientie.
Folio xliii
An mala consequentia sit consequentia.
Folio xliii
Quomodo quinque sunt methode et quid sit me-
thode. folio xliii
Quadruplex est inopinabile folio eodem
Fallacia capitur dupliciter active et passive.
Folio xliii
Aliquid dicitur decipi dupliciter. fol. xliii
An omnis consequentia bona sit necessa-
ria folio eodem
Anare aliqua scientia dicitur necessaria. fol. xliii
Triplex est multiplex. folio xliii
An consequentia bona bene dividatur in
materiam et formalem. folio eodem
Quid sit equivoctio et de tribus modis eius
Folio xliii
An omnis consequentia sit bona cuius
ex opposito consequentis inferitur oppositum
antecedentis folio xliii
De fallacia amphibole et de modis eius. fol. xliii
An illa regula sit bona in qua dicitur quic-
quid sequitur ad consequens bone consequen-
tie sequitur ad eius antecedens. folio xliii
De fallacia compositionis et divisionis et de
modis eius. folio eodem
An illa regula sit vera quicquid repugnat
consequenti repugnat antecedenti. fol. eodem
Accidentia sillabe sunt tempus aspiratio nu-
merus litterarum et accentus. folio xliii
De fallacia accentus et de modis eius. folio
eodem.
An illud impossibile sequatur quodlibet sim-
pliciter. folio xliii
De fallacia figure dictionis et quid sit figura
dictionis. folio eodem
Tres sunt modi fallacie figure dictionis. fol-
lio xliii
An necesse sequatur quodlibet. folio eodem
De fallacia accidentis et de tribus modis eius.
Folio xliii
An valeat consequentia qua arguitur a
divinis ad contraria. folio eodem
De fallacia finis quid ad simpliciter. fol. xliii
An ex possibile possit sequi impossibile in
bona consequentia. folio eodem

Tabula.

De fallacia ignorantie elenchy
De tribus modis fallacie ignorantie elenchy.
Folio xliii
Antrum et vero sequatur falsum in bona con-
sequentia. folio xliii
De fallacia partitionis principii et de modis eius.
De fallacia consequentis et qualiter a tota co-
ditionali quattuor modis possumus argues-
re. folio xliii
Quid sit destruere aliquam propositionem.
De fallacia finis non causam et causam et de
modis eius. folio xliii
Propositio dicitur una dupliciter et etiam
plures. folio xliii
De fallacia secundum plures interrogationes et de
modis eius.

Tractatus supponum.

Triplex sunt termini scilicet mentales vocales
et scripti.
Duplex est terminus prime intentionis et se-
cunde intentionis.
De hoc sophismate omnemecum est animal et
dens. folio xliii
An sit suppositio et quis terminus oportet
supponere.
Antrum pronomina supponant.
Qualiter supponit et significatio dicitur. fol. xliii
De diffinitione suppositionis in mixtam et in
mixtam.
Duplex est significatum ultimatum scilicet et
non ultimatum.
Suppositio materialis est duplex discreta et
communis.
Duplex est defectus scilicet divisus et argu-
tius.
Ad descensum sufficientem tres conditiones
requiruntur.
De hoc sophismate secana est terminus discre-
tus. folio xliii
De diffinitione suppositionis personalis.
De pluribus modis potest terminus teneri discrete.
De hoc sophismate hinc apostoli dei sunt duo
decim. folio xliii
De suppositione determinata et de suppositio-
ne confusa.
De divisione suppositionis confuse.
De duplici negatione. scilicet negante et infi-
nitante. folio xliii
De hoc sophismate cuiuslibet hominis assen-
currit. folio xliii
De istis dictionibus differt dicitur et universum.
De hoc sophismate omne animal videns oem
alium est homo. folio xliii
De hoc sophismate parisus et rome venditur
piper. folio xliii
De relatiuis et quomodo duplex est relatiuum
scilicet grammaticale et logicale. fol. xliii
De hoc sophismate aliquid ensibile est falsum.
Quid sit ampliatio. folio xliii

Quod sunt differentie temporum. fol. eod
Quid sit restrictio.
De hoc sophismate aliud a nigro erit ni-
gram. fol. xliii
Duplex est appellatio focalis et ronis fol. xliii
De diversitate connotationis terminii inter do-
ctores. fol. xliii
Qualiter differunt iste propositiones albus
fuit fortis et fortis fuit albus. eod
Quomodo terminus dicitur appellare suam
rationem dupliciter. fol. eodem
De hoc sophismate fortis est magnus clerus
posito et sit pars sciens. fol. xliii
De diffinitione distributionis. fol. co
Difficultates de hoc signo omnis. fol. xliii
Antrum hoc signum omnis in singulari nume-
ro possit teneri collectivum.
De isto signo nemo. fol. eod
De differentia inter nihil et nullus. fol. xliii
De hoc nomine totus. fol. xliii
De isto signo quotienscumque. fol. co
De isto termino infinitum. fol. xliii
De propositionibus exponibilibus. fol. eod
Antrum propositionis exponibiles sint cathe-
gorice vel hypothetice. fol. xliii
Quid sit propositio exclusiva et de signis ex-
clusivis. fol. xliii
Qualiter propositio exclusiva aliquando ve-
terat subiectum aliquando predicatum. fol. xliii
Propositio exclusiva de est scdo adiacente sit
esse impossibilis sex modis. fol. eod
Regule propositionum exclusivarum
Figure propositionum exclusivarum. fol. co
Qualiter termini propositionum exclusivarum
supponant. fol. eod
De propositionibus exceptivis. fol. xliii
Regule propositionum exceptivarum. fol. xliii
Figure propositionum exceptivarum. fol. co
Qualiter supponant termini in propositione
exceptiva. fol. eod
De propositione reduplicativa. fol. xliii
De regulis propositionum reduplicativarum. fol. xliii
De propositionibus de incipit et desinit. fol. co
Duplex sunt res permanentes scilicet et suc-
cessive. fol. eod
Figura manus qua cognoscitur quadruplex
esse instans. fol. xliii
Septem regule ad cognoscendum expositionem
propositionum de incipit et desinit. fol. eod
De conversione propositionum de incipit et de-
sinit et de propositionibus de generatur mort-
tur et de corruptione. fol. xliii
De expositione propositionum de differt vicer-
sum. fol. xliii
De expositione propositionum de infinito
De expositione propositionum de supellati-
vo. fol. xliii
De propositionibus de ita et desinit. fol. co
De hoc sophismate deus est ita bonus sicut
diabolus.
Duplex est terminus scilicet significatio et

Tabula

non significatiuus. et adiectiuus et substantiuus. fo. eob
De uisione suppositionis in mixtam et non mixtam. fo. rciy.
De uisione suppositionis simplicis. co. fo. eodem
De uisione suppositionis personalis. fo. eodem
De uisione et de tribus additionibus requisitis ad hoc qd descensus sit sufficiens. fo. c.
Descensus simplex est quadruplex aliquis terminus dicitur supponere confuse et distributue dupliciter fo. ci.
Ad hoc qd bene descendatur seruande sunt alie que caute. co
Dulce sunt regule ad cognoscendum quomodo

debeat fieri descensus in aliquibus suppositio nibus uide in sequentibus folijs.

Et sic est finis huius tabule.

Completum fuit accuratissime q3 emendarum fm lecturam nouissimi nam magistri Petri tatarici presens summularuz opusculu expensis Jacobi maillet commorantis lugdu. Anno domini Millesimo. cccc. nonagesimo octauo die. vij. maij.

Diuisio.

mixta

pprie dicta materialis

non mixta simplex

Supponit terioru ad plm signifi canrium alia est

personalis

Improprie dicta

suppositionum

determinata
cōs
cōfusa tantum.

confusa
cōfusa et distributua

discreta

communis

discreta.

discreta.

determinata
cōmūnis
cōfusa
cōfusa

confusa et distrib

Antonomastica

Sinodochica

Metaphorica

Questiones admodu subtiles et viles cum medulla totius materie arrium quatuor librorum sententiarum et quolibet doctoris subtilis Scoti in suis locis quotate magistri Petri Tatarici parisiensis super libris logices Porphyrie Aristotelis cum textus clarissima expositione ac dubiorum seu difficultatum ordinatissima terminacione feliciter incipiunt.

Præca in primis totius logice mouet talis qd. dicitur logica sit scientia rationalis una et ab alijs distincta. Ergo primum qd non sit scientia quod omnia scientia acquiruntur per demonstrationem: sed logica non acquiritur per demonstracionem.

ergo ipsa non est scientia. maior patet ex distinctione scientie. minor probatur quod si logica acquireretur per demonstrationem ante logica esset alia logica per quam illa demonstratio esset nota. et sic esset possibilis in infinitum. Secundo sic. modus sciendi non est scientia. sed logica est modus sciendi. ergo logica non est scientia. maior patet quod instrumentum acquirendi scientiam non est ipsa scientia. et minor probatur per aristotelis scdo methaphisice dicitur qd absurdum est simul querere scientiam et modum sciendi. Tertio sic. probatio qd non sit rationalis quod quibus scientia est ueris ens reale. et hoc in alia de predicamento dicitur. si nulla erit scientia rationalis est reale et rationale opponant. Quarto sic. probatio qd non sit una scientia: quia illa scientia non est una in que colliguntur plures conclusiones demonstrabiles per diuersa media: si scilicet de logica. qd non est una. maior patet quod scientia est habitus conclusionis per multiplicacionem conclusionum. multiplicantur et scilicet. Quinto sic qd non sit ab alijs distincta: quia illa scientia non est ab alijs distincta qd est de alijs obiectis ubi est alijs scientijs. si logica est habitus igitur. minor patet quod logica est de illogismo vel non sciendi quo vult omnia alie scientie. ergo non est ab alijs distincta.

In oppositum arguitur per philosophum tradente scientiam logicalem unam et ab alijs distinctam. In qdne ista et in alijs erunt tres articuli. In primo declarabunt terminum qd dicitur. In scdo mouebunt dubia. In tertio ponent conclusionem responsalis ad questionem et soluentur rationes ante oppositum.

Sciendum est primo qd pro declaratione huius termini logica supponit qd logica est duplex. scilicet naturalis et artificialis. Logica naturalis non est alia ad qd naturalis inclinatio vel quædam abilitas naturæ naturalis inueniuntur in intellectu qd naturaliter inclinatur vel est potestas ad assentiendum magis uero qd falso. ex quo assensu procedunt de noticijs notæ ad noticiam ignoti. et de ista ponunt alique suppositioes qd prima ista logica naturalis est idem realiter cum ista vel intellectus: hoc capiendo istam per inclinationem ipsius huius vel intellectus: quod omnia inclinatio est ea

dem realiter cum illo cuius est inclinatio. Et de notæ ter capiendo per inclinationem: si caperetur per abilitatem ipsius ale vel intellectus: possit distinguere ab ale et intellectu cum abilitas et stabilitas sunt duriores qd scilicet sunt qd duriores. Secunda propositio logica naturalis non est scilicet qd ipsa non dicitur scilicet. si ipsa propositio sit nota logica. Tertia propositio omnia sunt naturaliter ad assentiendum magis uero vel minus sunt dispositio alijs propositio et facilius assentiendum qd alijs. Si logica artificialis est duplex. scilicet docens et uti docens est qd docet per se inueniuntur: argueret uerum a falso discernere. et ista scilicet per demonstrationem et per certas regulas arti logice. Si logica uti docens capitur duobus modis. uno modo per noticiam scilicet logica sic acclita per demonstrationem qd uerum in singulis scientijs diuidendo: diuidendo: arguendo et uerum a falso discernendo et sic est uera scientia non distincta a logica docente. Alio modo capitur per noticiam scilicet ex frequenti argumetatione exercitio arguendi scilicet tal noticia meretur uera siue falsa siue uaria vel certa siue est formidabile siue non: sic logica uti docens non est uera scientia. Aduerte uero qd logica artificialis seu docens sit capi dupl. modo uno per simplicem huius aliquid conclusionis logicæ acclita per demonstrationem vel demonstrationem. Et sic qd huius noticia aliquid conclusionis demonstrabilis in logica sit uici logica artificialis et sic sit describitur. Logica artificialis est scientia uici conclusionis logicæ per demonstrationem vel demonstrationem acclita. et ab ista non est cõter et uicinalis hoc logicæ: ad hoc qd alijs uici cõter logicæ o3 qd habent omnes noticias omni conclusionis logicæ uel scilicet maior patet. Et huius dicitur ad huius noticiam scilicet acclita uici sciens qd illa huius qd erit scilicet ens et non nisi scientia logica. igitur tal erit logicæ. Aduerte qd alijs qd tal habetur uici conclusionis per uici logicæ: si non est cõter uicinalis logicæ. Alio modo capitur logica artificialis per collectioem plurium noticiarum ad huius logicæ: hoc tripliciter. uno modo large per aggregato ex oib3 noticijs ad huius tam principiorum logicæ qd conclusionum ex eis: principijs deductari siue scilicet siue opinari. siue scientia est formidabile siue non: alio modo capitur logicæ per aggregato ex oib3 noticijs omni principiorum logicæ et conclusionum scilicet deductari ex illis principijs. Tertio modo capitur magis scilicet per aggregato ex noticijs ad huius conclusionum logicæ demonstratarum per principia logicæ. Et de ista propositio dicitur distinctio logicæ est qd logica est scientia docens distinctio: uide: argueret: uerum a falso discernere per rationes et talis distinctio est propositio: capere in quibus scientia. Aduerte finaliter qd capiendo logicæ artificialis tertio modo adhuc est duplex. scilicet uetus et noua. Et qd determinat de uicibus argumetationis et illogismi ista propositio qd remotior: propter hoc dicitur: et non propter antiquitatem: ista dicitur sub se libellum dicitur uici conclusionum per armonias libellum distinctioem beccil. libellum suppositionis ampliationis restrictioem appellacionis et distributionis. Alia est logica noua qd determinat de illis de uicibus dicitur et ista cõter: se libellum priorum posteriorum. et huius dicitur. dicitur tractatus per huius libellum et obligatoris

set esse successine practice & speculatiu sed ista sit
inconuenientia igit. Ex aduerse q ad hoc q de au q
pclusionone seu pnone sit hitus vel noticia practica
redrit q deducit ex pncipio practice: nam pncipio
practica no deducit ex pncipio spectabilib. Et si
qo dicat q ista pclusiono de est sume diligend? &
practica & th deducit ex pncipio vel pncipio spe-
culabili sit arguendo omne sumi boni est diligend?
de? est sume boni: q de? est sume diligend? ecce quod
mior no est practica cu no exprimet aliqda practi-
z hndet q pncipio vtr practica dupl. vno mo for-
maliter q dicitur focal iter de parti eligenda vel
fugienda sicut est istud omne sumi boni est diligen-
dus: is turbator boni cois est pncipio: sic bn ed-
cedit qz illa minor no est focaliter practica qz no
dicat. i. enib: iat focaliter de parti eligenda vel fu-
gienda: s; solis hualf pncipio: & sic talis mi-
nor de noticia practica hualf & est noticia alicui? co-
plexi hualf pncipio: noticia pncipioz & pclusiono-
nis practice cmoi est noticia scopleta & qdruata
ist? de: & sic sit vici q duplex est rectitudo. i. fora-
lis q no est nisi noticia pclusionis & pncipioz s; si
practica. alia est hualis q no est nisi noticia com-
plexa alicui? scopleta hualf pncipio: notu ia pnci-
piorz & pclusionis s; si practice. Et aduerse q
qz pclusiono vel pncipio est pncipio pncipio: noticia
vel hit? h; rectitudin e ab aliq voluntate: qz qz p-
positio necia tuc h; rectitudinem ab aliq obiecto
cmoi e ista: de? e sume diligend? q h; sua rectitudi-
nez ab obiecto. i. a deo. Et aduerse hualf q aliq
de practica a parti duob? modis vno mo em denoia-
tionem irrinfeca & sic voluntas vel aliq alia potetia
pducet parti de practice. alio mo em denoia-
tio extrinfeca & sic intellect? noticia & hit? vtr practi-
ci: intellect? de practice q intelligit actu vel hitu pra-
ctico: act? de practice q h; parti p directo ita q h; tu-
tus practice e circa parti eaq? circa directu & regu-
latu & no tanq? circa obiectu. & sic p; q hit? de pra-
ctice q iclunar ad actu intel ligendi partia.

Quantum ad secundu articulu dubitatur
pilo vtr practice & speculatiu sine vna eentia
noticie seu scie i coi. hndet ponedo aliq pncipio
pna practice no dicit focalf nisi duplici respectu
aptitudinali ad parti. i. pncipio: & pncipio: & pncipio:
nalsis vt iavisu e. ex q pncipio de q practice no
e focalf vna eentialis scie cu no sit nisi duplex ap-
tutudo seu respect? aptitudinalis q nup? e de eentia
alicui? absolutu: q de q ille respect? no pe esse
de eentia alicui? noticie cu noticia sit qd absolutu.
de pna s; qdruat. Tertio seq? q practice no dicit
aliq q se vna cu dicit duplici respectu apti-
tudinali ad parti. i. pncipio: & pncipio: & pncipio:
Et q seq? qto q practice seu ille duplex res-
pect? focalf & irrinfeca no pncipio noticie nisi ppt a
liq? absolutu puta qz talis noticia e talis eitas
na talis duplex respect? s; pncipio: & pncipio: & pncipio:
ne irrinfeca i noticia q qua talis duplex respect? ta

li noticie pncipio & talis pncipio ppter qua pncipio
talis duplex respect? alicui noticie no e pncipio
si vna eentialis scie vel noticie q sit etia circilloq?
p talis duplici respectu: qz qz vna sit nob ignote
tuc circilloq? mur. i. notiam: eas q pncipio: pncipio:
feda pncipio: speculatiu focalf no dicit nisi negati-
one illoz duoz respectu sic videt q illa noticie
de? e speculatiu q no e nata pcedere parti neq?
reglata ipi? pncipio: cmoi e noticia q cogico hntes
e e alai. Et q seq? q speculatiu no e de eentia
noticie vel hit?: cu negatio no sit de eentia abso-
luta. & pncipio no e vna eentialis noticie cu nulla
negatio sit vna eentialis alicui? postu. Et ista
seq? q practice & speculatiu no sit vna eentia:
les noticie vel scie i coi. Ita q hec dicitur q scie
i coi dicitur p practice & speculatiu no e dicitur
qz pncipio: vna: sed e qz dicitur qz pncipio:
pncipio: pncipio: sicut si dicitur qz pncipio:
vel linea p rectu & curu. Et q seq? q pncipio:
pncipio: & de aliq noticia p se sco mo: & pncipio:
tali notici: ex aliq pncipio: intrinfeca tali noticie.
Et seq? sco q practice & speculatiu no pnt vici
irrinfeca: & focalf nisi de noticia actuali vel hitua
li vel salt? de actu vel hitu irrinfecali cu sint pas-
siones hitui tali vel tali. Et q seq? q malis hit?
moralis etis i voluntate vel aliq alia potetia appe-
titiva de practice a tali duplici respectu: res-
pectu tal e noticia. Et null? tal riat parti neq? pce-
dit parti: h; iclunar ad parti elucida th no dicitur
de parti eligenda vel fugienda

Dubitat secundo vtr scia dicat practica
ab obiecto vel a fine & arguit aliq q a fine dicitur
practica pncipio auctoritate pncipio. de ala: dicit q i-
tellect? extrinfeca ad op? sit practice: & dicitur a spe-
culatiu i fine: qz etia scia practica differt a scia spe-
culatiu i fine: et dicit aristoteles q metha. q finis
theorie. i. scie speculatiue e hitus. practice vo op-
vici etia. hndet. i. metha. q scia practica e min? no-
bilis speculatiu: qz e gra vna. i. opatio: & finis:
pbat etia romib: qz hit? practice & speculatiu? pos-
sit e e circa idz subiectu: q no de practice ab obie-
cto. alio p; q hitus de istis duab? pncipio: puta de
us e diligend? & de? e sume bon? sic se hit? q vna e
practice & al? speculatiu? puta ille q hitur de ista
de? e sume bon? e speculatiu? cu no dicitur de aliq
parti eligenda vel fugienda. hndet medicina dicitur i
speculatiu & practica & th ita speculatiu q practi-
ca snt de eode obiecto. i. de corpe sanabli. In op-
positu arguit q ab eode habet habitus esse practi-
cum a quo habet suam eentitatem: sed illam non ha-
bet a fine: sed ab obiecto et intelligitur matoz
pater: quia practicum no dicit formaliter nisi ou-
os respect? aptitudinalis q idem scantur cum ista
noticia que dicitur practica. Item si habitus ef-
fet practicus a fine: vel esset a fine producto ad ex-
tra vel a fine intto seu cognito: no a fine pducto
ad extrinsecu tunc esset posterior ipso habitu: neq?
a fine intto sine cognito: quia tunc non haberet
rationem finis: sed ratione obiecti: tenendo istas
duas rationes cum ratiocinatione: alioque pncipio:
nes de mte ei? pna sciaz e practica p hitu

dubif. vno mo focalf & irrinfeca alio mo extrinfeca
& effectiue. focalf scia de est practica dupl. i. res-
pectu aptitudinali. i. pncipio: & pncipio: & pncipio:
sicut dicitur. s; extrinfeca & effectiue scia de practi-
ca ab illo a q causat talis scia: s; sic e q causat ab
obiecto: s; sic irrinfeca dicitur: q cu qz vtr
scia dicitur practica a fine vel ab obiecto no e aliud
qz qz a quo effectiue seu causat h; pncipio: et p se
scia pncipio: tuc de q h; illa pncipio: tates
effectiue ab illo a q causat illa scia. s; sic e q illa pnci-
pio: & p se causat ab obiecto: s; ab obiecto h; p se
illa pncipio: tates. Et q seq? q multi male ca-
pntes scio: & no irrinfeca cu male redargunt.
Seda pncipio: hntes no de practice ab actu suo pncipio:
qz act? pncipio: hntes de etia esse practice effectiue ab
aliq potetia puta ab obiecto. Tertio pncipio: scia
de esse p se practice: qz ordinat ad parti vt ad fi-
nem qz ad parti vt finis e no causat talis hit? & dicitur
ta pncipio: hntes practice qz qz de practice p se a fine ip-
sius pncipio: no tunc finis e s; vt obiectu. pna pncipio:
qz scia de p se practica ab obiecto s; qz obiectu
e finis pncipio: colidit sic i hit? vtr noticia q de dicitur
de ista pclusionone. de? e diligend? pncipio: practice ef-
fectiue ab ipso puta a deo & ipsemet? finis talis vi-
lectio: imo de? hualf pncipio: pncipio: practice p
q deducit talis pclusiono: qz etia dicitur talis no-
ticia pclusionis. scia pncipio: pncipio: qz no sit practica
a fine: vt finis e. i. vt amat? & desiderat? qz pncipio:
tura de? pncipio: hntes illa pncipio: practice & pncipio:
illa pclusionone ab oi illo a q causat qz tuc ois scia
est practice: cu ois noticia causat ab intellectu: qz
oportet q talis pncipio: tates pncipio: s; ab aliq
alio spai causate de? no e nisi obiectu: s; qz itera
dicitur h; aristoteli qz pncipio: pncipio: s; sumit a fine
q finis hualf pncipio: noticia eoz. hndet q verus
est: vbi finis & obiectu colidit: vbi no colidit
no oportet: coeello etia q s; numeru a fine. no tunc
finis e sed in rde obiecti. Dico pncipio: pncipio:
videt q ad auctoritates & rone alteri? opone
Et ad pncipio: dicit q aristoteles loq? de fine vt co-
gnito. i. vt h; rone obiecti: ita intellect? rone pncipio:
pter aliq ratiocinat? ppter finem cognitu. Item
etia no est simile de habitu & intel lectu. na id e in
tellect? ntero & est speculatiu? & practice: s; ipso
sibile est eodem habitu e e speculatiu? et practice
Et ad sciam dico q scia practica no est gra vna
vt p se finis h; th aliqda hitudine ad vna. Et ad
tertia de q speculatiu? et practice hnt duos fin-
nes loquedo de p se finib? ista genus cognitionis
s; no distinguit ab illis finib? s; a suis obiecti. Et
aduerse q finis scie speculatiue e pncipio: cognitio
illi? scie no dirigedo ad opus: vel e cognitio. s; ita
cognitibus ex quib? talis hitus ghabat: & hoc lo-
quedo de fine pncipio: hitu ex nasa pncipio: et
no de fine pncipio: rone: qz habitus talis hitu
na multos tales pncipio: pncipio: alioque pncipio:
pecunie lucrada: aliqda pncipio: honore habenda: s; ne

qz pecunie. neq? honore snt finis logice pncipio: s; sibi
ex natura rei: s; solis q voluntate hntis: s; finis scie
practice e pncipio: cognitio: s; sibi illi? h; se dirigedo i
part. vel e cognitio s; cognitio: s; qz qz gra:
bak hitus. h; etia part? pncipio: pncipio: pncipio: se & imedi-
ate sine elicitio: s; pncipio: directo. Et ad qz de q
mies froit e q de eode obiecto no sit h; scia specu-
lariu & practica & qz de? e ois obiecto: de co no
sit h; nisi scia practice: qz qz ista de? e sume bo-
mior? e ois: pncipio: qz hntes no sit practice. hndet
q ois iste hualf hit? practice & hualf hit? de
q de? e sume diligend? & tale iudiciu venit: qz obie-
cto. i. de? e talis hitus & h; h; de eode obiecto non
possit e scia speculatiu? & practice: th de eode obie-
cto sit pncipio: i scia speculatiu? & practica. vt de
deo pncipio: i metha. q e scia speculatiu? & i theo-
logia q e scia practica. Et ad qz de qz ta medici-
na vna q e de sanitate & curis i vtr: & medicina pri-
cularis q e de salute i particulari applicado ad op?
puta qz tali hora vt tali vada e medicina: scia pra-
ctice s; vna de speculatiu? qz no e imediate nara
e pncipio: pncipio: eligenda: s; pncipio: de practi-
ca: qz imediate e nata e pncipio: pncipio: eligenda.
Dubitat tertio vtr idem hitus sciencius
possit dici practice & speculatiu? Ad qz hndet q
no: qz aliq aliq duo sit p se aliq? s; pncipio:
& illa no pnt e ead? s; sic e q speculatiu? practi-
ci hit? p se noticia s; pncipio: no pnt e ead? ead?
noticia & pncipio: hntes no sit e practice & specu-
lariu? Et in oppositu e q noticia quaz ego hnt
de ista pncipio: mouet celli: speculatiu? cu pra-
xis no sit i parte meaz: th noticia qua h; agelus
de ista e practice: igit. pncipio: hntes ponit aliq vi-
stinctio. pna ad hoc q noticia sit practica non
redrit q ista noticia & ista pncipio: sint eiusd? s; hnt
s; pnt e ead? s; hntes duplex e noticia practi-
ca: qz e eiusd? s; hntes directiu i hit? sic se h; q no-
ticia & pncipio: snt i eod? s; hntes noticia q de? cog-
scit se e a se s; hntes amadit: & noticia q ego cog-
sco q de? a me e sume diligend? & talis vocat scia
practica & sibi & directiu i hit? alia e noticia pra-
ctice q e hit? vt sibi. & alteri? vt directiu. i. pncipio: pra-
xis e i alio subo: noticia q ego cogico q ab age-
lo moueda e celli. Et si qz dicitur talis noticia q
ego cogico q agel? mouet celli no sit regulare p a-
rim cu talis pncipio: i. mouere celli no sit in parte
mea. Et hndet q ad noticia practice no redrit q
regulat parti: s; sufficit q hit? e de se sibi no repu-
gnet regulare illa parti vel aliq aliq e rone. mo-
noticia q qua ego cogico q ab agelo moueda e ce-
li sibi no repugnet regulare illa parti vel sibi s; hnt
& ista debet intelligi tenedo q ad noticia practice
no redrit q noticia & pncipio: sint eiusd? s; suppositi
qz si oppositu tenet e oportet dicere oppositu. Se-
cunda distinctio aliq noticia hit? vici practice dupl?
vno qz hit? e de se e directia pncipio: sive potetia
practice: vt voluntas sive regulabilis sive no: sic
noticia q de? cogico se e e hit? amadit e practi-
ca. alio mo qz potetia practice i hit? e dirigibi-
lis & regulabilis respectu sue pncipio: & scialis vo-
ticia no est practice: vt voluntas vel no sit regula-

Ziber primus.

Quae corpora et alia incorporea hoc est ipm corp'... Quae aliquid dicitur corporeum dupliciter...

Primo dicitur de loco ut dicitur dicitur theba... Quae dicitur de loco ut dicitur dicitur theba...

Handwritten marginal notes on the left side of the page.

Predicabilium

Prima definitio est illud quod continet equaliter... Quae dicitur de loco ut dicitur dicitur theba...

Quarto supponit quod a bono... Quae dicitur de loco ut dicitur dicitur theba...

per additamentum. Ad hoc qd potest esse assignari aliquid... Et adverte qd... Et adverte qd... Et adverte qd...

Sciendum est circa tertium scilicet de his... Sciendum est circa tertium scilicet de his... Sciendum est circa tertium scilicet de his...

liter talis aptitudo fit saluari in unica specie... Quatuor ad secundum dicitur... Quatuor ad secundum dicitur... Quatuor ad secundum dicitur...

hoc genus generis ita predicabile... hoc genus generis ita predicabile... hoc genus generis ita predicabile... hoc genus generis ita predicabile...

ceptus respectu predicati vel subiecti... ceptus respectu predicati vel subiecti... ceptus respectu predicati vel subiecti... ceptus respectu predicati vel subiecti...

viciis de istis vniuersis. Et illud qd dicitur qd est etiam...
extremis e contradietio. Et suba r. actio sub hmoi...
igitur. Et illud qd dicitur qd est etiam in nulla vniuerso...

Ad rdes. Ad prima dicit qd est etiam in decem...
fidelitas p modos scilicet et no p vices r tales...
no scilicet scilicet r dicitur etno. qd est no pdi...
cat in quid de passionibus dicitur neq de talibus...

ostendit qd distinctio r illa vocat ofia individualia...
quod dicitur qd a quolibet no est ipm ita qd si qd pe...
tat qd tota repugnat vniuersi in plures ptes sub...

materialis no p sua ofia individualia. Ans p al per...
arit. v. metha. ou. ent. vni nbero sunt qd materia...
e vna. Ad huc qd materia accipit dupl. vno p alte...

Hand est terris capitulum in quo porphiri de terminat de ip...

de suis subiectibus. ¶ Adverte tercio qd qd in se habet...

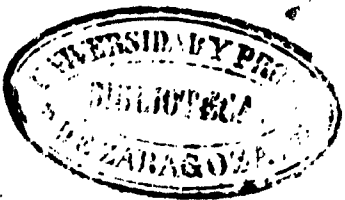
Sciendum est quarto qd circa tertium incidit...

quam alia dicitur et determinat ad constitutioes...

Dubatur secundum primum preter distincti...

duem realiter rationis sic ponenda aliqua vi...

aliqua realitate. Quarta pro distinctione se totis...

est propinquus prime substantie. s; scda substantia
 est sps est propinquior prime substantie q; illa q;
 est gen^o agitur. minores probat. q; illud est propin-
 quior prime substantie p quod rñdetur 'conuenienter'
 ad questionem facta p qd de prima substantia. s;
 ad questionem facta p quid de prima substantia que
 nient? rñdem? p spm q; per gen^o. vt si quis que-
 rat quid sit aliqd hō. puenient? rñdetur q; est hō
 q; q; est alal. Similiter si quis querat quid est que-
 dam arbor. conuenient? rñdet q; est arbor q; q; sit
 planta. s; sps est propinquior prime substantie q; ge-
 nus. ¶ Secunda ratio. sicut se habent prime substā-
 tie ad oia alia: sic se h; sps ad gen^o. s; prime sub-
 stantie sunt magi substantie eo q; omnib; alijs sub-
 stant. t oia alia de ipso pdicantur aut sunt in ipso
 t nō econtra. q; est species subster generi t nō econ-
 tra: sps ē magi sba q; gen^o. t q; sps subster generi
 t nō econtra: pbat q; genera de specie? pdicantur
 sps vero de generib; pdicantur. ¶ Secunda cōclu-
 sio in qua cōparant sps ad inuicem: est ista. De nu-
 mero spsū spālissimā sube vna nō est magi sub-
 stantia q; alia. t pbat q; vna sps nō puenient? rñ-
 det ad interrogacionem factam p quid de p̄ia sub-
 stantia q; alia. Tercia cōclusio. inter primas subas
 vna nō est magi substantia q; alia. q; aliquis hō nō
 ē magi sba q; aliqd. bos. In q̄ta pte declarat diffi-
 nitionē: s; dicitur subarum ponens hās cōclusiones
 Sola genera t sps de genere sube dicuntur secunde
 sube q; pbat duob; rōnib;. ¶ Prima illa dicitur
 scde substantia q; indicant aditatem t pdicantur in
 quid de prima suba. s; solū genera t sps pdicantur
 t substantie sunt hōt igit. amos p̄y: q; si quis
 assignet de aliquo hōle quid sit puenient? assignat
 q; est hō t alal. ¶ Scda ratio: sicut se habent p̄ie
 sube ad oia alia: ita genera t sps primarū sube-
 rarū ad oia alia: puta accētia: sed prime substantie
 dicuntur p̄ie t maxime substantie: q; substantie omni-
 bus alijs q; ḡia t sps de genere substantie q; sunt
 post primas substantias oib; alijs substant. maio-
 rem pbat: q; de scdis substantie alia pdicat: sicut
 est v̄im? aliqua hominem esse gramaticum: sic
 etiam dicitur hōlem t alal esse gramaticum.

**Queritur vtrum diuisio substantie q; est ge-
 n^o generalissimū ad substantias materiales t im-
 materiales sit cōuenienter assignata in primā t se-
 cundā. ¶ Et est primo p̄ia suppositū: q; substantie
 materiales t imateriales nō sunt in eodē genere:
 igit substantia nō est gen^o generalissimū ad ip̄as.
 alio p̄y q; corruptibile t incorruptibile plusq; ḡie
 dicitur vt habetur. alij. metha. s; substantie immateria-
 les sunt incorruptibiles: t materiales corruptibiles:
 igit. ¶ Secundo sic substantia incorporea dire-
 cre nō continet sub suba q; est ḡialissimum: sic
 v̄ia ei? igit suba nō est gen^o ḡialissimum ad sub-
 stantias immateriales. ¶ Tertio sic. si suba est ge-
 n^o ḡialissimū: vel esset substantia materialis vel im-
 materialis: corporea vel incorporea. s; nullum esset
 dicitur. s; igitur. minores probat: tunc nō esset
 gen^o ad materiales t immateriales: corporeas et
 incorporeas. ¶ Quarto sic. aut in illa diuisione di-
 uiditur substantia q; est gen^o ḡialissimū: aut aliqua**

alia. nō fm: vt satis patet. Nec primum: q; dicitur
 sum nō v; cōtineri sub aliquo membro diuisionis
 s; substantia q; est ḡialissimū p̄inet sub altero me-
 bro illi diuisionis. s; sub scda substantia. igit nō est
 bona. ¶ Quinto sic. aliqua est suba q; nec est prima
 nec scda: q; diuisio nō est bona. alio p̄y primo. quia
 de? est suba: t nō ē prima nec scda: q; nec p̄io
 nec secundo substat accidentib;. Secūda patet de
 materia t forma. Similiter differentie substantiales
 sunt substantie: t non sunt prime nec secundarigē
 ¶ In oppositum arguitur per philo sophum. In
 questione sicut in ceteris erunt tres articuli. Quā-
 tum ad primum.

**Sciendum est primo q; circa diuisionem
 predicamentorum in quatuordecim q; in nullā cōple-
 xionem dicuntur singuli aut significari subam. In-
 cidit vna difficultas. s; vtrū talis diuisio de? de re-
 bus aut de terminis. Et primo videtur q; nō debet de
 terminis: q; multi sunt termini q; dicitur sine cō-
 plexione q; non significant substantia nec q̄itates
 t sic de alijs vt chimera. ¶ P̄y si daret de terminis
 tunc solū termini reporterent in predicamento: et
 nō res q; videt esse falsum. cū terminū nō sint in
 tali vel tali predicamento: q; significant talem
 vel talē rem. q; videt q; res sint primo in pdicame-
 to: cū lo. si p̄ter ip̄as vt terminū sine in pdicamento
 nō p̄ter vni quodq; tale t illud magi. ¶ Rñdetur
 ad istā rñt. rñt q; iā sup̄ius fuit soluta vbi dicitur
 est q; talis diuisio dat de reb; t q; a? t signat? capi-
 tur p̄ actu exercitō. ita q; est sensus. eodē sup̄le en-
 tiam t dicitur id limitatōrē t finitōrē q; fm nullam
 p̄plexionem dicitur. t cōnceptū: s; igit aut s; ḡie
 substantia. s; suba. aut q̄itates. i. quātitates: sic de
 alijs. Et p hoc q; dicitur excludit chimera et alia
 signata q; nō sunt entia et sicut hegozematā et
 negatīdeo et p̄inationes q; nō sunt p̄te entia. Et
 isto sequitur q; ista diuisio dat primo de reb; t ex
 res fm esse cognitum earum primo sunt in predi-
 camento. et termini secundario et tēq; signa.**

**Sciendum est secundo q; duplex est gen^o:
 scy gen^o physicū et gen^o logicū. Tandē gen^o phy-
 sicū est qualitas sensibilis vel corporalis generi-
 ca habend sub se sp̄a. cuiusmodi ē color. ita q; oia
 illa que sunt in potentia passiva seu receptiva nō
 s; qualitatis dicitur esse eiusdē ḡis physici. Et
 illa q; nō sunt in potentia receptiva: alij? vel alij
 tus alteri? similes rōnis dicitur differre genere
 physico q; admodū sunt corruptibile et incorrupti-
 bile. q; incorruptibile nō est susceptibile talis illi
 ratio sensibilis vel corporalis. et de illo genere in-
 telligo q; corruptibile et incorruptibile differunt
 plusq; ḡie. s; physico. q; nō sunt susceptibilia ali-
 cui? qualitatis sensibilis ḡis. ¶ Sed gen^o logi-
 cum est q; est predicabile de plurib; differentibus
 sp̄s sine illud sit qualitas sensibilis sine nō cōn-
 modi est substantia et alal. et de tali dicit q; corru-
 ptibile et incorruptibile sunt bene eiusdē gene-
 ris: quia cōueniunt in substantia. Et quo sequitur
 q; genus physicū est genus logicū sed nō oportet
 esse omne genus logicū esse genus physicū. ¶ Et**

aduerte q; substantia q; est genus generalissimū nō
 ē p se nec corporea nec incorporea: nec materia:
 nec imateriales: licet sit vtrūq; p accidētia t p
 missine sicut alal non est p se nec rationalē nec
 irrationale h; bene alal sit rōnalē p accidētia. Et simi-
 liter dicitur de quolib; ḡie respectu suarū dicitur. ¶ Et
 si dicitur: vel substantia est p se corporea vel per se
 nō corporea: inter dicitur nō sit dare modū.
 ¶ Rñdet q; magis est p se corporea nec nō corporea. t
 q; licet inter dicitur absolute sumpta nō sit dare
 modū: tū inter dicitur sumpta est talib; de-
 terminacionib; scy p se quiditate t in instanti.

**Sciendum est tertio q; substantia potest esse
 terminus prime intentionis t scde intentionis. si pri-
 me intentionis t sic importat id q; est cōmune in
 coordinacione substantiarū: sic nō videtur in pri-
 mam t secundam. Et est terminus scde intentionis
 t sic importat scdam intentionē attributā omni illo
 q; dicitur est in pdicamento substantie. t sic p̄t dicitur
 dicitur in primā t scda: capto p̄ia t scda subas
 scde intentionis. t rñdetur diuisio ḡis in sp̄s: cū
 primū subat etia scda suba capta scde intentionis
 sint sp̄s respectu hui? q; est suba capta scde inten-
 tionis. Et quo sequit q; cū h; q; hō est scda suba
 est pdicatio denotatiua scy scde intentionis de ter-
 mino prime intentionis. nā scda substantia de signi-
 ficato formali importat scdam intentionē attribu-
 tam ḡis t sp̄bus pdicamēti substantie. sed de si
 gnato materiali importat gen^o t sp̄s pdicamenti
 substantie. etia q; dicit q; petrus est p̄ia substantia:
 est pdicatio denotatiua. sicut si diceret petrus id est
 dicitur. nā p̄ia substantia de p se significato importat se-
 cūda scde intentionē attributā iduicidū pdicamēti sub-
 stantie de significato aut materiali importat illa indu-
 tidna vt puta foris vel platee: p q; de rigore p̄-
 monis supponit. ¶ Aduerte tū q; si suba capet pri-
 me intentionis t sic talis diuisio esset diuisio quo-
 dāmodo subiecti t accidētia. Et aduerte q; aliqd p̄-
 dicit prima suba trip̄t. vno mō q; p̄io exiit: t sic
 deus ē: p̄ia suba. alio mō q; ab eo nō p̄terit. sub-
 stantiā p̄ia: t sic substantia q; est genus ḡialissimum
 ē: p̄ia substantia. q; est sup̄ius. est p̄io natura su-
 is inferiorib;. alio mō q; sibi p̄io puenit subiecti
 respectu accidētia. t sic capet h; p̄ia subarum modū
 sunt indiuidua pdicamēti substantie vt petrus t iohā-
 nes. Et aduerte q; aristoteles dicitur scdas subam
 in numero p̄t ad ostēdēdā diuersitatē subarū scda
 rñ. nā quedā sunt ḡia: q; dā sp̄s. s; dicitur p̄iaz
 in numero singulari. q; ois p̄ia suba est indiuidū**

De cuius diuisionis declaracione.
 Sciendum est quarto q; diuisionis prime substantie sic
 est intelligēda. p̄ia substantia est q; p̄te t princi-
 paliter t maxie substantarū: i. q; p̄te ē: substantie
 p̄te accidētia. vt foris platea. ita q; isti termini p
 p̄te principalē t maxie ponunt ad maiore exp̄-
 sionē. Et aduerte q; in scda diuisione in qua v̄t p̄-
 ma suba est q; nec est in subiecto nec p̄te subiecto: t
 cū sit intelligēda aliqd postrius. puta substantia supple-
 dita nā diuisionis dicit p negationē: s; p̄te supponit
 aliqd postrius. q; alio cōuenit alijs a diuisionis:

puta chimere. q; chimera nec est in subiecto nec
 de subiecto ē: t hoc visum est in pdicabilib;. Ad-
 uerte vtrū q; q; dicitur in dicitur q; illa q; dicitur de sub-
 iecto pdicant nōle t rōner: vt intel: igit p se. s; illa q;
 sunt in subiecto sicut accidētia nō pdicant nōlet rō-
 ne de tali subiecto. q; v; intelligi q; scly v; denotā-
 tione. accidētia p̄terit pdicant nōle t rōner: vt dicitur
 vt alij pdicant de foris: etia t suo diuinitio. q; de q;
 cūq; pdicant diuinitio t diuinitio. s; illa nō pdicā-
 tur p se sicut illa q; dicitur de subiecto: s; solū p ac-
 cidētia. nā si diuinitio de aliquo pdicant p accidētia: etia
 sua diuinitio pdicant p accidētia de illo. Aduerte vtrū
 rōis q; istud cōrelatiū positū in dicitur. f. destructio
 primo substantie impossibile est aliqd alioz remane-
 re. p̄t exponit t logicar t physicar. logicar sic ex-
 ponit: si istud v̄t est scdm adiacētia negat de oibus
 primis substantiis: vt vere negari de oib; alijs vt
 scilicet a p̄ia substantia q; vere p̄t enūciari de p̄-
 ma suba. Si physica t sic est sensus. si ois prime
 substantie corrūpant: t corrūpant oia p̄t t i ip̄is
 ¶ Et si dicitur: destructio vtrū istis foris platee
 sic de alijs p̄te remanere idē vtrū hō. hōis sunt se-
 cū scde substantie: igit. Rñdet q; vtrū est. t vtrū vtrū
 q; tales termini qualiter dicitur accipiunt nō sunt se-
 cū scde substantie: s; sunt hō termini scdarū substantia-
 rū q; significat scdas subas: p̄te p̄te suppone-
 re. Et si tales termini inueniunt appellari scde sub-
 stantie vel prime est vt dō nōle? p reb; q; res ponit
 tur intrinsece in p̄p̄tōib;. Et hec de p̄io articulo

**Quantū ad scdm articulo dicitur tur p̄is-
 mo vtrū p̄te quos ponit p̄ia i dicitur sint formales
 vel materiales: puta ista alal pdicant de hominē de
 aliquo hōle. color est in corpore: in aliq; corpore. Et vi-
 det q; nō sint p̄te formales. q; ista videt esse in illi
 forma: sp̄s pdicant de hōis: q; de aliquo hominē tū
 nō ē bonarigē. ¶ Rñdet vtrū est. q; ista sunt
 bone vt hō pbat aristoteles in dicitur. q; q; opposi-
 to p̄tis inferit oppositū accidētia. dicit scda q; tales
 p̄te h; sunt formales. p; q; dicitur sunt p̄te que
 sunt similes forme q; h; sunt bonarigē illē nō sunt
 formales. p̄ia p̄ia nā p̄ia formalis est p̄ia bona: q;
 sic est bona q; h; sibi similes in forma: et est bona:
 alio pbat q; ista est similes forme. alal pdicant de
 hōis: q; de aliquo lapide. q; in istis salman? oia q; se-
 ten? t ex p̄te forme p̄te. ¶ P̄io. numer? terminorū
 numerus sicut hegozematā. Similis q̄itates: si-
 milis qualitas. t sic de alijs. t hoc cōputādo q; ly
 aliquo hōle faciat vni terminū distinctū ab hōle
 q; sic nō essent plures termini in vna q; in alia. ¶ Et
 si dicitur in ista alal pdicant de hōis: q; de aliq; ho-
 mine. arguit ad sūū p se inferius. nō aut in ista: alal
 pdicant de hōis: q; de aliq; lapide. q; scda nō ē illis
 forme cū p̄ia. ¶ Rñdet q; dēdo alio t negā? o cō-
 sequētia. q; superioritas vel inferioritas nō se tenēt
 ex p̄te forme p̄te. q; tū scdēt q; iste dicit p̄te nō ef-
 sent eiusdē forme. oē alal cōrre: ois hō est alal: q;
 go ois hō cōrre. oē alal cōrre: ois lapis est alal: q;
 oia lapis cōrre. q; tū est falsum. q; alij sunt in
 barbararū tū variā: sicut. ¶ Et p̄te inferi vt
 carib; arguit ab istis q; dicitur q; dicitur:**

ne superioris. pcedo q arguit a superiori ad infe...

Dubitatur secundo vtrum aliquis homo sit prima subar videt q no q aliquis homo vere...

Dubitatur tertio vtrum deus sit in predicamento. Et videt q sic q deus est suba...

tionem ante oppositum q substantia vt ad ppo...

Coe est omni substantie in subiecto non esse principalis naq substantia neq de sub...

Et ista parte principali pbo determinat de...

ditur in sex particulas. In q sunt sex pprietates...

de rebus vt patebit in questione. In sexta p...

Quent vtru pprietates substantie sint a...

Quatu ad primu sciendum est primo q pri...

forme

metaphysice: et hoc est quod dicitur in primo libro philosophie...

Sciendum est primo quod quodlibet genus debet habere aliquam rationem...

Sciendum est secundo quod per declarationem proprie...

pitur pro denotatio quod dicitur in primo libro philosophie...

Sciendum est tertio quod quantitas continua est cuius partes copulantur...

mensuris quod proprie sunt unitates sicut dicitur in primo libro philosophie...

Sciendum est quarto quod quantitas continua est duplex...

cuus extremitates sunt duomutata esse. Et hoc de primo articulo. Quod ad se omni articulo.

distinguat realiter a substantia... quod alias non est magis unum quam accipere lapidem quod est alium cui sit una res...

manente ipsa non mutata localiter... sequitur quod deus possit destruere quantitatem per se longitudinem...

facere aliquid maius vel minus... est indivisibile ad aliquid alteri indivisibili non facit aliquid maius...

ratio est inter suscipere magis et minus... ratio est inter suscipere magis et minus non suscipere maius...

si quis dicat. relatio sicut paternitas non refertur ad aliud concedo: ergo non est relatio: sed est relatio. Unde relatio non refertur ad aliud quod aliud dicitur formaliter referri. pater enim refertur ad filium formaliter paternitate: sic de alijs. Et si quis dicat: relatio ut paternitas est ad aliud: igitur refertur. Dico qd relatione esse ad aliud: potest intelligi duplici. vno modo qd refertur ad aliud. et sic non est verum: alio modo qd sit illud quo aliquid formaliter refertur ad aliud. et sic concedo qd relatio est ad aliud.

Sciendum est secundo qd duplex est relatum. scilicet sibi esse sibi dicitur. unde relatum sibi dicitur: quod importat absolute utrum et relationem: sub eodem nomine annexam tali absoluto. ut scientia et habitus important absolute scilicet qualitate et relationem annexam illi absoluto. et de istis intelligitur qd re. actus inest contrarietas id est relatum sibi dicitur et sibi esse absolute quod importat contrarietas. Et dicitur notanter sibi esse absolute: quia ratione relationis non opponitur contrarie licet possint opponi relative. ut scientia sibi suum esse absolute contrariatur ignorantie. sed sibi relationem quam eodem nomine importat ad scibile dicitur habere contrarium. Ad idem: ut minus qd ad hoc qd relatum suscipiat magis et minus non requiritur qd fundamentum eius suscipiat magis et minus: sed sufficit qd suscipiat maius vel minus. Unde tripliciter contingit relationem suscipere magis et minus. vno modo per intentionem et remissionem alicuius qualitatis vel eius fundamenti. Alio modo propter ablationem alicuius rei ab alia re. vel minoracionem rei. Tertio modo propter additionem alicuius rei. Adverte tamen qd aliquando relatum suscipit magis: quando eius fundamentum suscipit minus. et e contra. Sed si queratur quare equale non suscipit magis et minus: quoniam modum inaequale: quare etiam duplicem et triplicem non suscipiunt magis et minus: cum omnia ista fundantur in quantitate qd suscipit maius et minus: de equali dicitur qd sibi fundatur in quantitate: ut est in termino indivisibili a quo qualiscumq; recessus fuerit causat inaequalitatem. quia equalia sunt quanta quorum vnum non excedit alterum nec exceditur ab altero id est equalitas fundatur in quantitate que non excedit quantitatem ad quam terminatur nec e contra. De duplo et triplo dicitur qd fundantur in quantitate determinata que sibi mutetur sibi maioritatem vel minoritatem. non manet duplicem vel triplicem: ideo talis relatio non suscipit magis et minus. Sed inaequalitas fundatur in quantitate indeterminate: ad cuius variationem sibi maioritatem vel minoritatem non oportet inaequalitatem variari: verum est tamen qd sicut ad aliquem non est primo motus licet bene per se ita relatio non suscipit primo magis et minus. itaq; per se et hoc mediante suo fundamento.

Sciendum est tertio qd intellectu prime proprietatis qd relatum dicitur ad convenientiam. non est aliud qd ipsa refertur ad scitum sibi mutuas dependetiam. sic vide. licet qd sicut relatum mediante obli-

quo sui correlatiui predicatur de seipso ita correlatiui mediante obliquo sui correlatiui predicatur de seipso sicut enim dicitur est. serui dicitur a seruis est domini seruus et est propria quarto modo relatiuis. Et si quis dicat: subiectum et sua propria passio. dicunt ad conuertentiam: igitur. dico qd bene dicunt ad conuertentiam: sed non dicunt ad conuertentiam. hoc visum est in sumis. Sed secunda proprietates in qua dicitur relatiuis sunt simul natura: sic debet intelligi. Relatiuis sunt simul natura: id est simul naturali existencia. ita qd vno existente aliud existit et e contra. ideo dicitur pater qd relatiuis posita se ponit et pater se perimitur. et intelligitur hoc proprietates relatiuis sunt mutuas. Pro cuius de relatione supponitur qd tres sunt modi relationum seu relatiuum: quedam fundantur super vnum et numerum. ut duplicem et quadruplum. et etiam proportionem similiter equale similiter idem. Quaedam fundantur super potentia actiua et passiva. ut paternitas fundatur super potentia actiua patris: et filiatio super potentia passiva filij. Quaedam fundantur super mensuram et mensurabilem. ut scientia et scibile: et in istis non est mutuitas. nec de istis proprie intelliguntur due predictae proprietates. Et aduerte qd talis proprietates sunt propria secundo modo. Et si quis contra istam arguat: quia prius natura et posterius natura sunt relatiuis. et tamen non sunt simul natura. igitur. Secundo sic. prius tempore et posterius tempore sunt relatiuis: et tamen non sunt simul natura. igitur ad actuales existentiam. qd prius tempore existit prius qd posterius tempore. Ad primum dicitur qd prius et posterius natura accepta per se significatio: sunt relatiuis et sunt simul natura. sed si capiantur per significatio materialibus seu per denotatio non sunt relatiuis nec simul natura. Ad secundum dicitur qd proprietates debet intelligi relatiuis ut permanetibus et non successibus: cuiusmodi sunt prius et posterius tempore. vel potest dici qd prius et posterius tempore non sunt relatiuis huiusmodi predicamenti cuius non sunt realitatis: quod extremum sibi esse reale non refertur ad aliud. Sed diceret aliquis quomodo debet intelligi hoc dictum philosophi in quo dicitur: destructo scibili destruitur scientia. cum scientia possit remanere: scibile destructo. Dicitur qd debet intelligi capiendum ly scibili distributiuem. ita qd sit sensus. omni scibili destructo: destruitur scientia.

Sciendum est quarto qd circa tertium incidit aliqua difficultates. Prima. utrum relatiuis debeat diffiniri per sui correlatiuis. ut pater per filium et filius per patrem. Respondet breuiter et responsus est in predicabilibus: capi. de specie: qd relatiuis non debet diffiniri per sui correlatiuis. quia vnum non est notum alio cum simul se ponat. ideo pater non est notus filio nec e contra. Dico secundo qd relatiuis debet diffiniri per fundamentum suum quod ponit in recto: et per fundamentum sui correlatiui quod ponitur in obliquo: ut pater diffinitur per suum fundamentum et per fundamentum sui correlatiui: scilicet filij. et pater est animal quod genuit aliud animal sibi simile in natura de scientie suo. et filius est animal genitum ab alio animali de scientie suo: et hoc supple diffi-

ntione data per additamentum. ut visum est in predicabilibus quomodo nullum accidens potest diffiniri diffinitione ceptera nisi per additamentum: licet bene habeat genus et differentiam. Sed contra ista arguitur: quia dicit philosophus qd si quis diffinitio nouerit vnum relatiuum diffinitio cognoscat et reliquum. quod non videretur esse verum: nisi vnum relatiuum diffinatur per reliquum. Dicit etiam philosophus qd necesse est in utroque utrisque rationibus vti. Item pater sic communiter diffinitur. Pater est res habens filium: et filius est res habens patrem. Item illud per quod adequate et conuertenter exprimitur natura alterius: debet poni in diffinitione illius. sed per correlatiuum conuertibiliter et adequate exprimitur natura relatiui. et sine ipso non potest explicari. quia natura relatiui est esse ad aliud. Ad primum dicitur qd illud correlatiuum aristote. de rigore est falsum. cum sit vna conditionalis cuius antecedens potest esse verum sine consequente. quia quis potest diffinire vnum relatiuum per suum fundamentum: et per fundamentum sui correlatiui. dato qd non cognoscatur suum correlatiuum. potest tamen sic gloriari qd si quis diffinitio cognouerit vnum relatiuum: facilius poterit cognoscere et reliquum. Ad vnum philosophi dicitur etiam qd de rigore sermonis est falsum: nisi exponatur ad sensum quo fuit expositum in predicabilibus. Dicitur etiam qd tales diffinitiones que communiter dantur: non sunt sufficientes. ut visum est in predicabilibus. Ad aliud dicitur qd relatiuum refertur ad suum correlatiuum: sed non terminatur ad suum correlatiuum: sed ad fundamentum sui correlatiui a quo habet dependentiam. ideo debet diffiniri per fundamentum et non per suum correlatiuum. Pro cuius declaratione supponitur qd quedam est relatio que fundatur in absoluto et terminatur ad absolute utrum: sicut similitudo que est inter duo alba. Alia est que fundatur in respectu: et terminatur ad respectum. sicut distinctio que est inter duas similitudines. Alia est que fundatur in absoluto et terminatur ad respectum sicut est distinctio albedinis a similitudine. Alia est que fundatur in respectu et terminatur ad absolute: sicut est distinctio qua distinguit similitudo ab albedine. Et aduerte qd qd est qd relatio est inter duo extrema: vbi intelligi in vno fundamentaliter vel subiecte: et in alio terminatiue. Et hoc de primo articulo.

Quatuor ad secundum articulum dubitatur primo utrum ois relatio sit reponibilis in hoc predicamento. Pro cuius solutione ponuntur aliquae distinctiones. Prima duplex est relatiuis scilicet sibi dicitur et sibi esse: de quibus talis visus est. Et si quis dicat relatiuis sibi dicitur non sunt relatiuis sibi esse. qd non sunt relatiuis. qd solus relatiuis sibi esse sunt relatiuis. Respondet breuiter qd relatiuis sibi dicitur non sunt in hoc predicamento: cum de se ipso principali non importent relationem: sed aliud absolute. Ex quo sequitur qd illa relatiuis relatiui in relatiuis sibi esse et relatiuis sibi dicitur et sibi esse: quod in sui educta. vbi sicut habet pater. non est habet: ita relatiuis sibi dicitur non est relatiuis. nam relatiuis proprie est qd sibi totum suum esse dependetiam ad aliud: tanq; ad

suum terminum. Et sic notant tanq; ad suum terminum. qd licet accensio habeat dependentiam ad suum subiectum: non tamen tanq; ad suum terminum. Secunda distinctio: duplex est relatio. scilicet ratiois et realis: quod potest existere seorsum quocumq; actu intellectus. ita qd suum esse non est suum intelligi. et ad istam sufficiunt tres conditiones. prima: qd extrema realia sic qd in ratione fundandi et terminandi non dependeat ab intellectu. secunda qd sint realiter distincta. et ista distinctio debet intelligi de relatiuis intrinsecis aduenientibus. tertia qd relatio oriatur inter extrema ex natura extremorum: et non per actum copariuum intellectus. Sed relatio rationis est qd sit per actum copariuum alicuius potestatis: sicut sunt seorsum inter se. et tales non sunt in hoc predicamento. Aduerte tamen qd relatio ratiois capit quocumq; per relationem cui deficiat vna ratio requisita ad relationem realem. sicut est distinctio entis ad non ens. sicut est identitas eiusdem a seipso. et sic de multis alijs. Tertia distinctio: relatio realis est duplex. quedam est aptitudinalis: que non est nisi aptitudo vel inclinatio ad aliquid que solum requirit terminum in aptitudine: et predicatur de suo fundamento per seandum modo: cum quo identificatur realiter. et resistentia et flexibilitas: et tales relationes reduciuntur in illo predicamento in qua est fundamentum vel subiectum eorum: ut iam sepe visum est. Alia est vero actualis que requirit fundamentum et terminum et terminum actualiter existere. ut paternitas: similitudo. et ois talis contingit per predicta de suo fundamento. Quarta distinctio: duplex est relatio realis actualis: quedam est intrinsecus adueniens qd necessario ponit positum fundamentum et terminum etiam in quocumq; distantia: sicut est similitudo inter duo alba: et paternitas et filiatio. alia est extrinsecus adueniens qd necessario non ponitur: positus terminus et fundamentum imo per fundamentum et terminum requiritur adhuc aliquid extrinsecum. scilicet debita applicatio. et tales non sunt in hoc predicamento: sed in sex ultimis predicamentis. Quinta distinctio: relatiuis quedam est distinctio a suo fundamento: sicut est paternitas. quedam vero non. ut creatio passiva rei et de ista datur talis regula. Ad relatio cuius fundamentum repugnat esse sine termino: est eadem realiter cum suo fundamento: et talis est in eodem predicamento. sicut est fundamentum et terminum cum quo identificatur. Sexta distinctio: relatiuis quedam sunt ex parte quare extrema sunt eiusdem rationis in ratione fundandi vel similitudo equalitas. quedam sunt ex parte et iste sunt duplices scilicet suppositionis et suppositionis. Suppositionis est cuius fundamentum habet superioritatem respectu fundandi sui correlatiui ut paternitas et debet intelligi de superioritate dicitur. et non dicitur. Sed relatio suppositionis est cuius fundamentum habet inferioritatem et dicitur vel potestatis: respectu fundamenti sui correlatiui: ut filiatio. Septima distinctio: relatiuis quedam est transcendentis qd si non dicitur minatur et fundatur super rebus predicamenti. alia est predicamenti: talis qd dicitur fundatur super rebus predicamenti. Ex oibus istis sequitur qd ad hoc qd aliquid relatio sit in hoc predicamento: quatuor conditiones requiruntur: prima: qd sit relatio realis: per hoc excludit relationes rationis. Secunda qd sit similitudo: et per hoc excludit relationes rationis transcendentis. Tertia qd sit actualis realis: et

capit qnas tñ ly passio large vt se extendit ad quali- tates sensibiles vel facilliter remobiles a subiectis

Sciendū est quarto qvz visum est in textu tres sūt p̄prietates qualitatis. Prima qualitati

pere magis et min⁹. Sed p̄terita p̄prietate ē ad- uertendū q̄ ly scdm̄ in secūda p̄prietate dicitur

Quantū ad scdm̄ articūlū dubitatur p̄rio quō aliqua forma dicitur suscipere magis et minus

lecto et situ. Et aduerte q̄ isti gradus seu partes p- quas aliquid dicitur suscipere magis et min⁹ sunt

Dubitatur scdo vtrū in intentione forme primis grad⁹ corumpatur in aduentu secūdi gra- dus.

identia solo numero dicit p̄t esse simul in eodem- subo et hoc in capitulo adalud. Ad tertiā dicit q̄

Dubitatur tertio quid sint sex vltima p̄di- camenta de quibus aristoteles parum locutus est

Primum: sed enunciatio non est huiusmodi. Igitur. **¶** Secundo sic de subiecto scientie debet presupponi quid est et quia est in illa scientia cui est subiectum: sed de enunciatione non presupponit quod est in hac scientia igitur non est subiectum in hac scientia. Item subiectum cuiuslibet scientie debet verificari de principali consideratione in illa scientia. sed enunciatio non est huiusmodi igitur non est verificatur de nomine et verbis: cum iste non sint vere. verba et enunciatio nomine est enunciatio. Item interpretatio est subiectum huius scientie. nam isti libri dicunt libri grammaticas. de interpretatioe. **¶** Pro solutione supponit quod interpretatio capit multipliciter. uno modo scilicet copule et large pro veritione dictionis ob alia dictione vel oratione convenientem secundo littera vel syllaba. et isto modo de quo lapsus interpretatur quasi ledus pedes: et ista sunt et multiplex scilicet litteralis syllabalis et dictionalis. et ista est in summo in quinto tractatu. Alio modo capit pro oratione hueribilibiter et synonyme. exprimitur quid qualiter et quomodo per terminum significatur: et de ista etiam visum est in summo. Et ista duobus modis non capit hic interpretatio cuius dicitur quod isti libri sunt de interpretatione. Alio modo capit interpretatio ut convertitur cum enunciatioe et isto modo capitur hic. Pro quo est aduertendum quod enunciatio capitur dupliciter uno modo prime intentione scilicet pro oratione composita et subiecto predicato et copula: et sic non est subiectus cui talis sit quod completum. Secundo modo capitur secunde intentione et importet secundam intentionem attributa propositio in tali vocali: vel scripte et sic est quid in copula et est subiectum huius scientie. Et si quis dicat enunciatio est hic subiectum cuius nomen est verbum sit presens scilicet nomen et verbum non sunt partes illius secunde intentionis scilicet sunt presens enunciationis capite prime intentionis igitur. Respondeo quod non oportet quod nomen et verbum sint partes enunciationis et est subiectum huius scientie nisi hoc esset in actu signato videlicet enunciatio propositio est nomen et verbum bene oportet quod nomen et verbum sint partes enunciationis capite prime intentionis. **¶** Ad rationes. Ad primam per solutionem. Ad secundam dicitur quod de subiecto scientie presupponit quod est et quod est in processu demonstratio catholice sed non in processu hypothetico vel indistincto. Ad aliam dicitur quod non oportet subiectum alicuius si verificari de obiecto considerari in illa scientia saltem in recto: scilicet sufficit quod alia habeat attributionem ad ipsum tanquam ad principaliter considerari in illa scientia. Ad quartam patet solutio. **¶** Dubitatur secundo utrum in sola propositione vel diuisione intellectionis sit veritas vel falsitas. Pro cuius solutione supponit quod prius per compositionem non intellexit aliud quam propositionem mentalem affirmatiuam et per diuisionem intellectionis propositio mentalis negatiua ita quod est sensus in sola propositione vel diuisione intellectus est veritas vel falsitas. in sola propositione mentali est veritas vel falsitas tanquam in suo fundamento quod supponit pro vera vel falsa. Et veritas propositio non est nisi conformitas propositio mentalis ad eius significatum scilicet quod est ita in re sicut per propositionem mentalem significat significatio totali tunc propositio mentalis est vera. Sed falsitas propositio est difformitas propositio mentalis ad eius

significatum ita quod non est ita in re sicut in propositio mentali est significatio significatio totali tunc propositio mentalis sic significat: as est falsa. Et si quis dicat propositio vocalis et scripta dicuntur vere et false sicut propositio mentalis ergo in istis est veritas vel falsitas sicut in mentali. Respondetur quod propositio vocalis non dicitur vera neque falsa: denotatione intrinseca sic quod veritas vel falsitas sunt in ipsa. scilicet solum denotatione extrinseca sic videlicet quod subordinatur propositioni mentali vere vel false. Et si quis dicat propositio vocalis nunquam subordinatur propositioni mentali: quia vel esset quando subiectum profertur vel predicatum vel copula: sed nullo illorum est dicendum quia quando subiectum profertur intellectus non format adhuc mentalem sed solum in vitio instanti sue pronuntiationis et tunc non est plus propositio vocalis. Respondetur sicut alias visum est scilicet quod nulla propositio vocalis de rigore sermonis est vera vel falsa. sed solum de consuetudine et institutione logicorum accipientium ipsam ac si omnes partes eius essent simul: sic etiam de rigore sermonis nulla propositio vocalis subordinatur propositioni mentali: sed solum de consuetudine et institutione logicorum accipientium omnes partes simul essent. Et quo sequitur quod si nulla propositio mentalis esset nulla vocalis esset vera neque falsa. quia si nulla mentalis esset nulla vocalis significaret. ergo non significaret neque vere neque false. Et quo sequitur quod si propositio vocalis significet verum vel falsum hoc solum immediate mentali cui subordinatur. **¶** Dubitatur tertio utrum veritas et falsitas sint res distincte a propositione mentali. Et videtur quod non quia tunc sequeretur quod per motum digiti mei possem imutare intellectum angelum et musca volando imutaret intellectus angelorum posito quod in mente angelum sit illa propositio antequam moueretur ambigitum digitum non moueretur. Quod factum simone ueam digitum imutabitur talis propositio de veritate in falsitatem et hoc non est nisi per motum digiti. **¶** Secundo sic sequeretur quod aliqua res alia a deo posset esse quam deus non posset creare: nam ista propositio potest esse falsa. deus creat aliquid de nouo. aut ergo falsitas eius creatur a deo aut non. Si non haberetur intentum quod aliquid a deo potest esse quod deus non potest creare. si sic tunc arguitur sic hec falsitas sit a deo et hec falsitas est aliquid: ergo aliquid aliud a deo sit de nouo quod deus non potest creare. Similiter diceretur de illa deus nihil creat que potest esse vera. quo facto queritur utrum veritas illa creatur a deo vel non: et quocumque modo dicatur semper habetur quod est aliqua entitas quam deus de nouo non potest creare. **¶** Sed non obstantibus istis rationibus alter dicitur quod veritas et falsitas sunt accidentia respectu alicuius in propositione mentali: tanquam in fundamento et in intellectu tanquam in subiecto: ab ipsa propositione mentali realiter distincta quia unum potest esse: alio non existente ut veritas potest desinere esse propositione mentali remanente. **¶** Et ad rationes. Ad primam dicitur quod non est inconueniens per motum digiti mutare intellectum angelorum quod aliquid respectuum ipsum hoc videtur quod

de mente aristotelis cum dicit ab eo quod res est vel non est dicitur oratio vera vel falsa. scilicet secundum mutationem rei mutabitur propositio de veritate in falsitatem vel contra. et hoc videtur esse in textu cum dicit in sola compositione vel diuisione intellectus est veritas vel falsitas. Nam si veritas esset ipsa propositio mentalis idem esset dicere in sola compositione est compositio. **¶** Ad secundam dicitur quod deo nihil creante vel procedente nulla esset propositio de nouo. nam impossibile est quod aliquis causet aliquam propositio sine mentali: em vocalem vel scriptam nisi deus concurrat. et per prius si deus nihil crearet vel produceret nulla esset propositio creatur per prius nulla propositio esset vera vel falsa et hoc de seundo articulo.

Quantum ad tertium sit conclusio responsalis ad questionem. scripture et voces signantur propter ad placitum non utimate capiendos significare large ut facit ista sensus et voces et scripture signant res mediatis propter. et hoc satis visus est in istis. Et hoc per quod sit dicendum ad omnes rationes. **¶** Sequitur tertius.

Nomen ergo est vox significatiua secundum placitum sine ratione cuius nulla pars est significatiua separata. In nomine enim quod est equiferus per se nihil significat quoadmodum et in oratione que est equus ferus.

Ista est pars executiva huius libri quod diuiditur in duos tractatus primales. In primo determinat de partibus integralibus enunciationis et de genere eius. Et diuidit in tria capitula. In primo determinat de nomine dicens. Nomen est vox significatiua ad placitum sine tempore cuius nulla pars est significatiua separata. Cuius diffinitionis presens declarat. Et primo ultimam partem nomine compositi quod magis videtur aliquid significare nihil significant ut in hoc nomine asserus. ferus nihil significat igitur a maiori neque partes nomine simplicis. Dicit tamen quod partes nominis simplicis nullomodo sunt significatiue sed partes nominis compositi apparent aliquid significare consequenter probat quod nomen significat. et ad placitum eo quod non significat naturaliter quod patet quod nomen non significat nisi quando sit nata id est quando voluntarie imponitur ad significandum. Secundo quia illiterati soni ut soni ferarum non sunt hosa eo quod sunt naturaliter. Deinde excludit aliquid a diffinitione nomine indrens aliquas particulas addendas. Et primo excludit nomine infiniti dicens quod non homo non est nomen. Secundo excludit nomina obliqua dicens quod catholici et artholici non sunt nomina sed casus nomina. Et dicit quod obliqui conueniunt cum rectis et differunt diuersimodum in significato nam significatum est idem in illis. Sed differunt quod si nomini obliquo addatur est fuit vel erit vel dicitur dicitur catholici est fuit vel erit non significat verum vel falsum. Et isto elicitur ista antequam quod verum et falsum presupponunt congruum. Et per istas duas partes excludit inuit alias duas partes addendas. scilicet finita et recta. **¶** Sequitur tertius.

Verbum autem est quod cum significat re

pus cuius pars nihil extra significat et est semper eorum que de altero dicitur nota. dico autem quod significat tempus: ut cursus quod est est nomen. currit vero verbum. conueniunt enim nunc esse semper eorum que de altero dicitur nota est. ut eorum que de subiecto vel in subiecto sunt.

Stud est secundum capitulum huius tractatus in quo determinat de verbo dicens quod verbum est quod cum significat tempus cuius pars extra nihil significat et est tempus que de altero dicitur nota. **¶** Item prima parte declarat quod cursus quod est nomen et currit quod est verbum dicit in hoc quod currit significat rebus presens. cursus vero nullum tempus significat quare non erit verbum sed nomen. **¶** Item prima parte declarat quod verbum est nota eorum que predicantur de subiecto. scilicet verbum est nota unius seu compositionis predicati cui subiecto. Deinde excludit a diffinitione verbi verbum infiniti et verbum obliquum dicens quod non currit non laborat licet significet tempus et sint nota eorum que de altero dicitur non tamen sunt verba: scilicet possumus dici verba infinita sicut currit curreat non sunt verba sed sunt casus verbi. et per hoc dicit verba obliqua. Et ista dupliciter excludit inuit istas duas particulas finita et recta et addendas predicte diffinitioni verbi. **¶** Consequenter remouet unum dicitur. et quod est dicitur est quod verbum est nota eorum que de altero dicitur posset aliquis credere quod verbum secundum se et extra propositum non esset nota. nec vox significatiua. sed remouet hoc dubium dicens quod verba secundum se dicuntur nota. scilicet similia nominibus quia si cut nota per se sumpta non constituunt orationem nisi si ipsis aliquid addatur. ita etiam verba secundum se sumpta si faciunt orationem nisi aliquid ipsis addatur. quod dicitur quod si hoc verbum est pure dixeris. scilicet solitare acceptis ipsum quidem nihil est. scilicet non significat aliquid affirmatiue vel negatiue neque vere neque false: quia connotat quadam compositionem quam sine extremis non contingit intellegere.

Veritur utrum diffinitiones nominis et verbi sint in textu sufficienter assignate. Et arguitur primo contra diffinitiones nomine: quia multa sunt nomina mentalia et scripta et tamen nullum eorum est vox igitur. **¶** Item omne vox significatiua aliquis significat: sed multa sunt nomina que nihil significant ut nomina scripta in libris clausis. etiam ista nomina vacuam antiphrasidum etiam illa vox nihil non significat: et tamen omnia ista sunt hosa igitur. **¶** Arguitur si deo sic. non omne nomen significat ad placitum. igitur diffinitio non est bona. **¶** Item per primo quod geminum infinitum est nomen. et tamen non significat ad placitum sed naturaliter. **¶** Item si de nomine significat ad placitum se queretur quod nullus posset redargui: quia semper posset aliter accipere terminum. Item sequeretur quod hoc propositio posset esse vera: et per verbum: quod dicitur terminum et ista posset institui ad significandum. **¶** Arguitur tertio sic. alicuius nomine aliqua pars est significatiua. et diffinitio est insufficientis. **¶** Item patet

primo quia cuiuslibet orationis aliqua pars est significatiua: s; quilibet oratio est nomen cui quilibet potest esse subiectum enunciationis igit. patet etiam de isto nomine dicitur cuius partes separata aliqd significat immo quilibet pars nois significat seipsum. ¶ Argit quarto sic. diffinitio nois no conuenit omnib; nomib; ¶ uenit aliquib; que no sunt nota igit est insufficientis. ¶ Prima pars patet q; no conuenit istis noibus mensuris: dies: annus: cum non finient sine tempore. Secunda pars patet quia conuenit pnoibus: noibus infinitis obliquis sine categoriatis cum sint voces significatiue ad placitum quoz partes nichil significat. ¶ Arguit sic q;nto contra diffinitionem ubi aliquid uerbi no est nota eoz que de alio dicit: s; infinitis ubi male ponitur: est semper nota eoz que de altero dicitur: s; p; p;lo q; uerba adiectiua dicit de aliquo ut p; dicitur fortis currit. s; no sic note eoz q; de alio dicuntur q; alias idem esset nota sibi ipsius ¶ Itz aliquid uerbum est subiectum enunciationis ut patet dicitur legere, est bonum s; no est nota predicatantis. Item quia hoc uerbum est p se sumptum nihil significat: s; p se sumptum no est uerbum. ¶ In oppositum arguitur auctoritate pbi in textu ponentis tales diffinitiones esse bonas. In questione he sicut in ceteris erunt tres articuli. ¶ Quantum ad primum articulum.

Sciendum est primo q; pro declaratione diffinitionis nominis supponit q; nomen dupliciter accipitur. uno modo scde intentionaliter. et tunc importat qudam scdm intentionem attributa p intellectum nomini mentali uocali uel scripto: tñ hic pprie accipitur prout attribuitur noi uocali cum nomen uocale sit magis aptum ad dispositiones. Alio modo capitur p denominationem seu prime intentionaliter. Et sic no est aliud q; nomen mentale uocale uel scriptum. ita q; iste terminus nome de significato formalis significat intentionem scdm dam. Sed de significato materiali significat omnia nomina tam mentalia q; uocalia et scripta. Et diffinitur ibi nomen secunde intentionaliter captum cum logicus principaliter consideret scdm intentiones. Et si q; dicitur nome acceptum scde intentionaliter non est uox cum sit una scdm intentionem seu unum intentionale igit. ¶ Rñdetur q; quando dicitur nomen est uox est ibi predicatio denotatiua et fundamentalis ita q; est sensus nome est unum intentionale seu intentio scdm attributa uoci significatiue ad placitum etc. Ex quo sequitur q; in hac diffinitione pprie non diffinitur nome uocale neq; mentale neq; scriptum cum diffinitur nomen scdm intentionem capta de quo alias magis uisum est in summis. Supponit scdo q; uox non dicitur si significatiua ad placitum q; significet ad placitum tuum uel meum sed q; significat ad placitum alicuius tati? cotatis uel alicui? habentis auctoritate in aliqua tota cõitate. Supponit tertio q; significatiue sine tpe est significatiuum suum significatum sine aliquo dicitur tps. Ex quo sequitur q; multa nomina significatiue tps tñ nullum nomen significatiuum est ppe. Et de significatiue cum tempore est significatiue

sum significatum sub aliqua dicitur tempore. Ex q; sequitur q; significatiue cum tempore determinato est importare suum significatum sub aliqua dicitur tempore sic q; no sub alia sicut sunt uerba. Sed significatiue cum tempore indeterminato est importare suum significatum sub aliqua differentia temporis no tñ sic precise sub aliqua quoniam etiam aliquando sub alia importetur ut sunt participia. et significatiue sic cum tempore indeterminato no impedit participia esse nomina. Et si dicitur omne nomen concepti temporis ergo omne nomen significatiuum tempore. Rñdetur q; ip; cum potest denotare similitudinem et sic nomen bene significat cum tempore q; tñ sensus est q; nomen significat qñ tempus est. Alio modo ly dicitur notat differentiam temporis ita q; sit sensus nomen significat cum tempore id est importat suum significatum sub differentia temporis et sic nomen non significat cum tempore licet tamen multa nomina significent tempus.

Sciendum est secundo q; in diffinitione nominis debet intelligi illa particula categoriatica ita q; est sensus nomen est uox categoriatica significatiua ad placitum etc. ¶ Pro cui? declaratione supponitur q; aliqua uox dicitur categoriatica tripliciter. scilicet ratione officij tantum: ratione significatiouis tantum: et ratione officij et significatiouis simul. Et de illa uox dicitur categoriatica rone officij q; significatiue et psonaliter sumpta et significatiue quã actu habet potest reddere suppositum uerbo psonali modi finiti uel esse appositum respectu nominis notatiui casus. Et ppositum illa uox dicitur categoriatica rone officij q; significatiue et psonaliter sumpta no potest reddere suppositum uox psonali modi finiti neq; in appositum respectu nominis notatiui casus et sic nota adiectiua adiectiue tenta dicitur esse sine categoriatica ideo no sunt nota fm logicum q; deficit ista particula categoriatica supple rone officij et isto modo nomina obliqua pnt dicitur categoriatica et isto modo capitur uox categoriatica et uox sine categoriatica qñ dicitur q; logicus non ponit nisi unam partem orationis: s; uox dicitur categoriatica rone significatiouis q; inposita est ad significandum aliquid uel aliqua et isto modo nomina adiectiua adiectiue sumpta sunt bñ nomina categoriatica ut albus alba album q; sunt inposita ad significandum aliquid: sed illa dicitur sine categoriatica rone significatiouis q; nullam rem ad extra significat: s; precise h; modum significandi cmodi sunt signa uia et ptilularia. s; uox dicitur categoriatica rone officij et significatiouis simul q; significat aliq; rem ad extra et cum hoc potest esse suppositum respectu uerbi psonalis modi finiti uel appositum respectu nominis notatiui casus: s; pro illa particula cui? nulla pars separata etc. Et aduertendum q; potest exponi multis modis. ¶ Prmo sic cui in mente non correspondet conceptus cõplex: s; incomplexus. uel sic cuius significatiuum totalis non cõsurgit ex significatioue partium. uel sic cui? nulla pars in quibus pars accepta est significatiua aliquid quod per totum significabatur.

Sciendum est tertio q; circa textum incipiunt aliquæ difficultates. ¶ Prima uerū nomē infinitū sit nomen apud logicū. et uidet q; sic. q; potest esse subiectū in ppositione ut nō hō currit. ¶ Pro uerū nomē supponit q; nomē infinitū in ppositione est q; dō possitū est ex nomine finitor negatiōe infinitate de qua negatiōe infinitate uisum ē i postpdicamentis ut nō hō nō petr. ¶ Scdo supponit q; nomē capis tripliciter. uno mō cōiter pprie et magis pprie. ¶ Et dicitur dicitur illa uox q; pnt reddere suppositū uox psonali siue i sensu mali. siue in sensu psonali: sic ois uox i frita pnt esse nomē s; nomē pprie est ois uox q; significatiue et psonali sumpta et significatiue quã actu h; potest reddere suppositū uox psonali modi finiti siue talis uox sit simplex siue complexa: et isto mō noia infinita et noia cõposite figure sunt bene noia: s; nomen ppriissime sumptū est uox simplex finiti et recta q; significatiue et psonali sumpta et significatiue quã actu h; potest reddere suppositū uox psonali modi finiti. et sic soluit rō pbas nomen infinitū est nomē. Scda difficultas uerū nota obliqua sint nota fm logicū. ¶ Rñdet q; logicus negatiua oliq; esse noia. q; nota obliqua significatiue et psonali sumpta et significatiue quã actu habent nō possunt reddere suppositū uox psonali modi finiti nec p se subici nec p dicitur respectu horum uerborum est fuit uel erit. ¶ Scd; hoc arguit q; in ista ppositione cuiuslibet hois assinus currit: ly homis est subiectū q; respectu illi? ppō dicitur uox q; illa ppositio nō dicitur uox ptilularis: s; est mixta q; ratis. ¶ Scdo sic. o; illud q; pnt esse mediū in pila figura potest esse subiectū: sed nomen obliquū est businmodi ut patet sic arguendo cuiuslibet hois est assinus. fortis est homo ergo fortis est assinus. ¶ Rñdet negatiua maiorem: ad hoc tñ q; aliquid sit mediū in prima figura non o; q; sit subiectū maioris sed sufficit q; se habeat ex parte subiecti maioris. ¶ Tertio sic. q; nisi sic sequeret q; subiectū ppositionis indefinite supponeret cõfufe tñ q; est falsum p; nōa sic dicitur o; equū uidet hō. ly hō supponit cõfufe tantū. Rñdet q; nō habeo p incōuenienti q; subiectū indefinite supponat cõfufe tñ. Et ex isto sequit q; potest fieri bonus illogisim? in pila figura cui? nulla erit uox. ut sic arguendo omnē equū uidet hō: brunellus est equus. s; brunellū uidet hō. maior nō est uox: s; h;at figurā ppositiōis uox rō ne terminū distributi positi a pte subiecti q; sufficit.

Sciendum est quarto q; aristoteles in diffinitione uerbi nō ponit istā particulam uox significatiua licet uerbum sit uox significatiua. et hoc facit causa breuitatis. ¶ Adhuc tamen istā ptilulam et est semper eoz q; de altero dicitur nota. Et de uerbo dicitur nota copulationis uel cõpositionis p dicitur cō subiecto. ¶ Et aduerte q; nō o; q; uox sit semper nota in actu sed sufficit q; sit nota in aptitudine uel in potentia. Et si quis dicit uerba adiectiua nō sunt nota sed sunt ipsa p dicitur ut currit laborat. ¶ Dicitur q; ly nō sint nota tamen includunt notā cum predicato ut currit. t. currens est.

Potest etiam dicitur aristoteles solus hic affinitate uerbum propius sumptum qd est uox simplex. modo uerbi adiectiui nō est uox simplex cū subordinetur cõceptui cõplexo exactu et conceptu seu copula et predicato. Et de uerbi potest capi tripliciter. uno modo cõmuniter pro omni uoce que ex significatione quã actu habet potest esse appositū. et sic tā uerba indicatiui modi q; impatiui q; alteri? dicitur uerba. et tā tam psonalia q; impsonalia tā simplicis figure q; cõposite. Secundo modo pprie pro omni uoce indicatiui modi que ex significatione quã actu habet potest esse appositū respectu nominatiui casus et hoc in ppositione categoriatica. et sic precise se extendit ad uerbi indicatiui modi cuiuscūq; tēporis fuerit. siue simplicis figure siue cõposite siue sit finiti siue infiniti. Alio modo ppriissime pro uoce simplici indicatiui modi que ex significatione quã actu h; potest esse appositū respectu nominatiui casus. Et hoc in ppositione simpliciter prima. ¶ Pro quo est notandū q; ppositio simpliciter prima est ppositio cõposita ex nomine ppriissime sumpto et uerbo psonali tps indicatiui modi ut petr? currit et uox simpliciter prima p quāto alie ppōnes de presentio et futuro et possibi reducunt ad talē ppositionem et nōcōtra. Et de ppō de presentio ista. adā fuit uera q; tus de pnti sc; adam est. aliquando fuit uera. Ex istis sequitur q; solū hoc uerbi est tertium adiectiuū ppriissime est uerbi q; alia uerba adiectiua nō sunt uoces simplices cum subordinentur cõceptui cõplexo. Aduerte etiam q; ad hoc q; aliquid sit uerbi oportet q; significet cum tpe determinato et per hoc remouent pncipia q; significat cum tpe indeterminato ut iam uisum est. oportet etiaz q; sit uox finita. ¶ Et per hoc remouent uerba infinita ut nō currit nō laborat. requirit etiaz q; sit recta. i. presentis tēporis indicatiui modi. o; etiam q; pres eius separate nihil significet. i. q; nō subordinent cõceptui cõplexo uel q; nulla ps separata significet aliqd q; significabat per totū. et hoc de primo articulo.

Quartū ad secundū dubitatur primo uerū uerba impersonalia ut legit amaf. et etia uerba ex parte actionis ut. conat. pluit. sint uerba apud logicū et uidet q; sic. q; pnt esse appositū respectu notatiui casus igit. ¶ In oppositū arguit q; subordinant cõceptui cõplexo: igit nō sunt uerba fm logicum. añs p; q; amatur tñ ualeat sicut amatio sit et legit tñ ualeat sicut lectio sit. et pluit tñ ualeat sicut natura pluit. sic de alijs. ¶ Rñdet breuiter q; talia uerba nō sunt pprie uerba fm logicū: q; talia subordinant ppositiōib; mentalib; ut bñ pbat rō post oppositū. Sed restat alia dubitatio uerū hoc uerbum est fm adiectiue sit uerbi fm logicū. ¶ Pro cui? solutione supponit q; duplex est ppō s; de est scdo adiacente. et est tertio adiacente. de est scdo adiacente est in qua nō ponitur aliud p dicitur materiale ab isto uerbo est. ut petrus est. Alia est de tertio adiacente in qua ponitur aliud p dicitur ab isto uerbo est ut petrus est albus. ¶ Hoc suppositio rñdet q; istud uerbum est fm adiectiuū nō est ppriissime uox fm logicū: q; tale est mentaliter cõplexum. includens cō

plum cum predicto. Nam sensus huius propositio- nis deus est. est iste deus est ens. & sic ly est includit copula & hoc principii ens. Et isto pot sequi q de ri- goze r pprie nulla est propositio de est scdo adiacete cu talis subordinat ppositio de est tertio adiacete ut ista petrus est subordinat isti petrus est ens. que est de tertio adiacente. Et si quis dicat qua re q dicitur logici ista vocale petrus est. esse de est se- cundo adiacete. dico q ideo dicitur qz explicite no po- nitur aliud predictu ab isto verbo est r ista petr? est albus dicitur de est tertio adiacete eo q explicite ponit alius preteritum ab isto verbo est. Sed adhuc est alia dubitatio vtru verbi possit infinitari. Rndel dicitur per aliquas ppones. pprima istud ver- bum est tertiu adiacens qd est verbi ppositissime ca- ptu no pot infinitari. qz tale est puru sine cathogore- ma in significando. modo actus infinitandi seu ne- gatio. infinitans no addit convenienter talib? sin- cathogorematis. Et scda ppo verbi adiectiun? fm q includit copula r sus principii pot infinitari r hoc fm conceptu vtru verbi. ut dicitur no laborat sensus illius no est iste non est laborans sed est iste est non laborans. sic q actus infinitandi scilicet ad participiu r no ad copulam.

Dubitarur scdo vtru pronomen sint nomi- ne fm logicu. Pro cuius solutione supponit q fm logicu tri due sunt ptes principales scz nomer x- bum. Et dicitur notanter pres principales qz fm logi- cu plures sunt ptes minus principales. I. compositio aduerbiu r ppositio. qz tales sint pres fm logicu pbatu qz fm ta'es dicitur enunciatio vera v? fal- sa: q sunt pres fm logicu. pnt etia variare sensum enunciationis. r dicuntur minus principales qz sine ipsis pot fieri ppo vera vel fa: sed alie dnt par- tes principales qz sine ipsis no pot fieri ofo vera v? falsa. Supponit scdo q pnoia primitiue soz? pnt capi duplr. vno mo pure pnominaliter vt ipsis pnt cor- respodere act? demonstratiu? vel relatiuus. r tnc di- co q no sunt noia fm logicu. sicut nec ista signa olenuit? imo ista est pure incogrua ego amo. sicut ista ois legit. qz tnc ista pnoia nihil significat: sed solum hnt modu significandi. Ande sicut signuz v? facit terminu cui a dicitur tenri p oib? suis suppositis copulatiue: ita ista pnoia primitiue speciei pu- re pnoialiter capta faciunt terminu cui adduntur tenri v? retere vel singulariter. Alio mo capiuntur ista pnoia vt in mente corruidet actus demonstrati- us: r signu rei demostre. r sic pdicta pnoia sunt hnt noia fm logicu. r tunc illa ofo est cogrua ego sum. Et adhuc sunt noia capi? Io nomen coiter vel pprie r no ppositissime cu no sint voces simpli ces: s? coplere cu subordiuent conceptu coplexo ex actu de monstratiu r conceptu rei demostre. Sed res- kat alia dubitatio quare est q cu adiectiuu a hie- rone tentu r substantiue tentu subordinant eidem co- ceptu q si vnu sit nom? r no reliquu. Rndel pzo q no subordinant eidem conceptu. Ande adiectiuum adiectiue tentu subordinat conceptu pnt significanti formam: vt alio pure adiectiue tentu subordi- natur conceptu pnt significanti formam puta al- bedine q modu hnt adiacenti sed adiectiuu substa-

tiue tentu subordinat conceptu incopleto id est in- te significanti formam r subiectum vt album sub- stantiue tentu subordinat conceptu significati in- distincte albedine r hnt albedine. Et ex isto ha- bet qre adiectiuu adiectiue tentu no pot esse nomen fm logicu vbi tñ adiectiuu sube tentu est nomen. Nam adiectiuu adiectiue tentu cu imponit soluz formam no pot poni in orone sine substantiuo deter- minate. Et adiectiuu substantiue tentu pot hnt po- ni sine substantiuo cu imponit subiectu vel re cui adiacet talis forma importata p adiectiuu adiecti- ue tentu. Et si qd dicat si hoc esset verum sequeret q istud coplexu res alba esset nomen fm logicu qz albu substantiue tentu r res alba idem importat r subordinant eidem conceptu. Rndel qz albu subordi- natur conceptu incopleto: r res alba conceptu com- plexo idem est idem.

Dubitarur tertio vtru nomen infinitum si- cut no ho sit qd coplexu vel qd incoplexu. Pro so- lutione supponit q negatio infinitas pot addi cui- libet terio cathogorematis sine sit trascendens sine no. Ex quo sequit falsitas aliquoz dicitu q trascen- dentia no pnt infinitari. Tnc rñ dicitur vtrū q no- men infinitu subordinat conceptu coplexo ex nega- tione infinitante r conceptu subordiatur termin? sicut id no est nom? fm logicu. S? dubiu est vtru nomen infinitu imponit in suo conceptu conceptu en- tis ita q no ho sit idem sicut ens qd no est ho. Dicitur aliqui q sic sed de hoc alias videbit. Sed restat alia dubitatio vtru ista vox pffamilias sit vox co- plexa vel incopleta. r videtur q sit incopleta qz ex pluribus conceptibus incoplexis no resultat concept? complexus nisi illi conceptu habeant adinuicem ve- bita conexione: sed conceptus huius qd est pater r huius qd est familias no hnt adinuicem debita co- nexione magis q conceptus huius qd est ho r hui? qd est alius. In oppositu sunt gramatici dicen- tes illa voce esse coposite figure: ergo o? sit vox cor- respondet sibi conceptus complexus. Rndel p- pbabiliter q ly pffamilias est coposite figure. r sic subordinat conceptu coplexo id est vox coplexa nec est nom? fm logicu. Et ad rone dicit q illi co- ceptus habent debita conexione adinuicem qz co- ceptus cui subordinatur pater familias no est conce- ptus hui? termini pater r huius termini familias Sed subordinatur conceptu coposto ex conceptu huius termini pater r huius termini familie. An- de no o? p partes aliqua dictione figure coposite coponentes ingrediuntur copositione illius dictionis fm tale modu q quoz pars conceptus coplexi corre- spondentis tali dictioni correspondeat alicui par- ti nois coposite figure. Sed restat alia difficultas vtru rect? r obliquus sint termini sinonimi. sic q subordinant eidem conceptu. Rndel q termini pnt dici sinonimi dupliciter. Vno modo qz idem adequa- te significant siue habeant eod? r mod? significan- di siue no r sic rectus r obliquus sunt hnt termini si- nonimi. Alio modo q idem importat sub eisdem mo- dis significandi r essentialibus q accidentalibus r sic rectus r sui obliqui no erit termini sinonimi. Et si quis dicat ad terminos identicos non requirit q

conuenit in modis significandi accidentalibus qz als la- pis r petra no essent sinonimi. Rndel qz vato qz res- ctus r obliquus essent termini sinonimi no tñ scilicet qz sicut rectus est nomen ita obliquus qz modi gramaticales pcedit. Ex quo sequit q no temper- loco vni? sinonimi lz ponere aliud sinonimum nisi pueniat in modis significandi gramaticibus. Et hoc de secundo articulo.

Quantum ad tertiu articulum sit conclusio responsalis ad questu. diffinitiones nominis r x- bi sunt a pbo in textu sufficienter assignate vt pa- tet ex dictis. Ad rones ad prima pro prima pte p? solutio. Et p scda pte dicit q lz nomina in libris clausis actu nihil significant: tamen bene in apertu dine. Pro tertia pte dicit qz illi termini vacuu signi- ficat carentia corporis in loco. Et antipho significat aliqd cognitu. Et chimera aliqd ymaginabile quod sufficit ad hoc q sint termini significatiui. pot etia dici q isti termini vacuu chimera sunt termini co- plexi qz subordinant conceptibus complexis. Pro quarta pte dicit qz iste terminus nihil est pprie terin? coplex? pnt cathogorematis prim cathogorematis id no est nom? fm logicu. Ad scdas pte prima pte dicit q quauis res significata p hoc nomen genuit natu- ralter significat r no sit nom? apud logicu: tamen ista vox genuit r no sit significatiua ad placitu. Ad alias duas ptes p? solutio. Ad tertia r quarta p? solutio. Et etiam ad quintam.

Oratio autem est vox significatiua cuius p- tiu aliquid significatiuum est separim vt di- ctio no vt affirmatio dico aut vt ho signifi- cat quidem aliquid. sed no qm est aut non est sed erit affirmatio vel negatio si aliquid ad- dat sed no vna nominis sillaba.

Stud est tertia r vltima capitulu hui? tracta- tus in quo pbo determinat de enunciatione r p- tibus eius. Et diuidit in tres partes principales. In prima ponit diffinitione ofonis dicens q ofo est vox significatiua cuius pnt aliqd est significati- uum separim. vt dictio. Non aut vt affirmatio. hanc vltima particulam pbat qz ho est vox ofonis: r significat aliqd vt dictio. no aut vt affirmatio. non tñ qz p? hnt significat vt dictio qz syl?abe q sunt ptes dictionis: r p? hnt ptes ofonis no significat vt dictio qz pbat p locu a maiori: qz in hoc noie soz? ista syllaba rex nihil significat. in duplicibus tñ no- minibus. I. in noibus coposite figure pres videntur aliqd significare. Deinde pbat q ofo significat ad placitu qz no significat sicut in istm immediatu vir- tutis ex p? hnt significat ad placitu. In scda pte ponit diffinitione enunciationis dicens q enunciatio est ofo no ois sed in qua veru vel falsum est. Ad p- bat qz ofo deprecatiua est ofo r tñ no est vera nec falsa. Et subdit q alie ofones ab enunciatua ma- gis sunt rhetorice vel poetice considerationis. In ter- tia pte diuidit enunciatione ponens tres diuisiones q rta dicit. Enunciatio alia est vna alta r ptes. Scda enunciatio alia est affirmatio vna negatio. Tertia enunciatio vnari? alie sunt simplr vne. alie pntioe

lz qz dicit qz enunciatio simplr vna. id est qz possit cre- dere qz est ita simplr vna q nulla hnt oppone. re- mouet illud dubiu dicit q necesse e omne enuncia- tionem esse ex verbo vel ex casu verbi. qz si esset aliq enunciatio sine verbo maxime esset diffinitio hois: s? hoc no qz diffinitio hois no e ofo enunciatua nisi si- bi addat fuit vel erit. Et qz iter talis diffinitio de- cat vna no e pntis negocii. Deinde ostendit qd e enu- ciatio vna r enunciatio ptes dices. enunciatio vna est que significat vnu de vno vel e pntione vna. Sed enunciatio plures e que plura significat r no vnum in coisete. Et qz aliqd posset credere q enunciatio que significat vno de vnu significaret vnu sicut no- me id remouet dubiu dices q no: qz nom? e r verbu e dictio sola id no sicut sicut enunciatio. Et deinde de- clarat tertia diuisione scz q enunciatio vnari?: q- da est vna simplr. quedam est vna pntione. Ande enunciatio simplr vna e illa in qua vnu simplr pre- dicat p dicitur de vno simplr i subiecto mediante copula. S? enunciatio vna continuatione e illa que est pposita ex illis enunciatioibus simplr abus sicut ppo ppothetica vel cathogorica cui? pres copulans per aliquam copulam. Deinde declarat media fe- cunde diuisionis dic ens q affirmatio e enunciatio alicuius de aliquo hoc est in q pdicatu vni? cu sub- iecto mediante copula no negata. Sed negatio est enunciatio alicui? ab aliquo. Hoc e in qua vni? pdi- catum cu subiecto mediante copula negata r da- tur de diffinitiones de affirmatioue r negatione ca- thogorice. na affirmatio in comuni e cuius copu- la principalis vel principalior pars copule no negatur. Sed negatio in comuni e cuius copula prin- cipalis vel principalior pars copule no negatur.

Veru vtru diffinitio ofonis. et diffi- ntitio enunciationis sint a pbo sufficienter as- signate. Et arguit pzo tra diffinitionem ofonis quia ofo no est vox nec significatiua ad pla- citu igit. ans patet p prima pte qz ofo no est vox vna ergo non est vox. patet pna qz id e vox r vox vna. sed ofo no est vox vna igitur. Pro scda p- te patet: quia si oratio est vox significatiua ad pla- citu sequitur q oratio posset no significare suu si- gnificatu. quod est falsum igit. Secundo argu- tur oratio no fuit imposta ad significandu. ergo no est significatiua ad placitu. ans patet. quia vel ois ofo fuit imposta v? aliqua r aliqua no. Non scd qz no e maior ro de vna qz de alia. Rndel pntis qz mte pnt sozari ofones qd? nisi fuerit silles. Tertio sic ar. no cuiusqz ofois ptes snt signiue vt dictio. s? vt affirmatio. q diffinitio ofois no e bo- na. ans p? pzo. qz pres hui? ofois r oites currit et plato disputat sign? aliqd vt affirmatio. Etia lfe r syllabe snt pres ofonis: cu sint pres dictionis q e p? ofonis tñ no sign? neqz vt dictio neqz vt ofo. Etia si a. sponeret ad signandu tñ sicut ho e aial. tuc a. esset oratio r tamen nulla eius pars aliqua signi- ficat. Quarto sic arguitur. hoc oratio omne a est b. est propositio cum sit premissa sillogismi. vt patet p philosophu primo prior r tñ nulla ei? p? est significatiua. cum componat ex terminis non significatiuis. Quinto sic arguit q diuisione enu- ciatiois. Enunciatio ptes no e enunciatio: eo q idem

est enunciatio et enunciatio una dicitur male ponitur membrum enunciativum. Ita similis enunciatio for- tes vel non est alii: neque est affirmatio neque nega- tio igitur. In oppositum est philosophus in textu. In questione sicut in ceteris erunt tres articuli.

Quantum ad primum sciendum est primum quod oratio potest capi dupliciter uno modo prime intentionali- ter et sic non est aliud quod oratio mentalis vocatur vel scripta et sic non capitur hic: cum non sit quoddam plerumque non diffinit. Alio modo capitur scilicet intentionaliter: et sic non est nisi una scilicet intentio vel unum intentionale at- tributum per intellectum orationi mentali vocatur vel scripte et sic est quid incipit: et hic diffinitur. et est ibi particula denotativa: sicut in diffinitione nominis et verbi. Pro quo tunc est advertendum quod oratio non est vox scripta sed est vox plerumque. unde vox plerumque est que subordina- tur conceptui complexo. Et sic plerumque plerumque est quod pro- pter ex pluribus conceptibus simplicibus. Sive hoc sit in- trinsece sive equaliter et hoc sive talis vox sit rea- liter divisibilis in plures voces quarum quilibet si- gnificat aliquid illius quod significatur per totum sive non. Et sic patet quod sola vox potest dici vox plerumque ut si ista littera a. imponeret ad significandum tunc tunc tunc aliam currit. tunc a esset vox plerumque. sed vox sim- plex sive incipit per se logicus est que subordina- tur conceptui incopleto. Et hoc sequitur quod nota propositio si- gure. sicut orationes sunt logicus et voces completere. Et quod sequitur quod multa sunt nomina grammaticis que sunt orationes sive logicus vel nota que sunt compositae signi- re. Secundo sequitur quod propositio nota ficticia: et chime- ra: yocera: sunt orationes sive logicus et voces completere. et etiam iste terminus vacuum ut iam su- perius visum est. Supponit veteris quod significare ad placitum et significare ex impositione idem sunt. Pro quo notandum est quod oratio non dicitur significare ad placitum eo quod significet ex impositione sui: sed quod significet sui vel suarum partium. Unde non est ali- quod ipso sit ista oratione homo est animal: ad signifi- ficandum si scilicet partes orationis sunt ipso ad significan- dum. Adverte tamen veteris quod in diffinitione orationis non ponitur ista particula cum tpe vel sine tpe: quia est a- liqua in qua nulla ponitur dicitio que significet cum tpe: ut in ista: homo est animal. Et quedam est in qua ponitur aliqua dicitio que significet cum tpe. ut in ista: petrus currit: ideo si in diffinitione fuisset posita aliqua istarum particularum: tunc talis diffinitio non provenisset cuius orationis. Ad hoc ponitur etiam recta: quod tale predicatum non attribuitur orationi sed voci incopleto.

Sciendum est secundo quod circa textum incidit una difficultas verum sit ibi oratio sive logicus petrus cur- rit et iohannes disputat. Et videtur quod non quod partes eius sunt significativae. ut affirmatio: igitur. Respondetur quod in diffinitione orationis est modus partici- pationis et non distributivus. ita quod non vult negare quod al- que partes orationis significant ut affirmatio: sed vult dicere quod cuiuslibet orationis alique partes sunt significativae vel dicitio: sive alique sint significativae ut affirmatio: sive non. ita quod non potest esse oratio nisi aliquid partes sint significativae: ut dicitio. non tamen negando quod non possunt esse aliquid partes orationis que sunt significati-

ve ut affirmatio. Secunda difficultas verum diffinitio orationis proveniat omni orationi. Et videtur quod non quod tunc nulla esset oratio imperfecta: cum sibi tota diffinitio orationis proveniret. Respondetur quod oratio non dicitur imperfecta neque imperfecta eo quod diffinitio orationis sibi co- ueniat vel non sibi conveniat. sed dicitur oratio imperfecta: quod non perfecti sensu generat in principio vel satis visus est in summo. Et ista difficultas si imponeret ad significandum in tunc tunc homo est animal verum esset oratio vel enunciatio. Et sic videtur breviter quod est enunciatio quod subordinares enunciatio igitur esset enunciatio. Et si quod dicitur nulla pars eius est significativa vel dicitio: quod non esset oratio vel enunciatio. Et sic videtur negando quod iam quia non oportet ad hoc quod aliqua vox sit oratio: quod eius partes sint significativae vel dicitio: sed sufficit quod sub- ordinat conceptui complexo cuius partes sunt significati- ve ut dicitio. Et sic si quod dicitur oratio est affir- mativa vel negativa et aliquid quantitas etiam potest conuerti et potest habere contradictoria sed si a es- set oratio tunc non esset neque affirmativa neque nega- tiva neque aliquid quantitas neque posset conuer- ti neque haberet contradictoria. Et sic videtur quod si a ipo- neret ad significandum tunc tunc homo est animal esset eiusdem quantitas et eodem modo conuerteretur et ha- beret contradictoria sicut mentalis cui subordina- tur. Et si quis dicitur illo casu posito conuertere ista a. respondetur quod debet conuerti per eius synonymam pu- ta per istam animal est homo ita quod in puerione vel con- tradictione non oportet tempore esse terminos manere sed sufficit quod accipiantur termini synonymi vel posset dici quod illo casu posito a quod esset oratio vocalis non conuertere- tur sed bene eius mentalis quod sufficit.

Sciendum est tertio per declarationem diffini- tionis enunciativae quod non omnia oratio dicitur enunciatio sive propositio orationis indicativa. et posita ex verbo indica- tivo modi quod in aliis scilicet imperativa optativa iustitativa infinitiva et deprecativa non est verum neque falsum. ideo ista petre fac igne non est vera neque falsa. etiam ista verum essem bonum clericum non est vera neque falsa ideo iste ofones non propositio principis ad logicum sed magis principis ad rethorice vel poetice: ut dicebat in tertio. Et si quod dicitur ibi est oratio indicativa petrus quod est bonum clericum ponatur ex nomine et verbo presentis temporis indicativum tamen non est vera neque falsa igitur. Et sic videtur quod est oratio imperfecta. ideo non est vera neque falsa. Et sic ponatur verbum tanquam copula minus principalis tunc non tamen copula principalis ideo est regula logicorum quod ly est positum cum ly qui nunquam est nisi copula minus principalis: respectu cuius propositio non dicitur pro- pter neque vera neque falsa: neque affirmativa neque nega- tiva. ut dicitur petrus quod est non disputat. est sim- pliciter negativa. et tunc copula minus principalis non negat. Et ista est simpliciter affirmativa: petrus qui non est currit: sed copula minus principalis negat. Et adverte tamen quod enunciatio magis diffinitur per verum vel falsum. quod per se vel particulare. vel per affirmativum et negativum que hic principaliter considerat de enunciativis: ut sunt signa conceptivum verum vel falsum. Et ponitur verum vel falsum. diffinitur ad circumscriptionem nobis orationis enunciativae. Unde illud diffinitur verum vel falsum est passio diffinita. propositio seu enunciatio: quod provenit cum enuncia-

tione. quod omnia enunciatio est vera vel falsa. et omnia verum vel falsum est enunciatio. Et si quod dicitur in enunciatio one vocali non est verum neque falsum: igitur. Et sic videtur quod verum est nisi tanquam in signo: ut iam superius visum est qualiter propositio vocalis dicitur vera vel falsa.

Sciendum est quarto per declarationem diffini- tionis enunciativae quod prima divisio in qua dicitur enun- ciatio alia est una: alia est plures: est divisio equi- voci in sua equivocata. quod illa dicitio plures: dicitur de ratione enunciativae. Et sic quod sequitur quod enun- ciatio plures non est enunciatio. unde enunciatio plures con- sistit tribus modis. Et primo quod plura predicant de uno in eodem tempore et modo se habent per modum determinatio- nis et de terminabilis. ut hoc est albus mulier. Et secundo quod plura predicant de pluribus: ut hoc albus mulier. Et tertio quod plura predicant de pluribus: ut hoc albus mulier est niger artifex. Sic etiam ubi ponuntur plures enunciatio- nes sine distinctione: ut sicut currit homo est albus. Et sic quod sequitur quod ibi est enunciatio plures: canis currit. cum subordinetur tribus propositionibus in eodem tempore et modo. Et supponit veteris per tertiam divisionem enun- ciationis in qua dicitur enunciatio una: alie sunt simpli- citer una et alie una distinctio. quod propositio plures dicitur una distinctio in quibus coniunguntur due propositiones per distinctionem: sicut sunt propositiones hypotheticas. ad dicitur in textu quod propositio una distinctio coponitur ex his. id est ex propositionibus simplicibus. Et sic quod sequitur quod propositio de subiecto vel predicato copulato vel distinctio dicitur tur propositiones una simpliciter non ita simpliciter sicut ille in quibus ponitur tunc unum predicatum simplex. Et sic quod etiam sequitur quod propositio in qua ponitur determinatio et deter- minabile dicitur propositio una simpliciter. ut ista: petrus est homo albus. hoc est animal rationale. Et hec de primo articulo.

Quantum ad secundum dubitatur primo verum propositio mentalis sit realis coponitur ex pluribus noti- cis seu pluribus conceptibus partialibus: quorum unum sit sub- iectum et alius sit predicatum. De hoc dubio sunt due opinioniones quarum prima est quod propositio mentalis est essen- tialiter coponitur ex pluribus noticiis partialibus: qua- rum una est subiectum et alia predicatum. Et sic quod de cla- ritate ponuntur aliqua dicitio. Primum quod propositio me- talis hypothetica est essentialiter coponitur ex pluribus noticiis partialibus. Probatur: quod nulla noticia simplex nunc significat hypothetica cui subordinares hec vocalis: homo currit: et homo non currit. naturaliter significat hominem currere: et homines non currere. igitur illa mentalis non est noticia simplex minor. et consequentia sunt note. et maior pro- batur: quod tunc enim repugnat conceptui quod est naturalis similitudo hominis quod sit naturalis et propria similitudo as- senti: tunc magis repugnat noticie quod significat homines currere quod significet hominem non currere. Et sic quod de omni cuiuslibet propositionis mentalis categorice sunt alique parti- ales noticie ex quibus ipsa essentialiter coponitur tan- quam ex partibus. Probatur aliquid enim categorice a mentalis coponitur modo predicto. et non est maior ratio de una quam de alia. igitur. Maior pars nulla enunciatio simplex est nunc significat currere: et non currere homines et non homines. Sed mentalis categorice cui subordinares ista vocalis: currere est non currere. hoc est non homo: est homo igitur. maior pars

tur: quod si est eadem noticia simplex naturaliter repenta- tiva hominis et non hominis non oportet ponere nisi unam noticiam numero simplicissimam ad repensandum omnes res mundi. Et tertium dicitur: non obstantibus illis possibile est aliqua noticia simpliciter esse propositio mentalis: talis est noticia sim- pliciter esse mentalis hypothetica. pro uno enim vel aliquid repu- gnantia seu distinctio quod de propositio in intellectu humano. pro ducere hominem noticiam simpliciter repensativam tunc quod plures noticie partiales. talis enim noticia categorice vel simpliciter igitur esset propositio hypothetica vel categorice. Et si talis est noticia dicitur equaliter coponitur ex plura quod equaliter in significando pluribus conceptibus seu noti- cis partialibus specie distinctis tali cuius scilicet mentalis in categorice tenendo quod puro sine categorice ma- tri non contradicit noticia in mente pro uno sibi contradicit actus quod isti voluit dicere quod propositio mentalis cui subor- dinares ista vocalis homo est animal coponitur ex duobus concepti- bus: uno actu seu ex uno sine categorice mentali. Sed adhuc probatur quod subiectum vocalis hoc est animal cor- rident et subordinares alicuius conceptus: quod predicatum sub- ordinabit alicui conceptui per partes mentalis cui subor- dinares ista vocalis hoc est animal coponitur ex duobus conceptibus. Et ista est opinio veteris quod propositio mentalis non est essentialiter coponitur ex pluribus noticiis partialibus: quod una sit subiectum et alia predicatum. Probatur sic quod tunc est possibile esse duas propositiones mentales naturaliter signifi- ficantes oino siles quarum una esset possibile et vera et alia impossibile. sed hoc est absurdum. nam tales propositio- nes adaequate id est significant. propositio quod iste homo men- tales oino hoc est ens et oino ens est homo sunt oino similes quod habent partes oino similes et eiusdem specie cum in intel- lectu non sit ordo noticiarum seu conceptuum et tunc una est possibile et alia impossibile igitur. Et sic ista ratio non videtur concludere nam pres illarum propositionum non sunt eiusdem specie accidentaliter. conceptus enim cui subordinares ista hoc in prima accipitur subiectum et distribuitur et in secunda con- fute tunc. Et sic videtur de conceptu cui subordinares ens. et sic pres differunt specie accidentaliter sic quod non sunt pe- nitens synonyme sicut posset dici de recto et obliquo. Sed dicitur si propositio mentalis non esset coponitur ex pluribus noticiis partialibus sequeretur quod non magis de- beret dici coplexa quam noticia notis simpliciter: hoc est falsum. Et sic videtur quod aliquid dicitur coplexum duobus modis: uno modo formaliter et intrinsece quod in se habet plures partes ex quibus coponitur. alio modo extrinsece et essentialiter quod scilicet est de obiecto complexo vel equaliter in significando pluribus noticiis partialibus et isto modo propositio mentalis dicitur coplexa.

Dubitatur secundo verum aliqua propositio sit coponitur ex pluribus propositionibus: ita quod sit per pro- positionem. Ad dubium respondetur aliquid dicitur quod propositio nullo modo est per propositionem neque categorice neque hypo- thetice. Et quod dicitur propositio hypothetica coponitur ex pluri- bus categoricis. Et sic videtur quod verum est ad istum sensum propositio hypothetica coponitur ex pluribus orationibus: quod sic se- orsum sumerent essent propositiones categorice vere et false. quod probatur si aliqua propositio hypothetica coponitur ex pluribus categoricis: sequeretur quod idem diceretur summa verum et falsum: possibile et impossibile. f. liij.

si forte dicat ista distinctio: hō est albus vel
 deus est dicit verū & necessariū. q̄ dicit ista: de^o est
 & dicit falsum q̄ dicit ista: hō est albus. Et q̄ arḡ
 eos ad veritatē copulatiue requir̄ veritas vtriusq̄
 q̄ p̄tis. R̄sident q̄ ad veritatē copulatiue requir̄ q̄
 veritas pars sit veritas sc̄orum sumeretur. Alij
 sunt dicētes & meli^o: q̄ p̄tes p̄positiōis p̄p̄thetice
 hū sunt p̄p̄ones: q̄ alij sunt dicitur categorice: ali
 q̄ dicitur p̄p̄thetice. & alij categorice & p̄p̄theti
 ca. & hoc p̄bat ex cōi vsu fere oim logicor̄. Dicit ē
 aristoteles in textu q̄ p̄positio vna dicitur. i. p̄p̄
 thetica est q̄ cōponit ex his. i. categoricis. Sed
 ad rationē alteri^o opinionis dicit q̄ non ē iconue
 niēs id ē simul dicere verū & falsum fm diuersa si
 gnificaciones. Dicit est verū fm significatiōē p̄
 aliā: & falsum fm significatiōē totalē. vel cō. Et
 restat aliud dubiū: an aliqua p̄p̄positiōis cathe
 gorice sit p̄positio: vt est p̄ illius categorice. Di
 cūt alij q̄ nō. q̄ p̄bat: q̄ hoc videret esse verum
 de ista categorice: nullus homo est albus de parte
 ei^o: sc̄z hō est albus. & hoc non q̄ si sic: tūc homo est
 albus que esset p̄ illius: nullus homo est albus est
 affirmatiua vel negatiua. non negatiua: quia in ea
 nō ponit negatio. nec affirmatiua q̄ copula ei^o ne
 gatur per signū precedentis. sed ista ratio nō multū
 cogit. ideo dicit alij multū p̄p̄bilitur q̄ p̄ p̄
 positiois categorice potest bene esse p̄positio vt
 homo est albus. est p̄ illius totalis p̄positiōis. nul
 lus p̄ est albus. p̄o ista tñ opinione ponitur aliq̄
 p̄positiōes. P̄tia: ofones cōp̄sice ex subiecto
 & ly est vt h̄z parā rōne copule nō sunt p̄p̄ones. vt
 h̄c ofo hō est in hac p̄p̄one homo est albus. non est
 p̄positio cum nullū sit p̄dicatū. q̄ ly est vt est copu
 la: est parū sincategorica. Sc̄da p̄positio: p̄
 positiois categorice p̄t esse p̄p̄. q̄ oē verū vel
 falsum est p̄p̄: sed p̄ p̄p̄ōis categorice aliq̄ ē
 vera vel falsa. vt p̄z de ista p̄p̄one hō est albus: q̄
 est p̄ h̄ntis ois hō est albus. Tertia p̄p̄: cuius p̄
 positiois vltis vel particularis totū residū p̄ter signū
 est p̄positio. Quarta p̄p̄: cuius p̄p̄ōis cathe
 gorice de distincto copulato vel ditionato extre
 mo aliqua p̄t esse p̄p̄. Quinta p̄p̄: quely pars
 p̄p̄ōis significās vere vel false: siue significatiōē
 totali siue significatiōē partiā est p̄ p̄positiōis:
 siue sit p̄ p̄p̄ōis categorice vel p̄p̄thetice.

**Dubatur tertio vtrū p̄positio vniuer
 salis equalitatē p̄p̄thetice copulatiue cōp̄sice ex su
 is singularibus. & vtrū p̄p̄ones exponibiles sint ca
 thegorice vel p̄p̄thetice. & vtrū sit ponenda aliqua
 p̄positio realis in qua res subijciatur vel p̄dicet.
 Quantū ad duas p̄las p̄tes satis visum est in sum
 mulis quid sit dicēdū in principio tractatus p̄posi
 tionum exponibilibus. Sed q̄ni ad tertiā p̄t in q̄
 querit vtrū sit ponēda aliqua p̄positio realis. R̄s
 detur per aliquas p̄p̄ones. P̄tia p̄positio: ali
 qua esse rea: ē p̄p̄ōē p̄t intel: igit vtrū. Et nō mō
 q̄ sit aliqua res q̄ vocetur p̄positio q̄ componat ex
 tribus reb^o quarū vna sit subiectū. aliā copula: et
 aliā p̄dicatū. sic q̄ tales res nō sint signa. & sic nō
 est intelligendū. Alio modo potest intelligi aliqua
 p̄positio ē esse realis: ad istā sententiā q̄ res cōcipi**

ant in ordine ad se hūc: & sic bñ ponit p̄positio res
 lis. i. res accipi in ordine adinuitē. Et si quis dicat
 p̄ res p̄dicant de se inuitē: q̄ ponere vna p̄positio
 nē cōpositā ex reb^o. R̄sident q̄ res fm esse cognitum
 earū bñ subijciunt & p̄dicant id est intelligunt vt
 cognoscunt in ordine adinuitē. nā res subijci vel p̄
 dicari nō est aliud q̄ res cōcipi in ordine adinuitē
 s̄z p̄pter hoc nō ō ponere vna p̄p̄ōē realē in qua
 res subijciat & p̄dicet. q̄ res sic sufficienter p̄dicant
 tur & subijciunt in p̄positiōe mētali p̄ qua sic in
 telligunt vel cōcipiunt. Et si q̄s dicat tales res
 nō ponunt in p̄positiōe mentali neq̄ p̄positio mē
 talis cōstituit ex talibus reb^o. R̄sident q̄ tales
 res nō ponunt formalr in p̄p̄ōe mentali tñ bñ ob
 lectiue & extrinsece q̄ sufficit ad hoc q̄ res subijci
 antur vel p̄dicent. Et ex quo sequit q̄ res ponit ob
 lectiue in p̄positiōe mētali nō est aliud q̄ res cō
 cipi in ordine ad se inuitē mediante p̄positiōe
 ne mentali.

Et h̄c de sc̄do articulo.

**Quantum ad tertiū articulū sit conclusio
 responsalis. Diffinitio ofonis & enūciationis & ei^o
 diuisiones sunt a p̄bo in textu sufficienter assigna
 te. Ad rōnes ad primā & sc̄daz p̄z solutio in p̄lo
 articulo & etiam ad tertiā. Ad quartā dicit q̄ h̄z il
 la p̄positio a est b sumat pro ofone tñ non est for
 tio vera vel falsa de vsu logicor̄ tñ de rigore logi
 ce est simpliciter falsa sed sumit a logicis ex termi
 nis nō significatiuis ad venotandū q̄ sillogismos
 simplr dictus nō recipit veritatē vel falsitatē p̄p̄
 nō. Ad quintam p̄z solutio p̄ prima p̄t. Ad se
 cundā p̄t dicit q̄ in textu diuidit enūciatio de co
 pula simplici tñ de copla mixta modo ista forto
 est vel nō ē albus est de copula mixta. id nō ōz ipaz
 simplr esse affirmatiua vel negatiua s̄z est simul af
 firmatiua & negatiua vt als videbit i libro prior.**

Quia autē est enūciaret qd est ef

fer: quod est nō ēē & qd nō est nō

esset circa ea que sunt extra pre
 sens t̄p̄s. Similiter omne contingit quod
 quis affirmat negare. & qd quis negauerit
 affirmare. quare manifestū est qm̄ omni
 negationi opposita est affirmatio: et omni
 affirmationi negatio. Et est cōtradictio af
 firmatio & negatio oppositē.

Iste est sc̄dus & vltim^o tractat^o hui^o libri in quo
 p̄bo determinat de oppōnib^o & legibus enūcia
 tionis. Et diuidit in tria capitula. In primo deter
 minat de oppositiōe diffinitiuē diuisione. Et p̄o
 premitte vna suppositiōē ad intelligendū diffini
 tiōē oppositiōis. vides q̄ omni affirmatiōi est
 negatio opposita. & omni negatiōi est affirmatio
 opposita. qd p̄bat: q̄ qd cōtingit enūciare qd est
 cōtingit enūciare qd nō est esse. Et qd cōtingit enū
 ciare qd est nō esse: cōtingit enūciare qd nō est non
 esse. Et addit p̄bo q̄ sicut ex p̄te huius verbi est p̄e
 sentis t̄p̄is p̄t formari quattuor modi enūciandi:
 ita in alijs t̄p̄ibus sc̄z p̄terito & futuro. Et subdit

cōsequenter qd quis affirmauerit: cōtingit & nega
 re. & qd quis negauerit: p̄tingit affirmare. ergo omni
 affirmatiōi est negatio opposita. & oī negatiōi af
 firmatio opposita. Ex isto diuidit oppositiōē sub
 nole p̄ductiōis: vides q̄ p̄dictio est affirmatio & ne
 gatio oppositē eiusdē de eodē & nō equiuocē. De
 inde determinat de specie^o p̄positiōis: & diuidit
 tur in duas p̄tes. In p̄tia p̄te p̄mittit duas diuisio
 nes: quarū p̄tia est. vtrū alie sunt vniuersalia &
 alie sunt singularia. Et est qd natū est p̄dicari de
 plurib^o. Singulare est qd nō est natū p̄dicari de
 plurib^o sed solum de vno solo: vt plato. Sc̄da di
 uisio enūciatiōis quedā est de subiecto vniuersali
 in qua enūciat aliqd de aliquo eorū q̄ sunt vniuersa
 lia alia vero est de subiecto singulari: in qua enūci
 atur aliqd de aliquo eorū que sunt singularia. Cō
 sequenter dicitur de specie^o oppositiōis. Et p̄o
 diuidit p̄tia: vides q̄ cōtrariae sunt in quibus enū
 ciatur aliqd. i. aliquid p̄dicatū affirmatiue vel nega
 tiue de aliquo subiecto vniuersali vniuersaliter tē
 to. Et tñ dicitur teneri vniuersalr: est ipm̄ teneri
 cō signo vniuersali vel ipm̄ teneri distributiue. vt
 omnis homo albus est. nullus homo albus est. Et
 sub cōtrarie dicuntur in quibus enūciat idē p̄dic
 atū affirmatiue vel negatiue de eodē subiecto vni
 uersali nō vniuersalr sumpto. vt hō est albus. hō
 est albus: q̄ fm tē possunt vici p̄trarie. nā indefinita
 in materia naturalī equalitē vniuersalr. ideo cōtin
 gi subcōtraria esse p̄tia: supple fm legem. De in
 de remouet vniū dubiū: qd quis posset dubitare vtrū
 termn^o teneat viter: q̄ a p̄te subiecti vel a parte
 p̄dicati additur signū vlt. R̄sident q̄ nulla affirma
 tio erit vera in qua de vlt viter sumpto: p̄dicatur
 vniuersalr vniuersalr sumptū. vt ois hō est oē albus
 Finalr diuidit p̄ductiōis: vides q̄ p̄ductiōia sūt
 affirmatiua & negatiua: quarū vna viter significat
 alia vero nō vtr. vt iste cōtradictū: ois hō albus est
 & nō ois homo albus est. & iste: ois hō albus nō est.
 non ois hō albus non est.

**Contrarie vero dico opponi vniuersalē
 affirmatiōem & vniuersalē negationem vt
 omnis homo iustus est nullus hō iustus est
 quocirca impossibile est has quidez simul
 esse veras. his vero oppositas. cōtingit in
 eodē simul esse veras. vt nō ois homo albus
 est. quidā homo albus est.**

Istud est sc̄dum capitulū. in quo philosophus te
 terminat de legibus oppositiōis. Et diuiditur in
 tres partes. In p̄tia dicitur de ipis. ostendēdo
 qualiter enūciatiōes se habent ad posse esse si
 veras aut falsas. Et primo ponit legē cōtrariarū
 diuens q̄ impossibile est duas contrarias eē simul
 veras. Secundo dat legem subcontrariarū di
 uens: his vero oppositē sc̄z subcontrarie possunt si
 mul esse vere. et hoc probat tribus exemplis. Pri
 mum: homo est albus. homo non est albus. Se
 cundum est probus. homo non est probus. Iste sūt
 si vere: q̄ si aliquid homo est terpsis: non est probus.
 Tercium est de istis: hō ē pulcher. hō nō est pulcher

quia si hō ē sed^o hō non ē pulcher. Tercio dat
 legē p̄ductiōis: vides q̄ in p̄ductiōis necesse est al
 teram esse veram & alteram falsam. & hoc siue sit i
 p̄tradiatoriū vniuersaliū siue singulariū. Cō
 sequenter remouet dubiū q̄ licet iste sint simul ve
 re homo ē albus. hō nō est albus. iste tñ nō sūt siml
 vere ē homo albus. & nemo est albus. In sc̄da p̄te
 ponit h̄c p̄clusionē. vniū affirmatiōis ē vna ne
 gatio opposita qd p̄bat. q̄ illud oportet negare ne
 gatiōē qd affirmat affirmatiō & de eodē. siue illud
 id ē sit vlt vniuersalr sumptū siue nō siue singulare
 singularitē sumptū. qd p̄bat q̄ si negatio negare
 aliud de eodē vel id ē de alio tūc talis nō erit oppo
 sita illi affirmatiōi. sed erit ab ea diuersa. Et o
 sequenter epilogat que dicitur vides q̄ ex p̄di
 ctis patet q̄ oppositariū p̄positiōis alie sūt p̄tra
 rie alie cōtradictorie & alie subcōtrarie. In tertia
 p̄te ostendit qd sit affirmatiō vna & negatiō vna vt
 cōz q̄ affirmatiō vna & negatiō vna ē que vniū de
 vno significat siue siue siue nō vt ois homo est al
 bus. non ois homo ē albus. Et quo infert talē cō
 clusiōē q̄ enūciatio q̄ est de terio equiuoco non ē
 vna sicut illa in qua ponit nomē impositū ad signi
 ficandū vniuersa sicut si tunica imponeret ad signi
 ficandū hōicm & equi tñc h̄c nō esset vna tunica
 & alba q̄ illo casu posito nō referret dicere istā tu
 nica ē alba. & istas duas homo ē albus. vides est albus
 sed iste due nō sunt p̄p̄ vna sed plures. igitur p̄
 ma erit p̄positiō plures & non vna.

Veritur vtrū species oppositio

nis & leges earū sint a p̄bo sufficienter assi
 gnate in textu. Arguit p̄lo q̄ non quia
 oppō subalterna est oppō & tamē nō assignat hic a
 p̄bo igit. Et est oppō relatiua & p̄natiua sūt oppōes
 & tñ hic non assignat a p̄bo igit. Sc̄do sic iste
 due ego sūt iohānes ego nō sūt iohānes scripte in
 p̄te oppositē: & tñ nulla spē oppōis assignata a
 p̄bo opponit igit. minor p̄z: qd nō videt q̄ opponat a
 lia spē oppōis q̄ oppositiōe cōtradictoria sed
 hoc nō eo q̄ ambe possunt simul esse vere si a diuer
 sis legantur: quoz vnus vocetur iohānes & alius nō
 Tercio sic iste cōtradictū: forto currit & forto
 nō currit. & tamē simul possunt esse vere. ergo lex
 cōtradictoriarū non ē sufficienter assignata a p̄bo
 tet quia p̄o quocunq̄ tempore potest forto currere
 p̄t etiā non currere. ergo etiā p̄o quocunq̄ instanti
 vna potest esse vera: et reliqua. Quarto sic p̄tra
 dictorie p̄t simul esse vere. igit lex cōtradictoria
 rā nō est bene assignata. Tñ cedēdo patet q̄ iste vtr
 p̄dicat iste tribulus est sapidus: et iste tribulus nō
 est sapidus: et tamen sunt simul vere igitur m̄c
 p̄z: qd illud qd iudicat ab aliqua tota specie est vtr
 sed o s̄ asini iudicat tribulū esse sapidū. & hoc ē ve
 rū. Et iā homo a tota ei^o specie iudicat hunc tribu
 lū non esse sapidū. & iudiciū ē verū. et p̄ cōsequens
 ista erit vtrūque tribulū nō est sapidus & sic iste due
 cōtradictorie erunt simul vere. Quinto sic con
 tradictorie nō repugnat in falsitate: ergo possunt
 simul esse false. a p̄bo patet. q̄ iste due p̄dicat: ergo vt
 eo falsum. et ego nō dico falsum. cuius sint singulares
 diuerse qualitates: et tñ sūt simul false igit minor
 f iij

defectu cuius iste non prariantur aditunc est ois ho mo vel assuus currit. omnis homo vel assuus non currit distribuendo solum primam partem distincti. Octava conditio est si in huiusmodi propositionibus ponantur modi ad copulam requiritur quod huiusmodi propositiones etiam sint prarie ex parte modorum defectu cuius iste non prariantur: oem hoiem possibile est currere: oem hoiem possibile est non currere. nec iste ois homo aliquid currit. ois homo aliquid non currit. Ex istis sequitur quod non ois propositio habet prariam sed solum illa in qua ponitur aliqua universalitas. Sequitur scilicet quod ois propositio in qua ponitur aliqua universalitas habet contrariam capiendone prarietatem large. Ex quo sequitur quod de quolibet genere qualitatibus: ualibus est propositio habens contrariam. De universalibus ista ois homo est animal. habet istam sibi contrariam: ois homo non est animal. habet istam sibi contrariam: nullus homo est animal. de indefinitis ista homo est animal habet istam sibi contrariam: ois homo non est animal. et sic de alijs.

tradictorie de extremis communibus totalibus quorum neutrum tenet distributive. Et hec ratio probabiliter ponitur. Octava ratio ad istam terminum supponat confuse tantum respectu proprii signi. In contradictione debet supponere confuse et distributive distributione incompleta seu distributione opposita suppositioni confuse tunc ut ista promitto tibi equum. aut contra dictoria est ista ego non promitto tibi equum et non ista nullum equum tibi promitto quod tunc due contradictorie essent simul vere. Nonna ratio si tales propositiones sint modales opus quod sint de modis adictorius defectu cuius iste non dicitur omne ens de necessario est ens. ens impossibile est ens. Decima conditio si in huiusmodi propositionibus ponatur distinctio copulatiua vel adionata quod si illud totum distribuat in una et particulariter in alia. et si solum prima pars distribuat quod tunc ista particulariter et quod negatio feratur supra coniunctionem. Et distribuendo totum distinctio iste tradictoria ois homo vel assuus currit hoiem vel assuus non currit sed distribuendo solum primam partem distinctio tradictoria parte est ista hoiem vel assuus currit. Istis suppositis supponitur finaliter quod adictorias posse esse simul veras potest dupliciter intelligi uno modo ut ly simul deteriorat et potest et sic possunt simul esse vere et per hoc soluit ratio quod prius fiebat Dubitat tertio utrum due subcontrarie possint simul esse false. Pro cuius solutione supponitur quod ad hoc quod aliquo propositiones sint aditunc sub contrarie multe aditiones requirunt a posteriori. Prima quod principietur utroque tercio ordine eodem. Secunda quod tunc non districte restringantur: applicentur et appellentur suas rationes formales. defectu primi iste non dicitur ois homo currit. quidam homo non currit. defectu secundi iste non dicitur ois homo animal fuit hoiem non fuit animal. ly animal affirmatiua applicat: et non negatiua. defectu tertii iste non dicitur: nullus hoiem cogitatur uenire. quidam hoiem uenire cogitatur. cum possunt simul esse vere. Tertia ratio quod si in talibus ponatur uitas et particularitas: quod habeat eque de uitate sicut de particularitate. Quarta ratio est quod quibus terminus distribuitur in una dicitur: non distribuitur in alia. et si non distribuat in una debet distribui in alia. et hoc nisi talis terminus sit deterioratio accepta. Tercia acceptio est suo deteriorabili quod si sic distribuat in una non distribuetur in alia. ut in istis sortes uidentur oem hoiem currit: sortes uidentur oem hoiem non currit. Quinta ratio si in una tradictoria ponatur aliis terminus stans confuse et distributive a parte unius extremi in ordine ad alium terminum supponendum confuse tunc tunc ille terminus distabat confuse et distributive debet stare deteriorate in altera tradictoria ut ois homo est animal non est animal. Sexta ratio si aliis terminus accipiat confuse et distributive in una tradictoria a parte unius extremi in ordine ad alium terminum supponendum deteriorate a parte alterius extremi tunc in altera tradictoria debet stare confuse tunc. defectu cuius iste non tradictoria sortis uidentur ois assuus non uidet sortis. Septima ratio si in una tradictoria ponatur terminus collectivus ut hic ois apostoli dei sunt quod dicitur in non ois apostoli dei sunt quod dicitur. Ex quo patet quod ualibus sunt due propositiones co-

Quarta ad tertium sit conclusio responsalis. Species et leges oppositis sunt a sebo sufficienter et convenienter assignate. per hec conclusio ex precedentibus articulis. Ad rationem ante oppositam. Ad primam patet solutio per utraque sui parte. Ad secundam ubi quod ille propositus scripte sunt tradictorie si sint scripte ab eodem nec potest simul esse vere et false a quocumque legantur quod sicut per nota uocalia parte persone non supponunt nisi per illis quod perferunt ea: sic nec scripta supponunt nisi pro illis quod ea scripserunt. Et si dicatur contra hoc quod aliis sepe scribit litteras obligatorias per alio aut etiam legit. Et tunc nota prime persone ibi posita non supponunt per illo quod aliter obligaret seipsum. Respondetur quod in illo casu illa persona non supponit proprie et de rigore logicis nisi per legentem aut scribentem. et ex ista loquendi consuetudine per ista supponatur pro illo hoiem cuius sit obligatio: aut per illo ad cuius intentionem attribuat sententia. Ad tertiam patet solutio in secundo dubio. Ad quartam ubi negando maiorem. nam iste nisi quod sunt vere iste tribulus est sapiens: et iste tribulus non est sapiens cum ly sapiens supponatur confuse et distributive nec ualet dicere iste tribulus non est sapiens hoiem ergo non est sapiens. quod arguit a dicto finem quid ad dictum simpliciter. Ad quintam per solutio in primo articulo ubi uisum est quod propositiones falsificantes seipsas non sunt categorice sed hypothetiche.

Sequitur textus. In his ergo que sunt et que facta sunt necesse est affirmationem ueram vel falsam esse et negationem. In uniuersalibus quidem uniuersaliter semper habet quidem uerum et falsum in his que sunt singularia que admodum dicitur est. In his uero que uniuersalibus non uniuersaliter dicuntur non est necesse. dictum est autem et de his.

Istud est uicimum capitulum huius tractatus in quo ad esse uerum deteriorate: vel falsum. Et uidetur in duas partes. In prima ostendit quibus tradictorius conuenit quod una pars est deteriorate uera et altera falsa uita quod in oibus contradictorius de presenti et futuro necesse esse uiam parte esse ueram et alteram falsam. In secunda parte ad utraque parte de contradictorius singularibus de futuro contingenti. et primo quod non sit necesse in talibus alteram parte esse ueram et alteram falsam dicens quod in tradictorius singularibus de futuro contingenti non est necesse alteram parte esse deteriorate ueram et alteram deteriorate falsam quod si ois affirmatio uel negatio de futuro contingenti sit deteriorate uera uel deteriorate falsa sequeretur quod omnia necessaria euenirent. sed non est falsum. nam per uabur et sibus. In prima quod posito casu quod aliis dicat hoc erit et alius dicat hoc non erit. si ois affirmatio uel negatio de futuro contingenti sit deteriorate uera aut falsa necesse est alteram iporum dicere ueram. et non uerum quod est ipsi capiunt tradictoria que non trigit simul esse uera. Secunda ratio si ois affirmatio et negatio sit deteriorate uera uel falsa sequeretur quod de illo quod est

mo. lo albi si fuit uerum dicere hoc erit albi. et si sic non potuit non fieri albi. et si non potuit non fieri albi impossibile fuit ipsum non fieri albi. et si impossibile fuit fuerit ipsum non fieri albi necesse fuit albi. et sic necessario eueniret et per non nihil erit ad uerum uel a casu. Deinde probat oppositum dicens in tradictorius de futuro contingenti necesse est alteram parte esse ueram et non potest dici quod neutra sit uera. probat uabur et sibus. Prima quod si affirmatio sit falsa negatio erit uera. et si negatio erit uera affirmatio erit falsa. igitur non contingit neutram earum non esse deteriorate ueram. Secunda ratio si uerum esset uera tolleretur contingenti ad uerum libet. nam si uerum esset dicere quod hoc est albi oportet quod sit albi. et si erit cras uerum dicere quod est albi ois quod cras sit albi. Si autem uerum est dicere de tali futuro quod nec erit nec non erit tunc ipsum non poterit esse nec poterit non esse quod est rationem contingenti ad uerum libet. Deinde remouet duas cauillationes. Prima est contra secundam rationem in qua dicitur est quod si omnis affirmatio uel negatio sit deteriorate uera uel falsa sequeretur quod de illo quod nunc est album semper fuit uerum dicere quod hoc fuit album. Posset aliquis dicere quod hoc est uerum in tempore propinquo precedente illud nunc sed non in tempore remoto. Remouet hanc cauillationem dicens quod tempus ad tempus nihil refert etiam ante milleimum annum quia semper manet eadem ueritas. Secunda cauillatio est contra primam rationem dicitur enim quod si quis dicat quod hoc erit et alius dicat hoc non erit necesse est alterum illorum uerum dicere. Posset aliquis dicere quod hoc ideo est quia dicantur contradictoria: sed si nihil dicerent nullum inconueniens sequeretur. Hanc cauillationem remouet dicens quod si quis affirmauerit uel negauerit nihil propter hoc mutatur in re. quia propter nostrum assensum uel negare nihil mutatur in re. Deinde ostendit quod non omnia eueniant de necessitate tripliciter primo sic nos sumus principia multorum et conuincimur de multis: quod non faceremus si omnia necessario euenirent. Secundo multa sunt entia que non sunt semper in actu sed sunt in potentia sic quod possunt fieri et non fieri. esse et non esse: ergo non omnia de necessitate eueniunt. Et replicat ut uerum potest incidi et tunc non inciditur sed ueritate consumitur. Et hoc exemplum potest sumi pro tertia ratione. Deinde ostendit quomodo se habent propositiones ad ueritatem et falsitatem. Pro cuius solutione permittit quomodo se habent res ad necessitatem. et primo quomodo se habent se et absolute se habent ad necessitatem. si de quomodo propositiones ad sua opposita se habent dicitur dicens pro quod res se habent ad necessitatem secundum se et absolute sic quod non sunt simpliciter necessarie sed ex suppositione quod ois quod est quod est necesse est esse. Secundo dicitur quod res se habent ad necessitatem per propositionem ad sua opposita sic quod non sunt necessarie simpliciter distinctio ne ad sua opposita. Illud est quod non habet deteriorate rationem necessitatis sit necessarium sub distinctione ad suum oppositum ut necesse est nonale bellum cras esse futurum uel nonale bellum cras non esse futurum. Ex his conuenit quod eodem modo est in rebus et entitatibus quod sicut sunt quidam res que non sunt deteriorate ad esse nec ad non esse cum sit ille.

Et albus. hō qz sunt distincte. ppones. Ideo videtur qz pbs supponat qz deberet pbare r iō videt petere pncipium. naz deberet pbare qz ille negatōes sunt eedē r illud supponit. sed hic posset dici qz pbs capiebat p principio manifesto qz ista negatua nō ē hō albus sic negatio huius affirmatiōis est alb' hō deo qz idem negatur de eodez. Sequitur textus.

Vero unum de pluribus vel plura de vno affirmare vel negare: si nō est unū de pluribus: nō est affirmatio vel negatio vna.

Istud est secundum capitulum in quo determinat de enūciatiōibus hūit' alterū extremorū ppositiō. Et vidit in tres ptes. In prima ostendit qd est enūciatio plures dicens qz enūciatio plures ē in qua affirmant vel negant plura de eodez vel vnus de pluribus vno modo illa plura nō iungant vel qz nō se habeant sicut determinatio r determinabile ut ista homo est aīal māsnetuz q nō est ppō plures sicut ista hō est albus abulans q est ppositio plures qz illa enūciatio nō est vna s3 est plures ad quam dyaletice interrogatā nō datur vna rīssio sed ad illam dyaletice interrogatā nō debet dari vna respōsio. In tertia interrogatio dyaletica est qua qrit de vtracqz pte contradictionis r petir qz terā determinate sibi dari. Sed questio qd est solū presupponit vnam ptem contradictionis. ut si querat quid ē animal ibi est questio quid est. Si vero queratur vtrū hō sit animal. vel nō ibi est questio dyaletica. In secūda pte ostendit qualiter valet consequentia a diuisis ad cōiuncta mouendo tales qstiones. Et est qz aliqz valet pna a diuisis ad cōiuncta et aliquando nō. Et qz valet pbat duobus exēplis. Prīmū est qz bñ sequitur fortes ē aīal r sof ē bipes qz fortes ē aīal bipes. Scdm exēplū qz bñ sequitur fortes est hō r fortes ē albus. qz hō homo albus. Et qz non valet pbat exēplo et rōne. Ex pto quia non sequit fortes ē cythared' r ē bon'. qz est cytharedus bonus. In hōe pbat sic qz tūc sequit qz est pcell' in infinitum. sequit etā nugatio. qz sequit pcellus in infinitum pbat duob' exēplis. Prīmū nā cū hō est homo r albus. r itez homo ē homo r albus idō homo est homo homo albus. alb' et sic infinitum. Scdm exēplum cū fortes sit albus et muscus et ambulans sequeretur qz est albus muscus cythared' r ambu'ans. r sic in infinitum: sed qz sequat nugatio p3 sic arguendo fortes ē homo r est bipes. qz est homo bipes. Deinde soluit istam questionem ponendo duas regulas. Quarū prima est. qñcūqz predicata diuisa pntant de seinuicem p accidens vel de vno tertio tūc ex diuisis nō licet inferre cōiunctū. ut p3 exēplis supradictis. S3 qñ diuisa p dicata de seinuicem aut de tertio nō pntant Per accidens tūc ex ipis h3 inferre cōiunctū. ut bene sequit fortes est aīal r bipes qz est aīal bipes. In secūda regula qñ cūqz vnum pdicatōrū. s. secūda includitur i primo non valet hōa ppter negationem iō non sequit fortes est homo r ē bipes. qz est homo bipes. In tertia parte ostendit quō valet pna arguēdo a cōiunctis ad diuisa dicit qz aliqñ ex cōiunctis h3 inferre

diuisa qz bñ sequit fortes est hō alb' qz fortes ē hō et est albus. Et dicit pbs qz ad hoc qz valet sequētia a cōiunctis ad diuisa due conditōes requiruntur. Prīma qz non sit repugnantia in adiecto: iō nō sequit adam est hō mortuus: igit adam est homo r mortuus. Et ponit tria documenta ad cognoscendum qñ est repugnantia in adiecto. Prīmū quādo cōtradictōrū determinabilis pdicatur de cōiuncto ex determinatione determinabili. ut dicendo homo mortu' est non homo. Scdm si ppositio q affirmat determinabile de cōiunctis sit falsa ut homo mortu' est hō. Tertius. si diuisio determinationis repugnet deteriabili vel ecōtra. Secūda conditio qz vnum cōiunctōrum non insit alteri fin accis vel qz determinatio non sit dictio ampliatiua vel determinatio fin quid.

Verū vtrum a negatiua de predictato finito ad affirmatiuam de predictato finito sit bona pna r ecōtra. Arguitur primo qz nō. qz nō sequit fortes nō videt equū. ergo fortes videt nō equum. nā ans pōt esse verū polico qz fortes nihil videt pntē exīte falso. Scdm af. non sequitur hō nō est albus. qz homo est nō albus ans em pōt esse verū nullo homine exīte. r th pns erit falsus si nullus homo sit. qz bene sequit homo est nō albus. qz homo est a ppōe de est tertio adiacēte ad pponem de est secūdo adiacente in pponibus accidentibus. nā in ista homo est nō albus: hō stat p pntibus sicut in ista homo nō est albus. Tertio sic argi. nō sequit chimera nō est homo. qz chimera est nō homo. ans p3 qz negatiua nihil ponit ideo ad veritate eius sufficit subiectū p nullo supponere: sed affirmatiua ponit aliquis. i. subiectum debet p aliquo supponere. qz nō valet pna. Quar to sic arguitur qz ab affirmatiua nō inferat negatiua variando pdicatū penes finitū r infinitū quia tunc sequeretur qz alicuius boni illogismi ambe pmissē essent affirmatiue cuius cōclusio esset negatiua qd est falsum. pna pbat sic arguendo. omis hō est nō albus. s3 hō est homo. qz hō nō est albus pmissē sunt ambe affirmatiue r th cōclusio ē negatiua. igit. Quinto sic argi. non sequit in' seca nā sunt non pisces. qz in seca ana non sunt pisces: cū ans sit verum r pns falsum. In oppositum arguitur aut toritate aristō. In tertio. in questioe sicut in ceterio erūt tres articuli. Quarū ad primū.

Sciendum est primo qz pro declaratione questionis supponit qz dupl. est ppō. s. de est scdo adiacente r de est tertio adiacente. de est scdo adiacēte est in qua nō ponit aliud pdicatū materiale ab hoc xbo est: r de est scdo adiacente nō qz istō xbnm est ponatur in scdo loco. qz tūc oīs ppositio esset de est scdo adiacēte. s3 ideo dī de est scdo adiacente: qz hoc xbum est pdicatū materiale vel falsē includens. Sed ppō de est tertio adiacente ē in qua pter istud xbum est ponit aliud pdicatū materiale. ut homo est aīal. r dī de est tertio adiacēte qz pter istud xbum est ponitur aliud pdicatū māle. Supponit si dō qz nomen finitum est nomen categorematicū: ut equus bos. Ex quo sequitur qz solū nomen categorematicū est: propter nomen finitum.

nomen categorematicū est: propter nomen finitū. Sequitur scdo qz soli termini categorematici pnt in finitari. ad dicebat. in textu qz scdm categorematicū nō potest addi negatio infinitans iō nō pnt dī bon oīs capiēdo h3 nō infinitat. Sequit tertio qz trās ē dētia sunt termini categorematici qz ipis pōt addi negatio infinitans ut dicendo nō ens nō verum. Sed nomē infinitū est nomen cōpositū ex nō mine finito r negatione infinitante ut nō hō nō lapis. Totum istud aggregatū nō hō nō lapis dicit nomen infinitū: r illud cui additur negatio infinitans dicitur nomen infinitante ut nō hō nō lapis. Sed de isto nōse in finitū sunt aliqz difficultates. Prīma qd significet nomen infinitū ut quid signifi. et nō homo. Ad hēdē breuiter qz nō homo de signifi. cato formali r primario significat ut negationem humanitatis vel hominis sed de significato materiali significat lapidē bonē leonem caprā r sic de alijs. Ex quo sequitur qz nomen infinitū nō dicit primo aliquē conceptū positū sed solū negatiuū ut nō hō nō fortes. Et aduerte qz sicut in conceptib' positius inueniunt vniuocationes: ita r in negatiuis. vnde nō fortes est aliquid vniuo est ad oīa alta entia a forte etā ad nō entia. Ande illa negatio est vnus rōnis quz repugnat affirmatiōi vnus rōnis r qz nō fortes repugnat forti et fortes est vnus rōnis. ideo nō fortes est vn' rōnis.

Sciendū est secūdo qz quādo negatio infinitans addit alicui tertio magis cōiuncte nomē infinitans cōpositū ex ipso negatione infinitante est minus cōe et qñ addit tertio minus cōiuncte nomē cōpositū ex ipso negatione infinitante ē magis cōe. ut hō est cōius forte. S3 si dicat nō hō tunc nō hō est minus cōe qz non fortes qz non fortes. Predicatur de pluribus qz non homo qz dī de omnibus alijs a forte sed nō homo dicitur forte de alijs ab homie. Ex quo sequitur qz ibi arguit a superiori ad inferius non fortes currit ergo non hō currit. Supponitur vltimus qz scdo istos terminos infinitos sicut due figure quadrangulares sicut pōt videri in textu r in qualibet possunt fieri consequētie saltē in ter subalternas que inferunt seinuicē. Ande sicut bene sequitur fortes est nōustus ergo fortes nō estustus r: dītra in prima figura: ita bene sequit nō fortes est non lapis: ergo non fortes nō est lapis in scdo figura. Et aduerte qz in nulla illarū figurarū s3 subiectū mutari. imo sp subiectū dī ē tertio finitū sicut in prima figura vel infinitū sicut i secūda figura: qz si mutaretur subiectū tunc nōset rē pntē. Sed restat vna difficultas quō intelligit qz nomē r verba trāsposita idē significat. Bñ: del breuē qz nomē vbiqz ponat semp idē significat: s3 nō sp p eodē vel eisdē: vel eodē mō accipit: ut hō vbiqz ponat semp idē sig. m. s. r. s3 nō sp p eodem. vel eisdē vel eodem accipit. ppter qz acceptiones diuersas aliqñ ppō in qua ponit est vera et aliqñ falsa. ut ista est vera hō currit: licet ista sit falsa oīshō currit. et th hō vtracqz idē significat: s3 nō eodē mō accipitur in vna sicut i alia. nam in ista homo currit: homo accipitur pro oī' hōibus viliū

ctine: r in ista dī hō currit etā accipit p oībus hō mibus. s3 alio mō s3 copulatur. Sciendū est tertio qz circa tertium incidūt aliqz difficultates. Prīma vtrū a iunctis ad diuisa valeat pna. Prō cuius declaratione supponitur primo qz aliqua pnt dici cōiuncta dupl. iter. vno mō positue qz cōiungunt per aliquā cōiunctiōē nē positā inter ea. ut fortes est albus r muscus. secundo modo dicitur iuncta negatiue qz inter ipa nō ponit aliqua copula vel iunctio pntēgens ea: vno mō vniū immediate addit alteri per modū determinationis r determinabilis ut dicēdo homo albus. sic accipiunt cōiuncta in ppositiōe qz arguere a iunctis ad diuisa est arguere ab antecedēte in quo ponunt plura pdicata sine iunctiōe ad pntē in quo ponunt cū iunctiōe: ut sic arguēdo fortes est hō albus. ergo fortes est homo r est albus. Scdo supponitur qz ad hoc qz talis pna sit bona tres pntiōnes requirunt. Prīma qz nō sit repugnantia in adiecto. i. qz determinatio nō sit alienā s3 determinabile neqz repugnantia neqz diminutē. defectu cuius nō sequitur aciam est homo mortuus. qz add est hō mortu' est mortuus. Hoc capiēdo h3 mortuus nominaliter quod tantum valet sicut primatus vita. Scda cōditio qz talis determinatio nō sit aphtia. defectu cuius non sequitur chimera est ens in opinabile: qz chimera est ens r est inopinabile. Tertia cōditio qz determinatio nō sit capiat equiuocē i cōiuncto r diuiso seu qz non variet appellatio. defectu cui' nō seqt iste ē bonus faber. qz iste ē bonus r est faber: qz h3 bon' aliter appellat in cōiuncto qz in diuiso. pōt th addi qzta pntiōne qz in cōiuncto sit equiuocū: iō nō sequitur hoc est canis latrabilis ergo hoc est canis r est latrabilis cū pna pōt h3 pōt plures qz nō est ppō neqz vera neqz falsa. pōt iterū addi alia cōditio qz os arguere in illis qz sunt simplr r nō fm accidēs. vñ pntiōne dī pntēre sim pliciter qñ quelpō dī de subiecto. iō non sequit est sentia diuisa est p' għano. qz est p' r est għano. qz scda pō diuisa est falsa. S3 qz eret aliqz vtrū scd ar guēdo sof. est hō alb' qz sof. est hō r arguat debite a cōiunctis ad diuisa. Et videt qz nō: qz alterū cōiunctōrū dī de alio p accidēs puta alb' de homine ergo nō bñ arguit ut videt dicere tert'. Ad hēdē qz aliqd dicit de altero p accis pōt intelligi dupl. vno mō qz accidentaliter pdicat de illo. r sic alb' bene pntē hō mini p accis. alio mō qz non pntē alteri sicut de terminatio pntē determinabili. r sic dico qz alb' nō pntē p accis hōf s3 p se. r hoc vniū hēre tert'.

Sciendū est quarto qz scda difficultas est talis. an valeat pna a diuisis ad iuncta. Prō cui' solutione supponit pto qz aliqua pdicata pnt dici diuisa dupl. vno mō p pntiōne alicui' cōiunctiōis omis mediāt inter ea ut fortes est hō r albus r sic capiunt hic diuisa. Alio mō: sicut diuisa. nō cōiuncta p iunctiōe ut hō alb'. r sic nō capiunt hic diuisa. Supponitur scdo qz arguere a diuisis ad cōiuncta est arguere ab antecedēte in quo ponunt plura pdicata mediāt iunctiōe ad pntē in quo ponunt sine iunctiōe ut fortes est hō r est alb'. qz hō

albus. Supponitur tertio qd ad hoc qd talis pna sit bona tres pdiciones requirunt. Prima qd vni- sa se habeat sicut deterioratio et deteriorabile: id no se- quif fortes est ambulans et est mulcus. g fortes est ambulans musc' cu' pna sit ppo plures q nec est ve- ra nec falsa. Secda pdicio q deterioratio no capia- tur equoce seu q no fiat variatio appellatois id no sequif q iste camis est p' et est tuus q est p' tuus: qz in antece' ly tuus appellat te tanq' possessore' can- nis in p'nte appellat te tanq' genitu' a cano. Tercia qd no fiat negatio vt no sequif fortes est ho' et est bipes: ergo et ho' bipes. nec etiā sequif fortes est ho' et aia: ergo et ho' aial. Et aduerte qd tana' nugaria d'cedo aial ho' sicut ho' aial na' si infinitioes ponā- tur loco termino'z erit nugaria ergo illi termini i- portant nugariaes. Tercia difficultas quoz pna ab est de tertio adiacete ad ppone' deest scdo adia- cete. R' h' d'et qd in ppone' necessariis no' qz id non sequif ada' est ho' ergo ada' e. s' i' ppone' p'rigitib' b' valer' seruat' tñ aliqb' pdicioib'. Quarta' pri- ma est qd pdicatu' no' sit termin' ampliatus dese- ctu cui' no' sequif ada' est mortu' ergo ada' est. etiā no' sequif rosa cognoscit' ergo rosa est. Secda' pdi- tio qd p'ncipalis ps pdicatu' no' ampli' defectu cu- tus no' sequif ada' est albu' qd est vel fuit ergo adam est. Tercia' pdicio qd subm no' sit termin' amplia- tiuus. defectu cui' no' sequif mortu' est ho' qd fuit ergo mortu' est p'or addi' et alia' pdicio scz qd pdica- tu' no' sit termin' infinite'. id no' sequif chimera est no' alba ergo chimera est. Et hec de p'lo articulo. Quantu' ad secundu' dubitatur p'io vtru' a negatiua ad affirmatiua subiecto manete eodez qd pdicatio variato penes finitu' et infinitu' valeat pna. R' h' d'et breuiter qd talis pna est bona aliquibus co'ditionib' obseruatis. prima qd totale pdicatu' in finitez et p hoc no' sequif fortes no' videt equu' ergo fortes est videt no' equu'. Secda' co'ditio qd no' sit aliq' terminus supponens: h'nt' tñ. defectu cui' no' sequif cuiuslibz hois albus no' est albus. ergo cuius- libet hois albus est no' albus. ahs est veru' et cole- quens falsum. ahs est sequif ad istaz nussz hois ois asin' asin' no' q' vera' cu' sua pdictoria sit falsa scz ista' alicuius hois aliq' asin' est ois asinus. Et q' sequat' ad illa' p'z: qz sunt ppone' eiusde' q'ntatis et q'ntatis et de eisd' teris simi' iter supponetibus igitur vna sequitur ad alia'. Etiam non sequitur a ho' no' est ho'. ergo a. ho' est no' ho' cu' ahs sit verum et pna falsum. et q' ahs sit veru' p'z qz b' sequif ois ho' ho' no' e' ergo a. ho' no' est ho'. et ahs est veru' cu' qly eius singularis sit vera et etiā sua pdictoria e' f. lla. Et q' sequat' p' sunt em ppone' eiusde' qualitatis de eisd' teris sicut oino supponetibus igit' et. S'z quereret aliq' vtru' in tali pna oporteat ponere co- stantia' subiecti in p'nte sicut dicit aliqui sic arguen- do: fortes no' est lapis et fortes est ergo fortes est no' lapis. R' h' d'et p' babiliter qd no' est necesse ponere il- lam constantia' qd dicit aristo. in postpredicamentis qd sine fortes sit sine no' sit necesse est ipm languere vel no' languere. id no' videt qd debeat poni ista co- stantia. Sed qd hoc arguit qd tuc bene sequeret' chi- mera no' est alba: ergo chimera est no' alba: se' hoc

non qz ahs est verum et consequens falsum quia ad ipm in bona pna sequif vna falsa: vt bene sequif chimera est no' alba: ergo chimera est. R' h' d'et qd no' sequitur vt tam visum est. Et dico vltimus qd p' postioe affirmatiua de pdu ato infinito oz argue- re sicut in negatiua. et dico qd ista' ppo de pdicato i- finito h'z tot cas veritatis sicut negatiua: qz aliter arguedo a negatiua ad affirmatiua de pdicato i- finito argueret a ppone' h'nt' ples causas veritatis ad ppone' h'nt' tñ vna cam veritatis. Et si quis vi- cat si hoc esset veru' sequeret' qd vne co'radictorie es- sent simul vere. p'z qz ista est vera per se chimera est no' alba: et etiā ista est vera nulla chimera est no' al- ba que est eius pdictoria qz ois ppo negatiua cu- tus subm p' nullo supponit est vera. Dico q' illa re- gu' a est vera in ppone'bus de pdicatu' finitis et no' infinitis. Et si quis dicat sensus qu' e' facit ista ppo chimera est no' alba: est falsus: qz sensus ei' est chi- mera est ens qd no' est albu' illa est falsa. Respon- det q' sicut no' albu' est vniuocū ad o' e' q' no' ens qd no' est albu': ita et supponit pro eis. ideo sensus est chimera est ens v' no' ens qd est no' albu'. Et quo v' p' babiliter dicit q' nome' infinitum in suo conceptu i' concludat conceptu' entis et non entis et non soli entis vt aliqui dicunt.

Dubitatur secudo vtru' ab affirmatiua ad negatiuam subiecto manete eode' et predicato vari- ato penes finitu' et infinitu' valeat pna. et videtur qd no' qz no' sequitur fortes fuit no' a bus. ergo for- tes no' fuit albus: qz ahs p'or e' veru' ante exite fal- so. na' posito casu qd fortes ante heri fuerit niger: et postea albus. ahs est veru' et pna falsum. Itē no' se- quitur fortes erit no' albus. ergo fortes non erit al- bus p'portionabiliter p'or do casum sicut. primo. Itē no' sequif fortes p' esse no' alb'. ergo fortes no' p'or esse alb'. R' h' d'et breuiter qd argu' do ab affir- matiua ad negatiua tali modo b' valer' pna aliquib' co'ditionibus obseruatis. Prima qd totu' pdica- tu' infinite'. ideo no' sequif fortes videt no' equum. ergo fortes no' videt equu'. Secda' qd i' affirmatiua addatur ista particula in qualibz p'et p'is p'ntis si sit copula p'ntis: vel p'teriti si sit p'teriti. ve. fu- turi si sit futuri vt sic arguedo fortes in qualibz p- te temporis p'teriti fuit no' albus. ergo fortes no' fuit albus. Tercia qd si arguat in modalibus v'z obseruari qd negatio ponat' post modu' vt sic argue- do fortes p'or esse no' albus: ergo fortes p'or no' esse albus. et per hoc soluunt' instantie. S'z quereret aliquis vtru' ab affirmatiua ad negatiuam predi- cato manente eode' et subiecto variato penes finitu' et infinitu' valeat p'sequētia. Responde' breuiter qd b' valer' pna quādo predcatu' est terminus singu- laris et cum copule addatur ista particula in qualz p'et p'is p'ntis p'teriti futuri p'portionabi- liter ad copulaz. vt bene sequitur no' album p qua- libet parte temporis p'ntis. est fortes. ergo al- bum non est fortes. qz ex opposito consequētis in- fertur oppositu' antecedētis. Dicitur secundoz si predcatum sit termin' cois no' valer' pna. vt no' sequitur no' album in qualibet parte t'pis p'ntis est ens ergo albu' no' est ens. Etiam non sequif

In secana sunt non pisces: ergo in secana non sunt pisces. nam ibi arguitur ab affirmatiua ad negati- ua variā' o subm penes finitum et infinitum: et no' variādo pdicatu' cu' no' pisces sit subz. D' tertio qd a negatiua ad affirmatiua pdicato manete eodē et subiecto variato penes finitum et infinitum non valet pna respectu etiā quoz d'cedo termino'z id no' se- quitur albus no' est fortes. ergo no' albu' est fortes.

Dubitatur tertio vtru' valeat ista consequē- tia fortes est ho' mortu' ergo fortes no' est ho' et ista fortes est homo mortu' ergo fortes est ho' est mor- tuus. Responde' breuiter qd iste terminus mor- tuus p'or capi dupl'. vno modo nosaliter et sic tñ vaiz sicut ear' vita. i. aia apti natu' tamē recipere eā et sic dico qd ly mortu' respectu hois v' aialis est de- terminatio distrahēs alienās vel diminues' sic ca- pit p'os in textu' dicit qd mortu' distrahit de rōne hois imo est determinatio tota' repugnās homi- ni vel aialis sicut cecū est determinatio repugnās la- pid'. et tñ dico qd ista est vera homo mortuus no' est homo qz tunc ho' mortuus importat rōnē impossi- bile modo de ratione impossibili nihil dicitur vere et tunc etiam bene sequitur fortes est homo mortu- us. ergo fortes no' est homo sed non sequitur fortes est homo mortuus ergo est homo et mortu'. qz tūc est repugnātia in adiecto. Alio modo capitur. ly mortuus p'ncipaliter veniens de morio: reris et tā- tum valet sicut corruptus corrupta corruptu'. et tñ no' est determinatio distrahens imo p'or addi' vere cum ly homo vt dicit aliquis homo est mortuus ada' est homo mortuus et tunc habet vim amplian- di sicut alia p'ncipia p'teriti t'pis et tñ dico qd ista e' verat' co'cedit' ada' est homo mortuus. Et vico qd be- ne sequitur ada' est homo mortuus ergo adam est homo et est mortuus. Et si quis dicat ista est falsa adam est homo cum subiectu' p' nullo supponat. de- co' qd est vera vt alias visum est. et quomodo ad p'po- sitiones necessarias non requiritur qd termini sup- ponant p aliquo existente. dico tamen qd illa conse- quentia non est formalis sed solum materialis. qz ad bene arguendū a coniunctis ad diuisa. requirit' qd determinatio no' sit ampliatiua vt visum est. Et hec de secundo articulo.

Quantum ad tertiu' sit conclusio responsa- lis a negatiua ad affirmatiua et eodra subiecto manente eodem et variato predicato penes finituz et infinitu' est bona pna pdicionib' tñ aliqb' obser- uatis vt visum est in secundo articulo. Ad rōnes Ad primam p' solutio na' totale predcatu' no' infi- nitatur. Ad secundam dicitur qd nullo hoie exi- stente ista est adhuc vera homo est albus vel non al- bus vt visum est in secundo articulo. Dico etiam qd non sequitur homo est non albus ergo homo est. Et similiter dicitur ad tertia'. Ande p'positionē negatiua nihil ponere p'or intelligi dupl'. vno mo- do qz ad ei' veritate' sufficit subiectu' p nullo sup- ponere. Ad quartā qd ille p' misse primo et p se habent' inferre affirmatiua. Ad quintā p'z solu- tio in secundo articulo.

Sequitur textus.

His vero determinatis perspicendum ē, quemadmodum sese habeant affirmatio- nes et negationes ad seinuicem. hec scili- cet que sunt de possibili esse. et non possibi- li esse et contingere et non contingere de impossibili et necessario.

Est est secūdo tractat' hui' libri in quo de- teriat de oppone' et p'ntis ppone' modalit- um. Et vidit' in tria capitula. In primo d'criat de oppone' ppone' modalit' monēdo talē d'bitati- onē vtru' ad h'ndi' pdictionē in modalib' negatio sit ferenda ad verbū vel ad modū. Et primo ar- guit qd ad verbū quia in illis de inesse sumit' pdi- ctio ponēdo negationē ad verbū. s'z similiter i' mo- dalibus. His pbat exēplariter primo in illis de e' scdo adiacete quia negatio istius homo est. e' ista ho' no' est vel no' est ho'. Secdo pbat in illis de est tertio adiacete qz negatio istius ho' al' est ista ho' no' est albus homo et no' ista est non albus homo. Deinde pbat in alijs ppone' de vbo adiectiuo quia negatio istius ambulat homo est ista. no' am- bulat homo et no' ista ambulat et no' homo. Et q' bus co'cludit philo'sophus qd si sit simile in illis de inesse. et modalibus. negatio istius possibile est esse erit ista possibile est no' esse et no' ista no' possibile e' esse. In oppositu' arguit quia si pdictio in moda- libus e' sumēda ponēdo negationē ad verbū et no' ad modū sequeret' qd pdictoria e'ent simul vera pna est impossibile. pna pbat. qz idē est possibile esset possibile no' esset omne. qd possibile e' e' vt am- bulare possibile e' no' esset non ambulare. Con- sequenter soluit hanc d'bitationē dicens qd nega- tio istius possibile est esse e' ista: no' possibile est e' et similiter dicatur in alijs modis. ita qd ad danduz co'radictionē in modalibus saltem eūsdem modū negatio est ferenda ad modū quod p'bat primo tali ratione. sicut se habet esse et non esse in illis de inesse ita se habet modus in modalibus. sed in illis de inesse sumitur pdictio ponēdo negationē ad esse ita in modalibus sumit' pdictio ponēdo nega- tionē ad modū maior' pbat qz sicut e' et no' e' i' il- lis de inesse s'nt appositiones hoc e' copule. et subiectuz et pdicatu' sunt res subiecti ad est s'nt illa s'nt que copula copulat. sic in modalib' esse et non esse sunt subiecta. et determinabilia. et modū scz contingens possibile impossibile et necesse sunt appone' hoc est sicut determinaciones verborū illorū. Et sicut i' illis de inesse ex p'ce esse vel no' esse sumit' s'ntas et dicit' no vt istius forte possibile est esse negatio e' ista. forte no' possibile est esse. et p'portionabiliter dicat' de alijs

Consequentie vero secundum ordinē fiūt ita a ponentibus illi e'nti que est possibile est esse. illa que est contingit esse. et hec illi con- uertitur et no' impossibile esset no' necesse e' e'.

In isto secūdo capitulo d'criat p'ntis de e'q' poli' t'pis et d'sequētia' pdicionū modalitū et primo secundū opinionē an tiquoz d'ctōz q' an- tiqui ordinauerūt p'p'ositiones modales i' primo

rotulo secundū exigentiā huius dictionis amabili-
 mus et in secundo secundū exigentiā huius dictionis edē
 tuli. Deinde determinat secundū eius opinionē vi-
 cens quod pponēs de possibili et contingenti equipollēt
 ppositionib⁹ de impossibili modo vni⁹ affirmato
 et alterius negato ut iste dicit equipollēt fortē ipso
 sibile est esse et fortē non possibile est esse. Similiter
 iste fortē possibile est esse et fortē non impossibile est
 esse. ita quod vult ordinare ppositiones modales de
 primo rotulo sicut exigentiā huius dictionis ama-
 bilit⁹. et pponēs de secundo secundū exigentiā hui⁹ dic-
 tionis edē tuli. Ex quo sequitur quod antiqui male ordi-
 nauerūt ppositiones de possibili et necessario in primo
 et secundo rotulis quia ille de necessario sic ab ip-
 sis ordinare non equipollēt illis de possibili in illis
 duob⁹ primis lineis ut ista non necesse est esse in pri-
 ma linea non equipollēt isti possibile est esse. nec ista
 non necesse est non esse non equipollēt isti possibile est
 non esse in secunda linea. Quod pbat tribus rōnibus
 ¶ Prima iste sunt simul vere necesse non esse et non
 necesse esse et sequuntur ad invicē cū possunt dici sub
 alterne. cum ergo possibile esse in prima linea et ne-
 cesse non esse de tertia linea contradicāt sequit⁹ ut iste
 non equipollēt nec sunt in eadē linea possibile esse et
 non necesse esse et p sequēs male ponitur in prima
 linea. ¶ Secunda ratio necesse et impossibile opponit⁹
 et rariē et equipollēt ponit⁹ do negationē ad vi-
 cetū et postponēdo modo sicut ille de lesse postponē-
 do negationē signō vniuersali equipollēt et si in pri-
 mo ordine negat impossibile et affirmat eius dictū
 etiā negabitur necesse et cū hoc eius dicit⁹. ¶ Terti-
 a ratio si sic iste contradicēt necesse non esse de ter-
 tia linea et non necesse esse de prima quod est falsum
 quia tunc dicit contradicē fortē sequerent⁹ se invicem
 quod est impossibile. sequentiā pbat quia bene sequit⁹
 necesse esse et possibile esse. si ergo sequat possi-
 bile esse ergo non necesse esse ergo de pto ad vltimū
 sequet⁹ necesse esse et non necesse esse quod est falsum.
 Ex quib⁹ sequit⁹ quod antiqui male ordinarūt pro-
 pōnes de possibili et necesse in primo et secundo ro-
 tulis. ¶ Sequitur tertius.
 Dubitabit autem aliquis si illud quod est
 necessariū esse possibile sequitur. nam si non
 sequitur contradicē sequitur non possi-
 bile esse et si quis non hāc dicat contradicē
 necesse esse necesse est dicere possibile est non esse
 sed vterq⁹ false sunt de necesse esse.
 ¶ In hoc capitulo pbs soluit vna dubitationē et
 ad necesse esse sequat possibile esse. Et arguit pri-
 mo quod sic. si ad necesse esse non sequat possibile esse
 tūc ppositiō nōn est non possibile esse stabit cū ne-
 cesse esse quod est falsum cū sit ppariū antecedētis. de
 inde arguit ad partē negatiuā illud quod potest ef-
 se potest non esse. Si ergo ad necesse esse sequatur
 possibile esse et ad possibile esse sequat possibile non
 esse sequit⁹ de primo ad vltimū ad necesse esse pos-
 sibile non esse et p sequēs non necesse esse quoniam
 ppositiōnū sequet⁹ ad reliquā. ¶ Soluit dictā du-
 bitationē dicens quod non omne possibile hoc est non

omne potest valere ad opposita sed sūt aliq⁹ potestē q̄
 non sūt ad opposita ideo ponit vna diuisionē potestē
 arū. s. q̄ qdā sūt rōnales et qdā irrōnales. et po-
 tēne hūane et telephē ad oppositū. irrōnales sūt v-
 plices qdā sūt sp in actu et ignis sp et in actu cale-
 facit et ille non potest ad opposita. ¶ Alie sūt q̄ qn
 q̄ sūt in actu et qnq̄ in potētiar tales pnt in oppo-
 sita sicut sūt potētiē aialū alioq̄ ab hoīe. Et quo
 soluit dubitationē dicens quod ly possibile caput duplē
 ¶ Uno modo large p o illo qd non implicat p dictionē
 esse. Alio modo stricte p illo qd potest esse vñ
 possibile primo modo et magis cōtē q̄ ly necesse est id
 hoc modo ad necesse sequit⁹ possibile sicut non ecōtra. Et
 am non sequit⁹ possibile secundo modo capiti. Ex quo in-
 fert aliā diuisionē dicens quod entia quedā sūt que sp
 sūt actu et de⁹ et intelligit. Quēdā que qnq̄ sūt in
 actu et qnq̄ i potētiā sicut substantie corruptibiles
 et in illis potētiā naturalē priorē et actu et actus pos-
 terior via gnationis. s. sicut prior via pfectionis id
 actus simplr pcedit potētiā. Alia sūt entia q̄ nūq̄
 sūt i actu pfecto seu in eē pmanēt sicut est motus
 ¶ Querit vtrū ad habendū contradicē
 onē in modalib⁹ necesse sit ferre negatio-
 nē ad modū. Et af. primo quod non iste sunt p
 dictionē fortē possibile et currere fortē possibile et non
 currere et tñ negatio i nulla fert ad modum igit
 maior pbat quod sunt singularis affirmatiā et singu-
 laris negatiua similitū subor et p dicator et p dicit
 ad invicē. ¶ Secundo sic arguit sicut et i illis de lesse. ita
 et in modalib⁹. s. ad adū dictionē i illis de lesse
 negatio ferēda est ad vbi et etiā i modalib⁹. Terti-
 o sic af. iste dicit ad invicē fortē necesse et currēt
 fortē possibile non est currēt et tñ i neutra earū
 negatio fert ad modū. ¶ Quarto sic af. iste non
 sūt p dictionē fortē et de necesse currēt. fortē
 et non de necesse currēt et tñ negatio fert ad mo-
 dū. igit ad hūc dictionē i modalib⁹ non est necesse
 negationē ferri ad modū. minor et pta note sūt ma-
 ior p q̄ ambe sūt affirmatiua et pnt simul esse fal-
 se posito casu q̄ fortē non sit. ¶ Quinto sic af. iste
 non sūt p dictionē ens non possibile et de⁹ ens possibi-
 liter est de⁹ si sūt simul vere et tñ negatio fert ad
 modū igit. ¶ In oppositū et aristo. in textu in que-
 stione sicut in ceteris erunt tres articuli.
 Sciendū est pto quod pto declaratione que-
 stionis supponit pto quod pto categorica et duplex
 scz modalis et de lesse. Modalis est cū copula et mo-
 dificata aliquo istoz modoz scz possibile impossibile
 le et. s. pto de lesse est illa cū copula non est modi-
 ficata aliquo istoz modoz p dictionē et fortē et al-
 bus. dicit de inē seu de simpliciter inherētia quod p-
 dicatū denotat inē simplr subo vel quod copula non
 est modificata ut hō est alb⁹ denotat p dicitū sim-
 pliciter lesse subiecto s. cū de co hoīem possibile est
 albi denotat albi possibile inē hō. Supponit se-
 cūdo quod isti modi scz possibile impossibile contingēt ne-
 cesse pnt capi dupl. vno modo scdō scdō scdō pnt
 capi possibile itatē ptingēt nō possibile itatē et ne-
 cessitate p dicit. Et sic accipitur i modalib⁹ posita
 ut dicitō fortē currere et possibile ibi denotat talis

ppō est possibile. Alio modo capiunt prime intentio
 naturē et hoc dupl. vno modo categorice put-
 dicit possibilitatē ptingētā impossibilitatem aut ne-
 cessitatē entis. Alio modo non facit pponē modale s.
 sed sunt vni⁹ entis. Alio modo capiunt categorice
 matice ut sunt ppa signa solū denotatiā possibi-
 litatē ptingentiā impossibilitatē aut necessitatē vni-
 nis p dicit cū subo et isto modo facit p dicit modale
 le. s. restat vna difficultas qd sit copula in pponē
 bus modalib⁹. ¶ Ad id quod duplex est modus dicit
 vñ dicit quod aggregatū est p dicit et mo est p dicit cop-
 ula et quod mod⁹ est p copule ita quod si mod⁹ sit notat
 aggregatū et mo hoc p dicit et vbo infiniti mo et co-
 pula. s. vbo mod⁹ sit adverbialis aggregatū et mo
 et isto verbo est copula. Et dicit iste mod⁹ quod alique
 sunt pponēs p dictionē q̄ non sunt de synonymis cop-
 ula. Ali⁹ est modus magis p dicit q̄ t̄ q̄ sicut si-
 gnū vñ vel p dicit additū subo vel p dicit non
 est p dicit s. deterioratio et ista modalib⁹ diuisio
 modus est deterioratio copule se tenens ad copulā si
 cut hōi sicut categorice ois null⁹ ad subiectū.
 et quod non sunt ptes copule s. solū deterioratōes earū.
 Et sic copula in modalib⁹ q̄ mod⁹ tenet notat
 est aggregatū et isto vbo est et vbo infiniti mod⁹.
 Et hoc si mod⁹ sumat in p dicit. s. si mod⁹ tenet
 adverbialiter vel mod⁹ notat in abstracto. t̄ sic est
 copula et sic scdm istū modū oēs pponēs p dictionē
 et equipollēt ad invicē habent copulas synonymas
 Sciendū est secūdo quod circa tertū incidunt
 aliq⁹ difficultates. ¶ Prima an pto modalis et pto de
 inesse distinguant sp ad quā p dicit p dicit r̄
 q̄ sic quod pponēs modales et de inesse magis vñ
 affirmatio et negatio. s. affirmatio et negatio vñ
 sp igit pto modalis et pto de inesse vñ sp. Secūda
 difficultas vtrū pponēs modales diuisē in eadem
 linea possit equipollēt et arg⁹ quod non. quod iste pponēs
 fortē impossibile est esse et fortē necesse est non esse po-
 nunt in eadē linea et tñ non equipollēt quod vna est affir-
 mativa et alia negatiua. ¶ Ad illa de impossibili est af-
 firmatiua est in ipsa nulla ponat negatio. Secūda sic
 iste non equipollēt fortē ptingēt non est currēt et for-
 tē non necesse est currēt cū ad istā fortē ptingēt
 ter non est currēt sequat ista fortē ptingēt est cur-
 rēt q̄ non sequit⁹ ad illā de necessario et tñ sunt in e-
 dē linea igit. Tertiū sic iste non equipollēt oēs ens non
 possibile non est ens et ens necessario est ens. et q̄
 vna est vera et altera falsa et tñ sunt in eadē linea
 pta in quarta igit. Ad hoc r̄ dicit quod pponēs moda-
 les diuisē de diuersis modis in eadē linea vñ modo
 sint similitū subor et p dicator et obuertit p dicit
 tes logicales redit ad equipollētias equipollēt vñ mo-
 dales diuisē de diuersis modis in eadē linea ordi-
 te vñ esse similitū q̄ itatū et q̄ itatū similitū subor
 et p dicator s. si se hūit quo ad p dicitates logica-
 les terminor. ¶ Hoc supposito r̄ dicit ad rōnes. Ad
 primā negatur minor et ad p dicitō negat quod illa
 de impossibilitate affirmatiua et etiā negatur quod ne-
 gatio non addat verbo quod impossibile est modus ne-
 gatiuis includens negationem. ¶ Ad secundam
 distinguit maior vel capiēdo ly ptingēt spār vt
 distate se hō ad necessitatē ad quod bene sequitur con-

tingēt non esse et tale potest in lineis. aut capiēdo est
 tingēt ghaliter vt se extendit ad oēs illud quod non est
 impossibile et tale non ponit in lineis. et pto in qua
 ponit tale ptingēt non p dicit in opposita qualitate-
 tem. ¶ Ad tertiam dicitur cōcedendo totū argū-
 mētū quod titulus questionis intelligit vñ modo ter-
 mini eodē modo supponant in vna sicut in altera.
 Sciendū est tertio quod licet sint plures aliq⁹
 modi facientes pponē modale q̄ isti quattuor pos-
 sibile impossibile ptingēt necesse. cuiusmodi sunt
 verū falsum et scdm tñ cōter determinat solū de il-
 lis quattuor quod inter oēs illos quattuor modos per
 ppositionē negationis aut p dictionē vel per p-
 positionē et p dictionē similitū sunt oppositiones
 et equipollēt nō esse scdm alios modos. Et aduerte
 quod pto modalis non est id modalis eo quod a pte subie-
 cti vel p dicit vel copule ponat mod⁹ quod tūc iste ef-
 ferent modales fortē albus currēt fortē currēt vel
 loci fortē hēri fuit quod est falsum. sed hō modal
 quod a pte copule ponit mod⁹ deterioratō hō gra cō-
 positionis copule et act⁹ cōpleci sicut sunt isti modi
 possibile impossibile. ¶ Ex quo sequit⁹ quod illi q̄ dicit
 quod pto modalis de id modalis quod a pte copule po-
 nitur modus verificabilis de tota pponē in quatuor
 pto non hō vñ ut q̄ t̄ sic ista non est modalis fortē
 possibile est currere. quod ille modus possibile qui ibi
 ponit non est verificabilis de tota pponē quod possibile
 qui verificat de tota pponē capiti. s. de intentionalē
 et non capiti prime intentionis quod ad modū capiti
 in ista fortē possibile est currere. ideo dicitur aliq⁹
 quod modalis de. ideo modalis de a pte copule ponit mo-
 dus inclusus in definitione modi verificabilis de
 tota pponē in quatuor pto. vñ possibile prime inten-
 tionalē capiti includit in definitione o possibile se-
 cunde intentionalē capiti in definitione o possibile de
 tota pponē. nā possibile scdō intentionalē capiti
 est pto sic se hō quod qualitercūq̄ p ipam significat
 esse possibile est ita esse. ecce. ibi quod in ista defini-
 tione includit possibile prime intentionis capiti vñ
 intelligi vñ o illi mo habeant pportionalitatē
 ad invicē. Et hoc remouet qualitercūq̄ ponit
 in definitione de possibile. ¶ Sed restat vna diffi-
 cultas vtrū ista fortē potest esse sit modalis vel o
 inesse. respondet breuiter quod talis in ppa eius si-
 gnificatiōe est de inesse et non modalis quod eius copu-
 la est mere simplr. vt p resolūdo. resolūti est
 in ista fortē est potē esse. ibi ly est copula et potē
 esse est p dicit. Et quo sequit⁹ quod in aliqua pponē
 ponit iste modus possibile vel potē q̄ non est moda-
 lis nec diuisa nec composita. vt p dicit de ista fortē
 est possibile et de ista fortē est potē esse. ¶ Et si
 dicat ista pto sicut est cōter dicit modal. ¶ Hoc
 quod dicit modalis capiti loco istius fortē possibile
 est esse et non in ppa eius significatiōe.
 Sciendū est quarto quod diuisio qua diuidit
 pto modalis in copulā et diuisam non est diuisio
 generis in species s. equoq̄ in equoq̄ quod pto mo-
 dalis copulata non est. pto modalis est in ipsa sit co-
 pula simplr. id ipsa est simplr de inesse. Et aduerte
 quod iter modalē copulata et diuisa duplex solū affi-
 g. ii

rotulo secundū exigentiā huius dictionis amabili-
mus et in secūdo secundū exigentiā huius dictionis edē
tuli. Deinde determinat secundū cuius opinione vici-
cens qd pōnes de possibili et contingenti equipollēt
pōsitionib' de impossibili modo vnius affirmato
et alterius negato ut iste due equipollēt fortē ipos-
sibile est esse forte non possibile est esse. Similiter
iste forte possibile est esse et forte nō impossibile est
esse. ita qd vult ordinare pōsitiones modales de
primo rotulo sūm exigentiā huius dictionis ama-
bilis. et pōnes de secūdo scdm exigentiā hui' dicitio-
nis edē tūli. Ex quo sequit' qd antiqui male ordi-
naverūt pōsitiones de possibili et necessario i p-
mo et scdo rotulis quia ille de necessario sic ab ip-
sio ordinare nō equipollēt illis de possibili in illis
duab' p-
tibus lineis ut ista nō necesse est esse i p-
ma linea non equipollēt isti possibile est esse. nec ista
nō necesse est nō esse nō equipollēt isti possibile est
nō esse in secūda linea. Quod pbat tribus rōnibus
Prima iste sunt simul vere necesse non esse et nō
necesse esse et sequunt' adinvenit' cū possunt dici sub
alterne. cum ergo possibile esse in prima linea et ne-
cesse nō esse de tertia linea contradicāt sequit' qd iste
nō equipollēt nec sunt in eadē linea possibile esse
nō necesse esse et psequēs male ponitur in prima
linea. Secūda ratio necesse et impossibile opponit-
ur p-
trarie et equipollēt pōnes dō negationis ad vi-
ctū et postpōnēdo modo sicut illic de lesse postpōnē
do negationē signovniuersali equipollēt qd si in p-
mo ordine negat' impossibile et affirmet' eius dictū
etiā negabitur necesse et cū hoc eius dictū. Tertia
ratio si sic iste contradicēt necesse nō est de ter-
tia linea et nō necesse est de prima quod est falsum
quia tunc due contradicōne sequerent' se invicem
quod est impossibile. sequentiā pbat quia bene seq-
tur necesse esse qd possibile esse. si ergo sequat' possi-
bile esse ergo nō necesse esse ergo de p-
mo ad vltimū
sequit' necesse esse qd nō necesse esse quod est falsum.
Et quib' sequit' qd antiqui male ordinarerūt p-
pōnes de possibili et necesse in primo et secūdo ro-
tulis. Sequitur textus.

Dubitabit autem aliquis si illud quod est
necessariū esse possibile sequitur. nam si nō
sequitur contradicōne sequitur non possi-
bile esse si quis nō hāc dicat contradicō-
ne esse necesse ē dicere possibile est nō esse
sed vtrūq' false sunt de necesse esse.
In hoc capitulo pbs soluit omā dubitationē et
ad necesse esse sequat' possibile esse. Et arguit p-
mo qd sic. qd si ad necesse esse nō sequat' possibile est
tūc ppositū nō ē non possibile esse stabit cū ne-
cesse esse qd est falsum cū sit p-
trariū antecedētis. De
inde arguit ad partē negatiuā illud quod potest ef-
se potest non esse. Si ergo ad necesse esse sequatur
possibile esse et ad possibile est sequat' possibile nō
esse sequit' de primo ad vltimū ad necesse esse pos-
sibile non esse et psequēs nō necesse esse qd vni-
versali dicitio sequit' ad reliquū. Soluit dictā du-
bitationē dicens qd non omne possibile hoc est non

ois pot' etia valet ad opposita sed sūt aliq' pot' etia q
nō sūt ad opposita ideo ponit vna diuisionē pot' etia
arū. s. qdā sūt rōnales et qdā irrōnales. eo v' po-
tētia hūane et ille pnt ad oppositū. irrōnales sūt du-
plex qdā sūt sp. in actu ut ignis sp. ē in actu cale-
faciēdi et ille nō pnt ad opposita. Alie sūt qd qn
qd sūt in actu et qnq' in pot' etia tales pnt in oppo-
sita sicut sūt pot' etia aialit' alioz ab hoīe. Et quo
soluit dubitationē dicens qd ly possibile caput duple
Ano mō iarge p oi illo qd nō implicat dicitioē
esse. Alio modo stricte p illo qd pot' etia esse vñ
possibile primo mō ē magis eōe qd ly necesse est id
hoc mō ad necesse sequit' possibile s' nō eōē. Et
am nō sequit' possibile scdo mō captū. Et quo m-
fert aliā diuisionē dicens qd entia quedā sūt que sp.
sūt actu v' de' et itelligit' etia que qnq' sūt in
actu et qnq' i pot' etia sicut subst' etia corruptibiles
et in illis pot' etia natural' p-
rior ē actu et actus po-
sterior via gnationis. s' sit prior via pfectionis id
actus simplr p' dicit' pot' etia. Alia sūt entia q nūq'
sūt i actu pfecto seu in eē pmanēt' sicut est motus

Verū vtrū ad habendū contradicō-
ne in modalib' necesse sit ferre negatio-
nē ad modū. Et af' primo qd nō iste sunt p-
dicitioe forte possibile ē currere forte possibile ē nō
currere et tñ negatio i nulla fert ad modum igit'
maior pbat qd sunt singularis affirmatiā et singu-
laris negatiua similitū suboz et p' dicator' qd dicitū
ad inuicē. Secūdo sic arguit sicut ē i illis de lesse. ita
ē in modalib' s' ad adū dicitioē i illis de lesse
negatio fert' da ē ad hūā et etiā i modalib'. Tertio
sic af' iste dicitū ad inuicē fortes nec essario ē currēt
fortes possibiliter nō ē currēs et tñ i neutra earū
negatio fert' ad modū igit'. Quarto sic af' iste nō
sūt dicitioe fortes ē de necessitate currēs. fortes
ē nō de necessitate currēs et tñ negatio fert' ad mō-
dū. igit' ad hūā dicitioē i modalib' nō ē necesse
negationē fert' ad modū. mior et p' hā note sūt ma-
ior p' qd ambe sūt affirmatiue et pnt simul esse fal-
se postuo casu qd fortes nō sūt. Quinto sic af' iste
nō sūt dicitioe ens nō possibil' ē de' ens possibi-
liter est de' cū sūt simul vere et tñ negatio fert' ad
modū igit'. In oppositū ē aristo. in textu in que-
stione sicut in ceteris erunt tres articuli.

Sciendū est p-
mo qd p-
mo declaratione que-
stionis supponit p-
mo qd p-
mo cathogemate p-
mo duplex
scz modalis et de lesse. Modalis ē cui' copula ē mo-
dificata aliquo istoz modoz scz possibile impossibi-
le et c. s' p-
mo de se est illa cui' copula nō est modi-
ficata aliquo istoz modoz p-
dicatorū. v' fortes ē al-
bus. dicit' de inē seu de simplici inherētia qd p-
dicatū denotat inē simplici subo vel qd copula nō
est modificata et hō est alb' denotat' p-
dicatū sim-
pliciter lesse subiecto s' cū deo hoīem possibile ē ēē
albi denotat' albi possibil' inē hō. Supponit se-
cūdo qd isti mōi scz possibile impossibile ptingēt ne-
cesse pnt capi dupli. vno mō scē it' etionali p-
dicat' possibi-
litate ptingēt it' et' impossibile it' et' ne-
cessitate p-
pōis. Et sic accipiunt' i modalib' p-
pōsta
v' dicitio forte currere ē possibile ibi denotat' talis

ppō est possibilis. Alio mō capiunt' prime intentio-
nalter et hoc dupli. vno mō cathogemate p-
dicat' possibilitate ptingētā impossibilitatem aut ne-
cessitate entis. vno mō nō faciūt p-
pōnē modale s'z
sed sunt v' et entis. Alio mō capiunt' lineat' cathogem-
mate v' sunt p-
pōia signa sōi denotātia possibi-
litate ptingētā impossibilitate aut necessitate vno
mō p-
dicat' est subo et vno mō faciūt p-
pōnē moda-
le. s'z restat vna difficultas qd sit copula in p-
pōnē
bus modalib'. s'z fides qd duplex est modus dicitū
vñ dicit' qd aggregatū ex hō et vno mō est p-
pōnē modale
copula et qd mod' est qd copule ita qd si mod' sit notal
aggregatū ex hō et hō hō ē vno mō est p-
pōnē modale
copula et hō mod' sit aduertūal' aggregatū ex hō
et hō. vno mō est copula. Et dicit' iste mod' qd alique
sunt p-
pōnes dicitioe qd nō sūt de synonymis cop-
pū. Ali' est modus magis p-
pōnē qd t'z qd sicut f-
gnū vñ vel p-
pōnē additū subo vel p-
pōnē non
est p-
pōnē s'z dicitioe et' sicut mod' dicitioe vñ
modus est dicitioe copule se tenent' ad copulā s'z
cū hōi sit cathogemata ois null' ad subiectū.
et qd nō sunt p-
pōnes copule s'z sōi dicitioe earū.
Et sic copula in modalib' qn mod' tenet' notaliter
est aggregatū ex isto hō est et hō sicut mod' i
Et hoc si mod' sumat' in p-
pōnē. s'z si mod' tenet'
aduertūaliter vel mod' notal' in abstracto. sic est
copula et sic scdm istū modū oēs p-
pōnes dicitioe
et equipollēt' ad inuicē habent' copulas synonymas
Sciendū est secūdo qd circa terrū incidunt
aliq' difficultates. p-
pōia an p-
pō modalis et p-
pō de
inelle distinguant' spē ad quā p-
pōnē p-
pōnē r-
dēri qd sic qd p-
pōnes modalis de inelle magi dicit' vñ
affirmatio et negatio. s'z affirmatio et negatio vñ
spē igit' p-
pō modalis et p-
pō de inelle vñ spē. Secūda
difficultas vtrū p-
pōnes modales diuise in eadē
linea possit equipollēt' et arg' qd non. qd iste p-
pōnes
forte ē impossibile est esse et forte necesse est nō esse po-
nunt' in eadē linea et tñ nō equipollēt' qd vna est afir-
matiaua et alia negatiua. hā de impossibili est afir-
matiaua et in ipsa nulla ponat' negatio. Secūda sic
iste nō equipollēt' fortes ptingēt' nō est currēs et for-
te nō necesse est currēs cū ad istā fortes ptingē-
ter nō est currēs sequat' ista fortes ptingēt' est cur-
rēs qd nō sequit' ad illā de necessario et tñ sunt in ea-
dē linea igit'. Tertio sic iste nō equipollēt' oēs ens non
possibiliter nō est ens et ens necessario est ens. et qd
vna est vera et altera falsa et tñ sunt in eadē linea
pata in quarta igit'. Ad hoc r-
dē qd p-
pōnes moda-
les diuise de diuersis modis in eadē linea vñ modo
sint similitū suboz et p-
dicator' et obuertur p-
pōnē
res logi cales redit' ad equipollētias equipollēt' vñ mo-
dalis diuise de diuersis modis in eadē linea ordi-
te vñ esse similitū q' dicitū et p-
dicator' similitū suboz
et p-
dicator' s'z se hūitū quo ad p-
pōnē logica-
les terminoz. Hoc supposito r-
dē ad rōnes. Ad
primā negatur minor et ad p-
pōnē negat' qd illa
de impossibili sūt affirmatiua et etiā negatur qd ne-
gatio nō addat' verbo qd impossibile est modus ne-
gatiuus includens negationem. Ad secundam
distinguit' maior vel capiēdo ly ptingēs spār' vñ
dignate se h' ad necessariū ad qd bene sequitur con-

tingēs nō esse et tale ponit' in lineis. aut capiēdo et
tingēs ghaliter vñ se credit' ad oē illud qd non est
impossibile et tale nō ponit' in lineis. et p-
pō in qua
ponit' tale ptingēs nō p-
pōnē in oppositā qualite-
tem. Ad tertiam dicitur cōcedendo totū argu-
mētū qd titulus questionis intelligit' vñ modo ter-
mini eodē modo supponant' in vna sicut in altera.

Sciendū est tertio qd licet sint plures aliq'
modi facientes p-
pōnē modale qd ista quattuor pos-
sibile impossibile ptingēs et necesse. cuiusmodi sunt
verū falsum et scitū. tñ cōter determinat' solū de il-
lis quattuor qd inter oēs illos quattuor modos per
p-
pōnē negationis aut p-
pōnē vel per p-
pōnē et postpōnē similitū sunt oppositiones
et equipollēt' nō. s'z scdm alios modos. Et aduerte
q' p-
pō modalis nō ē id modalis eo qd pte subie-
cti vel p-
pōnē vel copule ponat' mod' qd sic iste et
sent' modales fortes albus currit fortes currit ve-
lociter fortes heri fuit qd est falsum. sed hō modal'
qd a pte copule ponit' mod' veteris hō dicit' qd a
p-
pōnē copule et act' cōpōnē sicut sunt ista modū
possibile impossibile. Et quo sequit' qd illi qd dicit'
qd p-
pō modalis ē id modalis qd a pte capul' e po-
nunt' modus verificabilis de tota p-
pōnē inquantū
p-
pō nō hū dicit' qd sic ista nō esset modalis forte
possibile est currere. qd ille modus possibile qui ibi
ponit' nō est verificabilis de tota p-
pōnē qd possibile
qui verificat' de tota p-
pōnē capul' scē intentional' r'
et non capul' prime intentional' qd ad modū capul'
in ista forte possibile est currere. ideo vtrūq' aliq'
qd modalis de. ideo modalis a pte copule ponit' mo-
dus inquantū in diffinitione modū verificabilis de
tota p-
pōnē inquantū p-
pō. vñ possibile prime inten-
tional' capul' includit' in diffinitione p-
pōnē se
cunde intentionaliter capul' qui verificabilis est de
tota p-
pōnē nā possibile scē intentionaliter capul'
est p-
pō sic se hū qd qualiter hō p-
pōnē significat'
esse possibile est ita esse. ecce. ibi quō in ista diffini-
one includit' possibile prime intentional' capul' vñ
intelligi vñ mōi hō habeat' p-
pōnē obilitatē
ad inuicē. Et p-
pōnē remouet' qualiter vñ qd ponit'
in diffinitione de possibile. Sed restat vna diffi-
cultas vtrū ista fortes potest esse sic modalis vel ē
inelle. respondet breuiter qd talis in p-
pōnē eius si-
gnificatiōe est de inelle et nō modalis qd eius copu-
pula est mere simplex. vñ p-
pōnē. resoluit' est
in ista fortes est potēs esse. ibi ly est copula et potēs
esse est p-
pōnē. Et quo sequit' qd in aliqua p-
pōnē
ponit' iste modus possibile vel potēs qd nō est moda-
lis nec diuisa nec composita. vñ p-
pōnē de ista fortes
est possibile et de ista fortes est potēs esse. Et si
dicat' ista p-
pōnē s'z et cōter dicit' modal'. vñ qd
qd dicit' modalis capul' loco istius forte possibile
est esse et non in p-
pōnē eius significatiōe.

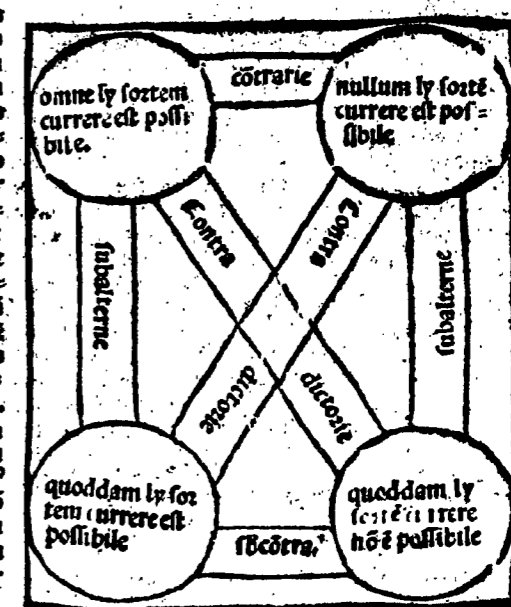
Sciendū est quarto qd diuisio qua diuidit'
p-
pō modalis in copulā et diuisam non est diuisio
generis in species s'z equoec in equoecata qd p-
pō mo-
dalis copulata nō est. p-
pō modalis est in ipsa sit cō-
pula simplex. id ipsa ē simplex de inelle. Et aduerte
q' iter modalē copulata et diuisa multiplex solz ali-

quarta. Prima in modalibus copulatio hoc est...
bu est vel aliqd huius sibi equalens sine aliquo mo...
deteriante ipam est copula principal' ut in ista aial...
est hofes est possibile ly est. est copla principal. s3 in...
diuisis hoc huius est vel hoc aggregati est esse deter...
minati aliq mo est copula ut n. sapius v. sum est.

mul esse vere neqz faise. Quarta regula ppone...
modoles diuise de subiectis cobus de modis huius...
obseruatis additionib' requisitis ad huius opponem...
sunt huius etc. Et aduerre q ad dandū dictiones...
in modalib' diuisis de similib' modis o3 negatoe3...
ferri ad modū. s3 nō oportet i alijs de diuersis mo...
dis postio tñ negatiōis ad modū nō sufficit s3 re...
quirunt pditiones ad dictiones. Quinta regula...
ultima. ppōnes modales diuise vtes ex pte subie...
cti r ptiulares ex pte modi. Similr ptiulares vel...
indefinite ex pte subiecti vniuersales ex pte modi...
non opponunt gra forme qz tales sunt aliqñ siml...
vere. r aliqñ simul false. Ex oib' p3 q ppōnes mo...
dales diuise de tertia r quarta lineas obseruat' cō...
ditionib' ad oppōne huius sunt huius. Et de p3 r tē...
cū la lineis sunt subcontrarie. r de prima r tertia li...
neas dictione siml' de secūda etiā quarta. de p3 r...
r quarta subalterne. s3 r de scda r tertia.

p nullo supponere. Secundo sic contradictoria...
istius forte possibit' est nō ēē affirmatiua. ut p3...
qz sua dictione est ista forte necesse est esse que est...
affirmatiua huius equipollēt negatiue: qz ipsa est negati...
ua ahs pbatur qz ipsa equipollēt huius fortem non...
necesse est esse qz ē negatiua. igit talis ē negatiua. id...
breuiter rñdetur qz tales ppōnes sunt simpliciter...
negatiue r ad rōnes prius factas. Ad primā ne...
gatur qz ista sit negatiua forte nō possibile est non...
esse. sed est simpliciter affirmatiua cū in ipa ponā...
tur due negationes cadentes supra eandē copulā.

ad contingēs equialet vni ypothetice copulatiue...
cur' p3a p3 ē affirmatiua de possibili r scda negatiua...
i q possibile non negat' ut ista fortes ptingēt cur...
rit equialet illi fortes possibil' currit. r fortes pos...
sibiliter nō currit vel ut dicit' aliq equialet copula...
tiue cui' p3a p3 ē negatiua de necessariot scda ne...
gatiua de possibili. ut p3a equialet isti fortes nō...
necessario currit r forte nō impossibil' currit. sed si...
negatio ponat' ad ptingēs tūc equialet vniuersali p3...
s3e ex p3ib' dicit' p3ibus copulatiue ut fortes...
nō ptingēt currit equialet isti fortes impossibiliter...
currit vel fortes necessario currit. s3 p3a quāitate...
modalis diuisas supponit' qz tripliciter p3a dicit'. s3...
ex pte subiecti r sic accipiat' sicut in illis de scda. se...
cūdo ex pte modi. r sic ille de istis modis necessit'...
impossibiliter sicut vtes r ille de possibili ptingēt sunt...
p3iulares: tertio potest' arredi' ex pte vniuersal'. s3...
de quāitate modalis p3a p3a dicit' qz debet accipi' i...
nentro gñe cū ista p3iulari ly. Aduerre vterius qz...
ois modalis p3a p3a ē indefinita nisi ponat' signū...
in neutro gñe qz tūc illa possit' vñsigni. ut ista for...
tē currere ē possibile ē indefinita: qz sensus ei' ē ta...
lis p3a fortes currit ē possibilis. Et si debeat esse...
vniuersalis debeo dicere omne ly forte currere ē pos...
sibile. Et ē sensus ois talis p3a p3a fortes currit...
est possibilis r proportionabil' dicat' de alijs. ut oem...
hōiem currere ē possibile ē indefinita. Et si qz de v...
car ibi ponit' signū vniuersale. ergo vñsigni. respōde...
tur negādo huius qz tale signū accipit' materialit'...
r non vniuersalit' seu significatiue. Aduerre qz ad...
hoc qz aliq p3a p3a modalis sit p3a p3a requit' qz...
copula non modifict'. ideo ista non ē modalis p3a...
ista deū esse deum possibile est esse necessarium. s3...
hoc de secundo articulo.

mut perz qz talis pps h3 copula cut sunt vne pres...

Sciendu e tertio q p declaratoe diffinitiois...

Sciendu e qto q p declaratoe diffinitiois...

tionib' v' n' ois h3 curret t petr' esset homo g petr'...

Quanti ad scdm dubitatur prio vtr' uisibilis...

peccant' in mafia t'n qz illis sophist' peccas i...

Dubitatur scdo vru' ois bonus sillogism'...

cunqz veru' est dicere. v' ista pps ois essentia vni...

mul patz qz talis ppo hz copula cu? sunt dne pres...

Sciendum e tertio q p declaratoe diffinitionis...

Sciendum e quarto q p declaratoe diffinitionis...

tionibus et si ois ho curret et petrus esset homo...

Quatuor ad secundum dubitatur primo...

peccant? in mafia tñ qz illis sophistic? peccas i...

Dubitatur scdo vtru ois bonus sillogisim?...

Dubitatur tertio an sillogisimus exposito...

cungz veru est dicere. vñ ista ppo ois essentia viul...

Et est istud quod dicitur in eadem sicut eadem illa inter sunt eadem. p. negationis est istud quod dicitur negatur de eodem tertio illa negant de se invicem. Quarta res: particularis negationis non puerit in teris quia non oportet quod si aliquid non sit homo quod homo sit aliquid. In tertia parte pbat p dicitur r. as. Et primo pbat quod ex opposito p dicitur inferri oppositum a fortiori. nam si aliquid bonum est voluptas aliqua voluptas est bonum. quod est oppositum antecedentis scilicet istius. nulla voluptas est bonum. Secunda regula pbat. quod si non sequatur tunc dicitur p dicitur inferri ista nulla bonum est voluptas stabile cum antecedente. Et ad ista nulla bonum est voluptas sequitur ista nulla voluptas est bonum quod est sua se ois voluptas est bonum. et p dicitur duo p dicitur si mul. Tertia res pbat quod si non sequatur tunc dicitur traditoria erit simulvera: quia tunc traditoria p dicitur inferri ista nulla bonum est voluptas stabile tunc ad ista sequitur ista. nulla voluptas est bonum quod est dicitur ista istus. quod voluptas est bonum. Quarta tam regulam pbat. quia non oportet quod si animal non sit homo quod homo non sit aliquid. Sequitur textus.

Quantum ad tertium sit conclusio responsalis quod distinctio p dicitur terti et illi. et etiam dicitur p dicitur sicut sufficiter assignate a p dicitur p in primo articulo. Ad rones autem oppositum dicitur ad p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo.

Quia autem ois p dicitur est aut de iesse aut necessario iesse: aut contingenter iesse. Hanc autem de quod dicitur affirmatiue uelle vero negatiue finem unam quod dicitur allocutionem. Rursus autem affirmatiua rum et negatiuarum alie sunt uniuersales alie particulares quedam indefinite.

Stud est tertium capitulum huius tractatus quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo.

ueritur in particulari affirmatiua. ut si quidam voluptas est bonum quod dicitur est voluptas. Quarta res: particularis negationis non puerit in teris quia non oportet quod si aliquid non sit homo quod homo sit aliquid. In tertia parte pbat p dicitur r. as. Et primo pbat quod ex opposito p dicitur inferri oppositum a fortiori. nam si aliquid bonum est voluptas aliqua voluptas est bonum. quod est oppositum antecedentis scilicet istius. nulla voluptas est bonum. Secunda regula pbat. quod si non sequatur tunc dicitur p dicitur inferri ista nulla bonum est voluptas stabile cum antecedente. Et ad ista nulla bonum est voluptas sequitur ista nulla voluptas est bonum quod est sua se ois voluptas est bonum. et p dicitur duo p dicitur si mul. Tertia res pbat quod si non sequatur tunc dicitur traditoria erit simulvera: quia tunc traditoria p dicitur inferri ista nulla bonum est voluptas stabile tunc ad ista sequitur ista. nulla voluptas est bonum quod est dicitur ista istus. quod voluptas est bonum. Quarta tam regulam pbat. quia non oportet quod si animal non sit homo quod homo non sit aliquid. Sequitur textus.

Eodem autem modo habetur et in necessario p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo.

Stud est quartum capitulum huius tractatus quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo.

de contingenti primo et tertio modo capto eodem modo. In tertia parte pbat p dicitur r. as. Et primo pbat quod ex opposito p dicitur inferri oppositum a fortiori. nam si aliquid bonum est voluptas aliqua voluptas est bonum. quod est oppositum antecedentis scilicet istius. nulla voluptas est bonum. Secunda regula pbat. quod si non sequatur tunc dicitur p dicitur inferri ista nulla bonum est voluptas stabile cum antecedente. Et ad ista nulla bonum est voluptas sequitur ista nulla voluptas est bonum quod est sua se ois voluptas est bonum. et p dicitur duo p dicitur si mul. Tertia res pbat quod si non sequatur tunc dicitur traditoria erit simulvera: quia tunc traditoria p dicitur inferri ista nulla bonum est voluptas stabile tunc ad ista sequitur ista. nulla voluptas est bonum quod est dicitur ista istus. quod voluptas est bonum. Quarta tam regulam pbat. quia non oportet quod si animal non sit homo quod homo non sit aliquid. Sequitur textus.

ueritur utrumque regule de conversione p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo.

possibilibus igitur aliis pbat quod p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo.

In oppositi arguuntur autem p dicitur in tertia. In questione erunt tres articuli. Quantum ad primam.

Sciendum est primo quod p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo. Ad quod dicitur de p dicitur sicut tertia et quarta patuit solutio in primo articulo.

Sciendum est secundo quod soluede sunt alique diffinitioes. Prima utrum conversio sit possibilis. Et dicitur quod non: quia ubi est bona conversio. homo est alius. ergo alius est homo. et tunc talis non est possibilis: quia tam alius quam p dicitur sunt impossibilia. etiam qualitercumque p dicitur significatur est impossibile est ita esse. Respondeo autem quod aliqua conversio est necessaria. ut ista homo est alius. ergo alius est homo. Aliqua contingens ut homo currit. ergo currens est homo. Et aliqua impossibilis ut homo est alius: ergo alius est homo. Aliiter tamen dicitur quod conversio est possibilis et necessaria. et quod nulla est impossibile neque contingens quia qualitercumque per conversionem significatur significacione totali et proportionali possibile et necesse est ita esse. Unde per conversiones significacione totali significatur quod habitudo sequere antecedenti ad p dicitur est necessaria ideo ista homo est alius ergo alius est homo non significat huiusmodi significacione totali: sed significat talem habitudinem alicui ad p dicitur est necessarium quod admodum

significat alie hie. **¶** Alia difficultas quomodo de-
bent conuerti ppōes in quibus ponuntur pronōia
prime et secunde persone. Respondetur p aliquas
propositiones. **¶** Prima ppō. ppō in qua subijct
pronomen prime vel secunde persone a p ferente ipam
pō eodē mō cōuerti sicut quecūq; alia. ut ista ego sū
iobes. & iobes ē ego. **¶** Secda ppō. ppō in q subij-
citur pronomen prime vel secunde persone manente
identitate categorematū vocalium non potest
a quocunq; alio q a pferēte eodē modo conuerti si
cut et alie. Si tñ maneret idēitas categorematū
mentalū posset a quocunq; alio eodē mō conuerti
et patebit in p̄acti ca. Posset tamen poni qd mo-
dus subtilis supponēdo q anis r p̄ns semper debe-
ant fieri ab eodē ita q si qd dicitur alieut cōuerte istā
ego sū iobes. aliter non debet r̄ndere iobes est ego:
q; tunc vnus faceret anis r alius p̄ns. Sed deberet
r̄ndere tri peris nunc q ego conuertam istā ego sum
iobes sic debet conuerti ego sum iobes ergo iobes
est ego. r tūc ē dona p̄ns s̄llcut p̄ns ē s̄llm. ita r anis
Sciēduz est tertio quincidunt alie difficul-
tates prima qualiter debeant conuerti propōnes
in quibus ponit̄ termini obliqui. **¶** Pro cuius solu-
tione supponitur q ppōnes de terminis obli. quis sūt
in multiplici vna. qdā enī sunt de v̄bis ipsonalib⁹
et alie de v̄bis psonalib⁹. Itē illaz q sūt de v̄bis i-
psonalib⁹ qdā sunt de v̄bis ipsonalib⁹ actiue vocis
et quedam passiue vocis. qñ tenendum est p̄ r̄sa q
oīs ppōnes de v̄bis obliquis et q̄ v̄bis ipsonalib⁹
siue actiue vocis siue passiue vocis ante q̄ cōuertat̄
debent resolui i ppōnes de v̄bis psonalibus et s̄-
minus rectis. Et postea cōuerti. q̄ ista dicit̄ aiaz me
am vite meo v̄ sic resoluit̄: aia mea habet redit̄ de
vita mea. r tunc sic conuertitur ergo habens redit̄
de vita mea est aia mea. Similit̄ ista me peitet p̄ci
sic resoluit̄. ego doleo de p̄cto: r tūc sic conuertit̄ do-
leo de p̄cto ē ego. regis interest b̄nfacere. sic resoluit̄
aliqui spectās ad regē ē b̄nfacere. q̄ b̄nfacere est ali-
quid spectās ad regē. Si v̄o tales sint de v̄bis im-
psonalibus passiue vocis etiā sunt resoluende et cā-
pana pulsatur: sic resoluit̄ cāpana pulsatur ab aliquo
r sic cōuertitur q̄ pulsatur ab aliquo est cāpana
Similiter ista lectio nē legitur: sic resoluitur. lectio
legitur ab aliquo: ergo qd legit ab aliquo est lectio
Si vero sint de v̄bis psonali et h̄mōi obliquis po-
natur in principio dictionis et sic dēterlatio nō ac-
cedit̄ v̄ca acceptiō. ut ista cuiuslibet hominis a
sinus currit: tunc obliquus debet mutari i rectū et
rect⁹ debet poni p̄ predicato et totū residuū cū hoc
adit̄o aliqd ut ista sic cōuertit̄: aliqd cuius sinus
currit est h̄: q̄el potest dici et clarū ē q̄ etiā tales
ppōnes debent cōuerti sicut ille de rectis ut ista sic
debet cōuerti: q̄ currit ē asin⁹ h̄ois. **¶** Secda difficul-
tas quomō cōuertit̄ ista nulla cōntia ḡnans ē cōntia
nō p̄t dici q̄ cōuertat̄ in istā ḡ nullū ḡnans ē cōntia
v̄na cū anis sit v̄p r p̄ns falsus. r̄ndet q̄ ly ḡnans
p̄t capi dupl̄ scz substantiue et adiectiue. Si capiat̄
substantiue tūc b̄n cōuertit̄. s̄ sicut p̄ns est falsū ita
v̄ans. Si capiat̄ adiectiue tūc dat intelligere subiec-
tum scz cōntia ita q̄ totū p̄dicatū ē cōntia ḡnans et
tunc non b̄n cōuertit̄. nullū ḡnans est cōntia v̄na

sz debet sic cōuertit̄: ḡ nulla cōntia ḡnans ē essentia
¶ Et si qd q̄rat quomō cōuertit̄ ista nullū h̄o false
ē aial. dico q̄ nō d̄y cōuertit̄ in istā ḡ nullū aial false
ē h̄o cū anis sit v̄p r p̄ns falsus. sed sic ḡ nichil qd ē
falsū aial est h̄o. **¶** Et si qd dicitur de p̄cto p̄dicato non
sit p̄ctis subiectū ergo nō b̄n cōuertit̄. R̄ndet q̄ du-
p̄t̄ est cōuersio. quod ē p̄p̄ia qñ de p̄cto subiecto
sit p̄ctis p̄dicatū et cōtra: nichil ad dēdo negre
mouēdo. Alia est ip̄p̄ia seu reductiua qñ subiec-
to vel predicato additur aliquid.
Sciendum est quarto quod tertia difficultas
est de conuersione aliquarum ppōm. Et primo de
ista nullum a est predicatum posito casu q a nō sit
predicatum in aliqua p̄positione. s̄ dicit̄ q̄ conuer-
titur in istā nullū predicatum est a. contra q̄ anis ē
verum r p̄ns falsum cum in p̄ntē a sit predicatum
Respondetur negando q̄ p̄ns sit falsum: r etiā q̄
p̄ns sit q̄ hoc repugnat casu: id̄ repugnat q̄ ista
propositio sit nullū p̄dicatum est a. Et si dicitur
ista nullum a ē predicatum cōuertitur in istā nullū
predicatum est a ḡ illa conuersio est. r consequens
tam anis q̄ p̄ns erunt. Respondetur in veritate q̄
tam anis q̄ p̄ns sunt tñ q̄ repugnant casu: id̄ verū
q̄ debet negari. Secundo de ista ad equitandū re-
quiritur equus. dicunt aliqui q̄ primo debet resolui
in istam: impossibile est equitare sine equo. r tūc
sic conuertitur: q̄ equitare sine equo est impossibile
Istū dicitur q̄ ex quo istud verbum requiritur con-
fundit terminum q̄ in ip̄o includitur aliquid sine
categorematū quod non est pars neq; p̄t̄ carit̄ neq;
q̄ subiecti. Ideo oportet istam resoluiere in vnam
qua non ponatur. Ideo resoluitur in istam: ad equi-
tandum queniens est equus. q̄ queniens ad equitā-
dum est equus. **¶** Tertio de ista semper fuit homo
Respondetur q̄ debet sic resolui: omni tempore fu-
it homo: r postea sic cōuertitur: q̄ aliquo tempore
eris fuit homo. **¶** Et si quis dicat: ille propōnes
non p̄cipant ordine cōuertiō. Respondet q̄ imo
cuius ratio est q̄ illud quod est subm in vna est si-
milit̄ predicato alterius: ideo participat ordine cō-
uertiō: quia ad hoc q̄ ppōnes p̄cipant ordine cō-
uertiō. non oportet q̄ illud quod ponitur ante copu-
lam in vna ponatur p̄ctis in alia. sed q̄ illud qd ē
subm in vna: sit simile p̄dicato alterius. Similit̄
ter dicitur de ista ppōne: oīm equum videt homo:
q̄ aliquid quod est videns omne equum est homo:
r non in istam. homo videt aliquem equū. q̄ tales
sunt similit̄ subm r p̄dicatoz. sz ista p̄ntitū est p̄-
teritum: sic cōuertitur. qd fuit p̄teritum est v̄: fu-
it p̄teritum. similit̄ ista: h̄o ē generandus sic cō-
uertitur. q̄ quod erit generandus erit p̄teritum. ni-
hil quod erit p̄teritum erit p̄teritum. **¶** Sz difficul-
tas est quō debet cōuertit̄ ista. a est r̄ndibile. Posset q̄
a p̄t subijcti significet hoies. r a p̄t p̄dicati significet
asinū. R̄ndet q̄ sic cōuertit̄. ḡ r̄ndibile est h̄o. vbi h̄
de subo vocaliter non fiat predicatum: tñ bene me-
taliter. **¶** Et aduerte etiā q̄ quando dicit̄ q̄ v̄tis
negatiua cōuertitur simpliciter: debet intelligi de
vniuersali negatiua de modo loquēdi consueto. q̄
de modo loquēdi inconueto non conuertitur. ut

nō sequitur oīs sol planeta nō est: ergo oīs plane-
ta sol nō est est aīcedēs sit verū r p̄ns falsum. Sed
ista homo est pictus: sic cōuertit̄: pictus est h̄o pict⁹.
r nō in ista pictum est homo. q̄ in ista homo est pi-
ctus homo restringit̄ ad standū p̄ h̄oib⁹ pictis. Sz
ista. bis cāpana missam: sic cōuertit̄. ḡ vna vice can-
tam missam: vel fuit ego. Et ista: parillus r ro-
me vendit̄ piper: sic cōuertit̄. Er goq̄ d̄ dicitur altero
istoz locoq̄ est piper. Dicit̄ tñ aliqui q̄ v̄tis sic cōuer-
ti qd̄ dicitur parillus r romes: est istud vel istud pi-
per. Sed hoc nō videt̄ verū: n̄ ista videat̄ falsa: cū
subiectū p̄ nullo supponat. n̄ de nullo verū est di-
cere: hoc vendit̄ parillus r romes. Sz ista: neuter isto-
rum est albus. cōuertitur sic nullū album est alter
istoz. Et sic per tales possunt cōuerti fere oēs alie
ppositiones. vni tñ cauendū est q̄ nō arguat̄ a ma-
gis amplo ad minus amplum sine distributiōe ma-
gis ampli. Et n̄ q̄ nō arguat̄ a min⁹ amplo ad ma-
gis ampli: cū distributiōe magis ampli. Et ma-
gis ampli se h̄z sicut sup̄tis. r min⁹ ampli sicut i-
ferius. Ideo in ip̄is p̄positionibus debet fieri cō-
sequētiā: sicut sunt a loco a superiōri ad inferius. r
econtra. **¶** Et hoc de primo articulo.
Quantum ad secundū dubitatur primo
qualiter cōuertit̄ sunt p̄positiones modales. R̄ndet̄
q̄ ppōnes modales sunt duplices quedā sunt
cōpositę qdā sunt v̄nise. v̄n̄ cōpositę p̄nt v̄n̄ p̄t̄ puer-
ti. v̄no mō quo ad se totas scz faciēdo de subiecto
predicatur de p̄dicato subm vt hoies esse aial est
possibile ergo possibile est aial hoies esse. Et istū
mō modales cōpositę oīno eodē mō p̄uertunt̄
ille de inesse q̄ sunt mere de inesse. sz istū modū nō
dicit̄ aristoteles. Alio mō p̄uertunt̄ quo ad p̄tes
dicit̄ scz trāspōnēdo p̄tes dicit̄ mō s̄llr se habente
de hoies esse aial est possibile: ḡ aial esse hoies est
possibile. p̄o quo tñ est aduertēdū q̄ modalis cō-
posita de isto mō falsum r impossibile nō cōuertunt̄
ex p̄te dicit̄ eodē mō sicut ille de inesse. quia nō seq̄-
tur: oī aial esse hoies est falsum vel impossibile: ḡ
hoies esse aial est falsum vel impossibile. **¶** Et si
quis dicat: ppōnes cōuertentes dicit̄ istatū. p̄posi-
tioni inferunt̄ se inuicē: ḡ ille p̄positiones p̄ns p̄z
q̄ b̄n sequit̄: oī aial est h̄o: ḡ h̄o est aial que est p̄o
positio necessaria que sequit̄ ad quālibet. R̄ndetur
negādo p̄nam. r ratio est q̄ nō oportet q̄ si ad ali-
quod antecedēs sequatur consequens: q̄ ad illud
antecedens ē falsum: contingens vel impossibile
sequat̄ p̄ns esse falsum vel impossibile. **¶** Aduerte
vltimū q̄ ppōnes modales cōpositę de isto modo
possibiles necessario cōuertunt̄ eodē modo ex parte
dicit̄ sicut ille de inesse: oīm modo ponatur in ante-
cedente p̄stantia ppōnis p̄o qua supponit dictum
cōsequētis: q̄ alio nō sequeret̄. ut nō sequit̄: oīs ho-
minem esse aial est possibile. ḡ aliqd aial esse hoies
est possibile. n̄a posito casu q̄ ista: p̄o sit h̄o ē aial
r nō ista: aial est h̄o. anis est verū r p̄ns falsum. quia
subm p̄ntis p̄ nullo supponeret. **¶** Sz q̄rit̄ quō cō-
uertit̄ ista fortes est possibile: ut ly possibile capis
prime int̄tionalit̄ ut est v̄tis entis. Dico q̄ sic cōuer-
tit̄. ḡ possibile est vel p̄t esse fortes. Ex quo p̄z q̄ quā-
do possibile capis prime int̄tionalit̄ r ut est v̄tis

ferentia entis ampliat subiectū p̄ illo qd̄ est et p̄t
esse. sed qñ est v̄tis p̄pōnis. r capis scz int̄tionalit̄
nō h̄z aliquā vim ampliādi: sicut in ista fortēturē est
possibile tbi ly possibile nullā vim h̄z ampliādi. Sz
diceret aliqd ista p̄positio est indefinita oēs hoies
esse aial est possibile r etiā ista est affirmatiua nullū
b. esse. a. est necesse cū p̄positio quā facit̄ in sensu sit
affirmatiua. n̄a sensus est nulla talis ppō. b. est a
est possibile. r̄ndet q̄ verū est q̄ talis est indefini-
ta om̄e aial esse hoies est possibile. sed q̄ habent
figurā vniuersaliū negatiuarū aristoteles v̄tebat̄
ac si essent vniuersales vel negatiue.
Dubitatur scdo quomō cōuertuntur ppōnes
modales diuise. p̄o cuius solutio supponit̄ q̄ isti
modi possibile. impossibile. contingens. r necesse fa-
cientes p̄positiones modales diuises ampliant
extrema ad oēm v̄tiam t̄pis. vel falses ad illud qd̄
est r p̄t esse. Et si qd̄ dicit̄ p̄ctis: aial? p̄pōnis
sz p̄ctis ac capi scz erigētiā copule ḡ tales modi nō
ampliāt p̄dicatū. R̄ndet̄ q̄ illa regula ē vera qñ nō
ponit̄ aliqd̄ sine categorematū h̄ois vim ampliādi ter-
minū positiū a p̄te post. Et si qd̄ dicit̄ si necesse am-
pliare p̄dicatū sequeret̄ q̄ ista esset vera deū necesse
se est esse creatū. q̄ sensus ei⁹ est deū necesse est il-
lud qd̄ est vel p̄t esse creat⁹ illa est vera. R̄ndet̄ q̄
ampliatio p̄dicati nō d̄z sic explicari. Sed sic deū
necesse est esse creat⁹ qd̄ est vel p̄t esse. ita q̄ necesse
tas nō ferat̄ in suppositū p̄dicati. sz in formā q̄ ser-
uatur p̄ illū p̄dicatū vel cōnotat̄. **¶** Supponit̄ v̄l
terius q̄ ad hoc q̄ dicit̄ termini aplient̄ extrema
tres cōditiones requirunt̄. Prima q̄ talia extrema
supponat̄ id̄ dicendo chimera possibile est esse: tbi
ly chimera nō ampliāt cum nō supponat. Secda q̄
talīs terminus qui d̄z ampliari h̄eat significatū v̄l
significata correspondētiā p̄vniuersis differētis t̄p̄m
diuisim. id̄ dicit̄ do: antip̄m possibile ē esse. ly antip̄-
m nō ampliāt. Tertia q̄ talis termin⁹ nō restri-
gat̄ ad standū p̄ctis. p̄ vna v̄tia t̄pis. id̄ dicit̄: qd̄
est h̄o possibile est esse. tbi ly h̄o nō ampliāt: cum re-
stringat̄ ad v̄nā v̄tiaz t̄pis. **¶** Istis suppositis ponit̄
tur aliqua dicta. p̄t̄m dicit̄: ppōnes affirmatiue
de necessario diuise in quib⁹ nulla ponit̄ negatiō: nō
cōuertunt̄ formaliter in ppōnes de necessario p̄z: q̄
nulla v̄tis affirmatiua cōuertit̄ ḡa forme in v̄tiam
affirmatiua. sed ppōnes affirmatiue de necessario
in quib⁹ nulla ponit̄ negatiō sicut v̄tis ex p̄te modis: ḡ.
Etiā vanda est instantia. ut nō sequit̄ creat⁹ necesse-
rio est deus: ergo deus possibiliter est creat⁹. sed v̄tis sic
p̄uertit̄: ergo deus possibiliter est creat⁹. cū debeat cō-
uerti in p̄ticularē de modo siue illa de necessario sit
vniuersalis siue p̄cticularis: siue singularis ex p̄te p̄-
cti. **¶** Scdm̄ dicit̄ p̄positio de necessario diuisa in
qua ponit̄ duplex negatiō: vna ad v̄tiam r alia ad
modū: debet oīmōde cōuertit̄ sicut illa de possibili in
qua nulla ponitur negatiō. ut ista: oīm deū nō ne-
cesse ē nō esse creatū. cōuertitur eodē mō sicut ista
om̄nem deū possibile est esse creatū. sic videt̄: crea-
tem nō necesse est non esse deum. **¶** Tertio dicit̄
p̄positio de necessario negatiua in qua negatio ponit̄
ad v̄tiam tñ p̄uertit̄ sicut illa de impossibili
in qua non ponit̄ negatiō explicita. ut ista om̄nem

deu necesse est no esse creatu. conuertit sicut ista: om-
nem deu impossibile est esse creatu cu tali equipol-
leat: cu talis sit: vltis negatiua salte de modo con-
uerteret simplr in vltm. Quartu dicit: p^ollitio
de necessario in qua negatio ponitur ad modu non
uertitur in teris. cu talis sit pticularis negatiua
vt ista: quidaz deu no necesse est esse creatu: no co-
uertit cu sit particularis negatiua: cu equipollet
vni de possibilib non negato.

Dubitatut tertio qualiter couertede sunt
propones modales diuise de impossibili r possibili
Pro cuius solutione ponunt aliqua dicta. Pri-
mu p^oones de impossibili in qbus nulla ponit nega-
tio uertunt p^o uertitioes simpliciter: cu tales sint vni-
uersales negatiue ex pte modi. vt ista: oem hoies i-
possibile est esse asinu: sic uertit. q oem asinu ipof-
sibile est esse hoiem. Sed dicit: p^oones de ipof-
sibili in quib^o negatio ponit ad modu tm: uertit-
ur sicut ille de possibili q^o equal et. vt ista: hoiem
no impossibile est esse asinu. uertit sicut ista: hoies
se hoies. Tertiu dicit: p^oones de ipofibili in q-
bus negatio ponit ad modu ad xba no uertunt
cu tales sint pticulares negatiue salte ex pte modi
vt ista: hoiem no impossibile est no currere: no uer-
tit cu equalat isti. hoiem possibile est no currere.
q no uertit. Quartu dicit: p^oones de impossi-
bili in quib^o negatio explicite ponit ad verbu: uertunt
sicut ille de necessario in q^o nulla ponit nega-
tio. sed sic est vt visum est q^o p^oones de necessario in
quib^o nulla ponitur negatio no uertunt in seipas
sz in illas de possibili. Etia tales de possibili uer-
tunt in ppositioes de possibili. vt ista: creatu im-
possibile est no esse deu. conuertit in ista: deu possibile
est esse creatu. Sed p alijs de possibili ponunt
quattuor dicta. Primu p^oositiones de possibili in
quib^o nulla ponitur negatio uertunt simplr sicut
ille de inesse vt hoiem possibile est currere: q^o curren-
te possibile est esse hoiem. Sedm dicit: p^oones
de possibili in quib^o negatio ponit tm ad verbu: no
couertunt in terminis: cu tales sint pticulares nega-
tiue ex pte modi. Tertiu dicit: p^oositiones de
possibili in quibus negatio ponit ad modu tm: co-
uertunt sicut ille de impossibili: cu equalat illis vt
ista: hoies no possibile est currere. uertit sicut ista
hoies impossibile est currere. Quartu dicit: p^oo-
sitiones de possibili in quib^o ponitur negatio tam
ad modu q^o adu: rbus: couertunt in p^oositiones de
possibili in quib^o nulla ponit negatio. vt ista: omne
creans no possibile est no esse deu: uertit sic. deum
possibile est esse creatu. Et hec de scdo articulo

Quantu ad tertiu sit conclusio responsalis
regule uertionu p^oositionu tam de inesse q^o mo-
daliu sunt sufficienter assignate a p^oore: vt satis p^oz
in primo articulo r in scdo. Ad rones ante ope-
ratu. Ad prima r etia ad scdam p^oz solutio ex dicit
Ad tertiu dicit q^o illa. nullus ho est omne alal. co-
uertit in ista: nihil qd est omne alal est ho. sz de alijs
s^orio p^oz debet uerti. Ad quarta r hde
sur q^o arguendo a termino supponente confuse tan-

tum ad ipsum supponentem determinate non va-
let consequentia. r hoc signo confusiuo remanente
q^o si signum confusiuum mutet. bene potest valere
p^ona. Ad quintam b^o q^o bene sequitur gratia ma-
teriesed non gratia forme.

His vero determinatis dicendu est iam p^o
que r quando r quod fit omnis sillogismus.
postea vero dicemus de demonstratoe p^ori-
us vero de sillogismo dicenduz est q^o de de-
monstratoe deo q^o vniuersalior est sillogis-
mus. na ois demonstratio silus qd est. sillo-
gism^o vero no ois demonstratio. Quigitur
tres termini sic se habet adinuice vt et po-
stremu in toto esse medio r mediu in toto p-
mo cotingat vt esse vel no esse necesse est ex-
tremitaru esse sillogismum perfectum.

Sic est scdo tractatus huius libri in quo docet
formare sillogismos ex p^oositionib^o de inesse
r diuiditur in quattuor capitula. In primo docet
formare sillogismos prime figure diffinitioes primaz
figurarum dicens. Prima figura est q^o termini sic se
hnt q^o postremus est in toto medio r medius in to-
to primo. sic vt no sic necesse est esse sillogismu perfe-
ctum. Ande p^o postremu intelligit minor extremitas
q^o est in toto medio id est subiecti respectu medii.
Deinde dicitur mediu prime figure dices. q^o me-
diu prime figure est qd est in alio r aliud in ipso. i.
q^o subicitur in vna r predicat in alia. Et maior ex-
tremitas est in q^o aliud e tm. i. qd tm predicat. Et mi-
nor extremitas est qd est in alio tm. i. tm subicitur
Deinde ponit modos p^oie figure. Et p^oio modos
vles tam vtilis q^o inutiles dices q^o qn ambe p^omis-
sunt vles affirmatiue inferetes vlem affirmatiuas
est bonus silus. r vox al barbaras. Sedm modus
est maior vlti negatiua r minor vlti affirmatiua se-
quit oclullo vlti negatiua r vocatur celarent. Deinde
ponit modos inutiles. primus est maior vlti af-
firmatiua r minor vlti negatiua no sequitur aliq^o
occlullo q^o forme. q^o ibi sunt vabiles termini in q-
bus ois scz alal h^o equos: r in quibus nulli si z alal
ho l^o p^ois. Sedm modus inutilis qn ambe p^omis-
sunt vles negatiue tuc no fit bon^o silus: cu ibi sint
repibiles teri in q^o ois. vt scia: linea: medicina. r et
ia q^o nulli. vt scia: linea: vntas. Deinde dicitur
de modis pticularib^o dices. q^o qn maior est vlti si-
ne affirmatiua siue negatiua. r minor pticularis af-
firmatiua est bonus sillogismus. r valet ista regula
p^o dani r serio. r subdit q^o si maior sit pticularis r
minor vlti. vel ambe pticulares no erit bonus sil-
logismus. Ex quo passu eliduntur due regule quaruz
prima est. maior exite pticulari in prima figura
nihil sequitur directe cocludendo. Scda ex p^oris p^o-
ticularibus nihil sequit r sillogizat aristo. in p^oia
figura ist. l^oris. a. b. c. capiend. o. b. p^o medio. a. p^o ma-
iori extremitate. r c. p^o minor extremitate. r subdit
q^o si minor fuerit indefinita eque bene erit bon^o sil-
logismus sicut si ipia esset pticulari. Ex quo pas-
su elicitur ista aueritas de pticularibus r indefi-

nitia id est iudicis q^o supple ad sillogismu. Deinde
de ponit modos pticulares inutiles. Primus: maio-
re exite pticulari siue affirmatiua siue negatiua: r
minor vlti siue affirmatiua siue negatiua no est bo-
nus silus: q^o ibi sunt vabiles termini in quib^o om-
ni. vt bonu habitus. r prudentia. r termini in quib^o
bus nulli. vt sunt bonu habit^o. r disciplina. Sed-
tandus mod^o inortis est qn maior est vlti siue af-
firmatiua siue negatiua. r minor pticularis nega-
tiua no valet silus: q^o ibi sunt repibiles termi-
ni in quibus ois. r in q^o nulli. in quib^o ois. vt ho alal r
albu in q^o nulli. vt alal ho n^o n^o. Probat etia istos
modos esse inutiles ex indefinito. Ande pbare ali-
quid ex indefinito est ostedere q^o illud qd no sequit
ex vlti no sequitur ex pticulari. modo maior vlti af-
firmatiua r minor vlti negatiua nihil sequit ergo
nec ex maiore vlti r minore pticulari. Tertiu mo-
dus inutilis ambabus p^omissis exite vlti negati-
uis quaru vna est vlti r alia pticularis nihil sequit
tur: q^o ibi sunt vabiles termini in quib^o omni r in
quibus nulli. Quartus mod^o. si ambe p^omis-
sunt pticulares siue affirmatiue siue negatiue siue
vna affirmatiua r alia negatiua nihil sequitur: q^o
ibi sunt vabiles termi in q^o ois r i q^o nulli. Ex istis
infert. q^o in prima figura cocluditur omne gen^o p^oo-
nis p^ota vlti affirmatiua vlti negatiua pticularis
affirmatiua pticularis negatiua.

Quando autem idem huic quide omni illi
vero nulli inest: vel vtriq^o omni vel nulli fi-
guram quidem huiusmodi voce secundaz.
Mediu autem in hac dico qd predicatur de
vtraq^o extremitates autem de quibus dici-
tur hoc. maiorem extremitatem que iuxta
mediu posita est minorem: que longi^o sita est.

Stud est scdo capitulu huius tractatus in quo
docet formare sillogismos scdo figure. r diffi-
nit p^oio scdas figuraz dices. qd scda figura est qn id
huic quid e ois huic vero nulli inest vel vtriq^o ois vel
vtriq^o nulli. Et dicitur hoc diffinitio ta cobinatioi
bus vtilibus q^o inutilibus. Deinde dicitur mediu
dicens mediu in hac figura est qd predicat de vtraq^o
extremitate. Sz maior extremitas e que posita est
iuxta mediu ipa est cocludendo cu medio in hoc qd ali-
quid predicat. Sed minor extremitas est que po-
sita est longius a medio q^o nunq^o predicat. Ex quo
sequit q^o nullus silus scdo figure regulat imedia-
te p^o dicit de ois vel per dicit de nullo. Deinde docet
formare sillos r primo vles dices q^o ex ambabus
vltibus si vna sit affirmatiua r alia negatiua fit. bo-
nus sillogismus. r p^o hoc hntur cesare r camestres q^o sunt
boni sillogismi. de cesare pbat reducendo ipm ad ce-
larent maiore couersa simplr. De camestres pbat
reducendo ipm ad celarent minore ouersa simplr
r p^o trasponem p^omissaru. pbat etia eos p impossi-
bile. Deinde ponit duos modos inutiles vles. prim^o
est qn ambe p^omis-
sunt vles affirmatiue. Secun-
dus est quado abe p^omis-
sunt vles negatiue. Deinde
de veterat de pticularib^o dices. q^o qn maior e vlti
r minor pticularis siue fuerit affirmatiua siue nega-

tina sit bon^o silus: r per hoc hntur duo modi. scz
stino r baroco. de festino pbat reducendo ipm ad ce-
larent minore ouersa simplr. de baroco pbat reduc-
do cu p^o impossibile ad barbara. Et sillogizat aristo
teles p istas tres l^oras. n. m. p. Sed sequitur ponit
modos pticulares inutiles q^o prim^o e maiore exite
pticulari siue fuerit affirmatiua siue negatiua siue
minor fuerit vlti siue pticularis nihil sequit. cu ibi
vandi sint teri in qbus ois r in qbus nulli. Sedm
est qn ambe p^omis-
sunt affirmatiue vel negatiue si-
ue vna sit affirmatiua r alia negatiua non fit
bon^o silus. q^o vabiles sunt teri in qbus ois r in qbus
nulli. Ex istis infert duo correlaria. Primu sil^o se-
cunde figure snt ipfecti. sed p^o dicitur p^o uertionem
vel p^o impossibile. Sedm correlariu null^o silus scdo
figure est affirmatiu. id est cocludens affirmatiue
sed solum negatiue.

Autem eidem hoc quidem omni
illud vero nulli inest. vel ambo ois
vel nulli figuram quidem huius-
modi voco tertiam. mediu autem i hac
dico de quo ambo predicatur extremitates
vero que predicatur maiorem autem extremitatem
que longius est medio minorem vero
que propius ponitur autem mediu foras. qui-
dem extremitatu vltimum vero positione
est pfectus igitur no fit sillogismus etc.

Stud est tertiu capitulu in quo p^o docet
formare sillos i tertia figura. Et dicitur ter-
tia figuraz dicens. Tertia figura est qn id
huic quid e omni illud vero eidem nulli vel ambo omni
vel nulli inest. id est tertia figura e qn mediu vni-
cu extremitatib^o vtr^o vel pticularit vel vtr^o vtr^o r
cu alia pticulariter affirmatiue vel negatiue: vt cu
vna affirmatiue r cu altera negatiue. Et per hoc
tangit tam cobinationes vtilis q^o inutiles. De-
inde describit mediu dices. Mediu est de quo am-
bo extrema pdicant: maior extremitas e que lon-
gius sita est a medio quis nunq^o subicitur sicut
mediu: r minor extremitas est que propinquius si-
ta est cum medio quia subicitur in conclusionem.
Deinde docet formare modos vles dicens q^o qn
ambe p^omis-
sunt vles affirmatiue valet sillogis-
mus ad cocludendu pticulari affirmatiua. Et coc-
tur talis modus darapti: r sillogizat istis l^oris scz
a. p^o medio. r. p^o maiori extremitate r. p^o minor
Et istu modu pbat tripl^o p^o couersione: q^o m^o
noze ouersa p^o accis fit bonus silus in dani. Sedm
do p^o impossibile q^o ex opposito contraditorio coc-
lusionis p^o maiore r minore. p^o minore infert opposi-
tum maioris. Tertiu pbat p^o sillogismu exposito-
rium sumedo sub medio aliquod singulare. De

re modis ad pbada nam dicendo ex opposito contra
 dictorio pellationis cu altera premissarum inferet op
 positu alterius premissae ergo sequentia est bona
 sed hoc no est nisi reducere sillogismu p impossibi
 le igitur hec de primo articulo.

Quantum ad secundum dubitatur primo
 veru poneda sit quarta figura distincta ab aliis figu
 ris. Pro cui solutione supponit q pza figura ca
 pit duplr. Uno mo large vt e dispo trisi terioz sic
 se hntiu q mediu subiect in vna pmissaru r pdica
 tur in alia sive hoc sit i maiore sive in minore. Alio
 mo capit spair vt e dispo trisi terioz sic se hntiu q
 mediu subiect in maiore r pdicat in minore. Hoc
 supposito r hndet ad dubiu p aliq dicta. P d m capi
 endo figurā large qtra figura no est distincta a pri
 ma figura. s; p tinet sub'ea. Sed viciu capiendo pri
 ma figurā spair poneda est quarta figura distincta
 a pza. vñ qtra figura e qm mediu pdicat in maiori
 r subiect in minori vt ois ho est alal oē alal e sba
 ergo ois ho est sba. Tertiu viciu: qtuor sunt mo
 di quarte figure scz bamana camene dimari fime
 no r redeunt ad modos pze figure p sola traspō
 nē pmissaru vt bamana reducit ad barbara p trās
 positionē pmissaru. Camene ad celaret. dimari ad
 vari. r fimen ad ferio. r si qd dicat sola traspō p
 missaru no ponit diuersitatē in signis. qz cu seq
 ret q celare r camenes essent in diuersis figurā
 cu differat solū p traspōnē pmissaru. s; qz modi quat
 te figure no differit a primis modis prime figure
 nisi p traspōnē pmissaru. ergo videt q no sint alte
 rius r alterius figure. Respondetur q sola traspō
 remissaru no ponit diuersitatē fig. rarū s; vñ trās
 positio pmissaru cu alia hntudine medij ad extremi
 tates ponit vñ diuersitatē figuraru: qz est alia ha
 bitudo medij quarte figure ad extremitates q sit in
 prima fig. tra. id modi quarte figure debet esse ali
 a modis prime figure cu ibi sit alia hitudo medij ad
 extremitates. Ex isto inferet q modi qtra figure sūt
 entiduozes q modi scde r tertie figure: qz ad redu
 cendū eos ad modos prime figure paucozibus in
 diget q nō scde vt tertie figure: qz solū idigēt trās
 positionē pmissaru. Et qz ista si tura pōt sufficien
 ter intelligi p primāto aristoteles eā no enūerauit

Dubitatur scdo vtrum ex puris pticulari
 bus aliqd sequat. r etiā ex puris negatiuis. Ad
 primā dicit q ex puris pticularibus nihil sequit sil
 logistice. Exceptio quinque casib; pza ps qz non
 ois si aliq duo termini vere vniant cōvno termino
 pticulariter sumpto p diuersis significatis eius q
 pte: hoc vere vniant inter se eo q in hmoi combi
 natione stat aūs esse verū oñte exite fallorū sunt
 abiles termini in quib; oī r in qb; nulli. i. scātera
 li dōpōne pmissaru qñq; ū pmissō stat in verita
 te: o dōpōne dōis affirmatiua: vt in istis teris alal ho
 r hntio r stante rati dōpōne pmissaru qñq; cū pmissō
 stat r iusto vñs negatiua in veritate in istis ter
 minis alal ho est hntio. Prim; casus qñ aliqd sequit
 ex puris pticularib; est qñ mediu est terminus singu
 laris. r ariter rctus sicut in sillo expositioze se
 cōdo. r rctus sequit: aliqd alal est fortis aliqd

homo est fortis: ergo aliquis homo est animal. Se
 cūsus casus est qñ in minori pōne additur medio
 relatiuū adētūatis sube vt bñ sequit alal est hntio:
 alal e idē alal: q alin; e hō. Tert; casus e qñ ma
 ior e affirmatiua r minor negatiua r clusio de mō
 loquēdi in pñcto. vt alal est hō. r tuba no est alal
 ergo tuba hō no est. Quattu casus e qñ in ma
 ior: aliqd termin; cōplete distribuit sub quo sumit
 in minori vt bñ sequit hō videt oēm alinū. bñ me
 lus est alinū q bñ me lū videt hō. Quintus ca
 sus est qñ mediu distribuit in minori pōne vt bñ
 sequit alal est hō alin; est oē alal. ergo alin; est hō.
 Et qd dicendū est ad aristotelē q dicit q ex puris p
 ticularib; nihil sequit. Rñdet q intelligebat exce
 ptio illis dōpōnē alib; vel pōt dici q no intelligebat
 de pticularitate pōnē: s; de pticularitate medij.
 modo in nullo tali casu medij tenet pticulariter.
 Ad scdam pte dicit q ex puris negatiuis nihil seq
 tur sillogistice nisi in tribus casibus. Primus ca
 sus est qñ mediu variat penes finitū r infinitū vt
 bñ sequit nullū no r hntio est hō. null; alin; est r h
 sitūis q null; alin; est hō. Scdo casus est qñ abe
 premisse sunt de ptingēt ad vtrūlib; vt oēm hoies
 cōtingit no esse currētē r aliqd albu ptingit no esse
 hominem. ergo quoddam al bñ contingit non esse
 currētē. Tert; casus est qñ vna pmissaru est de
 cōtingēt ad vtrūlib; alia de necessario negatiua vt
 bñ sequit oēm hoiem necesse est no esse alin; r ali
 qd albu ptingit hō e hoies. q aliqd albu ptingit no
 esse alin;. Et quare ex puris pticularib; nihil seq
 tur nisi i istis casib; rō est qz dābiles sunt termini
 in qbus oī r in qbus nulli. Et iā no ois q sil aliq duo
 teri vere negatiue vniant q vere iter seruiant negtie

Dubitatur tertio vtrum in omni cōbinatiōe
 inutili sint dābiles termi in quib; omni r in qbus
 nulli. Pro cuius solutione supponit q vāre termi
 nos in quib; oī est vāre tres terminos ex qb; pstituit
 tur vāre pmissae vt dōpōne scdm exigētā illi cō
 binationis ex qua volumus sillogizare cū quibus
 stat vna vniuersalis affirmatiua in veritate pstitu
 ta ex extremitatib; illaru pmissaru. Sed vāre ter
 minos in qbus nulli est vāre tres terios ex quibus
 cōstituantur vāre pmissae vere cū qbus stat vñs ne
 gatiua in veritate pstituta ex extremitatib; illaru
 pmissaru vnde isti termini in quibus oī r nulli
 sunt variu casus. sensus est termini in qb; oī. i.
 teri in qb; supple maior extremitas puenit oī sup
 positio minoris extremitatis. Termini in qb; nulli
 id est termini in quibus supple maior extremitas
 nulli supposito minoris extremitatē puenit. Sup
 ponit scdo q ad vādū terios in qb; oī vel in qbus
 nulli ponant quattuor regule qv in pñmū sunt ve
 re r aliqd inueniant instātia. Pza: qñ ambe pze
 misse sunt affirmatiue ad vādū terios in qb; oī de
 bent capi tres teri subordinatis. Sed ad vādū ter
 minos in qb; nulli dñt capi gen; r rā r spēs ex
 tranea illius vāre. Scda regula qñ ambe pmissae
 sunt negatiue ois cape genus spēm r vñs extraneū
 sicut alal hō lapis. Sed ad vādū terminos in quib;
 nulli oportet capere tria extranea sicut lapis equ;
 alinū. Tertia regula: quādo maior e affirmatiua

Minor negatiua termini in quibus omni sunt ge
 nus r due spēs. s; in qbus nulli sunt genus spēs et
 vñs extraneū. Quarta regula: qñ maior est nega
 tiua r minor affirmatiua termini in quibus omni
 sunt genus spēs r vñs illi spēs s; in quibus nulli
 sunt gen; r due spēs. His suppositis dicit pzo q oī
 cōbinatiōe inutili dābiles sunt termini in qb; oī
 r termini in qb; nulli. Scd dicit aliqd qz in cō
 binatiōe est repere terios in qb; oī r in qb; nulli. Rñ
 det q duo sunt icōueniētia scz duo rāia vel duo pō
 tōtia esse simul vera vel qz vero in pna formali
 sequat fallum r sic possum; praticare. vt si aduer
 sarius dicat pnam inutilē esse bonā: petatur ab eo
 vel tenet gra materie vel gra forme. si dicat mate
 ri inutili est dicere cū nullus videret de hoc. si dicat
 q tenet gratia forme tūc petat sibi q pculio sequit
 vel affirmatiua vel negatiua. si dicat affirmatiua
 tūc debet capi termini in quibus nulli. r tūc dicere q
 tenet istis terminis cū sit pna formalis. r tūc vñ for
 mare cōbinatiōem. quo facto videbis qz ex vero se
 quit fallum. Si dicat q sequit negatiua. tūc dēs
 ac cipe terminos in qbus omni r eodē mō pcedere si
 cur in terminis in in quibus nulli. r si ipse cōcedat
 qz ex vero bñ pōt sequi fallum tūc habebis qz est qz
 duo pōtōtia vel rāia erit simul vera vt satis pty
 praticando. Hec de secundo articulo.

Quantum ad tertium sit conclusio responsalis
 modi prime secūde r tertie figuraru sunt pñe for
 males vt patuit in primo articulo. Ad rōnes ad
 primā dicit qz ibi deficit vna cōditio requisita ad bonū
 sillogismū qz plus est predicatū minoris qz sit sub
 lectū distributū maioris. id deberet sic subsumi
 fallum est pdictio. Ad scdas dicit negādo qz bar
 bara. qz maior no est vt omni cum subiectū solū dī
 stribuat p duob; qz istud significat vñs est distributū
 vñ tñ duoz. Ad alia dicit qz pcedēdo pñay ad ipro
 bartonez cū dicit qz pñs est impossibile. r antecedens
 possibile. Rñdet qz aūs est impossibile. licz quelib; t
 pars eius sit possibilis. Et quo sequitur qz ad possi
 bilitatē copulatiue no sufficit possibilitas partiu.
 sed requiritur qz tales partes sint cōpossibiles ad
 inuicē. Ad aliā dicit qz pna est bona. s; sicut cō
 clusio e falsa. ita altera pmissarū scz maior. puta
 ista omnia aālia sunt rōnabilia vel irrōnabilia.
 Et si quis pbet istam esse veram. qz ista est vera oē
 alal est ratiōale vel irrōnāle. ergo ista erit vera aā
 lia sunt rōnabilia vel irrōnabilia. Quia si singula
 re de singulari pdicet. ita plurale de plurali. Df qz
 illud no est vniuersaliter verū: pzo no est verū qz
 singulare est termin; cōis no hñs null vñs suppo
 situm. vt no sequitur luna lucet. qz lune sunt lucētes.
 Et iā no est verū qz tam singularē qz plale suppo
 nit pñse r distributiue. Nec ista diuisio e sufficiēs
 aālia qdā sunt rōnabilia qdā irrōnabilia. sed vñ pōnt
 tertis mēbrū. scz quaedā sunt aālia quodā vñm est
 rōnāle r aliud irrōnāle. Ad scdam dicit qz sicut
 cōclusio est falsa. ita r altra pmissarū puta mi
 nor puta ista. quicūq; dicit te esse alinū dicit te esse
 alal. qz sensus est. quicūq; dicit istā pōnē tu es al
 inus: dicit istā pōnēz tu es alal r illud est fallum.
 Ad aliā dicitur qz arguit a min; amplo ad mag;

ampli. id no sequit. Ad tertiam dicit qz maior po
 test eē pōtōtica r tūc non bene arguit
 cū celaret no pbet ex pōnēb; pōtōticis. vel pōt
 eēt carpegoucaide subd ipali. r tūc est falsa. qz sen
 sus e de nullo de quo verū est dicere qz e alal vñm
 dormit de nullo tali verū est dicere qz vigilat r ille
 sensus e falsus. Dicunt tamē aliqui qz maior e vera
 r est sensus. nullū animal quod dormit vigilat. s;
 tūc minor erit falsa cū sit sensus. ois homo est alal
 quod dormit. Ad aliā dicit qz male arguit qz p
 dicatū minoris in plus se h; qz subiectū distributū
 maioris. quia subiectū maioris est aqua. r predica
 tū minoris est bibēs aquā. Ad quartā dicit qz ly
 oēs in maiori pōt capi distributiue vel copulatiue
 si distributiue bene sequit. sed sicut pculio e falsa
 ita r maior. si tenet collectiue tunc maior e vera
 r tñ no sequitur: qz nulla pmissarū e vñs. Ad aliā
 dicit qz ibi arguit a magis amplo ad min; ampli
 vel saltē respectu copule ampliatiue ad copulā no
 āpliatuā. Si r dicat de ista. oē natiū est. adam e na
 tus ergo eā e. vñ natiū supponit tñ pō pñtib; e
 est pna. sicut dicitur de ista: oē qd erit est. vbi totū
 subiectū supponit solū pro pñtib;. Et si qd dicat:
 ly natiū supponit indifferētē p pñtib; r pteritis
 igit erit falsa. negat aūs. r ad pbatōne qz si pos
 neret post ly e: su pponeret indifferētē p pñtib; r pte
 ritis: ergo qñ ponit ante. qz sive ponat aūs sive post
 sp supponit in ordine ad istud vñm e. Rñdet qz
 licet supponat temp in ordine ad istud vñm: s; sive
 pcedat sive sequat: tñ aliter r aliter. nā qñ pcedit
 restringit pñse p natis qui sunt sed qñ sequit licz
 supponat in ordine ad istud vñm est. non tñ sup
 ponit ita restringit scz p natis pñse qz sit: s; indiffe
 rētē pro oibus natis sive sint iure non sint. r tota
 causa e modus cōcipiēdi seu accipiēdi terminū in
 quo fundat tota natura restrictionis r ampliati
 nis. Ad quintā dicit qz dōpōne qz no sequit quia sit
 variatio generis suppois r pñali ad simplicem

Quia autē diuersū e inesse r ex necessitate i
 esse r ptingere icēphā multa insūt qdē non
 tñ ex necessitate alia vero neq; ex necessari
 te neq; insunt oino. contingit autē inesse.

Ste e tertius tractat; hui; libri in quo de
 teriat de fōtatione sillog; ex pōpōibus de
 necessario: r cōtinet duo capitula. In pzo
 dēteriat de gñatione sillog; ex ababab; de necessa
 rio dicit pzo qz sicut pōnes de scē. de ptingēt
 r necessario sūt diuersita sillogismi pñtati ex ip
 sillogistice scario qz ex pōnibus de necessario fere
 aliter sūt rōnabilia sicut in illis de inē.
 Dicit notāter fere qz pōnes de necessario addit
 istū modū necesse supra illas de inē: r intel ligē de
 illis de necō diuisio i quib; rāia mod; no negat.
 Et subdit pō qz sicut pñs de inesse sūt illi pfe
 cti r illi ipfeci qz pñtati r p reductionē. ita ex am
 babab; de necō sunt illi pfecti. r etiaz ipfeci
 qui eodē mō pñtati sicut illi q sunt ex pōpō
 bus de inē exceptis baroco r docardo qz no redu
 cunt eodē mō qz no reducunt p ipossibile sicut qz si
 unt ex illis de inē. s; pñtati r p exponētē. vñ qz expo
 h iij

re modis ad pbada nam dicendo ex opposito contra...

Quantum ad secundum dubitatur primo... Quantur ad tertium sit conclusio responsalis...

homo est fortis: ergo aliquis homo est animal. Se...

Minor negata terminum in quibus omni sunt ge...

ampli. id non sequitur. Ad tertium dicitur qd maior po...

mentē atq̄ intelligunt sillogismū expositiōis. Alii
intelligunt q̄ sub subo particularis negatiōe debeat a
liqd sumi a q̄ p̄dicatū vltter negatiōe remoueat: et
tūc faceret silm in canestres: tūc illa negatiō est
exponēs particularē negatiōis. S; i bocardo ē accipe
sub subo maioris aliqd de quo p̄dicatū vniuersalē
negetur tūc faceret silm in felapton.

Accidit autē q̄nq̄z altera ppōe necessaria
necessariū fieri sillogismū v; nō vtralibet
sed que ad maiorē extremitatem.

Stud. et scdm capitulū huius tractatū i quo
deteriat de formatōe sillog. ex vna de inē
et alia de necessario et diuidit in tres ptes.

In p̄ia hoc docet i p̄ia figura et intēdit q̄tuor cō
clusiones. P̄ia i mōis vltalib' p̄ie figure maio
re de necessario et exēplū: at in lris. et hoc vūmō ppōes
de necessario sūt diuise. S; vba p̄lusio. p̄missis
exētib' vltibus si maior sit de inesse mior de ne
cessario: nō sequit̄ p̄lusio de necessario. hoc pbat
qz nō sequit̄ oē aīal mouet: oīs homo necessario ē
aīal. q̄ oīs homo necessario mouet. Tertia p̄lu
sio in modis p̄icularib' maioze de necessario et mī
noze de inesse sequit̄ p̄lusio de necessario. q̄ pbat
i lris. Quarta p̄lusio i mōis p̄icularib' maio
re de inesse mior de necessario: nō sequit̄ p̄lusio
de necessario: qz ex vero sequit̄ falsū. vt oīs hō mo
uet: quoddā aīal necessario ē homo: q̄ quoddā aīal
necessario mouet: et hoc intelligitur gratia forme.

In scōa pte docet formare in scōa figura et intē
dit quattuor p̄clusiones. P̄ia: in mōis vniuer
salibus scōe figure negatiua exēte de necessario et
affirmatiua de inesse sequit̄ cōclusio de necessario q̄
pbat p̄ uersionē sicut illi de inesse. Scōa p̄lu
sio: in modis vltibus affirmatiua exēte de necessa
rio et negatiua de inē nō sequit̄ p̄lusio de necessa
rio: cur? duplicē rōnem assignat. P̄ia qz redu
cendo tales modos ad modos p̄ie figure opz ma
ioze ē de necessario qd nō ē si affirmatiua ē de ne
cessario. Scōa ratio qz ex vero sequit̄ falsū vt
oīs hō de necessitate ē aīal. nullū albū ē aīal ergo
nullū albū de necessitate est homo. Tertia p̄lu
sio in modis p̄icularibus scōe figure vlti exēte de
necessario et p̄iculari de inē: sequit̄ p̄lusio de ne
cessario et hoc maxime in festino. Quarta p̄lu
sio. in baroco nō sequit̄ p̄lusio de necessario quecū
qz fuerit p̄missa de necessario. qd pbat in litteris.

In tertia pte veteriat de tali ḡnatōe sillogis
tia figura. et intēdit q̄tuor p̄clusiones. P̄ia
in tertia figura et ambab' p̄ibus affirmatiua al
tera exēte de necio: sequit̄ p̄lusio de necessario qd
pbat in litteris. Scōa p̄lusio. qn̄ abe p̄missis sūt
vles vna affirmatiua et altera negatiua. si negati
ua sit de necessario: sequit̄ p̄lusio de necessario in
felapton. sed si affirmatiua sit de necessario et ne
gatiua de inē. nō sequit̄ p̄lusio de necessario. quod
pbat dupliciter qz in silis negatis p̄ime figure
affirmatiua exēte de necio nō sequit̄ p̄lusio de
necessario: qz nec in lris tertia figure cū tales redu
cant ad modos p̄ie figure per uersionē. Scōo

pbat qz ex vero sequit̄ falsū vt sic arguēdo: nullus
equus est bon'. posito casu qz omnis equus sit clau
dus omnis equus de necessitate est aīal. ergo quod
dam aīal de necessitate est bonū. Tertia p̄lusio i
modis particularibus affirmatiua vlti exēte
de necessario sequit̄ cōclusio de necio: si p̄ticu
laris sit de necio non oportet conclusionē esse de ne
cessario. qd pbat dupl'r: qz in prima figura p̄ticu
laris exēte de necessario nō sequit̄ p̄lusio de necessa
rio. ergo nec in tertia figura. Scōm qz ex vero seq̄
retur falsū vt potest diligenter videri et hoc pp̄ie
h̄yverū in dantis: et nō in dantis: vt oīs de' ē creas
qdā de' necessario est eētia diuina. q̄ eētia diuina
necessario ē creas. Quarta p̄lusio i mōis p̄icu
larib' negatis. si vltis negatiua sit de necio p̄lusio
erit de necio sicut i ferison. s; vltis affirmatiua vel
p̄icularis negatiua fuerit de necio nō o; p̄clusionē
ē de necio vt p; qz ex vero sequit̄ falsū. vt nullū al
bū vigilat. aliqd albū de necessitate ē aīal. ergo aliqd
aīal de necessitate nō vigilat. tūc istud exēplum videt̄
nō esse bonū. Ex isto p; qz in baroco nūq̄ sequit̄ cō
clusio de necio quecunqz p̄missa fuerit de necio. Ex
istis infer tria correlaria. Primum ad inferēdi cō
clusionē de inesse opz vtrāqz p̄missarū ē de inesse
sed ad inferēdi p̄clusionē de necio suffi cit alterā
ē de necessario. Scōm correlariū i oī sillo siue af
firmatiua siue negatiua opz p̄clusionē esse similez
alicui p̄missarū. Tertiu correlariū nūq̄ inferēdi p̄lu
sio de necio nisi altera p̄missarū sit de necio.

Veritur vtrū ex ābabus de necessa
rio vel ex vna de necio et alia de inē valeat
sillog. i oī figura. Et p̄io qz nō. qz nō sequit̄
oē albū de necessitate ē coloratū. oē albū de necessitate
ē subā. q̄ quedā subā de necessitate ē colorata. p̄missa
sūt vere et p̄lusio falsa. i; q̄. Scōo sic qz si sit p̄
ta qz ex ambab' de necio sequeret̄ p̄lusio de neces
sario tūc tales silli deberēt p̄bari sicut illi de inē
quod nō est verū: vt p; de bocardo et baroco.
Tertio sic. nō sequit̄: oīs hō de necessitate est aīal
oē grāmaticū ē hō. ergo oē grāmaticū de necessitate
est aīal. Nec sequit̄ oīs grāmatic' de necessitate ē
grāmatic': quidē grāmatic' ē hō. q̄ qdā hō de ne
cessitate ē grāmatic'. Quarto sic: nūq̄ hō de ne
cessitate ē asinus oē currēs ē asinus. q̄ nullū currēs
de necessitate ē hō. Quinto sic. aut illa de inesse
v; esse de inē simpliciter vel de inē vt nūc: nō p̄imū
qz talis equiualeat vni de necio. et tūc nō est ali
us mod' sillogisādi et ambab' de necio. et vna de ne
cessario et alia de inē. Nec p̄t eētia de inesse nūc
v; vident aliq̄ rōnes p̄bare. In oppositū ē p̄ba
in textu. In questione erit tres articuli. Quam
tum ad primum.

Sciēdū est p̄io qz p̄ declaratiōe q̄stionis
supponit primo qz triplices sūt silli categorici.
quidam qui sūt ex p̄positionib' mere de inesse.
Alii qui sūt ex p̄pōibus mere modalib'. Alii
sunt ex vna de inē et alia modalī vel ex alia et alia
modalī. Et tales vocant̄ silli mixti. Scōo supponit
tur qz duplices sūt p̄pōes de necessario quedā sūt
cōpōsite alie sūt diuise. diuise adhuc sūt duplices

que: a sunt de necessario affirmato et de illis p̄cise
est hic sermo: nam solū ex talib' sūt silli. Alii sūt
de necessario negato. et de illis nō est hic sermo: qz
ex ipis nō debet fieri sillogismū. vñ refert dicere p
pōnē necessariā et p̄pōem de necessario: qz p̄pō de
necia quia qualitercūqz p̄ ipam significat ēē neces
se est ita esse. S; p̄pō de necio qz eius copula de
terminat per istū modū necio siue talis sit vera si
ue falsa. Et si obicit qz p̄ba in hoc primo priorū
determinat de sillogismo simpliciter dicto. s; sillo
gismus simplr abstrahit ab oī materia id est nō de
terminat ad p̄pōes necessarias neqz possibiles igr
hic male determinat de silis p̄positi ex illis de ne
cessario. Hic dicit negandū p̄nam: et rō est: quia tales
modi capti p̄ime intētionāl' et categorematice.
vt hic capiūt nō respiciūt aliquā materiā mag' q̄
ista signa oīs nulli: nō silli p̄positi ex ipis nō mag'
sunt determinati qz p̄positi ex alijs p̄positionibus
Sciēdū est scōo qz circa p̄dicta incidit
hec difficultas: an ex modalis cōpōsitis de necessa
rio eodē modo sit sillogisādi sicut ex illis de inē
Hic dicit qz ex p̄pōis dupl'r possimus arguere.
Vno modo ex p̄toti p̄pōis et tūc ex p̄pōitionib'
p̄pōis de necessario sūt eodē mō silli sicut ex il
lis de inē: vt sic arguēdo omne aīal ē subām ē ne
cesse oēm hōiem ē aīal ē subām. q̄ oēm hōiem
ē subām ē necesse. Aliud exēplū omne ipossibile est
falsum. hōies ē asinus ē ipossibile. ergo hōiem esse
asinū est falsum. Et aduerte qz ad bene arguēdi
v; p̄pōe ponit cōstātia p̄pōitionis p̄ q̄ supponit
dictū p̄clusionis et etiā maioris et minoris. Alio mō
p̄ sillogisari solū ex p̄e dicti vt oē aīal ē subām ē
necesse. oēm hōies ē aīal ē necesse. ergo oēm hōies
ē subām ē necesse. Et aduerte qz ex talibus corū
pōsitis p̄pōe non sūt sillogismi nisi addat signū
in neutro q̄ie cū oīs tales de rigore f̄monis sūt
indefinite. iō p̄pōe talis modus arguēdi solum te
net virtute talis regule qz si p̄missa sūt necessarie
p̄lusio erit necia cū ex necio non sequatur nisi ne
cessariū. Dicit vltterius qz ex p̄pōibus modalibus
diuisis de necio in quibus nō ponit negatio ad mo
dū valēt silli sicut i silis de inē. Et dicit notāter
i q̄bus negatio nō ponit ad modū. qz tūc nō sequit̄
vt nō sequit̄. null' de' necio ē creas: oīs eētia di
uina nō necio ē creas. q̄ oīs eētia diuina non necio
ē deus. cū p̄missa sūt vere et p̄ba ipossibile. Aduer
te tūc qz sillogismū affirmat iui qui sūt in tertia fi
gura de necio nō p̄t p̄fici p̄ sillos p̄ie figure p̄si
tutos et ambab' de necio cū p̄pōes de necio in
quib' nulla ponitur negatio non conuertantur in
illas de necio. sed in illas de p̄pōibili.

Sciēdū est tertio qz circa tertū incidit ta
lis difficultas. an ex ābabus de p̄pōibili fiant silli
in prima figura sicut in illis de inesse. Respōdetur
breuiter qz ex ābab' de p̄pōibili cōpōsitis accipien
do qualitātē et p̄titatē ex p̄e totius p̄pōis eodē
mō est sillogisādi i q̄libet figura sicut ex illis de
inē qz nō repit̄ur instātia. et etiā tales sūt mere
de inē. igr vt oē p̄pōibile ē hōiem ē currēs s; ve
rū est p̄pōibile. ergo verū est hōiem esse currētem.
Scōo v; qz ex ambab' de p̄pōibili cōpōsitis acci

ptendo qualitatē et p̄titatē et ex p̄e dicti: videt̄ p̄iam
nō valere: vt nō sequit̄. oē currēs esse asinus est possi
bile oēm hōiem esse currētē est p̄pōibile. ergo oēz
hōiem esse asinus est p̄pōibile. Dicit tūc aliqui qz hō
sequit̄. s; sicut p̄ba est p̄pōibile. ita totale aīal. cū p
tes sūt in toto similes adinutē. Dicit tertio qz
ex ambabus de p̄pōibili diuisis in prima et tertia si
guris valet sillog. vt bene sequit̄. omne currēs pos
sibile est esse asinus: oēm hōiem p̄pōibile est esse cur
rētē. q̄ oēm hōies p̄pōibile ē ē asinus. Et aduerte
qz ista p̄pō. omne currēs p̄pōibile est esse asinus. sic
manifestari virtute dicit de omni de quocūqz verūz
est dicere qz p̄t esse currēs de illo verūz est dicere
qz p̄t esse asinus: modo illud est falsum imo ipossi
bile. Et aduerte qz oēs modi tertia figure p̄t p̄
bari sicut illi de inesse. excepto bocardo. tūc omēs tā
bocardo qz alij p̄t p̄bari per expositionē. i. p̄ sillo
gismū expositiōis. i. cū in affirmatiua dico oē c.
p̄t esse a. et omne c. p̄t esse b. igr quoddā b. p̄t
esse a. nec esse est in virtute p̄missarū mōcedere qz
idē c. p̄t esse a. et p̄t esse b. Et isto modo seruat̄ ar
guitur sic. hoc c. p̄t esse a. hoc idē c. p̄t esse b. ergo
b. p̄t esse a. In scōa autē figura nō sequit̄ vt in ce
sare nō sequitur. omne essentia diuina p̄pōibile est
nō creare. omne patrē in diuinitis p̄pōibile est crea
re ergo omnem patrē in diuinitis p̄pōibile est non
esse essentia diuina. Considerādū est qz tūc si subie
cta p̄pōnū de p̄pōibili p̄hibeant ampliari qz ly qd
est tūc silli nō valent in barbara. Est est instantia
qz p̄pōe qz omne currēs esset equus tūc verū est vt
cere qz omne currēs p̄t esse equus et omne qd est
homo p̄t esse currēs et tunc nō sequit̄ omne qd ē ho
mo potest esse equus. Silr posset dari exemplū in
celaret vt posteo qz sol nō sit sup nostrū emisperū
iste p̄missa sūt vere omne qd est planeta sup nostrū
emisperū p̄t nō ē sol omne qd est maximus pla
neta p̄t esse planeta sup nostrū emisperū: nō seq̄
tur omne qd est maximus planeta p̄t non esse sol.
Et similiter posset dari instantia in alijs modis.

Sciēdū est quarto qz circa tertū incidit
talis difficultas: vtrū ex vna de p̄pōibili et vna de
inē valeat silli. P̄io solutione supponit qz pos
se cōis est qz esse. sequit̄ em̄ ad esse tam in p̄pōitio
nes affirmatiua qz negatiua: bene em̄ sequit̄ est cr
go potest esse. Aduerte tamen qz ad vniuersales
de inesse nō sequit̄ vltis de p̄pōibili qz subiectū in il
la de inesse est minus amplū qz in illa de p̄pōibili
mō arguere a minus amplū ad magis amplū cū
distributione magis ampli nō valet p̄ba. vñ si nul
lū aīal curreret nisi equus ista esset vera omne cur
rēs est equus ista falsa omne currēs p̄t esse equ'
que valet ista omne qd p̄t esse currēs p̄t esse equus
q̄ est manifeste falsa nisi forte p̄hibeat ampliari qz
tūc bene sequeret̄ vt bene sequit̄ omne currēs est
equus ergo omne quod est currēs potest esse equus
Et isto sequitur qz quando arguimus ex minorē
de inesse et cōclusio debeat esse de p̄pōibili debet ad
di subiecto conclusionis quod est falsum in modis
vniuersalibus quia alias argueremus a minus am
plū ad magis amplū cum distribūtōe magis am
plū. Doc supposito respondet per aliqua dicta. P̄io

nam in prima figura maiore estente diuisa de
possibili & minore de inesse valet sillogismus ad di-
recte concludendum conclusionem diuisam de possi-
bili obseruatis conditionibus generalibus requi-
sitis ad bonum sillogismum: patet quia in tali modo argu-
endi non reperitur instantia. Et de notate ad con-
cludendum diuisam quod ad concludendum positam non valet
ut non sequitur oem horem possibile est esse album
& nigrum est h. q. nigrum est album est possibile. Dicitur
notate directe concludendo quod indirecte non valet nisi
talis conclusio de possibili possit proueri simpliciter
ut non sequitur oem deum possibile est non esse creatum et
sentia diuina est deus ergo creatum possibile est
non esse essentia diuina. Aduerte tamen quod dicitur aliud
quod ex una de inesse et alia de possibili non sequitur con-
clusio de possibili nisi illa de inesse sit de inesse sim-
pliciter. Et hoc debet intelligi quando maior est de
inesse. Secundum dicitur in secunda figura non valet
mixtio ex una de possibili et altera de inesse etia obser-
uatis conditionibus generalibus quod in tali modo arguen-
di reperitur instantia. ut non sequitur oem entia diuina
possibile est non esse creatum. ois patet est. creans. q.
ois ptem possibile est non esse entia diuina. Tercium
dicitur in tertia figura ex una de possibili altera
de inesse ad concludendum diuisam de possibili valet sil-
logismus. dicitur illa pmissa que sit maior in prima fi-
gura per reductionem sit de possibili diuisa. Et hoc
quo ad modos qui reducunt ad primam figuram per
conuersionem quia in tali modo arguendi non est da-
bilis instantia. Aduerte tamen quod in bocardo maio-
re de possibili et minore de inesse sequitur conclusio de
possibili: sed non si maior sit de inesse et minor de pos-
sibili. Sed restat alia parua difficultas utrum in quibus
bet figura valet mixtio ex una de possibili et altera
de necessario. Respondetur per tria dicta. Primum in
ma figura ex una de possibili altera de necesse diuisa
sequitur conclusio directe concludendo diuisam que est
similis maiori. Et dicitur notate ad concludendum di-
uisam quia ad concludendum compositam non valet. ut non
sequitur omnia entia diuina necesse est deus et omne
creans potest esse entia diuina. q. omne creans esse
deus est necesse. Secundum dicitur in secunda figura valet
mixtio ex una de possibili et altera de necesse diuisa
ad inferendum diuisam de necesse quod modocumque pmissa
disponant. Tertium dicitur in tertia figura in quibus
bet modo ex una de possibili altera de necessario
diuisa sequitur conclusio similis maiori Et hoc de
primo articulo.

Quantum ad secundum dubitatur primo utrum eodem
modo sit sillogismus ad di-
recte concludendum conclusionem diuisam de possi-
bili obseruatis conditionibus generalibus requi-
sitis ad bonum sillogismum: patet quia in tali modo argu-
endi non reperitur instantia. Et de notate ad con-
cludendum diuisam quod ad concludendum positam non valet
ut non sequitur oem horem possibile est esse album
& nigrum est h. q. nigrum est album est possibile. Dicitur
notate directe concludendo quod indirecte non valet nisi
talis conclusio de possibili possit proueri simpliciter
ut non sequitur oem deum possibile est non esse creatum et
sentia diuina est deus ergo creatum possibile est
non esse essentia diuina. Aduerte tamen quod dicitur aliud
quod ex una de inesse et alia de possibili non sequitur con-
clusio de possibili nisi illa de inesse sit de inesse sim-
pliciter. Et hoc debet intelligi quando maior est de
inesse. Secundum dicitur in secunda figura non valet
mixtio ex una de possibili et altera de inesse etia obser-
uatis conditionibus generalibus quod in tali modo arguen-
di reperitur instantia. ut non sequitur oem entia diuina
possibile est non esse creatum. ois patet est. creans. q.
ois ptem possibile est non esse entia diuina. Tercium
dicitur in tertia figura ex una de possibili altera
de inesse ad concludendum diuisam de possibili valet sil-
logismus. dicitur illa pmissa que sit maior in prima fi-
gura per reductionem sit de possibili diuisa. Et hoc
quo ad modos qui reducunt ad primam figuram per
conuersionem quia in tali modo arguendi non est da-
bilis instantia. Aduerte tamen quod in bocardo maio-
re de possibili et minore de inesse sequitur conclusio de
possibili: sed non si maior sit de inesse et minor de pos-
sibili. Sed restat alia parua difficultas utrum in quibus
bet figura valet mixtio ex una de possibili et altera
de necessario. Respondetur per tria dicta. Primum in
ma figura ex una de possibili altera de necesse diuisa
sequitur conclusio directe concludendo diuisam que est
similis maiori. Et dicitur notate ad concludendum di-
uisam quia ad concludendum compositam non valet. ut non
sequitur omnia entia diuina necesse est deus et omne
creans potest esse entia diuina. q. omne creans esse
deus est necesse. Secundum dicitur in secunda figura valet
mixtio ex una de possibili et altera de necesse diuisa
ad inferendum diuisam de necesse quod modocumque pmissa
disponant. Tertium dicitur in tertia figura in quibus
bet modo ex una de possibili altera de necessario
diuisa sequitur conclusio similis maiori Et hoc de
primo articulo.

de quo dicitur potest dici b. de illo necessario dicitur
a. Et minor non solum significat q. b. necessa-
rio dicitur de c. sed de omni illo de quo potest dici
c. Similiter potest dici de ista in celarent omne b.
necessario est non esse a. significat q. a. necessario ne-
gandum est de omni illo de quo potest dici b. Hoc
supposito ponitur aliqua dicta. Primum dicitur ma-
iore estente de necesse diuisa et minore de inesse sequitur gra-
tia forme conclusio de necesse directe concludendo in
prima figura. Et hoc tamen in modis vltimis quod particularibus co-
ditibus generalibus obseruatis quod in tali modo arguen-
di non est dabilis instantia siue illa de inesse sit de inesse simpli-
ter siue de inesse et nigrum. Procurat declaratio aduertenda
quod duplex est propositio de inesse scilicet de inesse simpliciter
quod non est necessaria. sed propositio de inesse et nigrum est
que pro aliquo tempore est vera et potest esse vera
ut omnis homo currit. Et quod aristoteles intelligat
de omni propositione de inesse patet: quia si solum
intelligeret de illis de inesse simpliciter tunc ma-
le diceret quod maiore estente de inesse et minore de
necessario non sequitur conclusio de necessario: quod
si maior sit de inesse simpliciter et minore de neces-
sario sequitur conclusio de necessario: arsi maior
esset de necessario. Et dicitur notate diuisa
quia maior de necessario et minore de inesse non se-
quitur conclusio de necessario composita. ut non se-
quitur omnem deum necesse est esse essentiam di-
uinam. omne creans est deus. ergo omne creans
esse essentiam diuinam est necesse quia pmissa
sunt vere et conclusio falsa. Secundum dicitur maio-
re de inesse et minore de necesse non sequitur conclusio de
necesse gra forme in prima figura quod dabilis est instan-
tia ut in barbara non sequitur omne al est coloratus.
ois homo necesse est al al ergo ois homo necesse est coloratus.
Etia non sequitur in celarent nulli al al currit. Hoc
posito quod ois homo necesse est al al ergo omnis homo
necessario non currit cum pmissa possint esse ve-
re et conclusio falsa cum equipollet isti omnis ho-
mo impossibiliter currit et sic de aliis. Aduerte
tamen quod si maior esset de inesse simpliciter tunc be-
ne sequeretur conclusio de necessario sed hoc non est
set gratia forme cum non sequatur conclusio de neces-
sario maiore estente de inesse ut nunc nigrum for-
te diceretur quod propositiones de inesse simpliciter et
de inesse et nigrum non sunt eiusdem forme quod non
videtur multum probabile.

Dubitatur secundo utrum ex una de neces-
sario et alia de inesse in secunda figura sequatur co-
clusio de necessario. Pro cuius solutione ponit-
tur talis regula in modis vniuersalibus secunde
figure negatiua existente de necessario et affirmati-
ua de inesse sequitur conclusio de necessario diuisa
sa dummodo semper caueatur quod negatio non po-
natur ad modum quia si sic non oporteret conse-
quentiam valere cum ille propositiones equiua-
lant aliquibus aliis propositionibus que non essent
de necessario. Etiam ista regula est vera in festino
nam maiore existente de necessario et minore de in-
esse sequitur conclusio de necessario quod in tali modo arguen-
di non est dabilis instantia. Secunda regula in modis se-
cunde figure affirmatiua existente de necessario et he-

garia de inesse non sequitur conclusio de necesse nisi forte illa
de inesse est de inesse simpliciter scilicet tunc non sequitur nisi gra-
matrice quod si ipsa est de inesse et nigrum non sequitur ut patet in
celarent nulla creatura est entia diuina. posito quod de nigrum
hic creatura ois deus de necessitate est essentia diuina
q. omnis deus de necessitate non est creans. pmissa
se sunt vere et conclusio falsa. cum equiualet isti
omnis deus impossibiliter est creans. Similiter in
cameseres non sequitur omnia deus de necessitate est
entia diuina: nulli creatura est entia diuina. posito
primo casu. q. ois creans de necessitate non est deus.
Tercia conclusio in baroco non sequitur conclusio de
necessario quod etia pmissa fuerit de necessario. Ex
emplum quod maior est de necessario et minore de inesse
creans de necessitate est deus. quod dicitur creans non est
deus posito quod deus nihil creat. q. creans de necessita-
te non est creans. Exemplum quod minor est de necessario et
posito quod nulla sit substantia nisi actu intelligatur
quod omnia alia sunt adnihilata. sed possunt creatura
et creantur a se placet. ut ois suba est intelligens qua-
da subam necesse est non esse intelligentem scilicet
animam p. ante. ergo quadam subam necesse est non
esse substantiam pmissa sunt vere et conclusio fal-
sa igitur.

Dubitatur tertio utrum in tertia figura valeat
mixtio ex una de necessario et alia de inesse ad quam
rude ponendo aliquas regulas. Prima regula i-
stra quatuor modis. In barapi felapto dicitur et feri-
son maiore de necessario et minore de inesse sequitur
conclusio de necessario quod in tali modo arguen-
di non est dabilis instantia ut visum est in textu. Secunda
regula in talibus modis maiore de inesse et minore
de necessario non sequitur conclusio de necessario gra-
fate. Exemplum in barapi: non sequitur ois deus est creans
ois deus necesse est esse primam causam. q. prima causam
necesse est esse creatum. pmissa sunt vere et conclusio
falsa. Et si quis dicat sicut aristoteles in textu quod que-
cumque pmissa fuerit de necessario in barapi sequitur
conclusio de necessario. Respondetur quod intelligebat si illa
de inesse est de inesse simpliciter. Exemplum in felapto ut post-
to casu quod deus non creat fortis: que tamen potest creare. tunc
non sequitur nulli creatura fortis est deus et ois creans for-
tem necesse est esse primam causam. q. prima causam necesse est
non esse deum pmissa sunt vere et conclusio falsa. Ex-
emplum sequitur etia in ferison et bocardo maiore de in-
esse et minore de necesse non sequitur conclusio de necesse et
posset dari exemplum p. id est exemplum de felapto. Tercia
regula in diuisis et bocardo maiore existente de necesse
et minore de inesse non sequitur conclusio de necesse. Exemplum
primo in diuisis non sequitur quodam planetam exi-
tem in cancro necesse est esse solem. et ois planeta existens
in cancro est luna. posito casu quod ita sit. q. luna uere
est esse solem. Exemplum in bocardo: quodam planetam
existens in cancro necesse est esse solem et ois planeta
existens in cancro est maximus planeta. q. maximus pla-
netam necesse est esse solem. Ex quo sequitur quod in
bocardo nunquam sequitur conclusio de necesse gra forme.
Etiam in diuisis quod maiore existente de inesse et minore
de necesse non sequitur conclusio de necesse gra forme. ut
non sequitur deus est creans: omnis deus de necesse est pri-
ma causa q. prima causa de necessitate est creans: cum pmissa

se sint vere et conclusio falsa. Et si quis dicat: dicit
aristoteles in textu quod minore de diuisis existente de ne-
cessario et maiore de inesse sequitur conclusio de necesse. di-
co quod hoc intelligitur si illa de inesse sit de inesse simpliciter
tunc non sequitur gra forme. et hec de secundo articulo.
Quantum ad tertium sit conclusio responsalis
ad questionem. ex ambabus pmissis de necesse vel una de
necesse et alia de inesse sit bonus sillogismus: ut satis patet in
quodam. Ad rationes autem oppositas. Ad primam dicitur quod
sicut conclusio est falsa. ita altera pmissa scilicet maior
dicitur tamen aliquid quod non sequitur et eo quod illa de inesse non
est de inesse simpliciter. scilicet prima solutio est melior. Ad
secundam dicitur quod aristoteles non vult negare quod illi modo non
possunt reduci per impossibile. scilicet hoc id dicitur: quod si re-
ducatur per impossibile non reducuntur per illa de necesse.
Ad tertiam dicitur quod sicut conclusio est falsa. ita et
altera pmissa. Ad quartam dicitur quod ostendere illas
de inesse indirecte si debeat fieri sillogismus gra forme.
Post hoc dicemus quando et quomodo
erit per que erit sillogismus. Dico autem con-
tingere et contingens quod cum non sit
necessarium ponatur autem inesse non pro-
pter hoc erit impossibile. Nam necessarius
equiuoce contingere dicemus.

Iste est quartus tractatus huius libri in quo de
terminat de generatione sillogismorum ex am-
babus de contingenti. Et continet quattuor capitula.
In primo ponit definitionem contingentis
dicens. Contingens est quo non existente necessa-
rio tamen posito inesse nullum sequitur impossibili-
le. Et quo sequitur quod ibi determinat de contingen-
ti ad utrumlibet quod potest tam esse quod non esse et
non de contingenti possibili. et est superius ad necesse
se de quo determinatum est in secundo de parrament
as. Et subdit quod propositiones de contingenti ad
utrumlibet conuertuntur in oppositam quantitate
dummodo modus uniformiter se habeat. ut forte
contingit currere. ergo fortem contingit non curre-
re. et istud probat philosophus. quia quod contin-
git esse non est necesse esse nec impossibile esse. et quod
non est necesse esse nec impossibile esse contingit
non esse. ergo de primo ad vltimum quod contin-
git esse contingit non esse. Et subdit quod talis forte
contingit non esse habet figuram affirmatiuam id
est non est affirmatiua scilicet est simpliciter negatiua.
Consequenter diuidit tale contingens dicens quod ta-
le contingens ad utrumlibet est triplex. scilicet ma-
gnum rarum et indefinitum seu indeterminatum.
Magnum quod magis se habet ad esse quam ad non esse
ut hominem canescere in senectute. Et propositio
de tali contingenti conuertitur in propositionem
de contingenti raro ut fortem contingit canescere
in senectute ergo fortem contingit non canescere
in senectute que est de contingenti raro. Contingens
rarum est quod magis se habet ad non esse quam
ad esse. ut hominem non canescere in senectute. et
propositio de tali contingenti conuertitur in propositionem de
contingenti nato. scilicet contingit indefinitum est quod tamen se habet
ad esse quam ad non esse ut hominem currere. et propositio

et tunc contingenti. conuertitur in propozione de conti-
genti natou' aliqñ raro. Et subdit q' licet talib'
ppozibus no' fiat demozstraciones nisi bñ hñt illi dia-
lectici. q' circa tales ppozes possit fieri p'sideraciones
thopice. Et subdit final' q' ppozes de tali p'genti
pnt hñt duplic' s' sum. vñ' est i' q' denotat p'dicatu'
p'gent' conuenire subo. Alius est i' quo denotat p'
dicatu' no' solq' p'uenire subo s'oi il li qd' p't e' sub-
iectu' vt om'e' cur'as cõtingit esse hoies. vñ' s' e' q'
om'e' illud qd' e' cur'as p'ngit e' hoies: hoc est veru'
p'hibedo' a'pliationem. Alius est q' om'e' qd' p'or esse
currrens cõtingit esse hoies. et iste est de rigore sermo-
nis no' p'hibendo ampliatõnem. Tertius
Quando ergo a. contingit omni b. et b. om-
ni c. fillus erit perfectus quoniam a. conti-
git omni c. hoc autem manifestum ex diffi-
nitõenam cõtingere omi' esse sic dicebam'
Et h'ud est scdm capitulu' hui' tractatus i' q' p'his
deteriat de gñatione illõrum de cõtingenti in p'ia
figura: vñ' dicitur in tres p'tes. In p'ia ponit p'io ta-
lem conclusionem: ex ambab' p'missis vltibus affirma-
tiuis de cõtingenti ad p'rii'libet vñ'issis seq' cõclu-
sio vltis affirmatiua d' p'ngenti. Secõda p'clusio ma-
ioze vniuersali negatiua d' cõtingenti r' minoz vlti
affirmatiua. seq' p'clusio vltis negatiua d' cõtingenti.
Tertia cõclusio maioze vlti affirmatiua r' minoz
negatiua no' fit p'fect' fillus nisi minor p'uertat i' oppo-
sita q'litatẽ. Quarta p'clusio ex ababus vltibus
p'missis negatiuis no' fit fillus p'fectus nisi minor: cõ-
uertatur in opposita q'litatẽ. Alia p'clusio maio-
ze vlti siue affirmatiua siue negatiua r' minoz p'ricula-
ri affirmatiua d' cõtingenti seq' p'cularis affirma-
tiua vlt' negatiua d' cõtingenti r' hoc in variis. vel serio-
scil' si minor sit negatiua no' sit fillus p'fect' nisi p'uer-
tatur in opposita q'litatẽ. Et si maior sit p'cularis
et minor vltis vel abe p'culares vel indefinite non
sit bonus fillus q' ibi s'nt d'abiles termini in qd' o'f
e' in q'bus nulli. Et ibi debet accipi cõtingens ad vtrū-
libet no' contingens necessariu' vel possibile. In
scõda p'te d'eteriat d' gñatiõẽ mixta s'ui s'ozum ex vna
de inesse r' alia d' p'ngenti. Et ponit aliquas regulas
p'ria maioze vlti d' p'ngenti r' minoz d' inesse sit fillus
logisimus p'fect' cõcludens cõclusionẽ d' p'ngenti ad
vtrūlibet. Secõda regula maioze d' inesse r' minoz
de p'ngenti in eisdẽ modis sit bon' fillus ip'fect'
p'cludens p'clusiones d' p'ngenti possibili et non ad
vtrūlibet. Tercõda ponit aliq' docum'ẽta ad p'ri-
ctendũ h'mõi fillõs. p'rimũ. cuiuslibet bone p'ie si
a'ns est possibile p'ns no' erit ip'ossible q' si d'et op-
portet sc' q' a'ns sit possibile r' p'ns ip'ossible t'ic a
p't e' no' ex'ite b. cū sit ip'ossible. Et sic ad a'ns bõe
p'p'uetie no' seq'ur p'ns. Deinde remouet vnam
cauillationẽ q' eo q' dicitur est q' ad a' sequit' b. quis
possit credere q' p' a' p'his intelligeret vna solã ppõ-
nẽ q' debeat esse a'ns. dicit q' no' q' ex vno nichil seq'
illogisice supple. Sed; docum'ẽtu' quib' ex a'ncedẽ-
te falso non tñ ip'ossible bene seq'ur falsũ. non ta-
mẽ seq'ur ip'ossible. Consequenter pbat q' mixto
ex vna de inesse r' alia de cõtingenti i' barbara sit bona
r' hoc duabus rationibus. p'ia p'ima est quia ex

opposito contradictorio conclusionis cum minore
posita inesse inferitur oppositum maioris in bocar-
do. Et hoc probat in litteris. Secõda probat redus-
cendo ad ipsammet barbara mutando minorem
de contingenti in vnam de inesse. Probat etiaz de
clarat q' ex opposito cõclusionis est minoz pos-
ita inesse sequitur p'dictoria maioris in d'isamis.
Et subdit q' ad hoc q' istomõ debite arguat due cõ-
ditiones requiruntur. p'ima q' maior no' sit de in-
esse vt nũc. q' t'ic e'nt d'abiles teri' in qd' o'f r' in q'
bus nulli. Secõda cõditio q' cõclusio capiatur p'ocõ-
tingenti possibili qd' pbat dupliciter q' ex opposito
h'uius p'clusionis de p'ngenti nullũ cõtingit e'
a' sumit' h'ec quoddã. necesse est e' a: qd' non fieret
si illa de cõtingenti no' esset de p'ngenti' possibili.
Secõda pbat q' exemplũ vt nullũ intelligẽs est coru'
oem ho'em p'ngit esse intelligentẽ. q' no' o'z hoies
cõtingit non esse coru'. Tertia regula maioze vlti
negatiua de inesse vel affirmatiua r' minoz vlti ne-
gatiua de contingenti sit fillus ip'fectus q' debet
p'fici cõuertendo minozẽ in opposita qualitatẽ.
Quarta regula. q' est de modis p'cularibus maio-
ze vlti siue affirmatiua siue negatiua de contingen-
ti r' minoz p'culari affirmatiua de inesse sit fillus
logisimus in variis. vel in serio. s' si maior sit p'culari-
s negatiua de contingenti fieri illogisimus im-
perfectus. In tertia parte p'ncipali determinat
de formatione ex vna de necessario r' alia de cõtin-
genti ponẽdo aliquas regulas. p'ima regula. si ma-
ior sit vltis affirmatiua de necõ. r' minor vltis affir-
matiua de contingenti sit fillus ip'fect' ad com-
mũ d'edum cõclusionẽ de cõtingenti possibili. Secõda re-
gula. si maior fuerit vltis affirmatiua de cõtingen-
ti r' minoz vltis affirmatiua de necõ sit fillus p'fect'
ad concludendum conclusionẽ de cõtingenti specta-
liter capto. Deinde ostendit qualiter arguendum e'
in negatiuis ponens aliquas regulas. p'ima si
maior sit vniuersalis negatiua de necessario et mi-
nor affirmatiua de contingenti. potest sequi duplex
conclusio scilicet de contingenti r' de inesse. Secõ-
da regula q' ex maioze vlti negatiua de contingenti
r' minoz vlti affirmatiua de necõ sit fillus p'fect'
concludens conclusionem de contingenti special-
iter capto. r' hoc in clarent. Tertia regula. si in illa
mixtione minor sit negatiua de contingenti sit il-
logisimus imperfectus qui p'ficatur conuertendo
minorem in oppositam qualitatẽ s' si minor sit
negatiua de necessario no' sit bon' fillus. Deinde
docet formare illogismos p'culares ponẽs tres
r'as. p'ima maioze vlti negatiua de necõ r' mino-
re p'culari affirmatiua de contingenti sequitur
conclusio de contingenti large capto r' etiam de in-
esse. Secunda regula maioze vniuersali negatiua
de contingenti r' minoz p'culari affirmatiua de
necessario sequitur conclusio de contingenti specta-
liter capto. Tertia regula si vniuersalis affirmati-
ua sit de necessario et p'cularis de contingenti
sequitur conclusio de contingenti et non de inesse
Ex istis infert q' maioze p'culari de necessario
non sit fillus directe concludendo q' d'adi sunt ter-
mini in quibus omi' r' in quibus nulli. Etiam no' e'

quid maiore de p'ngenti p'culari r' minoz vlti ne-
gatiua de necessario. Infert tertio q' in eisdem mo-
dis valet mixto ex vna de p'ngenti r' altera de ne-
cessario si cut ex vna de p'ngenti r' altera de inesse.
In secunda autem figura quando cõtinge-
tes quidẽ sumuntur vtrẽq' ppões nullus
erit fillus siue sint affirmatiue siue p'riuari-
ue siue vles siue p'culares. Eni' aut' h'ec q'
dic' i' illa no' p'ngere significat affirma-
tiua inẽe significare nũq' erit fillus. p'riua-
tiua aut' inesse existẽte vniuersali semper.
Stud' e' tertiu' capitulu' hui' tractatus in
q' p'ba d'eteriat de formatione fillõz ex ab-
abus de p'ngenti i' scõda figura r' vidit' i' tres
p'tes. In p'ia ponit aliq' r'as. Quaz p'ia r'as e'
ex abab' de p'ngenti q'literẽq' disposit' no' sit si. s'
i' scõda figura g'ra forme. Ex d'ã r'ã ex affirmatiua
de inesse r' altera de p'ngenti in scõda figura null' sit
fillus sed bene p't fieri. Et negatiua exite de inesse
Tertia regula i' mixtione de necessario r' cõtin-
genti eod' modo ill' ogisandũ e' sicut ex vna de in-
esse r' alia de p'ngenti r' infert q' p'ngens eod' m'õ
debet capi in hac figura sicut in p'ima. s. p' p'ngenti
sp'ialiter dicto. Deinde pbat trib' r'õmbus q' vltis
negatiua de p'ngenti non p'uertat simpl' in teris
faciẽdo de subo p'dicatu' r' econtra. Et b'z intelligi
de negatiua vbi negatio no' ponat ad modũ. p'ia
ma ratio quia vltis negatiua p'uertet' simpl' in
teris t'ic etiam vltis affirmatiua cõuertet' sim-
p'liciter qd' sit falsũ. p'iam pbat quia vltis affirma-
tiua r' vltis negatiua de cõtingenti ad vtrūlibet e'q'
pollent. Si Secõda ratio quia t'ic ex vero seq'retur
falsũ. nã si ista cõuertat' oem ho'em cõtingit no' e'
albi. q' om'e' albi p'ngit non e' ho'em ex vero seq'ẽt'
falsũ. c'ũ a'ns e' verũ r' p'ns falsũ. Tertia ratio q'
illa p'na no' est bona in qua ex opposito p'radictio-
rio p'ntis no' infert' oppositu' a'ntis. sed ista e' h'mõi
ig' r' hoc pbat i' istis q' oppositu' p'radictoriũ sit'
om'e' a. p'ngit no' e' b. e' istud' no' e' a. contingit no'
e' b. ad quod non seq'ur istud' quod b. necesse e' e'
a: qd' est oppositu' a'ntis. Tercõda sequit' in scõda p'te
p'ncipali de teriat de gñatione in sp'ia fillõz ex
vna de inesse r' alia de p'ngenti in scõda figura ponẽ-
do aliq' r'as. Quaz p'ia e' i' modis vltibus scõda fi-
gura affirmatiua exite de inesse r' negatiua de p'ng-
enti no' valet fillus q' ibi s'nt d'abiles teri' in quib'
o'f r' in quib' nulli. Secõda r'ã in eisdẽ modis ppõe
de inesse exite affirmatiua sit bon' fillus. Tertia re-
gula ex abab' ex'itib' negatis in eis' e' modis alia
de p'ngenti r' altera de inesse sit fillus ip'fect' q' de-
bet p'fici p'uertedo negatiua de p'ngenti in opposi-
tã q'litatẽ. Quarta r'ã ababus p'missis affirmatis
a' tera de p'ngenti r' altera de inesse no' sit bonus
fillus. Quinta r'ã eod' modo ill' ogisandũ e' in p'ri-
cularib' sicut in vltibus q' si illa de inesse sit affir-
matiua no' sit bonus fillus. Sexta r'ã si abe p'riuarie
sint p'culares no' sit bonus fillus. In tertia p'te
p'ncipali d'eteriat de mixto de fillõz ex vna de necõ
r' alia de p'ngenti. r' ostendit q' r'õnes r'as. p'ia in

modis vltibus scõde figure sp' valet fillus negatiua
exite de necessario ad p'cludẽdũ p'clusionẽ de p'ng-
enti etia de inesse. Secõda r'ã si abe sint negatiue sit
fillus ip'fectus q' p'ficatur cõuertendo illã de p'ngenti
in opposita qualitatẽ. Tertia r'ã. affirmatiua exite
de necessario nũq' valet fillus in scõda figura.
Quarta r'ã: eod' m'õ ill' ogisandũ est ex vna p'riua-
tari r' alia vlti in modis p'cularib' siue vltibus.
In postrema autem figura et vtrĩq' cou-
tingendus vel altera. erit fillus. Quando
ergo contingere significant p'opozitiones
et conclusio erit contingens:
Stud' est q'rtũ capitulu' huius tractat' in q'
p'ba d'eteriat de formatione fillõz ex illis de
p'ngenti i' tertia figura. r' vidit' i' tres p-
tes. In p'ia docet formare fillõs ex ambabus de cõ-
tingenti ponẽdo aliq' regulas. p'ima est in tertia
figura ambabus p'missis ex'itibus de contingenti
aut altera tãtũ erit bonus fillus siue sint affirma-
tiue siue negatiue. Secõda regula. ex ambab' de
p'ngenti altera exite p'culari r' alia vlti siue abe
sint affirmatiue siue negatiue siue altera ist' sp' sit
bon' fillus. Tertia r'ã q' abe p'missis sunt p'ri-
culares vel indefinite nũq' sit bon' fillus. In scõda
p'te d'eteriat de formatõ: mixta fillõz ex vna de inesse
r' altera de cõtingenti in tertia figura. Et ponit tres
regulas. p'ima in oib' modis terrie figure ex vna
de inesse r' altera de p'ngenti d'icimõ ill' a de inesse sit
de inesse simpl' sit bon' fillus. Secõda r'ã. si am'e
sint negatiue: quaz p'ia si vltis d'icimõ minor sit ne-
gatiua de p'ngenti sit fillus ip'fect' q' p'ficat' cõuer-
tẽdo ppõnẽ de p'ngenti in opposita qualitatẽ. T' r-
tia r'ã. ex ambabus p'cularib' vel indefinite finitis
no' sit bon' fillus. In tertia p'te d'eteriat de gñatio-
ne mixta sit logisimus ex vna de necessario r' alia de
cõtingenti in tertia figura r' intendit quatuor re-
gulas. p'ia in modis affirmatiuis terrie figure ab-
tera exite de necessario: r' altera de cõtingenti sem-
p' sit p'clusio de cõtingenti. Secõda in modis nega-
tiuis si affirmatiua sit de necessario sequit' solũ cõ-
clusio de cõtingenti. si vero negatiua sit de necessario
seq'ur cõclusio tã de inesse q' de cõtingenti. T' r-
tia regula. minoz negatiua de cõtingenti sit fillus im-
p'fectus q' p'ficat' p' cõuertionẽ in opposita qualita-
tem. Quarta regula. eod' m'õ ill' ogisandũ est in mo-
dis p'cularib' sicut in modis vniuersalib'.
Venitur vtrum diffinitio contingẽ-
tis r' regule de formatione illogismoz ex
babus vel altera de p'ngenti et de nec-
essario sint a p'bo suffic'eter assignate. Arguit' p' p'ri-
mam p'te. q' diffinitio contingẽtis p'uenit sort' ex
quo sortes no' est qd' necessariu' r' ipso posito in esse
nullũ sequitur ip'ossible. It' e' vel ibi diffinitio contin-
gens p'rie sit r'ationalr. vel scõde intentionalr. s'z null' si
illoz e' d'icimõ ig'f. Sed sic p' alia p'ẽ: q' no' sequit'
om'e' albi p'ngit esse ho'em. o' r'ibile cõtinuat' e'q'
albi: q' o' r'ibile p'ngit esse ho'em. c'ũ a'ns sit ver-
r'it' p'ns s'nt. c'ũ ex ista seq'at' ista e' r'ibile cõtingit'
no' esse ho'em qd' est s'nt. T' r-
cur'as est h'õ: oem a'ntũ p'ngit esse currẽtẽ. q' oem

Assini dicitur esse hoies. Quarto. in of bono sillo...

Sciendum est primo quado diffinitur co...

Sciendum est secundo quado circa tertium...

Et possibile et sequens impossibile poterit ita...

Sciendum est tertio quado propter...

Et consequentia. unde dicitur quod deus...

Sciendum est quarto quado circa tertium...

Quantum ad secundum dubitatur primo...

album ergo oim homine contingit esse album...

Dubitatur secundo utrum ex ambabus de contingenti vel altera de contingenti et altera de inesse vel altera de necessario fiat bonus silus i prima figura. Pro quo cuius responsione supponitur primo quod ex ambabus de contingenti compositis attendendo qualitatem et quantitatem ex parte totius propositionis valet silus sed non attendendo ex parte dicti. Prima pars patet quod nullibi reperitur instantia secunda pro quia non sequitur omne currens esse alium est contingens et omne hominem est alium est contingens cum premisse sint vere et conclusio falsa. Sed ex ambabus diuisis de contingenti valet silus ad inferendum conclusionem de contingenti specialiter capto et directe concludendo ut patet inducendo in omnibus modis. Et dicitur notanter directe concludendo nam in directe non sequeretur et non sequitur omne albi contingit esse coloratum omne hominem contingit esse album. Sed omne coloratum contingit esse hominem. Etiam tales propositiones de contingenti specialiter capto non uertuntur in terminis ideo non oportet claudat indirecte. Supponitur secundo quod in quolibet modo prime figure maiore de contingenti diuisa et minore de inesse sequitur conclusio diuisa de contingenti specialiter capto directe concludendo. Sed maiore de inesse et minore de contingenti non valet ad inferendum conclusionem de contingenti specialiter capto: sed bene ad inferendum conclusionem de contingenti possibili diuisa illa de inesse sit de inesse simpliciter et hoc uidetur esse aristoteles quod tunc forte non est verum: ut non sequitur nullum creans est deus et omnis essentia diuina contingenter est creans: sed omnis essentia diuina contingenter non est deus est premisse sunt vere et conclusio falsa: siue capiatur contingens generaliter siue specialiter. Videtur etiam si ubi contradicere quod dicit quod illa de inesse dicitur de inesse simpliciter et postea exemplificat per istam nullum intelligentem est corpus ideo uidetur ibi solum loqui disputatiue. Tertio supponitur quod maiore de contingenti et minore de necessario sequitur conclusio de contingenti in prima figura et hoc est de contingenti specialiter capto: sed maiore de necessario et minore de contingenti possibili et aliquid conclusio de inesse: sed quod sequitur conclusio de inesse tunc est silus imperfectus qui non refertur per dicti de omni sed quod conclusio non est similis alicui premissarum modo oportet semper conclusionem saltem de inesse esse similem alicui premissarum: hoc in qualitate sed non in quantitate: quod in darapti conclusio est particularis et tunc nulla premissarum est particularis. Quarto supponitur quod ex ambabus de contingenti compositis in secunda figura attendendo qualitates et quantitates ex parte dicti simul ex ambabus de contingenti diuisis in quibus modus non negatur non valet silus in secunda figura sed bene ex ambabus diuisis in quibus modus negatur. Quinto supponitur quod ex una de contingenti et altera de inesse siue negatiua fuerit de inesse siue de contingenti non valet sillogismus gratia forme in secunda figura. exemplum quod negatiua est de contingenti ut non sequitur: omnis homo contingenter non est albus. omnis albus est albus: sed omnis albus contingenter non est homo cum pre-

missis sint vere et conclusio falsa. Exemplum quando negatiua est de inesse et non sequitur. nullus homo est currens. omnis albus contingenter est currens ergo omnis albus contingenter non est homo. Et tunc illa de inesse esset de inesse simpliciter: foras ualeret propter. ideo quod dicitur per in tertio quod negatiua de inesse et alia de contingenti valet silus hoc semper debet intelligi gratia materie. Supponitur tertio in secunda figura ubi negatiua existente de necessario et affirmatiua de contingenti diuisis sequitur conclusio de contingenti large capto. et etiam de inesse sed non alio modo uidetur sequi gratia forme. **D**ubitatur tertio utrum ex ambabus de contingenti vel una de contingenti et alia de inesse vel de necessario valeat silus in tertia figura. Pro cuius solutione supponitur primo quod ex ambabus de contingenti diuisis in tertia figura sed silus nec est ualibilis instantia. Secundo supponitur quod maiore de contingenti et minore de inesse valet silus ad inferendum conclusionem de contingenti specialiter capto. et quando maior est de inesse simpliciter et minor de contingenti valet silus ad inferendum conclusionem de contingenti possibili quod non reperitur instantia: et reducuntur ad primam figuram per conuersiones demptis brocardorum uisam qui reuocantur per impossibile et per sillogismum expositorium. Tertio supponitur quod in quolibet modo tertie figure maiore diuisa de contingenti specialiter capto et minore diuisa de necessario sequitur conclusio diuisa de contingenti specialiter capto quod non est reperibilis instantia. Et reducuntur tales sillogismi per sillogismum expositorium et per impossibile. Sed quando premissa que debet uerti est de necessario tunc potest reduci per conuersionem. Sed quando maior est de necessario et minor de contingenti sequitur conclusio de necessario. et quia non est ualibilis instantia. Et hoc de secundo articulo. **Q**uoniam ad tertium sit conclusio responsalis ad questionem diffinitio contingentis et regule de formatione sillogismorum ex ambabus vel altera de contingenti de inesse vel necessario sunt a philosopho sufficienter assignate. Ad rationes ante oppositum. Ad primam patet solutio. quia ibi diffinitur contingens quod est propositio et non prime intentionalis. Ad secundam dicitur quod bene sequitur: sed maior est falsa quia sensus est omne quod potest esse album potest esse homo. Ad tertiam et quartam patet solutio ex dictis. De quintam dicitur quod ibi arguitur in compositis ex parte dicti ideo non valet. Etiam sicut conclusio est falsa ita et altera premissarum. **Q**uoniam igitur qui in his figuris sunt sillogismi perficiuntur per eos qui in prima figura sunt uniuersales sillogismus et in hos reducuntur: palam ex predictis. Quoniam autem simpliciter omnis sillogismus sic se habebit nunc erit manifestum cum ostensus fuerit omnis qui fit per aliquam istarum figurarum.

Iste est quintus tractatus huius libri in quo docet per rationem uere silum in sua principia. Et uidetur in quattuor capitula. In primo probatur hanc conclusionem quod omnis silus fit in aliqua trium figurarum. sic omnis silus affirmatiuus negatiuus uel particularis ostenditur et ex hypothese fit in aliqua trium figurarum: sed omnis silus est huiusmodi. igitur maiore declaratur in sillo ostensiuo sic in ostensiuo ostenditur ostendit aliquid predicatum de aliquo subiecto in conclusione per aliquid medium sumptum in premissis. vel ergo illud medium subicitur in una et predicatur in alia premissarum et sic est prima figura. vel predicatur in utraque et sic est in secunda: vel subicitur in utraque et sic est in tertia figura. et si aliquid aliorum modorum fiat premisse erunt ipsemet. ergo omnis silus ostensiuus est in aliqua trium figurarum. Declaratur sequitur ex sillo ex hypothese. et primo in sillogismo ad impossibile sic omnis silus ostensiuus est in aliqua trium figurarum: sed silus ad impossibile fit in aliqua trium figurarum: minor probatur primo in sillogismo ad impossibile sic sicut se habet diameter ad symmetrum ita abundans ad perfectus sed diameter est symmetrum ut supponitur. ergo abundans est perfectus. Deinde declaratur in sillogismo a tras sumpto. nam iste sillogismus quo ad primum sui processum est ostensiuus. ergo oportet ipsum fieri in aliqua trium figurarum. et quibus infert per omnes sillogismus fit in aliqua trium figurarum. **S**equitur tertius.

Primum uniuersale non sillogatur nisi ex premissis uniuersalibus ideo si conclusio sit uniuersalis oportet ambas premissas esse uniuersales. Sed uero correlariu in omni sillo o3 conclusionem esse similem alicui premissarum. **T**ertius. **P**alam autem et quilibet demonstratio erit per tres terminos et non plures: nisi per alia et alia eadem conclusio fiat. ut per a. b. et c. d. aut per a. b. et c. et b. **I**stud est tertium capitulum in quo ostendit quod in omni sillo sunt tres termini et due propositiones. prima patet probatur in conclusione sunt tamen duo termini: sed ad inferendum duos terminos in conclusione sufficit unus terminus quod si numerentur plures termini non esset ita unus silus imo alter terminus superflueret. Secunda patet probatur quod in sillo sunt tamen due propositiones. quod ex tribus terminis non sunt nisi due propositiones. partim conuenientes et partim diuersas. igitur in sillogismo sunt tamen due propositiones. Et quo infert quod numerus propositionum in sillogismo est perfectus quod numerus partium sed numerus terminorum est numerus imperfectus. quod est numerus impar cum in sillogismo sint tres termini et due propositiones. **S**equitur tertius.

Quoniam autem habemus de quibus sillogismis et quales in unaquaque figurarum quot modis monstratur manifestum nobis est. et que propositio difficile et que facile argumentabilis est.

Amplius autem in omni sillogismo o3 aliquem terminorum predicatum esse et uniuersale. Sine uniuersali enim aut non erit sillogismus aut non erit ad hoc quod positum est: aut quod ex principio est petet.

Istud est quartum capitulum huius tractatus in quo ex precedentibus infert quod propositio est facilis ad concludendum: et quod est difficilis. dicitur quod illa que in pluribus figuris et modis potest concludi est facilis. et illa que in pluribus modis et figuris non potest concludi est difficilis. et cum uis affirmatiua tamen claudat in una figura et in uno modo sequitur quod est magis difficilis ad excludendum. et est particularis negatiua claudatur in pluribus figuris puta in tribus et in pluribus modis sequitur quod est magis facilis ad concludendum et propositio magis difficilis ad destruendum. et uniuersalis affirmatiua magis facilis ad destruendum. Ex quo infert quod facilius est construere particularis quam uniuersalis. et difficilius est destruere particularis quam uniuersalis. Ex quo infert quod facilius est destruere quam construere.

Istud est secundum capitulum huius tractatus in quo probatur per se quod in quolibet sillo necesse est aliquam premissarum esse uniuersalem et aliquam affirmatiuam. et primo probatur primam partem quod si alterum sillogismi nulla premissarum esset uniuersalis sequeretur aliquid istorum inconuenientium scilicet uel quod non ostenderetur propositum uel quod fieret petitio principii. hoc probatur duobus exemplis. primum est moralis. ut si quis uelit probare quod musica voluptas est studiosa. et arguat sic voluptas est studiosa musica: voluptas est voluptas. ergo musica voluptas est studiosa. uel ergo accipiebat in maiore voluptas pro musica voluptate. et sic est petitio principii: uel pro alia aliqua alia voluptate. et sic non ostenditur propositum. et per hoc non valet sillogismus. Aliud est exemplum mathematicum. et est tale: anguli constituti supra circumferentiam semicirculi sunt equales: sed anguli equicruri sunt huiusmodi. ergo anguli equicruri sunt equales aut ergo anguli constituti accipiuntur per angulos equicruris: et sic est petitio principii uel pro aliis angulis. et sic non ostenditur propositum: et ex parte negatiuis nihil sequatur probatur quod ualibilis sunt termini in quibus omni et in quibus nulli. Ex istis infert duo correlaria.

Quomodo autem idonei erimus semper sillogizare ad propositum et per quam uiam sumemus que circa unumquodque sunt principia: nunc iam dicendum. non enim solum fortasse oportet generationem sillogismorum considerare sed potentiam habere faciendi.

Iste est sextus tractatus in quo docet inuenire medium ad sillogizandum una conclusionem. Et uidetur in tribus capitula. In primo ponitur tamen conclusio. tradenda est ars per quam erimus prompti ad sillogizandum unumquodque conclusionem. et per quam

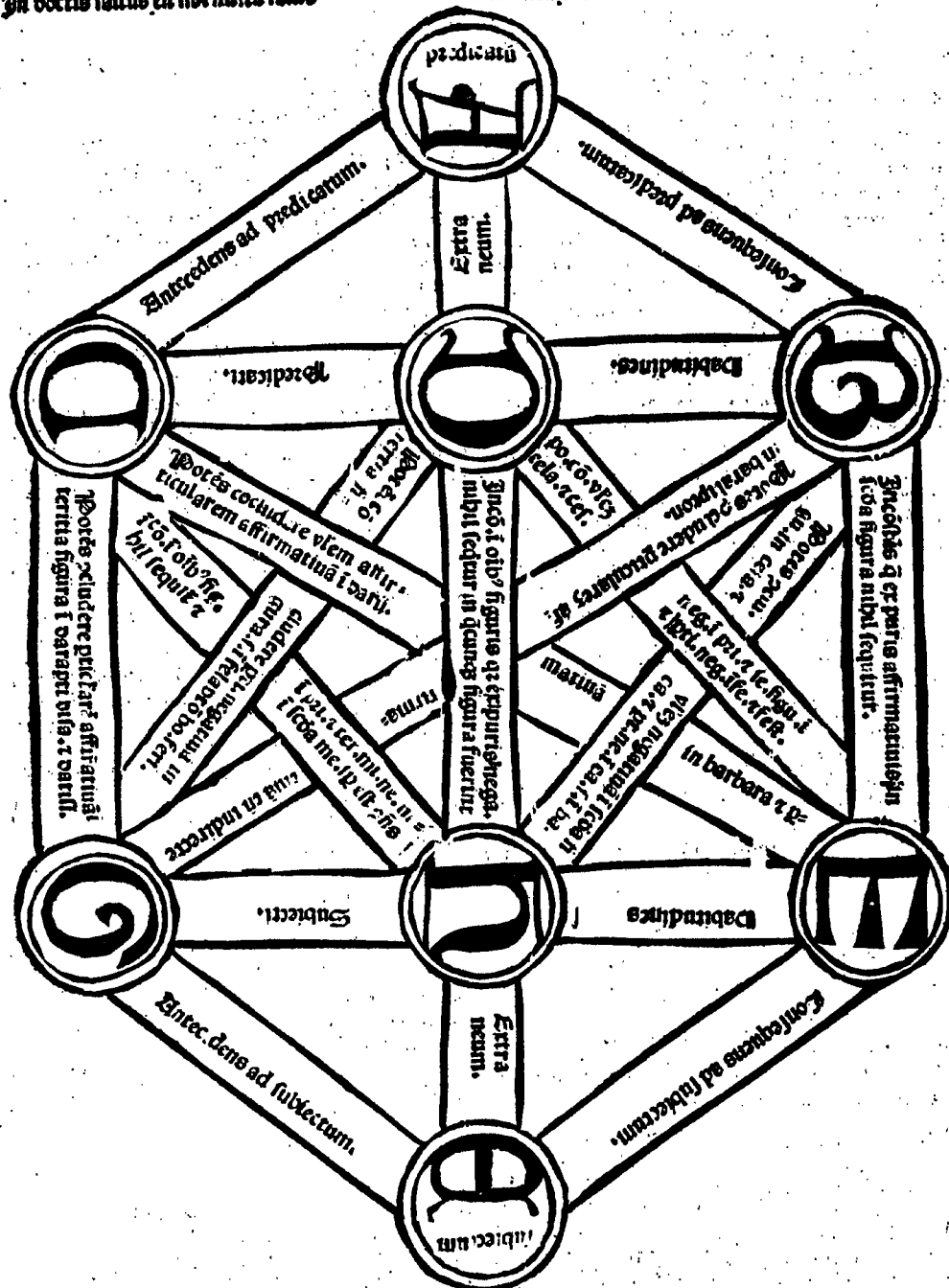
scimus inuenire media ad sillogisandū vna quā
 q̄ conclusio ē. Secūdo ponit talē diuisionē entū. q̄
 dā v̄ nullo p̄dicantē vt indiuiduū vt fortē plato
 quedā q̄ de plurib⁹ p̄dicat: vt ḡia r. sp̄s quedā de
 alijs p̄dicat: r nulla de ip̄is sup̄p̄e p̄dicatione dire
 cta vt sūt trāscēdētia. ¶ Scda diuisiō: eorū q̄ p̄dicā
 tur q̄dā p̄dicat eētialiter: vt sup̄iora de inferiori
 b⁹. r q̄dā accēdētialit: vt albi nigri. ¶ Deinde ponit ta
 lē p̄siderationē ad inueniēdū mediū opz asp̄icere
 ad antecedētia cōsequētia r extranea teriorū p̄clū
 onis Ex quo i fert q̄ quāto aliq̄s magis abū: at āte
 cedētib⁹ p̄sequi tūb⁹ r extraneis: tanto magis erit
 p̄p̄rius ad inueniēdū mediū. ¶ Cōsequēter p̄dit
 alias p̄siderationes sp̄ales quaz p̄ima est. sumē
 do p̄sequens ad aliq̄ez terim debem⁹ sumere tale
 q̄ sit p̄sequens ad totū ip̄z terim. i. q̄ p̄dicet de cōv̄i
 ter similit̄ sumēdū est antecedēs q̄ v̄lter antecedit
 ¶ Scda cōsideratio. signū v̄le non est apponendū
 p̄sequēt. p̄dicato: sed antecedēt. i. subiecto. q̄ talis
 p̄positio eēt falsa si eēt affirmatiua r p̄dicatus h̄eret
 plura sup̄posita: v̄modo subiectū non supponeret
 p̄fate r̄i vt h̄i ē oē alā. que est falsa. ¶ Tertia cō
 sideratio. si velimus sumere consequēs subiecti: nō
 debemus sumere p̄sequēs p̄dicati. i. quicqd̄ sequat̄
 ad predicatum sequatur ad subiectum. Et qua cō
 sideratio elicit talis auctoritas. Quicqd̄ sequit̄
 ad cōsequens bonē p̄sequit̄ ad eius aūs. Quarta
 p̄sideratio. si velim⁹ sumere extraneū: debet sumi
 tale extraneū q̄ sit p̄p̄riū v̄ni terio p̄clūonis. r cū
 hoc maxime extraneū alteri. ¶ Quinta cōsideratio
 si velimus sumere aūs p̄dicati nō debemus sume
 re aūs subiecti. licet quicqd̄ sit aūs antecedētis. sit
 p̄sequens p̄sequētis. Ex quo similit̄ talis auctoritas
 Quicqd̄ antecedit ad aūs antecedit ad p̄sequēs. ¶ Sec
 ta cōsideratio. nō oportet sumere illa que sp̄ p̄sequi
 tur: neq̄ sumenda sūt p̄sequētia que cōsequunt̄
 ad oīa: vt sunt trāscēdētia. q̄ ex talib⁹ arguerēt
 ex puris affirmatiuis in scda figura. ¶ Cōsequēter
 docet alias cōsideratiōes ad inueniēdū mediū
 sp̄aliori modo. p̄ima: ad sillogisandū v̄niū salēz
 affirmatiuā sumendū est: mediū q̄ est aūs ad p̄di
 catum p̄clūonis r p̄sequens ad subiectū eiusdē. r
 sit v̄lpositio p̄imi modi p̄ime figure. et designat̄
 p̄ istā v̄ctionē fecana. ¶ Scda cōsideratio ad p̄clū
 onem p̄ticularem affirmatiuā sumēdū est mediū
 q̄ est antecedēs ad v̄trūq̄. i. tam ad subiectum
 q̄ ad p̄dicatum p̄clūonis. et deseruit pro v̄arap̄i
 datiss̄ et v̄samis. In v̄arij debet sumi sicut in barba
 ra r signatur hec cōsideratio p̄ istā v̄ctionē cageri.
 ¶ Tertia p̄sideratio. ad sillogisandū v̄lem negatiuā
 sumēdū est mediū q̄ est p̄sequēs ad subiectū extra
 neū ad predicatum p̄clūonis. et hoc in relarent:
 ferio et cesare. et designat̄ p̄ hanc v̄ctionē v̄afeneo.
 vel sumendū est mediū q̄ est extraneū subie
 cto p̄clūonis r p̄is aūs p̄dicati eiusdē r hoc in ca
 mestre et baroco r designat̄ per hanc v̄ctionē he
 bare. ¶ Quarta p̄sideratio ad sillogisandū p̄ticu
 larē negatiuā sumendū est mediū q̄ est aūs ad
 subiectum: extraneū ad predicatum cōclūo
 nis. et hoc in felapton hocario et ferison. et desi
 gnat̄ p̄ hāc v̄ctionē gedaco. ¶ Quinta p̄sideratio ad

cōcludendū indirecte p̄ticularem affirmatiuā
 m:ndū est mediū q̄ sit aūs ad subm et p̄is ad p̄
 dicatū et designatur p̄ hāc v̄ctionēz gebali. Cōr
 declarat istas p̄siderationes p̄ exēpla. Et p̄imo po
 nit aliq̄s istas q̄ sūt iste. a. b. c. d. e. f. g. h. Et hec ista
 a. q̄n ponit in fine alicui⁹ v̄ctionis significat q̄is r
 quanta sit p̄clūo inferenda. puta q̄ sit v̄niū salēz
 affirmatiua. p. e. v̄lto negatiua. p. i. p̄ticlar: affirma
 tiua. p. o. p̄ticularis negatiua. Sed q̄n a. r. v. ponit̄
 tur in duob⁹ p̄rimo sillogisandū v̄nt intelligere subie
 ctum r p̄dicatū cōclūonis. p. e. subiectum r p. a
 p̄dicatum. r sumuntur cum alijs consonantibus
 vt a cum istis tribus. b. c. d. r quando ponitur. b. de
 notatur q̄ mediū debet esse cōsequens respectu
 p̄dicati r quando ponitur. c. denotat q̄ debet esse
 antecedens ad p̄dicatum. r quādo ponit̄. d. q̄ sit
 extraneū respectu p̄dicati. similit̄ hec littera
 e. ponitur cum tribus consonantibus. f. g. h. p. f.
 denotatur q̄ mediū debet esse consequens ad sub
 iectum cōclūonis. p. g. q̄ sit antecedens. p. h. q̄ sit
 extraneū respectu subiecti cōclūonis. ¶ Deinde
 ponit istas p̄siderationes mediū que sunt inuiri
 les. Quarta p̄ima est si mediū sit consequens ad
 ambas extremitates r signat̄ p̄ hanc v̄ctionem fe
 bas p̄ quam signat̄ argui ex puris affirmatiuis in
 secunda figura. ¶ Secunda p̄sideratio. si mediū
 sit antecedens ad predicatum. extraneū ad subie
 ctū. r signat̄ per hanc v̄ctionem hecas per quam
 arguerēt minore negatiua in p̄ima figura. ¶ Ter
 tia cōsideratio q̄n est extraneū v̄trius extremi
 ti r signat̄ p̄ hanc v̄ctionem hedas per quā argu
 retur ex puris negatiuis in qualibet figura.

At ars inueniēdi mediū cunctis sit facilis pla
 na atq̄ perspicua ad manifestationem ponitur. se
 quens figura que cōmunit̄ propter eius apparē
 tem difficultatē pons asinorum dicitur licet intel
 lectis dictis in hoc passu omnibus possit esse fami
 liaris ac intellegra.

Non per sunt asini per pontem sicut nisi cantu
 Pontem vel caueant p̄tereundo cadent
 Dum graditur cernens sic licet ire potens
 Non igitur rursus dico veniant asinorum
 Qui sed eos retro nunc remanere volo

Non per sunt asini per pontem sicut nisi cantu
 Pontem vel caueant p̄tereundo cadent
 Dum graditur cernens sic licet ire potens
 Non igitur rursus dico veniant asinorum
 Qui sed eos retro nunc remanere volo

asinus. Mutat ab oī v̄ni pons eo p̄te t̄mittit asinū
 v̄gens si nūc vadā labar cur cito regrediar cadēs
 Quis me quid facias rursus nec p̄ebet mibi quicq̄
 Auxilium: monitor que dedit ex p̄torio

Eodem autem modo se habent et qui ad unum possibilem deducuntur...

Stud est scdm capitulu hui tractatus in q ostendit p dicta arte inueniendi mediu e sufficentia a i oem sillogismu...

Quonia autem diuisio per genera parua quedam pricula est dicte methodi facile est videre...

gimus no et illis ad ostendendū diffinitionē de difinito qz nulli...

Veritur vtrū aristoteles sufficienter docuerit oem silm esse alicui figure...

Quatu ad primū sciendū est prio q duplex est silas scz cathegoric...

qst pbauerit animā petri esse imortalē etiaz pba uerit sufficienter...

Sciendum est secūdo q circa tertium inci dit aliq difficultates...

Sciendum est tertio q ad inueniendum mediu ad cludendūz quālibz pponem...

qst i sine istaz dictiohū ponunt scz fecana cageri r denotatur...

Sciendum est quarto q circa tertium inci dit aliq difficultates...

Quatu ad secūdu articlūz dubitat prio vtrū sit vada ars inueniendi mediu...

de obliquo: in quo minor extremitas ponit in obliquo valet silis ad inferendū p̄clusionē: in q̄ minor extremitas ponit in obliq̄ vt bene sequitur ois asinus ē aial: et hoīs ē asinus: ergo hoīs ē aial. S; ex vob' p̄missis in quib' mediū tenet in obliquo ḡra forme nō valet p̄na. vt nō sequitur: oem asinū videt equus ois homo videt asinū ergo ois hō est equus. p̄ter illos mōs ponit adhuc tres alij modi. q̄. p̄im' est maiore vli negatiua cui' mediū est termin' obliquo vt bene sequitur affirmatiua i q̄ mediū ponitur i obliquo valet p̄na ad inferendū p̄clusionē de recto. vt bene sequitur nullū hoīem videt asinus et ois risibile videt hoīem. ergo nullū risibile est asinus. ¶ Secūdus modus: quādo maior est vli negatiua in q̄ maior extremitas ponitur in obliquo et minor. est affirmatiua in q̄ minor extremitas ponitur in obliquo valet p̄na ad inferendū conclusionē de recto vt bene sequitur: nullus asinus videt hominē et omne risibile videt asinus: ergo nullū risibile ē homo: sed si abe p̄missis fuerint affirmatiue non valet consequentia vt nō sequitur ois homo videt asinum: et oem equū videt hō: ergo ois equus est asinus. ¶ Tertius modus: quando maior est vli affirmatiua de recto et in minore mediū ē in obliquo valet consequentia: in qua maior extremitas ponit in obliq̄: vt bene sequitur: ois homo est aial asinus est hominis. ergo asinus est aialis: sed in mō negatiuo non valet. vt nō sequitur. nullū risibile ē asinus. ois hō videt risibile. ergo null' homo videt asinū. et ista debeat intelligi de prima figura.

Sciendū est tertio q̄ in sc̄da figura duabus p̄missis de obliquo i quib' extremitates sūt termini obliq̄ valet silis ad inferendū p̄clusionē de recto vt cuiuslibet hoīs ē equus. et null' asinus ē equus ergo null' asinus ē homo. ¶ Sc̄da r̄ta medio ex: ite in obliq̄ in ambab' p̄missis valet p̄na ad inferendū p̄clusionē de recto. vt bene sequitur. null' asinus est hoīs. ois hō ē hoīs. q̄ null' hō ē asinus. Sil' maiore affirmatiua de recto et minore negatiua de obliq̄ valet silis ad inferendū p̄clusionē de obliq̄ suata obliq̄tate ex pte eiusdē extremi. vt ois asinus ē aial et null' hoīs ē aial. ergo null' hoīs ē asinus. Sc̄dm exemplū. ois hō est aial et null' asinus ē aialis q̄ null' asinus est hoīs. ¶ Sed p̄ tertia figura ponit aliq̄ regū. p̄ima maiore de obliq̄ siue mediū ponat in obliq̄ siue maior extremitas et minore de recto valet silis ad inferendū p̄clusionē de obliq̄. dūmō ea dē obliq̄tas se teneat ex pte eiusdē extremi vt i darapti cuiuslibet hoīs ē asinus ois hō ē aial. q̄ aialis est asinus. Itē quib' asinus ē hoīs. asinus est rudibilis et rudibile ē hoīs. ¶ Sc̄da r̄ta ex duab' de obliquo in quib' mediū ponit in obliq̄ nō valet p̄na. non enim sequitur cuiuslibet hoīs ē asinus: cuiuslibet hoīs ē equus ergo equus ē asinus. Et si minor sit de obliquo ex parte subiecti sequitur p̄clusio de obliquo ponēdo obliq̄tate in p̄dicato. vt ois hō ē aial. hoīs est asinus ergo asinus est aialis. si obliq̄tas se teneat ex pte p̄dicati. sequitur p̄clusio in qua minor extremitas ponitur in obliquo vt ois homo est aial. quilibet homo ē asinus. ergo asinus ē aial.

Sciendū est quarto q̄ circa testuz incidit vna difficultas: quiter ē saluabile h̄c sil' m̄ m̄chalis musculus corrupe' cras m̄chal' est m̄chal' musculus: ergo m̄chal' corrupe' cras nō esse bonū sil'lo ḡsimū cū videat eē sil'is expositio: cū mediū sit termin' singularis singulariter t̄noce tenet. Re spōdet q̄ ille sil'is nō est bon' q̄ p̄clusio potest eē falsa p̄missis existētib' veris. vt si ponat q̄ nūc m̄chalis sit musculus et cras eius musculus corrupe' nō ip̄e m̄chalis tūc p̄clusio erit falsa et p̄missis vere dicit sc̄do q̄ ad sil'um expositio nō sufficit mediū eē termin' singulari ē simplr et t̄noce tenent Sed redūtur alie tres p̄dites. p̄dita q̄ ab vna p̄missa ad vna de omni valet p̄na q̄ ibi deficit q̄ ad istam m̄chalis musculus corrupe' cras nō sequit ista omne q̄ est m̄chal' musculus corrupe' cras. Et si quis dicat h̄c ad singularē p̄t seq̄ illa de omni est dē teris ergo illa cōditio nō valet: ans p̄bat. quia teris singulari nō p̄grue pot addi signū vt nō cōgrue dicit ois fortes. R̄ndet q̄ licet termin' singulari singulariter tenet et in cōplexo nō possit addi signū vt t̄ bene termin' singulari cōplexo cuius vna pars est termin' cōis vt ois ens q̄ ē fortes currit. vnde istud subiectū ens q̄ ē fortes dē supponere dē secreta q̄ ex mō sue significatiōis repugnat sibi supponere p̄ plurib' ratiōe illi' teri fortes. ita q̄ ille termin' ens capis singularit̄ rōne determinatiōis sibi addit. ¶ Et si q̄s dicat. ista ē vli omne ens q̄ ē fortes currit. igitur subiectū nō supponit discreta neq̄ est termin' discret'. R̄ndet q̄ est simpliciter singularis et nō vli: nill capiendo p̄positionē vly large p̄ omi p̄positione cui' subiecto addit signū vly siue distribuatur siue nō. Ex quo sequit q̄ sicut ibi ē sil'is expositio fortes currit homo est fortes: ergo homo currit. ita ibi omne ens quod est fortes currit. hō est ens quod est fortes: ergo homo currit. Et h̄c de primo articulo.

Quantū ad secundū dubitatur primo qualiter arguendū ē ex reduplicatiōe p̄o cuius solutiōne supponit q̄ p̄p̄ reduplicatiua est in qua ponit signū reduplicatiū reduplicatiue tenet vt sūt ista instantū in quāctū eo q̄. Supponit sc̄do. q̄ sil' reduplicatiū. i. in quib' ponit p̄positiones reduplicatiue h̄nt fieri. p̄p̄te in prima figura et in obliquo modis dūmodoreducatio se teneat ex parte maior' extremitatis et nō mediū nec minoris extremitatis. Exemplū in barbara vt ois triangul' habet tres angulos equales duob' rectis sc̄dū q̄ triangul'. ysocheles est triangul'. ergo ysocheles habet tres angulos equales duob' rectis in quāctū triangul'us similit̄ oē aial ē vli in quāctū animati: omnis homo est aial. ergo ois homo est viuens in quāctū animati. Exemplū in celarent nullū aial est sensitius in quāctū ē aialis: ois homo ē aial. ergo nullus hō est sensitius in quāctū aialatus. S; quereret aliq̄ quare reduplicatiō nō se tenet ex parte mediū seu nō addit mediū. R̄ndetur q̄ ratio ē quia tunc non p̄cluderet p̄clusio reduplicatiua cū mediū nō irret p̄clusionē. Sc̄do quare nō addit minor' extremitas: t̄. R̄ndet q̄ rō est q̄ reduplicatiō ponitur ad vli

gnandum conuertibilitatez termini reduplicati ad predicatū et nō ad subiectū. modo m̄or extremitas ē subiectū igit. Supponit tertio q̄ tales sil' p̄p̄te nō habēt fieri ē sc̄da figura. q̄ vt reduplicatiō adde ret mediū vt extremitatibus. nō mediū vt notū est nec extremitatibus cum subiciatur in p̄missis mō reduplicatiō proprie nō se t̄z ex pte subiecti. S; in tertia figura sunt boni sil' dūmō reduplicatiō se teneat ex parte maior' extremitatis. Exēplū i darapti o' aial est viuēs in quāctū aial ē subiectū. q̄ quedā subā est viuens in quāctū animata.

Dubitarur secundo qualiter arguendum est ex terminis infinitis. p̄o cuius solutiōe supponitur primo q̄ ex terminis infinitis sūt eodē modo sil' i in oi figura sicut ex terminis finitis dūmō termin' q̄ est finit' nō mutet in termin' infinitū nec termin' infinitus i termin' finitū vt oē aial ē nō albi ois hō est aial. q̄ omis hō ē non albus. Exēplū vbi omnes termini sunt infiniti. vt oē nō albi est non hō. ois nō lapis ē nō albus. q̄ ois nō lapis est nō hō ¶ Sed quereret aliquis vtrū possint fieri boni sil' i variando aliq̄ termin' penes finitū et infinitum. Respondeatur p̄ aliqua dicta. p̄imum in omni figura ex duabus p̄missis vli negatiuis medio variato penes finitum et infinitum sequitur conclusio negatiua. vt nullū nō albi currit nullus homo est albus. q̄ nullus homo currit. dicit sc̄do in prima et secunda figuris ex maiori vli negatiua et minori particulari negatiua sequit conclusio particulari negatiua medio variato penes finitū et infinitū vt nullus non albi currit hō nō est albus q̄ homo nō currit. Sed in tertia figura medio sit variato nihil sequit vt non sequit nulla nō substantia ē aial. q̄ dā subā nō est hō. q̄ iam hō nō est aial. ibi conclusio est falsa et p̄missis sunt vere. dicitur tertio q̄ in prima et tertia figuris in medio variato penes finitū et infinitū si ambe p̄missis fuerint affirmatiue nihil sequit. Sed in secūda figura ex ambabus p̄missis affirmatiuis sequitur conclusio negatiua medio variato penes finitum et infinitum. exemplū vt ois hō est aial lapis est nō aial. ergo lapis non est hō. Et si quis dicat isti sil' non sunt in aliqua figura cū sint quatuor termini et etiā nō inuenit ratio mediū. R̄ndet q̄ de rigore non sunt in aliqua figura neq̄ mō. sed solum dicitur esse in aliqua figura q̄ habent similitudinem alicuius figure.

Dubitarur tertio vtrum regule quibus arguit a p̄p̄onibus de predicatis finitis ad p̄p̄ones de predicatis infinitis sūt p̄uenienter posse ab aristotele. p̄o cuius solutiōne dē primo q̄ a p̄p̄one affirmatiua ad negatiua et ex contra variato predicato penes finitum et infinitum est bona p̄na seruatis conditionib' vt dicitur est in sc̄do p̄parmentias: dūmodo totale predicatum in finitetur: dē sc̄do q̄ due regule p̄bi q̄bus dicit q̄ a negatiua ad affirmatiua nō valet p̄na debent intelligi q̄a predicatū est cōplexū cuius t̄m vna pars infinitat vt non sequit lapis non ē lignū albiū. q̄ lapis est lignum nō albi. Sed bene sequit hoc non est lignū albi. q̄ hoc ē lignum nō albiū. Et si quis arguat nō sequit fortes est videns

non albiū. q̄ fortes non est videns albiū: q̄ antedens pot esse verū et p̄nsalium posito casu q̄ fortes videat equū et albiū et t̄m arguit ab affirmatiua ad negatiua cuius totale predicatū non est infinitat. Respondeat q̄ tales regule p̄p̄te non tenent in terminis obliquis nisi totale predicatū infinitaretur. ¶ Si quis etiā arguat vt it aristoteles in textu q̄ idem est iudiciū de terminis p̄uatiuis et infinitis. vt de non equale et inequale. et t̄m nō sequit hoc est inequale. q̄ non est equale cū idem possit esse equale et inequale vt posito casu q̄ iohānes sit equalis petro et inequatis guillemo: tūc ista est vera petrus est equalis. et ista est falsa petrus est inequalis: r̄ndet q̄ licet idem respectu diuersorū possit esse equale et inequale. non t̄m respectu eiusdē: dē vt teri' q̄ non est intelligendū q̄ in obliquo sit idem iudiciū de terminis infinitis et p̄uatiuis. sed quantū ad aliquas bene pot esse idem iudiciū. ¶ Sed queret aliquis quomō intelligit dicit aristoteles vbi dicit q̄ huic quod non equalis aliquid subiectū id est inequale et non huic quod est non esse equale. R̄ndetur q̄ non debet intelligi q̄ non equalis aliquid ponat seu significet aliquod possiū sed intelligendum est q̄ inequale subicitur respectu huius q̄ est non equalis vt ista conceditur inequale et non equalis. Et hoc de secundo articulo.

Quantum ad tertium sit conclusio responsalis: regule de formatione sil' ex p̄p̄onibus de obliquis reduplicatiuis et terminis infinitis sunt sufficienter assignate a p̄bo vt satis patet ex dictis. ¶ R̄ rationes ante oppositum patet solutiō quid sit dicendum ex dictis.

¶ Finitis primi libri primum: ¶ Incipit liber secundus primum.

¶ In quantis ergo figuris et per quales et quot propositiones et quando et quomodo sit sil' amplius autem per que perspiciedum construunt et destruunt et quomodo oporteat querere de p̄posito secundum vnam quāq̄ artem amplius autem per quam viam sumamus que i sil'is sunt principia propria iam pertransiunt quomā autem alii sil'oz sint inuertesales: alij vero particulares

Iste est secundus liber priorum in quo p̄h̄s determinat de p̄tibus sil'ozum et de p̄ctis contingentibus circa cas et de specieb' argumentationis alijs a sil'oz. Et vniuersum in tres tractatus. p̄imus tractatus continet sex capitula. In primo determinat de prima potestate sil'ozum que est posse plura concludere ostendens primo quot modis aliquis sil'us dē plura p̄cludere dicitur primo q̄ oēs sil' vly plura p̄nt concludere. p̄ cōuersionem sue conclusionis. Similiter et sil'ozum p̄ticularis af-

firmatius: q: conclusiones eorum possunt conuerti in terminis. sed illi particulares negatiui non possunt quia conclusiones concludere per conuersionem. plura particulares negatiua non potest conuerti in terminis: unde quocumq: premisse inferre suas conuersas: eadem inferunt suas conuertentes quod declarat p istas lras a. b. c. deinde subdit alios mos plura concludendi ponens tres conclusiones. Prima: oes illi vltis pte figure pnt plura concludere i latu assumendo: id est sumedo sub medio. Etia pot plura concludere i post sumedo. i. sumedo sub minor extremitate. Secunda conclusio: oes illi vltis sede figure pnt concludere plura conclusiones in post assumendo. i. sumedo sub subdo conclusionis. t3 no pnt sillogizare manifeste plures conclusiones sumedo sub medio t3 possint plures sillogizare in manifeste. p3 q: ppo in qua ponit mediu sub quo subsumit: no e conclusio p prior sillogismu. ideo no concludit manifeste: t3 in manifeste. Tertia conclusio nulli illi picularibus pnt plura concludere sumedo sub subdo. to conclusio nis: cu ip3 no distribuat. Qes tu illi terne figure ta vltis q: picularibus pnt plura concludere sumendo sub medio t3 no videtur q: nulla talis pmissa est conclusio vel sillogizata. Subdit finaliter q: in tertia figura non possint plura concludi sumendo sub minori extremitate: cum no distribuat. sed sillogismi concludentes propositionem que potest conuerti possunt plura concludere per conuersionem.

Est ergo sic se habere vt vere sint propositiones per quas sillogizatur. est autem vt false est vero vt hec quidem vera illa vero falsa conclusio autem aut vera e ex his aut falsa ex necessitate.

Itud est scdm capitulum huius tractatus in quo philosophus dicitur de scda potestate sillogizandi que est ex falsis posse sequi. Et dicitur i tres ptes In pta docet sillogizare verum ex falsis i pta figura ponens tres conclusiones quas intendit probare in hoc capitulo. Prima: no potest sillogizare scdm ex vltis Secunda contingit sillogizare verum ex falsis. Tertia non contingit sillogizare verum ex falsis p: opter qd t3 solum quia est: primam conclusionem probat sic quia si antecedens e necesse e consequens esse et ex opposito consequens necesse e sequitur oppositum antecedentis: ergo si antecedens sit verum consequens erit verum aut idem accidit simul ce aut no ee qb est impossibile: si enim a: id est antecedens poneret verum t b: id e consequens falsum ad a: sequeretur non a esse etiam ad a esse sequeretur a non esse.

Deinde remouet vnum dubium: cum enim pro antecedente posuit a: aliquis posset credere q: paritelligeret tantum vnam pmissam: hoc remouet b: ens q: no quia ex vno nichil sequitur sillogizate Scdam conclusionem probat inductiue in omni figura ponit s quattuor conclusiones: prima e i modis vniuersalibus: ex ambabus pmissis in toto falsis potest sequi conclusio vera. Et etiam ex ambabus i parte falsis: primam partem probat sic sillogizando

i barbara. omnis lapis est animal. omnis homo est lapis. ergo omnis homo e animal. Secda conclusio in modis vniuersalibus prime figure et maiore in toto falsa et minore vera nunq sequitur conclusio vera. sed bene ex maiore i parte falsa et minore vera sequitur conclusio vera. dicitur autem propositio in toto falsa que pro quolibet supposito subiecti est falsa. et eius contraria est vera. vt ista: omnis lapis est animal. Sed illa dicitur i parte falsa que ratio aliquorum suppositorum est falsa non tamen ratio omnium. vt omne album est animal. Tertia conclusio maiore vera et minore in toto falsa. aut etia in pte falsa sequitur conclusio vera. prima pte probat capi do spes disparatas sic arguendo ois equus est animal. ois ho est equus. q: ois ho e animal. sed i modis negatiuis debet sumi duse spes no subalterne et ge n: extraneu illaru vt mulca medicina t alal. Secda daz ptem pbat sic arguendo ois homo e animal. omne gressibile e homo. q: omne gressibile e animal. Quarta conclusio in modis picularibus pnt sequi veru ex ambabus falsis sine in toto sine in pte et ex altera vera et altera falsa sine i toto sine in parte pbat inductiue formado sillogismos i modis picularibus. Consequenter probat dicta conclusionem in modis sede figure ponedo hac rlam: in oibus modis sede figure pnt sillogizari veru ex falsis t3 ex ambabus in toto falsis q: in parte falsis. Et ex vna vera et altera falsa sine i toto sine in pte quea siq fuerit illa sine maior sine minor. t pbat inductiue in modis picularibus. Cōsequenter pbat p dicta conclusionem in modis tertie figure. Et ponit hac conclusionem: in oibus modis tertie figure pnt sillogizari veru ex falsis sine ambe pmissis sint false sine i toto sine in pte sine vna sit vera t altera falsa. Ex quo inferit duo correlaria: primū conclusio sit falsa necesse est ambas vel altera pmissaru ee falsam q: falsus no sequit ex veris. Secudu correlariū qm conclusio e vera no est necesse vtriusq: pmissaru vl altera ee vera t3 verum pte sequit ex vero t ex falso. Consequenter pbat tertia conclusionem: principales t3 ex falso no sequat veru ppter qd t vlt q: tuc ad ide veru affirmatiū et negatiū aut ad duo d dictiona sequitur idem. t p vlt vnu p tradic tozoz sequit ad reliquū pns est impossibile. igit et ans. Et pna declaratur q: ad ans ee veru sequitur pns ee veru. sed si falsus inferret veru ppter quid tuc ad ide ans no esse verum sequitur ide pns esse veru. ad duo d dictiona sequitur ide. pna patet quia si ad a. e e albu sequatur b. ee nigru. et idem sequitur ad a. no esse album tunc ex: opposito sequetur pte consequente sequitur oppositū antus. vt si sequitur a e albu. q: b est nigru. Etia sequitur b non est nigru. ergo a no est album. Et vltra a no est albu. q: b e nigru. ergo ides sequitur ad duo contradictoria. Sequitur textus. Tertia potestas. Circolo autem.

Itud est tertium capitulum in quo phis determinat de tertia pte sillogizandi que est posse circulariter sillogizare. Ande sillogizare circularit e ex conclusione prioris sillogizandi cu puerit ee alterius pmissis i ferre altera pmissam. Et dat exemplū in barbaravt facto isto sillogismo. omne b. est a. omne c. est b. ergo omne c. est a. sic sillogizatur circulariter. omne c. est a. et oē

b. est c. ergo omne b. est a. ubi ex conclusione prioris sillogismi cu conuertente minoris inferitur maior. Et subdit q: sillogizari circulariter v3 fieri ex terminis conuertibilibus debet procedere ex veris. Et pto docet sillogizare circulariter i prima figura dicens quod ex conclusione de barbara cum conuertente minoris inferitur maior. Et similiter ex eadem conclusione cu conuertente maioris inferitur minor. vt p3 fa cōdo sillogismū in barbara. Sed ad sillogizandū in celarent dicit q: maior de celarent sillogizatur circulariter ex conclusione t conuertente minoris. sed minor no potest sillogizari circulariter: q: tuc argueret ex puris negatiuis: nisi maior de celarent conuertat i vtem affirmatiua de subiecto infinito. vt ista: nullū animal rationale est lapis. in ista. omnis lapis e animal rationale. de ide docet sillogizare circulariter i modis picularibus: dicens q: in ipis pmissis vltis non pot sillogizari circulariter. q: ppositio vniuersalis no concluditur nisi ex ambabus vltibus. etia ex puris picularibus. nichil sequit sillogizate. Deid docet sillogizare circulariter in scda figura ponit s q: tno conclusiones. Prima: scda figura no pot sillogizari circulariter vltis affirmatiua nec etia picularis affirmatiua. q: tunc argueretur ex puris negatiuis. Secunda conclusio: in modis sede figure negatiua e circulariter sillogizabilis. q3 pbat in camestres faciendū sillogismū: ex cuius conclusione cu conuertente maioris inferitur minor. t eode mo pbat in celare. Tertia conclusio: in sillogizari vltis no potest sillogizari circulariter. q: tuc fieret sillogizate ex puris picularibus. Quarta conclusio: in sillogizari picularibus picularis negatiua bñ potest sillogizari circulariter: t3 no picularis affirmatiua. Finaliter docet sillogizare in tertis figura: ponens tres conclusiones. Prima est: in modis vltibus tertie figure vltis no potest sillogizari circulariter q: conclusio ip e picularis in tertia figura. Secunda conclusio: in modis picularibus affirmatiuis picularis potest sillogizari circulariter. Tertia conclusio in modis picularibus negatiuis: negatiua pnt sillogizari si sit picularis: sed no affirmatiua.

Veritur vtru tres prime potestates sillogizandi sint a pbo sufficientes assig nate. Et arguit pto p prima: q: idem sillogizans no pot inferre plures conclusiones: igit. ans p3 q: conclusio est effectus pmissis: ergo eadem pmissis no inferunt plures conclusiones: q: vnus cause e tm vnus effectus. Secda sic: nullus bonus sillogizans pcedit ex falsis: ergo scda potestas male assignatur Ans patet quia nec sillogizans demonstratiuus nec vpaleticus. igit nullus sillogizans pcedit ex falsis. Terto sic ex falso no pot sequi veru: ergo nullus sillogizans cludit conclusionem veram ex pmissis falsis. antecedes p3 q: ens et veru conuertitur et non ens et falsu modo no ens no est ca entis. q: falsu no est ca veri. Quarta sic si in bona consequentiā ex falso sequitur verum: hoc e in conueniens igit. Consequentiā p3 q: si ex falso sequitur veru. ergo ad destructionem veri sequitur destructio falsi. cu ad destructionem consequentiā sequitur destructio antus. et p vltis si veru sit pns ad falsu sequit hoc: ne: veru. Quinto sic sillogizans circulariter no

est bona pna t formalis igit. ans patet q: no h3 si eri nisi in terminis conuertibilibus: etia sillogizans in vltis petit pncipiū. q: no est bonus nec nullus demonstratiui nec vpaletico. In oppositiōe e pbs i tertio. In questione erunt tres articuli.

Quantū ad primū sciendū est primo q: p declaratione prime pte in pponit primo q: potestas sillogizandi e quedā ppterat attributa sillogizanti ad veritatis euidentiā t falsitatis ostensionē. Et sunt sex quartū pna est posse plura concludere que potest fieri tribus modis sc3 p conuersionē conclusionis aut sumedo subalterna eius. scdo pot fieri sumendo in latu. t hoc fit capiendū sub medio distributo ptes minores extremitates. Tertio in post sumedo videt q: quādo sub minorē extremitate distributa aliquid subsumit vnde sub minorē extremitate pnt subsumi dupliciter sc3 in conclusionē t i minorē ppe: vñ si subsumat in conclusionē erit vñ id e sillogizans capiendū sillogizans p pmissis. sed si subsumat in minorē. tuc non erit vñ sillogizans nisi capiendū sillogizans p parte principali sc3 p maiorē. Secda supponitur q: ois sillogizans pnt plura concludere p conuersionē cuius conclusio pnt pueri sicut e vltis sine affirmatiua siue negatiua picularis affirmatiua. Et sic ois sillogizans concludens aliquā illaz pte plura concludere p conuersionē. Tertio supponit q: vltis sine affirmatiua in quibus fada ista pna. Prima quicqd sequit ad pns bone consequente sequitur ad eius ans. secunda quicqd p dicit de subiecto distributo. etia p dicit de q: debet pnto sub eo. Ex oibus istis p3 qui sūt sillogizanti: qui possit plura concludere sub medio cu mediuz in altera pmissaru. semp distribuat. t hoc debet intel ligi sine euidenter sine inuēdit. S3 oes sillogizanti minor extremitas distribuit possit plura concludere sub medio sub ea t oes sillogizanti q: conclusio potest pueri possunt plura concludere.

Sciendū e scdo q: circa primā potestatem incidit due difficultates. quartū prima est vtru vñ t id e sillogizans possit plura concludere immediate ad quā dicit vtrūter q: capi do sillogizans p pmissis tātū id e sillogizans pot pto t immediate concludere plures conclusiones sicut pmissis sillogizanti in barbara imediate inferunt vltis affirmatiua: etia possunt imediate inferre conclusionem picularē affirmatiua. q: minoris virtutis est inferre picularē q: vtem. Etia sillogizans de barbara eēt picularis imediate inferret picularē. ergo a fortiori si sillogizans. et similiter dicit de alijs sillogizans q: conclusio est vltis vlt quo rii conclusio no pot pueri vl sub quo minorē extremitate pot aliquid subsumi. Secda difficultas an sillogizans concludens plures conclusiones sit vñ t idem sillogizans. pto cuius solutione supponitur q: sillogizans capitur dupliciter. vno modo pro aggregato ex pmissis t conclusionē simul. h3 modo pro pmissis tantū. hoc supposito dicitur pto mo q: idem sillogizans potest inferre plures conclusiones si captatur pro pmissis tantum quia pmissis inferentes vniuersalē desunt inferre picularē rem. dicit scdo q: sumedo sillogizans pro pmissis t conclusionē simul: tuc nullus sillogizans potest inferre plures conclusiones q: vl hoc efficit per conuersionē vel

in latus vel in post sume do. s. nulli istoz pot dici qz tuc no manet ide illis cu pclusio semparietur dicit scdo qz illis pcludes plures coclusiones su mendo sub medio plures minores extremitates vel sub minor extremitate sume do etia alias minores extremitates no est illis simpliciteronus sed plures potest tamen dici vnus scdm quid r gratia ptis qz tales plures conclusiones concludunt per vnaz maiorz qu aut dicit pbo vni illis posse plura pcludere capit illam p pmissis r no p aggregato ex pmissis r pclusione simul. Et aduerte qz huius potestatis vne sut vtilitates: prima e scire multas conclusiones p easde pmissas: scda e ad sciendu aliquam pnam inferentz aliquam pclusione incidenter esse bona. na si aliqz pmissis inferret aliquam pclusione incidenter que sequeret ad pclusione priozis illogisimi. tunc prima; cōsequētia pbatur esse bona p secundam in virtute huius potestatis.

Sciendū est tertio qz hic incidit talis difficultas vtrū illa regula i qua fundat ista potestas. scz quicqd sequit ad psequens bone psequētie sequitur ad eius antecedens: sit bona. Arguit primo qz no: qz bñ sequitur homo est: qz aial est. Et vltra: aial e ergo genus est: r tñ no sequit homo est: ergo genus est: qz aliqd sequitur ad cōsequens alicuius bone pñe qz no sequit ad eius aias. Respondetur qz ista consequētia non valet. aial est: ergo gen^o est. nam pot esse aial: dato qz no denotetur gen^o r ad hoc qz genus sit: na ad hoc qz denotetur genus requirit qz cōcipiat vt vni in multis r de multis. Et si dicat iposibile est ita esse sicut p aias significat: quin ita sit sicut p aias significat qz si aial est: gen^o est. cum aial sit gen^o. etia si aliqd qd natū e dicitari de pluribus differentib⁹ specie est: qz genus e. Respondet qz distinctio bone psequētie debet intelligi in sensu diuiso r no in sensu pposito. ¶ Scdo sic arguitur na bene sequit quadrupedale est: qz bipedale e. r vltra bipedale est: qz pedale e sua medietas: cum aias sit vey r cōsequens fa sum. Respondet qz ly sua potest esse relatiuū de bipedale: r tunc bene sequit quia tūc sensus e: quadrupedale e: ergo pedale est medietas de bipedale. alio modo pot eē relatiuū de quadrupedale est medietas de quadrupedale.

Sciendū est quarto p declaratione secunde potestatis qz aliqua ppositio dicit falsa dupliciter scz in toto et in pte. Et illa ppositio dicit in toto falsa cuius pdicatuū no puenit alicui contento sub subiecto. Et illa dicit in pte falsa in parte vera: cuius pdicatuū cōuenit alicui pto sub subiecto et alicui nō: r hoc in affirmatiuis. Ex quo sequit qz ppositio no dicit in pte vax: r in pte falsa. eo qz simul r semel sit vera r falsa. s. qz pdicatuū alicui cōtento sub subiecto puenit r alicui nō. ¶ Scz vtrubet aliquid vtrū vna r eadē ppositio sine equocatōe possit simul esse vera r falsa. Et arguit qz sic pposito casu qz fortes dicat istā pponē plato dicit falsum. r plato istā fortes dicit falsū r nihil aliō dicat. Tūc arguit sic supponēdo qz si fortes dicat vey etia r pla

to. r eōtra est oino dicat siles ppos. Tūc arguit vel fortes dicit vey vel falsū. s. vey. ergo plato dicit falsū: etia fortes dicit falsū cu dicat oino siles ppos. In oppositu aī qz tūc due dictione eēt s. mul vere r simul false. qz sua dictione e falsa. Etia bñ sequitur e falsa. ergo sua dictione e vera. r p aias due dictione erūt simul vere: false. ¶ Pro solutiōe supponit qz ad oem pponē asserentē se eē falsā sequit qz ista est falsa. ¶ Supponit scdo qz aliqua ppo asserit se esse falsā duplr. vno mō ex directo. s. cut ppo hīs reflexionē supra seipam vt ista omis ppo est picularis. Alio mō. ex indirecto scz mediāte alia pponē. s. si e in pposito. Et ppositio quaz dicit fortes puta qz plato dicit falsū no asserit se ex directo eē falsā s. hoc qd asserit platonē dicere falsū qz tñ dicit istā pponē fortes dicit falsū. Ex istis potest poni ista pclusio qz nulla eadē ppositio sine equiuocatione est simul vera r falsa. Et si qd dicit istā ppositio no hō est aial est simul vera r falsa qz habet sensū simul verū r falsū cu vñ sensus sit aliqd qd no est hō est aial. alio est. null^o hō est aial. Rñdet qz hoc est scdm equiuocationē de ly no que potest esse negatio negans r negatio imitans. Et dico qz no est eadē ppositio qz scdm vñ sensum est vera. r scdm alium falsa. sed est ppositio plures. Et hec de primo articulo.

Quantū ad secundū dubitatur primovtrū illū circularis sit bonus r possibilis. ¶ Pro cui⁹ solutione supponit pzo qz illū circularis e illū pcedēs ex pclusionē priozis illogisimi cui puerente alterius pmissis ad inferendū alterā pmissaz vt pz satis in textu p exēpla. ¶ Supponit scdo qz i puer tēdo pmissā i illogismo circulari pmissā qz pueritur ipz vñ puerit simpliciter: sive fuerit vñ affirmatiua sive negatiua sive picularis. vñ scdo pcessus dicit circulari i ordine ad primū pcessū. ita qz illū circularis de significatio materiali sūt pmissū pcessus sed de significatio formalis significat scdm pcessus. ¶ Ex hoc sequit qz illū circularis pot dicit illū ex ppothesi quia supponit vñ pcessus. Et sic p qz in quolibet illogismo circulari sunt duo pcessus. prim^o quo arguit a pmissis dispositis i mō r figura. secundus est in quo arguit a cōclusionē sili prius facti cū puertere alterius pmissis ad inferendū aliā pmissam sive maiorē sive minorē vñ modo recte illogisari possit. in talimō vel in alio. ¶ Supponit tertio qz illū circularis si debeat aliquid ostendere r pcedere ex veris no potest fieri nisi ex terminis cōtributibus quia debet fieri p cōuersionē vñ simplr que solū puerit simpliciter in terminis pueritibus. nam vt dicit in textu s. illū circularis fieret in terminis no pueritibus oporteret pcedere ex altera pponē idē monstrabilē qz talis ppo eēt falsū. s. illū aut no pot demonstrari. ¶ Adis suppositis bī pzo qz illogisari circulari e possibile cū idē possit esse notus et not^o respectu diuersozū. dicit scdo qz illū circularis quātū ad omes pcessus suos simul non est illū sed quātū ad vnum pcessum est bene bonus illū.

Dubitatur secundo vtrū ex veris possit sequi falsum. Et videtur qz illud qz est vel p eē verum p sequi falsum. ergo ex vey pot sequi falsum. ¶ Pro solutione supponitur qz ista e vera ex vey: pot sequi falsum quia de rigore ipa est diuisa. Et ly vero ampliatur ad illud qd est vel p esse vey. Si autem capiatur in sensu composito eēt falsa. cū sensus sit talis ppositio e possibilis ex vero sequitur falsum et hoc e in conueniens. id ista e inpossibilis ex vero sequitur falsum. quia si antecedens e verum ita est sicut per ipm significatur. r si consequens est falsum non ita e sicut per ipm significatur ergo possibile erit ita eē sicut significatur per antecedens vñ non erit ita sicut per consequens significatur. sed arguitur qz ex vero sequatur falsum: quia bene sequitur vey est vey: tu es assinus et nullus vey est. ergo tu es assinus et tamen consequens est falsū et antecedens verum cum. sit vna r vñ vna. Et qz bene sequat pater: qz arguitur ac tota vñ vñ cum destructione vñius partis: ad pclusionem alterius. Respondetur qz tale antecedens potest eē vna disunctiuaz: et sic antecedens e verum: sed non sedet vel potest eē vna copulatiua: et sic bene sequitur. s. sicut antecedens e falsum: ita r consequens. sicut si diceretur vus est et tua ppositio est falsa ergo: tua ppositio e falsa. dicitur scdo qz: s. sicut vñ est falsū. ita r aias. Itē bñ sequit: no si homo e aial ergo aias est assinus. et tñ aias est vey: r vñ falsum. Et qz vna sit bona p: qz suā dictione est mala pñā. Respondet qz talis ppositio bene est vax: sed no est vñ vñ superius vñum est. Itē bene sequit: hec vñ est bona: qz ex vero sequit falsū. demonstrado p ly hec vñ pmet pñā: r tñ aias est vey qz pccit significat illā psequētia eē bonā: et ita est. qd probat quia vñ vñ: qz ista vñā no valet: qz impossibile e eā valere ergo aias dicit vñ est impossibile: eē significat: et illaz valere. Et vltra: antecedēs est impossibile: ergo vñā est bona. cū ad impossibile sequat quilibet. Respondetur qz illa vñā est bona: negatur qz antecedēs sit vey. r ad pbatōnē negat qz pccit significat vñā esse bonam. quia ois ppositio significans aliquam consequētia eē bonam: r ita eē sicut p eaz significatur significat etia consequens eē verum. mō consequens illius consequentie est falsum: igitur.

Dubitatur tertio vtrū ad idē affirmatum r negatiū seu ad pccitōia sequat idē. ¶ Pro cui⁹ solutione supponit p nōc qz duplex est ppositio: scz necessaria r impossibilis vnde ppositio necessaria no dicit idē necessaria qz necessario sit. qz tūc nulla eē ppositio necessaria creata: cū quilibet ppositio creata possit non eē. sed dicit necessaria qz qualifcū qz per eam significatur esse: necesse est ita esse. et hoc si sit affirmatiua de pccitō. ¶ Et aduerte qz duplex est ppositio necessaria. quedā est cathegorica: r qdā ppothetica. Cathegorica est duplex. quedā est ratione formali terminoz: vt homo est animal. r sic de alijs. Quedā e necessaria: que non est sic necessaria ratione formali terminoz: sicut est ppositio vax de pccitō. vt adā fuit. Alia eē necessaria ppothetica: cuiusmodi est disunctiuaz composita ex partibus

cōtradictibus. vt fortes currit vel no currit. Hoc supposito dicitur qz ppositio necessaria si formetur sequitur ad quālibet id eē qz quilibet vñā est bona cū cōsequēs est ppo necessaria vt bñ sequitur fortes currit ergo hō est aial. tua ppositio est falsa qz homo est aial. ¶ Et si quis dicat. ibi no est aliqua hitudo ite cedentis ad psequēs ergo no est bona psequētia. vico qz vñum est qz ibi no est habitudo ex natura rei antecedētia ad psequens. tamen bene est habitudo consecutionis sicut alias vñum est. Et de cōsequētia significatiōe rotali significat qz habitudo sequele antecedentis ad cōsequēs sit necessaria. Itē iposibile est ita eē sicut per antecedēs significatur significatiōe rotali quin ita sit sicut per psequens significatur: igitur talis cōsequētia est bona. Ex quo scit qz ppositio necessaria potest sequi ad vno cōtradictoria cum sequatur ad quālibet pponēs mundi. Alia est ppositio impossibilis que no dicitur ideo impossibilis quin possit formari. qz tūc nulla esset ppositio impossibilis. sed dicitur impossibilis quā qualitercūqz per eā significatur esse impossibile est ita eē. Et ista est duplex scilz cathegorica et ppothetica. Cathegorica est duplex. quedā e que ratōe formali terminozū est impossibilis vt homo est assinus et ad talem sequitur quilibet ppositio mōdi id eē qz omnis ill⁹ psequētia est bona cū r antecedēs est ppositio impossibilis. vt bene sequitur hō est assinus ergo tu es papa. Ex quo sequitur qz idē pccitō etia ad vno cōtradictoria quādo alterū est impossibile. Alia est impossibilis qz sic no est impossibilis rōe formali terminoz vt ppo de pccitō cui⁹ dicitōia e vera r necessaria vt adā no fuit. Si r tal⁹ si spūs sc̄tus no fuisset pductus a filio nō pduct⁹ fuisset r ad talē no est necesse quamlibet pponem mōdi sequi. Alia est ppothetica vt copulatiua cōposita ex pñib⁹ pccitōibus vt petrus currit r petrus no currit. r etia ad talē pot seq quilibet ppo mōdi vt poterit videri pccitō. Et qd dicitū erit ad aristotelē dicit ad idē affirmatiū r negatiū no dicitur idē. Dico qz vñā aristotelis est vñā dē pccitō istis duobus casibus curz qz vñā est ppo necessaria vel aias est ppo impossibilis. Et hec de secundo articulo.

Quantū ad tertium sic conclusio rñalis tres prime pccitōes illōz sūt a pbo sufficiēt assignate i textu vt satis p ex dicitis. ¶ Ad rōnes aī opostū. Ad pñāz vt qz qñ dicit qz pmissis sunt eā pclusio nis vñ intelligi qz noticia pmissaz est eā prial noticie pclusio nis. ¶ Ad scda vt qz illū simpliciter pot pcedere ex falsis qz no respicit nisi vñ pccitōes pmissaz i mōlo et figura: vel pccitō dicit qz illū sophistice pccitōes in materia pot bñ pcedere ex falsis. r tñ est vere illū. licet illū sophistice pccitōes in forma non sit illū. ¶ Ad tertiā vt qz ens et vñ conuertuntur capiēdo verū pō pccitōe entis. s. non capiēdo verum vt est pccitōe pccitōis. Ad quā r tam dicitur qz bene probat qz pmissis false no infirunt conclusioē verā pccitōe quā dicit est vñ vñaliter. sed solum quia est id est in aliquibus. r no ratione falsitatis. sed ratione dispositio nis talium pmissarū constitutarum ex talib⁹ pccitōibus. ¶ Ad quā tam pater solutio in secundo articulo.

legitare pueritue. s. ex opposito pto ter opposito s...

Sciendum est tertio qd nullus non dicitur con...

Sciendum est quarto qd circa duos vna capi...

quid pto qd qd ois nullus e ex ppothell. aho p3 q...

elligibilis qd ois sillogismus qui pcedit ex premis...

Dubitarur secundo vtrum vniuersalis affir...

Dubitarur tertio vtra nullus ex oppositis...

st falsa. pto so'nt de pte pto supponit primo q...

his. Secdm documta si sint due passiones vni sub
lecti ad cognitionem signi vni videndu e in quo sit
vna passio r no alia r qd sit vni sequat eam in illo
subiecto qz illud debet poni signu eius in illo sub
iecto cui abe inist sicut leoni insunt due passiones
scz fortitudo r liberalitas. si qz velim cognoscere q
sunt signa illaz debemus aspiciere ad subas in qui
bus ille passiones diuisim recipiuntur.

ueritur tertio r ultimo vtrū phus
sufficienter determinet de peccatis incidē
tibus circa potestates illorum. Similiter de

alijs spūs argum r rationis alijs a illogismo. Ar
guit primo ptra primā pte petitio pncipi nullo
modo peccat s illūm. qz male dicit qz pccm s illūm
Secdo si petitio pncipi peccaret ptra illūm aut
maxime esset ex eo qz non esset probatiua siue pccati
dicit. sed hoc nō quia illud nō requiritur ad rōnē illū
logismi. Arguit tertio sic nulla est fallacia ptra
receptionis. qz ipsa non deficit a pfecta rōe silo
gi sicut. anō patet qz nulla est fallacia ptra rōe sensus
nec intellectus. qz a simili nec opōis. Quarto sic
arguitur deductio r instantia sunt spūs argumen
tatis distincte ab alijs r a sillogismo. qz aristoteles
nō sufficienter enumerat species argumentationis
Item inductio nō est possibilis cū non sit possibile
numerare oia singularia. Etia ex pti nō est pna ne
cessaria tēqz anō p qz ex vno singulari nō necio se
quē aliū qz. Quinto sic emptumema e. qz sillo
gi pncipi primo posterior. qz nō debet poni spūs di
stincta a sillo. In oppositū est phus in textu. In
questione erunt tres articuli.

Quatum ad primum sciendum est pno q
p declaratione prime pncipale questionis mouetur
hec difficultas an petitio pncipi peccet ptra sillo
gismū simplr. Et si nō quare ergo hic phus deter
minat de ea. pno solutione supponit primo qz nō
est de rōe sillo simplr qz sit probatiua siue pccati
qz tūc ois sillo simplr esset probatiua. qd e falsū
cum multi sillo siant ex falsis r impossibilitibus. etia
de ratione sillo simplr nō est habere tres rōes vo
caliter distinctos. sed sufficit qz sint distincti offic
cialiter vt multo rōis vsum. Secdo supponit qz nō
est de rōe sillo si nō pccat pccatiōne esse simplr aliā vo
caliter a quibet dicitur vt satis patet i mltis sillo
et maxime in sillo expostorio illatiuo tūc. Sed de
ratione sillo simplr solū est dispositio duarū ppo
nū in mōtin figura. Et oibus istis dicit qz fallacia
petitionis pncipi siue statim siue non statim: nō
peccat s illūm simplr licet bene ptra sillogismum
demonstratiuū r dyalecticū. Et si qz arguat peccat s
illogismi demonstratiuū r dyalecticū: ergo s sillo
gismi simplr. sequētia patet: ab inferiori ad sup
no. Respondet qz indēbitte arguit: qz arguit cu r
distributiōe superioris: ppter negationē hēc usam i
ly peccat r ideo facit terim sequentem se: suppone
re confuse distributiue. Et ad sciendum quomōly
peccat includit negationē debet exponi dēdo sic
petrus peccat ptra regem: id est petrus non seruat
mandata regis: petrus peccat ptra deū: id est petr
nō seruat mandata dei: r etia quādo dicit: petro

principij peccat s illogismi dyalecticū rē. id e nō
seruat conditiones siue principia sillogismi dial
ctici r demonstratiui. pno scda pte dicit qz phus
nō dēbitat hic neg alibi de pccatiōne pncipi siue
statim siue nō statim: eo qz peccat cōtra sillogismi
simpliciter: s qz peccat s illogismi demonstratiuū
r dyalecticū. Et qz hec scētia ordinatur ad scētia
posteriorū: ideo hic de ipsa determinatur.

Sciendum est scdo qz p declaratione scdi
defectus supponit qz ly nō ppi hoc accidere falsū
de virtute sermonis capis p omi re ppter quā nō
accidit falsum. Et sic ois res mundi ppter quam
non infertur conclusio falsa est nō ppter hoc ac
cidere falsū: sic nō capis in textu. Alio mō capi
tur p ppositione pnerata cū pmissio sillo cui cō
clusio e falsa: nōly facis ad dilationē illius pccati
ōnis false. ideo si ex fallitate pccatiōis inferat fal
sitas illi ppositionis tūc dicitur pmittere talē fallaciā
Et sic capis in textu nō ppter hoc accidere falsū
qd e inonumū cū hoc qd e nō causa vt causa. Sup
ponit scdo qz iste defectus solū reperitur in sillo
mo ad impossibilitē: vt probat aristoteles in textu.
Et si qz arguat sillo ad impossibile habet tūc vni
as pmissas dispositas in modo r figura. cū pmissas
pccatus eius sit sillogisticus. qz nō debet poni talis
pmissa. Respondet qz talis defectus nō fit in quibet
sillo ad impossibile qz nō reperitur in sillo ad impos
sibile nō supfluo: quia talis defectus solū fit in sillo
vbi ex fallitate pccatiōis inferat falsitas pmissa ni
hil faciētis ad illationē: sed hoc nō fit in sillo: a i
possibile nō supfluo qz i tali inferat pccatiōe aliā
qd ad illationē pccatiōis reliqz qz solū fit i sillo
ad impossibile supfluo cū nō fiat i sillo ois sillo nec
in sillo ad impossibile non supfluo.

Sciendum est tertio qz p declaratione tertij
defectus incidētis circa sillo ex oppositū: suppo
nitur pno qz duplex e cognitio quedā est apprehē
sus p quā intellectus apprehēdit vel cognoscit aliqd
r pccat tā circa pccatiōē qz incōpccatiōē. Et sic possibile
est intellectū simul cognoscere pccatiōē r adiecto
ria cū intellectus ponat vnam inter duo pccatiōes
pccatiōis. Alio e cognitio adhectua seu indicatiua
que nō est aliud qz assensus vel dissensus quo aliqd
assentit vel dissentit alicui. Et sic nō videt qz possi
bile intellectū simul assentire seu sic cogitare duo
pccatiōes adiectoria: r taliter pccatiōē tūc fieret fal
lacia pccatiōis opinionis. Aduerte tūc qz opinio
nec possit dicit pccatiōē dupl. Alio mō qz p eas as
sentim? oppositis vt opinio qua aliqd assentit ist
ois mula est sterilis. r opinio qua aliqd assentit ist
aliqua mula nō est sterilis. Alio mō dicitur cōtra
re quaz vna est assensus de aliquo. r altera e dissē
sus de eodē vt opinio qua assentim? alicui pccatiō
oni. r opinio qua dissentim? eidē: r sic impossibile est
opiniones cōtrarias esse in eodē intellectu. Sec
cundo supponit qz aliqd possumus scire dupliciter
scz in vni r in pccatiōis forma seu in particulari. sc
re in vni est scire aliquod pccatiōē inesse alicui in
riori eo qz scim? ipm inesse superiori distributo. vñ
quā quis scit qz dicit scire pccatiōē in vni vt si qd

sciat istam ois mula e sterilis. sciet ista in vni. aliq
mula e sterilis seu mula pape e sterilis quam nūq
videt. Etia quan lo pccatiōe scuntur dicit scari cō
clusio in vniuersali. Sed scire in pccatiōis forma seu i
particulari est scire aliqd scdm qz pccatiōis terminos
responat. Et quodlibet istoz e duplex scz in actu
in habitu vt vsum est in textu. Ista suppositio dicit
qz nō videt esse possibile scire cū simul opinari duo
cōtraria vel pccatiōis in pccatiōis forma in actu r
hoc experimur in nobis. Secdm dictū non est impos
sibile intellectu simul assentire duobus cōtradictō
riis vni in pccatiōis forma r alteri in vniuersali vt sa
tis vsum est in textu. Dico vterius qz assensus et
dissensus cōtradictoz vni in vni alteri? in pccatiō
culari nō sūt vni qz assentire in vni qz ois mula est
sterilis r in particulari qz aliqz mula nō est sterilis p
pter grossum ventrem nō est incōueniens.

Sciendum est quarto qz circa tertium incidit
vna difficultas vtrū sillo inductio emptumema et
ex pti sint species argumentationis sic qz argumen
tatio sit genus ipsarū. pno cui? declaratione sup
ponit qz argumentatio capis dupl. vno mō large p
ostitit oia pna siue eius assentit a sit probatiua pcc
atiōis siue nō. Et isto mō dicit qz argumentatio est
genus ad illa quattuor. vnde in qualibet argumen
tatione inferat pccatiōē pccatiōē expressa r sic e em
ptumema. si inferat pccatiōē pccatiōē hoc est vñ
pccatiōē qz vel ille pccatiōes sunt sillogisticæ ad iudicē or
dinate r sic e illa vel nō r sic e inductio. Alio mō
capis argumentatio stricte pccatiōē bona pna assen
dit pccatiōē pccatiōē: r sic nō est genus ad illa quattu
or qz distincte ex illis quattuor excedit argumen
tationē sic capis. nā aliqua est sillogism? qui nō est
probatiua. qz nō est argumentatio in illo modo dicta.
Etia aliqua est inductio que nō est probatiua. r etia
aliquod emptumema: r etia aliquod exemplū. Et
si quis petat: que ergo erūt species argumentatiōis
sic stricte capte. Respondet qz sūt sillo pccatiōē induc
tio pccatiōē: emptumema pccatiōē r exemplū pccatiōē
tūc. Ex quo sequit qz quilibet illarū specierū pccatiōē
capi dupliciter. scilz large r stricte: vnde inductio
large capta pccatiōē illatiua pccatiōē vñ ex sua singu
lari vel suis singularib? siue sit probatiua siue nō me
diante ista pccatiōē r sic de alijs. vel aliqua sibi equi
ualēte. sed inductio stricte capta e pccatiōē pccatiōē pccatiōē
pccatiōē vñ ex sua singulari vel singularib? me
diante inuamēte intellectus supplementis vicem bo
nitatis sequētie. Et hec de primo articulo.

Quam ad secundū dubitat primo vtrū in
ductio sit bona pna. pno cuius solutione supponi
tur primo qz p inductiōne intelligit? alius mo
dus arguēdi sibi opposit? dicitur descensus. qz p
cedit ex vni ad singularē vt singularia qz sit sicut lo
cus a toto in quāritate. vt ois hō currit r petrus e
ergo petrus currit. Et aduerte qz iste defectus sit
aliqui solū ad spēs. vt qz pccatiōē vñ solū pccatiōē

r aliqz ad spēs r Individua: qz talis terminus dicitur
vñ rā pccatiōē qz pccatiōē sillo vñ dicit de inducti
ōne. nā inductio aliqz a singularibus: aliqz solū a
spēs. Et si qz dicit tūc nō erit inductio: cū nō si
at a singularib? s pccatiōē. Respondet qz singularē ca
pis dupl. Alio mō pccatiōē singulari simplr: cuiusmodi
sunt sortes: Plato: r sic de alijs. Alio mō pccatiōē singulari
in respectu qd nō est aliud qz min? cōe respectu ma
gis cōis. r tūc spēs bñ dicitur singularia: supple in
respectu. Supponit vterius qz inductio pccatiōē
dupliciter. Alio mō inferēdo pccatiōē vñ ex suis
singularib? siue explicatiōe hui? pccatiōē r sic de ali
is: vel alterius sibi equalētis. r sic dico qz nūc a ta
lis inductio sub rōne inductiōis est bona pna sicut
aliqua talis sit bona: hoc est qz vel assentit est ipos
sibile: vel pccatiōē necessariū. vel qz singularē formam
inferat vñ. Alio mō pccatiōē formari inductio: inferē
do vñ ex singularib? mediante ista pccatiōē: sic
de alijs. vel aliqua sibi equalēte. r hec sit qz non
enumerant oia singularia. sed qz oia enumerantur
ponit tūc ista pccatiōē: r nō sunt plura. Et si quis
petat quid intelligit pccatiōē pccatiōē: sic de alijs. Re
spondet qz intelligit vna pccatiōē vñ significat e sicut
significat pccatiōē singulares nō formalē expccatiōē vt sor
tes currit. Petrus currit. r sic de alijs ergo ois hō cur
rit. scilz sortes currit. Plato currit. r quibet hō
aliqua a sorte r platone currit: ergo omis hō currit.
Et si quis dicat: qz in inductiōe pccatiōē ab vni
sale ad vñ. Dico qz illa vñ in antecedēte dicitur
singularis in respectu r nō simplr. qz est minus vñ
vñ illa r vñ illa. id dicit singularis in respectu
Dubitarur secundo vtrū inductio sit pna
formalis addendo etiā pccatiōē r sic de alijs. Respondet
tur breuiter vt alias vsum est in summis qz idē
ctio pccatiōē fieri dupl. Alio modo a singularib? in
significando r supponendo simul cuiusmodi sunt no
mina pccatiōē: vt sic arguen? sortes currit plato cur
rit: sic de alijs. qz ois hō currit: r sic dico qz non est
pna formalis qz tūc simili forma est vñ dicitur in
stantia. vt non sequit sortes currit plato currit r sic de
alijs. qz omis alius currit: tūc seruat simili forma
Et si qz dicit ibi variat superioritas r inferioritas
qz nō seruat simili forma. Respondet qz superioritas nō
se tenet ex pte forme pccatiōē vt alias vsum e. Alio
mō pccatiōē fieri a singularib? in supponēdo tūc vt iste
hō currit r iste hō currit r sic de alijs. qz ois hō cur
rit. r sic dico qz est pna formalis. Et si qz dicit i
simili forma est vñ dicitur in instantia. qz nō sedur iste
hō currit. r iste hō currit r sic de alijs. ergo ois al
ius currit. Respondet qz ibi nō seruat simili forma qz
variā numerus tertio qz sit ex pte forme pccatiōē vñ
in prima solum sunt duo termini salte cōputando
terminos synonymos pccatiōē termino sicut in scda sunt
tres: scz hō currit. alius. Sed dicitur aliqd vñ
inductio pccatiōē sit bona pna. Respondet breuiter qz
nō qz ois inductio sit mediante ista pccatiōē r sic de
alijs r tūc est bona pna: qz nō pccatiōē cū assentit nō sit
noti? pccatiōē: vñ ista est mihi equē nota sortes currit
plato currit: r qz hō alius a sorte r platone currit si
cut ista omis hō currit: cōtra. Alio mō sit sine ista
pccatiōē r sic de alijs r sic nō e bona pna. vt dicitur e

supius licet hñst pbatia. Et si qd qrat nōne rñs
fit nota et singularib⁹: dicitur sic: sed tñc quāsi est de
se nō ē bona pñā. s; naturalis in climatio intellect⁹
ducit ad veritatē vñs r eius illationē cñ nō videat
instantiā in alijs singularib⁹. Ande adverte qd ad
hoc qd aliqd notifi: est nobis p inductionē qrtuor
cōditiones requirunt. Primo requiritur iudiciū ac-
tuale intellect⁹ puta qd iudicet vel assentiat istum
ignē et calidū. Secōdo requiritur experientia puta qd
videt istū ignē esse calidū. Tertio memoria de sin-
gularib⁹ r eorū sensationib⁹. Quarto requirit qd intel-
lectus illaz singulariū inferat veritatē vñs ex quo
nō videt rationē diuersitatis in alijs r mediāribus
istis quattuor inductio non est pbatia pponūm
fmediatāz saltē q sunt p se note sicut sūt pñā pñā
cipia vt de quolibet affirmatio r negatio: qz talia
cognoscunt cognitio terminis sed ē pbatia ppō
nū imediatāz nō p se notāz sicut ista oīs ignis est
calidus vel ista oēs reubarbarā sanat colerā.
Dubitatur tertio vtrū diffinitio emprime-
matis sit sufficienter assignata. Pro cui⁹ declara-
tione supponit qd emprimema capitur triplē. Ano-
modo large p oī pñā bona in qua ex vna ppōe i an-
tecedente exprēssā vel ex pluribus nō sillogisticē cō-
binatis inferit alia ppō. r sic capit emprimema cū
dicat qd oīs pñā est sillogistica vel emprimemata
Alio mō capit stricte p oī pñā bona nō inductiua
nec exemplariū in qua ex vna ppōe categorica vt ex
plurib⁹ nō sillogisticē combinatis inferitur alia: r sic
capitur cō dicat qd oīs bona pñā vel est sillogistica
emprimema inductio vel exemplū. r isto modo conuersio-
nes eqpollentis r pñe que fiunt in hypotheticis vi-
cunt emprimemata. Alio mō capit stricte p oī pñā
psequētia in qua ex vna sola ppōe categorice in-
ācedere exprēssā inferit aliq̄ pclusio cui si aliq̄ alia
ppositio addat esset bonus sillogismus ad eandē cōclusio-
nē inferendā. r sic capit in textu cū dicitur qd est sil-
logism⁹ supple imperfect⁹. Et si qd dicitur nōne tñ
sequit̄ sillogism⁹ imperfect⁹. qd est sillogismus. dico qd nō quia
ly imperfectus diminituit. Et adverte qd pcos possi-
tum in diffinitione eius idem est qd ppō probabi-
lis qd videt oibus plurib⁹ aut maxime notis. S; si
gnū vocat ppō ex qua necessario sequit̄ conclusio.
Ex quo patet qd eadē ppō scdm aliā r aliā rōnē cō-
siderata sit vici pcos r signū. vocat pcos in quātum
est ppō pbabilis. r dicit signū vt necessario inferit ali-
am ppōem. Et ponit pcos rōnē in nūero pñā ad deno-
tandū qd illa pmissa qd inferit conclusionē virtualit̄
est plures pmissis saltē in inferendo qz inferit talem
cōclusionē sicut vñe. Supponit finaliter qd exē-
plū p capi duplē. Ano mō large p oī bona pñā i q
inferit cōclusio ppter similitudinē reprā inter res si-
gnificatas p terminos antecedētis r pñtio. s; uel a nāz
sequēs sint ppōes vniuersales siue pncipales. Et
sic est ibi ex plū. pñsentes sunt diuites: r rotho-
magenes sunt diuites. qz vtriq; sese exercēt i mer-
cātis. Alio mō capit stricte p psequētia bona pba-
tia pclusionis particularis ex alia ppositione p-
ticulari vel pncipali. Et adverte qd exemplū
vt cōter solet fieri nō ē bona cōsequētia sed solū
est quedā pbabilitas per quā vna singularis pbat

per aliā. idē inter oīs alias species argumētāz
est debilior. qz solū tenet p modū similitudinis mo-
do talis argumētatio multis modis claudicat.
Quantū ad tertium articulū sit cōclusio
responālis ad quesitū pbus sufficienter detriant
de tribus defectib⁹ in cōclūtionē circa sillogismos:
de alijs spēbus argumētationis a sillogismo. hec
cōclusio patet ex dictis. Ad rōnes an oppositum
Ad duas primas patet solutio. Ad tertiā dicit qd
nō est sile de sensu r intellectu vt alias videbit Ad
quartā dicit qd si deductio r instantia capiant pro
sillo deductiuo r instantiuo nō sūt alie spēs a sillogiz
aliquid hōtent supra sillogiz. Ad qntāz solutio.
Et hec de secūdo libro priorū.
Sequitur prim⁹ liber posterior.

**Omnis ars r omnis discipli-
na intellectiua ex pētre
fit cognitōe.** Manifestum
est autē hoc speculātib⁹
in oēs mathematice enim
quecūq; pncipie p hunc mo-
dum fiunt r aliaz vnaq; p arū. Sic r autē
r circa orōnes qd sillogiz r qd pductionem
vtrq; ei per prius nota faciunt doctrināz
he quidē accipientes tanq; a notis alle ve-
ro demonstrantes vniuersale per id quod
manifestum est singulare.

**Sic est primus liber posteri-
oriū analēticorū. i. de posteriori re-
solutione qd est resolutio pñis. Et
omnidē in duas ptes scz p hēmia
lē r cōcuriū. In parte p hēmiā
ponit pñō ralis pclusio. Dico vñd**

Alia r oīs doctrina intellectiua fit ex pēstenti cog-
nitione. quā conclusionē pbat inductiue taz i sciē-
tijs speculatiuis qd pncipalib⁹. In speculatiuis pbat
etiā inductō nā in mathematicis ex cognitōe pñ-
cipio r deuenit in cognitionē cōclusionis r etiā
in sciētijs dialēcticis sicut sunt scie que hñtur p sil-
logismū r inductionē: r etiā in sciētijs rethoricis si-
cut sūt scie qd habētur p emprimema r exēplū. An
emprimema de est sillogiz id est vñe. r sic etiā pba-
tur in sciētijs pncipalib⁹ in qbus noticia pclusionis
hñtur ex noticia pncipioz. Et cōsequēter subdit qd
due sūt hōcognitiones i demonstratōe scz qd ē r qz est.
Et fm hoc rria inueniunt i demonstratōe scz dignita-
tes seu pmissis passio r subiectū de qbus p supponit
aliq̄ pncipio. Et cōsequēter ponit ordinē cognitōis
oīs pmissis pclusio dicit qd maior vel minor
prius tpe cognoscunt qd pclusio. Sed maior r mi-
nore simul cognitōis simi tpe cognoscit̄ conclusio.
Finaliter remouet vñō rōnē antiquorū qui dixerūt
nos nihil posse scire de nouo. cui⁹ ratiōne assignat
plato in menone. i. in tali libro qz si sciremus ali-
quid de nouo maxime eēt conclusiones. s; hoc nō
qd si cōclusiones sciremus de nouo sic qd prius nesci-

uerimus eas: sequitur qd non magis assentiremus
eis de nouo qd ius oppositis: vt probat p simile de
seruo fugitiuo repetitio a magistro quē non cogno-
sceret nisi pri⁹ eum cognouisset. Ad hāc ratiōnē re-
spicit aristoteles dicens qd cōclusiones an demon-
stratiōne quodāmodo sumus. i. in vñe. sed ignota-
mus in propria forma r in particulari.

Ventur pri⁹ vtrū oīs doctrina et
omnis disciplina fiat ex pēstenti rōe cognitio-
ne. Et arguit pri⁹ qd nō. qd vel fieret ex p-
ēstenti cognitione intellectiua vel sensitiua: non prim⁹
qd ita fit ex alia r sic eēt pcessus in infinitum. nec
fm qd de multis hēmus sciam de quib⁹ nō habem⁹
aliquam noticiā sensitiuā sicut de deo et de angelis
Secōdo sic aliq̄ noticia sensitiua pōt fieri nulla a-
liā pēstenti. Igitur et intellectiua. pñā pñā nō videtur
qre intellectus nō possit hñc noticiā suā nō p suppo-
sita alia cognitione sicut est sensus qd est potētia infe-
rior ad intellectū. Tertio si noticia intellectiua fieri
ex pēstenti cognitione hoc maxie eēt ex pēstenti cog-
nitione sensitiua: s; hoc nō qd val ly ex diceret circū-
stantiā cause efficiētis finalis forālis vel material-
is nullū illorū ē dicendū igitur. Quarto sic. si sic seq-
retur qd noticia intellectiua fieret ex alia noticia in cō-
plexa qd videt eē falsū: qz vna noticia nō generalit̄
et alia nisi mediāte discursus: s; discurs⁹ solū est cōple-
xoz igitur. Quinto sic: nō ē possibile nos aliq̄ scire
de nouo igitur anteq; scire pñā scire qd esse p cām. sed
cause non pñt sciri qd tñc ppter qd scirent p alias
causas et sic in infinitū. In oppositum arguit au-
toutate pñi in textu. In qstione erūt tres artū. vlti-
mū quantum ad primum.

**Sciendum est pri⁹ quod pro declaratione
qstionis supponit pri⁹ qd doctrina r disciplina capi-
untur p eodē scz p noticiā conclusionis sillogiz demō-
stratiua. S; dicit ratiōne. nāz pñā doctrinā vt pcedit
a doctore et disciplina vt recipit in discipulo. Sup-
ponit le dō qd duplex ē noticia: qdā sensitiua r est illa
quā hñt sensus d obiecto sensibili cōmō ē autē vide-
re r sic de alijs. Alia ē intellectiua quā hñt intellect⁹ d
intellectiua sive pñe i se sine i sua spē sine aliq̄ alio
noticia sensitiua duplex scz interior et exterior. In-
terior ē illa quā hñt sensus interior de obiecto sicut fā-
tasia. Exterior ē quā hñt sensus exterior de obiecto vt
visus de colore et auditus de sono. His suppositis
dicit pri⁹ qd omnis doctrina intellectiua fit ex pēstenti
ti cognitione. vnde doctrinā r disciplina capiunt
in textu p noticiā cōclusionis demonstratōe que fit ex
pēstenti cognitione pncipioz. Et licet hec cō-
clusio possit intelligi d omni cognitione intellectiua
saltē hñtāta ex sensibilibus tñ pñō solū loquitur hic
de cognitione cōclusionis. hñt tñ rōnē qd cognitio
terminorum intellectiua fit ex ipsorū r cognitōe sen-
sitiua interiori. Sed cognitio sensitiua interiori fit
ex pēstenti cognitione sensitiua exteriori que non
presupponit aliā cognitōē. hñt tñ ad hoc qd aliq̄
deat albedine: nō requirit aliq̄ alia noticia seu cog-
nitio dicitur vterius qd cognitio intellectiua pnci-
pioz: fit ex pēstenti cognitione suoz terminoz.**

Sciendum est secundo quod circa rextum

scidit vna difficultas vtrū illa ppositio sit vera: scz
omnis doctrina r omnis disciplina fit ex pēstenti rōe
cognitione. Et videtur qd non: quia ipsa est in con-
grua quia singularē geminatum equialet plura-
li ergo deberemus dicere sicut r non fit. Et dicitur
na quam ego habeo: non fit ex pēstenti cognitione
nequa ipsa non fit cū iam sit facta. Pro solutio-
nē supponitur qd ly et in illa ppositione non capi-
tur complexiue: sed diuisiue vt est vna r pōthetica
copulatiua: r nō ē vna categorica de subiecto copu-
lato. quia tunc esset incōgrua: vnde quādo ly et te-
netur complexiue: bene requiritur numerus plurales
sed non quādo tenetur diuisiue. Secōdo dicit qd illa
ppositio debet intelligi de doctrināz et sciētiā q
actu acquiruntur: et non de illa que iam actu acquisi-
ta est nisi diceretur qd esset sensus: omnis doctrina fit
qz sicut ex pēstenti cognitione. Sed restat
vnum dubium cum dicitur qd doctrināz et discipli-
na sunt idem scz noticia conclusionis. Quis posset
arguere qd non quia omnis forma denominat sub-
iectum in quo est: s; sic est qd disciplina ē in discipu-
lo: per quam denominatur discipulus: ergo etiam
doctrināz fit in discipulo. r per consequens discipu-
lus vocabitur docens a doctrināz. Respondetur qd
non oportet semp formam denominare subiectum
in quo est secundum omnē modum suū sed sufficere
qd denominet secundum aliquem modum. ideo tal-
iter denominat secundum modum discipline

**Sciendum est tertio quod circa rextū inci-
dit vna difficultas vtrū sit possibile nos aliq̄ scire
de nouo. Et videtur qd nō: qz si possem⁹ aliquid scire
de nouo: hoc esset per viam sensus aut p viā intelle-
ctus. non primū: qz sensus potest decipi circa suū p-
pñū obiectū. nec scdm: quia noticia intellectiua pre-
supponit noticiā sensitiuā. ergo si noticia sensitiua de-
ficiat: ita r intellectiua. Secōdo sic: sequeret qd intelle-
ctus noster eēt mutabilis: r per hñs alterabilis qd
videt falsum. pñā pñā tñc mutaret de ignorantia in
sciam. Tertio sic. si intellect⁹ nō non omnia sciret a
pncipio sue creatōis: sequeret qd fuit creatus imperfect⁹
qd nō videt pbabile. Quarto sic. pncipia sūt nobis
nota a natura. r pñā pñā scimus a natura. In op-
positū est experientia experimur enim nos multa scire
de nouo. experimur enim qd p labores successiue acqri-
m⁹ scias. id restat solnere rōes. Ad pñāz dicit qd tā
per viā sens⁹ qd p viā intellect⁹ multa scim⁹ d nouo
r qd i probationē dicit qd licet sensus qñq; decipiat cir-
ca suū pñū obiectū ppter indispōz mediū vel or-
gani vel ppter nimā distantia ad obiectū nō tamē
semp decipit sed multa de nouo certitudinalit̄ pēri-
pit et cognoscit. Ad scdm dicit qd licet intellect⁹ ab-
teretur r mutetur a creatōe pfectiua non tamē alte-
ratōe corruptiua. qñ enī intellect⁹ mutat de igno-
rantia in sciam tñ dicitur pferri saltē acqūta
liter. Et p hoc vt solui tertia rō. nā nō ē icōueniens
intellectū fuisse creatus pfectione accidentali rōnē
fuit vere creatus pfectus pfectione essentiali. Ad
quartam dicit qd duplē potest intel ligi nos scire pnci-
pia a natura. Ano mō qd a natura habeam⁹ noticiā
actualē de pñā pncipioz r sic nō est vñe. Alio mō**

ad eam. Et si qd arguat iterum qd non. qz volo qd una
 eadem conclusio possit demonstrari p duas demon-
 strationes qna clara e eudem q generet inten-
 sam sciam de conclusione. r alia non sit ita clara r
 evidens tuc illa scda non generabit sciam neq in-
 tendet eam licet forte servaret ea qz prima demon-
 stratio continet tota evidentiā illius secunde demō-
 strationis. Ad idetur uno modo qz ois scia generat
 sciaz p modo non fuerit prius genita. vel potest vi-
 ci aliter qz actu non generet sciam: tñ est in poten-
 tia ad generandū. ideo posset dici qz actu non est de-
 monstratio s3 solum in potentia. Si quis iterum ar-
 gnat. aliquis potest credere processum demonstrati-
 onum esse dyalectici quo facto talis processus non fac-
 ciet scire sed magis opinari. Respondet qz qñ dicit
 qz omnis processus demonstratiuus facit scire de-
 bet intelligi dūmodo apprehendatur tanqz processus
 demonstratiuus sicut diceretur de processu dyalecti-
 co quem non est necesse generare opinionem r scier-
 tiaz. Et hoc est quando talis processus apprehendit
 tur tanqz sophisticus.

Dubitat secundum vtrum diffinitiones
 dignitatis r suppositi sint a pbo suffi-
 ceter assignate. Pro cuius solutioe supponit pzo qz
 ppo imediata est duplex. quedā est p se nota alia est
 nō p se nota. p se nota est ppo qz ex pzijs termis q
 sunt al qd eius r nō p aliqd aliud qd ē extra pzijs ter-
 minos h3 evidētē veritate. Ex quo sequit qz nō dicit
 se nota sic qz p se excludat noticiā simpliciē termi-
 noruz quia nulla propositio est que possit cognosci
 nō cogniti terminus dicit eni aristoteles i tertu pzi-
 cipia cognoscimus in qtu terminos. cognoscim qz
 dicit p se nota put ly p se excludit noticiā q est extra p
 se conceptū terminoz. Sequitur scdo qz nō dicit p se nota
 eo qz actualit sit nota. sed qz quātus ē ex natura
 suoz terminoz nata ē facere evidētē veritate in q
 cūqz intellectu concipiēte terminos. Ex q sequit qz si
 nullus acciperet ppoem p se nota non min⁹ esset p se
 nota. Sed ppo imediata nō p se nota est qz ex pzijs
 termis ei nō h3 evidētē veritate cuiusmodi sunt p
 positiones imediate ptingentes: qñ ad ppositiones
 imediate requiritur due conditio. Prima qz ta-
 lis ppositio sit vera. Secunda qz eius predicatum
 de nullo prius pducatur qz de eius subiecto. Ex quo
 sequit qz nulla ppo demonstrabilis demonstratiōe
 ppter quid est imediata licet tñ multe ppones in
 qd p passio predicat de subiecto sint imediate sicut
 sunt ille in quib⁹ predicantur passiones simplices en-
 tis de ente sicut ens est unū. Sequit scdo qz omnis
 ppo in qua predicat passio adequata de diffinitio-
 ne subiecti est imediata qz de nullo pōt prius predi-
 cari. S3 ad ppoem p se notam requiritur tres cō-
 ditiones. Prima est qz sit ppo imediata. ex q
 sequit qz nulla ppo demonstrabilis est per se nota.
 Secunda qz talis ppositio sit nata habere eviden-
 tem veritatem ex terminis pzijs p quod excludit
 tñ ppositiones cōtingentes q non sunt note alicui
 sine noticiā alicui⁹ extrinseci pta p experientiam
 qz p sensum. Tercia qz talis ppositio sit nata cogno-
 sci absq evidentiā noticiā alicui⁹ extrinseci. Ex q
 sequit qz nulla ppositio indiget sensu aut experi-

tia ad sui noticiā est per se nota. Et si quis arguat
 quelibet ppositio indemonstrabilis est per se nota
 sed quelibet ppositio imediata est indemonstra-
 bilis. qz quelibet talis est per se nota. maior patet. qz
 si propositio indemonstrabilis esset nota per aliud
 esset demonstrabilis. Respondetur qz maior est fal-
 sa. Et ad probationem dicit qz non sequit euz posita
 sciri per sensum aut per experientiaz. Pro solutio-
 ne dubij supponitur qz posita dicit ppter ppo intras
 demonstrationem: sed dignitas est ppo indemonstra-
 bilis constituta ex terminis cōmissis cuiusmodi
 sunt prima pncipia et de quolibet affirmatio et
 negatio. Supponitur finaliter qz licet posita dicit
 datur in suppositionem r diffinitionem tamē diffi-
 nitio non est posita. ideo est ibi dūmodo equivo-
 cata.

Dubitat tertio vtrum sit possibile demō-
 strare circulariter. Pro cui⁹ solutioe supponitur
 primo qz quatuor modis pōt fieri demonstratio cir-
 cularis. Primo mutando demonstrationes pzo-
 pter quid in demonstrationem qz est vel eōtra. hoc
 est qz prima demonstratio sit propter quid. r secun-
 da qz est. Secundo sit qñ variantur genera cōrum:
 vt quando vna demonstratio procedit per causas fi-
 nalem. r altera per aliam cām: vt sic arguendo ois
 silūs faciens scire est silūs pcedens ex primis veris
 r imediate pzijs. r. S3 demonstratio est sil-
 logismus faciens scire. Ergo demonstratio pcedit
 ex primis veris r. ista dicitur procedere p cāz for-
 malem. S3 ista omnis sillogismus pcedens ex primis
 veris r. est sillogismus faciens scire. S3 demonstratio
 est h3 dicitur demonstratio facit se ire. r ista dicitur
 pcedere per cām materialem. Tercio mō qñ vna
 conclusio demonstratiōis ostendit p pures demon-
 strationes: tñ p ipsam pōt ostendi vna pmissa vni-
 us demonstrationis p quam prius cōclusio demon-
 strabatur. r istis tribus modis nō est in cōueniens
 demonstrare circulariter. Quarto modo pōt fieri
 qñ manet idem genus demonstrationis: r etiam
 eadem cause r conclusio non ostenditur per plures
 demonstrationes. r hoc nō cōtingit demonstrare cir-
 culariter. Sed r stat alia difficultas ptri scētia
 sit habitus r conclusionis tñ: vel conclusionis r premis-
 sarum simul. Et videt qz sit conclusionis r premis-
 sarum simul. quia per sciam ppter quid non solum
 scim⁹ qz ita est. sed etiā ppter quid ita est: sed p cō-
 clusione nō scitur ppter quid: igit. Scdo qz per ta-
 lem demonstrationem: omne aīal rōnale est risibile.
 ois homo est aīal rōnale. ergo ois homo est risibilis
 assentians tñ hoīem esse risibile. r sic est demōstra-
 tio qz est. vel assentians hoīem esse risibile ppter ip-
 sum esse rōnale r sic erit simul cōclusionis r premis-
 sarum. Ad istas rōnes dicit qz in cōclusiōe demō-
 strationis ppter quid oportet exprimere terminus
 causalem. vel saltem subintelligi in cōclusiōe.
 Et aduerte qz fm istū modū dicendi vnius r eius-
 dem cōclusionis nō possunt esse plures demonstra-
 tiones ppter quid habentes diuersa media diuersas
 causas importātia. qz si sint diuersa media: etiam
 erit diuersa cōclusiōes. cū ille tñ cālis rebeat ex-
 primi in cōclusiōe. Et hoc de secundo articulo

Quantū ad tertium sit cōclusio respōsalis
 ad questū. diffinitioes scire r demonstrationes sunt a
 pbo sufficienter assignate ppter dictis. Ad rōnes
 Ad pzijs dicit qz pta diffinitio scire solū datur de
 scire ppter qd r potissimū. Ad scdo dicit qz de deo ha-
 bem⁹ bñ sciaz. Et qñ dicit qz deus nō h3 cām. Dico
 qz vix est capiendū cām ppter. S3 capiendū cām large
 p medio experimēte aliqua diffinitioem: sic bñ h3
 cām. Ad tertiā dicit qz effectus sunt nobis prius
 notū qz cause: qñ ad qd est. sed cōe sunt nobis prius
 notū qz cām ad ppter qd est. et etiā dico qz cause quo-
 ad qd est sunt pri⁹ notū qz effectus quo ad ppter qd
 est. Ad quartā dicit qz negando antecedēs. Et ad primā p-
 bationē dicit qz licet scire sit cā finalis demonstratiōis
 tñ ē effect⁹ eius in gñe cause efficientis. Dicit viter⁹
 qz scia cause ab intellectu r obiecto nō tñ ppter hoc
 scitur qñ a pmissis cause. Ad qñ dicit qz negando
 antecedēs r ad pbatōnē dicit qz diffinitioes demōstra-
 tionis dantur de demonstratione ostensiva.

Quoniam autem impossibile ē aliter se ha-
 bere cuius est scia simpliciter necessarius
 vngenerit id ē scibile quod est secundum de-
 monstratiōem sciaz demonstratiua autem est
 quam hēmus in habendo demonstratiōem
 r necis itaqz silūs est demonstratio

Scdū ē tertiū capitulū hui⁹ tractat⁹ i quo pzijs
 pbat demonstratiōem pcedere ex necessarijs. qz
 ois silūs faciens scire pcedit ex pncipijs necessa-
 rijs. S3 ois silūs demonstratiōis facit scire. pcedit ex
 necessarijs. maior p3 qz ois silūs facit scire facit
 scire cōclūsiōne. necessaria: S3 cōclusiō necessaria nō
 scit nisi p pncipia necessaria igit. Cōsequēt dif-
 finit de oī vicijs de oī qd dicit vicijs inest nō i q-
 jaz qd ē sic nec quod dicit nō nec aliquid quid sic nec
 aliquid quid nō. sed de oī r sp vbi homo est aīal in oī
 linea est punct⁹. Hoc declarat a signo qz nos nō fe-
 rim⁹ instātiōes cōtra demonstratiōes nisi sumat ali-
 quā ppositiones i qua pcedit atqz vniens alicui sup-
 positio subiecti r alicui nō. Cōsequēt ponit mo-
 dos p se vicijs qz quatuor sunt modi p se. prim⁹ qñ p
 dicatū est de rōne subiecti vt linea p se inest triangu-
 lo r punctus linee. qz subiecta eoz ex his est: id est
 in diffinitioe subiecti triangulari ponit linea. et
 in diffinitioe linee punctus. Scdus modus p se est
 quādo propria passio pducatur de subiecto. Et dat
 quatuor exēpla. primū est rectū vel circulare respec-
 tu linee. scdm parvel i par respectu numeri. Tertiū
 est primū vel cōpositū respectu numeri. Quartū eq-
 laterū vel altera pte logius respectu triāguli et ist
 duo modi per se dicitur mo- i dicendi. tertius ē qñ
 illud qd dicitur per se nō dicitur de aliquo subiecto
 per qd existat cuiusmodi sunt subiecta prime r iste
 modus dicitur modus essendi per se. Quartus ē qñ
 in subiecto includitur cā vel ratio ppter quā pducitū
 sibi inest vt inter pceptum interit. Et subdit qz in sim-
 pliciter scibilibus. i. in demonstratiōibus repletū
 duo modi p se scy primus et scdus. Subdit etiā qz qñ
 cūqz p se inest necessario inest qz cūqz p se in-
 est nō cōtingit nō inest. igit necessario inest. aīqz ē

notū de his qz p se pzo inest. sed de his qz p se scdo
 inest patet qz talia predicata aut sūt simplicita aut
 pposita ex duob⁹ oppositis diffinitim⁹: vt rōqz mō
 ista necessario inest vt linee necessario inest rectum
 vel obliquū. Cōsequēt diffinitioe dicens qz vte
 est qd est de omni de p se r de scdm qz ipm. i. cōncreti
 bilis se habens cum sub d. scdoz pte pbat p cōncreta
 nam punct⁹ per se inest linee et scdm qz ipm. similis
 et rectum r curuum inest p se linee et scdm qz ipm.
 Et subdit qz p se secundū qz ipm idē sunt: sed non
 duertibilis qz in p se se habet de. per se qz scdoz qz ipm
 Oportet autem nō latere qñ multotiens
 ptingit peccare non esse p primus quod
 demonstratur fm quod videtur vniuersale
 primū demonstrari

Scdū ē qñ capitulū i quo remouet tres er-
 rores scdentes circa assignatiōē vli. Pri⁹ er-
 roz ē qñ sub aliquo superiori nō possum⁹ inuenire al
 vniū singulare si illi singulari assignet passio supe-
 rioris tanqz subō adeqto ē error. vt si habere tres
 assignaret p se adeqte pzo ppheli ē error. scdus
 error ē qñ aliq passio inest plurib⁹ differētib⁹: spē quo
 rā fugiōi nō ē nomē i positi. si ptingat demonstrare
 illā passioē superioris de aliq illoz tanqz de subō
 primo ē error vt cōmutatē pportionari inest inie-
 ris linee corporib⁹. r tpi⁹ r illa nō hnt supi⁹ nol
 actū de q hnt passio pzo possit demonstrari. ideo si
 de vno illoz demonstrat ē error. Terti⁹ error ptingit
 si passio inferioris demonstrat de superiori tanqz de
 vno pzo sbo. vt si nō de urere qd ē passio lineaz pa-
 rallelaruz demonstrat de lineis rectis tanqz de subō
 pzo: error ē. Finalit ponit duo documēta ad ve-
 bite assignatiōē vli. pmissi. Aliq duo subiecta sint
 penit⁹ idē: tñ si aliq passio demonstrat de vno tanqz
 de subō pzo: etiā pōt demonstrari de alio tanqz d subō
 pzo. Scdm documētū: si aliq passio. Iste pibus
 subiecti: r velim⁹ scire cui illoz inest tanqz subiecto
 pzo videndū ē quo illoz passio ponat passio r quo
 remoto: ipa remouet. qz tñ illud ē subiecti: vt ist
 tribus: figure. triangulo. r ppheli: inest hec passio
 h3e tres q ponit posito triangulo: r remouet ipo re-
 moto. ideo triangulus est eius primū subiectum.

Veritur vtrum diffinitiones de oī
 vli modozum p se vniēter assignent
 i textu. Arguit pzo qz nō qz diffinitio
 d oī nō vniēter dnto sub diffinitio qz ista ē de oī
 ois hō currit. cū sit vniēter tñ sibi nō vniēter diffinitio
 cū pducitū nō sit cui⁹ supposito subiecti. etiā iste sunt
 de oī: hō ē aīal: hō ē risibilis: r tñ nō vniēter ipis dif-
 finitio de oī: cū nō sint vli. Scdo sic nō sūt qz-
 tuoz mōi p se: h male assignat qtuoz i textu. aīqz p3
 qz tñ sunt tres mōi p accis: h tñ sunt tres mōi per
 se. qz p se r p accis opponant. Tercio scy per se r
 fm qz ipm idē sunt: h nō sunt qtuoz mōi fm qz ipm
 h nō sunt qtuoz p se. Quarto scy diffinitio vli
 nō cōuenit oī cōtēto subdiffinitio. qz hec est vli
 ois homo ē aīal. r tñ nō ē fm qz ipm: igit. Quid
 si cōtēti r currit est qd dicit respectu linee: r tñ nō
 inest sibi fm qz ipm: igit aīqz patet qz inest fm qz

ipm id est q inesse adequate. sed recti r curati no inest adequate linee qz nulla linea est recta r curua igit. In oppositi arguit p ipm in tertio. In qone crit tres articuli. Quanti ad primum. Sciendū est primo q p declarandē huiusmodi diffinitionū supponit primo q duplex est r de omnibus prioristis r posterioristis. vñ de oi prioristis est qñ predicatus denotat vici de quocūqz dñ sibi. Et q sequit q dñā ē iter de oi prioristis r ppōnē vlem. de quo factū visum ē in pio prior. Sz de oi posterioristis ē qñ pdicatus venit cuius pteio sub subiecto p qñ dñā tps: sive vñ sive particulariter. vñ hō est aīal. hō est rīsbilis. r istud ē de quo de determinat in tertio r nō de omni posterioristis co. Sz rēkat dubiū vtrū ista sit rē oi. oīs eclipsis luna est ppter opamētrāle ē iterpōmē terre inter solē r lunā. r vtrū sit de omī posterioristis. r vñ q nō qz p d catū nō venit sibi qñ dñā tps igit. In oppositi arguit qz ē ppō affirmatiū q demōstrat igit: Nō ē q talis ppō sibi ei? ppriū sensum nō est de mōstrabilis nec de omni posterioristis. Sz ista conditōalis vñ p talis est bñ demōstrat qñ luna eclipsat luna eclipsat si luna eclipsat nisi forte diceret q ubi illud vñ est absolutū a notatōe tps Sciendū est scđo q p declarandē modo rō dñā p se. Supponit q mod? dñā p se nō est aīud q pdicatus ppōnis p se vere: vel qdā mod? pdicadi spātis alicuius pdicati de aliquo subo. qd pty qz idē est mod? dñā p se et mod? pdicadi p se. Et quo sequit q qñ dicitur aliquā ppōnē ē in aliquo mō dñā p se ibi ly. in capite p de ita q est sensus ppō est de aliquo mō dñā p se. l. pdicadi. Supponit scđo q prim? mod? dñā p se ē qñ pdicatus est de diffinitionē dñā tps subī sive pdicet in recto sive in obliquo sive sit cā efficiēs materialis formalis aut finalis: vel qñ supius pdicet de inferiori. vñ de isto mō dñā p se sicut oēs ppōnes in qbus tota diffinitio vel p diffinitiois pdicet de diffinito. Et etiā oēs ppōnes in qbus supius pdicet de inferiori. Et aduerte q ppō de aliquo mō dñā p se nou dñā p se vñ dñā p se mō dñā p se. id nō qz q ista sit de p se hō est aīal. q ista sit de p se aīal est hō id ista hō est p se aīal dñā p se in istā aīal est hō. et nō ī istā aīal est p se hō. Sz supponit tertio q scđo modus dñā p se est qñ ppria passio pdicet de suo subiecto vel de aliquo pteio sub eo. vñ hō est rīsbilis petrus est rīsbilis. vñ pō ppō in q ppria passio pdicet de suo subo adequato vel de aliquo ei? in inferiori est de isto modo dñā p se. Dicunt ē aliq q ppōsto in qua pdicet passio b superior sumpto particulariter est in isto scđo mō. vñ aīal est rīsbilis. qd vñ nō videt vñ: sōis talis nō sit de omni posterioristis nisi diceret q ppōsto p se nō p supponit p postione de omni. Et isti duo modi vocant modū dñā p se. Sz supponit qto q cō q hō esse p se sic q nō in aīo sicut accūs in subiecto. vel supius in superior est p se tertio mō sicut sunt prime sub. vñ iste tertio mod? vocat modū essendi. r nō mod? dñā p se. Et quo sequitur q nō oīs qñ dñā ppō

tion ē de isto tertio modo p se. qz sola inēdplera tuismodi sunt p se sube sunt in isto mō p se. Sz pōnit qnto q quartus mod? dñā p se q proprie dñā mod? causandi est qñ subm est cā vel includit rōnē quare pdicatus sibi inest. r voluntas vult flores floret loquēs loquitur iterē pti iterit. Sz modi p accūs sūt tres primus qñ pdicet accūs de subo. Scđo est qñ pdicet cā subiectū de accidente. Tertius quādo pdicatur accidens de accidente vñ album est dulce. Sciendū est tertio q circa tertium icidunt aliq difficultates. Quāto pta est vtrū ista sit p se: chimera ē chimera vñ uēva cū. Et qz q sic nā oīs ppōsto videt esse p se que est necessaria. r que infert seu ex q sit bona pñā: sicut ex talib? ppōib? hñ bñ cōsequēte r ppōstiones necessarie: nā ex terminis huius chimera ē chimera sit ista pñā: chimera est chimera est chimera vñ vacuū est vacuū est vacuū. Sz solutio huius supponit q ppōsto p se est ppōsto directa hñ ex significatiōe tertio q non possit esse falsa: r sic se hñ q qualitercūqz per sū dñā tps significat ipōssibile est ita esse. Et dñā notatē directa qz nulla ppō directa est in aliquo modo dñā p se: id ē ista hō est aīal sit in pio mō vñ dñā p se nō tñ ista aīal est hō. Dicitur notatē habens ex significatiōe tertio r ad remouendū p postiones contingentes q nō habent ex significatiōe terminor q nō possint esse false. Remouentur etiā iste ppōstiones chimera est chimera: vacuū est vacuū q ex significatiōe terminor nō determināt sibi qñ dñā possint esse false: sicut ex carū terminis hñ bñ cōsequēte necessaria. dicitur notatē r ad remouendū p postiones contingentes q nō habent ex significatiōe terminor q nō possint esse false. r nō est p se. cū possibile sit ita esse sicut p dñā tps eius significat pta per istam nulla ppō est particularis. que est eius dñā tps. Sz oīs istis pty q iste non sunt per se corpus est coloratū homo est coloratus nec necessarie: imo mere cōtingentes. r pñā esse false: sicut pdicatus pro aliqua dñā tps cōtinent cuius contento sub diffinito. Sz pro secunda difficultate. Sciendū est quart? q secūda difficultas est talis qñ ppō in qua pdicet passio de subiecto sit imediata. r videt q sic q pdicatus de nullo alio prius dñā p se de subo adequato. Nō dñā q ly talis pro postio sit imediata imediatiōe subiecti: nō tñ est imediata imediatiōe cause nec imediatiōe euidētie. Imo ista est euidētia: oīs animal rōnā: est rīsbile. Sz aduerte tñ q subiectū potest pti primū respectu passiois duplr. vno modo primitate pfectibis. r scđo q illud est subiectū primū: qd est pfectus inter illa subiecta qbus inest passio quādmodū dñā p se ē hō esse subiectū primū respectu sensibilis. qz est pfectus inter oīa illa quib? venit illa passio Alio modo dñā subiectū primū primitate adequatiōis r est illud cū quo dñā p se passio quādmodū aīal respectu huius passiois sensibile. r homo respectu huius passiois rīsbilis. Sz tertia difficultas vtrū nō pcurrere sit passio oīm linearū. Nō dñā q nō: sed est passio linearū parallelarum: r non qua

rumcumqz linearum rectorum. vnde p oīe linee parallele sunt quibus superueniens linea recta facit triangulum. Quāto ad scđm articl? dubitat pto vtrū dñā superior pdicet p se de dñā inferiori: r vtrū dñā p se includat genus. vñ vtrū ista sit p se rōnale est aīal. Sz pro cuius solutione supponit q isti termini rōnale. sensibile. r alij termini differētiarū sunt termini essentialis. vñ termini essentialis sunt qui vltra illud p quo supponit nihil cōnotant extrinsece p modū aīacentis vel nō adiat. tñ. dicit notatē extrinsece qñ extrinsece pñā bñ notatē. Sz supponitur scđo q isti termini de rigore sermonis supponit pro suppositis. qd pty q termini dñā supponere p illo qd dat pto intelligere: seu pro illo qd pto cog scimus. sed tales termini vānt pto intel ligere sup postio. nā qñ dñā rōnale est sensibile: intellectus imediate intelligit q hñ rōnē est sensibile. r sic dicitur q ista esset p se rōnale est sensibile r sibi sicut ex quo sequit q tales tēri de rigore nō supponit p sū is significatiōis focalib? sicut qbusdā realitatib? determinatib? realitates illoz q dñā dñā vñ rōnā: de p se significatiōe seu d significatiōe focali significat realitatē q focaliter nō est hō nec aīal. sicut qdā realitas vel focalitas determinat aīalitatē: tñ qz Intellectus est pncipale agēs in istis pncipatib? logicalib? p se accipe illos tertio p sicut p se significatiōis. r p illis realitatib? ita q rōnale supponat p vna realitate r nō p hñā aīay: r scđo dicit moueri dubiū Sz qd qd intelligit rōnē q dñā supior nō pdicet p se pto de dñā inferiori nec dñā inferior p se includit dñā superior: vñ ista nō est p se rōnale est sensibile sicut capiedō tertio qz de ceptū simplr simplicis q dñā dñā tps. Sz iste vñ dñā pto est p se rōnale est aīal nec ista aīal ē rōnale. Et si qd arguat bñ scđm oīs hō p se ē aīal: oīs hō p se est rōnalis ē rōnale p se est aīal. pñā est formalis r hñā sunt vere. Sz conclusio est vera. Nō dñā q pñā nō est bona: imo cōmittit fallacia accūs: nō est oīs q dñā extremitates vñānt cū medio sub aliq modo spātī pdicadi seu cū aliqua determinatiōe hoc denotante q extremitates sic vñāntur inter se Dubitatur scđo vtrū oīs ppō in qua pdicet passio de subo sit demōstrabilis. Et videt q sic qz oīs talis ē dubitabilis ergo talis est demōstrabilis. Sz pro cui? solutioe supponit q oīs ppō demōstrabilis demōstratiōe ppter quid. ē dubitabilis r efficitur certa p noticiā aliquarū ppōnis. vñ nota q intellectus nō pōt assentire ppōni dubie nisi determinet q noticiā aliaz ppōnis sicut talē ppō nē in oīs focali r euidētia. nā ly intellect? naturaliter cōtinet ad assentiēdū cuius vñ dñā dñā tps fallo. tñ qñ dñā p se nō magis determinat vni pro positioni q sue oppositē: ergo indiget noticiā pro positionis sicut talē ppōnē dubiā pñā hōat formalis. Sz supponit scđo q duplices sunt passioes. q dñā sūt trāscedētes sicut sūt postioes earū. r iste sūt

duplices quedā sūt simpliciter vñ vñā bonū vñā. atē sunt disiuncte. sicut rīngēs vel necim. cā vel effect? creativel increatū. Et de oibus istis vñā q oīs ppōstiones in quibus pdicant iste passioes tā simpliciter q dñā de vñā ente sunt imediate r im demōstrabiles. vñ ista ē imediate: ens est vñā. ens ē creativel increatū. cui? tñ multi volent cō intelli gere scōm dicit oppositū. vñ dñā dñā tps tertia pri mu dicit q passioes pncipales entis imediate dñā cūnt de ente qz ens hñ p ceptū simpliciter. simpliciter ideo nō pōt esse mediū inter ipm r suā passioē q neutrius est diffinitio q possit esse mediū. nec est dñā dñā q passio prima pncipales accipi ad demōstrandū alias passioes qz difficile est videre talem ordinē inter passioes. q credo q nullus talis est et dato q essent certe ppōstiones compositae ex istis nō viderentur multo euidētes q dñā dñā tps. alie sūt passioes limitate. r tñ dico q ppōstiones in quibus tales passioes pdicantur sunt bene demōstrabiles r dubitabiles. Dubitat tertio vtrū cōclusio demōstratiōis possit sciri aliqmodo ante actualē demōstratiōē. Et qz nō qz Intellect? nō pōt assentire alicui ppōni dubie nisi p noticiā ppōnis p qz pōt deduci in pñā bona r neciā vñā pñā. igitur nō possum? scire ppōstione demōstrabile que est ppōstio vñā bñā nisi p demōstrationē. Nō dñā dñā tps q con cūlso demōstratiōis aīal actualē demōstrationē pte aliq mō sciri q ad qz ē r hoc p expētiā vel aliqā dñā dñā tps aut p aliqō ppōnes pbabiles: sicut nō pfecte tñ quo ad pōt qd nō pōt sciri nisi p demōstrationē Sz qñ dñā vtrū noticiā quā dñā hñ de dñā dñā tps demōstratiōis aīal demōstratiōem sit euidētia spētī cuius illa quā dñā hñ de eadē dñā dñā tps demōstrationem Et videt q nō qz noticiā quā dñā hñ p expētiā de illa dñā dñā tps nō vocat scia seu noticiā scitētica sicut illa q hñ de illa eadē dñā dñā tps demōstratiōē vocat scitētica. Sz ī oppositiōe af. qz noticiā q hñ de dñā dñā tps demōstratiōē r q hñ de eadē p expētiā nō dñā. nisi qz a diuersis causis pducunt sicut illud nō est sufficiens ad faciēdū differētiā specul scia iter aliq vno. vñ p de calore producto a sole et ab igne q sūt eiusdē speciei: r tñ productū a diuersis causis. Nō dñā q pbabilis q tales noticie sunt eiusdē spētī: r q noticiā de illa dñā dñā tps demōstratiōē cū hñā de eadē dñā dñā tps demōstratiōē pte expētiā: nec ē incōueniēs q vna vocet scitētica seu scia: r alia noticiā expētiālis r nō scitētica seu scia: qz forte scia nō notat vltra noticiā nisi modū habēdi scia acqrendū talis noticie que nō est sufficiens facere differētiā eēntialē. Et hec de scđo articulo. Quāto ad tertiu sit cōclusio respōsalis diffinitio de oi r vniuersaliōe: modor per se sunt sufficienter poste r tertio: vñ patet ex vñā dñā. Sz rōes. Sz pūmā pty solutioe ex dictis. nā ista: oīs homo currit: ē bene de oi prioristis: sicut ista homo est aīal: est de oi posterioristis. Sz scđo dñā dñā tps qz mōi p se r mōi p accidens nō opponit: sed magis se habet vñā dñā. Sz tertia dñā dñā tps licet per se r sicut q ista sūt idē: nō tñ sūt idē: pncipales. Sz

quarta dicitur quod non definitur per se... p dicitur quod pueritibus se habet subiecto...

Dignitas est demonstratiua scia ex necessarijs principijs quod enim sciri non potest se habere a liter...

Quid est quintus capitulus in quo dicitur ostendit quod ois demonstratio est ex pponibus p se...

Prima demonstratio procedit ex pponibus p se... malores pbat duabz rōnibus...

Secunda demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Terza demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quarta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quinta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Sexta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Septima demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Propter ipm autē oportet et mediū tertio et primū medio inesse...

Stud est sextus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est septimus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Dicitur quod in demonstratiōe sūt tria... dignitas passio et subiecti...

Prima demonstratio procedit ex pponibus p se... malores pbat duabz rōnibus...

Secunda demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Terza demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quarta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quinta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Sexta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Septima demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Propter ipm autē oportet et mediū tertio et primū medio inesse...

Stud est sextus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est septimus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est octavus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est nonus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

bus magnitudinibus ad arithmeticas sic contrahit si ab eqliibus numeris...

Prima demonstratio procedit ex pponibus p se... malores pbat duabz rōnibus...

Secunda demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Terza demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quarta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quinta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Sexta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Septima demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Propter ipm autē oportet et mediū tertio et primū medio inesse...

Stud est sextus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est septimus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est octavus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est nonus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

ne de subdo scientie subalternate... Quinto sic dicitur...

Prima demonstratio procedit ex pponibus p se... malores pbat duabz rōnibus...

Secunda demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Terza demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quarta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Quinta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Sexta demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Septima demonstratio est ex necessarijs... qz necim nō scit nisi ex necessarijs...

Propter ipm autē oportet et mediū tertio et primū medio inesse...

Stud est sextus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est septimus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est octavus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

Stud est nonus capitulus in quo dicitur ostendit quomodo scie specialiter pncipijs oibus...

stratione ad impossibile non in sua immutabilitate manet sed ut patet. Et circa illud dicit aristoteles qd non intrat demonstrationem nisi in illa qd vel esset ex parte maiori vel minoris extremitatis. sed hoc non quod negatio nihil facit ad evidentiā conclusionis neque alicuius premissae quia affirmatio sumpta cum negatione nihil facit ad evidentiā conclusionis vel premissae id est non habet maiorem evidentiā quod oppositio sumpta sine tali negatione. ut ista omnis homo est animal: et non est animal non est mihi magis evidens quod ista omnis homo est animal: ideo dicitur aristoteles qd affirmatio sumpta cum negatione nihil facit ad evidentiā.

Sciendum est secundo quod pro declaratione illorum que dicta sunt in textu: supponit quod ad hoc quod demonstratio dicatur propter quod non sufficit. quod medium importet causam sic essendi sicut significatur per conclusionem. sed requiritur quod in una premissa et conclusionem ponat terminus causalis ipsius causam sic essendi sicut per residuum conclusionis significatur. quod demonstratio propter quod facit scire conclusionem propter quod modo ad scire propter quod non sufficit cognoscere effectum per causam. Sed ultra hoc requiritur cognoscere effectum est a tali causa: et talem causam illius effectus. Et ista sequitur quod si evidentiā rei sunt diverse cause secundum diverse genera causarum tunc evidentiā conclusionis non possunt esse diverse demonstrationes propter quod que quidem demonstrationes habeat diverse media diverse causas: imposita quia secundum quod fuerit aliter et aliud medium causale secundum hoc aliter terminus ponitur in conclusionem vel saltem sub intelligitur. Et sic ipsa conclusio diversificatur: et propter non erit eadem demonstratio. Et hoc forte volebat aristoteles cum dicebat quod demonstrationes non possunt augeri per diverse media. Et ista patet solutio cuiuslibet dubii quod solent queri: utrum eadem conclusio possit demonstrari pluribus demonstrationibus: ad quod dicitur tenendo istum modum quod non quod secundum diversitatem demonstrationum propter quod etiam diversificantur conclusiones.

Sciendum est tertio quod demonstratio quia est per se fieri multis modis: proinde est demonstratio causati per suam causam non immediatam sed remotam et iste modus satis patet in textu. Et si quis dicat talis demonstratio potest esse propter quod quod in conclusione per ponitur terminus causalis quod facit scire propter quod hoc non sufficit ad hoc quod sit demonstratio propter quod quod quid si requiritur quod sit terminus causalis cause immediate. Sed si iste modus est quod est demonstratio cause per effectum: et iste modus satis patet in textu. Et advertitur quod istis duobus modis demonstratio propter quod quod est sicut ex evidentiā terminis. Et tertius modus est quando non est demonstratio causati per causam nec per effectum: et isto modo demonstrationes mathematice dicuntur demonstrationes quod est quod in istis propter quod non procedit a causa ad effectum nec e contra. Sed procedit a premissis naturalibus ordinem magis cognitis conclusionem: ideo contra dicitur demonstrationes propter quod quod non tamen propter quod imo magis propter quod studium et conformitatem: quia habet ad demonstrationes propter quod quod procedit ex premissis ordinem cognoscendi magis notis conclusionem sicut demon-

strationes propter quod. Exemplum triangulus demonstrat hanc tres angulos per hoc quod angulus extrinsecus equivalet duobus angulis extrinsecis sibi oppositis modo certum est quod ille angulus extrinsecus non est causa quare triangulus habet tres angulos si non fuisset ille angulus extrinsecus non minus triangulus habuisset tres angulos equales. Et si quis dicat scia premissarum in talibus demonstrationibus causat sciam conclusionis. Sed procedit a causa ad effectum. nego sciam quod propter hoc non dicitur demonstratio procedere a causa ut iam alias visum est: quod tunc omnis demonstratio dicitur procedere a causa. et propter quod dicitur propter quod. Et quartus modus est quando est demonstratio causati per causam etiam propter quod et immediatam sed non notificat quoniam illius est causa tunc ista est demonstratio quod est evidentiā rationale est possibile. omnis homo est animal rationale ergo omnis homo est rationalis.

Sciendum est quarto quod aliqua scientia dicitur subalternari alteri multis modis. Primum quod una scientia considerat de aliquo propter quod et alia considerat de eodem quo ad quod est. tunc illa que considerat de illo quod ad propter quod dicitur subalternari respectu illius que considerat de eodem quo ad quod est. ut naturalis considerat de pride quod est corpus vel portio arcus quo ad quod est: quod illud est notum quo ad sensum. Sed respectu causa considerat de eodem quo ad propter quod: quod propter quod ostendit quare pride est portio arcus: et omnes rationes quas facit aristoteles in tertio methaphysice de pride sunt respectu. Nota etiam quod una et eadem scientia habet considerat de eodem quo ad quod est. et quo ad propter quod est. ut luna eclipsat propter quod ad naturalem quod ad quod est quod cognoscitur per sensum et quo ad propter quod est. sed hoc diversimode nam illa propter quod quo ad quod est propter quod ad sciam naturalem tanquam principium illius scientie sed quod ad propter quod propter quod ad eandem sciam tanquam conclusio demonstrata in tali scientia. et sic patet quod una et eadem propter quod in una et eadem scientia propter quod esse principium et conclusio. Secundo modo aliqua scientia dicitur alteri subalternari quod una est de genere et alia de specie. unde illa que est de genere dicitur subalternari illi que est de specie dicitur subalternari. Tertio modo quod una considerat de aliquo simpliciter et alia de eodem contracto sive per se per differentiam per se sive per accidentem. Quarto modo una scientia dicitur subalternari quod per principia vel conclusiones eius demonstrat aliqua conclusio in alia scientia. et sic geometria dicitur subalternari respectu chirurgie. Nam per principia geometrie demonstrantur ista in chirurgia vulnera rotunda tardius sanantur quod oblonga per hoc quod partes vulnerum circularium magis distant quod partes vulnerum oblongarum. Et hoc de primo articulo.

Quantum ad secundum dubitatur proinde utrum scientia subalternata dicatur propter quod scia: et videtur quod non quod de ente per accidentem non est scientia ut habet aristoteles sexto methaphysice. sed scientia subalternata est de ente per accidentem quod est de subiecto contracto per differentiam accidentalem cuiusmodi est musica que est de numero sonoro. Et proinde ratione est advertendum quod si scia potest dupliciter haberi de aliquo. Et primo modo tanquam de subiecto re motu cuiusmodi est subiectum talis scientie et sic non est inconveniens scientiam haberi de ente per accidentem. Et secundo modo

anquam de subiecto totali et sic habetur de totali conclusionem. tunc sciam esse de ente per accidentem non est aliud quod sciam esse de colore frigere. et tunc dubium est utrum de tali possit haberi scientia. nam cum scia subalternata sit de aliquo propter quod omnem accidentem de quo nihil potest dici nisi contingenter. videtur sequi quod scia subalternata sit de conclusionem contingenti. nam de isto subiecto quod est numerus sonorus nihil potest dici nisi contingenter et propter quod sunt de ta et possit esse alie subiecto per nullo supponere: videtur etiam sequi quod scia subalternata propter quod dicta non sit generalitate generis vel speciei subiecti cuius sit ens per se a idem quod non est nec generis nec speciei: unde ad scientiam propter quod in subalternata due conditiones requiruntur. Primum quod subiectum scie subalternatae propter quod sit subiecto scientie subalternatae sicut per se in modo. Secunda quod propter quod principia scie subalternatae capiatur a principis scie subalternatae. nam ubi sunt scia subalternatae incipit scia subalternatae sunt per se note quod nulle propter quod in scia subalternata sunt per se note quod tales demonstrantur per principia superioris scientie: et de hoc magis videbitur in sexto methaphysice. id pro nunc maneat materia.

Dubitatur secundo qualiter intelligenda est regula aristotelis in qua dicitur quod si affirmatio sit causa affirmatio et negatio erit causa negatio. Ad quod bene dicitur quod illa regula intelligitur quod affirmatio est scia et adequata causa affirmatio: ut si habet pulmonem sit causa respirandi: tunc non habere est causa non respirandi. et non est intelligenda regula de causis non adequatis. id non sequitur ignis est causa caloris. quod non ignis est causa non caloris. quod sol est non ignis et tamen est bene causa caloris: potest etiam exponi logicaliter sic videlicet si propositio affirmativa inferat propter quod affirmativa subiecto eius inferat propter quod tunc et tunc solus habet verum in propositionibus oppositis ex terminis contrariis.

Sed restat alia difficultas utrum demonstratio possit augeri per media. et arguitur primo quod sic. quod ad eandem conclusionem demonstranda potest fieri plures demonstrationes. quare una datur per causam altera per effectum. Item aliqua conclusio est demonstrabilis inter cuius subiecti et predicati sunt plura media per quod quod demonstrari. et hoc medium animal et corpus. Item eadem conclusio demonstratur in diversis scientiis per diversa media. id demonstratio potest augeri per diversa media. Ad ista dubitationem respondetur bene dicitur quod tenendum que dicta sunt puta quod ad hoc quod sit demonstratio propter quod quod propter quod dicta requiruntur quod in una premissa et conclusionem ponatur terminus causalis: quod nulla demonstratio potest augeri per diversa media. ut iam ostensum est. Si autem alia pars teneret id est si non poneretur terminus causalis in conclusione posset dici quod eadem conclusio posset demonstrari per diversa media incompleta et non totalia et tamen in diversis scientiis in una per medium propter quod quod et alia per medium quod est dubium et tamen quomodo demonstratio augetur in post sumendo et in latius assumendo cum nullo illorum modorum maneat eadem demonstratio nec demonstrat eandem conclusionem.

Dubitatur tertio qualiter intelligendum est quod demonstrare nobis aliquid sensu a natura necesse est de

ficere sciam de sensibilibus illius sensus cum non videatur quod sensus possit deficere cum non sit animal quod ipsa anima. Respondetur quod dupliciter potest intelligi quod deficit nobis aliquid sensus. uno modo a naturitate. et tunc sensus est an deficiente nobis aliquo sensu a naturitate potest minus habere sciam de propter quod sensibili illius sensus. et hoc potest dupliciter intelligi. uno modo supernaturaliter. et sic dicitur quod non est inesse deficere nobis sciam de tali sensibili. nam deus potest in nobis dare notitiam de tali sensibili. alio modo naturaliter et hoc dupliciter. uno modo quo ad conceptus communes et confusos. et sic dicitur quod non est necesse deficere nobis sciam de tali sensibili. nam deus potest in nobis dare notitiam de tali sensibili. te cognoscit colores quod ad conceptus confusos quod cognoscit colores est ens. unde cognoscendo ens cognoscimus omnia inferiora ad ens quo ad conceptum confusum. Alio modo potest intelligi quod deficit nobis sciam de sensibilibus et isto modo intelligebat aristoteles per se puta si a naturitate deficit nobis aliquid sensus necesse est nobis deficere sciam naturalem et quod propter quod propter quod sensus potest capi dupliciter. uno modo per actum sententiæ seu notitiam sensitiæ. et isto modo non videtur capere aristoteles. Alio modo per potentiam sensitivam quod est quod potest per se quod resitate anime et per corpus videtur habere sciam in quarto. et distinguuntur res ab anima: et potest ista corrupta corrupta per corpus. et sic videtur capere aristoteles. et de illis potentibus magis videbitur in libro de anima. Et hoc de secundo articulo.

Quantum ad tertium sit conclusio responsalis illa que dicta sunt ab aristotele in textu sunt sufficienter posita quod satis patet ex dictis. Et rationes anime operis positum satis patet solutio in articulis. Est autem omnis syllogismus per tres terminos et hoc quidem demonstrare possibile est quoniam a unum est c. propter id quod est in ber hoc in c.

Iste est tertius tractatus huius libri in quo probatur ostendit non esse processum in infinitum in medio demonstrationis. et dicitur in tria capitula. In primo hoc principaliter ostendit ponendo aliquas suppositiones. Primum: nullus est ex tribus terminis. Secunda affirmativa si logisatur ex duabus affirmativis. negativa ex una negativa et alia affirmativa: et hoc in demonstratione syllogistica quia non oportet in demonstratione empirica. Tertia ex tribus terminis sunt due propter quod que sunt principia demonstrationis. Quarta nullus demonstrativus est dialecticus differunt quia syllogismus demonstrativus non est ex his que predicantur per accidens licet bene dialecticus. Deinde movet tres questiones. Prima utrum dato infinito subiecto sit processus in infinitum sursum ascendendo in predicatis. Secunda questio utrum dato summo predicato sit processus in infinitum descendendo per subiecta illius predicati. Tertia questio utrum extremis determinatis possibile sit media esse infinita. Et subdit quod predicatum et questioes possunt moveri tam in negativis quam in affirmativis. sed non debet moveri in finitum subiectum. Et sequenter soluit predicatas questiones et primo soluit tertiam dicens quod si affirmatio determinat

is extremis impossibile e multa e infinita: qz si me- dia eent infinita nunq contingeret deuenire ad ut- rimu. Cuz sit impossibile infinita ptransire. qz si sint extrema determinata necesse e mediakesse finita. De- inde hoc probat in negatiuis dicens qz si sit stat in affirmatiuis etia erit stat in negatiuis. pbat iducti- ue in oi figura: pzo i pta: qz i pta clulio negatia ofidit ex maiore negatiu minore affirmatiu. sz si i illa affirmatiu sit dabile subiectu qz quo pzo dicat p dicitu etia hoc erit in negatiua cu ois negatia he at reduci ad affirmatiua r hoc declarat i terminis no significatiuis. Sed possit de: arari i terminis si gnificatiuis vt si sit hoc clulio. nulli homo est tyri- tas clulidna i pta figura p hoc mediu co us sic arguendo. nullu corpus e quantitas ois ho est corpus q nullus ho est quantitas huius illi maior est media ta q itez p pbat assumedo illud mediu de quo pat mo negat viter quantitas. r arguat sic. nulla sba e. qz itas omz corpus e suba. qz nulla corp e quantitas. ¶ Deinde soluit quada obiectione. possit enim ali- quis dicere q licet sit status in eade figura no th in diuersis vt si. loqando nuc pna nuc palu. Rndet qz si quelibet illaru sit finita etia ois simul sumpte erunt finite. Finita em finities sumpta no sunt infi- nita. ¶ Cosequenter ofidit e statii in sursum r deor- sum ponis hac clulione: in pdicatioibus r demon- stratioibus affirmatiuis extrema sunt deteriorata qz no pcedit in infinitu in pdicatis ascendo neq in subiectis descendendo. Et hoc pbat trib ratiou bus. quaz prima est qz si esset pcellus in infinitum hoc maxime esset in pdicatioibus essentialibus sed hoc no qz tuc no ptingeret aliqd distinctu qz i disti- ctione alicui debeat ponit omia p: icata essentialia et. Et licet no ponatur explicita tamz opz resolueri ad vni quousqz deueniam ad irresolubile. Sz si po- neret pcellus in infinitu in sursum nunq deuenire mus ad fin e resolutionis: r tuc nihil possit perfe- cte distingi. ¶ Deinde ponit aliquas suppositioes. Prima e cor q pdicant de aliquo queda pdicatur fm accioe sicut qz subiectu pdicatur de accidente vel accidente de subiecto. quedam pdicantur scdm se vt accidentia de subiecto. Secda suppositio. coru que pdicantur: queda pdicatur in quid. quedam in quale. quedam in quatum: r sic de alijs predica- metis. differit aut illa que pdicantur in quid ab alijs: qz q pdicant in qd dicit totam essentiam sub- texti aut aliqd essentie subiecti alia vero non. Et qz inferit falsitate erroris ponentiu vltia esse sepata a singularibus qz tuc non pdicant in quid de ipsis nec eent de e: ntia ipoz. id e dicit de illis deorsozie Saudent gra r sps qz si sic sunt: monstra sunt id e nihil sunt. Secda ro si in pdicatis eentialibus esset pcellus in infinitu. sequer qz clulio no possit sci- ri p demonstratione. ¶ Tercia ro qu: ciz pdicatur in demonstratione vel pdi- cant p se pzo modo vel secdo mo. sz in nullo isto- rum no loz est pcellus in infinitu igit. Et istis in- fert tria correlaria. Primu no omz illud qd inest plu- rib r no vni p alteru inest eis p aliqd comune qz tunc et pcellus infinitus. genus inest pzo r ime- diate suis spibus r no vni p alteru r tamz noz in-

illis p aliqd eor: vnde hec e c omniu rta. Omne qd inest pluribus r non vni per alteru inest illis p ali- qd eor. que solu habet verum in passionibus. Secda- dam correlariu cuiuslibet clulionis demonstrabilis tot sit elemeta qz sunt media ad demostia illay coclulione r dicitur elemeta in ppositio ppos vtes immediate. Terciu correlariu in nulla demonstra- tione mediu est foras extremitatiz aut extrancum vtriqz extremitatiz. Ma in demonstrationibz mediu conuertitur cu extremitis. ¶ Finaliter ponit duo vo- cumenta ad reducendz ppos mediatas ad imme- diatas. primu est ad reducendz ppositiones affir- matiuas mediatas ad immediatas: vices qz in talibz nec esse est capere aliqd qz puz pdicet de subie- cto q pdicatum illi pponit. secundu ad reducendz ppos negatiuas mediatas captendz e mediu a quo prius remoueatut altera extremitatum.

Dum aut sit omnis demonstratio alia qui- de vniuersalis alia vero particularis r hec quide carthegorica. illa vero priuatiua du- bitatur qualis ratio sit.

Istud e scdm capitulu huius tractat in quo ppa- rat demonstratione adiuic. Et pzo coparat de- monstratioe vlem ad piculari. Et arguit pzo trib roniobz p picularis sit potior: prima illa dem- stratio est potior: que magis facit scire re. sz demon- stratio picularis est huiusmodi igit. minor ptyda res magis scatur qz scitur fm se qz sic fm aliis sz demonstratio particularis facit scire rem scbz se r no vris igit. ¶ Tercia ro illa demonstratio est po- tior que est de verior ente qz illa q est de minor ete sed demonstratio picularis est hmoi igit. Singu- laria em veri sunt qz illa. Ma vlt si sit non est aliqd pter singulari. ¶ Tercia ro illa demonstratio est po- tior q min dat cas errandi sz demonstratio ppu ula ris est huiusmodi respectu vris. Ma eo qz demost- ratio vris demosttrat aliqd de aliquo coi qz possit cre- dere q illud e: r e: r separari a singularibz r tuc er- raret igit. ¶ Cosequenter so: ut pdictas rtes. Et pu- mo pta negando minorz. Et ad pbatione dicitur qz demostratio vris facit scire re. secundum se sicut et picularis r adhuc pfectiori modo qz facit si ire sz qz ipm. sz non picularis. ¶ Ad scdaz dicitur qz si r- gulare bene est veri ens. i. perfectius ens qz vlt: sed ex hoc no sequitur qz demostratio picu aris sit pe- tior qvle. ¶ Ad tertia dicit qz licet demostratio vris de: nonret aliqd de vlt. i. de subiecto ad equaton non tamen ppter hoc est ymaginandu qz vlt sit separa- tum a singularibz cu vlt nihil sit nisi per intel: ectu. ¶ Cosequenter pbat septem rationibz qz demon- stratio vris est potior piculari. Prima ro illa demon- stratio est potior qz facit scire passione de sul i co- puzo p ppiam causam sed demostratio vris est huiusmodi: igitur. ¶ Secunda ro illa demostratio est potior que pcedit pca: tra quaz non contingit aliqd querere ppter quid sed vlt est huiusmodi igit. maior pty qz cu habem vltimum ppter quid no ptingit p: querere. vt si querat ppt qd aliquis venit r respondeat vt r: cipiat argenti: ptingit querere vlt- tra. s. ppter qd vult recipere argentu. Et r: dicit vt

soluat creditori suoz: sic (ibi erit standi). Tercia ra- tio quato magi dicit ead ad picularia: tato magi itur ad infinita: sed hoc sit in demonstratione picu- lori r no vti igit. Quarta ro: illa demostratio e po- tior qz plura facit scire sz demostratio vris est hmoi qz facit scire vlt r piculari igit. ¶ Quinta ro: illa demostratio e potior qz ex immediatis: sz demost- ratio vris e hmoi igit. Sexta ro cognoscens vlt cogno- scit piculari saltz vlti seu pceptu puzo: igit de- monstratio vris e potior piculari. Septia ro sicut i- te: i et r: vlti qz vlti: ita demostratio qz e p medi- um i et i igit e potior ea qz e p mediu sensibile sed demostratio vris e hmoi igit. ¶ Cosequenter pparat de demostratione affirmatiua ad negatiua ponedo hac clulione: demostratio affirmatiua e potior: nega- tiua qd pbat qnqz roniobz. Prima illa demostratio e potior qz e pau: ioribz indiget. sz demostratio af- firmatiua e hmoi igit. qz ipa e solz ex vno gne pponit puta affirmatiua: negatiua ex duobz gribz. s. af- firmatiua r negatiua. Secda ro ex duobz affirma- tiuis bfi sit illis sed no ex duobz negatis. Tercia ro illud p qd alud demosttrat r qz idiger e potior a- lio sz negatia indiget affirmatiua r no ex oia igitur Quarta ro: illa demostratio est potior qz pcedit ex puzoibz r notioibz: sed demostratio affirmatiua e hmoi cu ipa pcedat p affirmatiua igit. Quinta ro illa demostratio e potior qz pcedit ex pponibz puzo- ribz: sz affirmatiua e hmoi igit. ¶ Finaliter cop- rat demostratioe ofisua ad demostratione ad i- possibile. pon: s hac coclulione. demostratio osten- sua est potior demostratione ad impossibile Et hoc pbat ponedo differentia inter ipas qz demost- ratio ostensua pcedit ex puzoibz secundu naturam r ex veris. Sed demostratio ad impossibile pcedit saltem ex vna falsa r ouenit tamen in hoc qz pos- sunt fieri ex eisdem terminis.

Tercio aut est scia r potior que ipius qz et ppter quid eadez est sed no est ipius quia extra eam que est ppter quid

Istud est vltimu capitulu huius tractat in quo pparat pbs scias adiuic r ad alios hinc intellectuales: r pzo pparat cluliones ad- uic. ponis tres modos qbus vna scia e certior alte- ra. Primu modus. illa scia e certior que facit sci- re quia est r ppter quid qz illa que solam facit sci- re ppter quid alicui coclulionis. Secds modus. illa scia e certior qz est de subiecto no pto illa qz e de subiecto pto: vt scia qz est subalternas: e certior qz scia qz est subalternata. Terciu modus. illa scia qz est de simplicioribz e certior illa qz e de min simplicioribz. Dat exempli de geometria r arithmetica. arithmetica em p- siderat de vltate: r geometria de pto: r mo vntas hz simplicioribz roniobz p punctis: qz punctu vlti- onitate dicit pto: r puzo. ¶ Cosequenter ofidit a quo scia ptingit in se diuerse cluliones r dem- stratoes vna: r a quo scie dicant diuerse fm qz capi- tur in sillogismis factis in diuersis scietis. qz non igitur demostratione nisi sz qz sunt appropia- ta qz certu gen. Quarta ro: pcepta no sunt multa minora clulionibus. sed coclulione sunt diuerse qz etia pcepta. Sexta ro: pcepta alia sunt ne- cessaria alia ptingentia. igit no oim sillogorum eadem

sunt diuerse quaz pcepta sunt diuerse no vnde dicitur ex alijs nec ex se igit. ¶ Et subdit pbs ad ca- dez sciam pinent plures demostrationes pot enl vna r eadem clulio demosttrari pluribus demon- strationibus et p plura pcepta. et hoc ptingit du- plic. vno modo capiendo plura media eundez ordi- nis: sicut sunt superius r inferius. scdo modo capien- do plura media diuersorum ordinum. Dat exempli vt illa clulio letans transmutat fm vno sic dem- strari. oqz qd mouetur transmutat: sed letans mo- uetur: ergo letans transmutat. Alio modo potest sic pbari. omne quietescens transmutat: sz letans quietescit: sz letans transmutat: et capis ibi quiete es vt tm valet sicut hoc coplexu: ranslens de motu in quiete. ¶ Consequenter ofidit de qbus habet scia ponens duas cluliones. Quaz prima est eorum qz sunt a casu et fortuna no est scia qz ois demostratio est ex necessarijs et de necessarijs: sed casualia r for- tuita non sunt necessaria ergo de illis no est scia vni p casualia et fortuita vedemus ppte intelligere p pones ptingentes de quibus non est ppte scia. Se- cda coci: vlti: p sensum non pot bfi scia. pbat tri- bus roniobz. Prima scia e de vlti: que sunt vlti: qz scia no est de illis qz sunt hie r mnc. ergo per sen- sum no possemus hie scia. Secda ro: scia est cogno- tito ppter qd clulionis. sz talis vero pot bfi scia. pbat tribz roniobz. Prima qz si p sensum possem pcepte qz tria- gul? heat tres: adhuc qremus ppter qd heat tres scdm ex: pti qz si qz esset supra lunu r videret ter- ra interpostu inter solz r lunu: adhuc qreret ppter qd vlt luna eclipsat. Tercia ro: vlt est honorabilis qz singulari: ex quo vlt est pta ca passionis inest hie tui suo singularibz. singulari vero hie scia est ho- norabilior qz noticia sensitua qz singulari. sz scia differt a cogno: de sensitua. r p pbs p sensum non habemus sciam. Non est tm intelligendz qz sensus no reqrat ad sciam: r qz scia no est noticia sensit- ua. Et ita sensus quodammodo ordinat ad sciam: qz de quibusda qrim? ppter qd de qbus si euidissem? no qrerem? ppter qd. vt si videremus poros d sur: e in vitro p quos trasit lum: no quererem? ppter ead vlti est trasparis. Et ponitur hoc ex pti ppter il- los qz ponebant vlti esse perforatiz: r plenu paruis poris. ¶ Deinde ponit hac clulione impossibile est omniu sillogismoz esse ead e pcepta. pbat octo roniobz: quaz. Prima est sillogismoz alij sunt ve- ri r alij sunt falsi. sed verorum pcepta sunt vera r falsoz falsa: igit. Tercia ro: diuerse pcepta pincti- pia sunt pcepta. igit. Tercia ro: diuerse pcepta pincti- pia sunt pcepta. sed multi sunt si: de diuer- sis gribz: igit. Quarta ro: oim sillogismoz eent ead e pcepta: hoc maxime esset veru de pceptis colibus. sed talia pcepta sunt diuerse fm qz capi- tur in sillogismis factis in diuersis scietis. qz non igitur demostratione nisi sz qz sunt appropia- ta qz certu gen. Quarta ro: pcepta no sunt multa minora clulionibus. sed coclulione sunt diuerse qz etia pcepta. Sexta ro: pcepta alia sunt ne- cessaria alia ptingentia. igit no oim sillogorum eadem

sunt principia. Septima ratio: geometrie & medici ne sunt alta et alia principia igitur. Octava ratio: quod si omnium conclusionum essent eadem principia. tunc ex quibuslibet quod principibus posset demonstrari quodlibet quod est falsum: quod non quocumque demonstrantur ex omnibus principibus. Ex quo inferuntur quod uniuersales conclusiones principia sunt diuersa et propria. Finalis pars preparat scientiam ad alios habet intellectuales. et ponit primo tale conclusionem. Scibile et scia differunt ab opinabili et opinabile. quia scia est vltimum et necessarium opinio vero est possibilium aliter se habet. Secunda conclusio. Intellectus non est scia nec opinio quod intellectus est habitus proprius ide monstrabilium. scia vero opinio non differunt tam et scia et intellectus ab opinione quia scia et intellectus sunt circa verum et necessarium. Opinio vero circa verum aut falsum contingens. Deinde mouet duas dubitationes quarum prima est versus contingat id est simul opinari et scia. Secunda est quare scia non est opinio. Et patet quod opinari idem simul sciri et opinari sic. Dicitur illud quod a se scit antequam habuerit de illo demonstrationem potest opinari. ergo idem potest sciri et opinari. Contra sequitur soluit secundam dubitationem dicens quod si velimus debere noticiam conclusionis necessario oportet habere per se noticiam cuiusmodi sunt definitiones. Sed si habemus noticiam conclusionis non necessarium per medium contingens tunc est opinio et non scia igitur. Deinde soluit secundam dubitationem dicens quod quodammodo eiusdem est opinio scia. Deinde subiungit quod se habeat scia ad habitus intellectuales scilicet sapientiam prudenter et dicit quod hoc non potest ad logicum deterrere. Deinde describit solertiam dicens quod solertia est habitus subtilitatis inueniendi medium in non prospecto tempore. declarat tribus exemplis. Primum quia aliquid videns quod luna semper est illuminata versus solem statim intelligit propter quod hoc est scilicet quod illuminatur a sole. Item habet solertiam. Secundum exemplum si aliquid videt diuitem disputantem cum paupere: et statim intelligat quod hoc est quod diues mutauit pecuniam pauperi quam non restituit et alio modo solertia. Tertium exemplum si aliquid videns duos qui prius erant inimici esse amicos si intelligat statim quod hoc est quia facti sunt inimici alicuius tertii. alie dicitur solers.

Veritur utrum de eodem subiecto possit haberi scia et opinio simul et semel vel successiue. Et arguit primo quod simul et semel quod sit et semel possit cognoscere illas duas propositiones. homo est risibilis et homo currit. et de eodem simul et semel habetur scientia et opinio puta de hote. Secundo sic ex opinione fit scia. igitur de eodem obiecto simul habetur opinio et scia. aliter probatur: quod ex noticia in certa et non firma sit noticia certa. Tertio sic: quod si de eodem obiecto non possent simul et semel haberi scientia et opinio hoc maxime esset propter istam contradictionem: quod assentiret conclusioni sine formidine: et non assentiret sine formidine: sed hoc non sequitur quia bene sequitur iste habet opinionem de ista propositione: assentit enim formidine: non tamen sequitur iste habet scientiam de eadem propositione: assentit sibi sine formidine. sed solus sequitur: assentit illi propositioni sine formidine per se scilicet. Quarto sic: illud quod dicitur ab uno opinari ab alio. et id est ab eodem potest sciri et opinari in diuersis personis: igitur de eodem potest haberi

scia et opinio. Quarto sic. actus scialis et actus operatiuus possibilis respectu eiusdem obiecti. scia et opinio sunt possibilis adiuuic. aliter patet esse aliquid actus scialis ad se ipsum et erit opinio scie sed talis operatiuus secum intellectus habitus opinatiuus quoniam actus bonus non corrumpit habitus malus. nec vnus actus scialis corrumpit habitus opinatiuum. In oppositum est phisio in tertio. In questione erit tres articuli. Quantus ad primus.

Sciendum est primo quod duplex est demonstratio scilicet generalis et particularis. vbi aliqua demonstratio potest dici vltis tripliciter. vno modo quod ponitur ex tercio cōbō sic quod illa dicitur magis vltis quod ponitur ex tercio magis cōbō bus. Alio modo quod ponitur ex pōbō quod subiecta dicitur. Et istis duobus modis non capit aristoteles demonstrationem vltimam in tertio. Tertio modo dicitur vltis quod ponitur ex pōbōbus de se quod ipse. et ponitur cōbō positio ex tercio quod vltis. sic caput phisio in tertio. Et sic ibi est demonstratio vltis: et alia rationale est risibile: ois habet et alia rationale. et ois habet et risibile: ois habet et alia rationale. Et ibi est particularis: ois triangulorum tres: ois psyches habet tres. Et sequitur quod demonstratio non dicitur vltis ex eo quod conclusio sit propositio vltis: nec particularis: ex eo quod conclusio sit propositio particularis. et etiam tot modis potest dici propositio particularis sicut vltis et oppositio tunc ipse vltis. Sed restat vna difficultas vtrum sit aliquid demonstratio contingens. Bādet dicitur quod propositio contingens non sunt proprie scibiles vel demonstrabiles: capiēdo demonstrationem vel sciam propositio. Et si dicitur aristoteles multos esse demonstrationes contingentes: ut ista luna eclipsat et ista terra est rotunda. Dico quod aristoteles non demonstrat illas contingentes nisi inquantum resoluēde sunt in necessarias. vel nisi capiēdo demonstrationem largem: pro demonstratione per quam habet assensus firmus de conclusione: siue hoc sit in propositionibus necessariis siue contingentibus.

Sciendum est secundo quod demonstratio vno modo diuiditur in affirmatiuam et negatiuam. vbi affirmatiua est cuius ambe premissae sunt affirmatiue. Negatiua cuius altera premissa est negatiua. Et si quis arguat quod nulla sit demonstratio negatiua: quia in nulla tali premissa passio de subiecto negatiua videtur quod tales propositiones sunt per se. de quibus illa quod dicitur sunt de demonstratione intelligunt de demonstratione affirmatiua. Est tamen aduertendum quod adicitur ista: tres aditōes reddunt. Prima quod talis demonstratio sit categorica sic quod nulla premissa sit hypothetica vel de hypothetico extremo. quod si scilicet non oporteret: ut sic arguendo. ois habet et rationale vel irrationale. nullus habet et rationale et ois habet et rationale. vbi ista demonstratio est affirmatiua ex quo conclusio est affirmatiua. et tamen altera premissa est negatiua scilicet minor. Secunda aditio quod non arguat in tercio finitum variando medium penes finitum et infinitum. nam si sic bene staret quod ambe premissae essent affirmatiue et conclusio esset negatiua. et etiam esset verum patet in prioribus. Tertia quod huiusmodi demonstratio sit ostensiva et non ad impossibile quod si demonstratio sit ad impossibile inferens finalis conclusionem negatiuam tunc ambe premissae et etiam conclusio

primo. Logismi erit affirmatiua. et tertia demonstratio erit negatiua: ex quo conclusio erit negatiua. et si talis demonstratio ad impossibile inferat conclusioem finale affirmatiua: tunc vna premissa et conclusio primi syllogismi erit negatiua et tertia demonstratio erit affirmatiua: ex quo conclusio finale erit affirmatiua. Aduerte etiam quod demonstratio affirmatiua potest esse triplex: et etiam negatiua. quedam est de presenti. quedam de futuro. et quedam de futuro. ut ista: luna eclipsat. afferuntur per hoc quod terra in parte habet inter solem et lunam. Et proportionabiliter dicatur de alijs.

Sciendum est tertio quod restat vna difficultas quomodo propositio affirmatiua dicitur esse propositio prior: propositio negatiua. Bādet quod aliqua propositio prior alia dupliciter. vno modo quod est simplicior: et sic omnis affirmatiua est prior: sua negatiua quod negatiua scilicet aliquid quod non affirmatiua puta negatiua. alio modo aliquid propositio prior alia quod est euidētior: et scdm hoc ponitur aliquid propositio. Prima. propositio negatiua est firmioris euidētiae quod affirmatiua vbi corripit: ut ista nullus ens est non ens quod ista est ens: quod negatiua est cui dens gra forme cui tenet in ob? teris: et alia gratia materie quod ista est falsa chimera et chimera. et de probabili: puta tenedo vna regula quod a negatiua ad affirmatiua variato premissa finitum et infinitum dicitur ponitur subiecti quod forte egera si instātie huiusmodi poterent. Et etiam potest dari ratio huiusmodi propositio ad sui veritatem non indiget aliquid suppone sicut affirmatiua. Secunda propositio magis dicitur ab ob? quod propositio de est euidētior quod propositio de inest. Adigra sicut euidētior dicitur quod huiusmodi est alia logica quod fuerit dicitur quod aial test hoc vbi dicitur capi inest per dicitur aliter non videtur propositio vera. Tertia. propositio potest probabili ponitur quod propositio de possibili affirmatiua est euidētior quod affirmatiua de inest. Dato quod de? admiraret ois animos aliquid dubitaret de ista alia? et alia vbi non dubitabit de ista alia? possibile et est alia. Quarta propositio. propositio de hypothetico extremo est euidētior simpliciter categorica quod ista quodlibet vbi non est euidētior quod ista non dicitur. Quinta propositio. propositio de inest et euidētior propositio de hypothetico modali posita ex dictionibus ut ista fortis currit vel fortis non currit et euidētior quod ista fortis potest currere vel fortis non potest currere. vltima propositio: propositio de se sebo adiacente et euidētior quod propositio de est tertio adiacente: aliquid concesserunt multa esse de quibus non concesserunt esse entia.

Sciendum est quarto quod circa textum incidit talis difficultas vtrum opinio et scia possint esse de eodem. Pro primo declaratioem supponit quod opinio potest esse dupliciter. vno modo large pro assensu aliquid cuius propositio siue contingens siue necessarie cum formidine de opposito. et sic dico quod scia et opinio potest esse de eodem et tanquam de scibili proproquo vel de opinabili proproquo se qualis illa dicitur quod dicitur solent inferri: puta quod aliquid simul assentiret alicui cui formidine et sine formidine quod opinione assentimus cum formidine: et sciam. sine formidine. et talis assentit cui formidine et sine formidine. dico quod non sequitur. nec potest aliquid inferri nisi quod opinione assentit cui formidine: et sciam sine formidine. sed illa non dicitur ut igitur. et sic potest dici de scia et fide. sed ei potest assentire alicui euidētior per sciam et sine euidētia phisio sed non sequitur: assentit euidētior et non euidētior

cuntur propositio: cum sint assensus. et hoc tenendo quod assensus non est propositio. Et ex istis potest clare videri quomodo differunt scia et opinio. vbi opinio potest haberi sine argum? tatione: scia vero non aut scia potest patet quod aliter esset processus in infinitum. quia opinio proprie dicta est assensus propositio. vel quod ille assensus est genit? sine argumentatione propria: sic habetur incertū. vel scia non potest haberi sine demonstratione saltem mediate vel immediate. Et de notāte mediate: quod non ois scia immediate habetur per demonstrationem sicut patet de scia habituali quod immediate giat ex actibus frequenter reiteratis. Secundo patet de scia actuali quod sit et inclinatio sciētie habitus: cum habitus inclinet ad similes actus ex quibus generat. Differunt scia et opinio: scia est assensus certus et euidētior: non aut opinio. Et ad hoc quod aliquid assensus sit certus vnde dicitur requiritur. puta quod sit sine formidine de opposito. scia quod sit respectu propositioem firmiter vere. vbi euidētia est assensus quod assensus alicui propositio. propter aliquam rationem cogentem: et propter manifestam veritatem. primus dicitur propter propositioem euidētiam euidētiam intrinsecam: sicut sunt prima principia. Differunt etiam quia scia non potest esse nisi in respectu propositioem vere: sed opinio potest esse et respectu propositioem vere et false.

Quantum ad secundum articulum dubitatur primo vtrum de eodem simul et semel quis possit habere opinionem et scientiam. Pro cuius declaratione supponitur quod opinio et scientia capiuntur dupliciter. vno modo pro opinione aut scia actuali qua intellectus actualiter assentit ipsi propositioni alio modo pro opinione vel scientia habituali que est quedam qualitas habitualis genita ex assensibus actualibus inclinans ad actus conformes illis et quod generatur. Hoc supposito dicitur primo quod opinio actualis non est compossibilis scientia actuali: nec habitualis habituali respectu eiusdem propositionis: et in eodem intellectu quod non est possibile aliquem intellectum naturaliter assentire alicui cum formidine quod euidētior et sine formidine sibi notum dicitur scia quod scientia actualis est bene composita cum opinio ne habituali: quia non sequitur nec est actus scientie et intentus quod cito corrumpat opinionem de tertio quod opinio actualis bene fiat cum scia habituali: quod potest probari sic. de quod opinio habitualis et scia habitualis non fiat in eodem respectu eiusdem. quia illi habitus habent adiuuicē repugnantiam: quorum actus adiuuicē sunt actus repugnantes. sed actus scientie et actus opinatiuus eodem repugnant: igitur et habitus. Sed restat talis difficultas: vtrum ad aliquid habet sciam et opinionem sit de aliquid tanquam de scibili proproquo vel de opinabili proproquo se qualis illa dicitur quod dicitur solent inferri: puta quod aliquid simul assentiret alicui cui formidine et sine formidine quod opinione assentimus cum formidine: et sciam. sine formidine. et talis assentit cui formidine et sine formidine. dico quod non sequitur. nec potest aliquid inferri nisi quod opinione assentit cui formidine: et sciam sine formidine. sed illa non dicitur ut igitur. et sic potest dici de scia et fide. sed ei potest assentire alicui euidētior per sciam et sine euidētia phisio sed non sequitur: assentit euidētior et non euidētior

Dubitarur scdo vtrum p qualz causam pos
 sit demonstrari effectus. p dno cuius solutione sup
 ponitur q illa ppo habet multos sensus. vnus est
 vtru qz ca possit esse mediu ad demonstrandā lali
 qd de suo cāto. r tūc dicit q p quālibet causam q si
 mul est in actū cū suo effectu demonstrat effectū
 quo ad esse vel fieri. vt interpositio terre inter soles
 r lanā ē. g. eclipsis lune est. alr sensus est. vtru que
 libet cā possit esse mediu ad inferēdū aliquā passio
 nem de suo cāto r hoc slllogistice r ad istū sensum
 vādet q nulla cā pōtē sumpta pōt ēē totale mediu
 ad demonstrādū aliquā passionē de suo subo nisi cō
 uertat cū cāto vel nisi accipiat cū qbusdā circumstā
 tijs r determinatōibz q quas determinatōes puerit qz
 cāto vt sic argū dō. omne dpositū ex aia rōnālē est
 rīibile hō ē hōmō: r tūc dicit q quibet cā imedi
 ata scāpta pōt esse sufficiens mediu ad demonstrā
 dum aliquā de causato. q Sed restat alia rāsi cul
 tas vtru vna r eadē pōtē possit demonstrari per
 plures cās. Rīdet q hoc potest intelligi duplr vno
 modo p plures cās facientes vna totalē diffinitōē
 r Amul p sumptas p vno totali mediu: r tūc vna cō
 clusio pōt demonstrari p plures cās. alio mō pōt in
 telligi q aliqua pōtē pōt demonstrari p tales cās
 seorsum captas p diuersis medijs. r tūc dicit: tenendo
 q in pōtē dō r addi terminō cālis si vāat esse pōt
 quid q nulla cō: insio pōt demonstrari p plures cās
 salte ppter qd. qz tūc sicut variaret mediu variare
 tur pōtē totalis. hō vñ maneret cōclusio pōtē.
 Et si qd dicitur hoc vñ aristoteles in tertio d
 dicit q idē pōt demonstrari p plures cās. Ad hoc vñ
 pbatit tenēdo modū supradictū q loquit demon
 stratione qz est largo modo capta. vt iam visum est
 in primo. r nō de demonstratione ppter qd r potis
 sima: que facit scire qm illius est causa.

Dubitarur tertio vtrum quodqd est possit
 demonstrari de eo cuius est p aliud qdqd est. Et vñ
 q nō qz in oī demonstratōe ostēdit passio de subiecto
 hō qdqd est nō est passio igit. Itē qz ppo in qua pōt
 eā diffinitio de diffinitio est p se nota r imediata
 igit sequit q diffinitio nō pōt demonstrari de eo cui
 us est. In oppositō argū p pōtē i tertio. ad qd bre
 uiter rīdet q diffinitio qd dicitur diffinitio expr
 mens cāz nō hōs aliā cāz pōtē vel notior ē vel ex
 primēs oīs cās rei nō pōt demonstrari de suo diffini
 to demonstratōe ppter qd r potissima. r de illa diffi
 nitōe forte verū est q ppo in qua pōtē talis dif
 finitio de diffinitio est p se nota r imediata. hō vñ
 finitōes causales exprimētēs cām hōtē aliā cāz pōt
 orem r cū dntiorē. pōt demonstrari de suo diffini
 to per aliud quodqd est. r sic intelligebat aristote
 les. q Sed restat alia difficultas. vtru alicui cūsdē
 sit diffinitio r de. nōstratio. Et argū q sic qz passio
 nis est diffinitio r demonstratio q eiusdē ē diffinitio
 r demonstratio. Scdo sic illud qd scit p demonstra
 tionē etiā scit p diffinitioē cū diffinitio sit mediu
 r pōt demonstratōis. p dno cui r solutio est est a qz
 scit q alicui r demonstratioē pōt intelligi duplr.
 vno mō tanq alr qd dicit r imediate scit cū dī ē
 cōclusio r sic dicit q nullus talis est diffinitio r de.

mōstratio. alio mō alicui pōt esse demonstratio tan
 q scibilis remoti seu tanq illi qd dicit de alio vel de
 quo illd of cuiusmodi ē passio. subiectū r sic dicit
 q alicui talis pōt esse diffinitio r demonstratio.
 An alicui ē diffinitio r demonstratio nō ē aliud
 q alqd sciri p diffinitioē r demonstratioē r p hoc
 soluit pōtē rō Ad scōz dicit licz illud qd scit per de
 mōstrationē tanq p lstrum rō totale sciat q diffini
 tionē tanq p instrumētū pōtē. nō tū tanq per in
 strumētū totale. Et hoc de secundo articulo.

Quantum ad tertium sit cōclusio rīsalis
 qdqd ē nō pōt ostēdi de eo cui est in rōne qdqd ē p ali
 quā vā. vt scilicet p r articulo. Ad rōes an oppositō.
 Ad primā p solutio. Ad scōz dicit q qdqd ē hō pōt de
 mōstrari de eo cui ē in rōne pōtē cōtentionis in
 in rōne qdqd ē. i. in rōne diffinitiois ostēdo q
 illud est diffinitio r manifestatū diffinitio. Et simi
 liter dicit ad tertū. Ad qd dicit of negādo hōm nōz
 nō opz q si vñllo capiat oīa pōtē cōtentionis dif
 finiti q ppter hoc demonstrat qdqd est de eo cui ē
 in rōne qdqd est. Ad qd dicit q licet cā finalis sit pōt
 terior qz ad esse reale. nō tū qz ad esse cognitū
 etiā p ipam nō pōt fieri demonstratio ppter qd r po
 tissima nec per causam efficiētē.

Quomodo autē oportet venerari in eo qd
 qd est predican tia nunc dicemus. Cor igit
 tur quē insunt vnicuiqz quedā extenduntur
 in plus non tamen extra genus.

Stud est quintū capitulū huius tractatus in q
 docet suētigare qdqd est: r ponit tres pōtē
 In prima docet qā debent esse illa ex quibz consti
 tuit qdqd est dicit q ad diffinitioē diffinitioē al
 cuius dnt accipi talia pōtē: q vñ qdqd illoz sit
 in plus q diffinitio nō tū extra genus oīa hōmū ca
 pta pōtē cū diffinitio vt numerz ternarius hō
 sic diffinit q est numerus ipar vtrōbz pōt. r tū q
 libet ps diffinitōes seorsum est in plus q diffinitō
 lz tota ofo sit pōtē cū diffinitio. vñ aliqd num
 merz dicit primz duplr. vno mō qz nō numerat ab ali
 quo numero pter q ab vnitatē r sic quinarz dicit nū
 merus primz r multi alij numeri spares. alio mō de
 primus nō cōponit ex alijs numerz. r hoc mō ternar
 ius est numerz primz r etiā binari. Sed pōtē pōtē
 pōtē ad iustigādū qdqd est alicui pōtē dicitōis oīz
 pōtē cape genus illi deinde de las qd tale genz dicit
 vidit r si dicit est snt ignote oīz cape passiones quo
 facto si vñ vel passio supplēs dicit que pōtē dnt
 finito incta generi nō reddat totū pōtē cū
 diffinitio. tūc tale totū iterū est vidēdū quonqz de
 ueniat ad vñam que reddit totū pōtē cū diffini
 tione r tūc illud erit qdqd est. Et subdit q in tali in
 uestigatōe duo sunt cāndā scz inordinatio pōtē
 catorū. vñ inordinatio est dicit. primā pōtē pbat. nā in dif
 finitōe nō parū refert quid pōtē aut quid posteri
 us ponatur. hō refert dicit hō est alal māuerū dī
 pōtē dicit bipes est homo māuerū alal qz in pōtē
 scōz pōtē qz vñ inordinatio sit omittēdo aliquā vñam
 r etiā vidēdū do aliqd genz per vñas generis in

riozis vt puta diuidendo alal per vñas aut aut pi
 scis dicendo. animalū aliud est totū pēnati. i. hōs
 pennas integras cuiusmodi est vespertilio. aliud est
 diuisum pennis cuiusmodi est coruus. Consequēter
 tangit vnos errores circa inuestigatōē ipsius qd
 quid est. primz est quozdā dicit q nō sit possibi
 le accipere oīz vñas alicui. qd pbat qz nō cognoscit
 vñā vnus ab alijs nisi cognoscant illa alia: hō
 est possibile cognoscere omnia alia a quibz differe
 igit. Rīdet pōtē q nō oīz cognoscere oīa alia a diffi
 nito possunt. sed sufficit cognoscere ipsa pōtē
 Scdo error fuit quozdā dicit q oīz in diuisio
 nibus repetere q omne suppositū diuisū incidit in
 membra diuisiois. Respondet pōtē q nō oīz qz
 nō necesse est omne suppositū diuisū incidere in mē
 bra diuisiois. hoc si sint vñe imediate. Deinde
 subdit tres pōtē requiritas ad ipsū qdqd est
 prima q oīa posita in diffinitioe pōtē cōtēnt in qd
 de diffinitio. Scdo q talia pōtē cōtēnt debite or
 dinata. ita q magi cōtēnt qz in minus cōtēnt sequa
 tur. Tertia q nihil omittat ē de his que pōtēnt ad
 qdqd est r tūc ista conditionibus obseruatis erit
 bonum quodqd est. Tertia cōclusio in qua docet
 inuestigare qdqd est per vñam resolutionis dicit
 q si p vñam resolutionis velimus inuenire diffini
 tionem alicuius inspiciendū est ad singularia illi
 diffinitiois accipēdo aliqua que sunt similia r ali
 qua que sunt diffinitio r tūc inspiciendū est vtru
 in aliqua rōne cōmū cōueniant r si sic tūc illud
 erit principium diffinitiois si non tūc illud erit
 equiuocum. Exemplum. vt si queratur qd est ma
 gnanimus debemus pōtē dicitare quosdam magnani
 mos vt herculz achilz adiaz. illi ei hōt vñā. de. f.
 nō tolerare iniurias cui r signū est q hercules vni
 cant. achilles insaniat: r aiaz seipm interfecit. ite
 rum debemus pōtē dicitare alios magnanimos vt ale
 xandri r socratē. illi ei habuerūt aliquid cōe. scz qūi
 ter sustinere pōtē r aduersa r tūc debemus cōn
 derare si omnes isti conueniant in aliqua rōne cōi
 qz si sic tūc illud erit principium diffinitiois ma
 gnanimitatis si nō tūc magnanimitas nō habebit
 vñam rationem. Deinde remouer vñam dubium ex
 quozdā q respiciendū est ad singularia r dicitur
 aliquid q singulare pōtē diffinitio. hoc remouet pōtē
 dicit q omnis diffinitio est ipsius vñe rōnālīs vt
 melius non diffinitio sanitate in oculo sed diffini
 nit sanitate. Et subdit q facilius est diffinitioe mī
 nus vñe rōnālīs q magis vñe eo q in magis vñe rōnālīs
 salū plures latent equiuocationes q in minus vñe
 rōnālīs. Subdit finaliter q diffinitio non debet va
 ri per methaphorā qz scit nō cōtingit vñe putando
 vñe methaphorā ita nō pōtē diffinitio vñe me
 thaphora. Sequitur textus.

et notat illud erit mediu dicens propter quid tal
 is passio est in pluribz vt animal erit mediu ppter
 quid sua passio inest homini r equo. secundū docu
 mentū si aliqua passio inest pluribus que habeat
 subiectū vñe cū sed nō nominatū oportet circū
 loqui tale subiectum r ipm accipere pōtē medio de
 cente propter quid illa passio inest pluribus: vt iste
 passiones habere duos vñes r nō habere dentes
 in superiori mandibula in sunt omnibus animalibz
 habentibus cornua. ideo habere cornua pōtē accipi
 ad circūloquendū nobis subiectū in oīatum. Ter
 tiū documentū: si aliqua passio inest aliquibus ana
 logice tunc accipēdū est mediu analogom p quod
 demonstratur illa passio r illis vt istis tribus oīi
 scioni. spine cōuenit sustentare partes molles a
 analogice. ideo oportet accipere aliquod mediu per
 quod illud demonstrat quod sit analogū scz habēs
 duriciem sic: omne habens duriciem sustentat par
 tes. nō ē huiusmodi. igit. Finaliter ponit duas
 conclusiones. prima: plura problemata cōueniūt
 in idem mediu quod est diuersarum rationum.
 vt ista tria ppter quid est sonus echon. propter qd
 sit vñe: propter quid videtur res in speculo. Respon
 detur ppter reflexionem. r sic reflectio est mediu
 illorum trium pblematum. Secunda conclusio
 aliqua sunt pblemata quibus competit plura me
 dia suborinata: vt si queratur ppter quid nylus
 finit magis in sine mensis. respondetur quia tunc
 mensis est magis pōtē. hūc cōclusio subor
 dinatur alia scilicet propter quid mensis est magis
 pluvialis: r dicitur qz tunc deficit luna.

De causa autē r cuius causa est dubitabit
 aliquis nunquid cum causatū est et causa
 est vt si folia fluunt aut deficit luna r cau
 sa deficienti r folia cadent erunt vt si hu
 ius est habere lata folia deficienti autem
 terram in medio esse

At autem habeamus pposita eligere oīz
 decisiones et diuisiones: sic autem eligere
 subiectum genus cōmune omnium.

Stud est sextum capitulū in quo philo sophus
 ostendit quomodo oportet inuestigare propter
 quid ponendo tria documenta. primū si aliqua pas
 sio habeat aliquod cōmune subiectum vñe cōmū

Stud est septimū capitulū in quo pōtē mo
 uet quozdā questiones quaz prima ē vñe ex
 cāto sequat causa sine et dicit. Rīdet pōtē p
 duas dicitōes. pōtē snt cāi sit tūc vñā cā suffi
 ciens tunc ex cāto scitur causa sicut et dicit. dat ex
 emplū vt eclipsis lune est q terra sterponit inter so
 lem r lunam. Aliud exemplū folia arboris cadit
 ergo illa folia sunt lata. Secunda conclusio si eius
 dem effectus sint plures cause quarū quilibet per
 se sit sufficiens ad esse causati tunc ex causato nō se
 quitur causa licet e contra. Secunda dicitō vtrum
 vnus conclusiois demonstrabilis sit tantū vnū me
 diū pōtē q quod possit demonstrari. vel vtrum sit
 plura media. Rīdet p duas conclusiones quarum
 prima est. si demonstratio sit fm q ipm r potissima
 tunc vnus conclusiois erit vñe cū mediu propter
 quid r potissima q quod talis conclusio poterit de
 mōstrari: sed si demonstratio sit ex pōtēibus que nō
 sit secūda q ipm tunc vna r eadē cōclusio potest de
 monstrari per diuersa media. primā partē pbat qz
 talis conclusio demonstratur p rationē vñe termini
 l. per diffinitioem subiecti q solū est vna. pbat
 in iij.

per exempla ut si haec passio habere tres angulos de...

De principijs autem qualiter sunt cognita et quis est cognoscens habitus hinc est manifestum dubitantibus primum

Secundum est tertius et ultim' tractatus huius libri...

per exempla ut si haec passio habere tres angulos de...

Quertur ultimo utrum definitio subiecti sit mediū in demonstratōe...

Sciendum est primum quod circa tertium incidunt aliquae difficultates...

fontes: sed requiritur evidētia quae est una propter hypotheticam et si sit per se evidēs erit una principij demōstrationis...

Sciendum est scđo quod adhuc est alia difficultas...

Sciendum est tertio quod notitia evidēs primo...

fero quod ille ignis quae non tertiū est calidus median-

Sciendum est quarto quod principiorum que dam sunt nota mediūte sensatione et memoria...

Quantum ad secundum dubitatur primo utrum aliquid evidēter possit a nobis cognosci...

et sibi euidēs: sed etiā multas pñas: sicut pñe petētes pñcipiū. vt fortes est: g fortes ē si hō ē hō ē. Df scō q possibile ē nos de multis xitacib' pñgētib' hñe euidētā absolutā. vt q ego sum. q ego co gnosco. q ego uino. et sic de multis alijs. ¶ Df scō q impossibile est nos aliq extrinsecū nobis sensibi le euidēter cognoscere euidētā absolutā. licz bene euidētā pñtionata: pbatur: qz statim pñdicatione aliquid apparere et assentire sic eē: et tñ nō sic erit

Dubitat secundo vtrū aliquod pñcipiū possit esse nobis euidēs aliqua euidētā. Et arguit q nō: qz maxime esset pñmū pñcipiū. sed hoc nō qz nō est euidēs aliquid esse pñmū pñcipiū. Igit. anō probat: qz nō est nobis euidens pñcipiū esse antecedens aut pñsequens igitur nō est nobis euidens aliqd e' pñmū pñcipiū. pñapbat quia nihil potest esse euidēs tali euidētā nisi sit pñpositio de ducta per aliquā pñas. Itē aliqui negauerūt pñmū pñcipiū. vt patet quarto methaphisice: igit nō ē euidēs. Itē dubitū est qd sit pñmū pñcipiū: igitur nō est euidēs. Itē illud nō est nobis euidens cui in tellectus potest firmiter dissentire: sed intel: eor' pñ firmiter dissentire pño pñcipio: qz de' pñ causare in intellectu talē dissentium: quo facto diss: tuer' pñ mo pñcipio. Itē nullū falsū potest nobis esse euidēs qz nōqz verū. anō pbatur: quia potest esse tanta apparētia de falso qz de verū. sicut de vero quia nō refert quedā falsa esse pbabiliora quibusdā veris

¶ Ad istū rñde' per ordinē. Ad pñmā dī negādo pñam. Ad pñtionē dico q aliqz pñt scire euidēter atiquā pñdē: nesciēdo vtrū sit pñmū aliqz etiaz pñt scire vtrū pñcipiū: nesciēdo tñ qd sit pñmū pñcipiū. Dicovltcrius q aliquis potest scire euidēter aliquā pñpositiōē nesciēdo tanta euidētā vtrum sit vera vel falsa. Ad aliud dico q antiqui pñt solū ore negauerūt pñmū pñcipiū: sed nō mē te. Ad aliud pñ solutio. Ad aliud dico pñ nō q de' sine causis scōis r naturaliter ag' r nō potest cau sare assensum pñter pñnotatiōē hui' reri assentire q notat agere. nā si aliquis assentit agit. Ad tertiā dī q intellect' pñt assentire alicui falso sed ex hoc nō sequitur q talis assensus sit euidēs. qz ad esse euidēs nō sufficit apparere pñcise sic esse quā tūcūqz talis apparentia sit intensa. sed requirit q talis apparētia sit vera.

Dubitat tertio quid sit pñcipium mediū demonstratiōis pñter qd r potissime vtrū diffini tiō subiecti vel diffinitio passiois. pño cui' solutio supponit qd dicitur aliqui q diffinitio pñpleta passiois ē mediū demonstratiōis pñter qd r potissi me vt pbāt rōnes anō oppositiū questionis: it' diffini tiō r comp' eta passiois nō debeat e' mediū vñ dif finitio pñpleta passiois ē q daf p ea q sūt eiusdem gñis cū subiecto: r cū hoc p illa q sūt eiusdē generi cū passione: vt ista diffinitio. aīal rōnale aptū natū ridere ē cōpleta diffinitio hui' passiois quod est rē sibi: sed diffinitio cōpleta passiois est illa que daf per illa que sunt eiusdē generis cū passione: vt ista diffinitio: aptū natū ridere: est diffinitio cōpleta huius passiois qd est risibile. S3 qz ista opi

nō videtur esse de mēte aristotelis. ideo pñra eū arguit sic. sicut passio ē demonstrabilis de subiecto ita diffinitio passiois ē demonstrabilis de subiecto: ergo nō debet esse mediū. Item pñcipia passiois im portāt pñceptū simpliciter simpliciter: ideo nō habēt pñcipiā diffinitioē. It' possunt hñe quāsdā descripti ones r forte diffinitiones quid nois. igit nō debēt eē mediū i demonstratiōe. Melindē qz diffinitio cau salis subiecti vel q' ratiua dāns intelligere causāz quare ita est sicut p cōclusionē? significat: debet eē mediū demonstratiōis pñter quid. Sed restat vna parua difficultas quomō intelligit qz sentire ē sin gularis: r sensus ē solus. Dicitur aliqui q sic vñtelli gi potētia sensitiua nō est magis dēterata ad sen tiendū vñū sensibile q aliud vt visus nō est magis dētermiatus ex sui natura ad sentidū vñū colorē q alterū sed actus sentiēdi ē ipius singularis qz est vnus sensibilis sic q nō alterius. pñt tñ alter dicit q singulare sub rōne singularitatis nō ē p se obie ctū sensus. It' per se obiectū sensus ē aliquod vñū est tamē q singularitatis ē id sine quo nō sit. sen sa tio vnde natura est ratio agēdi in sensū r monen di ipm sed singularitas ē cōditio agentis. nā natu ra nō sentitur sine singularitate.

Et hęc de secundo articulo.

Quantū ad tertiū sit conclusio respōsalis ad questū: diffinitio subiecti scilicet est mediū in demonstratiōe pñter quid et potissima. qz relinquit probata in secūdo articulo. Ad rōnes ante opposi tā. ad pñmā patet solutio. Ad scōam negatur ma ior. sed sufficit q mediū demonstratiōis sit mediū in ratione cognoscibilitatis: ita q passio notius in se medio r mediū subiecto q passio ipi subiecto.

Ad tertiā dī q ille demonstratiōes nō sunt pñter quid r potissime vt notum est. Ad quartā dicit q licet diffinitio r diffinitū idem realiter importēt tñ distinguuntur formaliter. vel sponēt alium r ali um conceptū. Ad quīntā patet sō vñtio.

Et sic est finis secūdi posteriorum.

Sequitur pñmū thopicozum.

Propositum quidem nego cij est methodum inuenire a qua poterimus sillogisa re de oī problemate ex pro babilibus. Et ipsi disputa tiones sustinentes nihil di cemus repugnās. Pñmū igit diceudū qd ē sillogis r q eius differētiē qñimus sumatur dyalericus sillogismus. hunc enim queri mus secundum propositū negocium.

Sic est liber thopicozum aristote lis i q pñs dēteriat de sillo dyalerico pñ nō pño intētiū suū: dicit qz pñcipiū hui' negocij est inuenire artē breuē et compendiosam a qua poterimus faciliter de oī pblemate sillogisa re. Et pñmo diffinit sillogis r spēs eius: vñ sillogis ē

oī i qua dūbō possitō alia] quidē ab his q poss. ta sunt de necessitate accidit eo q hęc sunt. De qua diffinitōe satis visus est in pñmo pñioz. Sed sillo demonstratiō est q sit ex pñmīs veris: aut ex talib' q p aliq pñia xā pñcipiū sue cogitatiōis sumperit de quo satis visus ē in pñio postcrioz. Sillogism' dyaleric' est q ex pbabilib' ē sillogisat'. An pñma v. rā sunt q nō p alia sed p seipsa fidē habent id ē que cognoscitur cognitio teris. sed pbabilia sūt que vidēt pluribus: aut oīb' r aut sapientibus vel maxime notis. ¶ Deinde describit sillogismum hēi giosum: dicit q sillogis litigiosus est qui ex hīs que vidēt et pbabilia et non sunt: aut ex hīs q vñtē est: pbabilia est apparens. Et debet sic intelli gi: sillogis litigiosus est q procedit ex propōitiōis que videntur eē probabiles r v. r tñ nō sunt. aut ex p pōitiōis que sunt v. r pbabiles: sed nō bñ dīposi te. ¶ Ex q diffinitioē ostēdit q triplex est sillogis litigiosus. i. peccās in materia tñ: peccans i forma tñ: r peccans in materia r in forma simul. sed sillo gismus falsigrāphus est q procedit ex propōitiōis. pñtatur ex propōitiōis teris alicuius si tēte. que quōd propōes qd nō sunt vere vel sunt male intellecte vt iste sillogismus: oēs linee dū te ab eodē pūcto in eūdē pñctum sunt equales. sed corda ar. us r costa sunt huiusmodi: g corda ar. us r costa sunt equales. Respōdet q sicut ita et falsa: cū solū habeat xita tem de lineis ductis p idēz mediū. ¶ Deinde ponit modum procedēdi in hac sciētia est vā: a ratio dmo stratiua. sed debemus pcedere figuratiter et gressu maiorū talis cognitiō fm propositum sit sufficis

Et dicit q hęc sciētia est vñlis ad tria: scz ad ex ercitatiōes: ad obuiatōes: et ad pñcipiāz dīcūptinas

Pñmū probat: qz illa sciētia valet ad exercitati ones per quā facilius poterimus argumentari de quolibet propositio. ista est hñō: igit scōm probat: qz o' illud p qd possumus respōdere ex pñcipijs do ctine ad ea q nō vidēt nobis bene dicit: vñle ad obuiatōes. sed ista est huiusmodi: igit. Tertū pro bat vñabū rōib'. Pñma: oē illud p qd possumus arguere siue respōdere ad vñāqz partem pñradicti onis: est vñle ad fm pñiam dīcūptias. sed dyalerica est huiusmodi igit. Scōda ratio: oē illud per qd possumus in hñere de pñmīs pñcipijs vñtūscūsqz dīci pline: est vñle ad fm pñilosophtam dīcūptinas. sed dyalerica ē huiusmodi igit minorē pbat: qz pñcipiū est dyalericū et teris cuiuscūqz si te possumus facere sillogis. ¶ Deū remouet vñū dubiū an aliqz dicat hęc dyalericū: nisi sciat qz pñcipiū hñe sciz dyale. pñfecte qz semp probet vel improbet pñcipiū hñe sciz dyale. pñfecte qz nichil omittat de his que requiruntur ad probandū illā conclusiōem vel improbandū. qd probat pñsimile nā ante q aliquis dicatur bonus r hētor: nō oportet q semp vincat pñuadendō: s3 sufficit qd nichil omittat de his que sunt necessaria ad vincendum. probat etiā: quia ad hoc q aliquis dicat bonus me dicitus: nō oportet q semp faciat: sed sufficit quod nichil omittat de his que requiruntur ad sanandū

Queritur vtrū sillogismus dyaleri c' sit subiectū adeqñ hui' scie. Arguit pño q nō: qz nullus sillogismus dyalericus est subiectum scie huius libri: igit sillogismus dyaleric' nō est subiectus scie huius libri. ¶ Scōdo arguit: sillogis demōstratiōis est subiectū huius scie: qz est pño cō sideratum in hac scia igit. ¶ Tertio arguit: sillogis dyalericus eē subiectū huius scie que vocat dyalerica sequeretur qz e' subiectum loqu: quia dyalerica r logica sunt teri cōuertibiles adinuicem. ¶ Quarto sic. oīs sillogis si ē sillogis est vñ'. It' sillogis dyaleric' est sillogis si ē sillogis. It' pñs vidēt esse falsū qz vñ eē ille: qu' petr' facit vel qu' tobānes facit qz est fal sū igit. ¶ Quinto sic. oīs pñō idēfinita pñ hñe: aliqua singularē verā. It' ista ē idēfinita sillogis dyaleric' ē sub iectū hui' scie. igit vñ hñe: aliqua singularē verā sed hoc ē falsum igit. ¶ In oppositum vidēt esse aristo. in textu. In ista questione erunt tres articuli.

Quantum ad pñmū.

Sciendum ē primo qd sillogismus dyale ticus pñt capi dupliciter. Anō modo pñme inten tionaliter et sic nō est aliud quam sillogismus dyalericus mentalis vocalis vel scriptus. et sic nō est subiectum in hac sciētia. Alio modo capitur sillo gismus dyalericus secunde intentionaliter et sic nō est aliud quāz aliquod intentionale attributū per intellectum sillogismo dyalerico mentali voca li vel scripto. Ex quo sequitur q iste terminus sillo gismus dyalericus de formali significato impo: rat intentionem secundam sed d' materiali significato importat omnem sillogismum dyalericum mētalē vocalem vel scriptum. ¶ Secundo supponitur qd pñcipia passio sillogismi dyalerici est generatiuum opñtionis id est notitiē ad hēuē cum formidine de opposito. pño quo tamē aduertendū est q ad hoc q alique pñmissis generent opñtionem de cōclusionē seu notitiā cum formidine oportet qd pñmissis accipiātur cum formidine de opposito. quia omnis ad hērens pñmissis sine formidine ad hēret conclu sioni sine formidine quāz cognoscit se qui ex pñmis sillogis. et per hoc differt a sillo demonstratiō qui est generatiuus sciētiē seu notitiē ad hēuē sine fori dine de opposito ideo sequitur q sillogism' potest procedere ex pbabilibus dupliciter. Anō modo ex pbabilibus acceptis cum formidine: et sic sillo gismus dyalericus debet procedere ex pbabilib' Alio modo ex pbabilibus acceptis generaliter si ne sint cum formidine siue non: et sic sillogismus demonstratiōis potest dici procedere ex pbabilib' cum pñcedat ex necessarijs que generant sciētiā de conclusiōe.

Sciendum est secundo qd circa tētrum. incidunt alique difficultates. pñma: vtrum propo sūto quam ponit aristoteles in textu sit vera: in qua dicit quod ista arte poterimus disputare de omni problemate. Et videtur quod nō: q ista sciētia nō habet considerare de omni probi: emate. R' esponde tur quod problemata siue pñpositiones dubie et p pbabiles pñt pñsiderari vñpñ. vno mō qz ad pñcipias rōes terioz: r sic ista scia nō habet pñsiderare d' oī p

temate. Alio modo quod ad res cōtes: ut puta quod terti sunt de tali quod de tali predicato: et sic ista scia habet bene cōsiderare de oi problemate: quod per illas res cōtes et probabiles poterimus de oi tali problemate discutare: puta respondēdo de ipso. ostēdēdo etiā aliquid de ipso. et etiā odiādō rōndus quod de ipso fi ent. Sed dicitur difficultas quod pot stare quod illius dyale ticus sit subiectū huius scieciū de eo nō p̄su pponat quid est: s; ostēditur in textu quid sit illogismus dyalecticus. Respōdetur quod aliqua sciam supponere quid ē de subo suo: potest intelligi dupliciter. Alio modo quod ad processum demonstratiū: et sic p̄e supponit quod ē de suo subiecto: nā anteq̄ fiat demō stratio: oportet scire quod est subm. Alio modo quod ad p̄cessū doctrinā: et acq̄sitū: et sic nō oportet scire p̄supponere quod ē de suo subo: s; oportet q̄cere quod sit.

Secundum est tertio quod p̄ declaratiōe diffinitionis pbabilitū supponit quod in tali diffinitōe ponitur multe p̄cūle p̄ quas intelligunt multa p̄ babilia. per hoc quod dicitur quod videtur oibus: intelligunt p̄ babilia quod sit pbabilia ap̄ oēs vulgares. et quod ignis est calidus. Aliqua sunt quod sunt pbabilia ap̄ sapiē tes: sicut ois mater diligit filiu suū. vel istud: sol est maior tota terra. et ista tangitur p̄ istā p̄cūlā p̄u ribus. Alia sunt quod sunt pbabilia solū sapiētibus et illa tā sunt p̄ istā p̄cūlā sapiētib;. Et ista sunt tri p̄cūla. Hāc q̄dā sunt pbabilia sapiētibus. que iam sapiētioribus. que sapiētissimi. Supponitur se cūdo quod aliqua scia de eē inuētia dupl. vno modo quod docet pluribus medijs quod possunt terfari. l. probari plura problemata. et sic ois scia de inuētia. Alio modo quod docet modum p̄ quem inuenitur scia media ad terminādum problemata. et hoc modo ista scie tia dicit esse inuētia: quod modum scientia priorū et posteriorū dicitur resolutoria.

Sciendus est quarto quod circa textus incidit vna difficultas. an illius bene diuidat in illūm de monstratiū: dyalecticū litigiosū et falsigraphū. Et videtur quod nō: quod illius rēpariū est illius: et tñ nō ponitur in illa diuisione: igit Sed sic: diuisus dyalectici a ri de mēbris diuidetur: sed illius non dicitur de il logisimo litigioso. igitur. In oppositū est p̄his p̄o cuius declaratiōe supponit quod predicata diuisio illi ē sufficiens: sumēdo talē diuisionē ex p̄e matie illi quod ē necessitas et pbabilitas. Ad rōes dubij dicit quod illius rēpariū: re. lu. ad aliquā istar sp̄e: puta si p̄ cedat ex pbabilitū ad illūm dyalectici: si ex necessa rijs ad illūm demonstratiū. et sic de alijs. Si tamen sumat distinctio sp̄e illi ex p̄e finis: sic illius rē paratiū est bene sp̄e distincta ab alijs. nā finis illo gisimi rēpariū est alius a finis alteri sp̄e illi: cū fi nis eius sit generare experientia de scia vel ignōtia ref p̄letis. Sed finis illi dyalectici ē generare opi nionē. finis litigiosi generare apparētē sophiā. fi nis falsigraphi seu sophistici est ignōtia p̄ane di spōsitōis. finis demonstratiū est generare scientiā. Ad secundam dicitur quod licet diuisione vniuocis diuisum debeat verificari de mēbris diuisib; et non tamen in diuisione equiuoci. modo illogismus diuidetur in illogisimū demonstratiū. dyalecti-

cūm. et litigiosum diuisione equiuo. cl. nam illogi mus litigiosus non est illogisimus: sicut em illogi mus litigiosus peccans in forma. Et hęc de pu mo articulo.

Quartum ad secundū dubitatur p̄io vtrū illogisimus peccans in materia et illogisimus pec cans in forma sint boni illogisimi. Pro cuius so lutione supponitur primo quod alique illogisimū peccare in materia: potest intelligi dupliciter vno mo do quia in eo non sunt tres termini vel tres propo sitiones: et sic non capitur hic illogisimū peccans in materia quia tali modo illogisimū dicitur etiā peccare in forma. cum non habeat terminos et pro positiones dispositas in modo et figura. et sic omnis illogisimus amittens aliquid de materia vel etiam aliquid habens superfluum dicitur peccare i ma teria isto modo. Alio modo illogisimus dicitur pec care in materia quod peccat in illis quod se tenent ex par te materie sicut in probabilitate vel necessitate. ita quod ille illogisimū dicitur peccare in materia cuius pre missa non sunt probatiue condensationis sicut ē falsa p̄tionis principij statim. et sic arguendo ois homo est hō. et ois hō est hō. et ois homo ē hō. vñ illius sic peccat in materia dicitur bene bonus illogisimus simpliciter. Sed dicitur peccare extra illūm pbatiū siue dyalecticū. Supponit vterius quod forma illi non ē aliud quod modus et figura: ideo ille illius dicitur peccare in forma cuius premissa nō sunt disposita in modo et figura cu iusmodi sunt oēs cōbinatiōes inuicib;. et vti illū dicit quod non est illius sicut hō pictus non est hō. id vi uisio qua diuiditur illius in illūm demonstratiūm dyalectici et litigiosum seu sophistici si peccantē i for ma est diuisio equiuoci i equiuoca.

Dubitatur secūdo vtrū idē illius possit esse dyalecticus et demonstratiuus: et arguit quod non quod tūc idē illius ē et ex necessarijs possibilibus aliter se habere: p̄his est falsum igit. sequētia p̄t quod illius demonstratiū est ex necessarijs et illius dyalecticus est ex probabilitibus. sed pbabilia possunt aliter se ha bere igit. Secūdo quia tunc sequeret quod de eodem hēremus sciam et opinionē. s; p̄his est falsum. et an cedēs. p̄his p̄t quod illius demonstratiū generat sciaz dyalectici gnat opinionē. falsitas sequētia patet quod scia et opinio sunt habitus oppositi. Tertio sic mem bra diuisionis nō debent coincidere sed illius demō stratiū et dyalecticus diuidit illūm igit. In oppo situm arguitur quia p̄pōnes ex quibus fit illius d monstratiū sunt pbabiles cum ipso conueniat diffinitio probabilis et per consequens idē illo gisimus procedit ex necessarijs et probabilitibus et go simul erit demonstratiūm et dyalecticus. Pro cuius solutione supponit quod illius demonstratiūm et dyalecticus possunt capi dupliciter. vno modo secūde intentionaliter et sic vno nō est ali. alio modo p̄te intē tionaliter. puta p̄ illūm mentali vocati vel scripto et tunc dico quod illogisimū demonstratiū esse dyalectici potest intelligi dupl. vno modo respectu diuersitatis et tūc dico quod idē illius potest esse demonstratiūm et dyalecticus: si vno p̄t assentire finis illi demonstrati ui sine foridūe de oppositio. et alii p̄t p̄t assentire

quam formidine de oppositio: lo modo respectu eius dem et hoc dupl. iterum in p̄. b. bile potest capi in p̄. vno modo large pro p̄pōnitū pbabilitū: siue cum formidine siue formidine. et sic vno et idē ill. cūl mus respectu eius dē bene vicere demonstratiū et dyalectici. alio modo capiēdo probabile stricte: propositione probabili que est cum formidine. Et sic dico quod vno et idē illogisimus respectu eius dem non potest dici demonstratiūm et dyalecticus. Ad rationes. Ad duas primas patet solutio. Ad tertiam dicitur quod illogisimū demonstratiūm et dyalecticus. ut diuidit illogisimū capitur secūde intentionaliter et nō prime intēntionaliter. ideo ut sicut in vna diuidētia nō verificant de sanus em.

Dubitatur tertio vtrū dyalectica seu ista scientia sit utilis ad obuiatōes: et ad finē pbiam di sciplinas. Et videtur quod nō: quod aliq̄s p̄t exercitari in medicina vel in rhetorica vel in aliqua alia scia sine dyalectica: ut patet per experientia. p̄t p̄ demon stratiōem possunt obuiare positionib; respondē tis: nō potest esse talē sciam. In oppositū est p̄his i textu vbi dicit quod ista scia est utilis ad tria. sc; ad exercitaciones obuiatōes. et ad finē pbilosophiā disciplinas. Ideo respondet ad rōnes Ad primā dicit quod licet aliq̄s possit exercitari in me dicina vel in aliqua alia scia sine dyalectica imp fecte et nō scietur: em tñ potest p̄fecte et si tenet si te sine ista scientia. Ad alia dicit quod licet p̄ demō stratiōem possunt obuiare positioni false. tñ nō po sitioni hęc: sicut possumus per dyalectici. Sed dubitaret aliq̄s quomōdō possumus habere scientiā de illogisimo dyalectico: cum illogisimū dyalecticus sit gnatius opinionis. Rōdet quod si scia p̄tē vicia cōter nō habet nisi de p̄clusionione in qua demon stratur passio illi dyalectici de ipso illogisimo dyale ctico: ut puta de tali illogisimū dyalectici est gnatū opinionis: habet scia que vocat dyalectica. capiēdo dyalectici stricte. quod dyalectici large capta. est idē dyalectici que habet de oibus p̄clusionib; demonstrati uibus in totalogica. Et sic p̄t de illogisimo dyalectico nō hēremus sciam nisi tanq̄ de scib; i remo to: et hoc in illogisimo demonstratiū. et cū hoc fiat dyalectici dyalectici ē bene gnatius opinionis. i. p̄ misse illi: lo. ximi dyalectici generat opinionē de con clusione illi dyalectici. Et hoc de scdo articulo

Quartum ad tertiu sit cōclusio respōsalis illogisimus dyalectici subiecti in hac scia: cum p̄io. i. adēte p̄sideret in hac scia. Ad rōnes an oppositi. Ad primā dicit negādo sciam. quod ibi mitti tur falsitas figure dictōis variādo genus suppositiōis. Ad scdam dicit quod illius demonstratiūm ostē deretur p̄io in hac scia: vly p̄io dicit ordinē ad scdm: nō est vly idē est quod adquate. Ad tertiam dicitur quod scia que ibi habet hęc vocat dyalectica: capi do dyalectici stricte et proprie. sed nō capiēdo dyalectici large et cōuertitur est logica. Ad quartā dicitur quod illius dyalectici est vno vnitare genere. vel scōter hoc capi do illogisimū dyalectici scia scie intentionaliter. Ad quintā dicitur quod licet ois propositio

indefinita cuius subiectū supponit p̄sonaliter pos sit habere aliquam singularem: non tamen indefi nita cuius subiectūm supponit simpliciter.

Primum ergo cōsiderandum ex quibus est methodus si autē sumpserimus ad quot et que et ex quibus orationes et de quibus sil logisimū quō his abundemus habebimus sufficienter propositum.

Ista est p̄e exercitina huius libri que diuiditur in octo libros priates quoz primus diuiditur in tres tractatus. In p̄io dicitur de p̄cipuis sil logisimū. Et p̄io p̄bat quod p̄pōnes dyalectice et pbilema ta sunt in equali numero. quod p̄bat quod quęlib; sunt ex equalibus numero sunt in equali numero. sed p̄ positiones dyalectice sunt ex equalibus numero: quod sicut ex equalibus p̄dicatis: p̄pōnes dyalectice et pbilema ta sunt in equali numero. Sed sic illa quoz vna p̄t fieri reliquā et est in equali numero: sic sic est p̄ positiones dyalectice et pbilemate. ut illa p̄pō dyale ctica vtrū hō sit alal sit pbilemata dicendo vtrū hō sit alal vel nō. Consequēter mouet aliqua dubia p̄io vtrū aliq̄ pbilema possit fieri de vna. Res pōndet quod vna est reducēda ad genus. id pbilemate de vna re: nunc ad gen. Sed in vtrū quare enu merādo predicata nō enumerat diffinitionem que tñ est predicati. Rōdet quod cōtinetur sub p̄p̄io et vicit quod duplex est p̄p̄io quod dā est quod indicat quod est esse rei et illud vocat terminus seu diffinitio. aliud est quod nō indicat quid est esse rei conuertum hęc p̄ dicatur de illo cuius est cuiusmodi est p̄p̄ia pbatio ut risibile respectu hominis. Et quo passio est citur ta lis regula. quod si aliq̄ sit cōe duobus et vni l'ox non sit nomen ipositiū tñc illud assumit nomen cōis. Et quibus p̄cludit quod quatuor sunt p̄dicata sc; tertis siue diffinitio gen' p̄p̄io et accō. Et subdit quod dif ferentia est inter p̄pōnem dyalectici et pbilema nā p̄pō dyalectici solū querit vna p̄t p̄tradictōis ut hic est ne hō alal gressibile bipes. Sed pbilema quod vtrū p̄t p̄tradictōis ut vtrū alal gressibile bipes sit diffinitio hōis vel nō. Consequēter est finit terminū seu diffinitōis dicens quod terminus est oratio indicans quid est esse rei: et subdit quod nō solū incōplexa: sed etiā cōplexa habent diffinitionē. nā possib; est ea que sub oratione significanti termina ri id est diffiniri. Et dicit quod illi qui vtiunt vno solo nomine p̄o diffinitione non bene diffiniant eo quod omnis diffinitio est oratio. Secundo dicit quod idēm diuersum sunt annexa diffinitionis quod illud est vn neri diffinitionis quod sit maximus labor circū vn finitionem sed p̄ idēm et diuersum sit maximus la bor igit. p̄t et diuersum terminant p̄ eandē metho dū per quā terminat diffinitio quod si probauerimus aliqua esse eades vly diuersa facilliter poterimus de sputare de diffinitione. et si ostēderimus aliqua nō esse eadem sufficienter ostēdemus ea nō habere eā dem diffinitionē. In scda p̄e dicitur de scō predicato. sc; de p̄p̄io dicitur quod p̄p̄io est quod nō in cat quid est esse rei soli aut vni et cōuertim predicat ur de re ut susceptibile discipline est p̄p̄ium hō-

mlis. Et si querat utrum illud quod dicitur ali...

Non autem lateat nos quoniam que ad pro...

Stud est scilicet capitulum in quo ostendit quod...

equus sub alali. Et remanet in dubio: posset et...

Quonia autem ex prius dictis sunt orati...

Secundum est tertium capitulum huius tractatus...

Veritur utrum numerus predicatoz...

Sciendum est primo quod predicatum potest...

Sciendum est secundo quod tres conditiones...

Sciendum est quarto quod circa tertium inci...

Sciendum est primo quod predicatum potest...

Sciendum est quarto quod circa modos...

facte in e2 cognito. Et qñ dicit distinctio est ofo in
 dicio quid est et rei. sentus est: iudicia. i. manifestatio
 que res est distinctio. ut alia rationale manifestat q
 res est homo. ¶ Et hinc dicitur esse eentia et e2
 stantie idē sunt. Dico q v. 2. c. 2. Ego si qñ importat
 p distinctiōem et reliquū. dico negando qñam: q2 e2
 distincti non importat q distinctiōes sū et reales
 habet extra causam: s3 solum sū e2 cognitiōem ad
 hoc q aliquid distinctat. sufficit q habeat et cognitiōem
 Supponit tertio q distinctiōne plicatōis: s3 qd
 dat i telligere predicatū q est genus ad ipā plicata
 idē nō hnt eandē distinctiōem: sicut plicabilia q i
 distinctiōne plicabilia semp intelligit vlt p genere.
 Dubitatur secundo vtruz species sit predi
 catam ab alijs distinctā. et vtrū ppositum qñ et pro
 prium ad aliquid faciāt plicatū ppositū. ¶ Ad piam
 ptem dicit q species est plicatum et ppositū in qua plicata
 tur est terminabilis p aliquo locum dyalectici sicut ut
 p locū a toto i quantitate. ppositū tamen non facit men
 tionē de ea explicite nec ea enumerat. qz h3 eundem
 modū inherenti et predicatū sicut genus. id sufficit
 ter intelligit p gen. dicitur etiā q dicitur intelligitur p
 genus. Et sapio dicat vtrū dicitur annectum. ge
 neris. dico propterea q non cū h3at proprium modum
 predicatū et facit etiā vtrū predicabile distinctum a
 genere. vlt et etiā q faciat vtrū predicatū distinctū
 a h3e. ¶ Et hoc est q genus potest eam dupliciter
 vno mō: argē pro omni mēplexo limitato qd plicata
 eentia. Et sic dicitur q gen. dicitur et species nō fa
 cit nisi vtrū predicatū sc3 generis cum ipsi cōueni
 ar on. modus essendi suo subicibilis: quos modus
 plicatū s3 eentia. ¶ Et hinc dicitur q species nō plicatur
 in mēplexo limitato qd plicatū est in quid de pluribus
 vtrū h3at specie et sic potest dici q species et vtrū
 facit duo plicata distincta a genere. ¶ Et hoc sc3
 pte dicit q ppositū qñ et ppositū ad aliquid faciūt plica
 tum a cōueniētia. et nō plicatū propriū cū nō sint pro
 priū simpliciter: ipsi nō cōueniūt distinctiōe propriū.
 Dubitatur tertio vtrū 3 quodlibet plicata
 tum habeat aliquid annexum. ¶ Et hoc cuius solutiōne
 supponit q annexū et cōiter dicitur est predicatū min
 principale plicato cui annectit non totaliter idem
 nec totaliter diuersus: terribile p eas d3e consideratio
 nes vel p similes quibus est vtrū ipale plicatū. Et q
 fecit q nō opt semp q consideratōes p quas terlan
 tur pblemata plicatū sint totaliter idē e2 cōsidera
 tiōib3 qbus terlan pblemata annexi. ¶ Secūdo
 supponit q annexiōes requirunt ad hoc q ali
 qñ dicitur annexi alteri. pñ q plicata q sunt de an
 nero fere sint terribilia similib3 cōsideratōib3 sicut
 pblemata q sūt de plicato pñ ipali. secūda q il
 lud plicatū cui e2 esse annexi sūt principalia q vlt
 luid annexi. tertia q plicatū pñ ipale et annexū
 habeat omnino similes modos plicatū qz tunc ma
 gis debent dici vtrū plicatū q plicatū et annexum
 ¶ Supponit tertio q nō quodlibet predicatū habet
 annexum: qz ppositū nō habet annexū. Et si quis vi
 gat nōne dicit et diuersum propriū pñ esse annexa ipā
 ppositio sicut et diuersum genere sunt annexa ge
 neris. ¶ Ad dicitur q non qz idē et diuersum ppositio non

dicitur primo dicitur ipā proprio: sed magis ipā
 illius propriū. vñ nihil dicitur primo idem et diuersus cō
 ristibili nulli q ppositū est idem vel diuersum cū ipā pa
 ra e2 homine. Et hoc est secūdo articulo.
 Quārum ad tertū sit conclusio responsa
 lis. numerus predicatorum cum distinctiōibus co
 rum est sufficienter assignatus a pbo. ¶ Ad ratiōes
 ad primam et secundam et tertiam patet solutiō. et
 etiam ad quartam. ¶ Quintam dicit q ly solum in
 distinctiōe propriū non refertur ad indiuidua sed
 ad speciem. pura q sit sensus solum sapie speciei et om
 ni sapie indiuiduo.
 Primum ergo determinetur quid est pro
 positio dyalectica et quid problema dyalecti
 cum ¶ Non enim omnem ppositiōem nec
 omne problema dyalecticum ponendum
 Iste est secundus tractatus huius libri in quo de
 terminat aristoteles de principijs cōplexiōis illo
 gismi dyalectici. et diuiditur in duo capitula. In pri
 mo ostēdit qd sit ppositio dyalectica et problema dyalectici
 propter hoc q non omni ppositio est dyalectica nec omne
 problema est dyalecticū q nullus proponeret p mo
 dū pblematis qd est oibus vel nulli norā: qz de pro
 blema d3 habere aliquā dubitationē. ¶ Deinde disti
 nit ppositiōem dyalecticā dicitur. ppositiō dyalectica
 est interrogatio probabilis que videtur oibus aut
 pluribus aut sapientibus. et h3 oibus qd p. vtrū
 vlt maxime notis cū s3mudine nō extranea. ad e2 nō
 contraria opinionib3 plurū sapientū. Deinde de
 uidit ppositiōes dyalecticas dicit q quedā sunt ppositiōes
 dyalectice sū sepbabiles vlt oīs mater diligit situz
 suum. alie sunt similes pbabilib3 vlt sit pbabile
 q contrariū sit ead3 disciplina pbabile erit q eoz
 sit qñs sensus. Hic sunt pbabiles q sunt p. vtrū
 pbabilib3. i. de terminis contrariis vel s3 cōtradictio
 nez p. vtrū. et exemplū ex pte subiecti vlt amia. op3 be
 nefacere inimicis op3 benefacere ex pte predicatū.
 vlt amia op3 benefacere amicis op3 benefacere. ex
 pti de illis que sunt p. vtrū cōtradictionem.
 vlt amia op3 benefacere inimicis nō op3 bene face
 re. amicis op3 benefacere amicis non oportet ma
 e facere. Et subdit q si vna est probabilitas ita et reliq.
 ¶ Consequenter distiuit pblemata dyalectica di
 cēs q problema dyalecticum est speculatio cōt d3e
 ad electionem vel fugam vel ad veritatem et sciam
 aut vlt ipm sic q. munitulans aut od aliquid aliud
 huiusmodi. vlt per hoc q dicit ad electionem vel
 fugā tā pnt pblemata moralia. et per hoc qd dicit
 ad veritatem et scientiā tangit pblemata natura
 lia. et p hoc quod dicitur ad munitulans tāgit problema
 ta sciam sermocinalium. ¶ Consequenter diuidit
 pblemata primo ex pte nostre cognitiōis. secūdo
 ex pte finis. de p. vtrū dicit q quodā est p. vtrū
 de quo neutro mō opinamur sicut vocat p. vtrū
 neutrum eo q nullam rationem habemus ad alte
 ram p. vtrū contradictionis: vtrūm astra sint paria
 vel imparia vel qz habemus ratiōes que fortes ad
 vtrūqz p. vtrū contradictionis vlt vtrūm sicut sit eter
 nū vel non. Alia sunt de quibus habentur con
 trarie opinionēs: et illa sunt triplicia: quedam sunt

de quibus plurimi vulgares contrariantur sapien
 tius vlt vtrū sapientia sit melior diuina vel non:
 alia sunt de quibus plurimi vulgares contrariantur in
 ter se. vlt vtrū ars futura sit melior pelliparia. alia
 sunt de quibus sapientes contrariantur inter se vlt sunt p
 blemata philosophalia et metaphisicalia. vlt vtrū mun
 dus sit ab eterno vel nō et vtrū genus sit vnum vlt
 vel nō. ¶ Deinde diuidit pblemata ex pte finis di
 cēs q quedā pblemata ordinantur ad electionem
 vel fugā vlt vtrū oporteat parentes reuereri vel nō
 quedā nō ordinant ad finē ppter scire s3 ppter opa
 ri. vlt vtrū voluptas sit eligenda vel nō. et quedā or
 dinant ad scire dicitur: vlt sunt p. vtrū. enata naturalia.
 Positio autem est extranea opinio alicui
 sū p. vtrū notoriū quoniam nō est cōtra
 dicere quē ad modū dixit aristoteles.
 Iste est secundum capitulū in quo pbo deter
 minat de positioe vtrū positio est opinio extra
 nea aliquorū notorū sū p. vtrū. i. positio est opinio
 aliorū peritū vel alicuius peritū in p. vtrū et dat
 tria exempla. Primum nō ptingit esse cōtradictioe
 vlt dicit aristoteles. Sed3 est q oīs mouetur dicit
 erractitus. Tertius q oīs sunt vtrū dicit mellissus
 et de ista dicit aristoteles q esse solicitū est magis
 signū stultitiē q sapientiē. Deinde cōparat positio
 nē ad pblemata dicit q oīs positio est p. vtrū.
 nō ecōtra. Sed3 pte pbat qd aliorū sunt p. vtrū
 tate de quibus neutro modo opinamur et illa nō sunt
 positioes. qz positio est oratio q p rōnes pbabiles
 videt ab aliquo rōdente. Primum pte pbat qz omne
 illud de quo h3 opinant est problema: sed positio est
 h3m dicitur. Et subdit q solum illa pblemata sunt
 dyalectica q pnt esse dubia ex pte rōnis et illa nō sunt
 dyalectica que sunt dubia ex defectu sensus vel pe
 nes vlt dubitates vtrū oporteat deos venerari et pa
 rentes amare. tales nō sunt rōnibus cōuincendū s3
 verberibus sunt p. vtrū. ¶ Similiter illa p. vtrū
 mata quoz demonstratio est p. vtrū sensus. vel lon
 ge a sensu nō sunt dyalectica vlt vtrū nix sit alba. De
 inde determinat de spēs argumentationis dyale
 ctice dicit q due sunt spēs argumentationis dyale
 ctice sc3 illud: et inductio qd sit illud dicit est p. vtrū
 Sed inductio est progressio a singularibus ad vlt.
 ¶ Finalr cōparat inductiōem ad illū dicit q in
 ductio est planior et verisimilior q sit illud. sed illū
 gismus est valentior et ad d3cendū efficacior. tert
 Instrumenta autē p q abūdenus sit
 logismus sunt quattuor. vtrū quidē
 ppositiōes sunt secundum quoniam quibus
 quodq dicitur posse diuidere tertium diste
 rentias iuenire quattuor autē similitudinū
 consideratio
 Iste est tertius tractatus huius libri in
 quo pbo determinat de instrumentis abū
 dandi in illogismo dyalectico dicitur
 infra qbus abundamus in illogismo dyalectico
 sunt quattuor. sc3 ppositiōis sumptio multiplicis vlt
 ratiōis: dicitur inuentio et similitudinū consideratio

et reducit tria vicia ad primū dicit q tria vtrūma re
 duantur ad sumptionē p. vtrū: qz p. vtrū qd ipso tā
 possunt fieri diuerse ppositiōes. sicut distinguat mul
 tipler vlt puta bonū in delectabile et vtile et sumun
 tur due ppositiōes scilicet bonū delectabile est eligendū
 et bonū vtile est eligendū. Similit inuenta dicit in er
 aliqua multiplicat ppositiōes vlt sit inuenta dicit in er
 sensū et disciplinā talis q amisso sensu nō possunt
 ipsū recuperare. s3 amissa disciplina possunt ipsū
 recuperare. tunc dicitur due ppositiōes similit inuenta
 similitudinū consideratioe inter aliq multiplicatur
 ppositiōes vlt si cōsideretur similitudo sanatiū ad sa
 nitatē et cuncti ad cunctiā sic sūt plures ppositiōes.
 ¶ Sequitur textus.
 Ergo qdēz ppositiōes eligendū quotiens de
 terminatur est in p. vtrū aut oīm opinionēs
 pponenti aut pluriū aut sapientū et horūm
 vel oīm vel plurimū vel nonissimozum.
 Iste est secundū capitulū in quo pbo dicitur de
 primo instrumento abundandi qd est ppositiōis
 sumptio et ponit ser modos quibus abundamus i
 ppositiōibus dyalectici. Primum est sumendo pro
 ppositiōes pbabiles aut omnibus aut pluriū aut sapi
 entib3 aut h3 pluribus aut maxime notis. ¶ Se
 cundū est sumendo ppositiōes cōtrarias pbabilib3 p
 tentas sū cōtradictioe. nā si vna cōtrariū est p
 babilis et reliqua. ¶ Tertius modus est sumendo
 ppositiōes similes ppositiōibus pbabilib3 vlt si ista sum
 tur tanq pbabiles cōtrariōrum eadē est discipli
 na tūc ista sumenda est tanq pbabilib3 h3ior idē
 est sensus. ¶ Quartus modus est sumendo opinio
 nes cōes nā rōdēt ad h3m dicit ppositiōes facit pcedit
 nec ad eas multū aduertit. ¶ Quintus modus est su
 mendo descriptiōes eoz de quibus disputam vlt est eis
 facere possim ppositiōes pbabiles. ¶ Sextus modus est a
 spiciendo ad ppositiōes dicitur ab expt in aliq scia in q
 disputam. ¶ Et sequitur ostēdit q oīs p. vtrū aut est
 p. vtrū aut morale aut sermocinale: ex pti dicitur de p. vtrū
 co vtrū mand sit eternū vel nō. ex pti dicitur de morali vlt
 vtrū oporteat magis obedire pentib3 q legib3 si vlt
 sentiat: et pti dicitur de sermocinali vlt logico vlt vtrū h3ior
 tā sit eadē disciplina vel nō. ¶ Et sequitur soluit vtrū
 qdēz possit esse qd qzere quo talia pblemata vlt
 admittit. rōdet q nō est facile hoc assignare s3 suffi
 cit ea cōficere inductiōe et ex pti dicit q dyalecti
 solū d3erat talia simplr. i. qz ad eoz opinionē et
 p. vtrū. ¶ Et subdit finalr q i argumentatōibus
 dyalectici sumendū sunt ppositiōes vlt sub ipā pos
 sint sumi ppositiōes p. vtrū. et oīs oppositōis est ea
 dē disciplina sub qua sumunt iste oīm h3ior eadē ē
 disciplina. oīs p. vtrū. et oppositōis. Eadē ē disciplina
 Quotiens autēz negociandū est nō solum
 quocūq dicitur sū diuersum modum sed
 et rōnes eorum tēpendū assignare vlt non
 solum qñ bonum alio quidem modo dicitur
 iusticia et fortitudo
 Iste est tertius capitulū in quo dicitur de
 sero ista vtrū dicitur de distinctiōe multiplici

tant spēs argumētātōis. Et arguit q nō bñ sequit
sō due sūt spēs argumētātōis vel due sūt spēs ar-
gumētātōis. q nō due sūt spēs argumētātōis. se-
quētia pbat qz ex opposito cōsequētis infertur
oppositū p̄ntis est istud due sunt species argumē-
tationis et ad istam due sunt species argumēta-
tionis sequitur ista: due sunt species argumētationis
vel due sunt species argumētationis. quia quel-
bet categorica infert qnam distinctiā cuius ipsa
est pars. ¶ Pro cur? solutione supponit q duplex
est distinctiō affirmatiue sufficit alteram
ad veritatē distinctiue affirmatiue sufficit alteram
partem principalē esse veram: sed ad falsitatē req-
ratur utraqz ptem principalē esse falsam: sed ad
veritatem distinctiue negatiue sufficit et requiritur
q utraqz pars eius principalis sit vera et hoc secun-
dum illos qui tenēt q negatio posita in principio
ypotheticē negat om̄s copulas tam categoricas
q ypotheticas et p oppositū dicit de eius falsitate.
Supponit sc̄o q distinctiō affirmatiua equivalet
copulatiue affirmatiue de p̄tibus contradicen-
tibus: et hoc in cōsequētia sed nō in significando. s;
distinctiōa negatiua equivalet etiā copulatiue: ideo
potest responderi q prima consequētia est bona pu-
ta non due sunt spēs argumētationis vel due sunt
species argumētationis. ergo nō due sunt species
argumētationis. ¶ Et si quis dicat ibi arguit a to-
ta distinctiōa ad alterā ptem. respondet q verum ē
a tota distinctiōa negatiua que equivalet copulati-
ue. ideo bene sequitur.

Subiatur tertio utrum sint tantū quattuor
instrumenta abundandi in illogismis dyalecticis
¶ Pro cur? solutione supponit p̄o q instrumentū
abundandi est regula p quā abundamus vel scim?
inuenire prompte plures p̄pōnes dyalecticas: et qz
aliqua conculso p̄t multis modis p̄part: ideo dy-
alectici us indiget instrumentis quibus facilius possit il-
logizare et p̄bare illā cōclusionē. ¶ Supponitur se-
cūdo q suspitio p̄pōnū capitur dupl̄o mō ḡ: nera-
liter p quacunqz acceptione p̄pōnū siue necessaria
rū siue p̄babilit̄ siue verarū siue falsarū: sic cōue-
nit tam demonstratori dyalectico q sophiste. nec isto
modo capitur hic. alio mō capit̄ p acceptione p̄pō-
nū dyalecticarū et p̄babilit̄ quibus abundam? i il-
logismis dyalecticis. et sic capit̄ hic. Et si qz querat
utrum suspitio tertiorū debeat dici instrumentū abs-
cūdi sicut suspitio p̄pōnū. Respondet q sic et intelli-
gitur p summptionē p̄pōnū. ¶ Supponit tertio q
vārū inuentio et similitudinis consideratio dupl̄o
capiunt̄. vno mō sc̄dm q inuestigant p eorum pro-
p̄tia p̄cipia et sic p̄tinet methaphisico. alio modo
inquirūt p ipas possumus accipere multas p̄pōnes
dyalecticas ex quib? possumus facere nullam dyale-
cticā. et sic p̄tinet ad dyalectici. Similiter distinctiō
multiplicis p̄tinet ad sophistā ut redarguat aut ea
ueat redargui et p̄tinet ad dyalecticos sc̄dm q ex ei?
distinctiōne p̄t sumi p̄pōnes dyalectice. Quar-
to supponit q cū dicit p̄pōnū in textu q tria vltima
instrumenta abundandi reducuntur ad suspitōnē p̄-
pōnū nō debet intelligi formaliter sed quodāmodo

ordinatiue q ordinant ad suspitōnē p̄pōnū.
Quantū ad tertium articulū sit cōclusio re-
sp̄o salia distinctiō p̄pōnū dyalectice et p̄blematis
sunt a p̄o in textu sufficienter assignate. ut patet
in articulo. Et ad rationes ante oppositum patet
solatio in articulo.

¶ Et sic est finis primi thopicorum.
¶ Tunc autem problematum alia
quidē vniuersalia alia vero p-
ticalaria vtiā quidē vt quoniā
ois voluptas bonum est et quo-
niam nulla voluptas bonūz particularia
vero vt quoniā quedam voluptas bonū et
quoniā quedam voluptas non bonum

¶ Et sic est finis primi thopicorum aristoteli in quo docet terminare problemata accidentis et problemata simplicis inherētie. Et videtur in quatuor tractatibus. primus continet vnum capitulum in quo p̄-
mo ponit talem diuisionem. ¶ Problematum que-
dam sunt vniuersalia. et quedam particularia: exē-
plum de vniuersalibus vt vtrū omnis voluptas sit
bona vel non. exemplum de particularibus vt vtrū
aliqua voluptas sit bona vel non. Et subdit q qdlibet
illorū ē duplex sc; affirmatiuū et negatiuū. sub-
dit etiā q prius determinādū est de p̄blematibus
vniuersalib? negatiuis q affirmatiuis qā illa ma-
gis p̄tinet ad opponentes est opponens magis ba-
beat probare ptem negatiuā q affirmatiuā. ¶ De-
inde cōparat problemata accidentis ad p̄blemata
aliorū p̄dicatorū: dicens q difficile est terminare p̄-
blemata accidentis: qz i ipis nō valet cōsequētia ab
inelle ad esse: vt non sequit̄ albedo inest ethyopi: q
ethyops est albus: sed in p̄blematibus aliorū p̄-
dicatorum ab esse ad esse valet qz valet bene sequit̄
aial inest homini. ergo hō est aial. Deinde ponit duo
peccata que possunt accidere in p̄blematib? dyale-
cticis. primum est mentiri. sc̄dm est transgredi omni-
nem locutionē hoc est appellare res nōibus extra-
neis vt nolare hominem platānum. i. arborē euersā
Et ponit talem considerationē. si aliquid assigne-
tur inesse vt accidēs et inesse sc̄dm modū a tercio p̄-
dicati problema est destruendū etiam si genus assi-
gnē in esse. sue speciei vt accidēs. problema est destru-
endum qz assignare genus sue speciei per modum
denotatiui mala est assignatio vt sic dicens albe-
do coloratur. Et isto textu elicit ista auctoritas ge-
nus nō predicat denotatiue de sua specie.

¶ Alius vero locus est inspicere quibus in-
esse aut oibus aut nulli dictū est cōsidera-
re autē fm spēs et non in infinitis
¶ Et sic est secundus tractatus in quo docet termina-
re problemata simplicis inherētie. Et videtur
in quinque capitula. In primo docet terminare pro-
blemata p locum a toto in quantitate ponēs talē
considerationē. Si aliquid predicatū assigne inesse
omni aut nulli videndū est si sit instantia in spēs.

postea in individuo. et si non sit instantia constru-
endum est problemā. si vero sit instantia destruendum
est. vt verum omnium oppositorum sit eadem vici-
plina. respiciendum est ad species oppositorum et post-
ea ad individua et si non sit instantia construendum
est: si vero sit instantia destruendum est. Et subdit q
prius inspicendū est ad species q ad individua qz
species sunt pauciores q individua. modo facilius
est inspicere ad pauca q ad plura.

¶ Alius diffinitiones facere accidentis et
cui accidit aut vtriusq; fm vtriusq; aut alte-
rius deinde considerare si quid non verum
in diffinitionibus, vt verum sumptum sit vt
si est deo iniusticiam facere: quid iniusticia
facere diffiniendum.

¶ Et sic est secundum capitulum in quo docet ter-
minare problemata simplicis inherētie per lo-
cum a distinctiōe. ponens talē considerationē. Si ali-
quid predicatū assigne inesse subiecto videndum est si
diffinitio talis predicatū pueniat subd. si sic destruendū
est problema si nō destruendū est. vt si qz dicit deū fa-
cere iniusticiā qz videre quid sit facere iniusticiā vtrū
facere iniusticiā ē alteri sponte nocere. et qz deus nul-
li nocet. id nulli facit iniusticiā. aliud exemplū. vt si
velim? scire vtrū studios? sit inuidus qz videre qd ē
inuidia vtrū inuidia ē tristitia de appetitu prosperitate ali-
cui? qz hoc nō puenit studioso id studios? nō ē in-
uidus. aliud exemplū vt si velim? scire vtrū resp̄sor sit
inuidus qz scire quid sit inuidus. vtrū inuidus ē q
tristat de prosperitatib? bonorum. et resp̄sor est q
tristat de prosperitatib? malorū. id resp̄sor nō est in-
uid? deū. Deū ponit tria documenta. p̄m si i diffinitio-
ne ponat aliquid ignotū sic loco illius qz ponit mani-
festū. sc; si aliquid p̄pō vtrū h̄at instantiā et velim? per
ip̄as aliquid probare sumenda est cum sua instantia.
nam instantia qrit argumentum respondentis. Ter-
tium in diffinitionibus videndum est nobis vt plu-
res. h̄a loquēdū ē vt plures sapientib? verorū pauc

¶ Amplius si multipliciter dicatur aliquid
propositum positum autē sit quoniam inest
aut quoniam non inest alterum. monstrare
eorum que multipliciter dicuntur si in vtra-
q; non contingat

¶ Et sic est tertium capitulum in quo docet terminare
problemata simplicis inherētie inspicēdo ad mul-
tiplex. Et docet primo inspicere ad multiplex sc̄dm
equipocationē. ponēs talē considerationē. Si in aliq
p̄pōne ponat aliquid multiplex. fm equipocationē. et
qz lateat ridentē sic opponēs fm ip̄as construere in
vno sensu et destruere in alio sensu. Aduerte tñ q si
debeat construī sicut sensu et destruī in alio opz q rñ
des cōcedat eā esse verā in vno sensu. Secūdo subdit a
liā considerationē. si multiplex nō lateat ridentē
sic opponēs vtrū ip̄as distinguere et distinctiōe facta
vtrū ip̄as construere vtrū destruere et si queratur vtrū
omne opozitū sit expellens. ibi ex pte illi? teri? ex
pediēs distinguēdū ē qz expediēs vtrū equoqz de rpe

dicit velli et de expediente hōis. Et fm hoc p̄t
construi p̄pōnes vel destruī. ¶ Deinde ponit qnā cōsi-
derationē inspicēdo ad multiplex amphibologicū
dicit q si multiplex amphibologicus lateat ridentē.
tūc debemus distinguere. et si velimus construere. re-
debemus aspicere ad significatiōnē fm quā predicatū
est subd. et velimus destruere debemus aspicere li-
gnificatiōnē fm quā predicatū nō inest subd. vt vtrū
sc̄p̄tina sit vna plurū talis ē distinctiōe qz vtrū
sit esse vna plurū quibus vt finis et alterius vt medi
ordinari i finē. id ad destruēdū eā sufficit aliquā vna
sensū cōcludere. Et si velim? illā destruere qz cōndere
qz nō illoz modorū distinctiōa vna. ¶ Finali? ponit
qnā considerationē circa locū a transsumptiōe dicit q
si aliquid ponatur esse alicui subiecto sub nomine ob-
scuro nos debemus illud nomē trāsferre ad nomen
evidentius siue notius vt loco huius termini iuesti-
gare debemus siue notius illā rētm inquirere.

¶ Ad ostendendum autem contraria eidem inesse
considerandum in ḡne vt si velimus ostē-
dere qm̄ est circa sensum rectitudo et pecc-
atum sentire autem iudicare est. iudicare
autem est recte et non recte et circa sensus
erit rectitudo et peccatum

¶ Et sic est quartum capitulum in quo docet termi-
nare problemata simplicis inherētie p locum a
ḡne ad speciem. Et ponit primo talē consideratio-
nem. si contraria assignentur inesse alicui speciei vi-
dendum est vtrum inest generi eiusdem speciei si
sic destruendū est problema si nō destruendū ē vt velim?
videre an rectū et nō rectū sicut ip̄i sentire vidēdū ē
an inest iudicare eo qz iudicare est genus ad senti-
re: qui enim sentit iudicat. Secunda consideratio:
si aliquid assignetur generi videndum est si inest speci-
ei. si sic construendum est problema. si nō destru-
endum est problema. Secūdo ponit tres regulas. Qua-
rum prima est. si genus predicatur de aliquo oportet
aliquam speciem eius de eodem predicari. Secū-
da est quecunqz habent aliquod genus necesse ē ha-
bere aliquam speciem illi? generis. Tertia. de quo-
cunqz predicatur genus denominatiue de illo predi-
catur aliqua species denominatiue. vt si quis dicat
animas moueri necesse ē eā aliq̄ specie mot? moueri
¶ Considerandum autē i proposito quomodo existē-
re necesse est positum esse aut quid est ex ne-
cessitate si p̄positum est.

¶ Et sic est quintum capitulum in quo p̄o docet ter-
minare problemata simplicis inherētie per locū
ab auctate et p̄te ponēdo aliq̄ considerationē. Qua-
rū p̄tia ē si velim? construere p̄is debem? p̄io p̄-
struere aīis. h̄a p̄te cōstructo et p̄bato p̄is erit p̄batū.
Secūda consideratio si velim? destruere aīis debem? p̄io
destruere p̄is. h̄a destructo p̄te aīis erit destructū.
Tertia est: in assignādo h̄is vel aīis inspicēdū est ad
rpe sc; vtrū aīis possit esse verum in aliquo rpe sicut
p̄te. et si sic male est assignatū p̄ aīte vt si nutriti
assigne p̄ aīte ad hoc qd est augeri mala est assigna-
tio. h̄a aīalia sp nutritur s; nō sp augent. ¶ De-
inde ponit vna cautela opponētis dicit qz opponēs

dy ducere rād ēē ad illud qd est sibi magis manife-
stū. Sed de dy fieri qm rādens negat illud qd est nec ef-
fatis ad ostendū ppositū vel falsē apparēs. De
inde ponit vnu documētū dices q oz opponētē caue-
re ne assignet aīō vīficatū ad pbandū q sit pns qz
rād mala eēt assignatio. Finālit ponit alias p-
dicatōes. P: i. si dubiū sit vtrū vnu pns in se
hō in se subō facile poterit oīdī postea pntia sibi
Sedā pntia. opponēs oz trāsferre nom? o. Ma-
rū in nomē clarū vt facili? possit sumere argumen-
tū ad pbandū ppositū vt loco hui? terminū magna-
nimus oz ponit hoc cōplexū habens magnū animū

q Querit vtrū in accidentib? ab inesse ad
e? valeat pns. i. vtrū ista pns sit bona albedo
inesse hoi. qd est alb? Et arguit pns q sic h? id ē
inesse et plicari vt vult arist. primo pns q bñ seq-
tur qst albedo inest hoi qd est albus. Sedo sic. be-
ne sequit hō nō est alb? qd hō est nu. lū a. bñ. r. vira
hō est nullū albū q hō nullū h? albedinē p pns nul-
la albedo inest hoi qst ex opposito pntis inferit op-
positū aīō. s. albedo inest hoi qd est alb? Tertio sic
albedo inest hoi simplr q hō est alb? qst bñ sequit
albedo inest hoi q hō ē alb? Quarto sic. si talis pns
nō valeret hoc maxie eēt qz albedo inest hoi fm pns
q hoc nō qz cūctas inest hoi fm pns r tñ bñ sequit
cūctas inest hoi ergo hō ē cūctas. Quinto sic. qz si al-
bedo inest scuto p media pte totū scutū est albū er-
go inesse fm pns p media pte. albi ē coloratū.
ergo aliq colore ē nō nisi albedine ergo scutū est al-
bum. ¶ In oppositū est pns in textu. In qōne erit
tres articuli.

Sciendū est pmo q declaratio tituli que-
stionis supponit pns q inesse capit duplr vno mō
scōde intentionē vt idē est q predicari. r isto mō nō
capit hic qz id ē esset qrerer vtrū valeat cōsequētia
a plicari ad plicari. alio mō capit pte intentionē
idē ē qd esse in alio fm aliqū modū cōndi in. Sup-
ponit scōdo q qrerer vtrū ab inesse ad e? valeat pns i
accidit? est qrerer vtrū a pōne significāte accidens
inherere subō ad pōne i q plicat a cōno de subō va-
leat pns cuiusmōdī ē ista albedo inest hoi ergo hō est
alb? ¶ Supponit tertio q triplēta sunt accidētia
quodā sunt q de termināt sibi pte pncipalē vt scic
que determinant sibi aīam. et de istis qz q ab inesse
ad esse valet pns vt bñ sequit scicētia inest anime ho-
mis. argo homo est scicētis. alia sunt q determinant si-
bi partem minis pncipalem vt cecitas surditas r
cūctas et de istis dicitur q ab inesse ad esse valet cō-
sequētia vt bene sequit cūctas inest homini ergo
hō est cūctas. Alia sunt que indifferent cōueniūt to-
ti et pti cuiusmōdī est albedo et nigredo. Et de istis
dicit q ab inesse nō valet pns vt nō sequit albe-
do inest hoi. ergo hō est albus. alia sunt etiā accidē-
tia respectiva q determinant sibi totū caput carthe-
goromatice cuiusmōdī est paternitas r filiatio. r de
istis dicit q ab inesse a? esse valet pns. vt bñ sequitur
paternitas inest homini. ergo homo est pater.

Sciendū est scōdo q circa textum incidit ta-
lia difficultas vtrū scutū p media pte. albi r p me-

dia pte nigrū sit albi vel nigrū. r videt q sit albi qz
h? albedinem igit est albi. eadē rōne. pbat q sit n-
grū qz habet nigredinem igit rōne. ¶ In oppositū ar-
guit qz nō videt q magis debeat dici albi q nigrū
igit nō est albi nec nigrū. ¶ Pmo solutiōe suppo-
nitur q de scuto sic p media pte albi r p media p-
te nigrū bñ cōcedit q est coloratū oz vīficatū est
coloratū lucidū lūcū vel spēs vīficatū. s. scutū
videt ergo est aliq? dicitur nō nisi coloratū igitur
oz cōcedi q est coloratū r nōn q sit colorata. vt vi-
det aliqui. Nam regula est p ad multiplicatiōem
forme nō sequitur multiplicatio suppositi vnde lūc-
anima habeat plures scicētias etiā specie distinctas
nō tamen dicitur scicētis sed scicētis. Etiam vato q
scutum habeat plures colores nō oz cōcedi q est co-
lorata sed q est coloratū. ¶ Et si quis arguat qz vi-
dit aristoteles q de quotāqz bz genus de eoz oz dicit
aliqua spēs illi? gñis ergo sic cōcedatur q est colora-
tū cōcedit q est albi vel nigrū. ¶ Df q illa regula ar-
istotelis oz itelligi quo adesse vel inesse. id bñ sequit
scutū est coloratū q est albi vel nigrū. vel albedo vel
nigredo sibi inest. Dicitur etiā aliqui q tale scutum est
albi r nigrū vt est vna de plicari cōpulato. Et qst
arguit q eos qz tūc cōtraria veritātē de eodem
qd videt esse ptra aristotelē. rudent q nō est incon-
ueniens contraria de eodē verificari respectu diuer-
sarum partium.

Sciendū est tertio q in diuisione pblema-
tis in qua dicitur q pblema diuidit in vte r pnci-
pale. ubi diuidit problema dyalecticū r nō ppheti-
cū. etiā in tali diuisione pblema pncipale. intelligi-
git pblema indefinitū r singularē. Sed qrerer all-
quis quid sit pblema accidentis. r quid problema
simplicis inherētie. Rū dicitur vtrū q problema ac-
cidentis est in quo querit an aliq? predicatūz inest
vel nō inest subiecto cū expressionē alicuius qruoz
predicatorū. Pnta gñis distinctiōnis pntis vel accidē-
tis. vt si querat an animal inest hoi vt genus vel nō
r sic de alijs predicatōis. Et si qz qrat quare ergo ta-
le problema bz magis problema accidentis q gñis. rīde-
tur q hoc est ppter pueniētiā quā h? cū pblemate
simplicis inherētie in quo qrit de inherētia qz ma-
gis cōuenit predicato accidentis q alijs predicatōis
ideo talia problemata videntur problemata accidē-
tis sed problema simplicis inherētie est in quo qrit
an predicatūz inest vel nō inest subiecto sine ex-
pressionē alicuius quattuor predicatorū vt si quera-
tur vtrū alai inest homini vel nō. r sic de alijs.

Sciendū est quarto q circa textū incidit
talī difficultas vtrū sit de mēte aristotelis q ista
sit vera oē aīal fuit in archa noe. Rū dicitur breuiter
q nō est de mēte aristotē. cōcedere talē ppositionē
cum sit instantia de multis indiuiduis q nūqz fue-
runt in archa noe. id simpliciter r de rigore sermo-
nis tale sophisma est falsum omne aīal fuit in ar-
cha noe. videt tamen aliqui q est verū. r dicit q ly
omne distribuit p generib? singulariōz id est pro spe-
ciebus r nō p indiuiduis. sed hoc alias fuit repro-
batū in summis vbi fuit dictū q nullū signum di-
tribuit solū p species nisi in cludat in se istū ter-

minū species. sed istud signū oē nō includit igitur
nōn potest solū distribueri pro speciebus. ¶ Et si qz
dicat vtrū sancti in sacra scriptura concedunt tales
pōne. igit videt esse vera. rīdet q de rigore sermo-
nis nō cōcedit. sed solū est in sensu pro quo accipit
bant. vnde accipiebāt eā in isto sensu de qualibz spe-
cie aīalis perfecti fuit aliq? aīal in archa noe s. r
stat alia difficultas. vtrū ista sit vera aliq? aīal nō
fuit in archa noe. r videt q nō qz ad hoc qz ppositū
tū negatiua sic vera requirit q sit aliqua diuisio in
rebus significatis p terminos. sed ibi nulla est diuisio
oz vato q nullūz aīal esset adhuc illa esset vera.
rīdet per aliquas pōnes. Pnta ad hoc qz pps
affirmatiua sit vera nō requirit aliqua cōpōsitiō
reb? p ista est. rā tēus. ē de? r tamē ibi nulla est cō-
pōsitiō. Sedā pps ad veritatem negatiue nō requi-
ritur q aliqua sit diuisio in re qz vato q null? equi-
nec aīalus esset adhuc ista esset vera equus nō est
aīalus vniūz solū maref. Et si viderit aristoteles habz
oppositū in sexto methaphisice dico q nō h? r dico
q p cōpōsitiōem intelligit esse idem pro quo ter-
minū supponit r p diuisiōem nō esse idē pro quo
terminū supponit sic q illa pps affirmatiua est ve-
ra cuius terminū pro eodē supponunt negatiua
r cuius terminū pro eodē nō supponunt. Et hoc
si aliquis modus grammatice vel logicale vel di-
stinctiōis formalis vel ratiōis nō impediunt.
Et hec de pmo articulo.

Quantum ad secundum dubitatur primo
vtrū a gñe ad speciem valeat pns r econtra quādā-
modū videt dicere aristoteles seu ab inferiori ad su-
perius. Et videt primo q nō. qz nō sequitur fortis
differt a p. arone. ergo differt ab hōie cū aīis sit verū
r psequens falsum. ¶ Pntā nō sequit fortis incipit eē
alb? ergo fortis incipit esse coloratū. qz aīō pōt eē
verū pns existente falso. pōsto casu q fortis pns
fuerit niger. itē nō sequit fortis venit parillus ergo
facit parillus. r tamen arguit ab inferiori ad supe-
rius. cum v. nire sit minus comune respectu huīus
qd est facere. ¶ Pmo solutiōe supponitur qz argu-
endo ab inferiori ad superi? affirmatiue bñ valet cō-
sequētia pntis modo arguat sine distributione superio-
ris. dico viter? q ab inferiori ad superi? tenet ne-
gatiue quābz cōditiōibus obseruatis. pnta qz po-
natur stantia inferioris. id nō sequit adā nō est. qz
homo nō est r antecelēs est verū r pns falsum. nā
ista est falsa hō nō est cū sua victoria sit vera. s. oīs
hō est. Sedā pntia q nō arguat cū distributione su-
perio- r. id nō sequit pntā est extra istā domū ergo
est extra domū qz ly extra facit terminū sequētē vi-
striuabilē supponere r onfute r distributionē. dico
viter? qz asuperiori ad inferi? valet cōsequētia tā
affirmatiue q negatiue qm modo superi? distribuat
qz si nō distribueretur nō valeret cōsequētia.
¶ Ad ratiōes dicitur ad vnas primas q male ar-
guitur quia arguitur cū distributione superioris p-
pter illas dicitōes differt incipit. ¶ Ad tertiam
dicitur qz nō arguitur ad idem predicatum. nam
predicatus in prima est totum hoc est is parillus
r aliud. nō est predicatum in secunda.

Dubitatur secundo vtrū ista consequētia
valeat parillus r rome venditur piper ergo parillus
r rome vendit aīō. r videt q sic. quia arguitur ab
inferiori ad superi? sine distributione superioris.
¶ Sed in oppositū arguit qz aīō est verum r pns
falsum igit: r pns sit falsum pater qz bene sequit
parillus r rome vendit aīō. ergo parillus r rome
vendit hoc vel hoc r sic de alijs. vltra parillus r rome
venditur hoc vel hoc vel hoc r sic de alijs. ergo
hoc vel hoc vel hoc vendit parillus r rome per cō-
uersiōne. sed istud est falsum igitur. Ad hoc dicit
q bene sequitur ad probationem negatiue qz pns
sit falsum ad probationē conceditur prima pns s. r
negatur scōdo qz arguitur a cōfusa tantum respec-
tu multitudinis ad determinatam respecu elus-
dē multitudinis. Et si dicat q tenet virtute pntis
ontis dicitur q nō bene conuertitur sed sic debet cō-
uerri q hoc vel hoc vendit parillus r rome qz ly
parillus r rome se hnt p modū signi multitudinē im-
portātis copulatiue ideo in cōuertēte debet muta-
ri in terminū illā multitudinē importātē distinctiue
¶ Et aduerte q ista pps cōter concedit parillus r
rome vendit piper. vtrūsum est in priorib? questio-
ne de cōuersiōibus. s. tamē factio vna rōm quā
solues s. vno. illa pps affirmatiua ē falsa cuius sub-
iectū pro nullo supponit. s. ista ē hōmō. qz ly piper
quod est subiectū p nū. lo supponit vel des illud p
quo supponit qd nō videt qz nullū est piper quod v-
datur parillus r rome. Item de nullo de quo verū
est dicere hoc est qd venditur hic r rome verum est
dicere q est piper. Sicut hec est falsa qd venditur hic
r rome est piper r p pns ista est falsa quod v- dicitur
r rome est hoc vel hoc piper cū in oibus istis alie ē
extremū pro nullo supponat.

Dubitatur tertio vtrū ad destruedū vel cō-
struedū multiplex oporteat construere vel destrui-
re in vtroqz sensu. respondet q duplēr ē multiplici-
s. s. in cōplexū sine equino. s. vt canis. Aliud est cō-
plexum sine dydubio. vt ofo truncata habēs
dueros sensus sicut eēt ista. vellē pignātes me ac-
cipere. Hoc supposito bz q simulat qz sit tale qz
eris multiplicitas lateat aliquem tunc ad destrui-
dū vel cōstruedū apud illū quē later sufficit pntē
revel destruire in vno sensu se? si multiplicitas sit
manifesta bz in vtroqz sensu construere vel destrui-
re in vno pnti r i alio destrui. An ista pntia
plura est vna pntis nō dicitur multiplici? pntis
non habet dueros sensus ex truncatione sed mi-
nori sed solum est multiplex capiendo multiplex
pntē pro omni oratione habere dueros sensus
ue hoc fiat ppter truncationem dictionū. non.
Et hec de secūdo articulo.

Quantum ad tertium sit delusio respōsalis
ab inesse ad eē aliqū? o valet pns a aliquando nō
vtrū est in primo articulo in quo suffi ceter pos-
sunt solui ratiōes q siebant ante oppositū.

Omī aut rerū quidē alie sunt ex necessitate
te alie aut vt in pluribus alie verō vtrūlibet
n (1)

Sec est tertius tractatus huius libri in quo docet...

Quonia autem contraria complectuntur qui dem sibi invicem sex modis contrarietate...

Stud est scdm capitulum in quo docet aspicere ad contraria...

ad nam et pmo de actione ponit tale consideratione...

Rursu in coniugatis et casibus et interim et constructi dicuntur...

Stud est quartus tractatus in quo docet terminare problema per locos...

Amplius in generationibus et corruptionibus et efficiendis...

Stud est scdm capitulum in quo docet terminare problema per locos...

Rursum in similibus si similiter se habent ut si disciplina...

Stud est tertium capitulum in quo ponit duas considerationes...

considerat in similibus si sibi se habeat ut si disciplina...

Amplius autem ex appositione si alterum ad alterum appositum...

Stud est quintus tractatus in quo ponit duas considerationes...

Veritur vtriusque consequentia e contrario tenent...

esse sua et consequentia est habendo media ante ce dentis...

Quantum ad primum sciendum est primo quod relictis...

Sciendum est secundo quod incidit talis difficultas...

Sciendum est tertio quod adhuc incidit alia difficultas...

ostendit illud inesse alicui. Et subdit qd loc' ab op-
positis a casibus a coniugatis a generatione r a cor-
ruptione. valent ad terminandu problema pculari-
aria. vt si aliqd ostendat generatione alicuius ee
bona etiā ostendat qd illud est bonu. r p qns termi-
nabit problema pcularia. Cōsequēter ponit a-
liquas pñsiderātes quaruz. Prima ē. si aliquid in
aliquo genere videat magis esse tale qd aliud in a-
lio genere si ipm nō fuerit tale nec reliquū. vt si di-
sciplina videat esse magis bona qd voluptas r non
sit bona nec voluptas crit bona. Secūda ad termi-
nandū problema particulare nō solū oportet su-
mere ea que sunt in diuersis generibus s; que sunt
in eodē genere vt si ponatur qd disciplina est bona
r ostendat qd prudentia nō est bona: etiā ostendat
qd disciplina non est bona per locum a maiorē quia
si aliquod predicatum nō inest illi cui magis vide-
tur i esse nec etiā illi cui minus videtur inesse. Ter-
tia cōsideratio problema particularia possūt ter-
minari p pphesim. vt supponēdo qd si sit ita i vno
ita erit in reliquo. Et subdit qd qui vult pphesim ad
probandū problema particulare probat etiā vniuer-
sale: vt si qd concedat qd si predicatū inest alicui qd
etiā i meris alteri tunc ostendat vniuersalem pu-
ta qd inerit omni:

Cum autem indefinitum est problema vno
modo destruere contingit vt si dixerit vo-
luptatem bonum esse vel non bonum et ni-
hil aliud determinauit

Stud est vltimū capitulū huius libri in quo
docet terminare problema indefinita dicit
qd problema indefinitū potest tantū destrui per su-
um contradicitorium supple. Sed potest construi
duplīter. Vno modo per suū vniuersale vt si quis
probat qd omnis voluptas est bona: etiā probat qd
voluptas est bona. Alio modo potest probari parti-
culariter vt si quis probat qd quedam voluptas est
bona: etiā probat qd voluptas est bona. Deinde
docet terminare problema indefinitū sumptū cum
deteriatione ponens tres cōsiderationes. Prima
pbema indefinitū sumptum cū vna determinatōe
interiunt duobus modis. vt ista vna voluptas ē bo-
na. pōt destrui p vlem negatiuā suptrā sine deteria-
tione: r p vlem suptrā cū tali deteriatione. Cōsecū-
da cōsideratio: problema indefinitū sumptum cū
duabus terminationib' destruit tripliciter: vt ista
tantū vna voluptas est bona destruit p istā: nulla
voluptas est bona. r per istā nō vna voluptas ē bo-
na. r p istam: nō tantū vna voluptas ē bona. Cōter-
tia cōsideratio: pbema indefinitū sumptū cū
tribus deteriatōibus interiunt quadruplī. vt ista
sola prudentia qd est vna virtutū est scia. interiunt p
istā oīs virt' est scia. r p istā: nulla virtus ē scia. et
per istā: aliq' alia virt' a prudentia ē scia. r per istā:
prudētia nō ē scia. Cōsequēter ponit vniū do-
cumētū ad pbandū pbema particulare si a pre sub-
pbematis ponat termin' cōis spiciendū est ad i-
feriora illius termini. r si predicatū inest alicui tūc
pbema destruit: etiā si predicatū sit terminus cōis i

spiciendū est ad inferiora istius. Et si aliqd inferius
illius in sit subiecto tūc pbema construit.

veritar vtrum susceptio magis et mi-
nus in formis int'itibus r remissibilibus
fiat per additionē gradus ad gradum vel quia mi-
nus admittetur suo p'ario. Cōter arguitur qd non
fiat per additionem gradus. qd nullus gradus pōt
addi tali fore qd fore sunt simplices r indiuisibiles
Cōsecundo sic: si talis susceptio fieret p additio-
nē gradus ad gradum vel gradus p'existens cor-
rumpeteretur vel non. Non p'rimū: quia tunc nulla
forma interderetur. nec se. sicut: quia ex pluribus
realiter vultur: tūc quozū vniū non est in potētia ad
aliud non potest fieri vniū. Cōterio sic talis intē-
sio sit per dispositiōnē subiecti vt patet ad sensum
cum videam' vniū subm' maiorē formā recipe qd ali-
u. s; nō sit p additionē grad' ad gradū. Cōquarto
sic talis intēsisio sit per separationē huius a huius vt vi-
detur dicere aristoteles in textu cū dicit qd illud est
albidius qd est nigro impmixtus. Cōquinto sic ta-
lis intensio sit per maiorē radicacionē i subo: quia
quāto alt' qd fofa ē magis radicata i subo tāto ē ma-
gis talis. Cō In oppositū ē p'is i textu. In questioe
erunt tres articuli. Quantū ad primū.

Sciendū est primo qd forma dicitur inten-
di p additionē gradus ad gradū in eodē loco r si
tu se penetrantes adinuicē. vt qn albedini additur
vniū gradus albedinis. i. vna ps albedinis. tūc in-
tēdit albedo. Et si qras qd ē ille gradus albedinis.
Dico qd i. le gradus ē vna ps albedinis qd de nouo ac-
qritur cū alia pcedēti in eodē loco r situ penetrās
siml' aliā: tūc qua facit maiorē albedinē. Et si qras
vniū istū gradus distinguant. Dico qd oīs grad' p
quos aliq' fofa itēdit distinguuntur realiter qd vn'
potest esse sine a'io: imo vn' adu' sit post a' iū r pri-
us gñatur vn' qd aliū. Dico tñ qd ex oibus illis sit
vna totalis forma qd ē diuisibilis in illos grad' qui
sunt partes integrantes illā totalē formā.

Sciendū est secundo qd ista ppositio de ri-
gore sermonis ē falsa: forma intendit: qd ego pbo
qd vel pars p'existēs intēdit vel p' de nouo adueni-
ens: vel ppositū ex vtrāq. Nō p'existēs qd illa p'eri-
stens non est maior: hoc est non habet plures gra-
dus post aduentū qd ante. licet sit alicui p'istens: et
prius nō erat. vnde significatur illa pars p'istens: et
sit a. r ps aduentēs sit h. cōpositum ex vtrāq sit c.
tūc manifeste apparet qd a. nō intēdit: cū nō sit ma-
ior pars qd prius. nec b. qmō p'ruit: nec eade rōne c.
ideo p'rie r de rigore sermonis ista ē falsitas. for-
ma intēditur seu auget. Cōter qd dicat: quomō ergo
intellexerūt oēs doctores qui dicūt formā intendi
Dico qd intellexerūt ad istū sensum qd forma p'os-
ta ex forma pcedēti r fofa de nouo genita: pfectū
oz qd fofa qd ē pri' p'istebat. Cōter quo patz qd forma
que sic p'ponit ex forma pcedēti r fofa sequēti non
est eadē nūero cū forma p'istēti: cū fofa p'istēs
sit pars illi' forme r eam tempore pcedat

Sciendum est tertio qd formarum qd inten-
dunt r remittuntur quedā indiuisibiliter acqru-
tur. vt forme sp'iales que in ala recipiūt. Alie sūt

que successiue acqruunt: sicut sunt forme corporales
vt caliditas r frigiditas qd successiue in aliquo subo
acqruunt. Alie sunt que prim' indiuisibiliter acqru-
tur r prim' successiue. vt si crearet vniū corpus lumio-
sum in instāti in aere cui' p'pinq' p'ces. ēēt dispo-
siti ad terminū. tūc i instāti illum naret illas p'ces
p'pinq' suas. r successiue p'ces remoras. r tūc er oib' ill'
lūib' sit vniū lumē cui' vna ps i instāti acqruat. r alia
successiue. vñ forme qd i instāti acqruunt hñt p'rimū
instās sui ee in quo vey ē dicere hęc forma nūc est. r
i mediāte an hoc nō fuit. r etiā hñt palmū istās sui
nō ee in quo verū ē dicere hęc forma nūc nō ē r ime-
diāte an hoc fuit. s; forme qd successiue acqruunt hñt
vltimū instāns sui nō ee in quo vey ē dicere hęc for-
ma nūc nō est. r i mediāte pōt hoc erit. r p'rimū in-
stās sui nō esse. sed de forme qd p'rim' successiue acq-
ruunt r prim' in instāti acquirantur cum dilige-
tia videndum est que instātia habent:

Sciendū est quarto qd non est incōueniēs
aliquid dici magis tale sine additione gradus vt si
essent duo alba quozū vniū h; quozū gradus albe-
dinis aliud ser tūc illa sunt similia. Deinde volo qd
illud qd h; ser gradus p'cedat vniū gradū: tūc il-
lud erit magis tale: r tūc magis simile alteri albo.
Et si qd dicat qd magis dicitū est prius qd forma
p additionē gradus cum illud dicat magis tale nō
p additionē gradus. s; magis per remotionē ē. Dico
negando p'istēs qd illud itelligitur de illis que p'ce
r primo intēdit r nō de illis que intēditur rōne
a' rerr' sicut sunt talia relatiua. Et si qd dicat vo-
lo qd sit vniū lignū calidū cut' tota caliditas: sit de
cem gradum. Tūc arguo sic. ista caliditas est intē-
sio r sua mediētas r sua mediētas ē remissior qd
idē subiectū simul habebit caliditatē intēsis r remis-
sam r licet intēsis calidū r remissio calidū. Rūdet
pced' do qd caliditas caliditas ē intēsis qd sua medie-
tas: Et qn tu inferis qd in eodē ē caliditas intēsis r re-
missa potest concedi. r qn tu inferis qd idē subiectū
simul erit intēsis calidum et remissio calidum: ne-
gatur consequentia quia subiectum debet denomi-
nari secundum exigentiam sue totalis forme et nō
secundū exigentiā partis. Cōter hęc de prio articulo

Quantum ad secundum dubitatur primo
quō intelligitur dicitū aristotelis i textu qd illud ē al-
bidius qd est nigro impmixtus. cū ex illa auctoritate
videatur duo. sed prio qd forma suscipiat magis qd ē
minus pmixta suo p'ario. Secūdo videt sed qd hria
possent simul esse i eodē. qd videt dicere qd album
pmiscetur nigro. qd nō ē nisi album nigri c'ne
in eodē subiecto. Rēspōdeo qd i illa duo videantur
sequitū nullum illor voluit habere aristoteles. De
primo pbatur qd tūc sequeret qd nulla fofa possit i-
tēdi nec acquiri: nisi simul acquireret sūū p'ariū
qd qn forma acquireret v' ēēt intēsis vel remissa. si
remissa: qd est magis pmixta suo p'ario. si intēsis: qd
minus: r sic semp' ibi eēt cōtrariū. nec videtur scdm
cū videat sonare i multis locis qd p'aria nō possūt
simul ee in eodē subiecto r in eadē pte subiecti. Dico
q' breuiter qd dicitū aristotelis sic intelligit. illud est
album qd est nigro impmixtus. i. nigro diuisiuiso.

Dubitatur secundo vtrū contraria possint
simul ee in eodē subiecto r in eadē pte sub. Rūdet
p nunc sine argumētis qd p'arietas nō ē nisi que ē
opposito seu repugnātia. Et p nunc est triplex: scz
p'positio: r termin' r formariū seu rēp. Et oppositio
p'positiōnū ē repugnātia p'positiōnū ad eēndū
sil' has sed terior: est repugnātia terior i p'oido
sil' de eodē subo. sed forāz ē repugnātia duar
forāz i eēndo sil' i eodē subo. Et aduerter qd ad quā
libet talem oppositiōnē nō sufficit repugnātia: sed
requit etiam maxima distantia: r qd sint nata fieri
circa idē. Unde p'pōes p'arie dicunt fieri circa
idē: qd debet ee de eodē vel simili subiecto r etiā
cōtradicōne vnde p'arie magis videt distare qd
p'adictōne: qd distāt fm oīa supposita. s; p'adictōne
nō o' distare nisi h; vñ suppositū. vñ si ac cipiam'
vna p'adictōne duar p'arias ille mediāt iter vna
p'arias vñ si dicas qd oīs homo currit: r ego dicam
null' homo currit alter mediāt dicitō qd nec sic
nec sic h; qd aliqd homo currit: r aliqd hō nō currit
sic h; r rēp'is qd sint nati successiue dicit de eodē
subo. r maxime distāt: sicut sūt teri significātes
extreme p'arias vt album r nigrum

Dubitatur tertio que forme sint contrarie
Rūdeo qd forme que nate sunt fieri successiue circa
idē subiectū: r qd maxie distāt fm intēsis gradū
ita qd nō oīs caliditas ē of frigiditati hria. s; sum-
ma caliditas sūme frigiditati. vey est tñ q loquēdo
large de p'rietate dicim' sepe qd media p'adictōrum
p'ariarū sunt hria' adinuicē. Et hoc est qd dicit qd
p'ariarū sunt p'possibilia in gradibus remissis: sed
nō intēsis seu sūmis. vñ imaginat qd sūma caliditas
sit duodecim gradum r etiā frigiditas. Dico qd in
illis gradibus nō sunt p'possibiles saltē naturalit' qd
in illa itenssione seu latitudine graduū hriant: s; in
alijs sunt p'possibiles: qd in illis p'rie non hriant et
sic caliditas vt decet: est cōp'possibilis frigiditati vt
duodecim. qd p'rie i illis gradibus nō sūt p'aria
Cōter restat vna difficultas qd nigredo hria' albedi-
ni in pariete: non nigredo in alto pariete. qd tales
nō possunt fieri circa idē subiectū: cū a eadē rētia nō
migrēt de subiecto in subiectū: nec nigredo qd post
ea erit i illo subiecto. qd illa nichil est mō qd nichil
est nulli est hriū. Rūdet qd oīs albedo pfecta est of
nigredunt pfecte cōtraria. r oīs frigiditas pfecta of
frigiditati pfecte p'aria ppter qd v'rimus qd hria
sunt sūmū cōtrariua. Et tūc debet exponi ista
auctoritas: p'aria nata sunt fieri circa idē hoc est
dktu qd forme p'arie possunt: ee successiue i eodē
subiecto vel sibi similes. Cōter hęc de scdo articulo

Quantum ad tertium sit conclusio respōsalis
ad questū. itēsisio fore sit p additionē grad' ad gra-
dū: id ē p' fofa' alteri fofe. Cōter rātes. Ad priam
dicit qd fofa ē bñ simpliciter i indiuisibilis i p'ntia
les putat materiā r fofaz: s; nō i ptes itegrales. Cō-
ter scōaz qd ex p'urib' quoz vniū nō est tactu nec
vñ i potētia: non p' fieri vniū totū cōtrariū: bene
vñ totū p se qd vo cat totū integrale. Ad triā qd ne-
gādo qd itēsisio fiat p dispositō subiecti: s; bñ tal' dispositō
ubiecti tunc ad intēsisioz forme. Cōter quartā p

Solutio in secundo articulo. Ad quicquam de negatione...

Est hec autem de his que ad genus et proprium...

Est quartus liber thopicorum in quo philosophus docet...

de quolibet contento sub specie et si sic...

Deinde ponuntur considerationes de specie...

Rursum differentiam ut genus assignavit...

Est secundum capitulum in quo philosophus docet...

Quarta si quis ponat vitam sub specie...

Alia consideratio si species sit equivoce...

mala est assignatio quia genus et species...

Amplius si sit contrarium speciei aliquid...

Est tertium capitulum in quo philosophus docet...

Alia si genus et species habeat contrarium...

Deinde ponit considerationem...

Prima si privatio opposita speciei...

Secunda si species assignatur...

Alia si species assignatur...

Quarta si genus et species referantur...

latus et correlativus dicant ad puerentiam...

Rursum si habitus in actu...

Est tertium tractatus huius libri...

Secunda si habitus ponat species...

Rursum si quod omnia sequatur genus...

Est tertium capitulum in quo philosophus...

Prima si aliquid assignatur...

Secunda si species assignatur...

Amplius ad construendum perspicendum...

problemata generis. Quartum prima est...

Queritur utrum consideratio...

Primo quod aliquid est genus...

Secundo quod aliquid est ad aliquid...

Sciendum est primo quod declaratio...

Prima si aliquid assignatur...

Secunda si species assignatur...

Sciendum est tertio quod alia difficultas...

bile ad stando p: atrabilibus q: falsum est quia tunc ista cantio larrabilis est substantia non est p: p: cui? tñ cõter oppositã d: p: nã tñ p: batur q: aggregatiõ ex illis tribus teris nõ p: restrinzi: p: talẽ d: ceteriati onem q: uer ille terminus. Et si quis petat quare ergo talis terminus dicitur equiuocus cũ nõ equiuocaler talia aggregato. Bñ dicitur q: ratio est eo q: subor dinatur diuisim t: forsiñ cuiuslibet cõceptus. Ex q: sequitur q: ista ofo canio ẽ substantia p: esse oratio vna puta si cõsideret i ordie ad vnũ suoz cõceptũ t: plures si consideretur in ordine ad omẽs suos cõ ceptõ. Sed restat pua difficultas quomõ ista ora tio laborã sanabat possit facere aliquẽ modũ fallacie equiuocationis. Respõdetur q: ex eo q: aliqua dicitio vel aliq: terminus p: per adiunctionẽ eius cũ alia t: alia dictione sumitur p: o diuersis suis suppo sitionibz q: tñ sic sumpta significat vno cõceptu vt q: cum q: sanabatur sanus ẽ laborã sanabat: q: laborã sanus est ibi laborã in minore ampliatur p: labo rantibus qui sunt t: fuerunt sed in conclusione stat solu: n pro laborantibus qui sunt. Ideo secunduz ta lem orationem sit tertius modus equiuocationis. t: hoc est quod dicit albertus v: saronia q: talis ter tius modus quãdoq: fit eo q: arguitur a magis am plo ad minus amplum.

Dubitarur secundo vtruz sint rãtum sex fallacie in dictione t: septẽ extra dictionẽ. t: videt q: nõ q: ois fallacia ẽ dictione. igit: aũs p: q: ois fal lacia est paralogismus. s: ois palogismõ ẽ in dictione igit: Secõdõ ois fallacia ẽ extra dictionẽ. igit: aũs p: q: ois fallacia ẽ dictione. ois aut: deceptio ẽ in dece ptio t: nõ in dictione igit: Itẽ infinitis modis cõrigit arguere sophistice. igitur infinite sũt fallacie. tenet p: nã q: fallacia nõ est aliud q: argumẽta tio sophi stica. In oppositõ ẽ p: hũs t: textu. P: o cui? solutõ de supponitur p: o q: fallacia capitur tripliciter vno mõ pro loco sophistico seu argumẽtatione vel ora tione sophistica p: quã aliquis dicitur. t: sicut locõ dyalecticus dicitur p: locõ maxia. t: locõ differẽtia maxime ita locus sophisticus. unde locus sophistice differẽtia maxime nõ ẽ nisi argumẽtatio sophistica vel hũdo illor terminor. sed locõ sophisticus ma xima est propõ falsa confirmatiua seu probatiua al cuius p: hie sophistice cuiusmodi est ista. si nomen sit vnum significatũ erit vnum. Secõdõ mõ capitur p: as sensu quo credimus q: aliquis processus sillogisticõ q: licet ad concluẽndum illud quod cõcludit. t: tñ non valet. t: sic fallacia ẽ deceptio seu assensus falsõ causatus in rãdente. Tertio mõ capitur p: ydonei tate p: quã q: o est promptus ad deceptiõndũ rãdẽ rem q: sic est in opponẽte. t: sic cõter diffinitur q: fallacia est ydoneitas facti dẽi credere de. non ente q: sit eis vel ecõtra. Supponitur scõdõ q: fallacia duplex est cã scã causa apparẽtie t: cã defectus. vnde cã apparẽ tie est p:ncipalis. t: p: ipsam sumitur distinctio fal laciãrum eo q: sophista magis intendit apparere q: esse. Supponitur tertio q: fallacie in dictione nõ di cuntur in dictione eo q: fiant per dictiones. quia sic omnis fallacia esset in dictione. sed dicuntur dicitio ne q: sumunt causam apparẽtie ex parte dicitio nis. sicut fallacie extra dictionẽ nõ dicitur extra dicitio

nem eo q: sũt sine terminis. s: q: sumit cãz appare tie ex parte rei vel q: possunt fieri line diuisionibus et ex istis p: quid sit ostendum ad rationes

Dubitarur tertio vtrum aliquas ratio sit distinguẽda in q: põit vtrum equiuocus rãdẽt per aliq: p: p: oes. P: nã nulla propõ in qua ponit ter minus equiuocõ a p: nã de rigore est distinguenda supple rõe illi rãteri equoci. q: vel ille terminõ equi uocus ponit p: se. sine deteriorã dõ d: strahẽtes tunc ista p: suosignificato p:ncipaliori p: illã regulam of analogi p: se possit stat p: famoliori suo signifi cato. q: regula ille debet intelligi q: equoci a p: nã ponitur sine deteriorã dõ d: strahẽte rãdẽt p: o suo significato p:ncipaliori. t: sic qñ dicitur homo currit. ibi homo stat p: hõic viuo. q: talis terminõ ponit cum dictione d: strahẽte. vt dicitur homo est pictus. vel homo pictus est. et tñ de rigore stat p: o illo significato minus p:ncipali. et notanter dicitur de rigore: quia secundum vsum communẽ logicorũ sepe talis distinguit. Secunda propõ sũto omnis orõ in qua ponitur terminus equiuo cus a casu non restrictus est distinguẽda. vt ista ois canis est suba. vñ terminõ equo? d: capicũ restric tione qñ capitur respectu alicuius q: solũ sibi cõ uenit p: vno significato vel duoz sic q: non oisum vt canis est laterabil. ibi accipit respectu dictionis sibi conueniẽtis sũt vñs significatus tñs: t: tñ nõ est distinguenda virtute illius regule: talia sũt sub i: cã qualia p:ncipaliori a suis predicatis. Dicitur tñ aliqui q: ad hũ: talis ẽ distinguẽda: q: deteriorã nã p: test teriz deteriorãre nisi sibi s: m: c: late addat tñ ista est distinguẽda: t: aũs: est cõlorãt. hẽz accipiat respectu deteriorãtionis. Et rõ est q: ly colorãriõ con uenit sibi p: plibus significatis. s: terminõ equuocus vñ ponit sine restrictiõẽ qñ ponit respectu alicuius q: cõuenit sibi p: ois suis significatis vt canis est substantia. Et hec de scõdõ articulo.

Quantũ ad tertium sit cõclõ responsalis de sillo sophistico ẽ scia rãq: de scibili remoto. Ad rõnes ante oppositõ p: solutio in arti. nullo Ergo sic dicendum ẽ apparentes sillos et elenchos aut oes reducendũ est in elenchõ igno: rãtia his qui hanc principium faciunt Est eni oes resolvere dictos modos in elẽ: cõ d: diffinitionem

stud. ẽ tertio capim in quo p: hũs docet reduce re oes fallacias ad igno: rãtia elenchõ ofidẽdo quõ d: hũt cõtra verũ elenchõ. Et primo ponit ta lẽ cõclõnem. oes palogismi fallaciãz p: cãr cõtra verũ elenchõ q: p: batur sillo t: inducõ dõ sillo sic. oes sillogismi imodificati peccant p: rã vñ elenchum: s: oes palogismi ois fallaciãz sunt imodificati: q: ois p: cãr p: rã vñ elenchõ. Inductione sic. p: o de fallaciã in dictione. q: equiuocatio. amphibolo gia. t: figura dicitõis hũt idẽ rãtã d: ois s: nõ signi ficati q: redit ad vñ elẽchõ. cõpõsitiõ. diuisio t: ac cõ: nã sũt eadẽ orõ aut idẽ nom. q: redit ad verũ

elenchõ. Secõdõ p: batur de fallacia accõris q: peccat s: sillo. ergo p: rã elenchõ. tenet p: nã q: ois elenchõ ẽ sillo. aũs p: batur q: ex p: hũ: q: nõ sequitur: triangulõ h: p: rã tres. triangulus ẽ si p: rã. s: figura h: p: rãmo tres cõpõsitiõ sit fallã t: p: m: l: vere. Et subdit q: fm tñ fallã sit tres ab inf. iis redarguit. Tertio p: batur de fallã fm q: ad simplr. q: negatio s: quid alitõ? nã ẽ negatio simplr. q: redit ad vñ elẽchõ. Quarto p: batur de fallacia igno: rãtia elenchõ quia ista omittit aliquã p:ncipalã postã in diffinitõẽ elen chõ. Quinto p: batur de fallacia fm nõ cãm vt cãm. q: in oi elenchõ orõ nõ dõ de necessitate scq: ex p: m: l: s: q: nõ sit in fal. a fm non cãm vt cãm. Sexto p: batur de fallã p:ncipalõ p:ncipalõ q: in elenõ hõ nõ dõ connumerari p:ncipalõ q: erat connumerãti p: rã missis. Septimo p: batur de fallacia p:ncipalõ q: fallã accõris peccat s: elenchõ. s: fallã p:ncipalõ. tenet p: nã q: fallã p:ncipalõ est p: fallã accõris. q: dõ sic itel ligi q: ex d: b: scõpõs terminõ s: fieri fallã p:ncipalõ. etiã p: dõ fieri fallã accõris s: nõ dõ. vñ itẽ tñ in hoc q: ad fallacia accõris nõ orõ facere plures p:ncipalõ. s: in fal lacia p:ncipalõ q: in plãrõ sũt plures p:ncipalõ. Extra uo p: batur de fallacia scõm plures interrogaciones vt vñm. q: paralogismi. hũtus fallacie non sũt ex p: positionibz: q: p: cãr cõtra elenchõ. aũs p: rã q: sũt ex p:ncipalõ plures q: non sunt p:ncipalõ. Et sub dit p: hũs q: sicut idẽ est oratio t: oratio vna: ita idẽ est diffinitio. t: diffinitio vnus rei. vt diffinitio ho minis t: vnus hois. t: capicũ tñ vnum transcenden ter. Et ex isto textu dicitur hec auctoritas: eadẽ est p: opositio et p:ncipalõ vna: t: diffinitio t: diffinitio vna. t: per consequens p:ncipalõ plures non debet dici p:ncipalõ.

Fallacia autem fit in his quidem qui sunt fm equiuocationem et orõnẽ cum non pos sit diuidi quod multipliciter dicitur

stud. ẽ quartõ capim in quo p: hũs ofidit cãz ap parẽtie ois fallaciãz. Et itẽ dicit talẽ p:ncipalõ. in oi fal. a ẽ cã deceptio in itellectu nfo. q: p: o bat iductie q: i fallã equuocãtis t: ap: h: bologie ac cidit deceptio eo q: nescimõ distinguere iter dictionẽ multiplicẽ vel orõnẽ. s: in fallã cõpõnis t: diuisio nis ex eo q: nescimõ distinguere iter orõnẽ cõpõstã t: diuisã. i fallã vno accõrẽ ex eo q: nescimõ distin guere iter dictionẽ accõrẽ diuersõ placã. In fallã figure dictionis ex eo q: nescimõ distinguere qd silẽ t: qd dissimile. Et subdit q: scire distinguere inter similia t: dissimilia est p:pe dicere vñ ex eo q: ad co gnitionẽ veritatis maxime facit cognitiõ similitu dinis t: dissimilitudinis. Et infert q: fallacia figure dictionis est fallã in dictione q: p: batur dupliciter p:ncipalõ sicut fallacia est in dictione in qua sit magis deceptio est aliquo disputando q: cum scõpõ. sed ta lis est hũõ igit: Secõdõ q: talis fallã figure dicitõis causãt ex similitudine dictionis cũ dicitõẽ. ẽ est fallã in dictione. sed in fallacia accidẽtis accidit dece ptio. q: nescimõ an extrema iuncta cum medio de beant conuenire inter se vel separari in p:ncipalõ. sed in

fallacia cõsequentiõ ex ed q: nescimõ dist: n: quere inter ante: rãdẽs t: consequentiõ ita q: credimus q: sicut aũs infert consequens ita ecõtra. s: in falla cia igno: rãtia elenchõ t: scõz quid ad simpliciter eo q: nescimõ distinguere inter dicitõ scõm quid t: dicitõ simpliciter. aut inter apparentẽ contradictionem t: v: rãm contradictionem. sed in fallacia p:ncipalõ p:ncipalõ t: scõz nõ cãm vt cãm ex eo q: nescimõ di stinguere qd notã t: qd igno: rã t: q: p: m: l: aliquid facit ad illationem t: q: nõ. sed in fallacia scõm plu: tes in interrogaciones vt vñm deapimur ex eo q: nescimõ distinguere inter interrogacionem plures t: interrogacionẽ vnã. Ex oibz istis p:ncipalõ quomõ causãt in nobis deceptio per istas fallacias.

Quoniam autem habemus fm quorũ sũt ap parentes sillogismi habemus et fm quorũ sũnt sophistica sillogismi et elenchõ

Itẽ est scõs tractatus qui diuidit in tria capla In primo ponit talem cõclõsionẽ q: scõz eadẽ p:ncipalõ sũnt sillogismi sophistici peccãtes in ma teria t: peccãtes in forma. P:ncipalõ cuius declara tione ponit quãdã diuisiõnem sillogismi sophisti ci dicitõ q: aliqui sũt sillogismi sophistici peccãtes in forma. t: quãdã peccãtes in materia: t: quãdã peccãtes in materia t: forma simul. t: ostẽdũ q: sũt pec cãtes in materia: vñm ex q: vñi peccant in materia qui procedunt ex falsis vel ex illis qui non probãt conclusionem. et tales sunt qui demonstrant igno rantiam respondentis: quod est propium tempta tione. Et quo remouet dubium. possit enim aliq: dicere q: temptatiua est pars dyalectice. sed dyalecti ca procedit ex p:ncipalõ sũnt t: temptatiua. Ad hoc respondet q: temptatiua bene procedit ex p:ncipalõ sũnt alitõ: puta respondent: non tamen sim pliciter sicut dyalectica. Exinde infert differentia inter sillogismos sophisticos peccãtes in materia t: peccãtes in forma. dicens q: sillogismi peccãtes in forma non ita monstrant igno: rãtia respõ dentis sicut peccãtes in materia. quia docti mul totiens deapimur: t: magis in sophisticis peccã tibus in forma q: in materia. Consequẽter ostẽ dit suam p:ncipalõ em conclusionem scilicet q: sũt eadẽ p:ncipalõ sillogismorũ peccãtum in ma teria t: forma. quia sunt idẽ loci sophistici que fa ciunt deceptioem in sillogismo peccãte in mate ria t: peccãte in forma. Ex quo infert q: eodem modo aliquis deapitur per seipsum disputando: t: cum alio disputando. Infert secundo in quibus sophisticis apparet statim defectus. vt in fallacia in dictione in quibus facilliter potest vid: rã d: scõ. Tertio infert q: sillogismus sophisticus peccãõ in forma non dicitur sillogismus licet bene sophi sticus peccãns in materia.

Scõm autem que arguunt qui elenchõs vñ tur non oportet temptare sumere sine oim q: sũnt scia hoc autem non vnus artis est o iij

stud est scdm caplm in quo vult pbare ista co- clusione q ad nulla vna arte pmet plderare oes elenchos fm rones suas spales supple terminoy qd pbat qz ex termino cuiuslibz scie possum facere elenchos: s; tales no ptnet ad aliqua vna arte nisi oes dicant vna ars lue scia. minor e pbat qz in finit ta snt ex qb; pntuant elenchy oim sciaz: q possut ee infiniti elenchy. sed de istis no hemus sciam: igr. Et subdit q si elenchy sint infiniti: etiā elenchy sophistici erunt infiniti: r p pns no ptnet ad vna sciaz. Subdit pnr quos elenchos vs plderare vya lecticus qm ad rones ppuas terioy r quos non: dicens q vs plderare elenchos constitutos ex teris logicalib; r no ex teris altay sciaz. ¶ Finaliter co cludit q ad arte vyalecticā pertinet cōsiderare oes elenchos sophisticos. quia ad ipam ptnet conside rare illogicos vyalecticos cōtra quos peccat elen chy sophistici.

Non est ar differentia orationum qua dicunt quida ee has quide ad nome illas vero ad intellectum icoueniens e eni optari alias q dem ad nome ee ozones alias autem ad in tellectum sed non easdem

stud est tertium caplm in quo phis reprobat opiones antiquoy diuidentium ozon: in ozonem disputabilem ad nomen: r in ozonem disputa bilem ad intellectū. r etiā quozidā dicitū q nulla ozō erat disputabilis ad nomen: s; si est aliqua ta lis ozō multiplex: tūc opponens debebat distingue re tale multiplex vel rñdens. vnde illa ozō disputa tur ad nomen qn opponens qñdēs ferunt suos in tellectus ad diuersos sensus eiusdē rōis. ita q vn; capit illa in qno sensu r alius in alio. sed illa dispu taf ad intellectū qn opponēs r rñdēs ferūt suos intel lect; ad eundē sensū eiusdē rōis. Deinde reprobat primā opionē ponendo talē psonem. diuisio ozōis in ozonem disputabilem ad nomē r disputabilem ad intellectū non ē sufficiens. qd pbat trib; rōnib;. ¶ Prima qz eadē est ozō disputabilis ad nomen r ad inte. lectum: qm talis diuisio non est bona cū non detur p opposita. ams pz qz opponens r rñdens possunt credere vllam ozonem esse multiplicem et capere eam pro diuersis sensibus. ¶ Scda rō. omis ozō est disputabilis ad intellectū: r omnis ozatio ē disputabilis ad nomen igr. ¶ Primam prem pbat: qz possibile ē q in qualibet ozōne opponēs r rñdēs ferant intellectus suos ad idem. Scdam prem p bat: qz possibile est q in qualibet ozōne opponens r respondēs ferant intellectus suos ad diuersos sen sus. ¶ Tertia rō. ozatio nō multiplex potest dispu tari ad nomen qz potest capi a disputantib; qz mul tiplex igitur. ¶ Consequenter reprobat scdaz opio nem. r intendit talem pclusionem. opponens argu endo cōtra respondentē non tenetur distinguere multiplex. quod pbat tribus rōnibus. ¶ Prima nul lus tenetur distinguere qd ignorat: sed possibile est q opponens ignorat multiplicem terminū vel ozonem igitur. Scda ratio. opponens nō tenet docere respondentem. s; distinguēdo multiplex ipm doceret

igitur. Tertia ratio. In non multiplicibus pot fieri disputatio ad nomen: q distinguēdo multiplex nō tollit disputatio ad nomē. ¶ Finaliter ponit vna; inter disputacionem demonstratiuam vyalecticā r temptatiuam dicens q in disputacione demonstratiua qui docet non interrogat. sed in disputacione vyalectica ille qui disputat interrogat. s; in disputa tione temptatiua queritur experimentū de scia vel ignorantia respondentis.

Veritur vtrum cōpositio diuisio accē tus r figura dictionis sint fallē adinuicē r ab alijs distictē. af pzo q nō qz cōpositio et diuisio nō sunt fallacie in dictione. igr. ams pz qz snt i o: dē igr nō snt fallacie in dictione. ¶ Scdo. fallacia cō pōnis r diuisionis. hnt eosdem modos r eadē cās apparētē igr nō sunt distictē fallacie. ¶ Tercio sic. fallacia accētus sit in scripturis. igr talis fallā nō ē fallā in fallā accētus sit in scripturis. igr talis fallā nō ē fallā in dictione. igr. ams pz. qz ois fallā in dictione fit ex eo q eisdem notibus r ozōib; nō idē significamus: s; hoc nō fit i talis fallā: igr. ¶ Quarto sic. ois fallā in dictione sumit cāz ap parētē ex pre dictionis: s; ista nō ē hmo. qz pot fie ri in pceptib; q non sunt dictiones: igr. In oppm ē pbs in textu. In qstione erunt tres articuli. ¶ Quatu tum ad primum

Sciendum est primo q ppositio faciēs fal laciā cōpōnis ē diuidēdo: falsa vno. i. accepto terioy scdm cōpōnē scd; quā faciēs sensū falsū q si acciperent scd; ditionē faceret sensū vniū vey. vt in ista ozōne alibi ē nigrū ē possibile. vñ si a:bum; nigrū diuidat: sic q ly possibile ponat ad copulam tūc erit vera. r de oib; istis satis visū ē in simulis vñ fallā cōpōis cōmunit qñ af a sensu diuiso vero ad sensū cōpositū falsū. et fallā diuisōis qñ af a sen su cōposito xō ad sensū diuisū falsū. qñ ozō vñ facere sensum cōpositū qñ accipit scd; sensū magis debi tum q sit qñ pñctio vel aduerbiū pungiit inter ter minos. vel qñ deterioratio deteriorat deteriorabile post qd cōpōnē. vel qñ aliq; mod; deteriorat totā ppōnē vel qñ aliqua negatio postea in pz incipio ozōis ca dit supra totū. s; si cadat solū supra subiectū facit sensum diuisum. etiam qñ negatio postea in princpio ppothetice si cadat supra totum facit sensū cō pōsitū. si cadat supra primā pz factū sensū diuisū. ¶ Sit etiā qñ in aliqua ppothetice ponunt plures ca thegorice qz due p iunctiones vel aduerbia: tunc si due prime cathogorice accipiant p vna parte tūc facit sensum cōpositum. si vero prima cathogorice accipiatur p vna parte tūc facit sensū diuisū. ¶ o; s; hoies snt asini: vel hoies r asini sunt asini.

Sciendum est scdo q circa talem fallaci am mouēt tale sophisma: tūc deum esse deum est ve rum. qd pbat: qz vey est tūc deum esse deum. igitur tūc deum esse deum est verū per quersionem. impro batur qz ei; rponentes sunt false. igr. ista est falsa ¶ Respondetur q hoc completū tūc deū ē deū pot capi personaliter. et sic nihil aliud est q deus. et sic non est concedenda. qz deus nō est verū neq; falsus

capiendo verū r falsum et sunt vna ppōnis. Scdo mō pot capi materialiter: r hoc duplr vno mō p ta li ofonet sibi sibi: r tūc sophisma est sibi. qz tale cō plexū nō est ppō. alio mō p ppōne q subiacet tali vi cto puta p ista: tūc deus est deus. r hoc duplr: qz vel est ppō ex clusua: r sic ē fa: fa. vel est ppō de sub iccto excluso r sic est verax: est sensus. illud qd est ta lis ppō r nō est nō talis ppō est verū. ¶ Et ex isto pz q ois o: dē de infinitio est distinguenda: vt ho minem esse animal est verū. r sic de alijs.

Sciendum est tertio q circa fallaciam ac centus incidit talis difficutas: vtrū termin; possit supponere. p aliā vel aliquib; q vel qd nō significat. ¶ Et videt q sic: qz hoc cōplexū ppō. s; ē necia supponit p quol; ente mlti: r etiā p chimera. r tūc nō signifi cat chimera. ¶ Itē ite terminus hō in ista ppōne hō ymaginā: asini: supponit p asino rōne ampliārdio er qz r ppō est vera stante casu q veniat rōnes scd; tuas vey: asini gradit; q modū asini: tūc illa est ve ra: hō ymaginā esse asini. r tūc subiectū r p dicitur supponit p eodē r tūc hō nō significat asini: igr. ¶ In oppositū arg; qz hñ sequit: iste termin; supponit p tūc hō significat asini: r asini hō significat. qz pri ma valet tūc sicut hō significat r ē que est asini: sub ista rōne qua est asinus: hoc falsum est. scda est ve ra rōne ampliārdio. qz qñ ponit ante: ampliat sed nō appellat. ¶ Scdo supponit q ille termin; si gnificat importat actū qui pot fieri supra illa que sunt vel fuerit vel erunt vel possunt esse vel ymagi nari esse. r sic ista ppō: asini homo significat valet tūc sicut homo significat illud qd est vel fuit vel erit vel pot esse vel ymaginari esse asini: r sic est verū in casu postro. ¶ Supponit tertio qz oē cōplexū signi ficat oē illud qd significat sue pres. qz cōplexū nō vi det significare nisi rōne ptiū. Ex quo sequit q istud cōplexū ois ppō si est necessaria significat oem ppō nē r rōne iun ctionis significat pncipalr oē illud de quo verū est dicere q sit ppositio si est necessaria ¶ Supponit alter; qz quib; termin; supponēs pro aliquo d; significare illud r hoc captendo significa re larg; vey idē est q intellectū de re cōstitueret nō ca ptendo significare stricte sic q sit impossitū ad signi ficandū illud r per hoc potest solui difficutas.

Sciendum est quarto q circa fallaciam figure dictionis dubitat vtrū ista sit vera tu hodie comedi sti crudū postro casu q hodie comederis coctum qd beri fuit crudū. Et arguit q sit vera sic arguēdo qd beri emisti hodie comedisti. sed crudū beri emisti q crudū hodie comedisti. Rñdēt qz iste vey mlti dicit tu hodie comedisti crudū r tu hodie crudū comedi sti. nā in ista tu comedisti crudū ly crudū appellat cruditat: p modū adiacētis rei quā comedisti hoc p tpe comestionis. s; in illa crudū cōdidisti ly crudū appellat cruditatē p modū adiacētis rei p tpe pñti sub iccto: dicitur ad pñtiū itaq; appellat cruditatē inē qd fuisse rei quā comedisti. Et ex quo pz q in deo ca su ista ē falsa comedisti crudū hō ista est vera crudū comedisti. ¶ Rñdēt de ista papam verberant r ego

verberant papam Et hęc de primo articulo. Quantū ad scdm dubitatur primo vtrum aliq; ppō mētalis sit distinguēda. r videt q non qz nullus pceptus mētalis vltimā; ē equiuoc; cū qñ bet talis significet naturaliter. mō nihil videt esse naturalis similitudo diuersoy. Itē oia illa q ponit i mēte explicate ponit igr. In oppositū af. qz nisi sic eadē ppō esset simul vera r falsa vey ista omis hoies snt qñ vel hoies r asini snt asini q si nō distingua tur erit vera r falsa. Rñdēt q de hoc snt duo mōi vidēdi. vnde dicit aliqui q ad idempnitatē ppōnis vocalis vey: scripte sufficit idempnitās r o: dē rō vocatū. r sic dicunt predictas ppositionē ē cā nā et eandē qñ est cathogorica vel ppothetica. sed ad mentalē hoc nō sufficit. sed requirit eadē pausa et sic dicunt q nō esset eadē ppositio. r isti dicunt q eadē ppositio vocaris est simul vera r falsa sed non eadem mentalis. alij dicunt q ad idempnitatē vocalis vel scripte requiritur idempnitās conceptus. Et isti ponunt talem ppositionem: q si nulla mentalis est vera nō vocalis: r dicit q nulla r eadē dem ppositio ē simul vera r falsa et de tūc ppōne dicit q scdm q aliter r aliter pausat r sit ordia tio scdm hoc ē alia r alia ppō r sic nō distinguit nisi ad ostendēdū q respōdēs nō ignorat: talē r ta lē pausatōnē seu ordinationē terioy: de bonita te intellectus r intelligentis talem pausatōnē.

Dubitatur scdo vtrū ista sit cōcedēda for tes est equū nō currere. r videt q sic: quia bene seq; tur fortes ē r fortes nō est equū currere: qz fortes ē equū nō currere. pñā pater a negatiua de predica to sinito ad affirmatiua de predicato infinito. Itē bene sequit: fortes est nullū equū currere: qz fortes ē oem equū nō currere: p legē eqpollentiaz. Et vltra be ne sequit. fortes est oem equū nō currere: qz fortes ē equū nō currere. tenet pñā a dicto vli ad dictū pti clare vel indefinitū. ¶ In oppositū af. qz fortes nō est equus nō currēs: q nō est equum nō currere. ¶ Pro solutiōe supponit q ly equū nō currere pot capi duplr. qnd mō materialit: r hoc duplr vno mō p ista ofone r qualibet sibi simili. alio mō p ista p pōne equ; nō currere: qz rōnes capiat ppō ē falsa alto mō capit psonalit p ista ofone equ; nō currēs r sic etiā ppositio ē falsa qz sensus ē: fortes ē equ; nō currēs. r illa ē falsa. ¶ Vnde ad tōnes. Ad pz mā d; q nō bene arguit: qz totū p dicitū nō pñtiū tur. Ad scdam d; q ista est falsa: fortes est nullum equū currere: r etiā ista: fortes ē oem equū non cur rere. r p pñs ista fortes ē equū nō currere. Dico vlt terius q ad dictū vey nō sequit dictum particulare

Dubitatur tertio vtrū terminus equiuoc; in aliqua ppōne possit distribui p quol; suo stamifi cato. ¶ Et arguit pzo q sic: qz terin; equiuoc; idif ferētē accipit siue significat sua significata. igitur pot distribui p quol; suo sigro. pñā pater qz talis terminus pot accipi cū stano vli. modo nō videt qre tale signū faciat illū terin; accipi p oib; suis si gnificat. ¶ Scdo sic. i ista ppōne ois canis ē larrā bulis. ibi ly canis distribuit p suis sigris igr. ¶ In oppositū af qz tūc sequit q ois ppositio in qua sit

sumeret terminus equoec tenet esset ppositio...

Quatuor ad tertium sit conclusio responsalis...

Litigiosus autem qui quodammodo sic se habet...

Sic est tertius tractatus huius libri qui continet...

conclusio: sillogismi falsigraphi non sunt sophistici...

Falsum autem in aliquo est ostendere et orationem...

Sic est vltimus tractatus qui dicitur in quatuor...

Dubitatur secundo utrum species apposita generi...

Dubitatur tertio utrum nullus remprati...

Quatum ad tertium sit conclusio responsalis...

Responsione autem et quomodo oportet solvere...

Sic est secundo liber elenchorum in quo philosophus...

Primum ergo quidem sicut sillogizare dicitur...

Sic est secundo tractatus qui dicitur in quo capitulum...

q: faciendū est de orōne multiplici sicut de questiōe plures. s; q̄ sitio plures est distinguēda s; sic vera in vtroq; sensu igit r oratio plures.

Respondēdū ar in his q̄dē q̄ videntur sic dicentē et enī sic minime ad se fiet elenchus

stud ē scōm capl; i quo pōit aliq̄s cautelas r̄ndens ad euitādū iterrōgationē vnā: et sūt dñ q̄. P̄tia. si opponēs pponar r̄nd ēri aliq̄s iterrōgationē pbabilē q̄ nō videt pbabilis r̄nd ēri: tunc ipe r̄ndens nō d; simplr pcedere ne videat duct ad inoptabile. nec d; simplr negare s; d; dicere videtur mihi. ¶ Scda. si opponēs pponar aliq̄s inoptabile tūc r̄ndens d; etiā dicere videt mihi. ¶ Tertia. si opponēs velit pbare aliq̄s negatiuū r̄ndente tunc r̄ndens d; sibi dicere q̄ petit principū q; t̄nc apparet assistentibus q̄ r̄ndēs bñ dicat ¶ Quarta. si opponens aliquid inferat ex dictis a r̄ndente p̄r aliquā similitudinē. tunc r̄ndens debet dicere q̄ ipe nō capit in illo sensu in quo dedit illā. p̄ponem ¶ Quinta respondens nō d; respondere nisi p̄tus interrogatio fuerit perfecta vt est ne hō aliatū vel quicqd̄ est possessio vanam.

Quonia ar recta solutio ē manifestatio falsi sili fin quidaz interrogacionem accidit falsum falsus autē sillūs fit dupliciter

Sic est terti tractatus hui' libri in quo docet naturā solutionū palogismoz. Et dicitur in quattuor capla. In p̄tio dicit q̄ duplex ē solutio. s. recta r̄ nō recta. Solutio recta ē manifestatio sillū falsi fin quacuq; eius pōnētur fin quā accidit falsum. hoc ē solutio recta est falsitas argumētatiōis scōm oēm modū scōz quē talis argumētatiō d; falsa. ¶ Deinde ponit d̄sillōne sillū r̄ndē d̄sillōne q̄ d̄sillōne est sillūs falsus. q̄dam est peccās in materia. r̄ quidam in forma. Et subdit q̄ sillū peccās i materia soluit p̄terreptionē quā p̄misse q̄ abaz p̄misax. r̄ hoc si sint falsē. s; peccās i forma soluit p̄ negationē p̄ne v̄s; distinctionē si sit multiplicitas in ipsis. ¶ Finalē remouet vnū dubiū. post q̄ est ali q̄ credere q̄ solutiōes palogismoz sat h̄ntur per p̄mū sillū. Ad hoc r̄ndet q̄ multū differt solvere aliq̄ orōne sc̄ti r̄ sine p̄meditationē lōga r̄ solvere eū longa p̄meditationē. nā imēdiate aliq̄ p̄uidere est difficile r̄ p̄exercitationē videre ē facile. q̄ exercitatio habet p̄ istum scōm librum.

Do:um igit qui sunt fin equiuocationē et ap̄bologā elēchoz alie quidē h̄nt iterrōgationē aliq̄a plura significatē alii autem d̄clusionē multipliciter dictam

stud ē scōm capl; i in q̄ p̄his docz solvere palogismos fallaciaz in dictōe. Et did it i q̄tuor p̄tes. In p̄tia pōit duas distinctiōes. ¶ P̄tia palogismoz equuocatiōis r̄ ap̄bologie: q̄dā h̄nt p̄missas multiplicēs r̄ nō p̄clonē. alii h̄nt p̄clonē multiplicē cū aliq̄ p̄missax. ¶ Scda distinctio p̄pō multiplicē aliq̄ est vera sc̄dōm sensū s; falsa sc̄dōz aliū. Et aliq̄ vera in vtroq; r̄ aliq̄ falsa. Ex quo p̄z q̄ ois orō multiplex posita in sillō est distinguēda

r̄ pcedenda in sensu v̄ro. r̄ neganda in sensu falso. Ex quo p̄z quō sunt soluendi palogismi fallaciaz equuocatiōis r̄ ap̄bologie. Et subdit vnū documētū q̄ si multiplicitas lateat r̄ndentē r̄ ipe p̄cesserit orōne multiplicē sine distinctionē. tunc si opponēs fortiter in stat sic q̄ possit p̄cipe multipliciter: t̄nc d; corrigere suā solutionē r̄ dicere q̄ cepit p̄ponem p̄tus cōcessam in sensu v̄ro. ¶ In scda p̄te docet solvere palogismos cōpōntis r̄ diuisionis dicens q̄ soluunt oīdēdo q̄ non est eadē orō cōposita r̄ diuisa. Et ponit septē exēpla. p̄mū quo vidisti p̄cussū h̄ p̄cussus est. s; oculo vidisti h̄ic p̄cussū. s; oculo h̄ic p̄cussus est. Secūdu: quo p̄cussus est h̄ic hoc tu vidisti. s; baculo p̄cussus est h̄ ergo baculo tu vidisti. ¶ Soluit istos duos vicēs q̄ non est idē videre oculis illū qui p̄cussus est r̄ videre illū q̄ p̄cussus ē oculo. Tertiū exēplū tu vidisti nunc cr̄ntes in piray naues in cicilia t̄ns. h̄c em̄ est distinguēda q̄ t̄ns p̄t referri ad hoc q̄ est in cicilia r̄ sic ē cōposita r̄ falsa: posito q̄ nunc s; in piray vbi nō videas naues existentes in cicilia. vel em̄ p̄t referri ad hoc q̄ est in piray: t̄nc est diuisa r̄ vera. Quartū. bonus tutor malus ē. vnde si fiat pausa post ly bon' est composita r̄ vera. Quintū. quicquid est maloz illud est malum. s; maloz quicquid est maloz vere dico n̄c factū esse ille n̄c factus est: s; te ver: dico nunc factū esse: tu nunc factus es Septimū. q̄dāz p̄t. y tharizare cytharizat: s; nō cytharizans p̄t cytharizare: nō cytharizans cytharizat. ¶ In tertia p̄te docet solvere palogismos accentus dicens q̄ non sūt multe deceptiones in accentu. r̄ ponit quū exēplum: vt bonum est viros iustos pendere r̄ bonū est viros iustos nō pendere: ergo bonū est idē pendere r̄ nō pendere. Soluit dicens q̄ pendere nō idē significat media breui r̄ media longa. ¶ In quarta p̄te docet solvere palogismos figure dicitōis dicens q̄ tales debent solui negando p̄nam. nam p̄opter puenientiam aliquoz in voce non sequit puenientia eoz in significato aut in mō significadi vel cōtra. ¶ Deinde docet soluerem in spāl. r̄ p̄mo quando mutat vnū p̄dicamentum in aliud r̄ hoc per exēpla. Contingit vnū r̄ idem videri r̄ videre. ergo cōtingit vnū idem faceret fieri. ¶ Deinde ponit exēpla in quib; p̄dicamentū subē mutat in p̄dicamentū accētis. ¶ P̄mum q̄dā h̄ri habuisti et mō nō h̄s amisti. s; h̄ri habuisti decē digitos et mō nō h̄s: q̄ decē digitos h̄ri amisti. d; q̄ ibi mutata ē q̄ p̄mū idē negāda ē p̄na. Deīde pōit exēplū in q̄ d̄ mutat r̄ aliq̄ sic d̄quid aliq̄ nō. h̄z non dat illud. s; vnū solū denariū aliq̄ nō h̄z. ergo vnū denariū aliq̄ nō dat. negāda ē p̄na q̄ ibi mutat q̄d i aliq̄d. ¶ Deīde ponit exēplū mutādō subam in q̄litate vel d̄: q̄dāz var aliq̄ leuiter cito dat: s; illud q̄d var nō habuit cito. q̄ illud q̄d var nō dat: ibi mutat qualitas in subam: q̄ cito est de p̄dicamento q̄ litatis: et q̄d p̄rnet ad p̄dicamentū subē. Aliū exēplum. aliquem percussisti sola manu: sed solam manum non habes. ergo percussisti aliq̄ p̄ illud quod nō h̄s. ¶ Consequētē p̄bat tres solutiones anti-

quoz. ¶ Prima q̄ tu habes vnā solā mansi q; q̄ h̄z plures h̄z vnā solā mansi. Scda cōcedit q̄ tu habes vnā solā mansi q̄ p̄cussisti negat t̄n te h̄re vnā solā mansi. Tertia p̄cedit q̄ aliq̄d var q̄ nō h̄z q̄ si aliq̄s det alicut bonū vnū q̄d postea fiat actū. t̄nc ille velit q̄d nō h̄re. Ita tres ip̄robat q̄ nō ē recte soluere. sed t̄n ad hōiem q̄ nō h̄. añs p̄z. q̄ p̄cedēdo oppositū illarū solutionū adhuc p̄r solui p̄ distinctionē que ē inter p̄dicta. ¶ Consequētē ponit vnū palogismū in q̄ mutat q̄d in quale vt iste hō dicit tarde et nō cito vidit q̄ d̄ dicit q̄d dicit. ¶ Consequētē dat vnū exēplū in q̄ mutat q̄d in vbi. vt qui q̄d habuit ē in te c̄p̄hū b̄buit. s; c̄p̄hus est in te. Aliud exēplū in q̄ mutat singularē in plurale. vt quicqd̄ sc̄uisti p̄ doctrinā vt inuentionē sc̄uisti. s; istas cōditiōes sc̄uisti. s; eas p̄ doctrinā vt inuentionē sc̄uisti. s; tu nō sc̄uisti p̄ doctrinā. s; tu sc̄uisti p̄ inuentionē q̄d t̄n est falluz p̄ casuz demōstratus. vbat r̄ d̄clusiōib; quaz vnā sc̄is p̄ doctrinā r̄ aliā p̄ inuentionē. Soluit negādō p̄nam q̄ n̄eris singularis mutat in n̄eris plurale. ¶ Consequētē dat vnū exēplū in q̄ mutat q̄d in q̄le q̄d. vt e oruz' est alter ab hōie corruptus ē hō. s; corrupt' ē alter a seip̄o. Soluit negādō p̄naz q̄ ibi mutat q̄d in q̄le q̄d. vt em̄ cōe ē q̄le q̄d r̄ singularē hoc aliq̄d. Ex p̄di etia inferit p̄vānā solutionē ḡnalez oīuz palogismoz i dicitōe dicens q̄ r̄ndens d; semp dicere q̄ accipit p̄pōz in sensu opposito in q̄ capie opponēs.

Veritur vtrū sint r̄ntū duo modi soluēdi palogismos. s. p̄ interreptionē r̄ p̄ distinctionē. Et arguit p̄mo q̄ nō q̄ tot sūt modi soluēdi quot sūt modi sillōgismoz peccatiū. s; tres sūt mōi talis sillōgismoz q̄ quidā peccat in materia t̄n. quidā in forma t̄n. quidā in materia r̄ forma t̄n. Scda sic n̄c sillōgismoz solui p̄ distinctionē. q̄ nō sūt duo modi soluēdi. añs p̄bat q̄ ois sillōgismos falsitatis d; solui p̄ interreptionē fallaciaz. s; ois sillōgismoz q̄ soluit fallaciaz. ¶ Tertio sic multiplex significat sua significata distinctiue. s; nullū multiplex d; distinctiue. p̄z p̄ p̄m sc̄dō thopicoz dicitōz ad cōstruēdū vt destruerēdū multiplex sufficit ip̄m construere vel destruere i vno sensu q̄d nō esset nisi ip̄ortaret sua significata distinctiue. ¶ Quarto sic multiplex significat sua significata copulatiue. s; nullū multiplex ē distinctiue. añs p̄bat p̄ p̄m p̄lo p̄armenias vbi dicit q̄ tunica ip̄onat ad significadi hōiez r̄ equi erit id ē dicere tunica ē alba r̄ dicere hō est albus equus albus. ¶ Quinto sic solutio ad hōiem r̄ ad t̄ps sunt solutiones recte. s; sunt plures q̄ vae. ¶ In op̄positū est p̄bō in t̄rcu. In q̄stione erūt tres articuli ¶ Quantum ad p̄mū.

Sciendum est primo q̄ pro declaratione q̄stionis supponit p̄io q̄ solutio recta ē manifestatio falsi sc̄dōm p̄nēm accidat falluz. cū de claratio visa ē in t̄rcu. s; solutio apparet ē manifestatio app̄s alicut falsi nō reddēdo cām. Scda supponit q̄ interreptio idē ē q̄d negatio et duplex s; interreptio p̄nē et p̄pōntē posite in p̄na. interreptio p̄nē h̄z h̄ri in sillō peccatiū in forma r̄ inter-

reptio p̄pōntē h̄z h̄ri in sillō quoz aliq̄e p̄misse sunt false. vt interreptio p̄nē h̄z h̄ri in oib; palogismis fallacie figure dicitōis et exceptis illis h̄nt p̄enes fallaciaz p̄ntionē p̄cipū d̄ dicitōis r̄ imēdiate nō soluitur: nec p̄ interreptionē nec p̄ distinctionē. Sed r̄ndens d; dicere opponētē p̄ter principū. Sicut t̄n modus soluēdi reducitur ad interreptionē q̄ dicit q̄ petit principū intermitit pbabiliter p̄nterēptio d; p̄pōntē h̄z h̄ri in q̄b; palogismis accipitibus aliq̄a p̄pōntē falsas. ¶ Tertio supponit distinctionē manifestatio alicut multiplex dicitōis vel orōnis. Ex quo p̄z q̄ ois solutiō recta sit p̄ interreptionē et aut p̄ distinctionē. Et si q̄s arguat nulla ē solutio recta q̄ añs p̄z q̄z talis d; esse apparet: nec veri. q̄ argumētū verū ē insolubile. q̄ ad argumētū apparet nō solū d; vari solutio apparet. sed etiā recta. vñ in sillō apparet sunt duo. causa apparet causa defectu. quo ad p̄mū d; vari solutio apparet. quo ad sc̄dōm d; vari solutio recta.

Sciendum est scdo q̄ circa t̄rcū incidunt aliq̄e difficultates. ¶ Prima v̄s; sic necē ibi de t̄rcū de solutiōib; palogismoz. ¶ Scda dicitur q̄ ne cesse sc̄dōm q̄d. i. si velim h̄re p̄fectā sc̄dāz de sillōs sophisticis. r̄ nos nō velim redargui. s; nō ē necesse simplr cū possum bñ ē sine talib; solutiōib; ¶ Et si q̄s arguat quicq̄s sc̄it aliq̄d p̄ponētē sc̄it ip̄z soluere. sed p̄ p̄mū libz sc̄im cōponere sillōs sophisticos. s; etiā p̄ illā sc̄im r̄soluere. ¶ Scda dicitur q̄ hoc fuit factū solutiō in t̄rcū. potest t̄n dicit q̄ nō op̄z q̄ quicq̄s sc̄it. i. h̄z sc̄ iam cōponendū habet etiā sc̄iam soluēdū illud. Imo multoties videm' oppositū. Et si q̄s inferat v̄aleticū h̄z cōsiderare de istis solutiōib; q̄ h̄z cōsiderare de illis q̄ peccat cōtra sillōgismū v̄aleticū. r̄ndetur q̄ nō op̄z nisi forte p̄ acc̄is. Sed h̄z cōsiderare p̄mo r̄ p̄ se quas litter cōponatur sillōgismū v̄aleticū.

Sciendum est tertio q̄ sc̄dā difficultas est ista v̄tri aliq̄s sillōs sophisticos sūt soluēdus p̄ negationē p̄nē videt q̄ nō ē. s; hoc maxie ē q̄ ta lis p̄na apparet et nō est. s; hoc nō q̄ nihil apparet esse aliud q̄ sit q̄ nihil apparet et aliud q̄ ens. ergo nihil apparet et aliud q̄ est p̄na videt esse bona ab equalentibus. ¶ P̄o solutione supponit q̄ ista duo signa. i. idē r̄ aliud sūt signa q̄ t̄m r̄ referunt terminos inuales. ideo dicitur signa p̄dicamenti subē. sicut ista tale et q̄le dicitur signa terminoz accidētaliū r̄ nō referunt nisi terminos accidentales. Exēplū p̄mū. vt fortes ē aliud q̄ plato. i. fortes ē alta suba q̄ plato. Exēplū s̄ d̄. vt fortes est talis qualis ē plato. i. fortes ē aliq̄s r̄ talis est plato. Ex q̄ sequitur deā est inter istas duas p̄pōnes. fortes apparet et aliud q̄ ip̄m ē. r̄ fortes apparet esse aliud q̄ est. p̄na valet t̄m sic ista fortes apparet esse aliud q̄ ip̄m. r̄ ip̄e non est illi' ip̄m. r̄ sc̄da valet t̄m. sc̄dōz fortes apparet esse aliud q̄ ens. r̄ est falsa. Ex isto ponitur tres d̄clōs. ¶ P̄o. si malū apparet esse tale q̄le nō est. vt sillōs sophisticus apparet esse bon' et nō est. Scda aliq̄d appa-

Handwritten marginal notes in various colors (red, blue, black) and orientations, including '3.', '4.', '5.', '6.', '7.', '8.', '9.', '10.', '11.', '12.', '13.', '14.', '15.', '16.', '17.', '18.', '19.', '20.', '21.', '22.', '23.', '24.', '25.', '26.', '27.', '28.', '29.', '30.', '31.', '32.', '33.', '34.', '35.', '36.', '37.', '38.', '39.', '40.', '41.', '42.', '43.', '44.', '45.', '46.', '47.', '48.', '49.', '50.', '51.', '52.', '53.', '54.', '55.', '56.', '57.', '58.', '59.', '60.', '61.', '62.', '63.', '64.', '65.', '66.', '67.', '68.', '69.', '70.', '71.', '72.', '73.', '74.', '75.', '76.', '77.', '78.', '79.', '80.', '81.', '82.', '83.', '84.', '85.', '86.', '87.', '88.', '89.', '90.', '91.', '92.', '93.', '94.', '95.', '96.', '97.', '98.', '99.', '100.', '101.', '102.', '103.', '104.', '105.', '106.', '107.', '108.', '109.', '110.', '111.', '112.', '113.', '114.', '115.', '116.', '117.', '118.', '119.', '120.', '121.', '122.', '123.', '124.', '125.', '126.', '127.', '128.', '129.', '130.', '131.', '132.', '133.', '134.', '135.', '136.', '137.', '138.', '139.', '140.', '141.', '142.', '143.', '144.', '145.', '146.', '147.', '148.', '149.', '150.', '151.', '152.', '153.', '154.', '155.', '156.', '157.', '158.', '159.', '160.', '161.', '162.', '163.', '164.', '165.', '166.', '167.', '168.', '169.', '170.', '171.', '172.', '173.', '174.', '175.', '176.', '177.', '178.', '179.', '180.', '181.', '182.', '183.', '184.', '185.', '186.', '187.', '188.', '189.', '190.', '191.', '192.', '193.', '194.', '195.', '196.', '197.', '198.', '199.', '200.', '201.', '202.', '203.', '204.', '205.', '206.', '207.', '208.', '209.', '210.', '211.', '212.', '213.', '214.', '215.', '216.', '217.', '218.', '219.', '220.', '221.', '222.', '223.', '224.', '225.', '226.', '227.', '228.', '229.', '230.', '231.', '232.', '233.', '234.', '235.', '236.', '237.', '238.', '239.', '240.', '241.', '242.', '243.', '244.', '245.', '246.', '247.', '248.', '249.', '250.', '251.', '252.', '253.', '254.', '255.', '256.', '257.', '258.', '259.', '260.', '261.', '262.', '263.', '264.', '265.', '266.', '267.', '268.', '269.', '270.', '271.', '272.', '273.', '274.', '275.', '276.', '277.', '278.', '279.', '280.', '281.', '282.', '283.', '284.', '285.', '286.', '287.', '288.', '289.', '290.', '291.', '292.', '293.', '294.', '295.', '296.', '297.', '298.', '299.', '300.', '301.', '302.', '303.', '304.', '305.', '306.', '307.', '308.', '309.', '310.', '311.', '312.', '313.', '314.', '315.', '316.', '317.', '318.', '319.', '320.', '321.', '322.', '323.', '324.', '325.', '326.', '327.', '328.', '329.', '330.', '331.', '332.', '333.', '334.', '335.', '336.', '337.', '338.', '339.', '340.', '341.', '342.', '343.', '344.', '345.', '346.', '347.', '348.', '349.', '350.', '351.', '352.', '353.', '354.', '355.', '356.', '357.', '358.', '359.', '360.', '361.', '362.', '363.', '364.', '365.', '366.', '367.', '368.', '369.', '370.', '371.', '372.', '373.', '374.', '375.', '376.', '377.', '378.', '379.', '380.', '381.', '382.', '383.', '384.', '385.', '386.', '387.', '388.', '389.', '390.', '391.', '392.', '393.', '394.', '395.', '396.', '397.', '398.', '399.', '400.', '401.', '402.', '403.', '404.', '405.', '406.', '407.', '408.', '409.', '410.', '411.', '412.', '413.', '414.', '415.', '416.', '417.', '418.', '419.', '420.', '421.', '422.', '423.', '424.', '425.', '426.', '427.', '428.', '429.', '430.', '431.', '432.', '433.', '434.', '435.', '436.', '437.', '438.', '439.', '440.', '441.', '442.', '443.', '444.', '445.', '446.', '447.', '448.', '449.', '450.', '451.', '452.', '453.', '454.', '455.', '456.', '457.', '458.', '459.', '460.', '461.', '462.', '463.', '464.', '465.', '466.', '467.', '468.', '469.', '470.', '471.', '472.', '473.', '474.', '475.', '476.', '477.', '478.', '479.', '480.', '481.', '482.', '483.', '484.', '485.', '486.', '487.', '488.', '489.', '490.', '491.', '492.', '493.', '494.', '495.', '496.', '497.', '498.', '499.', '500.', '501.', '502.', '503.', '504.', '505.', '506.', '507.', '508.', '509.', '510.', '511.', '512.', '513.', '514.', '515.', '516.', '517.', '518.', '519.', '520.', '521.', '522.', '523.', '524.', '525.', '526.', '527.', '528.', '529.', '530.', '531.', '532.', '533.', '534.', '535.', '536.', '537.', '538.', '539.', '540.', '541.', '542.', '543.', '544.', '545.', '546.', '547.', '548.', '549.', '550.', '551.', '552.', '553.', '554.', '555.', '556.', '557.', '558.', '559.', '560.', '561.', '562.', '563.', '564.', '565.', '566.', '567.', '568.', '569.', '570.', '571.', '572.', '573.', '574.', '575.', '576.', '577.', '578.', '579.', '580.', '581.', '582.', '583.', '584.', '585.', '586.', '587.', '588.', '589.', '590.', '591.', '592.', '593.', '594.', '595.', '596.', '597.', '598.', '599.', '600.', '601.', '602.', '603.', '604.', '605.', '606.', '607.', '608.', '609.', '610.', '611.', '612.', '613.', '614.', '615.', '616.', '617.', '618.', '619.', '620.', '621.', '622.', '623.', '624.', '625.', '626.', '627.', '628.', '629.', '630.', '631.', '632.', '633.', '634.', '635.', '636.', '637.', '638.', '639.', '640.', '641.', '642.', '643.', '644.', '645.', '646.', '647.', '648.', '649.', '650.', '651.', '652.', '653.', '654.', '655.', '656.', '657.', '658.', '659.', '660.', '661.', '662.', '663.', '664.', '665.', '666.', '667.', '668.', '669.', '670.', '671.', '672.', '673.', '674.', '675.', '676.', '677.', '678.', '679.', '680.', '681.', '682.', '683.', '684.', '685.', '686.', '687.', '688.', '689.', '690.', '691.', '692.', '693.', '694.', '695.', '696.', '697.', '698.', '699.', '700.', '701.', '702.', '703.', '704.', '705.', '706.', '707.', '708.', '709.', '710.', '711.', '712.', '713.', '714.', '715.', '716.', '717.', '718.', '719.', '720.', '721.', '722.', '723.', '724.', '725.', '726.', '727.', '728.', '729.', '730.', '731.', '732.', '733.', '734.', '735.', '736.', '737.', '738.', '739.', '740.', '741.', '742.', '743.', '744.', '745.', '746.', '747.', '748.', '749.', '750.', '751.', '752.', '753.', '754.', '755.', '756.', '757.', '758.', '759.', '760.', '761.', '762.', '763.', '764.', '765.', '766.', '767.', '768.', '769.', '770.', '771.', '772.', '773.', '774.', '775.', '776.', '777.', '778.', '779.', '780.', '781.', '782.', '783.', '784.', '785.', '786.', '787.', '788.', '789.', '790.', '791.', '792.', '793.', '794.', '795.', '796.', '797.', '798.', '799.', '800.', '801.', '802.', '803.', '804.', '805.', '806.', '807.', '808.', '809.', '810.', '811.', '812.', '813.', '814.', '815.', '816.', '817.', '818.', '819.', '820.', '821.', '822.', '823.', '824.', '825.', '826.', '827.', '828.', '829.', '830.', '831.', '832.', '833.', '834.', '835.', '836.', '837.', '838.', '839.', '840.', '841.', '842.', '843.', '844.', '845.', '846.', '847.', '848.', '849.', '850.', '851.', '852.', '853.', '854.', '855.', '856.', '857.', '858.', '859.', '860.', '861.', '862.', '863.', '864.', '865.', '866.', '867.', '868.', '869.', '870.', '871.', '872.', '873.', '874.', '875.', '876.', '877.', '878.', '879.', '880.', '881.', '882.', '883.', '884.', '885.', '886.', '887.', '888.', '889.', '890.', '891.', '892.', '893.', '894.', '895.', '896.', '897.', '898.', '899.', '900.', '901.', '902.', '903.', '904.', '905.', '906.', '907.', '908.', '909.', '910.', '911.', '912.', '913.', '914.', '915.', '916.', '917.', '918.', '919.', '920.', '921.', '922.', '923.', '924.', '925.', '926.', '927.', '928.', '929.', '930.', '931.', '932.', '933.', '934.', '935.', '936.', '937.', '938.', '939.', '940.', '941.', '942.', '943.', '944.', '945.', '946.', '947.', '948.', '949.', '950.', '951.', '952.', '953.', '954.', '955.', '956.', '957.', '958.', '959.', '960.', '961.', '962.', '963.', '964.', '965.', '966.', '967.', '968.', '969.', '970.', '971.', '972.', '973.', '974.', '975.', '976.', '977.', '978.', '979.', '980.', '981.', '982.', '983.', '984.', '985.', '986.', '987.', '988.', '989.', '990.', '991.', '992.', '993.', '994.', '995.', '996.', '997.', '998.', '999.', '1000.

ret esse aliqd qd ipm est. Ad aliqd apparet esse ali-

Sciendū est quārto qd est alia difficultas vtrū ista sit cōcedēda aliqd ppositiōe verā credit esse falsū videt qd nō qd ex ipa i bona pna sedē vna falsū qd nō p qd bñ scđtur aliq pōez verā credit esse falsū ergo aliqd credit ppositiōez verā esse falsū sed pna est falsū qd bona pna qd nota r xba trāspōita idē significāt. Pro solutiōe supponit qd ofa est inter istas pponēs aliqd credit ppositiōe esse falsū r aliqd ppositiōe verā credit esse falsū nā scđa ē modalis diuisa r ē sensus aliqd credidit ista pponēs ē verā ppo xba ē falsā r in illo sensu ē falsā r p hoc soluit difficultas vñ credere aliqd pōez nō ē verā hō est aliqd assentire firmi ter illi ppo tanq vere. Et hec de pmo articulo.

Quantū ad scđm dubitatur primo vtrum ista sit cōcedēda ad disputādū vocalis reqrit sermo r pbatur qd sit xba qd disputatio vocalis nō pōt fieri sine sermōe. ergo ad disputādū vocalis reqrit sermo. pna p p ab equalentib. In oppositiōe arguit qd bñ scđtur ad disputādū vocalis reqrit sermo qd sermo reqrit ad disputādū vocalis. pna tenet qd illa regulā nota r xba trāspōita idē significāt. hō pna est falsū cū nulli sermo reqrit ad disputādū vocaliter. Item puerrens istius ad disputādū vocalis reqrit sermo est falsa igit aīo p qd puerrens ē ista qd reqrit ad disputādū est iste vñ iste sermo mō ista est vna affirmatiua falsa cui subm pro nullo supponit. Item dīctoria eius est vera igit ipa est falsa. aīo p qd dīctoria ē ista nulli sermo reqrit ad disputādū vocalis r ista est xba igit. In pmo solutiōe supponit pmo qd accūs postus post ly reqrit r rectus a parte aī supponit cōfute tm. Supponit scđo qd aliqui dicit qd ppo tm valet sicut ista disputatio vocalis nō pōt fieri sine sermōe vel sic ista im possibile est disputatiōe vocalis fieri sine sermōe. Alij dicit qd ex qd istud xba reqrit pndit terminū qd in ipō includit actus sine categoriaticū qd nō ē pars extremi. ergo totū hoc qd reqrit ad disputādū nō est predicatiū. ergo dī resoluti in vna aliā vbi nō pōnt talis actus sine categoriaticū puta in ista ad disputādū vocalis dūent sermo r postea tūc vñ puerri. Supponit tertio qd de ista nota r xba trāspōita idē significāt diuersi diuersimode glosant. Ad dicit aliqui qd sic intelligēda nota r xba vbi cū pōnātur idē significāt: s; eodē mō. Alij dicit qd est xba recta eadē suppositiōe ampliatōe restritiōne. Alij dicit qd intelligēda vñmō pōnātur ex ea l pte extremi r ista magis videt ē de mōte arī stotelis. Et p ista pnt faciliē solui rōnes de dīctoria aīa dicit est quō terminū qd supponit puse tm rōne signi cōnstruī pālis in dīctoria vñ suppone

re puse r distributue distributōe imperfecta. Dicit tñ aliqui qd nō hō dīctoria nisi pmo resolutur. Dubitatur scđo vtrū oīs ppo in qua ponitur terminus equocus sit distinguēda. r af qd sic qd aliqua ppo in q ponit terminus equocus ē distinguēda. qd oīs pna p q nō videt maior rō de vna qd vna. Itē oīs ppo plures ē distinguēda. hōle ppo in q ponit terminū equocus ē ppo plures: igit oīs ppo in q ponit oīs tal terminū ē distinguēda. In oppositiōe vna: igit nulla ppo vna ē distinguēda oīs ppo ē ppositio vna: igit nulla ppo ē distinguēda. pna tenet in celaret. Et minor pbatur qd pōm enē tē idē ppo r ppo vna. pmo solutiōe supponit qd ppo capitur duplici. Anō mō strā te pro pponē vna r sic nulla ē distinguēda. Alio mō strā te capē large p oī ordō ne hūte modū pponēs. et sic ppo plures ē bñ ppo. Supponit scđo qd vñ cōiter dī ppo dī equoco dī ppo ne vna r ppo plures et hoc a cōllō. s; de ppo vna vna primo et de ppo plures scđario r sic te. Edo ulā regulā talia sunt suba qd ita pmititū r p dīctoria tam equocus a cōllō qd a casu ista ē cōcedēda ppo est distinguēda oīs ppo ē distinguēda. ppo ē ppo plures. oīs ppo est ppo plures. qd in oīs istis a pte subī ponit terminū equocus a cōllō. s; iste terminus ppo et p dīctoria. s; distinguēda vel ptes solū cōuenit sibi p vno significato. s; p ppo plures et p pna xba tūc illi regulē p dīctoria restritū subm ad standū ad ppo plures: tūc loqit nō aduertit r tes ad talē acceptiōne negat tales ppoes. Istō supposito. ponitur aliq pclusiōes pbabiles. In prima nulla ppo in q ponit terminū equocus a cōllō ē distinguēda r ista tam pna fuit pbata. S; vā aliq ppo in q ponit terminū equocus a casu ē distinguēda rōe illi terminū equoco qd illi ppo cōrēspōdent ptes cōceptus pponales pnt. vñ ista canis est suba. p q ponit talis regula. Dīs ppo in q ponit terminū equocus cui cōrēspōdent plures cōceptus pponales est distinguēda. Tertia ppo aliq ppo in q ponit terminū equocus restritū ē distinguēda. vñ p q de ista canis est coloratus. Quarta ppo. nulla ppo in q ponit terminū equocus restritū ad vñ solū signi ficatiū est distinguēda sicut ista canis est larrabilis r p istas pponēs faciliē soluitur rōnes.

Dubitatur tertio vtrū ista sit cōcedēda si ne quacūq; distinctōe hō est pictus. r videtur qd nō qd bñ scđtur hō est pictus. hō pictus est hō q puerrens ē simpliciter. pna est falsū cū subm nō restrigat p dīctoria. Itē bñ scđtur hō est pictus. hō aīa rōnale ē p dīctoria s; pna ē falsū igit. pna p q locū a distinctiōe. Itē nulla suba aīata ē picta oīs hō est suba aīata ergo nulli hō est pictus. In oppositiōe arguit p illā regulā talia sūt suba qd intelligit vñ dicit aliqui qd a pte subī ponit terminū equocus. r a pte p dīctoria tūc stat pise p illo. sed hō est terminus equocus ad hōiem verū r hōiem pictū igit. sed hōc arguit. qd si sic scđretur qd ista esset cōcedēda deus ē accidētis xgo maria ē lignū. r sic de alijs. pna ē falsū. pna pna qd iste terminū deus equoco significat vñ r istū terminū deus r p dīctoria solū sibi cōuenit p terminū

igitur. ppter istā dicit aliqui qd p dīctoria regula solū intelligēda est de terio equoco a casu. ideo dicit qd iste sit cōcedēda canis est sydus celeste. canis ē larrabilis. Scđo inferūt qd ista ē negāda hō est pictus r sibi cōsimiles. Alij sunt qd nō vidēt rōez quare in vna magis restrigat qd in alia. ideo dicit qd regula vñ intelligi si ppo affirmatiua categorica ē vera p aliqbus suppositis r falsa p aliqbus tūc verificatio sicut p illis suppositis p qbus ppo est xba vñ ista homo est currens dato qd aliqui hōies currūt et aliqui non. sic possunt solui rōnes. ideo videas quid teneādū est. Et hec de scđdo articulo.

Quantū ad tertū sit cōclusio responsalis ad questū. tñ sunt duo modi soluedi palogismos scz per interreptionē r p distinctiōne. Et hec cōclusio relinquitur pbata ex dīctoria. Ad rōnes ante oppositū. Ad primū dī qd palogismi p dīctoria in materia r in forma soluitur eidez solutiōibus sicut ali. ideo pro istis nō est p dīctoria vñ modus soluedi. dicitur vltimus qd cōcessiō nō est solutio s; magis debet dici respōsiō cū nō sit manifestatio falsi. Ad alias factis partz solutio in primo articulo.

Ad illos autē qui scđm accidens vna qui dem et eadem soluo est ad omēs

stud est tertū capitulū in q docet solvere palogismos extra dīctoria. et diuidit in septē ptes In pna docet solvere palogismos accidētis vñ dīctoria ad oīs palogismos fallacie accidētis ē vna solutio scz negatio pna qd nō opoz qd si pmissū vñ dīctoria vñ diuidātur inter se in cōclusiōne. r ponit vñ vñ rōnes palogismos. In pna scis bonū r bonū est qd intēdo interrogare ergo tu scis illud qd intēdo interrogare. Scđo tu cognoscis corruptū r corruptus vñ dīctoria. hō tu cognoscis venientē. r soluitur isti duo qd ē variatio appellatiōis. Tertiū hec statua est opoz tuā. Quarta est tuā r p f tuā. Quinta in foro sūt raro pauca. r pauca sūt pauca. hō pauca sūt raro pauca. r ibi pmititū fallacia eo qd i ipō indēbit arguit a diuisiōe ad p dīctoria. Et subdit p qd aliqd attribuat accidētis qd nō opoz illū attribui rei subiecte nisi subm r accidens p eisdē adequa te supponeret. Deinde p pbat tres solutiōes antiquoz ad vicos palogismos. In prima qd nō mōdū ueniens aliquē cognoscere r ignorare. s; erat in cōueniens aliquē cognoscere r ignorare. s; idē reprobat hāc solutiōne qd oīs palogismos cū idē fallacie vñ esse idē modus soluedi ghalis s; talis nō est hōmō igit. Et subdit qd nō ē ueniens eadē ordōez hōre plures defectus et tūc talis nō poterit solui p talē modū dīctoria antiquoz. Scđo solutio antiquoz dīctoria oīa est multū r paucū eo qd multū r paucū dīctoria relatiue. reprobat hāc solutiōne dīctoria qd talis solutio nihil valet qd nō manifestat fallacia tē. Tertia solutio antiquoz erat qd ista ē distinguēda iste canis est p f tuā. hāc reprobat p qd dīctoria solū nomē multiplex vel ordō multiplex ē distinguēda s; ibi nō ē nomē. nec ordō multiplex igit. Subdit etiā qd nulla ordō trācata ē distinguēda sicut ista p dīctoria

na ē dīsciplīna maloz vñ ista a fuerit mihi trā. In scđa pte docet solvere palogismos scđm qd ad sim pliciter. et pmo dat solutiōne ghalis. s; negāda pna qd nō est idē dīctoria simpliciter r dīctoria scz qd dīctoria qd considerandū est ad cōtradictiōne s; s; sumatur in pmissis scđm qd r in cōclusiōne simpliciter. r ponit nouē palogismos. In pna qd est opinabile. ergo qd nō est. Scđo aliqd qd est nō est hō. ergo aliqd qd est nō est. Tertius sortes iurat se p iurare ergo bene iurat. Soluit negando pnam. qd iurare se se iurare nō est bene iurare simpliciter sed solū scđm quid. Quartus qd suadet futurū dīscuadet nō futurum. ergo qui suadet dīscuadet. Quintus ego vico falsum. Soluit dicens qd ille qui dicit illā p dīctoria dicit falsum simpliciter et verū scđm qd Sextus diuisie iurat bone bñ vnter r nō sunt bone ne male vnter. ergo sūt bone r nō bone. Septimū iustū est magis eligendū qd iniustū. ergo mori iuste est magis eligendū qd mori iniuste. ergo mori iuste est magis eligendū qd mori iniuste. Soluit dīctoria dīctoria est magis eligendū qd mori iniuste. Sed nō quo ad partē. Octauus scio hāc rem esse mihi adiudicatā. ergo scio hāc rem esse meā. Nūmū iniuste passus dicit se fuisse passum iniuste. ergo dīctoria iniusta. In tertia pte docet solvere palogismos ignoratiē elenchū dīctoria. qd oīs soluitur qd obmittit aliquā conditionē nēcio reqritā ad dīctoria nē qd tu scis de corrupto qd veniēs r ignoras qd est malus ergo tu scis r ignoras. In quarta pte docet solvere palogismos p dīctoria pna dīctoria dīctoria qd oīs soluitur dīctoria opponētī qd petit principis vñ diuidātur inter se in cōclusiōne. r ponit vñ vñ rōnes palogismos. In pna scis bonū r bonū est qd intēdo interrogare ergo tu scis illud qd intēdo interrogare. Scđo tu cognoscis corruptū r corruptus vñ dīctoria. hō tu cognoscis venientē. r soluitur isti duo qd ē variatio appellatiōis. Tertiū hec statua est opoz tuā. Quarta est tuā r p f tuā. Quinta in foro sūt raro pauca. r pauca sūt pauca. hō pauca sūt raro pauca. r ibi pmititū fallacia eo qd i ipō indēbit arguit a diuisiōe ad p dīctoria. Et subdit p qd aliqd attribuat accidētis qd nō opoz illū attribui rei subiecte nisi subm r accidens p eisdē adequa te supponeret. Deinde p pbat tres solutiōes antiquoz ad vicos palogismos. In prima qd nō mōdū ueniens aliquē cognoscere r ignorare. s; erat in cōueniens aliquē cognoscere r ignorare. s; idē reprobat hāc solutiōne qd oīs palogismos cū idē fallacie vñ esse idē modus soluedi ghalis s; talis nō est hōmō igit. Et subdit qd nō ē ueniens eadē ordōez hōre plures defectus et tūc talis nō poterit solui p talē modū dīctoria antiquoz. Scđo solutio antiquoz dīctoria oīa est multū r paucū eo qd multū r paucū dīctoria relatiue. reprobat hāc solutiōne dīctoria qd talis solutio nihil valet qd nō manifestat fallacia tē. Tertia solutio antiquoz erat qd ista ē distinguēda iste canis est p f tuā. hāc reprobat p qd dīctoria solū nomē multiplex vel ordō multiplex ē distinguēda s; ibi nō ē nomē. nec ordō multiplex igit. Subdit etiā qd nulla ordō trācata ē distinguēda sicut ista p dīctoria

stud est quartū capitulū in quo soluit palogismos dīctoria ad negatiōne r ad solocissimū r intendit duas cōclusiōnes. In pna ad soluedū p iij

ret esse aliqd qd ism est. Na aliqd apparet esse ali-
cuius spcl. r tñ illi no est. vt si fortes q longis vide-
atur gradiens sicut afflu. r tñ no est. r tñ no est. r tñ no est.

Sciendū est quare qd est alia difficultas
vtrū ista sit pcedēda e ludo ppositiōne verā credit
esse falsū videt q no qz ex ipa i bona pna seqt
vna falsitas pna pna qz bñ scdatur aliq ppoēz
verā credit esse falsū. Ergo aliqz credit ppositiōēz
verā esse falsū. Sed pna est falsū r bona pna qz
noia r xba trāspōita idē significāt. Pro solutio-
ne supponit qd a est inter istas ppoēz aliqz cre-
dit ppositiōē esse falsam. r a idē ppositiōē verā
credit esse falsā. Na scda ē modalis diuisa. r ē sen-
sus aliqz ppoēz qd est xba credit esse falsā r hoc ē
vtrū ista ppoēz ē verā ppoēz xba ē falsā. r in illo sen-
su ē falsā. r p hoc soluit difficultas. vñ credere ali-
quā ppoēz no ē verā. Et hoc de pmo articulo.

Quantū ad scdm dubitatur pmo vtrum
ita sit pcedēda ad disputādū vocalis reqrit sermo
r pbatur qd sit xba qz disputatio vocalis no pōt fie-
ri sine sermōe. ergo ad disputādū vocalis reqrit ser-
mo. pna pna ab equalitē. In oppositiōe arguit qz
bñ scdatur ad disputādū vocalis reqrit sermo. q ser-
mo requirit ad disputādū vocalis. pna tenet p illā
regulā noia r xba trāspōita idē significāt. s3 pna
est falsā. r tñ null p sermo reqrit ad disputādū vo-
caliter. Item puerrens istius ad disputādū vocali-
ter reqrit sermo ad falsa igit aīis p3 qz puerrens ē
ista qd reqrit ad disputādū est iste vñ iste sermo mō
ista est vna affirmatiua falsa cur? subm pro nullo
supponit. Item dicitōria eius est vera igit ipa est
falsa. aīis p3 qz dicitōria ē ista null? sermo reqrit
ad disputādū vocalis r ista est xba igit. In pmo solu-
tione supponit pmo q accis possit post i3 reqrit
r rectus a parte an supponit cōfute tñ. Supponit
scdo q aliqui dicūt q ppo tñ valet sicut ista dispu-
tatio vocalis no pōt fieri sine sermōe vel sic ista im-
possibile est disputatiōē vocalis fieri sine sermōe.
Alij dicūt q ex q istud xba reqrit pōdit terminū
q in ipō includit actus sine cathogorematic? q no ē
pars extremi. ergo totū hoc qd reqrit ad disputādū
no est predicatiō. ergo vñ resoluti in vna aliā vbi no
ponit talis actus sine cathogorematic? puta in istā
ad disputādū vocalis dicitōria ē vna r postea tūc d3
puert. Supponit tertio q de ista noia r xba trāspō-
ita idē significāt diuersi vuerisimode glōsant.
Na dicit aliqui q sic r intelligēda noia r xba vbi
cūqz ponātur i lē significāt. s3 eodē mō. Alij dicūt
q est xba rēta eadē suppositiōē ampliatiōē restrit-
tione. Alij dicūt q ē intelligēda dūmō ponātur ex
ea. r pte extremi r ista magis videt eē de mēte ari-
stotelis. Et p ista pnt facit solui rōnes de dicitō-
ria aīis dicit est quō termin? q supponit pna tñ
rōne signi cōfusiōis pālis in dicitōria d3 suppone

re puse r distributine distributōe impfecta. dicit
tñ aliqui q no h3 dicitōriū nisi pna resolutur.
Dubitatur scdo vtrū oīs ppo in qua ponit
tur terminus equo us sit distinguēda. r af q sic qz
aliqua ppo in q ponit terminus equo us ē distinguē-
da. r oīs pna p3 qz no videt maior rō de vna q d
alia. Itē oīs ppo plures ē distinguēda. s3 oīs ppo in
q ponit termin? equo us ē ppo plures. igit oīs ppo in
q ponit oīs tal termin? ē distinguēda. In oppo-
sitiōe vna igit nulla ppo ē distinguēda oīs ppo ē p
positiō vna igit nulla ppo ē distinguēda. pna tenet
in celaret. Et minor pbatur p pōm dicit q idē ē
ppo r ppo vna. Pro solutiōe supponit q ppo ca-
pitur duplici. Ano mō strā te pro ppoēz vna r sic
nulla ē distinguēda. Alio mō capit large p oīs oīs
ne hñte modū ppoēz. et sic ppo plures ē bñ ppo.
Supponit scdo q vtrū cōter d3 ppo d3 equo us ppo
ne vna r ppo plures et hoc a cōfusiō. s3 de ppoēz
vna pmo et de ppoēz plures rō bario r sic te. Edo
ulā regulā talia sunt suba qta pmutatōe a pōca-
tis tam equo us a cōfusiō q a casu ista ē cōcedēda
ppo est distinguēda. oīs ppo ē distinguēda. ppo ē
ppo plures. oīs ppo est ppo plures. qz in oīs istis
a pte subī ponit termin? equo us a cōfusiō. s3 iste ter-
minus ppo et pōca rō. s3 distinguēda vel ptes solū cō-
uenit sibi p vno significatiōe. p ppoēz plures et p
pna vtrū illi r regulē pōca rō restitūgū subm ad
standū ad ppoēz ptes: nō logū r nō aduert? tes ad
talē acceptiōē negāt tales ppoēz. Istō supposito.
ponitur aliq pōca rōes pbabiles. In pmo nulla
ppo in q ponit termin? equo us a cōfusiō ē distinguē-
da r ista tam pna fuit pbata. S3 da aliq ppo in q
ponit termin? equo us a casu ē distinguēda rōe illi
termini equo us qz illi ppoēz cōrespōdent ptes cō-
ceptus ppoēz aīis. vt ista canis est suba. p q
ponit talis regula. D3 ppo in q ponit termin? equo
us cui cōrespōdent plures cōceptus ppoēz aīis est
distinguēda. Tertia ppo aliq ppo in q ponit ter-
minus equo us restrictus ē distinguēda. vt p3 de ista
canis est coloratus. Quarta ppo. nulla ppo in q
ponit termin? equo us restrictus ad vñ solū signi-
ficatiō est distinguēda sicut ista canis est lātrabilis
r p istas ppoēz facit soluitur rōnes.

Dubitatur tertio vtrū ista sit cōcedēda si
ne quacūqz distinctiōe hō est pictus. r videtur q no
qz bñ scdatur hō est pict? q pict? est hō q puerrens nō
simpliciter. pna est falsū cū subm nō restritgat pōca-
rō. Itē bñ scdatur hō est pict? q aīal rōnale ē pi-
ctū s3 pna ē falsū igit. pna p3 q locū a diffinitōe.
Itē nulla suba aīata ē picta. oīs hō est suba aīata
ergo null? hō est pictus. In oppositiōe arguit p illā
regulā talia sūt suba r q intelligit vñ dicit aliqui
qā a pte subī ponit termin? equo us. r a pte pōca rō
ponit termin? sibi cōueniens solū p vno significatiōe
sic stat pōca rō. sed hō est terminus equo us ad
hōiem verū r hōiem picti igit. sed hōc arguē. qz
si sic scdatur q ista esset cōcedēda deus ē dicitōria
xgo maria ē lignū. r sic de alijs. pna ē falsū. pna
pna qz iste termin? deus equo us significat vñ r istū
terminū de? r pōca rō solū sibi cōuenit p termino

igitur. ppter istā viciā aliqui q pōca regula solū
intelligēda est de tertio equo us a casu. ideo dicit q
iste sit pcedēda canis est sydnus celeste. canis ē la-
trabilis. Scdo inferat q ista ē negāda hō est pict?
r sibi cōfusiōes. Alij sunt q no vidēt rōez quare in
vna magis restritgat q in alia. ideo dicit q regu-
la d3 intelligi s3 ppo affirmatiua cathogorica ē ve-
ra p aliqbus suppositis r falsa p aliqbus tūc veri-
ficatio s3. r illis suppositis p qbus ppo est xba vt
ista homo est currens dicitōria solū rōnes. ideo videt
et aliqui non. r sic possunt solui rōnes. ideo videt
quid teneādū est. Et hoc de secūdo articulo.

Quantū ad tertū sit cōclusio responsalis
ad quēstū. tñ sunt duo modi soluedi palogismos
scy per interreptōē r p dicitōriōē. Et hec cōclu-
sio relinquit pbata et dicitōria. Ad rōnes ante op-
positi. Ad pna d3 q palogismi pōca rōes in ma-
teria r in forma soluitur eīde solutiōibus sicut
alij dicitōria vtrū no ē pōca rōes vñ modus soluen-
di. dicitur vtrū no ē cōcessio no est solutio s3 mag-
is debet dicit rōpōsiō cū no sit manifestatio falli.
Ad alias satis pars solutio in primo articulo.

Ad illos autē qui scdm accidens vna qui
dem et eadem solutio est ad omēs

Istud est tertū capitulū in q docet solvere palog-
ismos extra dicitōriōē. et vidit in septe ptes
In pna docet solvere palogismos accidētis vtrū
q ad oīs palogismos fallacie accidētis ē vna solu-
tio scy negatio oīe qz no opz qz si pmissio vñ dicitur
vt dicitur cū medio in pmissis q ppter hoc vñ dicitur
vel dicitur inter se in cōclusiōe. r ponit vñ
veros palogismos. In pna tñ scis bonū r bonū
est qd intēdo interrogare ergo tu scis illū qd intē-
do interrogare. Scdo tu cognoscis corruptū r cor-
ruptus vñ dicit. q tu cognoscis venientē. r soluitur
isti duo qz ē variatio appellatiōis. Tertio. hec sta-
tua est opus r hec statua ē tua. q statua est opus
tuū. ille canis ē tu? r ē p. qz ē p tu. Quātus
in foro sūt rō pauca. r pauca sūt pauca. q pauca
sūt raro pauca. r ibi pmutatō fallacia eo qz i ipō
indebite arguē a dicitōria ad pōca rō. Et subdit pna
q aliq dicit attribuat accidētis q no opz illū attribui
rei subiecte nisi subm r accidens p eīde adequa-
te supponeret. Deinde pōbat tres solutiōes an-
tiquas ad vicos palogismos. In pna q no mō-
ueniēdo aliquē cognoscere r ignorare scy idē repro-
bat hāc solutiōē qz oīs palogismos cū dicit fallacia
d3 esse idē modus soluedi gñalis s3 talis no est
hōmō igit. Et subdit q no ē inueniēdo eadē oīde
hēre plures defectus et tūc talis no poterit solui p
talē modū dicit dicitōria. Scda solutio antiqua
rō dicitōria oīa eē multū r paucū eo qz multū r paucū
sūt dicitur relatiue. reprobat hāc solutiōē dicitōria
q talis solutio nihil valet qz no manifestat fallacia
tē. Tertia solutio antiqua erat q ista ē distinguēda
iste canis est p tu. hāc reprobat pna dicitōria q solū
nomē multiplex vel oīs multiplex ē distinguēda s3
ibi no ē nomē. nec oīs multiplex igit. Subdit etiā
q nulla oīs trācāta ē distinguēda sicut ista pna dicitōria

na ē dicitōria maloz vt ista a fuerit mihi trā. In
scda pte docet solvere palogismos scdm qd ad sim-
pliciter. et pmo dat solutiōē gñalē. s3 negāda pna
qz no est idē dicitōria simpliciter r dicitōria qd dicitōria
q considerandū est ad cōtradictiōē s3. sumatur
in pmissis scdm qd r in cōclusiōe simpliciter. r po-
nit nouē palogismos. In pna qd est opinabile.
ergo qd no est. Scdo aliq dicit qd no est hō. ergo
aliq dicit qd no est. Tertius fortes iurat se pcurare
ergo bene iurat. Soluit negando pna qz iurare
se se pcurare no est bene iurare simpliciter sed solū
scdm quid. Quātus q dicitur furtū dicitur nō
furtum. ergo qui furtū dicitur dicitur. Quātus ego
vico falsum. Soluit dicens q ille qui dicit illā pna
positiōē dicit falsum simpliciter et verū scdm qd
Sextus viuere iurat bone bñ vtrū r no sunt bo-
ne male viuere. ergo sic bone r no bone. Septim?
iustū est magis eligendū q iniustū. ergo mori iuste
est magis eligendū q mori iniuste. ergo mori iuste
est magis eligendū q mori iniuste. Soluit dicitōria
qz mori est magis eligendū quo ad agere q iniustū
sed no quo ad pati. Octauus scio hāc rem esse mi-
hi adiudicatā. ergo scio hāc rem esse meā. Nūm?
iniuste passus dicit se fuisse passum iniuste. ergo vñ
cū iniuste. In tertia pte docet solvere palogis-
mos ignorātie elenchy dicitōria q oīs soluitur qz ob-
mittit aliquā conditionē necio reqrit ad dicitōria
nē vt tu scis de corrupto qz veniēs r ignoras qz est
mullus ergo tu scis r ignoras. In quarta pte do-
cet solvere palogismos p rōtiōis pna dicitōria dicitōria
q oīs soluitur dicitōria opponēt q petit principū
In quinta pte docet solvere palogismos fallacie cō-
sequētis dicitōria q omēs soluitur p negatiōē pna
quia licet pna pna sit bona nō tñ opz qz si da sit
bona. vt quando arguit a destructiōe an cōcedētis
ad destructiōē cōsequētis vel a pōca rōtis ad pō-
sitiōē aīcedētis. In sexta pte docet solvere palog-
ismos nō scdm cām vt cām dicens q talis soluitur
tur dicendo q ppter pmissam suppositā nō scdatur
impossibile. In septima pte docet solvere palogis-
mos scdm plures interrogatiōes vt vna dicitōria q
ad palogismos huius fallacie nō est respondendū
vna responsiōe cū interrogatiō fuerit plures: s3
debet vari plures rōnes. Et hoc pbat p vñ ille
nam licz ppo hñs terminū equo us sit xba in vtro-
qz sensu vel falsa in vno r xba in alio mō tñ d3 da-
ri vna solutio simpliciter. s3 cōcedendo vel negādo
q apparetur dicitur ad methā. Sicut dicitōria
est de interrogatiōe plures. r ponit vñ cr pna. vt
si queratur sunt ne illa bona vel mala remōstrato
vno bono r vno malo si rīdeatur q sūt bona ergo
bonū ē malū. r si rīdeatur q sūt bona ergo malū
est bonū. ideo d3 dicit hoc ē bonū r malū.
In illis autem que deducunt ad idem fre-
quēter dicere manifestus quoniā nō dandū
eorum que ad aliquid dicitur significare
quidem separatas per se predicationes
stud est quartū capitulū in quo soluit palogis-
mos dicitōria ad negatiōē r ad solutiōem
r intendit duas cōclusiōes. In pna ad solutiōem
p ij

palogismos negatōis optz negare illud principis
sophisticū nomē significat idē q se sumptū et tūctū
cū alio qz illud nō videtur verū salz in relatiuis
et passionibus qz duplū p se sumptū significat dimi
ditū iunctis vero cū dimidio nō plus significat ipm
parz etiaz in passionibus qz cūitas p se significat
nasum sed qn tūctur. ū isto termino nasus nō si
gnificat n asum. Scda cōclusio. volens euitare no
gationē d3 addere subo determinationē vel nomē
ad suū adiectiuū. Docet scda solvere palogismos
oucentēs ad solocissimū dicens q d3 responderi q
non bene arguit qz incōgruū nō est verū neqz falsū
et ponit exemplū quod vere dicit esse hoc est. sed la
pidem vere dicit esse. ergo lapidem est.

Opō: ter etiā intelligere quomā oīuz orōnū
alie quidē sunt faciles cōspici alie autē dif
ficiliores scdm quid et in quo palogisant
audientē frequenter autem eedem illis

**De est vltimū tractatus huius libri in quo veter
minar de his qz sunt digna solutiōe de his qz
nō sūt de illis futuōe diuidit in tria capitula.
In pmo ostendit qz orōnes sūt faciles a soluedū
et qz difficiles. et dicit pmo qz oēs orōnes qz sūt scd3
equiuocatiōe sūt faciles: vnde fere oēs orōnes
scdm dictionē sunt faciles ad soluendū. et quasi ri
diculose. Et ponit duo exempla de equiuocatiōe
¶ Pmo vir sedens ferebatur gradatim ista est
duplex. Nam pmo significat qz sedens ferebatur
per gradus et sic pōt esse vera. scda significat qz vir
sedens gradiens non est purus qz affligit pauperē.
Vnde purus duo significat. vno mō id est qz inno
cens et sic boreas nō est purus qz destruit pauperē.
Alio mō id est qz seren⁹ vel purus et sic est purus
Subdit tamen qz alique orōnes facte scdm equivo
cationsē videntur difficiles quā ille sunt difficiles
de quibus sapientes iudicant diuersimode sed ali
que orōnes equiuocatiōis sunt hmodi: nam veno
credebat qz ens tñ vñū significaret. alij vero dice
bant qz ens et vñū multipliciter dicebatur. ¶ Con
sequenter soluit orationē solubilem dicens qz du
plex est sc3 acris et nō acris. vnde oratio acris siue
difficilis ad soluendū: est qz maxime vobitare facit
et respondentē maxime alligat. ¶ Et dicit qz est du
plex et sc3 peccans in materia et peccans in forma. et
dicit qz orōnes pec antes in materia sunt acriores
hoc est difficiliores ad soluendū qz peccantes in
forma. quia peccantes in forma non decipiūt nisi
ignorantes loqz. sc3 p peccantes in materia peri
tissimi decipiūt. et dicit qz oratio peccans in ma
teria dicitur esse acerrima quādo ex pmissis valde
pbabilibus inferitur positio valde improbabilis
sed dicitur min⁹ acris qn pmissa nō sunt multū
pbabiles sunt tamē aliquatiter pbabiles et cōe
dunt vñū manifeste falsum. dicit etiā qz interroga
tiones peccantes in forma: la ē maxime acris de
qua est dubiū si sit illogistica vel nō. sed cōtra dicit
minus acris que facilliter apparet qz nō est illogi
stica. ¶ Ex quo infert qz orationū peccantiū in for
ma alique sunt digge solutiōe. et alique nō. et in q**

bus nō est aliqua pmissarū ppter quā sequatur
cōclusio. sed illa est digna solutiōe quādo facilliter
nescimus distinguere an sit illogistica vel nō. Et
subdit incidēter dicitur diuersos mōs soluedū vo
cens qz aliquādo sit solutio ad ipsam orōnem. alij
sit solutio ad hōiem ostendēdo qz male ordiat p
missas suas sicut in illogismo fatuo cui pmissa
nō sunt bene ordinate. alij etiā sit solutio ad tps
quādo rōndens nescit solvere. et tñ cū multis dicitis
perantit rēpus. Et dicit pbs qz illa solutio est pbsi
ma qz eget plus tps qz disputatio erigat.

**Et quātis ergo et qualib⁹ sūt disputatiōi
bus palogismi et quō ostendem⁹ fallum
erque extra opūionē sunt dicere faciem⁹**

stud est scdm capitulū in quō pbs recapitulat
ea que dicta sunt in istis libris et libris thopi
corum dicens qz dicitur est et quātis fallaciis sūt de
ceptiones. vnde tñ est etiam quō respondens ducitur
ad metham. dicitur est etiam de cautelis de solutio
nibus et que sit vtilis et que nō. et quō soluitur ap
parenter et quō non. etiam in thopias dicitur est de
predicatis de ppositionibus et de prob. ematibus
quattuor pte: itatoz et de cōsiderationibus ad ar
guendū de oī problematē de mō opponēdi et respō
dēdi dialectice. Tertius.

Opō: ter autem nos nō latere qd accidit
circa hoc negociū Nam corz qm ueniuntur
oīuz que quid: ab aliis sumpta sunt. prius
elaborata piculariter augctur ab eis qz ac
cipiūt postea Que autē ex principio inue
niuntur parū augmentū in prius sumere
solent vtilius autē plurimū: illo qd postea
ex his fit augmentū maximū emz fo: tasse
principiū est oīuz v: dicit qz quare et difficulti
mū Quanto emz optimū potestare tanto
pmissimū magnitudine difficultiū est videri

stud est vltimū capitulū in quo pbs ostendit
modū inuentionis logice. et dicit pmo qz illa
que pmo inuenta fuerūt a primis inuentoribus
parua erant sed p successionē tps augmentū accē
perūt. et dicit qz pmo inuenta fuerūt principia cō
muniā. et dicit qz licz principia sunt pua in magni
tudine sunt tñ maxima in v: tute et difficilima ad
inuentiōis quib⁹ inuentio facile ē addere. et dicit
qz tpe suo de hac arte nihil erat traditū qd h: ret
aliquid ordinis. imo tradita erāt sine ordine puta
habendo multas regulas et multa argumenta sine
quocūqz ordine. Ex quo infert qz talis doctrina q
erat ab antiquo tradita erat facilis qz ibi nō erat
nisi qdā regule sine demonstratiōe. Et subdit qz de
illogismis sophisticis nihil penitus erat traditū
ante tēpus suū salz p modū artis. ex illo vult ha
bere qz fuit vltis inuentor hui⁹ sententie. et se cōple
uisse sufficienter hanc artem. ideo concludit qz de
non bene dicitis et de omnis dicitur sibi venia. et de
inuentis et hū dicitis dicitur sibi gratias.

**¶ Veritur vtrum philosophus suffi
cienter doceat solvere palogismos extra
dictionē. sc3. pto qz nō qz palogismi pe
nitōis pncipij peccat in forma. et tales debet solui per
dicitū eōdem vel p negationē pncipij. nō vā docuit
soluere tales silfos. maior p: qz oīs silfos sophisti
cus peccat in materia: ergo in forma
petitōis pncipij. nō peccat in materia: ergo in forma
scda si: petitio pncipij peccat p argumētationem
ergo peccat in forma. aūs p: qz petitio pncipij nō
facit fidē de re vniuersā nihil pbet igit. Tertio sic
facit fidē de re vniuersā nihil pbet igit. Tertio sic
petitio pncipij peccat p silm. simplr. ergo peccat i
forma. aūs p: qz p hū in textu. et precipue in primo
vbi dicit qz omnes palogismi sūt immodificati.
Quarto sic ad interrogatiōē plures danda est vna
responsio: ancedens p: qz ad omnes ppositiones que
sic est vera qz nullo modo est falsa danda est vna re
sponsio. sed alij qz est interrogatio plures: vtrum
istū sunt videntes demonstrato vno. eco et vno vidē
te. et tñ est falsū. Quarto sic. interrogatio plures
est pbs. cum pbs dicitur in ppositionē vna et p
ppositionem plures. sed ad omnē ppositionem re
spondendū est vna responsio. igit. ¶ In opposi
tōe p hū in textu. In qstione erant tres articuli.
¶ Quantum ad primum.**

**¶ Sciendum est primum qz circa tertū icidunt
alique difficultates. Pna vtrū ad hoc qz aliqz orō
faciat fallaciā equiuocatiōis vel amphibologie: re
quirat qz principialiter plura significet. Et videt qz
non. qz equiuocatio et amphibologia possunt fieri
sine istā orōnem. qd quid ridet habet os. pratum ri
det. ergo pratum habet os. et tamen ibi non est aliqz
terminus qz principialiter plura significet: nec ipsa
oratio pncipialiter plura significet. Ad hoc rōde
tur qz magis est equiuocatio vel amphibologia nisi si qz
liquā distinguendū: et hoc salz: fin p mō vel scd3 mo
dum. de scda qz nō requirit qz termin⁹ vel orō pnc
cipialiter plura significet.**

**¶ Sciendum est secundū qz secundā difficul
tas est talis. vtrū ista sit pcedēda aliqz significat
qd nō significat. et vtrū sc3 chimera aliqz signifi
cat cū sit nomē. et tñ nihil significat: qz chimera nō
est imaginabilis: ergo nō est significabilis: oīa pbat
qz ad hoc qz aliqz possit significari oīa sit imagia
bile. et aūs pbat: qz implicans dictionē nō imagi
natur. sed chimera implicat p dictionē: ergo non
imaginat. ¶ Pto solutiōe supponit qz illa propo
sitiō potest habere multos sensus. Vnus sensus est
qz iste terminus aliqz significat aliqz qd significat
t sic termin⁹ nō materij: et capitis: et sic pcedit. nam
aliqz significat illa pcedē nō q significat p seplam.
Alius sensus est qz aliqz significat aliqz qd nō est
significatiū. et significat tē q est lapis q nō est si
gnificatiua. Alius sensus est aliqz significat aliqz
et nō significat illud: et sic est falsa. et ad improbatō
nem vtrū est alias quō chimera pōt dupl r diffini
ri. vno mō qz est aliqz ppositū ex capite leonis. et
sic hū est imaginabile et significat. Alio mō vt ē cō
positum ex impossibilitibus posse componi et sic est**

imaginabilis et insignificabilis.
**¶ Sciendum est tertio qz tertia difficultas
est ista vtrū ista ppo. oīa sunt eadē sibi possit care. s
liquā fallaciā. Pto tū solutiōe supponit qz illud
signū oīa p capi. dupl r. vno mō collectiue sic vna
indefinita falsa. nā oīa sūt collecta nō sunt eadē si
bi et isto mō nō causat ppue aliquā fallaciā cū ipsa
sit simplr falsa: vñ ly oīa captū collectiue facit ter
minū sequētē supponit qz p hū vbi dei sunt duodeci
ly apostoli dei supponit cōfute tñ sub quo sit talis
descensus: qz isti apostoli dei et isti apostoli dei sunt
duodecim. Alio mō p hū ly oīa distributiue et sic
talit: ppo est vera de rigore logice pp recepto: tōz
qz sibi veniat: et si isto mō p hū se capiat nō qz facere
aliquā fallaciā si tñ caperet ly oīa vt subordinat
duab⁹ ppoibus indistincti capitis possit care falla
ciam equiuocatiōis. ¶ Sc3 restat alia difficultas. an
inuenire principij sit difficult⁹ qz alia sequētia tuc
nure. et vtrū qz nō qz principia cognoscūt ab oīuz
cognitiōis teris igit. Ad difficultatē rōndē qz dupli
cia sunt pncipia: qdāz sunt cōmuniā et simplr pnc
ipia. et ista inuenire nō est difficile neqz forte multū
vtilē. Alia sunt principia ppta alicui⁹ artis et scie
tia et ista inuenire est difficile et multū vtilē. nā ipis in
uentis facile est aliqz ipis addere.**

**¶ Sciendum est quarto qz circa tertū icidunt
alique difficultates in dūio orōis in orōes facile
solubiles et difficile solubiles sit sufficientes. et videt qz
nō qz eadē orō p hū est difficile solubili et facilliter so
lubili. nā aliqz pfectio mō sit intelligēt vna p
pōem qz alter. Rōndē qz ista diuisio est sufficiens si
facilitas et difficultas sumatur ex pte ipaz orōnis
et nō ex pte intellect⁹. ¶ Et sic dicitur: hoc cōtra
rum sequerēt qz difficultas inte: igitē res puen
ret ex parte ipazur rerum: non ex parte nostri in
tellectus qd est falsum. nā tēra difficultas intelli
gendū res puenit ex parte nostri intellect⁹. Rōndē
tur qz difficultatē cognoscēdi res puenit ex pte
intellect⁹: inte: igitur dupliciter. vno mō qz res
nō cognoscit sō tā pfecto gradu cognitiōis sub
quo potest cognoscit. et sic puenit ex parte intelli
ctus. vel qz nō cognoscit sub tanto gradu pfecto
cognitiōis sicut illa res et sic puenit ex pte rei.
Et hec de primo articulo.**

**¶ Quantum ad scdm dubitatur pmo vtrū
hec ppo ego dico fa: sum: sit xā vel falsa: supposito
qz nihil aliū dicit. Arguit pto qz nō. qz p illā ppo
nem taliter significat qz dicitur: ergo ipa est xā. aūs
p: qz p eā significat me dicere fa: su: et ita est ergo
ipā ē xā et sic falsa p: qz falsificat seipam: igit.
¶ Pto solutiōe huius dubij est aduertendū qz illū
dubij hū de vitate falsitatis. pponit insolubilitatem
de quib⁹ dicitur sunt opūiones: vt alias videbit in
tractatu de insolubilibus. Sed p hūc supponit qz
differētia est int ppoem habēt: reflexiōe supra
se et insolubilitē. vñ ista ppoem de hūc reflexiōe su
pra se qz aliquo mō seipam significat: et oīs ppoem
est affictiua. sed ppoem de insolubilibus q significat**

scipiam sub rde falli. Et ex isto sequit qd ois propo...

matius sed impossibile e illa esse vera: nulla propo...

Dubitarur secundo vtz in aliqua bona...

Celeberrimi viri magistri Petri tata...

Dubius operis commendatio: f...

Tabula questionum et dubioz in hoc...

Utrum logica sit scientia rationalis vna et ab...

Utrum sit subiectum in logica... Utrum aliqua substantia sit subiecto...

Utrum aliqua substantia sit subiecto... Utrum substantia suscipiat magis et minus...

utrum ista ppositio sit vera: dicitur quod est quando est
necesse est esse. fo. eod

Questiones et dubia scđi pyrametas.

Vtrum a negativa de pđicato finito ad firmati-
nā de pđicato infinito sit bona pñā: et eōtra xvij

utrum a negativa ad affirmatiuā subiecto manente
eodē pđicato variato penes finitū et infinitū valeat
cōsequētia. lxi.

utrum ad habendū ptradictionē in modalib⁹ neces-
se sit ferre negationem ad modum. l.

Qualiter accipienda sit oppositio in modalibus p
positionibus. li.

utrum isti modi necessario et impossibile amplient
ad quodlibet tempus. eo.

utrum propositiones de contingenti debeāt ordiari
cū alijs pñōib⁹ aliorū modorū fm cōpōllētijs liij.

utrum contrarietates in enunciationibus sit sumē-
da penes contrarietatem extremorum. eo.

utrum enunciationes vocales et scripte. eodemmo-
do contrarietur sicut mentales liij.

utrum argumentum a transmutata proportione te-
neat p̄uersaliter in omnibus terminis eodez.

utrum sit verum q̄ omne verum omī vero cōsonat:
et q̄ nullū verum repugnat vero eod.

Sequuntur quęstiones et dubia libri primi prior.

Atrū diffinitioes sillogismi termini et ppositioes
sint a philosopho sufficienter assignate. liij

utrum sillogismus simpliciter dictus sit subiectum
scientie librorum priorum eodē.

utrum ois bonus sillogismus reguletur p̄ dicti de omī
vel per dicti de nullo. lo.

utrum sillogis expōitori⁹ teneat in qualibz figura. eo.

utrum regule de cōuersione ppositionis de inesse sint
a philosopho sufficienter assignate lxi.

Qualiter p̄uertēde sunt pñōes modales. lviij.

utrum q̄ntorū modi p̄te figure sint pñē fofales. lviij

utrum p̄nenda sit quarta figura distincta ab alijs
figuris. lxi.

utrum ex puris particularibus aliquid sequatur: et
etiam ex puris negatiuis. eod.

utrum in oī cōbinatiōe inuicē sint dabiles termini
in quibus omni et in quibus nulli: eod

utrum ex ambabus de necio. vel ex vna de necio et a^lia
de inēē valeat sillogismus in oī figura. lx.

utrum eodē mō sit sillogis andū ex vna de necessario et
alia de inesse in prima figura. lxi

utrum ex vna necessario et alia de inēē scđa figura
sequatur cōdusio de necessario. eod

utrum in tertia figura valeat mixtio ex vna de neces-
sario et alia de inesse. lxiij

utrum diffinitio ptingētis sit a philosopho sufficie-
ter assignata lxiij.

utrum ppositio de ptingēti ad vtrūlibet possit p̄uer-
ti in oppositaz qualitatem lxiij.

utrum aristoteles sufficienter docuerit oēz sillogismi
esse alicuius figure lxi.

utrum sit danda ars inueniēdi mediū ab sillogisā dñ
qualibet ppositionez. lxiij

utrum i quolibet sillogismo necesse sit alterā pmissā
esse vniuersalem eod.

utrum p̄yameter sit assymeter. lxiij

Atrū regule de fofatiōe sillog. ex pñōib⁹ de obliq̄
et pñōib⁹ reduplicatiuis et pñōib⁹ de terminis in-
nitis sine sufficienter assignare a p̄bo. lxiij

Qualiter arguendū sit ex terminis infinitis lxiij

Questiones et dubia scđi prior.

Atrum tres prime potestates sillogismorū sint a
p̄bo sufficienter assignare lxiij

Atrū sillogis circularis sit bon⁹ et possibilis
eo.

Atrū ex veris possit sequi falsum eod.

Atrū ad idē affirmatiū et negatiū sequat idē lxiij

Atrū sillogis p̄uersi⁹: sillogis ad impossibile. et sillogis ex
oppositis sint boni sillogi lxiij

Atrū diffinitio sillogi p̄ impossibile sit a p̄bo suffic-
ienter assignata eod

Atrū vltis affirmatiuis possit p̄bari p̄ sillogismorū
ad impossibile lxiij

Atrū sillogis ex oppositē sit bon⁹ sillogis. et vtrū q̄libet
p̄lo sillogis ex oppositis sit falsa lxiij

Atrū p̄p̄is sufficienter veteret de p̄cis incidētib⁹
circa potestates sillogismorū lxiij

Atrū inductio sit bona pñā lxiij

Atrū inductio sit pñā formalis: addēto etiam par-
ticulam et sic de alijs lxiij

Questiones et dubia libri primi posterior.

Atrū ois doctrina et ois disciplina fiat ex p̄-
existenti cognitione lxiij

Atrū sint tm̄ due p̄cognitiones prin cōp̄lorū. mate-
rialium ingredientium demonstrationem: scilicet
quid est et quia est eod.

Atrū maiore et minore simul cognitio. necesse sit. si
mul t̄pe cognoscere p̄clusionem lxiij

utrum diffinitiones scire et demonstratiōis sint a p̄bo
sufficienter assignate fo. eod

utrum sit necē magi credere p̄cipiis q̄ p̄con-
lxiij

utrum diffinitioes dignitatis et sup̄p̄ōis sint a p̄bo
sufficienter assignate. fo. eodez

utrum sit possibile demonstrare circulariter. fo. eod

utrum diffinitioes de oī vltis et modorū p̄ se cōueniē-
ter assignentur a philosopho lxiij.

utrum oīa sup̄ior p̄dicet p̄ se de oīa inferiori: et vtrū
differentia per se includat genus. lxiij.

utrum oīa ppositio in qua p̄dicat passio de subiecto
sit demonstrabilis eodez.

utrum p̄lo demonstratiōis possit sciri aī actua-
lem demonstratiōem fo. eodē

utrum demonstratiō p̄cedat ex necessarijs et in cor-
ruptibilitus lxiij.

utrum scibile sit et̄nū et p̄petuū et incorruptibile. fo. eo.

utrum illud de quo habem⁹ sciam sit ipsa p̄clusio.
vel vtrū sit res significata ad extra per talem con-
clusionem fo. eodē

utrum cōtingat demonstratiōem descendere de genere
in genus lxiij

utrum si scia subalternata dicat p̄p̄te scia
lxiij.

utrum regula aristot. sit xa in qua dñ q̄ sit affirmatiō
sit cā affirmatiōis: et negatiō erit cā negatiōis. lxiij.

utrum deficiēte nobis aliquo sc̄su a natura. necesse sit
deficere sciam de sensibilib⁹ illius sensus eodem

utrum de eodē obiecto possit haberi scia et opinio sit
et semel vel successiue lxiij

et 2. p̄

4. 3. p̄. p̄. p̄.

utrum benedictio...

utrum alium muerere...

1900

